Husvennen

Menigmands Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid.
Udgivet af N. C. Rom.

Udkom 1873-1901.

Skønlitterært indhold indekseret på: https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p108811.htm

---

Udarbejdet af Niels Jensen

Husvennen

Billedblad

for

Morskabslæsning, Oplysning og Husflid.

(Med 150 Billeder.)

Udgivet af N. C. Rom.

Aargang 1876–77.

Kjøbenhavn.
Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.
1877.

BOLSEN del.

H. C. HANSEN

Indholdsfortegnelse.

Hvad der ikke er forsynet med Navn eller Mærke, er af eller ved Udgiveren.

Fortællinger.

Digte.

Fra Naturen og Folkelivet.

Billeder.

Husflid.

Bognyt.

Tillægsbilleder.

1. Tordenskjold forestiller sine svenske Fanger for Kong Frederik den fjerde. Originaltegning af Otto Bache.
2. Tordenskjold i Kamp med den svenske Fregat. Originaltegning af C. Neumann.
3. Regnar Lodbrog vinder sin Brud, Originaltegning, af Nikolaj Hansen.
4. Søslaget i Kjøgebugt, Originaltegning af Locher.

I næsten hvert Nr. findes

Smaating (Fra fremmede Forfattere, Anekdoter, Gaader, Firkantede Nødder, Billedgaader o. s. v.) samt Brevvexling.

Husvennen

Udgivet af N. C. Rom.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 1. Søndagen d. 1. Oktober. 1876.

Svend.

Fortælling af Zakarias Nielsen.

Før havde Skov boet i det lille kjønne Hus paa Bakkeskraaningen ved Søen. Der var saa friskt og dejligt dernede, og man havde den prægtigste Udsigt fra Højen bag Syrenerne; ja selv inde fra Gavlvinduet kunde man se flere Mile ud over den blanke Sø med de vrimlende Fiskerbaade og de stolte, pustende Dampere. Langs med Kysten saas en Række hvidmalede Badehuse med Vimpler paa Toppen, og hist ovre paa den anden Side af Fjorden vajede Danebroge mellem de grønne Bøge. Ja, naar det var klart Vejr, kunde man endog se Fuglestangen med de mange Trappetrin, og naar Borgerne holdt Fugleskydning, kunde man tydelig høre Skuddene, især de tre vældige Kanonskud, som drønede gjennem Skoven, naar Brystpladen var falden.

Ja, der var nok værdt at bo dernede i det lille kjønne, hvidkalkede Hus med vilde Roser op ad Væggen og grønt Mos paa Taget. „Hvor det Hus dog ser hyggeligt ud!" sagde Folk ofte, naar de spadserede ud ad Gangen langs Stranden. Og det var ikke saa sjældent, at en og anden af de fine Damer gik op for at faa et Glas Vand, blot fordi Huset saa saa landlig indbydende ud.

Og hyggeligt og yndigt var der ogsaa indenfor, den Gang Skov og hans unge Kone vare flyttede ind Dagen efter Bryllupet.

„Det er den smukkest beliggende Lejlighed i hele Kjøbstaden", havde Skov sagt den Dag; „men Lejen er rigtignok ogsaa lidt pebret. Bare vi havde haft lidt mere mellem Hænder, Marie; men vi er da Gud ske Lov, unge og raske. Nu tager du fat paa Naalen, og jeg paa Høvlen, og saa skal det rigtignok gaa med Liv og Lyst".

„Ja, saa stoler vi paa Gud og gaar frejdig Fremtiden i Møde", sagde den unge Kone. Saa kyssede hun sin Mand, og saa begyndte de med Naalen og Høvlen.

Dagene gik med Slid og Slæb, men de vare dog saa lyse og lykkelige. Kjærligheden gjorde alle Byrder lette og vakte store Fremtidshaab i de to unge Hjærter. Hvor var det dejligt, naar Skov om Aftenen kom hjem fra Arbejde, dampende kjækt paa sin lille Svendepibe og smilende over hele An=

sigtet! Og hvor var det dejligt, naar de Søndag Eftermiddag spadserede med hinanden under Armen langs Fjorden, samtalende om den forventede glædelige Begivenhed, som Storken i al Hemmelighed havde bebudet.

Der gik to, tre, ja der gik fire, fem Aar. Snedkersvenden og hans Kone vare endnu lykkelige, skjønt de nu vare meget fattigere, end den Dag, de flyttede ind i deres lille Hjem. Storken havde bragt en hel lille Flok af „favre smaa"; men de „favre smaa" skulde have Buxer, Kjoler, Strømper, Træsko og mange andre Ting, og de „favre smaa" havde saadan en velsignet Appetit og det var lige med Nød og næppe, at Fader og Moder kunde skaffe Brød og Klæder til Flokken.

Den ældste af Børnene, Svend, var en lille rask, klarøjet Gut med en forvoven, opadstrittende Næse. Han kunde slaa Kolbøtter, ringe Hjul og vende Møller, saa det var en Fornøjelse at se derpaa. Et kjønt, opvakt Ansigt havde han, sunde Lemmer og kvikke Bevægelser. Der var i det hele taget ikke det mindste at udsætte paa Drengen; det eneste skulde da være, at hans Albuer altid stak igjennem Bluseærmerne, ligesom hans Knæ altid sad og kigede gjennem nogle uhyggelige store Huller paa Benklæderne; men det kunde han ikke gjøre ved, det var en Naturfejl hos de nævnte Klædningsstykker, og tilmed en Naturfejl, som den menneskelige Kløgt ikke formaaede at dække, i det mindste havde Moderens næsten daglige Forsøg paa at afhjælpe den hidtil vist sig frugtesløse.

En Aften, da jeg gik min sædvanlige Spadseretur langs Stranden, hørte jeg Svend synge af fuld Hals: „Stork, Stork! lange Ben bringer du vor Moder...!"

„Det er jo galt, du synger, Dreng", sagde Madam Skov, der sad midt i Børneklyngen ved Gavlen af Huset. „Det hedder: „Stork, Stork! favre smaa bringer du vor Moder".

Naa, saa kilede Svend paa med de „favre smaa", og nu stemmede han saadan op, at hans Moder maatte stikke Fingrene i Ørene, og bede ham enten at forføje sig bort eller ogsaa sætte lidt mindre Kraft paa.

„Han er vist en prægtig Gut, han", tænkte jeg, og jeg følte den største Lyst til at gaa op og tage et ordentligt Livtag med ham. Jeg kastede Blikket derop og opdagede nu først, at han stod paa Hovedet med Benene lige i Vejret, og det var altsaa i denne mindre bekvemme Stilling, han havde gjort Brug af sine kraftige Stemmemidler.

Nu kom Skov hjem fra Arbejde, satte sig hos sin Kone, smøgede af sin lille Pibe og saa paa Børnene, der hoppede og trillede omkring paa Grønsværen som Hundehvalpe.

Det var lykkelige Dage! Ak, hvor havde Tiderne ikke forandret sig!

Nu boede Skovs paa et fattigt, utæt Loftskammer i Kjøbmand Nielsens Baghus. Der levede de rigtignok endnu i Højden; men det var forbi med de skjønne Udsigter. Til den ene Side havde de Udsigt til Brændevinsbrænderens smudsige Gaard, hvor Svinene gik og rodede, og hvor Høns og Kalkuner skrabede i Gjødningbunken; til den anden Side havde de Udsigt til Brædestabler og Pyramider af Lægter og Sparrer inde i Tømmerhandlerens Gaard.

„Ja, det fik endda at være med disse Udsigter", sagde Skov en Dag; „men det værste er, at vi har Udsigt til — Fattigvæsenet".

„Vil du nu være god, lille Skov", sagde Konen, tog ham om Halsen og saa kjærlig paa ham. „Stol bare paa Gud, og vær aldrig forknyt, det jævner sig alt sammen".

„Ja du trøster altid saa godt, kjære Marie, men, det kan ikke forslaa; dette Liv er næsten til at blive kjed af".

„Det bedste er dog, at vi holde sammen, man kan døje meget, naar man er flere om Byrderne".

„Ja, det er nok dig, der har maattet bære Broderparten af Byrderne hidtil, Stakkel! Du har maattet slæbe for os begge, alt mens jeg har gaaet og stavret om paa Krykkerne. Aa Gud, hvor det ogsaa var tungt, at jeg skulde være saa uheldig at faa knust den Fod".

„Nu skal vi takke Gud for, at du snart er rask igjen. Jeg synes, det ser meget lysere ud for os nu, end en Tid. Hvordan havde vi det vel for et Aars Tid siden? Da laa de to smaa velsignede Børn og pintes Uge efter Uge, indtil vor Herre forbarmede sig og tog dem. Saa kunde vi ikke betale Husleje og blev jaget ud af vort kjære lille Hjem. Saa kom du til den Ulykke med Benet. Ja, da saa det rigtignok sort ud, men vi fik dog stridt os igjennem alligevel".

Der gik atter et Par Aar. Skov stod hver Dag og sled med Saven og Høvlen oppe i Snedkermester Kristoffersens Værksted. De andre Svende fløjtede, sang og rev Vittigheder af sig paa hverandres Bekostning; men han stod og passede sit Arbejde i Tavshed. De rynkede Bryn og de mismodige Træk om hans Mund vidnede om, at hans Sind snarere var stemt til Suk og Klager end til Sang og Skjæmt.

„Naa Skov", sagde en af Svendene en Morgen, „du havde nok en lille en paa Lampen i Aftes — hvad?"

„Den var nok ikke saa meget lille", sagde en anden Svend; „men han gik stift med den. Hvad sagde Mutter for godt, da du kom hjem, Skov? Der var vel til dig?"

„Tys, der har vi Mester!" hviskede en af Svendene, og et Øjeblik efter traadte Kristoffersen ind i Værkstedet. Alles Ansigter bleve lagte i alvorlige Folder, og alle Munde tav, hvorimod Høvlene og Savene hvinede og skreg dobbelt saa ivrig som før. Mester gjorde en Ronde omkring i Værkstedet, fandt Føje til at skjælde en af Svendene Huden fuld og at

give en af Drengene en varm Lusfing, hvorefter han atter forlod Værkstedet.

Hjemme i Kjøbmand Nielsens Baghus sad Madam Skov Dag ud og Dag ind og syede. Hun saa bleg og overanstrængt ud, men mildt var hendes Ansigt, som altid forhen.

En Søndag Eftermiddag sad hun ved Vinduet med en af sine Smaapiger paa Skødet. Svend, der nu var en Gut paa syv Aar, spankede om paa Gulvet med en lille Danebrogsfane i Haanden og med en Papirshat paa Hovedet. Han havde i Dag den „ny" Bluse paa, og hans stakkels nysgjerrige Albuer maatte derfor kjønt holde sig inden Døre den hele udslagne Dag; men hvo ved — maaske de næste Søndag kunde naa saa vidt, at de faa gjennemboret de allerede tynde og luvslidte Ærmer.

„En — to — Tøfler og Sko,
højre — venstre — Tyskre og Svenskre..."

mumlede han for sig selv, idet han marscherede frem og tilbage over Gulvet. Det var kun en lille Mark, han havde til sine Øvelser; han kunde tage hele Gulvet i fem Skridt, naar han rigtig skrævede langt, men en Soldat skal gaa pænt og ikke saadan skræve ud, det vidste Svend godt, og derfor gik han stiv og strunk som en Grenadèr, tog korte, sikre Skridt og saa ud som en bister Krigsmand.

„Hvad er det, du fortæller Lise, Mo'r?" spurgte han med et og stillede sig med Armene i Siden foran sin Moder. „Jeg synes du talte om mig".

„Det gjorde jeg ogsaa, Svend; jeg fortalte Lise det, du fik at vide i Morges, at Hr. Kristoffersen har tilbudt at tage dig op til sig og beholde dig, til du er konfirmeret. Lise synes ikke om, at du saadan skal rejse fra os; men vi maa være glade for Tilbudet, og du er jo slet ikke bange for at komme op hos Kristoffersens?"

„Bange? Nej, det er netop morsomt. Saa skal jeg hjælpe Fader at høvle Brædder ovre i Værkstedet. Fader siger, der er saa mange Svende og Drenge derovre, og de fløjter og synger hele Dagen igjennem".

„Ja, lad mig nu se, Svend, at du altid er en artig og flink Dreng. Du ved nok, at Kristoffersen er en stræng Mand, men naar du blot opfører dig godt, saa bliver han nok ogsaa god imod dig. Og Jomfru Sørensen og lille Emilie vil nok ogsaa være rigtig gode ved dig. Ak Gud, havde bare Madam Kristoffersen levet endnu; hun var saadan en god Kone".

„Er Kristoffersen slem ved Fa'r?" spurgte Svend lidt efter.

„Nej, hvorfor spørger du om det, min Dreng?"

„Jo, for Fa'r ser altid saa bedrøvet ud, naar han kommer fra Arbejde".

„Han maa slæbe saa haardt, og saa er han jo somme Tider ikke rigtig rask, stakkels Fa'r".

„Naar jeg bliver stor, skal jeg nok tjene saa mange, saa mange Penge til dig og Fa'r, saa I ikke behøver at slide saa haardt".

„Og jeg skal ogsaa tjene saa mange, saa mange Penge, naar jeg bliver stor", sagde Lise; „men saa giver jeg Moder dem allesammen".

„Skulde da Fa'r ingen af dem have?" spurgte Moderen.

„Jo... men... men... ved du, hvad Nielsens Karl siger, Mo'r? Han siger, at Fa'r sidder saa tit oppe i Værtshusholder Jakobsens Kjælder og..."

Svend for hen imod sin Søster og raabte: „Sladrehank! Du behøver slet ikke at fortælle saadan noget stygt om Fa'r, for han er saa god, saa god".

I det samme hørtes en stærk Allarm ude paa Trappen, ret som om en Ko var i Færd med at krybe op ad den, men derpaa trillede ned igjen. Madam Skov sprang hen og lukkede Døren op, og nu hørte hun en dyb Basstemme brumme vredt for neden:

„Fordømte Hønsestige... brække baade Arme og Ben..."

„Ih, men det er jo Hr. Kristoffersen! De har dog vel ikke slaaet Dem, Hr. Kristoffersen?"

„Slaaet mig?... nederdrægtig Indretning... kommer her i god Tro... smækker Døren i bag ved... Ravnemørke... smutter Benene fra mig... jo—o!... rar Indretning!..."

Madam Skov raadede nu Hr. Kristoffersen at tage fat i et nedhængende Reb med den ene Haand, og saa holde sig fast i Trappestigen med den anden Haand, saa vilde det nok lykkes ham at komme op.

Ja, saa kom han da op, rød i Hovedet af Anstrængelse og pustende som en Blæsebælg.

„Naa, har De saa Hvalpen i Orden, saa han kan følge med strax?"

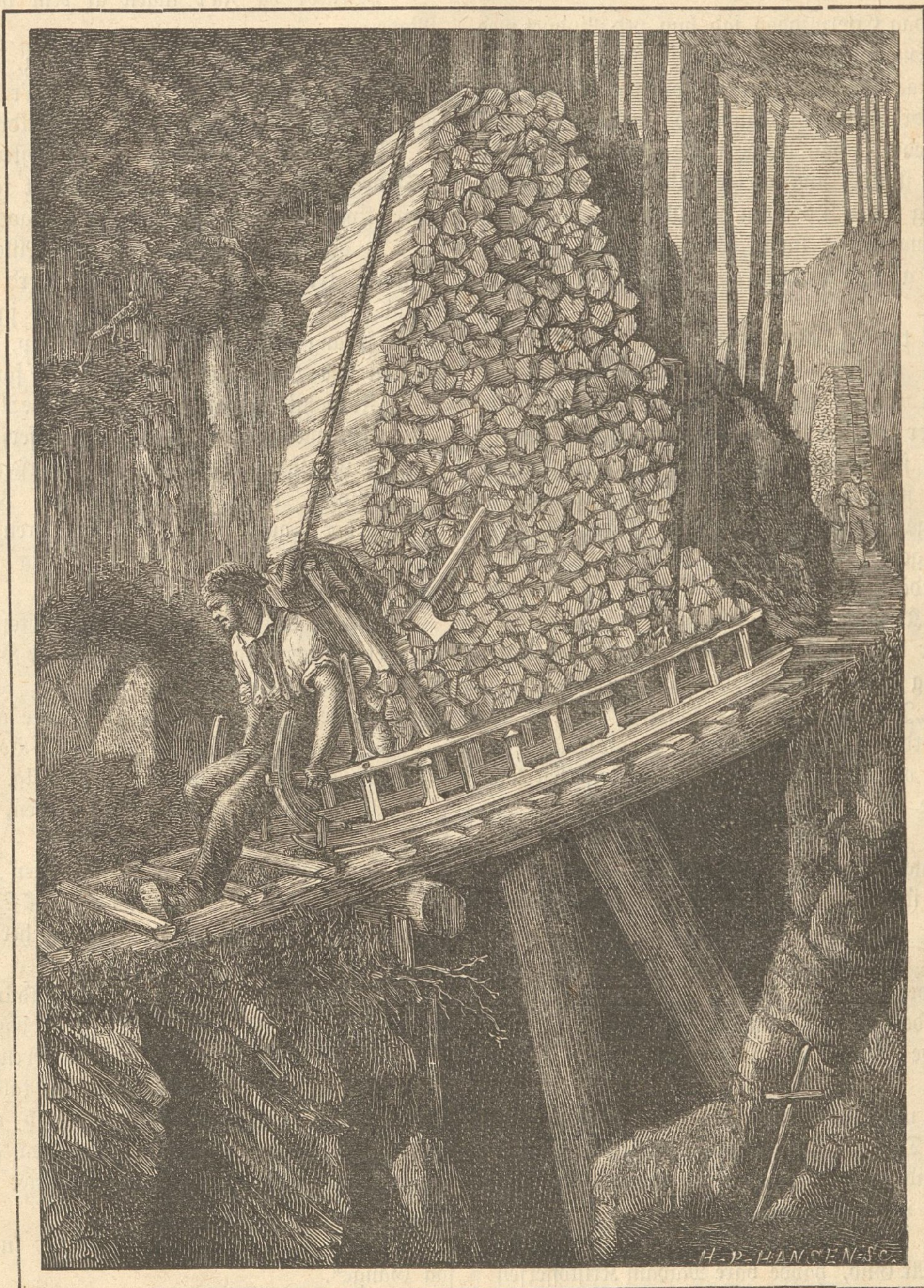
„Tak, gode Hr. Kristoffersen! Men... men..."

„Der har vi det! Jeg skal være et Skarn, dersom jeg ikke gik og tænkte paa, da jeg gik her ned, at De naturligvis havde hundrede Indvendinger. Jeg kjender Deres Udflugter, jeg kjender Deres Udflugter! Men nu vil jeg blot sige Dem en Ting, Madam Skov; det var min Mening at vise Dem og Drengen en Velgjerning. Lad os kun være ærlige og tale rent ud af Posen: De er paa Knæerne! Lad os kun være ærlige og tilstaa, at Skov undertiden glemmer sin Dagløn oppe hos Jakobsen paa Hjørnet og kommer hjem med en ordentlig..."

„Undskyld, Hr. Kristoffersen, det er kun sket nogle faa Gange".

„Faa Gange? Lad os nu bare være ærlige, jeg siger: lad os nu bare være ærlige; De ved, at jeg holder af Ærlighed, Madam! Ja, der staar De og ryster og skjælver; gjør mig ondt for Dem, gjør mig virkelig ondt for Dem. Deres Fader var en skikkelig Mand. Jeg lovede ham at tage mig lidt af Dem, hjælpe Dem med et og andet. Havde det ikke været for Deres Skyld, Madam, saa havde Skov ikke nu haft Arbejde oppe i Snedkermester Kristoffersens Værk-

sted. Vel sandt, han er en dygtig Arbejder, vel sandt, men dette hersens — De ved nok, hvad jeg mener — nej, den Slags Folk kan jeg ikke døje. Og havde det ikke været for Deres Skyld, Madam, saa havde Snedkermester Kristoffersen aldrig tilbudt at tage Drengen, aldrig! Men jeg mærker nok, De tør ikke betro mig ham. Værs'go', værs'go', Madam! behold ham bare her hjemme. Kan De undvære mig, jeg kan nok undvære Dem; jeg siger: kan De undvære mig, jeg kan nok..."

Skovvej i Elsas.

„De maa endelig ikke misforstaa mig, Hr. Kristoffersen; vi er Dem meget taknemmelige for, at De..."

„Naa, ja saa er jo den Pot ude; men husk nu paa, Madam, at det er ikke Dem, der gjør mig en Tjeneste, det er ikke Dem, der gjør mig en Tjeneste".

(Fortsættes.)

En Skovvej i Elsas.

Paa den vestlige Side af Rhinen ligger Landskabet Elsas, som, efter en mere end tohundrede og tyve aarig Forening med Frankrig, ved Krigen 1870–71 med den stærkeres Ret blev underlagt Tyskland. Mod Vest gaar dette Landskab over i den Bjærgkjæde, som

kaldes Vogeserne, fra hvis skovrige Fjældegne vi have hentet det ejendommelige Billede fra Folkelivet, som i Dag pryder Husvennen. Det giver et lille Begreb om den Møje og Fare, Skovhuggerne i Bjærgegnene have at overvinde. Det er nærmest i Hohwald, nogle Mil fra Strasburg, at man træffer den dygtige,

Jagtfalken og Tranen.

ihærdige Befolkning, hvis egentlige Sysel er Skovhugst i Vogesernes mægtige Naaletræskove. Skovarbejderne ere inddelte i forskjellige Hold, saa hver stadig har sin særlige Gjerning. Der er saaledes Huggere, Savere,

Kløvere, Favnsættere og Slædeførere. De sidstnævnte have den møjsommeligste og farligste Syssel. Paa stærkt skraanende Baner, dannede af Træstammer, forsynede med Tværtræer som en uhyre Stige, skulle de slæde Træet ned ad Bjærgenes Sider. Denne Bane gaar ofte over bratte Skrænter og dybe Afgrunde, og herover er det Slædeførerens Opgave hurtigt og sikkert at føre de tungtlastede Træslæder. Man behøver blot at kaste et Blik paa vort Billede, der viser en saadan Førsel, for at indse, hvilken høj Grad af Styrke og Sikkerhed der hører til for at komme godt fra denne Gjerning, saa at Slæden, der med den tunge Brændestabel af sig selv glider frem paa Banen, styres lige og sikkert. Blot et galt Trin, saa at Foden kommer ned mellem Trinene, kan have til Følge, at Læsset farer uhindret frem og knuser den ulykkelige Fører. Paa Grund af Arbejdernes store Øvelse, sker dette vel ikke ret ofte, men man ser dog af og til paa Bunden af Kløfterne et plumpt tilhugget Trækors, der viser Stedet, hvor et Fejltrin eller en lille Uagtsomhed har givet en Arbejder en brat Død.

Jagtfalken.

Efter Brehm ved E. T.

I.

Blandt alle Rovfuglene indtage Ædelfalkene den første Rang, da de mest have Rovfuglenes Præg. I deres Fjerdragt er et lyst blaagraat paa Ryggen og et lyst hvidgult eller bleggult paa Undersiden fremherskende, hvortil ofte kommer en sort Stribe paa Kinden. Deres Bytte bestaar af flyvende Fugle, som de slaa ned paa, medens de uædle Falke, f. Ex. Vandrefalken og Taarnfalken, kun tage siddende Fugle, Mus og andre smaa Dyr. Ædelfalkens Flugt er overordentlig hurtig, udholdende og i høj Grad sikker, hvorfor den har meget lange og spidse Vinger. Den gjennemflyver store Strækninger i utrolig Hast og kaster sig undertiden, naar den vil angribe, fra en stor Højde saa hastig til Jorden, at Øjet næppe faar Tid til at opfatte dens Form. Dette kaldes at slaa ned eller støde. Foranstaaende Billede viser Falken i denne Virksomhed. Den er slaaet ned paa en Trane, der forgjæves søger at gjøre sig fri for dens stærke Kløer og det skarpe Næb, der fører Dødsstødet mod den.

Før Parringen stige Ædelfalkene højt op i Luften og svæve der længe om i prægtige Kredse, idet de for deres egen Fornøjelse og til Opmuntring for Hunnen holde de herligste Flyveøvelser. Naar de sidde, holde de sig næsten oprejst, men naar de gaa, bøje de sig stærkt fremad. De ere ubehjælpsomme paa Jorden og hoppe afsted med sælsomme, kejtede Bevægelser, under hvilke de tage Vingerne til Hjælp. Morgen- og Aftentimerne ere deres egentlige Jagttid, den øvrige Tid af Dagen sidde de mest stille og ubevægelige i døsig Tilstand paa et højtliggende Sted for at fordøje Næringen i Ro og Fred. De leve parvis om Sommeren paa et Omraade, inden for hvilket de ikke taale nogen anden Rovfugl. Reden bygges i passende Fordybninger paa stejle Klippevægge, paa høje Bygninger eller i Toppen af de højeste Skovtræer. Den er temmelig flad, bestaar af Riskviste og er til Dels indeni klædt med fine Rodtrævler. Tallet af Æggene, der lægges, er 3—7; de ere oversaaede med Prikker og Pletter af en rødbrun Farve paa en noget lysere, ligeledes rødbrun Grund. Hunnen alene ruger. Alle Ædelfalkene høre til de skadeligste Dyr i vore Skove og bør derfor ikke taales i dem, da de dræbe en stor Mængde af de nyttige Smaafugle. De ere fra den ældste Tid blevne nyttede til Jagt, hvilket endnu sker i mange Egne af Asien og Afrika og som en Undtagelse i England og Belgien.

Kunsten at afrette Falke til Jagt er ældgammel. Efter forskjellige paalidelige Meddelelser blev den allerede 400 Aar før Kristus brugt af Indierne. Omtrent Aar 800 udstedte Kejser Karl den store en Lov om Falke og Høge, der vare afrettede til Jagt. Falkejagten greb stærkt om sig, udbredte sig fra det ene Land til det andet og dreves med formelig Lidenskab. Kejser Frederik Rødskjæg afrettede selv Falke, og Kejser Frederik den 1ste var den mest lidenskabelige Falkoner paa sin Tid og skrev en Bog om „Kunsten at jage med Fugle“. Frants den 1ste af Frankrig havde en Overfalkemester, under hvem der stod 15 Adelsmænd og 50 Falkonerer; hans Falkes Tal udgjorde 300. Læserne kunne danne sig en Forestilling om den Lidenskab, hvormed denne Jagt dreves i sin Tid, naar de høre, at Adelsmændene endog tog deres Falke med sig i Kirken for at bruge dem paa Vejen til og fra denne; Baronerne havde saaledes Ret til at sætte deres Falke paa Alteret under Gudstjenesten.

Ogsaa her i Danmark og det øvrige Norden synes Falkejagten tidlig at have været i Brug. Der fortælles saaledes, at Rolf Krake og hans Mænd hver bar sin Falk paa Skulderen ved Besøget hos Kong Adils i Upsal, og at Rolfs Falk under det forræderske Overfald dræbte alle Adils Falke. Hakon Jarl svarede en Del af sin aarlige Skat til Harald Blaatand i Jagtfalke, og om den svenske Kong Oluf Skotkonning fortælles der, at hans Falk en Dag tog 5 Urfugle efter hverandre. Valdemar den 1ste øvede Falkejagten til Vogns, og endnu i det 15de Aarhundrede synes denne Jagt at have været nogenlunde almindelig i Norden. Senere var det kun Konger og fyrstelige Personer, som hos os gave sig af med Falkejagt. Under Frederik den 2den stiftedes der et Falkoneri, som dog snart gik ind, og under Kristian den 5te oprettedes der en fuldstændig

Falkoner-Etat (en Falkonermester med 4—6 Svende og Drenge), staaende under Overjægermesteren. Falkoneriet, som havde Plads i en egen Bygning i den derefter opkaldte Falkonerallè, ophævedes i Aaret 1810. Falkebesætningen, der var delt i et Islænder- og et Stenfalkekammer, synes at have været fastsat til 20 Fugle. Ved Falkoneriets Ophævelse var der kun en Falk tilbage. I Reglen bleve Falkejagterne holdte ved Jægersborg og Lyngby eller ogsaa paa Hovedstadens Fælleder, hvor Kristian den 7de og Karoline Mathilde saaledes samlede deltoge i en saadan Jagt den 4de December 1771. Den sidste Falkejagt i Danmark blev holdt i Marts 1803 til Ære for Hertug Vilhelm af Gloucester, som ved den Tid opholdt sig i Kjøbenhavn.

I Baaden!

Følg mig i Baaden, naar Søen kruses mildt
af sagte Foraarsvinde.
Følg mig, naar Stormen bruser højt og vildt!
Følg mig! og du skal finde
et Billed' af Livet, snart Stilhed og Fred,
snart føres du af Stormen vildt afsted.

Følg mig langs Kysten en Sommeraftenstund,
langs Klinten og Skovens Kroner,
stræk dig paa Toften og drøm i korte Blund,
mens Landsbyklokken toner;
fra Skoven Ekko svarer med selvsamme Lyd
da fyldes dit Bryst af Jubel og Fryd.

Saa gives der Tider i Livet, hvor alt
lykkes og kommer imøde;
hvor ingen Hindring i Vejen faldt,
hvor alt synes Morgenrøde;
hvor alt er smukt, som Drømmen nys
og varmt som Pigens første Kys.

Følg mig saa atter, naar Bølgen stolt og kold
høj og skumklædt sig hæver;
naar Baaden, kasted sin Fjende i Vold,
kæmper, knager og bæver,
naar Stormen flænger i Sejlet op
og tuder vildt i Mastens Top.

Da føler du Kræfter, som ej du ejed' før
rask Blodet i Aarerne ruller;
dristig du smiler, hvergang de store Søer
dig løfte med Brag og Bulder.
Ved Brændingen nævner du sagte Herrens Navn,
og gjennem smule Vande du finder din Havn.

Stormer det i Livet, som hisset paa Hav,
da gjælder det Roret at passe,
at klare de Grunde, der kan volde din Grav;
at løftes paa Brændingens Masse.
Men svigter dit Roer — da kast dig i Favn,
paa ham, der vil lindre hver Smerte og Savn.

Carl Hattlund.

Dværgfrugttræer.

Efter Breve fra Frankrig vil Etatsraad Hofman (Bang) ikke kunne levere mere end de 22,000 Dværgtræer, som han havde modtaget Bestilling paa inden 1ste Juli, til den lovede Pris 40 Øre for Æble- og 50 Øre for Pæretræer. Af de 300 senere Bestillere (paa over 18,000 Træer) som have modtaget Brev fra ham om, at deres Bestilling var kommet for sent, vil ingen kunne erholde Træer med mindre han med omgaaende Post skriver til Husvennens Kontor (Axelhus 2 B, Kbh. V.) at han er villig til at betale 10 Øre mere for Stykket (50 Øre for Æble- og 60 Øre for Pæretræ), 2) at den oprindelige Bestilling bliver uforandret (paa hverken et større eller mindre Antal Træer).

Det bedes udtrykkeligt bemærket, at Brevet maa være Udg. i Hænde saa tidlig at Etatsraaden kan modtage fornøden Meddelelse derom under sit Ophold i Frankrig inden 9de Oktober, samt at ingen nye (eller forandrede gamle) Bestillinger modtages.

De under Etatsraadens Rejse i Frankrig indkjøbte unge Træer ville under hans personlige Nærværelse blive afsendte der fra midt i Oktober. Træerne ville da kunne være i Odense sidst i Maaneden eller først i November og ville saa hurtig som mulig blive Bestillerne tilsendte.

Husflid.

En Glasskærer.

At være „nævenyttig" og vel øvet i Husflidssyssel medfører den Behagelighed at kunne „hjælpe sig selv" i en snever Vending. Dette er navnlig af stor Betydning naar man boer paa Landet, ofte fjernt fra Haandværkere og Folk, som man kan faa Hjælp hos, naar man skal have noget istandsat eller fornyet.

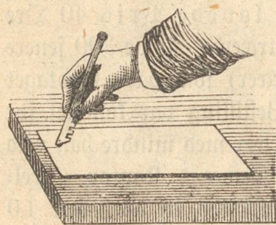
Der er imidlertid næppe noget man paa Landet staar mere hjælpeløs for, og har mere Ærgrelse af, end ituslagne Ruder, hvad enten det gjælder en Smule Glas i en Lygte, eller en knust Rude i Dagligstuen. Papir, Træ ja selv Jærn, kan man da kludre lidt paa i en snever Vending, naar man har en Kniv eller Sav, Høvl eller Fil, men Glas trodser alle Forsøg paa at lade sig forme og tildanne, saa at selv om man er forsynet med Glasplader, saa er man lige nær, thi man kan ikke faa det skaaret til. Det eneste Redskab man hidtil har kjendt til at skære Glas med, er nemlig en „Demant", men da Glarmesterdiamanter ere dyre, er kun faa i Besiddelse af dette Stykke Værktøj, som desuden for den uøvede er vanskelig at skære med.

Paa en Rejse i Sommer blev Udg. opmærksom paa et ganske nyt Redskab til Glasskæring, der syntes særdeles brugbart til Husbrug, da det var meget let at bruge og skar Glasset

lent og smukt. Han formaaede derfor sin Broder til at anskaffe en Prøvelevering, og Resultatet af Forsøg med en Del af disse Glasskærere har været saa gode, at Udg. har fundet det rigtigt at henlede Husvennens Læseres Opmærksomhed paa dette lille fortrinlige Apparat. Det er tegnet i halv Størrelse i hosstaaende lille Billede, og bestaaer af et Staalskaft s der i den

ene Ende er forsynet med nogle Hak o o o til at gnave Glasranden af med, medens det egentlige Skæreapparat bestaar i et ganske lille skarpkantet Hjul a af diamanthaardt hærdet Staal, anbragt i en lille Spalte i Enden af Skaftet. Naar man tager Skæreren i Haanden og med et jævnt Tryk fører den hen over en Glasflade, som vist ved hosstaaende Tegning, skærer den ganske som en god Glarmesterdiamant, en fin Ridse i Glasset, hvorefter det let og sikkert brydes itu.

Hvorvidt Redskabet er holdbart nok til at bruges af en Glarmester Dag ud og Dag ind, har Udg. ingen Erfaring for, men en saadan Skærer vil sikkert i mange Aar kunne holde sig som Husflidsværktøj til at skære Glas med saa ofte der er Brug for en ny Rude o. lign. Da Prisen er særdeles billig (1 Kr. 50 Øre Stykket) fortjener dette snilde nye Redskab derfor uden Tvivl at anbefales til enhver, som boer langt borte fra en Glarmester. Naar man har nogle Stykker nyt Glas, lidt Kit og en Glasskærer, behøver man ikke længere i noget Hus at være i Forlegenhed med at faa sat en ny Rude ind, da det ved Hjælp af dette lille Redskab er blevet saa let at tilskære Glasset, at ethvert Barn kan gjøre det.

Udg. har derfor formaaet sin Broders Husflidsværktøjshandel til at indforskrive et større Parti af denne Glasskærer, som med fuldstændigt sikkert Snit faaes frit tilsendt overalt i Danmark, naar man indsender Postanvisning paa 1 Kr. 50 Ø. adresseret C. Th. Rom & Co., Kjøbenhavn V. Paa Kuponen behøver man blot at skrive: Glasskærer, samt Afsenderens tydeligt skrevne Navn, Bopæl og Postadresse (Postanvisninger udleveres frit paa ethvert Postkontor og Portoen for en Pengeforsendelse dermed (indtil 30 Kroner) er kun 8 Øre, hvorimod det, selv for det mindste Beløb, koster 24 Øre for Afsendelse af Penge i et Pengebrev).

Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark.

Bestyrelsen for denne Forening, der som bekjendt blev oprettet i Juli Maaned d. A., har, efter hvad vi have bragt i Erfaring, henvendt sig til vedkommende Myndigheder om Indførelse af Foranstaltninger, der kunde medføre Forbedring i Kreaturers Behandling ved deres Transport, Af- og Paalæsning paa Jernveje og Dampskibe, samt ved deres Drivning. Ligeledes arbejdede den hen til at tilvejebringe en bedre Tilstand for Kreaturerne paa Kjøbenhavns Kvægmarked, end den der findes paa denne livet tidssvarende Plads. For at bringe Foreningens Formaal til almindeligt Kundskab paa Landet, har Bestyrelsen midt i forrige Maaned omsendt en Rundskrivelse til alle Landets Skolelærere om efter Evne at arbejde for Foreningens Formaal ved at bibringe Ungdommen en mere levende Sans for Dyrenes Vel, samt om muligt ved at oprette Underafdelinger af Foreningen, eller selvstændige Smaaforeninger i dens Aand.

Til Præmier for god Behandling af Husdyr har et af Bestyrelsens Medlemmer, Hr. Kammerraad Lembcke, skænket Foreningen 200 Kroner. Forhaabentlig vil denne Gave give Anledning til, at andre formuende Dyrevenner yde Foreningen med det smukke Formaal lignende Støtte, som ikke kan undværes naar den skal kunne virke med Kraft.

Idet vi anbefale Foreningen til alles Deltagelse, tilføje vi, at dens Kontor er Højbroplads Nr. 4, 2den Sal, hvor Indmeldelse af nye Medlemmer modtages.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. En Mand, som kan opgive alle Drømme og gaa til sit Livs vante Sysler — som kan bringe sit Hjærte, dets Kjærlighed og Smerte, til Tavshed og give sig i Kast med det haarde Arbejde, der ligger for — som trodser Skæbnen og, hvis han maa dø, dør kæmpende til det sidste — en saadan Mand er Livets bedste Helt.

Træffende. Da en Kvæker hørte en Person fortælle, hvor dybt han følte for en stakkels Familie der var nødlidende og trængte til Bistand, spurgte han: „Ven, har du ogsaa følt dybt i din Lomme for den?“ — Svaret skal have udeblevet.

For billigt. Onkel Levi: „Sig mig, Samuel, har du læst den smukke Historie om Josef?“

Samuel: „Ja, Onkel“.

„Naa, kan du saa fortælle mig, hvad det var for en stor Fejl de gjorde, da de solgte deres Broder?“

„Jo — de solgte ham altfor billigt“.

Mistænkeligt. „Om Forladelse, jeg synes bestemt jeg kjender Dem; jeg maa oftere have truffet Dem et Sted før!“ — „Ja, det er meget muligt; jeg har med saa mange at gjøre, for jeg har i 20 Aar været Arrestforvarer“.

Tydeligt Avertissement. I et lille norsk Blad læses følgende: „At min Tyr er uvan og derfor maa holdes tre Skridt fra Livet med behørig Eftertanke og Forsigtighed bekjendtgjøres herved til Betryggelse for mig selv som vil være uden al mulig Skyld i Skade og Ulykke hvorfor Paagjældende selv maa drages til Ansvar“.

En rar Forordning. Følgende Bekjendtgjørelse bringer Tvivl i Læserens Sind, om det er Hundene eller Magistraten der lider af Galskab. Under Klokkeringning oplæste en Retsbetjent i Breiten i Baden (Sydtyskland) følgende: „Det paabydes herved, at enhver Hund skal være forsynet med et fire Alen langt Blikmærke. Hvo som lader en Hund løbe herreløs om, straffes med to Mark og dræbes efter nogle Dages Forløb.

Fromt Ønske. Under Krigen 1807—14 skrev en nøjsom Matros et Brev hjem til sine Forældre fra det haarde engelske Krigsfangenskab, hvilket sluttede saaledes: Vi have det ellers ret godt og lever vel, men de siger, at vi snart skal hænges og saa haaber jeg snart at høre det samme fra Eder, kjære Forældre!“

Firkantet Nød. Af 4 E, 4 R, 2 G, 2 D, 2 O og 1 N dannes fire Ord, som skrevne under hinanden og læste fra venstre og fra oven give Løsning paa følgende Gaade:

Mørk og truende, som vred,
første ser fra Klippen ned.
Andet gjennem Tyskland gaar,
ud til Østersø det naar.
Fra det tredje ofte lød
et Pip-pip med Stemmer sød.
Paa det fjerde tredje sidder,
tit derfra lød Fuglekvidder.

Jeronimus.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) 2 B.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Svend

Fortælling af Zakarias Nielsen.

(Fortsat.)

Lidt efter gik Kristoffersen og Svend op ad Gaden. Madam Skov stod uden for Porten og vinkede med Haanden efter dem. Svend var en rask Dreng, han skulde have en frejdig, en rigtig opmuntrende Afskedshilsen. Han skulde slet ikke mærke, hvor bevæget hendes Hjærte var! Men Øjnene, de kjedelige Øjne! det er dog ogsaa forunderligt, at de altid skal blive vaade! Hun strøg Taarerne bort og tvang sig til at se glad ud — rigtig glad og frejdig; hun nikkede, smilede og slog ud med Haanden. „Du er en rask Dreng, Svend! Farvel, Farvel!" — og saa løb Taarerne i Strømme ned over hendes Kinder.

„Stol paa Gud og vær aldrig forknyt!" var det sidste Ord, hun havde sagt til ham der oppe i den lille Stue. Nu gik den strænge Hr. Kristoffersen med ham der op ad Gaden. „Glem ikke, hvad jeg sagde, min Dreng!" raabte hun endnu gjennem de hule Hænder; men i det samme drejede de om Hjørnet, og borte vare de.

„Tossestreger!" mumlede Kristoffersen. „Som om Hvalpen skulde sendes over til Indianerne!"

En Times Tid efter kom Svends og Lises to smaa Søstre hjem. De havde været oppe hos Skomager Jensens at lege med Signe og Hanne, og de havde moret sig „saa godt, saa godt".

„Vilde Fa'r ikke følge med hjem nu?" spurgte Madam Skov.

„Nej, han vilde ikke. Uh, der kom saadan to ække Svende, og saa sad de og sang og drak Punsch, og saa sagde Fa'r, at vi skulde gaa hjem og sige, at han kom snart; men det gjør han nok ikke, Mo'r, tror du vel?"

Madam Skov gav et Suk, kyssede de to Smaapiger og fortalte dem, at Kristoffersen havde været der og hentet Svend.

Om Natten Kl. 12 kom Skov dinglende ind i Stuen. „Hejda, Mutter! Du kan tro, jeg kom ordentlig til Gilde. Naa, hvor vi morede os!... men hvad er der i Vejen? Jeg synes, du lader saa forknyt".

„Kristoffersen har været her og hentet Svend".

„Nej vel! Aa, Herre Gud, min søde, dejlige Dreng. Saa er da altsaa han borte".

Madam Skov hørte ikke et Ord mere af sin Mand. Næste Morgen listede han sig bort uden at nyde hverken vaadt eller tørt; men Madam Skov hørte ham udstøde et dybt Suk, i det han saa hen til den lille Seng, i hvilken Svend ellers plejede at ligge.

„Se nu, Svend", sagde Kristoffersen næste Morgen, da han sad ved Kaffebordet, „nu er dit Hjem for Fremtiden her. Det er en stor Velgjerning, jeg viser mod dig fattige Barn; jeg siger: det er en stor Velgjerning, Svend..."

„Ja", svarede Svend og bed i det samme en Humpel af en Kommenskringle.

„Jeg har ogsaa en Gang været en fattig Dreng, men gode Mennesker hjalp mig frem, og jeg førte mig vel op; derfor blev jeg til noget. Jeg takker mine Velgjørere i deres Grav. Sine Velgjørere skylder man evig Taknemmelighed! Husk paa det, Svend! Det var det første, jeg vilde sige dig, og jeg vil sige det endnu en Gang: Sine Velgjørere... hører Du, Svend? Sine Velgjørere skylder man evig Taknemmelighed. Glem ikke det Ord; det er saa godt som ti".

„Og saa vil jeg dernæst sige dig", vedblev Kristoffersen, „at her i mit Hus gaar alt til med Punktlighed og Orden. Vi lader ikke vore Ting ligge og

flyde omkring paa Borde og Stole. Husk paa det, min Dreng! Og saa holder jeg ikke af noget Surmuleri. Lad mig se, du er en Gut! Naar jeg kalder paa dig, saa springer du strax frem og siger: „Jo, Hr. Kristoffersen!" og kommer strax hen til mig for at høre, hvad jeg vil dig. Men jeg holder ikke af Næsvisheder, og hvis jeg finder, at du fortjener en Vinke en Gang imellem, saa faar du den — saa faar du den, Svend!"

„Ja", svarede denne, i det han sank den sidste Mundfuld af Kommenskringlen og skyllede den ned med en Slurk Mælk.

„Og jeg holder ikke af, at du brøler for enhver Ubetydelighed. Husk paa det, min Dreng!"

Saaledes vedblev Kristoffersen at advare og formane Svend, alt mens de sad ved Bordet. Jomfru Sørensen saa kjærligt til Drengen og glædede sig over hans gode Madlyst, og Emilie, Kristoffersens lille Datter, nikkede og hviskede til ham, naar Faderen ikke saa det. Svend lod til at befinde sig overmaade vel. Skjønt han blev proppet med Leveregler og Formaninger, havde han dog Plads til fem Stykker Smørrebrød, en Kommenskringle og en stor Skaal Mælk.

Nu rejste Kristoffersen sig og gik.

„Hej, Kristoffersen!" raabte Svend og løb hen imod Døren.

„Hvad behager? Du mener nok Hr. Kristoffersen! Ikke sandt?"

„Jo", svarede Svend lidt betuttet.

„Naa, hvad var det?"

„Jeg vilde bare ha'e, at De skulde vente, til jeg fandt min Hue, for saa vilde jeg følge med Dem over i Værkstedet".

„Vilde? Din Vilje sidder i min Vestelomme, min Dreng. For øvrigt er Værkstedet ikke for saadanne Hvalpe. Naa, omkring! og lad mig faa lukket Døren".

Der fik Svend det første lille praktiske Vink om, hvorledes han havde at indrette sig for Fremtiden. Han blev lidt lang i Ansigtet og tillige lidt underlig om Hjærtet. Skulde det virkelig være ham forment at komme over at se til sin Fader i Værkstedet, hvor Høvlene sang om Kap med Svendene, hvor Drengene svingede Køllerne, og hvor Drejeladet snurrede sin muntre Bas? Ja, skulde dette være ham forment, saa var hele Herligheden røget i Lyset med et Pust, og saa var det lige meget, hvor Hr. Kristoffersen og hans lækre Kommenskringler og hans Mælkeskaale var. Svend kunde næsten græde; han saa hen til Jomfru Sørensen og Emilie.

„Du skal ikke være forknyt, min Dreng", sagde Jomfru Sørensen. „Du faar nok Lov at gaa lidt derover siden, naar du beder Hr. Kristoffersen rigtig pænt derom".

Ganske rigtig! Den ønskede Tilladelse blev givet, men denne Gang fremgik den ogsaa af Hr. Kristoffersens egen frie Naade.

Naa, hvor Svend gjorde store Øjne, da han traadte ind i Værkstedet! Fem Svende og to Drenge vare i travl Virksomhed. Høvlene fløj hvinende over Planker og Bræder, Trækøllerne faldt med tunge Slag paa Stemmejærnene, og Savene skreg og spruttede Mel fra sig. Henne i et Hjørne stod Skov og arbejdede ved Drejeladet. Da han fik Øje paa sin lille Søn, satte han sig ned, aabnede Armene, og Drengen løb nu lige hen i hans Favn og slog sine Arme om hans Hals.

„Tænkte det nok!" knurrede en barsk Stemme henne fra Døren. „Pas Deres Arbejde, Skov, og lad det Kjæleri fare! Drengen er min nu, saa De faar lade mig være ene om at kjæle for ham".

Skov for besippet op og tog atter fat paa sit Arbejde. Svend luskede ud.

Om Aftenen tænkte Svend paa Hr. Kristoffersens Vestelomme. Det var sandsynligt, at hans Faders Vilje ogsaa laa i den; ja, han havde næsten en Anelse om, at alle Hr. Kristoffersens Lommer vare fulde af Viljer, saa at der kun var levnet Jomfru Sørensen, Emilie, Svendene og Drengene en ubetydelig Smule af denne rare Ting til selvstændigt Brug.

Kun i Smug mødtes Fader og Søn imellem. „Drengen har kun Skade af det", sagde Kristoffersen. „Han lærer ikke noget godt af sin Fader". Derimod fik Svend temmelig ofte Lov til at løbe ned og se til sin Moder, og det traf da ikke sjælden, at Faderen kom hjem fra Arbejde, netop mens Svend var hjemme. Da tog Skov Drengen op paa sine Knæ, glattede hans Haartop, fortalte ham Historier og kjærtegnede ham. Og altid havde Skov et eller andet til Drengen, enten Knapper eller Billeder eller andre Ting, som Svend satte Pris paa. Svend elskede sin Fader, og dog var der noget hos denne, som han tit og ofte var bedrøvet over. Ja undertiden, naar han saa Faderen svingle ned ad Gaden med en Flok Drenge efter sig, fik han Taarer i Øjnene og søgte hen paa et ensomt Sted for at græde Sorgen ud; men han holdt dog saa inderlig af Faderen alligevel.

Hr. Kristoffersen saa ned paa Skov som paa et stakkels Kryb. At han ikke for længe siden havde traadt ham ned, kunde han takke visse menneskekjærlige Hensyn for. Man har dog Hjærte i Livet! Kristoffersen var ellers ikke den Mand, der saa igjennem Fingre med Drukkenboldte og Ødelande. Han var en agtværdig Mand, en hæderlig Mand, en Mand af god Moral; han havde arbejdet, han havde sparet, og derfor havde han svunget sig op. Nu var han en af Byens Matadorer, stak ikke op for en eneste, ikke en Gang for Kammerraaden eller Apothekeren. Han havde sit eget oliemalede, toetages Sted med rummeligt Baghus, indrettet til Værksted, Stald og „udenoms-Bekvemmeligheder". Han havde sit eget flotte lille Kjøretøj, holdt „Berlingske Tidende" ganske for sin egen Mund og skrev „An" paa sine Regninger. Lidt flot maatte det hele være. Han gik med stive Flipper, høj Hat og

med Signetring paa Pegefingeren. Stillingen krævede det. Men med alt dette var Hr. Kristoffersen en nedladende Mand; han var Dus med de fleste Haandværkere i Byen, mødtes ofte med dem i Klubben og kunde da sidde og fortælle ganske uforbeholdent, hvilken jammerlig fattig Pjalt han oprindelig havde været. Han havde gaaet paa sine bare Ben fra Dør til Dør og tigget, men gode Mennesker hjalp ham frem, til han blev konfirmeret, og saa havde han arbejdet, arbejdet! Naa — hjemme i hans Stue sad ogsaa en fattig Dreng. Herre Gud, man har faaet noget mellem Hænder for at gjøre Gavn dermed.

Hvis nu nogen af alt dette vilde slutte, at Drengen, som sad der hjemme, blev stadset op, vilde han tage meget fejl. Tvært imod: Drengen maatte gaa yderst tarvelig klædt og blev med Flid behandlet efter strænge Grundsætninger. „Han skal huske, hvad Stand han er kommen af", sagde Kristoffersen ofte. „Jeg vilde gjøre en daarlig Velgjerning mod Drengen, hvis jeg satte Nykker i ham. Han skal lære at lystre og lære at arbejde — det er Hovedtingen! Lad ham, naar han en Gang bliver sin egen Mand, arbejde sig op, som jeg har gjort, saa kan han klæde sig efter eget Behag". Og naar Hr. Kristoffersen sagde dette, drejede han altid sin Signetring en Omgang, rettede paa sine stive Flipper og sagde: Hm!

Der gik tre Aar. Svend var i den Tid voxet godt. Han var en flink og rask Dreng; alle, som kjendte ham, holdt af ham, selv den strænge Hr. Kristoffersen holdt af ham; men nu indtraf der en Begivenhed som blev uheldsvanger for Svend Skov.

Hans Fader stod en Søndag Formiddag alene i Værkstedet og syslede med lidt Pillearbejde for sig selv. Da traadte Kammerraadens Karl derind med et stort, kostbart Spejl, hvis Ramme havde faaet nogle Stød og Bræk.

„Jeg skulde endelig have lavet det saa snart som mulig", sagde Karlen.

„Det kan De tage Dem af, Skov", sagde Kristoffersen, som nu traadte ind. „De kan gjøre det Stykke Arbejde ordentlig, naar De vil; men tag Dem nu i Agt med Glasset, jeg siger: tag Dem nu i Agt med Glasset".

Kristoffersen og Karlen gik, og Skov tog strax fat paa Arbejdet; men han havde netop i Dag taget sig en temmelig stor Morgendram, og han var derfor ikke rigtig sikker paa Haandelaget. Svend kom springende ind i Værkstedet og var inderlig glad ved at træffe sin Fader alene derinde, men da han saa, hvorledes Faderen stod og famlede med Værktøjet, faldt hans gode Lune en hel Del Grader, og han satte sig stille paa en Huggeblok og saa hen paa Faderen.

„Knas! klingeling!" lød det med et, og en Regn af Glasstumper drysede ned i Spaanerne paa Gulvet. Skov, der havde staaet og tjattet med et Stemmejærn, havde slaaet Glasset i hundrede Stykker.

Den ulykkelige Snedkersvends røde Ansigt blev i samme Nu kridhvidt. „Saa!" udbrød han, „nu er jeg dog et ulykkeligt Menneske!" Han drejede sig et Par Gange til højre og venstre, rev sig i Haaret og løb derpaa i sin Befippelse bort fra det hele.

„Min stakkels, stakkels Fader!" sagde Svend, i det han grædende samlede Glasstumperne op. „Gud give, jeg dog kunde hjælpe ham ud af denne Ulykke!"

Da kom Kristoffersens store Skikkelse til Syne i Døren.

„Er du her, Svend?"

„Jo, Hr. Kristoffersen!" svarede Svend grædende, men stod i samme Øjeblik med samlede Hæle og rank Holdning foran sin strænge Plejefader.

„Du brøler! Hvad er der i Vejen? Men hvad i al Verdens store Rige er dette?... knust... splintret... knaset...!"

„Jeg kunde ikke gjøre for det; det var — det var —" Som et Lynglimt for den Tanke ham gjennem Sjælen: Du kan jo tage dig Skylden paa, saa er din Fader reddet. Han tav pludselig, slog Øjnene skamfuldt til Jorden og lod Taarerne rulle frit ned over Kinderne.

En saa alvorlig Dragt Prygl som den, der nu vankede, havde Svend aldrig i sit Liv faaet. Da han om Aftenen gik i Seng, vare hans Kinder hovne, og ned ad hans Laar laa lange, blaa Striber.

Inde i Dagligstuen hørte man Kristoffersen skjælde og støje: „Den Slyngel! Hvad havde han i Værkstedet at gjøre? „Kunde ikke gjøre for det". Ja, Dem kjender jeg nok, Jomfru Sørensen. De tager ham jo altid i Forsvar, om han saa aldrig saa soleklart har fortjent at faa sine Rygstykker høvlede igjennem. Og saa vilde han endda sno sig fra det. Ja, det er Takken, jeg har for den Velgjerning, jeg har vist ham! Det kan man kalde Taknemmelighed mod sin Velgjører!"

Emilie græd. Da hun gik i Seng, listede hun sig hen til Svend for at sige ham et trøstende Ord; men han laa, som han sov, og hun nøjedes derfor med at klappe ham ganske varlig paa Kinden, og hviske: „Du kunde ikke gjøre for det, Svend, det kunde du ikke saa".

(Fortsættes.)

Trækjørsel i Alperne.

Husvennen har i sidste Nr. bragt et smukt Billede af Træførsel i Bjærgene og skal i Dag som Sidestykke bringe et lignende fra det sydlige Bayern. For nogle Aar siden gjennemrejste Udg. Bjærgegnene her, og maatte ofte undres over, hvorledes Beboerne om Vinteren kunde færdes paa de timevis stejlt stigende Veje. Det var om Sommeren, og Fod for Fod drog

Hestene med Møje den lette Vogn op ad Vejen, som slyngede sig op ad Bjærgets Side. Paa den ene Side højnede den stejle Klippevæg, og paa den anden hørte man dybt i Kløften, der som en Afgrund sænkede sig fra Vejkanten, den skummende Elv bruse, medens Fjældets haarde Ydre baade opad og nedad dækkedes af den susende Granskov. Farlig er Vejen at færdes paa om Sommeren, men om Vinteren? — Ja mange Træ-

Trækjørsel i Bjærgene.

kors og malede Mindetavler ved Vejranden fortalte om sørgelige Begivenheder, der havde fundet Sted, naar Sneen dækkede Bjærgene og deres glatte Flade styrtede Vejfarende i Afgrunden. De broget malede Mindetavler om saadanne Ulykker viste da oftest den efterladte Enke og Smaabørn staaende om den forulykkede, medens en Indskrift angav hans Navn og Dagen, Ulykken var sket.

Om Sommeren rører der sig et kraftigt Liv dybt inde i disse Bjærgskove, som i al deres Vildhed dog ere underkastede et ypperligt forstligt Tilsyn. Forstvæsenet udpeger de Stammer, der skulle falde for Øxen og bortføres for Statens Regning eller leveres til Bønderne. Grundejerne have nemlig mange Steder Ret til aarlig at faa visse Stammer til deres Part; men de maa selv fælde og hjemføre dem. Det er især det sidste Arbejde, der koster Møje. Er Fældestedet i Nærheden af en Elv, saa slæbes Stammen hen til Bredden og styrtes i Strømmen for at flaades ned fra Bjærgskoven. Men ofte kan denne Førsel ikke bruges, og Træet maa kjøres ned ad Bjærget. Stammerne blive da liggende oppe i Naaletræskoven til om Vinteren, naar den stejle Vej er dækket med et fast glat Snelag. Rodenden af Stammen bliver da lagt paa en lille stærk Slæde, forspændt med Stude, saa at Stammen i hele sin Længde slæber bag efter. Da Vejen bærer nedad, saa have Dyrene ikke noget svært Læs at drage. Men naar Vejen gaar meget stejlt nedad, have Dyrene al deres Kraft og Udholdenhed nødig for at hæmme den svære Stammes Nedgliden; den vældige Træmasse faar let en saare farlig Hurtighed, der ofte ender med en redningsløs Nedstyrten i Afgrunden.

Det er et saadant farligt Øjeblik, vort Billede i Dag fremstiller. „Levende erindrer jeg den bevægede og spændende Scene", siger Tegneren, „som jeg, staaende i Sne til Anklerne, med halvstivnet Haand fæstede til Papiret. Det staar endnu for mit Blik, hvorledes de dampende, ængstelige Dyr øjensynlig vare sig den truende Fare bevidst, som de med fremstrakte Ben holdt igjen, stemmende deres Nakke mod det svære Aag, medens Føreren imellem dem satte Bryst og Hænder mod Aaget og borede de tykke sømbeslaaede Bjærgsko i Sneen for at hæmme Farten og tvinge Læsset i en anden Retning bort fra Afgrunden ved Siden. Hans unge Ledsager, en frisk, kjæk Knægt paa 17 Aar sad paa Stammen og stoppede ogsaa af det bedste han kunde, ved at stemme sin kraftige Fod mod Sneen. Deres fælles Bestræbelser lykkedes. Det farlige Sted passeredes og snart gled Stammen magelig ad Bjærgets nedre svagere Skraaning ned i Dalen mod Landsbyens rygende Hytter, hvor jeg kort efter fandt Skovkjørerne ved den varme Ovn i Kroens Gæstestue, forfriskende sig ved et Krus Bayerskøl og en Pibe oven paa deres anstrængende Dagværk".

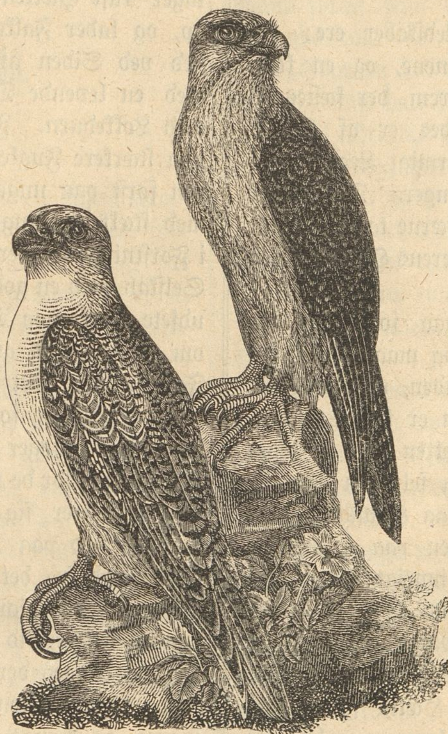
Jagtfalken.

Efter Brehm, ved E. T.

II.

Det er hvilende ægte Ædelfalke, som Husvennen her bringer sine Læsere et Billede af, nemlig Jagtfalken, Hvidfalken eller den islandske Falk. Den voxne Fugl har overalt mørke Længdepletter paa en ren hvid Grund. Længden udgjør henved 27 Tommer og Vingefanget omtrent 58 Tommer. Jagtfalken har hjemme paa Island, i det nordlige Norge og Sverige, samt i den nordlige Del af Amerika, hvor den fortrinsvis lever paa stejle Klippekyster og helst bygger Rede i Nærheden af Fuglebjærge, hvor der samles Millioner af Søfugle. De gamle Jagtfalke ere Standfugle og forlade altsaa ikke deres Hjemsted, de yngre drage derimod ofte om Vinten til sydligere Egne, f. Ex. her til Danmark. Tidligere, da Jagten med Falke endnu var almindelig, sendte den danske Regering aarlig et eget Skib, Falkeskibet, til Island for at hente Ædelfalke, især Jagtfalke. Falkefangsten var da en af Øens Herligheder, der indbragte 4—6000 Kroner om Aaret. Falkene bleve af den danske Konge sendte som Gave til fremmede Fyrster, navnlig til Kongen af Frankrig og til den tyske Kejser.

Jagtfalke.

I flere Aarhundreder var den bedste og nu den eneste Falkonerskole i Evropa i Byen Walkenswaard i Flandern. Byen ligger paa fri Hede og frembyder derfor gode Vilkaar for Falkeafrettelse. I Efteraaret fanges Falkene; man beholder i Reglen kun Hunnerne og helst dem fra samme Aar, de toaarige ere endnu brugelige, men de ældre lader man flyve. Fangsten gaar for sig paa følgende Maade: Falkoneren sidder godt skjult paa aaben Mark, og ud fra ham gaar der en omtrent 100 Skridt lang Snor, ved hvis Ende der er fæstet en levende Due, som iøvrigt sidder frit paa Jorden. Omtrent 40 Skridt fra Falkoneren gaar Snoren gjennem en Ring, og ved Siden af denne Ring

er der knyttet et Rovfuglegarn, fra hvilket der ligeledes gaar en Snor til Falkoneren. Saa snart en Falk er i Sigte, gives der med Snoren et Ryk i Duen, saa at den flyver op, lokker Falken til sig og gribes af denne i Luften. I det Øjeblik, da dette sker, trækker Falkonereren Duen og med den Falken hen til Ringen, hvor Garnet da pludselig falder over dem begge. Den nyfangede Falk maa ufravigelig sulte tre Dage og bæres i denne Tid, og senere saa meget som muligt, med Hætte over Hovedet paa Haanden. Inden Foraaret maa Falken være godt afrettet, og derpaa rejse Valkenswaard-Falkonererne til England til Hertugen af Bedford, til hvem de udleje sig selv og deres Falke for en vis Tid. Paa Jagten ere de udsatte for at brække Arme og Ben, fordi de følge Fuglen over Stok og Sten og altid maa se opad.

De til Falkejagten hørende Redskaber ere: En Læderhætte, der ikke maa trykke Øjnene, og en kort, samt en henimod 5 Fod lang Læderrem, der fæstes til Fuglens Fodbeklædning, som ligeledes er af Læder. Napellen eller Lokkeduen er et ægformigt Legeme, til hvilket der er fæstet et Par Fuglevinger. Det tjener til at hidlokke Falken, som fra det fjærne tager det for en Fugl. Tykke Handsker sikre Falkonerens Hænder imod Falkens Kløer.

Saa snart Afretningen skal gaa for sig, faar Fuglen Hætten paa, bliver bunden og maa sulte i 24 Timer, hvorpaa den sættes paa Haanden, og man giver den en Fugl at æde, efter at Hætten er tagen af den. Vil den ikke æde, faar den igjen Hætten paa og tages ikke for igjen før 24 Timer efter, og selv om den ikke i 5 hele Dage frivillig skulde æde paa Haanden, faar den hver Gang ubarmhjærtig Hætten paa igjen, saa sulten som den er. Jo tiere den iøvrigt i den Tid bliver friet for Hætten og baaren om, des før bliver den tam og æder paa Haanden. Naar den først er kommen saa vidt, saa skrides til de egentlige Læreøvelser. De første bestaa i, at Fuglen uden Hætte sættes paa en Stolervg og derfra maa flyve et længere og længere Stykke hen paa Falkonerens Haand for at æde; derpaa gjentages det samme i det fri, idet Falken ved en lang Snor hindres i at flyve bort. Under disse Øvelser stiller Falkoneren sig saaledes, at Fuglen maa flyve imod Vinden, da den som alle andre Fugle ikke gjærne flyver med Vinden. Naar den gjør sine Sager godt, sættes den om Aftenen med Hætte paa i et frit ophængt Tøndebaand og gynges hele Natten igjennem, saa at den ikke kan sove. Den følgende Morgen gjentages Øvelserne: den maa æde paa Haanden, bliver baaren til om Aftenen og derpaa igjen gynget hele Natten i Tøndebaandet. Man bærer sig ad paa samme Maade den tredje Nat; den fjerde Dag gjentages det hele, og først nu lader man den faa Ro om Natten. Den følgende Dag sættes den uden Snor, kun med Vibeholdelse af den lange Rem, frit paa Jorden og maa for at æde flyve op paa Haanden; flyver den forbi, gaar man efter den og lokker saa længe ad den, at den tilsidst kommer. Denne Øvelse gjentages nu ofte i det fri, og Fuglen vænnes til at flyve op paa Haanden af Jægeren, selv om han er til Hest, og den afrettes i det hele til hverken at være sky for Mennesker eller Hunde.

Nu kommer de egentlige Indledningsøvelser til Jagten selv: man kaster en død Due op i Luften, lader den i en lang Snor tilbageholdte Fugl flyve efter den og æde lidt af den. Senere bliver Duen strax tagen fra den, og den faar nu noget at æde paa Haanden. Den samme Øvelse gjentages den følgende Dag med levende Fugle, hvis Vinger ere noget stækkede; derpaa opsøger man med Hønsehund Agerhøns, helst en enkelt, tager rask Hætten af Fuglen, naar Agerhønen flyver op, og lader Falken flyve efter den. Hvis den slaar ned ved Siden af Agerhønen, lokker man den til sig med en levende Due, hvis Vinger ere stækkede, eller med Lokkeduen. For at vænne den til ogsaa at fare paa stærkere Fugle, som Hejrer og Traner, øver man den først paa unge Fugle af denne Art, eller paa gamle med stækkede Vinger, hvis Næb er stukket i en Skede; i Førstningen lader man den ogsaa gjøre sine Forsøg i Selskab med en god, gammel Falk. De til disse Øvelser udsete Hejrer og Traner faa et Hylster af tyndt Læder om Halsen, for at de ikke saa let skulle blive dræbte. Falkene søge, idet de svinge sig rask i Vejret, at komme op over Hejren for oven fra at kunne slaa ned paa den; Hejren søger imidlertid ligeledes at stige højere i Vejret og gjør de mest overraskende Vendinger i Flugten, men forsvarer sig aldrig med Næbet, førend den er kommen ned paa Jorden. Endelig gribes den dog og styrter ned fra det høje med sin Modstander. De tililende Jægere gjøre hurtig Falken løs, række den til Løn en lækker Bid og plukke de smukkeste Fjer af Hejren. Derpaa lægges der omkring Benet paa denne en Metalring, paa hvilken Aarstallet og Fangestedet er indgravet, og derpaa slippes den atter løs. Mange Hejrer ere blevne fangne flere Gange, tit med et Mellemrum af en Række Aar, og ere derfor prydede med flere Ringe. Naar en Falk skal øves i at slaa ned paa Harer, lader man den nogle Gange nyde sit Maaltid paa en udstoppet Hare; dernæst binder man Kjød paa den udstoppede, paa Hjul fastbundne Figur og lader den trække hurtigere og hurtigere afsted, først af et Menneske, og derpaa af en rask Hest, og lader Fuglen sætte efter den.

Paa den mest storartede Maade er Falkejagten fra gammel Tid bleven dreven i Mellemasien. Marko Polo fortæller herom omtrent Aar 1290: I Marts Maaned plejer Kublai Khan at forlade Kambalu; han tager da en Skare af henved 10,000 Falkonerer og Fuglefængere med sig. Disse fordeles i Afdelinger paa 2—300 Mand i Landet, og hvad de fange afgives til

Khanen. Efter nogle Skildringer, som Jolin Malkolins 1827 udgav om Persien, ses, at man endnu ikke har opgivet Falkejagten i den nyere Tid i dette Land. Ogsaa den rejsende, Eversmann, traf i 1852 hos Bakirerne afrettede Kongeørne, Lærkefalke og Spurvehøge. Endnu drives Falkejagten ivrig af Beduinerne i Sahara, af Perserne og Indierne, hvilke sidste holde Shahin eller den kongelige Falk for den fortrinligste af alle Jagtfugle. Her i Evropa er Falkejagten i det attende Aarhundrede efterhaanden gaaet af Brug. Kun paa ganske enkelte Steder hist og her har den endnu holdt sig, som hos den førnævnte Hertug af Bedford og hos Lord Barnars i Didlington=Hall i Grevskabet Norfolk, samt paa Loo, et Gods, der tilhører Kongen af Nederlandene.

Sækkepiberen Swanda.

Et Sagn fra Bøhmen.

Sækkepiberen Swanda var en lystig Krop. Som enhver sand Musiker var han født med en uudslukkelig Tørst, for øvrigt var han en saa lidenskabelig Kortspiller, at han vilde have brugt sin Sjæl som Indsats paa en Firkort, hvis nogen vilde have taget den gyldig. Naar han med sin Sækkepibe havde fortjent saa meget, som han behøvede for den Dag, tog han sig nogle Timers Ro i Selskab med Flasken og den første den bedste Kortspiller, indtil han vendte tilbage lige saa lettet for Mynt, som da han var gaaet ud. I øvrigt var han altid saa munter, skjæmtsom og rig paa Indfald, at ingen Soldebroder forlod Bordet, saa længe Sækkepiberen blev siddende derved. Hans Minde lever derfor ogsaa endnu i Bøhmen, og ligesom vi sige om en: „Han er en lystig Bro'er!" saa sige Bøhmerne: „Han er en Swanda!"

En Gang, da der var Dans i Mokran, havde Swanda, ved at spille paa sit Instrument for de dansende indtil Midnat, fortjent sig en god Slump Penge og vilde nu more sig lidt for sin egen Regning. Hverken Bønner eller Løfter kunde bevæge ham til at blive ved med sin Musik; han vilde drikke sig rigtig mæt og have sig et godt Slag Kort. Men for første Gang hændtes det, at han ikke fandt nogen, som vilde spille med ham.

Swanda var ellers ikke den, som forlod et Værtshus, saa længe han havde en Skilling i Lommen, og den Dag havde han mange, men da han ingen Medspiller kunde opdrive, stod han ærgerlig op fra Bordet, betalte sin Fortæring og fjærnede sig med usikre Skridt fra Værtshuset.

„I Dragic", sagde han ved sig selv, „er der just nu en stor Fest. Skolemesteren og Fogden ere hæderlige Karle, som ikke ere Kjællinger, hurra!"

„Saa slog han helt oprømt Kneps med Fingrene og gjorde nogle vældige Bukkespring, saa at flere Minutter henrandt, før han atter ret kunde skjælne mellem Hoved og Fødder.

Natten var klar, Maanen lyste som et stort Fiskeøje. Ankommen til en Korsvej, løftede Swanda hændelsesvis sine Ojne og blev staaende stum og ubevægelig. En Sværm af Ravne og Krager kredsede under højrøstet Skrigen rundt over hans Hoved, tæt foran ham rejste der sig fire høie Pæle, oven til forenede ved tre Tværbjælker, og under hver af disse hang der en Røver. Det var en Galge, et lidet opmuntrende Syn for en mindre stærk Sjæl end Swandas.

Han havde endnu ikke rystet den første uvilkaarlige Gysning af sig, da der pludselig stod en sortklædt Mand foran ham med ligblege Kinder og Ojne som glødende Kul.

„Hvorhen saa sent, Ven?" spurgte den sorte med en Røst, som han søgte at gjøre saa mild, som mulig.

„Til Dragic, Hr. Sortkjole", svarede den uforfærdede Sækkepiber.

„Vil du have en lille Fortjeneste ved din Musik?"

„Aa, ellers Tak, men jeg er træt af at blæse", sagde Swanda. „Jeg har fortjent mig nogle Skillinger og vil nu more mig for dem".

„Hvem taler om Skillinger? Vi betale med Guld!"

„Med disse Ord holdt den fremmede en hel Haandfuld Guldstykker op for hans Ojne. Piberen var altfor beleven til at afslaa en Begjæring, der blev fremsat paa en saa rundhaandet Maade; han fulgte altsaa med den sorte Mand.

Hvorlænge vandrede han? Det kunde han aldrig siden mindes; sandt at sige, var hans Hoved lidt tungt. Det eneste, han mindedes, var, at den sorte paalagde ham at tage mod alt, hvad man bød ham, være sig Guld eller Vin, men aldrig at takke paa anden Maade, end med Ordene: „Til Lykke, min Bro'r!"

Uden egentlig at vide, hvorledes han var kommen ind, befandt han sig i et mørkt Værelse, hvor tre blege Mænd, klædte i sort, ligesom hans Ledsager, sade og spillede Kort. Der fandtes intet Lys, men deres gnistrende Ojne skinnede. Paa Bordet var der Dynger af Guld og en Kande med Vin, af hvilken enhver drak efter sin Tur.

„Mine Brødre", sagde den sorte, „her ser I min gode Ven Swanda, om hvem I saa længe har hørt Tale. Jeg har troet at kunne fornøje Jer paa denne glade Dag ved at skaffe Jer Lejlighed til at høre lidt Musik".

„Helvedes pænt tænkt", sagde en af de spillende.

Og idet han rakte Kanden til Swanda, tilføjede han:

„Se her, Sækkepiber, drik og spil!"

Swanda begyndte at faa sine Betænkeligheder; „men", tænkte han, „man faar jo ingen Kul uden ved

at stikke Fingrene i Asken". Vinen, om end noget varm, var ingenlunde daarlig. Han satte Kanden tilbage paa Bordet, løftede paa Hatten og sagde, saaledes som man havde indprentet ham det:

„Til Lykke, min Bro'r!"

Derpaa begyndte Musikken, og aldrig havde hans Spil vakt en saadan Henrykkelse. Hver Tone fik Spillerne til at hoppe højt op fra deres Stole, deres Øjne spruttede Gnister, de tog Hænderne fulde af Guldstykker, de skreg, de brød ud i en skraldende Latter, og alt dette uden at en Muskel rørte sig i deres ligblege Ansigter. Kanden gik fra Haand til Haand, altid fuld, endskjønt ingen fyldte noget i den.

Hver Gang Swanda endte et Stykke, rakte man ham Kanden, som han tiltalte af bedste Evne, derefter kastede man Nævefulde af Guldstykker i hans Hat.

„Til Lykke, min Bro'r," raabte Swanda, hed i Hovedet, „til Lykke!"

Gildet havde allerede varet temmelig længe, da Sækkepiberen endelig gav sig til at blæse en Polka, som i den Grad tiltalte de sorte Mænd, at de sprang op fra Bordet og begyndte at danse med en Iver og Lyst, der kun daarlig samstemmede med deres ubevægelige Ansigter.

En af Danserne tog nu alt det Guld, som laa tilbage paa Bordet, og fyldte Swandas Hat dermed.

„Se her," sagde han, „dette skal du have for den Fornøjelse, du har skaffet os."

„Gud velsigne dem, gode Herrer!" udbrød den henrykte Spillemand. Men han havde næppe talt ud, før Værelset, Kortene, de sorte Mænd, med et Ord: alt var forsvundet.

En Bonde, som tidlig om Morgenen kjørte Gjødning ud paa Marken, tyktes at høre Lyden af en Sækkepibe, da han naaede til Korsvejen.

„Det er Swanda," sagde han. Men hvor var vel Spillemanden? Siddende paa et Hjørne af Galgen, blæste han uafladelig, medens Ligene af de tre hængte svajede frem og tilbage i Morgenvinden.

„Hallo, Kammerat!" raabte Bonden. „Hvor længe har du siddet der?"

Ved disse Ord for Swanda sammen, lod Sækkepiben falde, aabnede Øjnene og lod sig i en Hast glide ned af den nærmeste Pæl. Hans første Tanke gjaldt ikke des mindre Guldstykkerne; han ledte i sine Lommer, vendte ud og ind paa sin Hat, men ikke saa meget som en Øre kunde han finde. Forvildet fortalte han Bonden om sin Nattesvir.

„Swanda," sagde denne og gjorde Korsets Tegn for sig, Gud har straffet dig; han har givet dig den onde til Drikkebroder; din Lyst staar for meget til Flasken og til Kortene."

„Du har Ret," svarede Swanda skjælvende, „jeg skal aldrig mere i mit Liv røre dem."

Han holdt Ord, og for at vise sin Taknemmelighed mod Himlen, som havde frelst ham ud af saa stor en Fare, tog han den ulyksalige Sækkepibe, ved hvis Lyd den onde havde danset, og hængte den op som en Gave i sin Fødeby Strakovic's Kirke. Der ser man den endnu den Dag i Dag, og Strakovic's Sækkepibe er bleven til et Ordsprog. Man paastaar med Bestemthed, at den hvert Aar paa den Dag og den Time, da Swanda blæste for den onde og hans Venner, spiller af sig selv.

Bognyt.

„Fra affides Egne" og „Folkets Almanak" er to Bøger som nylig ere udgivne af Thyregod. Den første Bog indeholder fem Fortællinger fra Jylland, som alle ville læses med Interesse, da Forfatteren paa sin sædvanlige smukke, jævne og sandru Maade opruller Billeder af Folkelivet fra „affides Egne", hvori man stadigt finder tiltalende Partier. Skulde en Anke anføres, da maa det være den, at et Par af Fortællingerne faa for brat og mat en Slutning, at det ser ud som var Forfatteren blevet træt af Skildringen og havde skyndt sig med at blive færdig.

„Folkets Almanak" foreligger nu i tredie Aargang og indeholder Fortællinger af Carit Etlar, Carl, Andersen, Robert Watt, Beatus Dodt og Thyregod, samt nogle tiltalende Digte af Thyregod og Zakarias Nielsen, hvorimod nogle Poesier af Kr. Arentzen ere temmelig meningsløse — i al Fald i en Almanak „for Folket". Iøvrigt kan Almanakken for Fortællingernes Vedkommende anbefales som en god Folkelæsning, der vil være velkommen hos alle, ligesom man ikke vil fortryde at forøge sin Bogsamling med „fra affides Egne", der, ligesom alle Thyregods Historier, er selvskreven i enhver Sognebogsamling. (L. A. Jørgensens Forlag).

Smaating.

Min Bedstemoder fortæller: Da jeg stod til Konfirmation i Varde Kirke, spurgte Præsten en Dreng, hvormange Guder der var? Efter nogen Betænkning svarede Drengen: 17. Kjender du Navnet paa dem? spurgte Præsten videre. Ja! sagde Drengen helt frimodig, det er de 12 Apostle, de 4 Evangelister og Vorherre.

Opløsning fra Nr. 1:

paa den firkantede Nød:

B O R G
O D E R
R E D E
G R E N

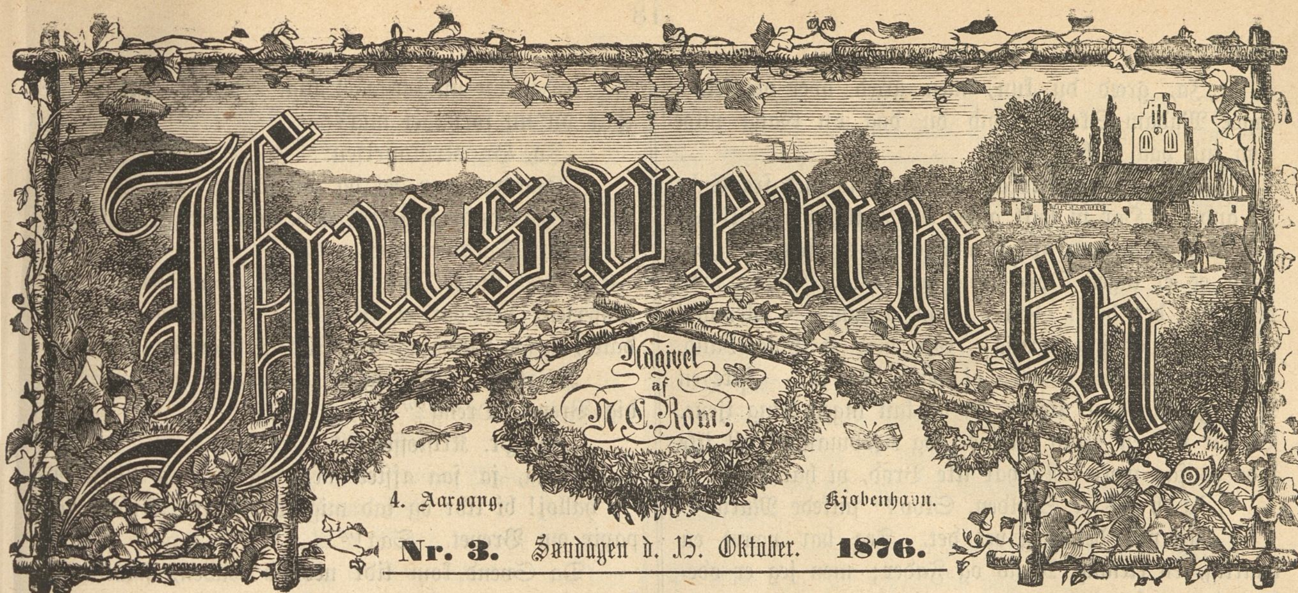
Brevvexling.

H. P. N. og H. N. i O. — A. C. og P. C. i St. — H. P. N. i V.: Tak.

A. K. i T. — J. B. J. i N. Kan ikke bruges.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) 2 B.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

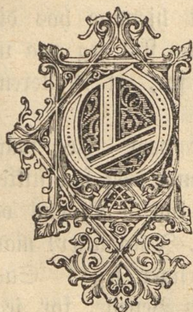
4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 3. Søndagen d. 15. Oktober. 1876.

Svend.

Fortælling af Zakarias Nielsen.

(Fortsat.)

Om Natten drømte Svend, at Emilie sad ovre paa en af Høvlebænkene i Værkstedet, og han stod og samlede Glasstumper op. Han kunde aldrig blive færdig, der var saadan en umaadelig Mængde Glasstumper, hele Gulvet var oversaaet dermed. Saa begyndte han at græde; men saa kom Emilie hen og klappede ham paa Kinden og sagde: „Du skal ikke græde, Svend; du gjorde det jo af Taknemmelighed mod din Velgjører, mod din Fader, som du holder saa meget af". Saa syntes han, at Hr. Kristoffersen kom ind og sagde: „Ja... Taknemmelighed mod dine Velgjørere! Husk paa det, Svend....!" Da slog han Øjnene op og saa sig lidt ængstelig omkring i Stuen; men der laa jo Emilie og Jomfru Sørensen i deres sødeste Søvn henne i Himmelsengen, og inde i Kammeret ved Siden snorkede Hr. Kristoffersen, saa det rystede i Skillerummet. Det var jo kun Drøm alt sammen.

Næste Morgen tidlig maatte Kristoffersen afsted til Kjøbenhavn for at faa et nyt Glas i Spejlet. Det blev en Spøg paa over tyve Rigsdaler.

Om Aftenen, da han kom tilbage, mødte Svend ham paa Trappen med de Ord:

„Hr. Kristoffersen! Om Forladelse! Jeg be'r om Forladelse! De har været saa god imod mig al tid, jeg skal ogsaa være god altid; men... men..."

„Naa?"

„Vil De ikke nok lade være at tale om dette med Spejlet til min Fa'r?"

„Naa, saa du er bange for ham! Ja, da rager hele den Historie slet ikke ham, ikke en Snus. Jeg skal nok alene tage mig af din Opdragelse, Søn. Pryglene har du faaet, og dem har du ærlig fortjent, og dermed er den Pot ude; men jeg vil sige dig, Svend, jeg har ikke den Tro til dig mere, som jeg havde før. Naa, pil nu af ind og læs paa dine Lexier, og saa ikke et Ord mere om den fordømte Spejlhistorie!"

Der gik atter et Par Aar. Hjemme hos Skovs saa det bedrøveligt ud. Skov var bleven mere og mere forfalden, og som Følge deraf var han kommen dybere og dybere i Gjæld. Han skyldte Penge baade til Kjøbmanden, Høkeren, Gjæstgiveren og mange andre, men han tænkte aldrig paa at betale en eneste Skilling; han var bleven sløv og ligegyldig for alting. Trods alt dette holdt Madam Skov endnu Hovedet oprejst. „Stol paa Gud og vær aldrig forknyt!" var den gamle, gode Leveregel, hun stedse foreholdt sig selv. To af Pigebørnene havde hun faaet sat i Pleje hos gode Mennesker, den tredje, Lise, maatte passe Huset, mens Moderen gik paa Arbejde. Skov arbejdede endnu oppe i Kristoffersens Værksted, og han passede saa nogenlunde paa at være ædru, saa længe han opholdt sig inden for den strænge Mesters Tærskel; men hvad han tjente om Dagen, gik i Reglen i Halsen om Aftenen.

Madam Skov havde strænge Dage. Snart stod hun ved Vaskebaljen, snart skurede hun Gulve og Trapper, og snart stod hun ved Strygebrættet. Der var Arbejde nok til hende i Byen, og hun tog villig fat, hvor man forlangte det. Om Aftenen sad hun i Hjemmet og syede Seler, Bluser og Arbejdsforklæder til Kjøbmændenes Butikker. Tilsidst blev hun syg af Nattevaagen og Overanstrængelse. Det var midt om Vinteren, koldt og uhyggeligt var der i Hjemmet. En fremmed Kone kom en Gang om Dagen for at se til hende, ellers maatte den lille Lise alene passe den syge og Huset. Nu var det, som Skov vaagnede lidt op af sin Sløvhed. En Aften sad han ved sin Kones Leje og græd og var helt utrøstelig.

„Ja, græd du kun, men græd over dig selv", sagde Madam Skov. „Gid du dog en Gang vilde slaa ind paa et bedre Liv".

„Dette Liv er ikke andet end Elendighed fra Ende til anden. Har vi haft andet end Fattigdom og Usselhed at trækkes med nu i mange Aar?" svarede han. „For os er ingen Oprejsning at vente. Kunde man rende fra det hele! Kunde man glemme — glemme! Hu — jeg er saa tørstig! Giv mig et Glas Vand, Lise; det er det eneste, vi har. Af ja — sikke en Nedelighed! Her ligger du og kan ingen Ting tjene. Vi har ikke en Pind Brænde, og Kjøbmanden vil ikke lade os faa mere. Vi har ikke Brød, vi har ikke..."

„Ja, hvis er Skylden, Skov?" sukkede Marie.

„Jeg ved det, jeg ved det. Jeg har været en daarlig, en elendig Mand og Fader; men jeg er ødelagt, det er for silde..."

I det samme traadte Svend ind af Døren, og det var ligesom hans Komme lysnede op i den fattige Stue.

„Her er lidt fra Jomfru Sørensen", sagde han og lagde en lille Pakke paa Sengen. „Og saa er her otte Skilling, som Emilie har givet mig, dem maa I ogsaa gjærne faa".

Pakken indeholdt et Franskbrød, en lille Krukke med Smør og et lille Stykke Steg. Den syge spiste kun lidt deraf, men Lise fik sig et godt Maaltid, og det trængte hun haardt til, den lille Stakkel.

„Fa'r, vil du kjøbe noget Brænde for de otte Skilling?" spurgte Svend.

„Brænde for otte Skilling! Hm — ja ja, Svend, du mener det godt".

Skov gik og kom lidt efter tilbage med Favnen fuld af Brænde. Snart knitrede Ilden lystig i Kakkelovnen.

„Gud ske Lov for dig, Svend!" sagde Lise. „Du har rigtignok skaffet os en god Aften."

Svend gik. Ilden i Kakkelovnen blussede op et Par Gange, men døde derpaa lidt efter lidt hen. Skov og Lise krøb i Seng, og snart sov den lille Pige trygt, medens Faderen og Moderen laa tavse og saa hen for sig. Af og til lød et dæmpet Hundeglam nede fra Tømmerhandlerens Gaard, ellers var alt stille ude og inde. Et Par Maanestraaler sneg sig gjennem det lille Vindue, hoppede hen og satte sig som to smaa lysende Punkter paa Væggen. Skov saa dem ikke, han havde lukket Øjnene, men Madam Skov, den syge Moder, der var bleven saa trøstet og glad ved den lille Drengs Besøg, laa endnu med aabne Øjne; hun saa de lyse Punkter.

En Eftermiddag hen ad Aften saa man Kristoffersen staa i sin Gadedør med et Brev i Haanden, og ved Siden stod Svend, strunk og stiv, med samlede Hæle og med Huen klemt ind mod Laaret.

„Har du nu forstaaet mig, Svend? Jeg spørger: Har du nu forstaaet mig?"

„Jo, Hr. Kristoffersen".

„Hvordan var det da, du skulde sige?"

„Jeg skulde hilse fra Snedkermester Kristof..."

„Hr. Snedkermester..."

„Jeg skulde hilse fra Hr. Snedkermester Kristoffersen, her var et Brev med de omtalte 50 Rigsdaler, og saa skulde jeg bede Hr. Hvid om en Kvittering".

„Rigtig, ganske rigtig! Kan jeg nu ogsaa betro dig Brevet, Dreng?"

„Jo, Hr. Kristoffersen".

„Naa, ja saa afsted med dig — rap dig! Nej — halløj! bi lidt og lad mig svøbe dette Stykke Avispapir om Brevet. Saa!"

Da Svend kom lidt ned ad Gaden, naaede han sin Fader, som gik ad Hjemmet til.

„Hvor skal du hen, Svend?"

„Ud til Møller Hvid i Sofiedals Mølle med et Brev fra Kristoffersen."

„Du vilde vel hellere være lidt hjemme hos din syge Moder? Kom med Brevet, saa skal jeg gaa ud med det. Jeg er desuden bange for, at Møllerens Hunde æder dig levende op".

„Nej, jeg er slet ikke bange for dem. Jeg staar bare bomstille, naar de kommer farende, og saa stikker jeg Hovedet frem og stirrer dem lige i Øjnene og raaber: „I Hundsvotte, I Røvere, I Kanaljer! maa I ikke skamme jer! Gaa jer Vej, siger jeg!" Saa piller de strax af med Halen mellem Benene, for jeg har læst i en Bog, at saadan..."

„Jo pyt, nej de Hunde lader sig ikke saadan jage til Side. Kom du nu kun her med Brevet, og gaa saa hjem til din Moder, til jeg kommer tilbage. Hvad? Er du bange for at betro mig Brevet, Dreng?"

„Nej, men... bare du ikke skal tabe det, for der er mange Penge i det, og saa skal der en Kvittering tilbage".

Faderen tog Brevet, puttede det i Lommen og gik; men Svend blev staaende ved Kjøbmand Nielsens Port og saa efter ham, til han forsvandt nede i Alleen.

Da Skov var kommen uden for Byen, tog han Brevet frem og stod en Stund og saa paa det. „Heri 50 Rigsdaler", stod der nede i det venstre Hjørne.

„50 Rigsdaler! Ja, hvad er det for ham? Et Greb ned i Kassen. Ja, disse hovne, rige Karle, de kan sagtens. En anden Stymper ejer ikke 50 Skilling. Hm! der ligger nu Konen hjemme og fryser, Barnet har snart ikke Klæder paa Kroppen, — jeg har ikke i de sidste to Dage smagt en Snaps, og jeg trænger dog haardt til den for at blive stivet lidt op, — Gjæld har jeg til alle Sider. Ja, kunde det nu gjøre ham det allermindste, om jeg..."

Der kom i det samme nogen. Skov luskede om bag nogle Buske.

En halv Times Tid efter kom han tilbage. Ved Kjøbmandens Port traf han sammen med Svend, som havde været henne hos en Bager for at kjøbe et Franskbrød til sin Moder.

„Jeg kommer med Brevet igjen, Svend; det er alligevel bedst, du selv løber ud med det. Kristoffersen kunde gjærne blive vred, dersom han fik at vide, at du havde ladet en anden besørge dit Ærende".

Svend saa et Øjeblik forundret paa sin Fader, men snart efter satte han i Fart ad Sofiedals Mølle til.

„Naa", sagde Kristoffersen, da Svend var kommen tilbage, „fik du saa besørget Brevet?"

„Mølleren var ikke hjemme; men Madamen tog imod Brevet og gav mig denne Seddel".

Kristoffersen læste: „Min Mand er rejst til København, men jeg har rigtig modtaget Brevet, som den lille Dreng var herude med".

„Det er godt, Svend. Sa'e Madam Hvid ellers noget?"

„Nej, Hr. Kristoffersen".

„Ja ja, gaa nu ind og drik din Te og læs saa over paa dine Ting til Examen i Morgen; det kan godt være, jeg kommer op at høre, hvad du kan".

Næste Morgen var Svend usædvanlig tidlig vaagen. Han bad sin Morgenbøn, iførte sig sin tarvelige Dragt, og snart travede han med sit gamle Sælhundeskindsтornyster paa Ryggen ad Skolen til. Adskillige af Børnenes Forældre kom for at høre paa Examen. Hver Gang Døren gik, drejede Svend Hovedet om for at se, om det mulígen skulde være Hr. Kristoffersen.

Svend klarede sig udmærket.

„Han er en overmaade kvik og flink Dreng", hviskede Overlæreren, og Censorerne nikkede og saa mildt til Svend.

„Ja, nu er du færdig, Svend; men jeg vil dog give dig et lille Extraspørgsmaal til Slut", sagde Overlæreren.

I det samme kom Kristoffersen. Svend blev rød i Hovedet, Tankerne sloge Klik, og han svarede rent galt paa det stillede Spørgsmaal. Kristoffersen sendte ham et knusende Blik, og Svend lagde Mærke til, at han knyttede Haanden krampagtig omkring sin Stok.

„Ja ja, lille Svend, du har ellers klaret dig godt; dette Spørgsmaal var maaske ogsaa lidt for svært", sagde Overlæreren, og Svend gik nu hen paa sin Plads, lidt skamfuld over den mindre heldige Slutning paa Examen. Kristoffersen stod og stirrede med sammenbidte Tænder hen paa Svend; han var helt rød i Ansigtet af Vrede.

Da Børnene lidt efter myldrede ud af Skoledøren, greb Kristoffersen Svend i Armen og kneb og ruskede ham, saa han uvilkaarlig gav et Skrig.

„Du kan tro, jeg skal klø dine Rygstykker", hviskede Kristoffersen med dirrende Stemme, og i det samme gav han Svend et haardt Dask i Ansigtet. Svend havde ellers ikke for Skik at græde; men Tanken om den Medfart, der ventede ham, naar han kom hjem, satte Skræk i ham. Han rystede over hele Legemet, og Taarerne rullede ned over hans Kinder; men da randt Moderens Ord ham i Hu: „**Stol paa Gud og vær aldrig forknyt!**" og i sit stille Sind opsendte han en Bøn til Gud, og Bønnen gjorde ham frimodig — den Velsignelse har altid en oprigtig varm Bøn.

Saa snart de vare komne hjem, tog Kristoffersen Svend i Nakken og raabte:

„Vil du nu gaa til Bekjendelse strax? Hvor er Pengene?"

Svend vendte sit vaade Blik op imod sin ophidsede Plejefader og saa spørgende paa ham.

„Naa, Slyngel, ud med Sproget strax!"

„Jeg ved ikke, hvilke Penge Hr. Kristoffersen mener".

Nu kom Jomfru Sørensen og Emilie farende, hidkaldte ved Tumlen.

„Men hvad har den arme Dreng dog nu gjort?" spurgte den førstnævnte og fo'r hen imod Kristoffersen.

„Hvad han har gjort? Han har brækket et Brev og stjaalet 50 Rigsdaler ud af det, tyvstjaalet 50 Rigsdaler! Her kommer Møller Hvid rendende hen imod mig ude paa Gaden og fortæller, at da han vil aabne Brevet... aabne Brevet..., som Knægten var ude med i Aftes, saa opdager han... dager han... at det er skaaret op i det ene Hjørne, og da han faar lukket det helt op, saa er der ikke en Skilling i det, ikke en dansk Skilling".

Svend saa med opspilede Øjne paa Kristoffersen, en pinlig, forfærdelig Anelse fo'r igjennem hans Sjæl. Han slog Øjnene mod Gulvet, og hele hans Legeme rystede.

„Se, hvor han bæver og ryster, Synderen!" raabte nu Kristoffersen igjen. „Uh, Dreng, du gjør mig rasende! Det er den Tak, du viser din Velgjører".

„Jeg har ikke taget Pengene", sagde Svend.

Kristoffersen hørte det ikke; han greb en Stok og begyndte at prygle løs paa Drengen. Emilie kastede sig imellem og raabte grædende: „Fa'r, Fa'r! hør dog, hvad han siger! Han har ikke taget Pengene". Jomfru Sørensen tog fat i Kristoffersens Arm og stemte i med: „Hør dog, Mand, hvad Barnet siger! Slaa ham dog ikke saa forfærdelig, før De ved, om han fortjener det".

„Han **har** taget dem; det er bevist. De kan tro, Jomfru Sørensen, jeg render ikke med halv Besked. Jeg har været oppe hos hans Moder — jo, ganske rigtig! de havde faaet kjøbt ind af alle Slags: Brænde, Lys, Fedt, Sukker og... og jeg har snakket med hans Fader — nej, naturligvis havde Drengen ikke stjaalet Pengene, tværtimod! han forsikrede hellig og dyrt, at

Knægten var uskyldig; men saa spurgte jeg: „Hvor har I da faaet Penge fra til alle disse Indkjøb? Kan De stikke mig den?“ Ja, der stod han. Men ved De saa, hvad jeg gjorde, Jomfru Sørensen? Saa tog jeg Fyren i Kraven og kjørte ham til Dørs paa en saadan Maade, at han skal ikke lystes ved at sætte sine Fødder i mit Værksted mere. Jo, det er noget Rakkerpak hele Familien. Ud med dig, Dreng! ud af mit Hus! og vov ingen Sinde at træde over denne Tærskel mere“.

Kristoffersen aabnede Døren, kastede Svend ud af den og kylede foragtelig hans Tornyster og øvrige Tøj efter ham.

Snart stod Svend hulkende ved Moderens Seng. Hun var kridhvid i Ansigtet, rejste sig paa Albuen og spurgte:

„Men Svend dog! Hvordan hænger alt dette sammen?“

„Hvor... er... Fa'r?“ hulkede han.

„Ja, hvor er han? Han var her hjemme for en Time siden, tog sin Frakke paa og skyndte sig atter bort, i det han sagde, at vi nok skulde høre fra ham om et Par Dage“.

„Mo'r, jeg er saa... saa bange for, at Fa'r har... at Fa'r har... at han har tabt Pengene den Aften, han gik med Brevet“.

Moderen sank tilbage i Sengen, hun forstod, hvad Svend tænkte, men ikke kunde faa over Læberne; hun foldede Hænderne og udbrød: „Du almægtigste Gud! dette er for meget!“

Men nu var det, som om der vaktes en ny Kraft i den lille Drengs Sjæl. Han saa, at Moderen trængte til et trøstende Ord, og et saadant havde han liggende paa Tungen.

„Stol paa Gud og vær aldrig forknyt!“ sagde han med inderlig men sikker Stemme og tog sin Moder om Halsen. Det var første Gang, hun havde hørt dette Ord af hans Mund, og det var, som en Engel fra Himlen havde udtalt det, saa velsignet klang det i hendes Barns Mund. Hun skjønnede i dette Øjeblik, at der gryede noget op i Drengens Sjæl, som spaaede om et smukt, daadfuldt Liv. En Følelse af Haab og Stolthed løftede den syge Moders Hjærte; hun slog Armene om Drengen og følte for første Gang, at her var noget at støtte sig til.

I det samme kastede Aftensolen en Straale ind i det fattige Hjem. Kom den som et Forbud paa lysere Dage?

Tre Dage efter kom der Brev fra Skov. Han var kommen til Kjøbenhavn og havde fundet et Tilholdssted hos en Faster, der var Enke og levede alene i sin ikke saa ganske lille Lejlighed i en Udkant af Byen. „Min Fasters Hus staar os aabent“, skrev han. „Flyt herind alle sammen, saa snart du er rask nok; vi maa bort fra Egnen der hjemme. Du faar nok din Fætter, Skipperen, til at tage dig og Børnene og vore Pjalter med her til Byen. Jeg har faaet Arbejde hos en Snedkermester Hagen, og jeg skal nok sende dig nogle Penge en Gang imellem; men jeg kommer ikke selv, og du maa ikke fortælle til nogen, hvor jeg er. Det var maaske bedst for eder, om I aldrig saa mig mere, men jeg kan ikke slippe jer; jeg er et ulykkeligt Menneske“.

(Fortsættes.)

Elefanterne paa Ceylon.

Efter „all round the world“ ved E. Toepfer.

I.

Øen Ceylon ved Forindien har fra gammel Tid af været kjendt for sin Kanel, sit Perlefiskeri og sine Elefanter. Det er de sidste, som vi her ville dvæle lidt ved, men da Husvennen allerede tidligere har givet Læserne en udførlig Beskrivelse af Elefantens Udseende og Egenskaber, ville vi ikke komme med en Gjentagelse heraf.

Elefanten paa Ceylon træffes næsten i enhver Egn af denne store Ø, især i Skovene, i hvilke den baade finder Skjul og Skygge mod Solens brændende Straaler. Den kommer i Reglen kun frem fra disse i Skum-

ringen for at søge hen til Floderne og Søerne, hvor den bliver og vederkvæger sig ved Badning til Dagens Frembrud, da den atter trækker sig tilbage til Skoven. Med Undtagelse af den smalle, men tæt befolkede og godt dyrkede Kyststrimmel, som strækker sig fra Chilaw paa den vestlige Kyst til Tangalle paa den østlige, er der ingen Egn paa Ceylon, hvor Elefanten ikke findes baade paa de aabne Sletter og i Skovene, man ser dens Fodspor over alt, hvor Føde, Skygge og Vand lokker den hen, lige fra Toppen af de højeste Bjærge til Lavlandets Floder og Søer.

Fra umindelige Tider af have de indfødte paa Ceylon forstaaet at tæmme Elefanten og bruge den som en Slags Husdyr, og Udførselen af Elefanter fra Ceylon til Indien er sket uafbrudt lige fra Oldtiden og til vore Dage. Der er Grund til at antage, at Antallet af Elefanterne paa Ceylon i de senere Aar er blevet stærkt formindsket. De ere nemlig nu aldeles forsvundne fra Egne, hvor de tidligere vare meget talrige. Som Følge af denne Formindskelse have Landmændene paa flere Steder af Øen hørt op med at holde Vagt og brænde Baal om Natten for at holde

En Flok Elefanter

Elefanterne borte fra deres Sæd, hvilket tidligere var nødvendigt. Anlæggelsen af Veje og Rydningen af Skove paa Bjærgene for Kaffedyrkningens Skyld, have tvunget Dyrene til at trække sig tilbage til Lavlandet. Store Skarer af europæiske Jægere ere fulgte efter dem, og Singhaleserne (de indfødte), der nu ere bedre forsynede med Vaaben end tidligere, have trolig staaet disse Jægere bi i deres afskyelige Jagt eller rettere Slagtning paa Elefanterne. Hvis Elefanterne paa Ceylon ligesom de indiske og afrikanske Elefanter vare forsynede med Stødtænder, vilde de have været udryddede allerede for længe siden alene for Elfenbenets Skyld. Det er imidlertid en mærkelig Kjendsgjerning, at medens i Afrika og Indien baade Hannen og Hunnen have Stødtænder, men af forskjellig Størrelse hos begge Kjøn, findes der ikke en mellem hundrede Elefanter paa Ceylon med disse Tænder, og de faa, der have dem, ere altid udelukkende Hanner.

Den Mand, man skylder de bedste Oplysninger om Elefanten paa Ceylon, er Englænderen Tennant, der under sit Ophold paa denne Ø to Gange har været Øjenvidne til en storartet Fangst af Elefanter,

der vare bestemte til Arbejde i Regeringens Tjeneste. Denne dygtige og skarpsindige Jagttager har desuden paa sine hyppige Rejser i det Indre af Øen samlet saa mange Enkeltheder med Hensyn til dette mærkelige Dyrs Levemaade og Vaner i dens Naturtilstand, at han derved ikke alene er bleven i Stand til at udfylde de tidligere mangelfulde Beskrivelser af den, men ogsaa at berigtige mange tidligere Vildfarelser med Hensyn til dens Evner og Naturdrift. Han oplyser saaledes med Hensyn til dens Tænder, at den vel mister de fleste af disse, de saakaldte Mælketænder, men derimod ikke skifter de blivende Stødtænder, den faar i disses Sted. Disse Tænder ere ikke Forsvarsvaaben, som man tidligere almindelig har troet. Elefanten er efter Tennants Jagttagelse et aldeles uskyldigt og fredeligt Dyr, som Naturen synes at have nægtet ethvert Forsvarsvaaben. Dens Stødtænder ere desuden for svage og skrøbelige til med Held at kunne bruges under en voldsom Kamp med andre Dyr. Mod Menneskene viser den sig altid meget sky, hvilket har sin Grund i dens Kjærlighed til Ensomhed og dens Utilbøjelighed til al Slags Paatrængenhed. Den Uro, som Elefanterne vise ved Synet af et Menneske, stammer fra den Forfølgelse og det Myrderi, der har formindsket Mængden af dem. Det er ogsaa en Følge heraf, at de, som Tennant har opdaget, altid blive mere bange ved Synet af en hvid Mand, end naar de se en indfødt. Man har tidligere ment, at de altid viste Mishag ved Synet af alle andre Dyr, især Svin og Hunde, men dette er efter Tennants Jagttagelse aldeles fejl. Elefantens Sædvaner ere alle uskadelige og dens Fornødenheder bringer den ikke i noget fjendtligt Forhold til andre Dyr. Den lever kun af Planteføde, som den altid kan finde i en saadan Overflødighed, at det ikke koster den nogen Møje at faa denne. Tennant har tit set Grupper af Bøfler og andre vilde Dyr hvile sig paa den sandede Bred af en Flod og ved Siden af dem Elefanter, der i al Ro og Mag reve Grene af Træer for at æde dem. De viste aldrig nogen Frygt ved at være i Selskab med Vildsvin, Bjørne eller andre vilde Dyr, lige saa lidet som disse Dyr viste nogen Ængstelighed ved at være sammen med Elefanter, men der syntes at herske et aldeles fredeligt Forhold mellem dem. Kun naar Elefanten er i den tætte Skov, bliver den bange ved pludselig at se et eller andet Dyr, f. Ex. en Hest, og især naar der er en Rytter paa denne. Hvis den er ophidset, vil den uden Tvivlraadighed overfalde en Rytter, men dens Raseri er da altid rettet mod Rytteren selv og ikke mod Hesten. Man kjender ikke noget Exempel paa, at den har overfaldet en Hest, derimod har man Exempler nok paa det gode Forhold mellem dette Dyr og Elefanten. Major Rogers, der er kjendt som en vældig Elefantjæger, mistede saaledes en Gang en af sine Heste, der løb bort fra ham, og efter lang Tids Søgen fandt man denne græssende aldeles uforstyrret mellem en Flok vilde Elefanter. Man kan i det hele taget sige, at Elefanten lever i den bedste Forstaaelse med alle andre firføddede Dyr; naar man ser bort fra Mennesket, er dens værste Fjende en Art Flue, som er til stor Plage for den, trods dens tykke Hud.

Under en Kamp bruger Elefanten i Almindelighed ikke sine Stødtænder til at forsvare sig med; den har sit bedste Vaaben i sine Fødder. Det vældige Tryk af en af dens Fødder er tilstrækkelig til at knuse enhver mindre Fjende, som den har kastet til Jorden ved Hjælp af sin Snabel. Den særegne Dannelse af dens Knæled paa Bagbenene sætter den i Stand til at svinge disse nær ved Jorden, og herved kan den kaste sin Fjendes Legeme fra Fod til Fod, indtil denne er bleven dræbt. En ivrig Elefantjæger maatte en Gang prøve denne farlige Stilling. Han blev greben af en saaret Elefant, der slyngede ham til Jorden med Snabelen, og derpaa i sit Raseri kastede ham fra den ene Fod til den anden, idet den forgjæves søgte at knuse ham, men heldigvis lykkedes det ham at komme bort fra den uden at have faaet noget farligt Saar.

Elefantens Yndlingsopholdssted paa Ceylon er paa Toppen af Bjærgene, og her finder man den tit i Flokke i en Højde af 8,000 Fod, medens Jægeren forgjæves søger den i Lavlandet. Dens Syn er kun daarligt, men derimod er baade Lugten og Hørelsen meget fin og skarp. Ved en særegen Lyd gjøre Elefanterne hverandre opmærksomme paa enhver Fare eller uventet Hændelse. En Hjord Elefanter danner altid en Familie og ikke en Samling af Dyr, som Hændelsen eller Tilbøjeligheden har ført sammen. Den største og stærkeste Elefant i en saadan Hjord er gjærne dens Fører, og de andre vise den da blindt hen Lydighed.

Jagten paa Elefanten stiller kun meget ringe Krav paa Dygtighed hos Jægeren, og en Jæger kan, naar han har Held med sig, dræbe en stor Mængde Elefanter, uden at han udsætter sig for megen Fare. En engelsk Officer, Major Rogers, der tilsidst blev dræbt af Lynilden, dræbte ikke mindre end 1,200 Elefanter og blev ved Salget af disses Tænder sat i Stand til trinvis at kjøbe sig op i den engelske Hær fra simpel Officer til Major. Et Par andre engelske Officerer, Kaptajn Gallway og Major Skirner, have hver dræbt omtrent 600 Elefanter. Ved Elefantjagten paa Ceylon sigter Jægeren stedse efter Elefantens Hoved, og han er mere sikker, naar han kjækt nærmer sig Dyret og fyrer paa det i en Afstand af 50 Skridt. Hvis Kuglen hurtig skal dræbe Elefanten, maa den enten ramme Tindingen, Hulningen over Øjet eller Stedet lige oven over Snabelen. Naar Kuglen rammer et af disse Steder, dræbes Elefanten i Reglen strax, og det er derfor let at forstaa, at en dygtig Skytte i Løbet af en kort Tid kan dræbe mange Elefanter, naar han har Lykken med sig.

Foranstaaende Billede viser en Hjord Elefanter i en Skov paa Ceylon. Omtrent midt paa Billedet ses en Hun, hvis Unge sidder mellem dens Forben og patter af Dievorterne, der altid have deres Plads der.

Naar Elefanten lever i sin naturlige, fri Tilstand i Skovene, udmærker den sig hverken ved Dumhed eller Klogskab, og den lægger da sjælden nogen Snildhed for Dagen. Det rigelige Overflod, som Naturen byder den af Føde og andre Fornødenheder, har gjort den uafhængig af Brugen af den Slags List, som mange Dyr maa bruge for at skaffe sig Livets Ophold, og Mangelen paa et fjendtligt Forhold mellem den og de andre Dyr, der have fælles Opholdssted med den, gjør, at den ikke har nødig at bruge noget Kunstgreb eller nogen List for at forsvare sig. Af disse Grunde synes den i sin uforstyrrede og stille Naturtilstand at lægge meget ringe Evner for Dagen for den tilfældige Jagttager. Har man derimod set den, naar Fare eller Ængstelse skræmmer den op af dens Ro, vil man ikke let komme til at tage fejl af dens store Skarpsindighed og Klogskab. Som et Exempel paa den List og Skarpsindighed, den vilde Elefant er i Stand til at lægge for Dagen, ville vi fortælle en Hændelse, der indtraf ved en Fangst af Elefanter paa Ceylon.

Ved denne Lejlighed blev en af de vilde Elefanter ført mellem to tamme fra Korralen (saaledes kaldes det indhegnede Rum, som man lokker de vilde Elefanter ind i). Den var allerede kommen et godt Stykke fra denne ved Nattens Frembrud og lod sig da ikke paa nogen Maade drive videre fremad, men sank som livløs til Jorden. Man løsnede da alle de Reb, der vare bundne til dens Ben, og prøvede paa atter at faa den paa Benene, hvoraf man blev overbevist om, at den var død, tog Rebene af den og forlod det formentlige døde Dyr. Næppe havde man imidlertid fjernet sig et kort Stykke Vej fra den, før man med Forbavselse saa den rejse sig med den yderste Livlighed og af alle Kræfter løbe ind i Skoven, hvor man endnu i lang Tid kunde høre dens skrigende Stemme. Den havde altsaa spillet en Døds Rolle paa en saa skuffende og naturlig Maade, at den ved denne List opnaaede sin Hensigt og atter skaffede sig Frihed.

Natmandsfolk i Jylland.

I Nr. 34 og 35 af Husvennens forrige Bind er fra L. Both: „Natur- og Folkeliv i Danmark" optaget „Natmandsliv i Jylland". Jeg kjender personlig flere Natmænd eller, som de her i deres Hjemstavn kaldes, Kjæltringer, men har aldrig set slige Skabninger, som de Hr. Both har skildret, og en Mand, der er født i Rind Sogn og nu 76 Aar gammel, siger det samme. Han har kjendt Natmænd fra sin Barndom i det Rind Sogn fra ældgammel Tid har været et af de Steder hvor de havde en „Kule" (Bopæl), og han begyndte for omtrent 50 Aar siden som Landmaaler at færdes i Hederne, men aldrig har han truffet nogen pyntet med Pailletter, eller set en „messingbeslaaet Familie-Overhoved-Stok". I Skjellet mellem Stavning, Dejbjerg og Skjærn Sogne har ligeledes været en Natmandsbolig, men end ikke de ældste Folk der omkring kan erkjende at Hr. Boths Beskrivelse passer i noget Punkt.

Husvennen vilde neppe give mig Plads for en udtømmende Imødegaaelse og jeg skal derfor indskrænke mig til at nedlægge den mest bestemte Indsigelse mod, at den givne Fremstilling skal gaa og gjælde for Virkelighed, der er næppe et eneste sandt Punkt i det hele.

Vestjylland i August.

Palle Floe.

Farvel til Sommeren.

Sommeren synger sin Svanesang,
ikke med jublende Stemme;
Affkedsord har en vemodig Klang,
ogsaa du skal føle en Gang,
hvor Farvel dog er tungt at nemme.

Farvel da, Sommer, tak for i Aar!
Maa nu du vige dit Sæde,
jeg ved dog vist, thi skrevet det staar,
at efter Vinter vil følge Vaar
med Sommer Solskin og Glæde.

Farvel, farvel! Min Sommer, som svandt,
du kommer aldrig tilbage!
Tak for de Blomster, i dig jeg fandt!
Tak for de Haab, som i dig oprandt!
For dine lysende Dage!

Kom saa kun, Vinter, jeg frygter ej
dine mørke, sludfulde Dage!
Det er min Trøst paa min Fremtids Vej:
svinder alt andet, beholder jeg
dog Erindring og Haab tilbage!

Ch. Weiss.

Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark.

Bestyrelsen for denne Forening, der som bekjendt blev oprettet i Juli Maaned d. A., har, efter hvad vi have bragt i Erfaring, henvendt sig til vedkommende Myndigheder om Indførelse af Foranstaltninger, der kunde medføre Forbedring i Kreaturers Behandling ved deres Transport, Af- og Paalæsning paa Jernveje og Dampskibe, samt ved deres Drivning. Ligeledes arbejdede den hen til at tilvejebringe en bedre Tilstand for Kreaturerne paa Kjøbenhavns Kvægmarked, end den der findes paa denne lidet tidssvarende Plads. For at bringe Foreningens Formaal til almindeligt Kundskab paa Landet, har Bestyrelsen midt i forrige Maaned omsendt en Rundskrivelse til alle Landets Skolelærere om efter Evne at arbejde for Foreningens Formaal ved at bibringe Ungdommen en mere levende Sans for Dyrenes Vel, samt om muligt ved at oprette Underafdelinger af Foreningen, eller selvstændige Smaaforeninger i dens Aand.

Til Præmier for god Behandling af Husdyr har et af Bestyrelsens Medlemmer, Hr. Kammerraad Lembcke, skænke Foreningen 200 Kroner. Forhaabentlig vil denne Gave give Anledning til, at andre formuende Dyrevenner yde Foreningen, med det smukke Formaal, lignende Støtte, som ikke kan undværes naar den skal kunne virke med Kraft.

Idet vi anbefale Foreningen til alles Deltagelse, tilføje vi, at dens Kontor er Højbroplads Nr. 4, 2den Sal, hvor Indmeldelse af nye Medlemmer modtages.

Smaating.

Træffende. Da en Kvæker hørte en Person fortælle, hvor dybt han følte for en stakkels Familie der var nødlidende og trængte til Bistand, spurgte han: „Ven, har du ogsaa følt dybt i din Lomme for den?" — Svaret skal have udeblevet.

For billigt. Onkel Levi: „Sig mig, Samuel, har du læst den smukke Historie om Josef?"

Samuel: „Ja, Onkel".

„Naa, kan du saa fortælle mig, hvad det var for en stor Fejl de gjorde, da de solgte deres Broder?"

„Jo — de solgte ham altfor billigt".

Tydeligt Avertissement. I et lille norsk Blad læses følgende: „At min Tyr er uvan og derfor maa holdes tre Skridt fra Livet med behørig Eftertanke og Forsigtighed bekjendtgjøres herved til Betryggelse for mig selv som vil være uden al mulig Skyld i Skade og Ulykke hvorfor Paagjældende selv maa drages til Ansvar".

En rar Forordning. Følgende Bekjendtgjørelse bringer Tvivl i Læserens Sind, om det er Hundene eller Magistraten der lider af Galskab. Under Klokkeringning oplæste en Retsbetjent i Breiten i Baden (Sydtyskland) følgende: „Det paabydes herved, at enhver Hund skal være forsynet med et fire Alen langt Blikmærke. Hvo som lader en Hund løbe herreløs om, straffes med to Mark og dræbes efter nogle Dages Forløb.

Kølet Venskab.

Langt borte herfra i Bayernland
der mødtes en Kvinde og en Mand;
Manden var lille, og Kvinden var stor,
med Mælkekarret hun hjemad fo'r,
men da de vare fine Venner, de to,
saa slog de sig hos hinanden til Ro
og snakked imens om hinandens Dyder
og om deres Næstes mange Lyder.
Da nu de skiltes, en extra Pris
han bød Veninden, men stort Forlis
det voldte begge, thi som en Elv
nedstyrted Mælken fra Karrets Hvælv.
Den sylted Fyren forsvarlig ind,
saa arrig og bister han blev i Sind
og gjorde en Kvalm, der var saa drøj, den,
at hele Venskabet det gik fløjten.

Mistænkeligt. „Om Forladelse, jeg synes bestemt jeg kjender Dem; jeg maa oftere have truffet Dem et Sted før!" — „Ja, det er meget muligt; jeg har med saa mange at gjøre, for jeg har i 20 Aar været Arrestforvarer".

Fromt Ønske. Under Krigen 1807—14 skrev en nøjsom Matros et Brev hjem til sine Forældre fra det haarde engelske Krigsfangenskab, hvilket sluttede saaledes: Vi have det ellers ret godt og lever vel, men de siger, at vi snart skal hænges og saa haaber jeg snart at høre det samme fra Eder, kjære Forældre!"

En lille Misforstaaelse. „Hør, lille Stine, hvor stor er egentlig din Faders Gaard?" — „Den er saa stor, at en Vogn magelig kan vende i den. — „Det var just ikke det, jeg mente. Hvormange Køer kan din Fader holde?" — „Han kan holde dem allesammen undtagen den store røde; for naar hun vil bisse, saa er der ingen Raad med hende."

Ordsprog og Mundheld. Gaa med og se til ere de bedste Tjenere i Bondens Gaard. — Ringe er den Ære, som man skal laane hos sine Forfædre. — Venlige Ord og faa, er Kvindens Prydelse. — Den kjører lykkeligt Læs i Gaard, som en dygtig Hustru faar. — „Ikke et Ord, før Per er i Jorden", sagde Enken til Frieren, da hun fulgte sin Mand til Graven.

Firkantet Nød. Af 2 A, 2 E, 2 V, 1 J og 1 X dannes tre Ord, som skrevne under hinanden og læste fra venstre og fra oven give Løsning paa følgende Gaade:

Det første slutter som en Ring
om andet;
det tredje fører rundt omkring
i Landet.

Carl Petersen.

Gaade: Jeg bruges som et Baand saa fast,
men er dog ikke Baand og Bast;
Aarhundreder kan svinde hen
og lige fast jeg binder end.
Læst omvendt jeg som Konge staar
du let mit Navn i Tanke faar;
jeg var den første her i Nord,
som jævned Vejen for Guds Ord.

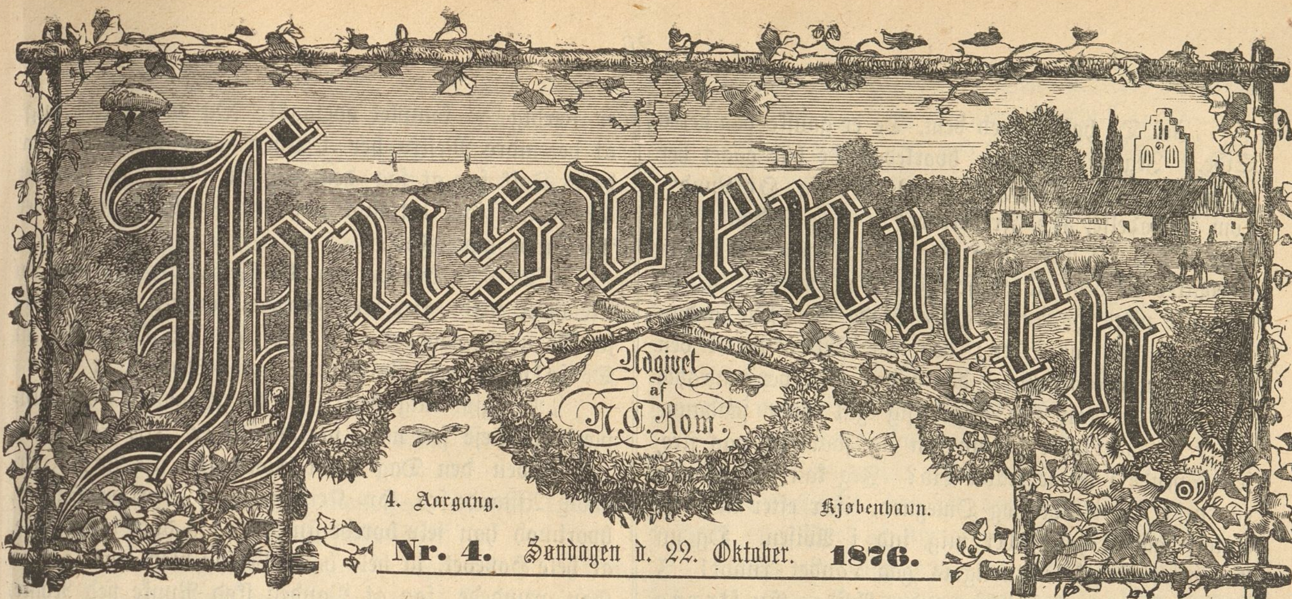
N. Isaksen.

Brevvexling.

J. J. S. — R. M. At „give Svar i næste Husven" er Udg. umuligt. Naar Læserne modtage Nr. 1, er Nr. 2 trykt, Nr. 3 sat færdig til Trykning og Indholdet bestemt til Nr. 4. Det gaar ikke saa rask med at „lave Husvenner" som mange tro, og Svar paa Forespørgsler gjennem Husvennen kan i Reglen ikke ventes før efter tre Ugers Forløb. Enhver Holder — altsaa ogsaa De — faar stedse tilsendt manglende Nr. af Husvennen, naar man henvender sig skriftlig derom til Hovedkontoret (Axelhus 2, Kjøbenhavn V); men naar det ikke er Numre Postvæsenet har undladt at sende, maa Begjæring om Eftersendelse af løse Numre (der ere bortkomne eller beskadigede for Holderne) være ledsaget af 10 Øre i Frimærke for hvert Nr. og 4 Øre Frimærker til frigjort Forsendelse.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) 2 B.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Svend.

Fortælling af Zakarias Nielsen.

(Fortsat.)

Tiden gik. Som uhyre Fragtvogne rullede det ene Aar afsted efter det andet, læssede med Bylter af Sorger og Glæder, Længsler og Lidelser, Travlhed og Letsindighed.

Ja „Tiden gik", sige vi nok; men for nogle løb den, for andre slæbte den sig afsted som en Snegl paa Skovvejen.

For Snedkermester Kristoffersen gik Tiden; den hverken løb eller sneglede sig frem, den gik sin punktlige, bestemte Gang med sikre Skridt, som om Hr. Kristoffersen selv kommanderede den. Kl. 6 om Morgenen var han paa Benene, nød en Kommenskringle med Smør paa til sin Kaffe, tændte sin Pibe og gik over i Værkstedet, hvor han snart ved Hjælp af en hel Mængde Hænder, der adlød ethvert af hans Vink, som om de sad paa hans egne kraftige Arme, fik sat Savene og Høvlene i Gang. Han kom og gik til bestemt Tid, spiste og drak til bestemt Tid, skjældte ud og kommanderede til bestemt Tid   det vil sige: hele Dagen igjennem. Hele hans Person var spækket med Viljer, ikke et Kny taalte han. En Svend rejste, en anden kom; saadan gik det Aar for Aar. Ikke et Muk — væk!

Tiden gik, alt gik: strængt, bestemt, punktligt! Saadan vilde — jeg siger vilde — Hr. Kristoffersen, at det skulde være, og saaledes var det i ti Aar. Saa en skjønne Dag gik hele Maskineriet — i Stykker! Og det var en tosset Skrue, der var Aarsag heri.

„Vi arbejder ikke mere for den Løn, Hr. Kristoffersen", sagde en Mandag Morgen samtlige Svende og stillede sig med udfordrende Miner foran Mesteren.

„Hva... hva... hvad gjør I ikke? Er I forrykte? Skrub af strax til jert Arbejde!"

Svendene saa til hverandre, og som paa et aftalt Tegn sagde de alle:

„Vi rører ikke en Haand mere, før De lover at lægge en Daler til vor Ugeløn".

„Saa afsted med jer øjeblikkelig! H'rut!"

Kristoffersen var vred, fnysende vred, og endnu værre blev det, da han næste Dag læste et Stykke i Byens Avis, saalydende:

„Vi undertegnede Snedkersvende finde os foranledigede til at bekjendtgjøre, at vi ikke mere staa i Hr. Snedkermester Kristoffersens Tjeneste. Vi have hverken Lyst til længere at lade os hundse af bemeldte Mester, der jo er bekjendt nok for sin grove og hensynsløse Adfærd mod sine Folk, ej heller have vi Lyst til at arbejde for en saa kneben og karrig Løn, som han byder sine Svende. Lad ham søge sine Folk, hvor han kan finde dem.

Ærbødigst

P. Jensen. N. Frederiksen. P. R. Lund. S. Nielsen."

Denne Mundfuld fik Hr. Kristoffersen ved Kaffebordet, just som han var i Færd med at sætte sin Kommenskringle og sin Kaffe til Livs. Da han havde læst Stykket til Ende, kastede han Avisen hen ad Bordet, skød Kopper og Tallerkener til Side med en saadan Voldsomhed, at den halvtømte Kop væltede, og den levnede Halvmaane af Kommenskringlen fik sig en lystig lille Sejltur hen over de brune Strømme.

„De Slyngler, de...!" ja det kan nok være, Svendene fik læst og paaskrevet. „Ja, saadan er Folk nu om Stunder — noget Rak allesammen! Knurren, Opsætsighed og Trods — det er den Tak, man har, fordi man vil tage sig af disse Lømler, lære dem at arbejde og gjøre deres Pligt. „Mere Løn! mere Løn!" Ja, de skulde have Tamp, som der vankede i min Svendetid. Render de ikke her og valser paa Danseboderne og solder i Knejperne hver anden Aften og sætter hver Skilling over Styr, de tjener. Og saa gaar de der og lapser sig med Guldringe i Ørene — de Pjalte, som ikke har Saaler i Støvlerne. Kan De nævne mig en eneste Svend, Jfr. Sørensen, som..."

„Ih, men jeg siger jo ikke et Ord, Hr. Kristoffersen",

„Jo, De holder med dem, De er ganske paa deres Side. Jeg har jo hørt, hvorledes De har gaaet her og gjort Stads af disse Fyre: „Værs'artig, Hr. Lund", „om Forladelse, Hr. Frederiksen" — og saadan i den Dur. Og De har stivet Kraver for dem og stukket Tvebakker til dem til Kaffen om Søndagen. Jo, det er nogle nette Herrer at gjøre Stads af! Og saadan er de alle nu for Tiden; den ene sætter det i den anden, den ene overbyder den anden i at være næsvis og køjter. Man kan ærgre sig gul over saadanne Tider. Hvor løber jeg nu hen og faar fat paa fire, fem Svende i denne travle Tid? Jeg kan ikke opdrive en eneste her i Byen og Omegnen, især efter at disse Køtere saadan har sæbet mig ind i Avisen. Og nu skal dette Stykke naturligvis gaa Landet rundt! I Morgen kan man læse i hver anden Avis: „En stræng Mester" — „En karrig Arbejdsgiver" — og saadan i den Smag. Jo, jeg sidder net i det!"

Kristoffersen fik virkelig ikke opdrevet en eneste Svend, skjønt han i flere Dage gjorde sig al Umage derfor. Han bekjendtgjorde i flere af de store kjøbenhavnske Dagblade, at han havde Brug for fire til fem dygtige Svende, men ingen meldte sig. Ja, endelig kom der to gamle fordrukne Tampe, som formodentlig ingen andre Steder kunde faa Arbejde, og med disse to Fyre samt de to Læredrenge maatte Kristoffersen foreløbig hjælpe sig; men det gik jammerlig med Arbejdet. Svendene bleve da ogsaa snart afskedigede igjen. „Jeg gider ikke set paa, at I staar der og tjatter", sagde Mesteren en Dag til dem. „Væk med jer! Duer ikke!" Og saa maatte de tøfle af.

Hvor den gode Snedkermester dog var i Knibe! Kommenskringlen stod urørt paa Bordet hver Morgen, Kaffen skyllede han i sig i et Par Drag, og saa afsted over i Værkstedet, hvor han nu selv maatte tage Haand i med. Drengene kunde næsten ikke bare sig for at le ved at se, hvorledes den værdige Mester, der ellers forhen mødte i Værkstedet som en fin Mand med stive Flipper og høj Hat, nu med Skjødskindet for sig og med Høvl eller Sav i Haanden stod og sled i Planker og Brædder, saa Sveden haglede ned ad hans Kinder, medens de vaade, slukørede Flipper sænkede Vingerne ned over Halstørklædet.

„Jeg er ødelagt, i Bund og Grund ødelagt!" sagde han en Aften, da han havde siddet en Stund ved Aftensbordet uden at røre en Bid.

„Det bliver nok bedre, Hr. Kristof..." vovede Jfr. Sørensen at sige; men hun fik ikke talt mere end halvt ud.

„Bedre? De siger „bedre"? Hvad Forstand har De paa Tiden? — Ikke en Døjt, ikke saa meget som min lille Finger. Nej, jeg har mærket det i flere Aar, at der har været Uro i Luften. Har jeg ikke maattet kjøre den ene Svend til Dørs efter den anden? Det var Forvarslerne, men nu er Uvejret brudt løs. Jeg er færdig — komplet ødelagt! Og det ærgrer mig, at de andre Mestre her i Byen gaar og „fisler" for deres Folk for at faa dem til at blive, saa det ret kan se ud, som det blot var mig — bare mig, der ikke kunde have Folk."

„Ja, men kan det nu ikke tænkes — De maa nu ikke blive vred, Hr. Kristoffersen, for jeg forstaar mig jo ikke noget paa det —; men kan det ikke tænkes, at De selv har en lille bitte Smule Skyld i, at..."

„Aa, gjør mig den Tjeneste at holde Deres elskværdige Næse fra mine særlige Sager, Jfr. Sørensen."

Siden den Dag holdt Jomfruen sin Næse i ærbødig Afstand fra Hr. Kristoffersens „særlige Sager", hvorimod han selv borede sin Næse saa dybt ind i disse, at hele Hovedet, ja hele hans Person blev borte i dem. Han grundede, saa at Panden skød Rynke ved Rynke, han ærgrede sig, saa Tænderne knagede. „Hvad skal jeg gribe til? Mit prægtige Værksted! Ødelagt, ødelagt!"

En mørk, uhyggelig Regndag saas Hr. Kristoffersen med en vældig Regnskjærm for sig ile med lange stampende Skridt ned ad en af Kjøbenhavns Gader. Bums! der rendte han Spidsen af Regnskjærmen ind i Nakken paa et ungt Menneske, som gik foran ham.

„Naa da!" brølte Kristoffersen og saa paa den unge Mand med et højst fornærmet Blik.

„Ja — „naa da"! det var jo ikke mig, der... om Forladelse, Hr. Kristoffersen!"

„Hvad? Er det ikke Svend Skov?"

„Jo, Hr. Kristoffersen!"

Svend sluttede Hælene rask sammen og tog til Huen.

„Se se, du har faaet Skjæg paa Hagen nu, Svend. Ja, nu er det jo ogsaa en Del Aar siden, vi saas. Husker du, naar det sidst var?"

„Jo, Hr. Kristoffersen." Svend vendte sig halvt om og saa ned paa Stenbroen.

„Ja, det er vel ikke værdt at tale om de gamle Dage, Svend? Jeg siger: det er vel ikke værdt at tale om de gamle Dage? Hvad tager du dig nu for? Er du Haandværker?"

„Snedkersvend, Hr. Kristoffersen."

„Hm, naa det er du. Ja, havde du blevet i mit Hus, — du forstaar mig nok, jeg siger: du forstaar mig nok — saa kunde du haft dine kronede Dage hos mig, men lad os nu ikke tale om den Ting; jeg kan tænke, det er dig pinligt at rippe op i de gamle Sager. Sig mig en Gang: Hvordan har dine Forældre det? Og Lise?"

„Lise er død for flere Aar siden. Min Fader ligger syg, Hr. Kristoffersen. Han har talt meget om Dem i den sidste Tid."

„Hvor bor han?"

Svend opgav Husnummeret.

„Jeg skal dog se op til ham, det Skrog," mumlede Kristoffersen, da han atter var kommen i Fart ned ad Gaden. „Han var en dygtig Snedker, hvad man ellers vil sige om ham. Ja, det var i de gode gamle Dage — hm ja!"

Kristoffersen arbejdede sig op paa fjerde Sal til det lille Kammer, hvor Skovs nu boede. Madam Skov sad sammenbøjet i en Krog og lappede paa en gammel Trøje. Skov laa i Sengen.

„Naa, saa skulde vi da ses en Gang endnu," sagde Kristoffersen.

Den syge stirrede paa ham, rejste sig paa Albuen og udbrød:

„Men det er jo Hr. Kristoffersen! Mutter, Mutter! Ser du ikke, det er Hr. Kristoffersen?"

„Ih, men det er jo ogsaa," sagde Madam Skov, hvis Øjne og Øren vare blevne noget svækkede.

Skov lagde sig tilbage igjen. Hans blege Kinder begyndte at gløde, og hans Bryst gik hurtig op og ned. Det var tydelig at se, at dette uventede Besøg havde angrebet hans svage Nervesystem stærkt. En underlig Blanding af Frygt og Glæde lyste ud af hans Øjne.

„Aa Gud," stammede han, „jeg har ønsket saa meget at faa Dem i Tale. Der er noget... noget... aa, jeg er saa stakaandet... Mutter! sig du det!"

„Herre Gud, Mand, hvad er det dog?" spurgte Kristoffersen og satte sig ned ved Sengen.

Madam Skov rokkede nu ogsaa hen til Sengen, strøg et Par Gange kjærligt med den flade Haand hen over sin Mands Pande og gjorde nogle Tilløb til at fortælle, hvad det var, der trykkede den syges Hjærte.

„Nej... ti stille, Mutter... nu tror jeg, jeg kan... jeg vil helst selv."

Nu fortalte Skov, at det var ham, der havde taget de 50 Rigsdaler ud af Brevet, ligesom det ogsaa var ham, der havde slaaet det kostbare Spejl i Stykker. Han fortalte meget vidtløftig, hvorledes alt ved begge Lejligheder var gaaet til.

Kristoffersen sad og saa paa Skov med opspilede Øjne, alt mens denne talte.

„Du Fredsens, hvad er dette for Oplysninger, Skov?" udbrød han, da denne gjorde et lille Ophold. „Det havde jeg dog aldrig troet om Dem. Hvor kunde De saadan lade den arme Dreng i Stikken?"

„Ja, jeg har været et Skarnsmenneske. Den forbandede Spiritus, den har været min Ulykke. Jeg forstaar ikke, hvorledes vor Herre og min Kone og mine Børn har kunnet haft Taalmodighed med mig indtil denne Stund. Ja, Mutter har rigtig nok somme Tider skjændt lidt paa mig, og det havde hun kun alt for god Grund til; men — Svend! aldrig har jeg nogen Sinde hørt et Kny af hans Mund."

„Den stakkels Dreng," mumlede Kristoffersen, der havde sine egne Tanker. „Den stakkels, ulykkelige Dreng! Jeg slog min Sandten haardt."

„Altid kjærlig og god," fortsatte Skov, „altid opofrende paa sin stille, fordringsløse Vis. Ja, jeg gad set den Søn, der har vist større Opofrelse og Godhed mod sine fattige Forældre, end Svend. Han har været vor Trøst og Støttestav i Nøden."

„Hvor kunde De lade Barnet saadan i Stikken, Deres eget Barn?"

„Ja, hvor kunde jeg? Tror De ikke, det har gnavet paa min Samvittighed tidlig og silde nu i ti Aar. Men dette, saa vel som alt andet, maatte jo druknes i Brændevin. Ja, jeg siger atter: den forbandede Spiritus, den har været min Ulykke, den har sløvet min Sjæl og styrtet os alle i Elendighed."

„Det gjør mig ondt, det gjør mig virkelig ondt for den arme Dreng; der kan man se, hvor man kan tage fejl. — Gjør mig virkelig ondt."

„Nu har jeg ligget syg i et halvt Aar, og jeg har lidt meget, men intet har dog pint mig saa meget som denne Pengehistorie."

„Ja," sagde nu Madam Skov, „Svend og jeg har jo godt vidst det hele, og jeg har saamænd mange Gange trængt ind paa Skov for at faa ham til at bekjende, thi før kunde det jo aldrig blive godt; men han har aldrig villet tilstaa noget. Men saa forleden Aften, da han laa og var saa forpint, og vi troede, det snart var forbi med ham, gaar Svend hen og sætter sig paa Sengefjælen hos ham og siger til ham: „Hør, Fa'r, der er vist noget, der trykker dit Hjærte." Og saa var Skov færdig lige strax. „Ja, min Dreng," sagde han og slog Armene omkring hans Hals og begyndte at græde som et Barn. „Ja, min Dreng, du ved, hvad det er. Aa, jeg ulykkelige Menneske!" Se, saa kom vi rigtig til at tale om det hele. Vi græd saamænd alle tre den hele Aften, og dog var det den bedste Aften, vi har haft i mange Aar. Var det ikke, Skov?"

„Jo, den Aften glemmer ingen af os nogen Sinde. Gud Fader ske Lov og Tak for Svend! De skulde have hørt alle de gode og trøstende Ord, han talte til mig. Ja, aldrig havde jeg troet, at han kunde sin Religion saadan, for der var ingen Præst, der saadan kunde have lagt ud for mig af Skriften. Og siden har han hver Aften, naar han kommer hjem fra Arbejde, siddet her og talt saa trøstende for os begge. „Stol paa Gud og vær aldrig forknyt," siger han altid. Det er et gammelt Ord, som Mo'r har lært ham, og derfor ser hun ogsaa altid saa glad ud, naar hun hører ham udtale det. Saa tager han Salmebogen frem og læser for os eller synger en kjøn Salme, og saa beder han „Fader vor" med os."

„Det er kjønt gjort af Svend," sagde Kristoffersen, „virkelig kjønt gjort."

„Ja, den Kjærlighed, han har vist mod os, er ikke

til at beskrive. Han betaler Huslejen for os, han skaffer Føden til os, han betaler Læge og Apothek, han laver The til os om Aftenen, reder min Seng og hjælper mig paa hundrede andre Maader."

„Virkelig kjønt gjort," mumlede Kristoffersen hvert Øjeblik.

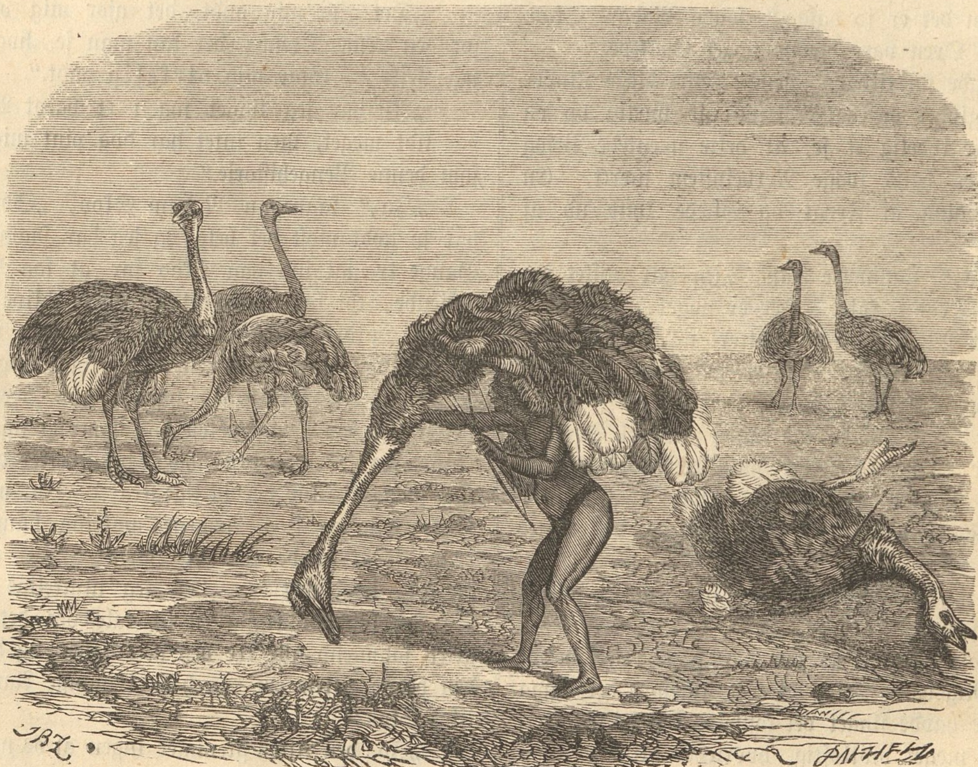
Madam Skov havde af og til blandet et Ord med ind i Skovs Lovtale over Sønnen. De vare begge saa aldeles optagne af Tanken om Svends kjærlige Opførsel mod dem, at de ikke hørte, hvad Kristoffersen sad og mumlede om.

„Og naar vi spørger ham," sagde Madam Skov, „hvorledes han har kunnet holde ud saadan Aar efter Aar, hvorledes han uden at trættes har kunnet blive ved at vise al denne usigelige Godhed og Omhu for os, svarer han altid: „Sine Velgjørere skylder man evig Taknemmelighed."

Det gav et Sæt i Kristoffersen. Det Ord slog forunderligt igjennem.

„Ih men det Ord har han jo fra mig!" udbrød han og rettede sig op. „Det var dog mærkværdigt, saa han husker det Ord endnu. Det var dog mærkværdigt!"

For første Gang i mange Aar fik Kristoffersens haarde Ansigt et Udtryk, der syntes at vidne om, at der var et Hjærte i hans ellers saa kolde Bryst. Ja, Madam Skov syntes endog i dette Øjeblik, at hun saa noget fugtigt i hans Øjne. Vist og sandt er det i hvert Fald, at han kom i en underlig urolig, blød Stemning.

Neger paa Strudsjagt i Afrika.

Han sad endnu en Stund hos Skov og Madam Skov, der begge vedbleve at tale om deres kjærlige Søn. Kristoffersen mumlede et „Naa" og et „Ja" en Gang imellem, men det var tydelig at se, at hans Tanker vare andensteds henne. Skov har senere fortalt, at Kristoffersen et Par Gange mumlede for sig selv: „Sine Velgjørere skylder man... hm, hm... Herre Gud... hm! Ja, det var en sjælden flink og god Dreng... det var Synd og Skam af mig..."

Endelig sprang Kristoffersen op, rynkede Brynene og kløede sig i Nakken.

„Ja, jeg sidder her og drømmer; — jeg har andet at tænke paa. Det er nogle gale Tider, vi lever i, nogle splittergale Tider; — jeg maa afsted. Naa, Farvel, Skov! Nu lader vi disse gamle Historier vær gjemte og glemte."

Da Kristoffersen atter gik nede paa Gaden, mumlede han for sig: „Jeg kan ikke glemme det igjen! Der kan man se, hvor saadant et Ord kan ligge og gro indvendig, uden at nogen aner det. Det er dog mig, der har indpræntet ham det; — kan gjærne være, at dette Ord har haft sin Del i at skabe disse Grundsætninger hos ham. Jeg har maaske ved dette Ord gjort de to fattige Mennesker deroppe mere Gavn, end det egentlig var min Mening at gjøre. Det er underligt at tænke sig, som vor Herre dog kan dreje al Ting om. Jeg kunde i Grunden gjærne hjælpe dem lidt; det er vist meget smaat for dem, meget smaat. — Hm! —

prægtig Fyr, den Svend! Ja, jeg holdt af ham, det gjorde jeg. Det var dog ogsaa ærgerligt, at jeg ikke kunde styre min Hidsighed. Havde jeg haft ham nu! Havde jeg haft ham nu! Men det er ikke til at tænke paa; jeg var jo en Bøddel imod ham. Hm — jeg bildte mig ind, at jeg var hans Velgjører — ja, hvor man dog tit kan se skjævt paa Tingen! Hvor det maa gnave ham, hver Gang han tænker paa mig!"

„Havde jeg haft ham nu!" sagde Kristoffersen endnu en Gang, og saa var han midt inde i sine „særlige Sager". Han rynkede Brynene og traadte i Stenbroen, saa Regnvandet sprøjtede til alle Sider.

(Fortsættes.)

Fra Jagtlivet hos de vilde Folkeslag.

De vilde Beboere af andre Verdensdele ere som oftest henviste til for en stor Del at søge deres Ernæring ved Jagten. Da de mangle de civiliserede Menneskers fortrinlige langtrækkende og sikre Ildvaaben, maa de erstatte disse med Snuhed og List. De fleste vilde Mennesker have dog fundet paa at skyde langt og sikkert ved Hjælp af en Bue, og mange af dem have tidligt fundet paa at gjøre det lette Saar, Pilen bibringer, dødeligt ved at dyppe Pilespidsen i Gift, som gjærne faas af giftige Plantestoffer.

Men ofte er det efterstræbte Vildt saa sky og forsigtigt, at det er yderst vanskeligt at nærme sig

Indianer paa Bisonjagt i Nordamerika.

paa almindelig Maade. Det er da ret interessant at lægge Mærke til, hvorledes rejsende fra forskjellige Verdensdele fortælle om, med hvilken Snuhed de vilde ved at formumme sig ind i et dræbt Dyrs Hud, forstaa at overliste det sky Vildt. Vi bringe i Dag to Billeder (efter Opfindelsernes Bog), der vise dette, et fra Afrika og et fra Amerika. Vi se paa det første en Neger, der har dækket sig med Vingerne og Hovedet af en dræbt Struds. Han nærmer sig Strudsflokken. Den bliver mistænkelig, særlig da en af Flokken pludselig styrter spællende om, men den fremmede Struds begynder ganske rolig at græsse, idet Negeren har afluret Strudsen dens Bevægelser og paa det snildeste forstaar at efterligne den. Naar han er kommet nær nok, sender han atter en Struds sin dræbende Pil og naar han er heldig, lønnes hans Snuhed med et rigt Jagtbytte.

Ganske paa en lignende Maade forstaa Indianerne i Nordamerika at nærme sig deres Hovedvildt: Bisonoxen. Dækket af Prærieulvens Skind liste de sig ind paa Flokken. Bisonerne, som ikke frygte den luskende Prærieulv, bryde sig ikke om, at de nærme sig og blive sjældent mistænksomme, før, som man ser paa Billedet, Jægeren er saa nær, at han med sin Pil formaar at ramme den vilde Oxe med stor Kraft paa det farligste Sted, saa at han er vis paa sit Bytte.

Elefanterne paa Ceylon.

Efter „all round the world", ved E. Toepfer.

II.

Brev Horace fra England, der har opholdt sig i lang Tid i Ceylon, fortæller følgende om Jagten paa Elefanterne der:

„Da jeg havde været henved tre Maaneder paa Ceylon, kom min Ven, Sir Robert Peel, en Morgen ind i mit Værelse og opfordrede mig til at deltage i en Elefantjagt, som efter hans Sigende vilde vare syv eller otte Dage. Jeg tog med Glæde mod hans Indbydelse, og han lovede tillige at sørge for passende Vaaben til mig. Til den bestemte Tid indfandt jeg mig hos ham, og jeg fandt her syv Jægere foruden ham selv, og endnu flere skulde støde til os paa Vejen. Vi brøde strax op og fulgte Bredden af en prægtig Flod, langs hvilken der groede en Mængde høje og smukke Træer. Da vi kom over en Bro, mødte vi de øvrige Deltagere i Jagten; vi vare nu i alt 11 Jægere, og da hver Jæger havde tre eller fire Ledsagere med sig, udgjorde hele Selskabet omtrent 50 Personer. Ved hver Hest gik der to Ledsagere, den ene ved dens Hoved, den anden bag ved den; den første skulde holde Hesten, og den anden jage Fluerne bort med en stor Vifte. Efter at vi havde redet flere Mil, holdt vi Hvil en Times Tid og rede da atter videre. Vi fulgte stedse Flodens Bred, i hvilken vi af og til saa store Gavialer, der løftede deres flade Hoved op af Vandet og strakte den lange Tunge ud af Munden, og hist og her saa vi Slanger af en ikke ringe Størrelse, der skyndte sig bort mellem Græsset. Om Eftermiddagen naaede vi Potsage, hvor vi spiste til Middag og bleve Natten over. Tidlig den næste Morgen brøde vi atter op og kom efter et Ridt paa nogle Timer til en bjærg- og skovrig Egn. Her standsede vi ved en stor Kaffeplantning, hvis Ejer med megen Gjæstfrihed aabnede sit Hus for os, og vi forlode det først tidlig den næste Morgen. Efter at have redet flere Mil naaede vi endelig den klippefulde Skovegn, hvor man kan være temmelig sikker paa at træffe Elefanter, men uheldigvis brød nu en stærk Storm løs, og vi maatte tilbringe Resten af Dagen i en ussel Hytte. Den næste Dags Morgen kunde Jagten endelig gaa for sig for Alvor. Hundene bleve løste, Ledsagerne spredte sig i Skoven, og Jægerne fulgte tæt i deres Spor. Næppe vare nogle Minutter forløbne, før Hundene allerede gave Hals af alle Kræfter, men uden at fjærne sig. Jeg skyndte mig hen til det Sted, hvor Hundene havde samlet sig og gjorde den frygtelige Støj.

„Tag dem i Agt", raabte Sir Robert, „det er en Tiger".

Da jeg altid havde hørt Tigeren omtale som et overordentlig farligt Dyr, blev jeg ved denne Meddelelse ligesom naglet til det Sted, jeg stod paa. Paa samme Tid hørte jeg mine Jagtfæller nærme sig Stedet fra alle Kanter, idet de banede sig Vej gjennem det tætte Krat ved Hjælp af deres Jagtknive. Jeg vidste, at jeg var Dyret nærmest og derfor mest udsat for Fare. Jeg tog imidlertid Mod til mig, styrtede hen mod Stedet og stod snart Ansigt til Ansigt med en stor Tiger, der indtog en Stilling, som om den vilde styrte sig ind paa mig. Heldigvis holdt to store Hunde den tilbage, den ene havde bidt sig fast i Struben paa den, og den anden i Øret, medens tre eller fire Hunde overfaldt den fra Siderne, og endnu flere sprang gøende omkring den. Tigeren søgte at vende sit Hoved, der blev trukket til den ene Side af Hundene, mod mig, da den anede, at den største Fare truede den fra den Kant. Dens gule Øjne funklede som Diamanter, og den aabne Mund, der var fuld af Skum, viste to Rækker af skinnende hvide og skarpe Tænder. Jeg fæstede mine Øjne skarpt paa Dyret, thi jeg vidste, at naar man kun har Mod nok til dristig at møde Blikket af et saadant Dyr, ligegyldig om det er en Løve, Tiger eller Panther, er Faren ikke saa stor, som naar man lader være hermed.

Mine Jagtfællers Støj nærmede sig mere og mere; der var ingen Tid til at tøve, hvis jeg havde mit Liv kjært. Jeg tog derfor min Jagtkniv i Haanden, sprang tæt ind paa Tigeren og jog Kniven med al Kraft ind i den lige bag Skulderbladet. Dyret gjorde et saa voldsomt Spring, at det trak Kniven ud af Haanden paa mig, og jeg sprang hurtig til Siden. Den søgte endnu en Gang at springe ind paa mig, men Hundene, der holdt den fast, hindrede den heri. Den rullede sig nu om paa Jorden, næsten aldeles skjult af Hundene, der rasende faldt over den paa alle Sider.

Nu kom Sir Robert til Stedet og drev med Pisken Hundene bort fra Tigeren, der var bukket under for det Saar, jeg havde givet den, og for Hundenes Bid. Han trak Kniven ud af Saaret og gav mig den, idet han ønskede mig til Lykke med at være sluppen saa vel fra Mødet med dette farlige Dyr. Efter et kort Ophold fortsattes Jagten atter, da vi hørte Hundene gø, og denne Gang fjærnede de sig mere og mere.

„En Hjort, mine Herrer", raabte Sir Robert, „vore Hunde have fundet vor Frokost".

Pludselig ophørte Larmen. Sir Robert var ilet for ud for os, og da vi kom til Stedet, havde han allerede dræbt Hjorten med sin Jagtkniv. Dette var et meget velkomment Bytte for os, da vi alle vare saa sultne som Ulve, og Spisevarerne vare slupne op for os. I Løbet af en kort Tid var Hjorten flaaet, og de bedste Stykker af den stegte, og vi holdt nu et særdeles velsmagende Maaltid. Da dette var endt, stege vi atter til Hest og sloge ind i Retningen af Binteund

og Badula, da dette Strøg er Elefanternes kjæreste Opholdssted. Da vi havde redet i nogen Tid, viste der sig Tegn paa Frygt hos vore Heste. Min Hest gjorde sig stædig og var ikke til at faa et Skridt videre hverken med Pisken eller Sporerne.

„Den lugter en Elefant", sagde min Ledsager og tog fat i Tømmen, medens jeg sprang af Hesten og gjorde min Riffel færdig til Skud. Han havde Ret, thi næppe hundrede Skridt fra mig opdagede jeg en Elefant, der var spændt for en stor Jærntromle, med hvilken den gjorde Vejen jævn, og i Nærheden af den saa jeg en anden Elefant, der samlede Sten sammen.

Da vi naaede Binteund, stege vi af Hestene og gik ind i Skoven, hvor vi med Knivene maatte bane os Vej gjennem det tætte Krat for at følge Sporet af nogle Elefanter, der flere Dage tidligere var blevet opdaget af indfødte. Efter store Anstrængelser naaede vi omsider til en lille rund Plads, hvor alt var bleven nedtraadt af Dyrenes svære Vægt. Fra denne Plads gik der to Stier i forskjellige Retninger; Elefanthjorden syntes at have delt sig i to Dele, der hver var gaaet sin Vej. Vi standsede her en kort Tid for at raadslaa. Sir Robert, der var godt kjendt med Elefantjagten, meddelte os sine Erfaringer og Raad. Jeg lyttede til hans Raad, men jeg maa erkjende, at jeg følte mig slaaet af den store Ødelæggelse, som jeg saa rundt omkring mig. Det syntes mig næsten for voveligt, at et Menneske, der kun er som en lille Dværg ved Siden af Elefanten, skulde driste sig til at overfalde et saa vældigt Dyr. Med Sir Robert var det derimod en anden Sag, da han allerede havde dræbt mellem sex og syv hundrede Elefanter og derfor var meget godt kjendt med disse Dyr og ingen Frygt nærede for dem. Han bad os om ikke at skyde paa en Elefant med Stødtænder og heller ikke paa nogen, der var hvid, da en saadan var hellig for de indfødte. Vi skulde ogsaa efter hans Raad vogte os for at skyde paa en ung Elefant, da Moderen sikkert vilde søge at hævne dens Død. Han gjorde os ligeledes opmærksom paa, at der kun var et Sted, hvor et Saar var farligt for Elefanten, nemlig midt paa dens Forhoved, hvor der findes en Fordybning i Hjærneskallen af et ikke ringe Omfang. Naar Elefanten blev ramt godt paa dette Sted, vilde den strax blive dræbt, blev den derimod kun lettere saaret, vilde den kunde finde sin Modstander mellem hundrede andre Mennesker og søge at knuse ham. Den bedste Fremgangsmaade paa denne Jagt var at vente, til Dyret kun var nogle faa Alen borte, da at give den et Skud midt paa Panden, derpaa hurtig springe til Siden og sende den et andet Skud i Øret.

Vore indfødte Tjenere, der vare sendte bort for at finde Elefanterne, raabte nu, at de nærmede sig den aabne Plads. Kort efter hørte vi en Støj, der lignede Larmen af en Orkan, og vi følte, at Jorden rystede under vore Fødder. Gjennem den ene af de førnævnte Stier saas omtrent tyve Elefanter at nærme sig os, af hvilke tre, en Han, en Hun og en Unge havde fjærnet sig noget fra de andre. Jeg raabte til Sir Robert, at jeg vilde overlade hele den øvrige Hjord til ham og hans Venner og selv holde mig til de nævnte tre Elefanter. Efter at have befalet mine Tjenere at følge mig med Reserve-Riflerne, gik jeg selv frem mod Elefanterne. Jeg kunde have søgt Skjul bag et Træ, men hvis jeg gjorde dette, vilde jeg komme til at staa i et slet Lys hos de andre Jægere. Jeg tog derfor Plads midt paa Stien, men Tjenerne lode ikke til at være meget tilfredse med denne farlige Stilling og skiftede Ansigtsfarve ligesom Kamæleonerne. Kun en af dem viste Mod, og ham lod jeg blive hos mig med en Riffel i hver Haand, medens jeg gav de andre Tilladelse til at trække sig tilbage og skjule sig i Skoven. Jeg fæstede nu mit Øje paa de vældige Dyr, der nærmede sig med stærke Skridt, idet Ungen gik i Spidsen. Da Dyrene ikke vare mere end 30 Skridt fra mig, tog jeg Sigte paa Ungen, fyrede et Skud af paa den, og den styrtede strax død til Jorden. Ved dette Syn udstødte Moderen et frygteligt Skrig, der paa en Gang baade var klagende og truende, standsede derpaa og søgte at hæve Ungen op. Hannen styrtede rasende ind paa mig, og da den var sex Skridt fra mig, sendte jeg den en Kugle, der ramte den midt i Hjærneskallen. Den Voldsomhed, hvormed den styrtede fremad, førte den forbi mig, men jeg var strax sprungen til Side og havde grebet den Riffel, som min Tjener rakte mig. Elefanten søgte nu at dreje sig om mod mig, men under dette Forsøg snublede den og faldt død om med et højt Skrig. Da Hunnen hørte dette Skrig, forlod den Ungen og vendte sig mod mig. Jeg lod den nærme sig mig i to Skridts Afstand, sprang da lidt til den ene Side, bragte min dobbeltløbede Riffel tæt til dens Øre og affyrede begge Løbene paa en Gang. Disse Skud knust een Del af Hovedet paa den, og den styrtede strax livløs til Jorden.

Jeg var naturligvis meget tilfreds med dette Held paa min første Elefantjagt, da jeg med fire Skud havde dræbt tre Elefanter. De andre Jægere havde ikke været saa heldige, da det kun var lykkedes dem at dræbe otte Elefanter af hele Hjorden, de øvrige vare flygtede bort og havde skjult sig i den tætte Skov.

Bognyt.

Opfindelsernes Bog er Navnet paa et stort Værk, hvis Udgivelse paa Dansk er begyndt i dette Efteraar. Bogen er oprindelig skreven paa Tysk og har til Formaal at give en Oversigt over Menneskets kulturhistoriske Udvikling og Fremskridt paa Videnskabens, Kunstens, Industriens og Handelens Omraader fra tidligste Tid til vore Dage. Det er, som man ser, et overordentligt rigt Omraade der her behandles. Mangfoldige Fagmænd have ogsaa samvirket for at give en let forstaaelig og fuldt paalidelig Fremstilling af det højst forskjellige Stof, og Forstaaeligheden

lettes i høj Grad ved den store Mængde Billeder (henved 3000) som bidrage overordentlig til at gjøre Bogen interessant.

Trods det store Omfang og Kostbarheden er Bogen allevegne hvor den er udgivet, modtaget med megen Tilslutning. Den tyske Original er trykt i 80,000 Exemplarer i 7 Oplag, en svensk Bearbejdelse udkom i 3 Oplag i Løbet af et Aar, den er siden 1868 udgivet paa italiensk i 6 Oplag, og den er oversat og bearbejdet endvidere i Rusland, Holland, Polen og Bøhmen. Det er saaledes et Foretagende, der synes at egne sig til at finde Indgang i alle Samfunds Klasser, hvorfor det længe har undret os, at ingen af vore Forlæggere har tænkt paa at omplante Værket paa Dansk. Vi tro at det ogsaa hos os vil blive modtaget med Interesse, især da Oversættelsen og Bearbejdelsen med særlig Hensyn til danske og norske Forhold, sker under Medvirkning af en Mængde ansete danske og norske Videnskabsmænd og Sagkyndige. Opfindelsernes Bog udkommer under Redaktion af André Lütken paa Forlagsbureauets Forlag og vil udgjøre 6–7 Bind, hvert leveret i 6–7 Hefter a 4–5 Ark, til den, i Forhold til det store Format og den billedrige Udstyrelse, billige Subskribtionspris 1 Krone Heftet. Første Hefte er udkommet og vi meddele foran et Par af Heftets smukkeste Billeder som Prøve paa Udstyrelsen i denne Retning.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Glæden ligner Aanden i Fablen; den er den mest virksomme Slave, medens man undertrykker den, men den mest utaalelige Tyran i det Øjeblik vor Skjødesløshed tillader, at den underkuer vor Forstand.

Paa kongelig Regning. Der fortælles, at da Ingemann havde skrevet sin „Valdemar Sejr", ønskede han for det indvundne Honorar, der dog ikke var meget betydeligt, at foretage sig en lille Rejse i Udlandet. Da han den Gang var ansat som Lektor ved Sorø Akademi og altsaa som kongelig Embedsmand skulde have Kongens Tilladelse til at forlade Landet, søgte han Audiens hos Frederik den sjette, der modtog ham med megen Venlighed og talte med ham om hans Romaner. I Talens Løb spurgte Kongen: „Men hvor kan De have Raad til at gjøre en saadan Rejse? Den vil dog koste en Del, og Deres Løn som Lektor ved Sorø Akademi kan dog næppe være tilstrækkelig dertil." — „Deres Majestæt", svarede Digteren med et Smil, „jeg rejser paa kongelig Regning." Kongen, der formodentlig troede, at Ingemann vilde overrumple ham og saaledes skaffe sig Rejsepenge, studsede og gjentog: „Paa kongelig Regning?" — „Ja, Deres Majestæt, det er paa Hs. Maj. Kong Valdemar Sejrs Regning, jeg agter at rejse." — „Naa, saaledes!" udbrød Kongen og lo hjærtelig. (Sjp.)

Et godt Bytte. En Mand i Norge, blev for en Forseelse dømt til 4 Dages „Vand og Brød". Han ansøgte da om Benaadning og fik Straffen formildet til 5 Specier i Bøde; men da han ikke kunde betale, maatte han — afsone Bøden med 5 Dages Vand og Brød.

Store og smaa Halvdele. „Mine ærede Tilhørere", sagde en amerikansk Folketaler, „jeg er nu færdig med Halvdelen af min Tale, men da jeg ser, at de begynde at blive kjede af det, skal jeg dog først oplyse dem om, at den anden Halvdel ikke er mere end fjerdedelen saa lang som den første."

Klogt Avertissement. En Mand havde tabt sit Guldur, og man raadede ham til at bekjendtgjøre, at Finderen skulde faa en god Dusør mod Tilbageleveringen. Næste Dag ser hans Ven at han lyser i Avisen efter et „Sølvur" og spørger forundret hvordan det hænger sammen. „Jo", svarer den forsigtige, „naar Finderen ser i Avisen at det er et Guldur jeg har mistet, kunde han maaske ikke være saa villig til at levere mig det tilbage, som naar han ser, at det bare er et af Sølv han har fundet."

Firkantet Rød: Af 3 N, 3 R, 2 E, 2 U, 2 A, 2 Y, 1 T og 1 D dannes fire Ord, som skrevne under hinanden og læste fra oven og fra venstre give Løsningen paa følgende Gaade:
Den første var en Dronning, som vogted Danmarks Led,
den anden Ungdomskraft til Guder bragte,
den tredje findes mejslet i Stenens haarde Ved,
og skuer paa dig fjerde med Aandens Aner ned,
da bør du altid deres Minde agte.

Gaade: Af tvende Smaaled bestaar mit Navn,
det let over Tungen flyder.
Naar Vennen rives fra Vennens Favn,
naar Sømanden styrer fra Hjemmets Havn,
da gjerne vemodigt det lyder.

Hvordan man saa vender Ordet omkring,
det bliver dog altid det samme;
ja, om man det drejer med kunstige Spring,
det nævner dog altid den samme Ting.
Se, nu om du Navnet kan ramme.

J. C.

Billedgaade (Rebus).

Opløsninger fra Nr. 3:

paa den firkantede Rød: N A V / A X E / V E J

paa Gaaden: Kalk—Klak.

Brevvexling.

W. E. Hvem der vil have indenlandsk tiltrukne Frugttræer, opelskede ved Fritidssyssel, kan ved at henvende sig til Lærer Suhr i Kjølstrup ved Kjerteminde, faa 2 à 3aarige forædlede Træer med smuk Krone for 1 Krone Stykket, og mindre kraftige do. for 50 Øre.

K. Bj. A. Svaret under Mærket K. Bj. A. i B. — 569 er naturligvis saaledes at forstaa, at foruden Deres „Den Dødes Hævn" er samtidigt et under Mærket 569 indsendt Bidrag erklæret for ubrugelig. At gjentage en saa simpel Ting er hverken morsomt for Udg. eller Læserne.

Roland. Enhver uøvet Indsender af umodne og barnagtige Forsøg kan spare sig Ulejligheden med Indsendelsen, da de derved blot opnaar at lægge ubilligt Beslag paa Udgiverens Tid og Taalmodighed.

N. K. M. i V. Bogpriserne anføres i Reglen ikke i „Bognyt" fordi Forlæggerne ikke meddele Oplysning derom til Udg. naar de sende Bogen til Anmeldelse. At meddele Melodier i Husvennen vil være uden Interesse for Flertallet af Læserne.

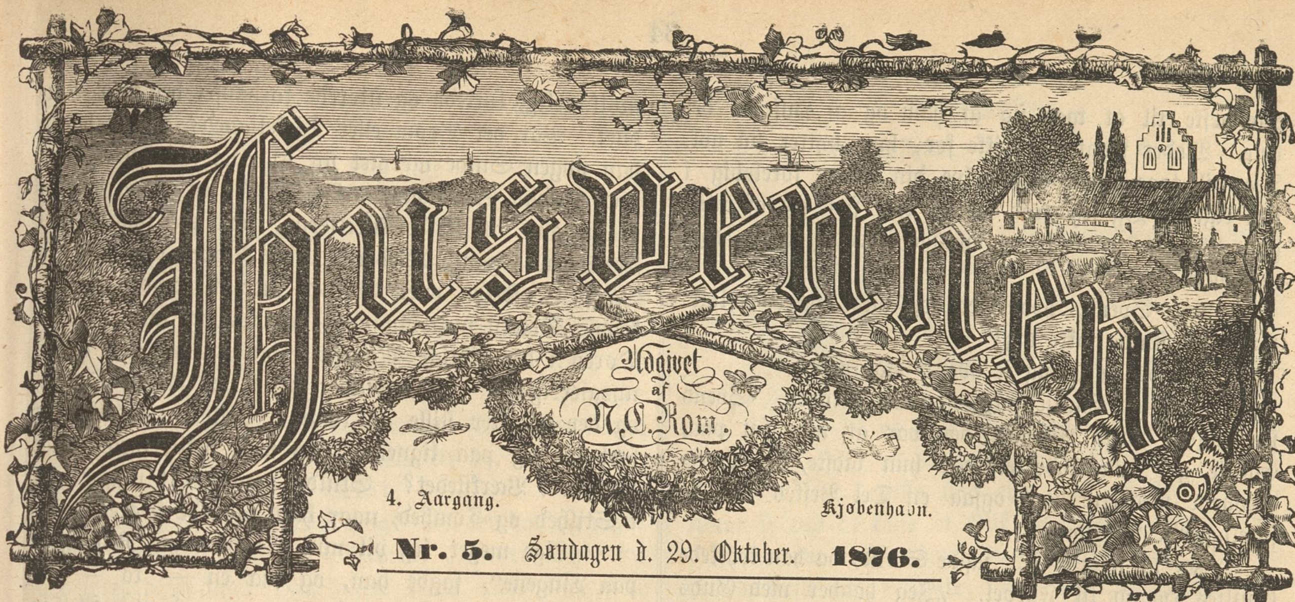
D. J. p. Th. Deres Brev modtaget med megen Tilfredsstillelse. Skulle blive anvendte.

„a—p". Tak for Opmærksomheden, men en ansat Medarbejder er forlængst overdraget at levere Texten til Tordenskjolds Billede.

K. p.: Kan ikke bruges.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) 2 B.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 5. Søndagen d. 29. Oktober. 1876.

Svend.

Fortælling af Zakarias Nielsen.

(Fortsat.)

Otte Dage efter stod Svend Skov i Kristoffersens Dagligstue og talte med Emilie. Hun var nu en rank, smuk Pige paa nogle og tyve Aar, havde et mildt Ansigt og et naturligt, trohjærtigt Væsen.

„Det var dog kjedeligt, at Hr. Kristoffersen ikke er hjemme", sagde Svend. „Jeg er rejst herud for at betale ham nogle Penge fra min Fader; det er et — et gammelt Mellemværende — hm!"

Emilie rødmede.

„Nu vel, Emilie, lad os to ikke staa som to fremmede for hinanden," sagde Svend og tog hendes Haand. „Vi har en Gang været Søster og Broder, hvorfor skulde vi da nu skjule noget for hinanden? Du ved, hvad det er for Penge. Din Fader burde haft dem for længe siden, men jeg... men min Fader har ikke kunnet betale dem før. Nu kom jeg for at overbringe dem og for at takke din Fader tusende Gange for hans lille Besøg hos mine Forældre. Jeg kan ikke sige dig, hvor det har lettet paa min Faders tunge Sind, siden han fik din Faders Tilgivelse. Nu først synes han ret at have faaet Fred i sit Hjærte. Vi er saa inderlig glade alle sammen."

„Ja, min Fader var ogsaa glad for, at han havde været oppe hos dine Forældre; men desværre! ingen Glæde kan forslaa i denne Tid imod alle de Ærgrelser, Fader har."

„Med hvad?"

Nu fortalte Emilie alt, hvad der var hændet.

„Han gaar her hver Dag og ærgrer sig, saa han er helt syg. De andre Snedkere her i Byen, som han er kommen gruelig paa Kant med, gnider sig i Hænderne og ler af ham, og det piner ham forfærdelig. Mange af hans gode Kunder er gaaede bort fra ham, ja nogle af dem har han vist ligefrem selv jaget bort ved sin opfarende Adfærd imod dem; for Fader er jo somme Tider forskrækkelig urimelig. Du kjender ham jo nok."

„Ja, han er meget heftig."

„Han har i de sidste Aar ikke kunnet komme ud af det med Svendene; men de sidste fire var ogsaa nogle rigtig stygge Mennesker. Tænk — at skrive saa uforskammet i Avisen om Fader! Og saa har de gaaet omkring i Byen og fortalt saa meget ondt om Fader, er det ikke rædsomt? Han er kommen i saadant et Vanry, og nogen Skyld har han selv, det ved jeg godt, men det er dog saa tungt, at Fader, som en Gang har været en af de første i Byen, saadan skal skubbes til Side nu og lade sig gjøre Nar af — han, som taaler saa gruelig lidt."

„Saa har I slet ingen Svende nu for Tiden?"

„Nej, vi har ingen haft i lang Tid, Fader kan ingen faa. Han har været baade i Kjøbenhavn og i flere Kjøbstæder, og han har ogsaa faaet fat paa nogle Stykker; men han har strax maattet lade dem gaa igjen; enten har de svaret ham stygt, eller ogsaa har de været fordrukne, eller der har været andre Ting i Vejen. Nu i Dag er han rejst ud paa Landet for at se, om han ikke kan faa en Landsbysnedker, som han kjender, til at komme herop og hjælpe ham en otte Dages Tid, men han faar ham vist ikke, og her ligger saa meget Arbejde og venter. Det er en gruelig Tid. Jeg er bange, at Fader rent — ja, man kan være bange for alt muligt."

Svend stod en Stund og saa ned for sig og grundede med Haanden om Hageskjægget.

„Jeg faar et Indfald. Jeg tror, jeg kan hjælpe din Fader ud af denne Forlegenhed."

„Nej, er det muligt? Hvordan? hvordan?"

„Min Fader er nu i saa god Bedring, at jeg tør rejse fra ham, naar jeg sørger for at faa et paalideligt

Menneske til at tage sig af ham og af Huset i det hele. Moder frygter jeg ikke for, hun hytter sig nok. Jeg vil tage herud og hjælpe din Fader foreløbig i fire Uger. Og jeg tror, at jeg kan faa tre af mine gode Venner, tre raske og dygtige Svende, til at følge med herud."

„Aa, Svend, hvor det dog vilde være dejligt! Hvor jeg skulde takke dig!"

„Lad os en Gang se over i Værkstedet."

Svend og Emilie fulgtes nu ad derover. Svend saa snart, hvilke Arbejder der var at tage fat paa, Emilie gav den Underretning, hun vidste, og Læredrengene meddelte ham ogsaa en Del Besked om de foreliggende Arbejder.

„Ja, nu faar vi se," sagde Svend, da han trykkede Emilies Haand til Farvel. „Jeg haaber med Guds Hjælp, vi skal kunne møde paa Tirsdag Morgen alle fire. Men nu skal du ikke tale noget til din Fader om, at jeg har været her, for jeg vil overraske ham."

Tirsdag Morgen kom. Hr. Kristoffersen sprang ud af Dynerne, længe før det endnu var lyst, pjaskede sig lidt i Vandfadet, gav Jfr. Sørensen en Overhaling, fordi han selv Aftenen forud havde revet et Par Knapper af sin Vest, og snart sad han inde ved Kaffebordet. Han saa usædvanlig gnaven og forknyt ud. Katten, som vilde gjøre sig lækker ved at gnide sig op ad hans Ben, fik et Spark, saa den rullede hen ad Gulvet. Kummenskringlen, som han i Dag gnavede et Par Mundfulde af, fik han paa tværs i Halsen, saa han maatte hoste og nyse en halv Snes Gange.

Et Par Gange drejede han Hovedet lidt til Siden, saa hen for sig og sad, som han lyttede; men snart tyggede han atter videre.

Han lyttede igjen med Koppen halvt hævet op imod Munden.

„Hvad er det for et Spektakel ovre i Værkstedet?" spurgte han.

Emilie var en rigtig Skjælm; hun vidste godt, hvad det var, men hun svarede:

„Det er vel Drengene, Fa'r."

„Drengene! Nu skulde vi nok høre dem synge og fløjte og tumle om Morgenen. De staar hver Morgen, naar jeg kommer derover, med Næverne dybt i Buxelommerne og ryster som Spædkalve i Frostvejr."

Han lurede igjen.

„Hvad i al Verden er det for et Bras? Hør — Drejeladet gaar min Sandten derovre! Skulde jeg tro, at en af Hvalpene har gaaet hen og... Jeg maa nok derover."

Allerede da han var kommen ud midt i Gaarden, formaaede hans fine Mesterøre at skjelne de forskjellige Lyd fra hinanden, som frembragtes af Save, Høvle og Drejejærn i blandet Kor. Der var flere Lys i Værkstedet, og gjennem Vinduet kunde han se, at flere store Skikkelser bevægede sig derinde. Han standsede uvilkaarlig, lyttede og stirrede forbavset hen efter Vinduet. Var det Drøm eller Virkelighed? Aldrig havde han nogen Sinde nærmet sig sit eget Værksteds Døre i en saadan Spænding. Han havde en Gang hørt et Sagn om, at Ridderskikkelserne, som ere indvævede i Tapeterne i gamle Riddersale, om Natten træde ud fra Væggen, skride over Gulvet med klirrende Sporer, krydse Sværd med hinanden, stampe og larme, indtil Døren i den tidlige Morgen aabnes af en eller anden nysgjerrig — da forsvinder det hele natlige Optrin, og der er atter stille og tomt i Salen. Skulde det forholde sig paa lignende Vis med dette forunderlige Optrin i Værkstedet? Skulde maaske alt svinde bort i Stilhed og Tomhed, naar han aabnede Døren?

„Lige meget, jeg vil min Sandten ha' Redelighed paa Tingene", sagde han, og saa en — to — tre: der stod han ved Døren, hev den op med et raskt Tag og stak Hovedet ind.

Nej — det var rigtige, naturlige Mennesker med Skjødskind og opsmøgede Ærmer, og det var hans eget skinnende staalblanke Værktøj, de stod med i Næverne. Han stod et Øjeblik og maabede og saa snart paa den ene, snart paa den anden af disse ham ganske fremmede Mennesker. Svend stod ved Drejeladet med Ryggen mod Døren og saa ikke Mester Kristoffersen. De fremmede Svende trak paa Smilebaandet, gjorde en let Bøjning for Kristoffersen og saa hen ad Svend til, som om de vilde sige: „Spørg ham!"

„Hva... hva... hva...?" begyndte Kristoffersen. „Hva' er I for Folk? Hvor er I komne fra? Hvordan i al Verdens Rige...? Men det er jo Svend Skov! Er det ikke Svend?"

„Jo, Hr. Kristoffersen!" svarede Svend og skuldrede med Drejejærnet.

„Hvo... hvo... hvordan hænger alt dette sammen?"

„Vi havde netop hørt, at De trængte til nogle raske Arbejdere, og saa tog vi herud. Jeg haaber, at De ikke tager det ilde op."

„I er lige komne fra Kjøbenhavn?"

„Nej, vi kom her til Byen i Aftes og har ligget nede i „den forgyldte Nøgle" i Nat, men vi vil gjærne for Eftertiden bede om Plads i Deres Hus."

„Er det Alvor, Svend? I vil blive her?"

„Ja, Hr. Kristoffersen!"

„I vil tage fat her i mit Værksted? I vil arbejde for mig?"

„Ja, dersom De vil have os."

„Om jeg vil? Ja, min Sandten vil jeg ha' jer, det er nu en Gang vist. Det kan jeg lide, Svend. Kom med ind allesammen og faa jer en Kop Kaffe. Hejda, Emilie og Jfr. Sørensen, hvad staar I og kigger efter derude? Kaffekjedlen paa i en Fart! Og afsted med dig, Emilie, hen hos Bageren og hent os nogle friske Tvebakker og Kummenskringler!"

Hu, hej, hvor det gik! Hvor Kristoffersen slog

til Side, for fra det ene Værelse til det andet, gned Hænderne og skuttede sig!

„Kom, Svend, og lad mig sige dig et Par Ord i Enrum," sagde han med lidt usikker Stemme og trak Svend ind i Sovekammeret.

Der stod nu Snedkermester Kristoffersen og Svend Ansigt til Ansigt. Saadan havde de aldrig staaet over for hinanden før. Hvor var nu Snedkermesterens Værdighed? Hvor vare de haarde bydende Træk, der ellers stode prægede i hans Aasyn? Hvor vare de Glimt af Myndighed og Overlegenhed, som ellers kunde lyne fra hans Øjne? Stod han ikke der og trippede, saa blød og myg som et Barn!

„Hm, hm! Tak, min Dreng!" udbrød han og lagde sine Hænder paa Svends Skuldre. „Dette havde jeg ikke fortjent af dig! Jeg siger: dette havde jeg ikke fortjent, Svend!"

Denne Gang stod der virkelig en Taare i Kristoffersens Øjne.

„Det er ikke andet end min Skyldighed, Hr. Kristoffersen. De er min Velgjører, og De har vist Dem saa mild og skaansom mod min stakkels Fader, at jeg aldrig skal glemme det."

„Tal ikke om den Ting, Svend. Det gjør mig ondt, gjør mig virkelig ondt at tænke paa, hvilken Uret jeg har gjort dig; men Hidsigheden har altid været min Ulykke. Bliv nu hos mig og vær som min egen Søn, jeg siger: bliv nu hos mig, Svend!"

„Ja, saa maa jeg bede Dem, Hr. Kristoffersen, at tage mod disse Penge fra min Fader og betragte dem som Tilbagebetaling af et gammelt Laan."

Svend tog en lille Pakke op af Lommen og rakte Kristoffersen den med rystende Haand.

„Nej, min Sandten, om jeg modtager en eneste Skilling — ikke en eneste Hvid! Jeg havde jo sagt til din Fader..."

„Hr. Kristoffersen! De skal modtage dem! Disse Skillinger er sammensparede gjennem mange Aar og med den bestemte Hensigt, at De skulde have dem, naar Tallet blev fuldt. De skal tage dem!"

Dette blev sagt i en saa fast, ærbødig bestemt Tone, som om ingen Vægring her taaltes.

„Ja, min Søn, du har aldrig i dit Liv vovet at sige „skal" til mig før, men jeg føler, at du i dette Øjeblik har Ret, og naar det endelig er din Vilje, at jeg skal, saa skal jeg; jeg finder saa vel en god Anvendelse for dem."

Et Øjeblik efter sad Snedkermesteren med hele sit Mandskab ved Kaffebordet. Nu havde hans Ansigt rigtignok faaet et andet Udtryk end før. Han sludrede, lo og spiste og drak af Hjærtens Lyst. Emilie og Jfr. Sørensen havde aldrig set ham i et saa ypperligt Lune. De kunde gjærne have fløjet Svend om Halsen og kysset ham lige paa Munden, saa glade vare de for ham.

(Fortsættes.)

Luffegæssene.

Efter forskjellige Kilder, ved E. T.

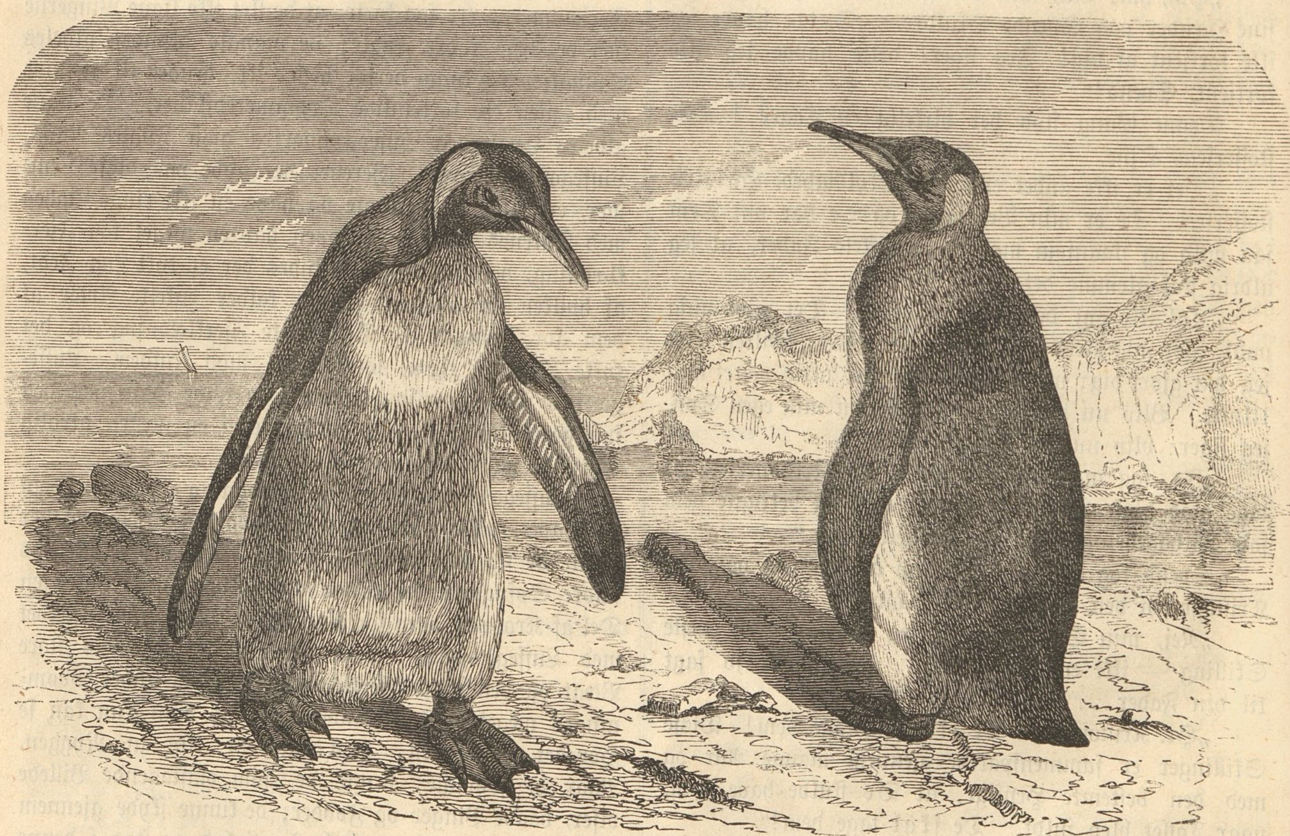

Pingvinerne eller Luffegæssene, af hvilke et Par ere fremstillede paa omstaaende Billede, danne en særegen Afdeling af Svømmefuglene. Deres Legeme er næsten kegledannet, og Fødderne sidde saa langt tilbage paa Kroppen, at disse Fugle komme til at indtage en næsten oprejst Stilling, naar de ville staa eller gaa, hvilket Læserne kunne se ved at kaste et Blik paa omstaaende Billede. Forlemmerne ere saa korte, at de slet ikke ligne Vingerne hos de fleste andre Fugle; de mangle desuden aldeles Svingfjer og kunne derfor heller ikke bruges til at flyve med, men ere fortrinlige Svømmeredskaber. De ligne aldeles Hvalernes Luffer, hvorfra disse Fugles Navn, Luffegæs, hidrører. Fjerene, der sidde paa disse Lemmer, ere stive og taglagte og have en ikke ringe Lighed med Fiskenes Skæl. Kroppen har en meget tæt Fjerklædning, og under Huden findes der et tykt Lag Fedt, af hvilken Grund man ogsaa kalder enkelte Arter af dem for Fedtgæs. Den tætte Fjerklædning og det tykke Fedtlag tjene som Værn mod Kulden. Luffegæssene have nemlig hjemme i de kolde Have paa den sydlige Halvkugle. De findes her i en næsten utrolig Mængde og i flere forskjellige Arter.

Luffegæssenes hele Legemsbygning henviser dem til Havet, dette er ogsaa deres egentlige Hjem, og her tumle de sig med en forbavsende Færdighed. Medens andre Søfugle under Svømningen som oftest holde en Del af Kroppen oven for Vandet, er dette ikke Tilfældet med Luffegæssene. Paa Grund af Legemets store Vægt og den tætte Fjerklædning ligge de under Svømningen meget dybt i Vandet, saa at man kun kan se Hovedet og Halen, men sjældent lidt af Ryggen. Naar de svømme, bruge de, som omstaaende Billede viser, baade Vinger og Fødder; de kunne skyde gjennem Vandet næsten med en Pils Hurtighed og staa i denne Retning ikke tilbage for de hurtigste Fiske. De have ogsaa en saa stor Kraft og Udholdenhed i disse Svømmeredskaber, at de kunne svømme meget lange Strækninger, og de kunne med den største Lethed færdes paa det aabne Hav i den værste Søgang under en stærk Storm. De ere tillige Mestere i at dykke og kunne gaa meget dybt ned i Havet. Fra Skibene ser man ofte store Flokke af dem paa Havet, undertiden flere hundrede Mile fra Kysterne. Under Svømningen komme de raskere afsted end det hurtigste Fartøj. Af og til forsvinde de som et Lyn fra Havets Overflade og komme et Øjeblik efter atter til Syne. De dykke kun for at hente Næring, der bestaar af Fiske og mange Arter af Krebsdyr og Bløddyr, som de fortære en

utrolig Mængde af, da de ere saa graadige, at de ofte tage for megen Føde til sig og derfor atter maa kaste en Del af den op. Trods sit plumpe og klodsede Udseende er Luffegaasen dog ret smidig ogsaa paa Landjorden. Da Benene sidde saa langt tilbage paa Kroppen, nødes den under Gangen til at holde sig oprejst og vakler fra den ene Side til den anden, idet den slaar med Vingerne i Luften for at holde Ligevægten. Det er et meget pudsigt Syn at se den skride frem paa denne Maade, og dens vaklende Gang kan naturligvis ikke være hurtig. Naar den bliver forskrækket eller vil hurtig afsted, bruger den ogsaa Vingerne som Fødder og kryber saa rask op ad græsklædte Klipper, at man har ondt ved at indhente den, om man end gaar stærkt.

Efter Brehms Jagttagelse optager Luffegæssenes Yngletid en stor Del af Aaret, og mærkeligt nok leve ogsaa de Fugle, som endnu ikke ere i Stand til at yngle, i denne Tid paa Landet. Paa deres ældgamle Ynglepladser indtræffe de paa en ganske bestemt Aarstid, paa Falklandsøerne saaledes i Slutningen af September, paa andre Øer tidligere eller senere, og nu begynder der et overordentlig travlt Liv. Naturforskeren Bennett som har iagttaget disse Fugles Ynglesteder, giver

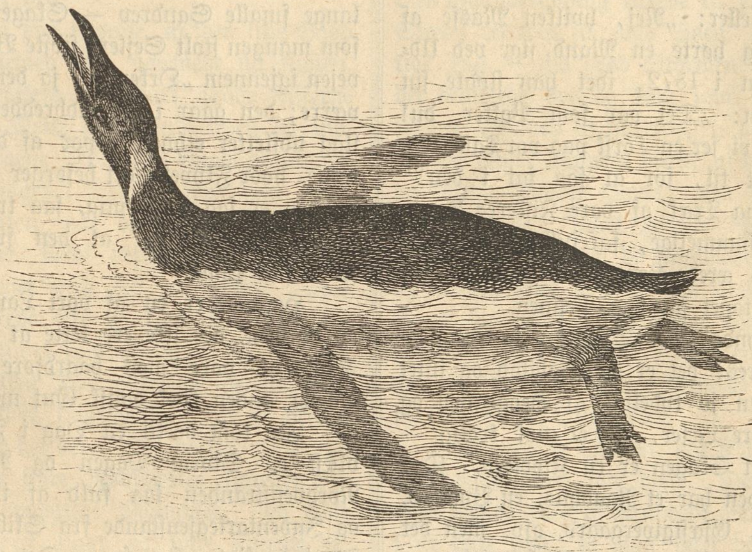
Pingvinerne eller Luffegæssene.

følgende, meget livlige Skildring af deres Færd: „Det Antal Luffegæs, som samles paa et lille Omraade er utrolig stort, og det synes at være en ren Umulighed at danne sig nogen Forestilling om, hvor mange der ere forsamlede paa en lille Ø, da der Dag og Nat stadig lande 30—40,000 Stykker, medens lige saa mange gaa til Søs. De, som ere paa Landet, udgjøre en langt talrigere Hær og ere ordnede som et Regiment Soldater, og det ikke blot i Rækker, men ogsaa efter Alder. De unge Fugle findes paa et Sted, de Fugle, der fælde, paa et andet, de rugende Hunner paa et tredje, og de Hunner, der ikke ruge, paa et fjerde. Denne Opstilling overholdes saa strængt, at enhver, som vil søge at trænge sig ind i en Afdeling, den ikke hører hjemme i, bliver jaget bort og ikke optagen. Paa smukke Aftener hæve de i Tusmørket deres Stemme og skrige da uophørlig, idet de frembringe en i Sandhed afskyelig Musik, som, hørt i nogen Afstand, har en vis Lighed med de forvirrede Raab af en talrig Folkemasse. Fra Vandet af danne de i Yngletiden igjennem Græsset lige Gange, paa hvilke der hverken findes Stene eller Plantedele, og som i det hele ere saa vel tiltraadte, at man skulde anse dem for et Værk af Mennesker".

Enkelte Arter grave dybe Huler til Æggene.

Hertil vælge de en jævn Plads og undergrave den i lutter Firkanter, da deres Gange saa vidt som muligt altid skære hverandre i rette Vinkler. Enhver Firkant tjener til Rugeplads og udhules. Rugehulen dannes af et Hul af 2—3 Fods Dybde og af Form som en Bagerovn. Hannen sidder ved Siden af den rugende Hun og smutter, naar denne forlader Reden, selv der ind for at ruge, saa at Ægget aldrig forlades paa samme Tid af begge Fugle. Dette synes ogsaa at være nødvendigt af en anden Grund, da nemlig Luffegæssene gjærne stjæle Æg fra hverandre. Større Arter gaa endog saa vidt i deres Lyst til at opfylde Moderpligterne, at de med Magt fratage de svagere deres Æg. Æggene ligne Gaaseæg og ere brunplettede paa grønlig Grund. Under Rugningen tager Hunnen Ægget mellem de i Bughuden optagne Laar og klemmer det saa fast ind der, at den, naar den forskrækkes, ofte slæber det temmelig langt bort med sig.

Hos den største Art af Luffegæssene, den saa kaldte Kongepingvin, findes der et lignende Forhold som hos Pungdyrene. Ligesom disse gjemme deres Unger i en Pung under Bugen, saaledes bærer Kongepingvinens Hun stadig sit eneste Æg i en Slags Rugepose, der dannes af en Hudfold under Bugen. Æggene holdes saa fast der, at Hunnen kan springe eller undertiden tumle ned fra den ene Klippe til den anden, uden at det falder ud af Rugeposen. Dette er meget heldigt for Hunnen, thi hvis den taber det, straffer Hannen den ubarmhjærtig ved at slaa den. Ægget holdes endog saa omhyggelig skjult der af Hunnen, at man maa udstaa en alvorlig Kamp med hende, naar man vil tage det bort. Hannen plejer at blande sig i en saadan Strid, idet den paa Hunnens forbitrede Skrig iler til og med Raseri kaster sig over den Person, der vil tage Ægget bort, og den lader sig før dræbe, end den forlader Hunnen.

En svømmende Luffegaas

Hvorledes det gaar, naar der optræder Mennesker blandt rugende Luffegæs, have Naturforskerne Lasson og Garnet givet følgende interessante Skildring af: Skibet „Urania", paa hvilket de nævnte Naturforskere vare om Bord, strandede ved Malouinerne, og Mandskabet, der led Mangel paa Levnetsmidler, blev udsendt for at raade Bod herpaa. I Haab om at finde Sælhunde kom Matroserne til den saa kaldte „Pingvinø", en Rugeplads, paa hvilken der fandtes omtrent 200,000 Luffegæs. Da de nærmede sig Øen, hvilket skete om Natten, lød der dem et frygteligt Skrig i Møde og da det blev Dag, saa de Tusender af Fugle staa ved Strandbredden, alle skrigende af fuld Hals. Hver enkelt har en Stemme, som i Styrke ikke staar synderlig tilbage for Æslets; man kan altsaa tænke sig, hvilken Støj disse Tusender frembragte. Da Sømændene kom i Land paa Øen, flygtede Luffegæssene saa hurtig som muligt og forsvandt, dels i det høje Græs og dels i deres Huller. Man opdagede snart, at de blot undløb ad deres Gange; man opstillede sig der og kunde nu med Lethed faa fat paa Fuglene. Jagten blev dreven med Stokke og gjentagen saa ofte, man fandt det nødvendigt for at forsyne sig med Levnetsmidler. I Gjennemsnit vejede hver Fugl 10—12 Pund (de største Arter af Luffegæssene kunde dog opnaa en Vægt af over 30 Pund), men deraf kom en stor Del paa Indvoldene, og desuden maatte alt Fedt fjærnes, naar Fuglene bleve flaaede, saa at der næppe blev mere end 3—4 Pund Kjød tilovers af hver. Uden tvingende Nødvendighed vilde man for øvrigt ikke have ført Krig mod disse uskyldige Fugle, thi Kjødet af dem er et meget slet Næringsmiddel. Derimod er Luffegaasen til lige saa megen Nytte for de, iøvrigt lidet talrige, Sydhavsboere, som Sælen er for Grønlands Eskimoer, idet den ved sin Fedtmasse yder det samme som Sælen med sit Spæk.

Efter Brehms Skildring kunne Luffegæs, der fanges som unge, let tæmmes; de blive snart fortrolige med deres Herre og følge ham som en Hund; de gamle vedblive derimod altid at være bidske og arrige, gaa skrigende og baskende med Vingerne løs endogsaa paa de største Husdyr og søge at gjøre saa megen Skade som mulig med deres Næb.

En Fisketur ved Skagen.

Af B.

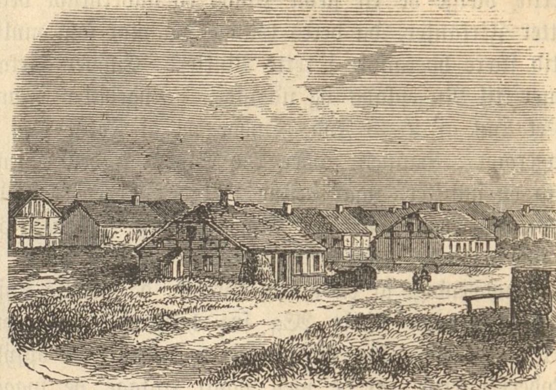
„Ved du, hvad det er at fiske?" spurgte man en. — „Ja, det ved jeg meget godt." — „Ved du da, hvad man fisker med?" — „Ja, man fisker med en lang Snor, hvor der sidder en Krog paa den ene Ende og saa sidder man selv paa den anden."

Det lyder underligt, men er ikke desto mindre ganske sikkert, at mange, særdeles mange Folk, der just ikke bo umiddelbart ved Steder, hvor egentligt Fiskeri foregaar og ikke ellers have haft Lejlighed til at erhverve sig Kundskab om Fiskernes Liv og Virken, have ligesaa barnlige Begreber om Fiskeri, som hin adspurgte. Hvor ofte har jeg ikke, naar en større Samling af forskjelligartede Fiskeriredskaber var offentlig udstillet, hørt Ytringer som: „Gud, er det mulig, at alt dette hører til Fiskeriet!" eller: „Nej, hvilken Masse af Garn!" eller, som jeg hørte en Mand sige ved Udstillingen i Kjøbenhavn i 1872, idet han stødte sin Følgesvend paa Armen: „Det var som Pokker, du! hvem skulde tro, naar vi ser en Torsk paa vor Tallerken, at der hører saameget til, for at faa fat i den?" Skulde ikke nogle smaa Træk af vore Fiskeres Færd, af dette haarde, møjsommelige, farefulde Liv kunne interessere dette Blads ærede Læsere? — under denne Forudsætning har jeg taget fat paa Pennen.

Hvor skulle vi begynde? Ved Skagen for Exempel.

Skagen — Bevares! det er en Kjøbstad og intet Fiskerleje; det ser man jo tydeligt af Geografien og Landkortene. Ja, kjære Læser, det er nok trolig — det er endogsaa vist, at Skagen er en Kjøbstad. Den har 4—5 Kjøbmænd, den har et Raadhus, en Byfoged, Toldvæsen, Postvæsen, Gjæstgivergaard, osv. men det er ligesaa vist, at Byen ligner og i Virkeligheden er et stort Fiskerleje. Her er ingen lange Rækker af sammenbyggede, tegltækkede Huse, skjøndt Byen, næst efter Kjøbenhavn, er den af alle danske Byer, der er størst i Omkreds. Her er ingen Gader, som man er vant til at se i andre Byer, brolagte, forsynede med Fortove, med Rendestene, med Lygtepæle, osv.; nej, her er intet af alt dette; Husene have kun en Etage — Nordveststormen holder ikke af de høje Huse — de ligge hvert for sig, spredte omkring midt i Flyvesandet, de fleste paa en Tue, der bærer dem lidt oppe over det øvrige Sand og omgiven af Stilladser til Tørring af Fisk og Garn. Gader kaldes de mangfoldige Vejspor, der sno sig i Flyvesandet mellem Husene.

Det er et Sted, Naturen ikke har kjælet meget for. Oppe paa Nordspidsen af Jylland ligger det, som midt i en Sandørken, skilt fra hele Omverdenen. Ja, man kan sejle dertil, men man kan sjældent lande, thi Kysten er farlig med sine Revler og sine Brændinger, naar det blæser og det blæser ofte deroppe. Bølgerne

Skagen.

fra det urolige, uredladne Kattegat eller fra det skumle Skagerak vælte sig næsten altid fraadende og brølende over Revlerne paa den ene eller den anden Side af Landspidsen, mens ud fra denne strækker sig det milelange smalle Sandrev — Skagens Rev — vel bekjendt som mangen stolt Sejlers sidste Bestemmelsessted. Landvejen igjennem „Ørkenen", ja den er, om muligt, endnu værre; den gaar i Strandbredden, hvor et Par Bølgeslag udsletter ethvert Spor af den, eller mellem Klitterne, hvor Flyvesandet besørger den samme Forretning, og den er saa ensformig, saa trættende og saa forfærdelig kjedsommelig, at den synes næsten aldrig at skulle faa Ende.

Heroppe er en af vort Lands bedste Fiskepladser, en af dem, der ikke ere lette at tømme, og her bor en Stok af vore mest haardføre og ihærdige Fiskere, enhver anden kjæk dansk Gut upaatalt.

Jeg kom dertil en Dag i Foraaret. Det havde blæst en Storm Dagen og Natten i Forvejen og Nordvestskranden laa fuld af ilanddrevne Vragstykker og Inventariegjenstande fra Skibene, hvoraf flere vare strandede lidt vesten for. Det var stillet betydeligt af nu, men Søen var urolig endnu fra det foregaaende Uvejr. Øst for Landet laa et Par svenske Fiskehandlere og en Dykkerdamper til Ankers i smult Vande; de første for at kjøbe Fiskernes Fangst, naar de kom i Land med deres Garn, den sidste for, naar Søgangen blev mindre, at gjøre Forsøg paa Bjærgning af de strandede Skibe og Ladninger. Vesten for Revet kunde jeg langt ude i Søen øjne nogle sorte Punkter, der kom op alt imellem paa Søtoppene, men skjultes for Blikket, naar de vare nede mellem Bølgerne. De to af disse Punkter saas at nærme sig Kysten og viste sig snart at være 2 Fiskerbaade med mange Folk i. De naaede Landet, medbringende i hver Baad Enden af et tykt Tov, hvis anden Ende syntes fastgjort ude i Søen. Det var den ogsaa, den var fastgjort i Fiskernes Garn, i deres „Landdragningsvaad", som de havde sat ud der langt, langt ude og som Baadens Besætninger nu skulde trække i Land ved Hjælp af Tovene, medens en tredje Baad — der ligger den ude, som et

lille sort Punkt i det bølgende, urolige Vand — laa og passede paa, at Garnet gled henad Havbunden, uden at gribe ned i denne, saa at Mandskabet ikke formaaede at hale det frem. Hvilket møjsommeligt Arbejde havde ikke disse Folk, der gik og trak i Rebene. Gaaende baglænds, med et Slags Sele over Ryggen, hvortil Tovet var befæstet, trippede begge Rækker afsted, idet de næppe med Anvendelse af deres yderste Kræfter formaaede at slæbe det tunge, store Garn frem. Saa langsomt, langsomt gik det, ja ikke sjældent gik det rent istaa, skjønt Folkene halede, saa de laa helt bagover. Der gik Time efter Time; hvilken Sejhed, hvilken Taalmodighed hørte der ikke til, for ikke at kaste Seletøjet af sig og knibe ud. „Gaar det altid saa langsomt og besværligt?" spurgte jeg, der begyndte at blive sulten, men dog gjærne vilde se Udbyttet af Folkenes Anstrængelser. „Nej, ikke altid, „svarede man mig, men ofte, naar det har blæst og Bunden er blød. Saa synker Vaaden let ned i den."

Endelig kunde man dog skjønne, at den lille Baad derude og Garnet tilligemed den, nærmede sig Kysten. Nu gik det kjendelig raskere og snart havde Fiskerne fat i Garnets Ender. Dette gled, undertiden let ind, hjulpet frem af Bølgeslagene, der, mens Vaaddragningen havde varet, havde tiltaget i Styrke, men saa, naar Søen skyllede tilbage igjen, var det næsten ikke mulig for Fiskerne at holde det, fordi det tilbagestrømmende Vand vilde trække Garnet med sig ud igjen. Med hvilken Forventning kikkede ikke de 16—18 Fiskere ud efter Garnet, for saa snart som mulig at faa en Ide om Fangsten; med hvilken Iver overbøde de ikke hinanden i at tage de sidste kraftige Tag for at bringe Garnet helt ind. Nu er det der. Nej, hvilken Vrimmel af Fisk! Hvilke dejlige store Rødspætter spræller ikke der i Kompagni med mægtige Pigvarrer. Et Par gamle, graahærdede Torsk ligge og spile Øjnene op, uden at kunne begribe det Mindste af det hele, mens endel Kuller knibsk spidse Munden og skele haanlig hen til nogle Skrubber og Sletter, der ligge stille i samme Bunke og synes at fortryde, hvad der er sket. Det var rigtignok et overordentligt Dræt at hale op paa det tørre. Se, der er et Par store Stykker Martørv i Vaaden og — ja er der ikke et stort Stykke Stenkul ogsaa. „Hvor kommer det fra?" — „Det er skyllet ud fra et Vrag".

Møje og Besværligheder vare glemte. Ingen talte om det haarde Arbejde, om den „bløde Bund", om det daarlige Vejr mere. Ingen syntes at føle Hunger eller sligt. Alt var Smil og Solskin, i hvilket Ansigt man end saa. „Lad os skynde os at faa Vaaden klar og ud med den igjen!" lød det. Ingen lagde Mærke til, at Havet mere og mere begyndte at vise Tænder, at Bølgerne med hvert Minut tiltoge i Størrelse og Omfang, stedse væltende sig kraftigere ind mod Strandbredden og højere op paa denne. Se, hvor de komme hoppende og dansende derude med deres grønne Kjoler og hvide Kraver; se, hvor de komme i vildt Løb og kappes om at komme først ind; se, hvor de vælte sig over hverandre med et Brøl, standse et Ojeblik, rejse sig igjen og storme fnysende og skummende afsted paany. Se, hvor Himlen trækker Ojenbrynene sammen, hvor mørk og truende den ser ud. Se Maagerne, hvor de flyve ind over Landet, ængstelige og urolige. Vi faa Uvejr, vi faa Storm og vi faar den snart; Fiskerne ændse det ikke. „Ville I paa'en igjen Gutter?" spurgte jeg. — „Ja, vi maa have et Dræt endnu." — „Hvad betyder det, at her bliver saa svær Sø?" sagde jeg, for at henlede deres Opmærksomhed paa Luftens og Havets truende Udseende. „Det er Strømmen, der skifter", sagde de, uden at se op fra deres Arbejde. Der var Mod og Arbejdslyst; hele den Uendelighed af Tovværk, der laa spredt omkring, blev samlet og skudt ned i Baadene, Garnet gjordes klar og alt var i en Haandevending tilrede til et nyt Dræt; Baadenes Stævn rettedes ud mod Søen, de sattes ud med kraftige Tag, — da brød Stormen løs. De høje Bølger, der bebudede den og kom som dens Forløbere, kuedes for en Del ned af Lufttrykket, da Vinden kom hylende henover dem; Toppene blæste af dem og fløj som Damp og Skum henover Havet; men denne Glathed varede kun et Ojeblik, snart hævede Bølgerne sig højere end nogensinde, som om de skammede sig over at give efter og nu kappedes de med den fnysende Storm i Raseri, Havet saa ud som en uhyre kogende Kjedel, sydende, boblende og skumdækket; Himlen var sort som Jord, men fra de høje Klitter hvivlede Stormen Flyvesandet op som hvide Skymasser.

Vil man se Skagen, saa skal man være der under Omstændigheder, som disse. Det er under en Storm, med Kysten fuld af strandede Skibe, at man ser Egnen i sit rette Lys, at man føler det storartede, det ophøjede i dens Karakter; det er ogsaa ved en saadan Lejlighed, at man skal se Skagboen i sin Glorie, saa faar han Liv og Spændkraft og Energi.

Af Vaaddragningen blev der naturligvis intet. Strandbredden overskylledes mange, mange Favne op af de rasende Bølger og Fiskerne fik travlt med at slæbe Baade og Redskaber op paa det tørre. De svenske Fiskehandlerbaade havde allerede opgivet at gjøre nogen Handel denne Gang; de havde viselig fjærnet sig fra den farlige Kyst inden Uvejret rigtig brød løs. Den lille Dykkerdamper havde ogsaa lettet og var staaet ud paa rum Sø for ikke at gjøre fortroligere Bekjendtskab med Sandrevlerne og Braadsøerne, end raadeligt for Hjælperens egen Sikkerhed. Der blev intet at redde fra den graadige Kyst den Gang. De Skibe, der vare strandede og som man havde haft Haab om at faa ud igjen eller i det mindste at bjærge en Del af Lasten fra, sloges ved denne Storm helt i Stykker eller borede sig ned i Sandet; ikke et eneste kom derfra.

Husflid.

Et Vogterhus.

En af Husvennens Læsere meddeler, i Anledning af Dr. Dan. Colds Afhandling om Klædedragten paa Landet, (forr. Bind, Side 311) en nem Maade at lave et Vogterhus paa.

Man tager fire tynde Lægter af et Par Alens Højde, binder dem sammen for oven og vider dem ud for neden Derpaa slaar man fire tynde Lægtestykker paa, fra den ene opstaaende Lægte til den anden, en halv Alen fra de øverste Ender og slaar paa de tre Sider i passende Afstand nedefter flere Omgange tynde Lægter, eller bedre tykke Kjæppe. De tre Sider tækkes nu ved Paabinding af et ikke for tykt Lag Halm. Dette lille Vogterhus er da tilstrækkelig til at værne mod Regn og Blæst, og er saa let, at Vogterdrengen ikke alene kan vende og dreje det som han vil, men kan tage det paa Hovedet og flytte det med sig efter Haanden som han driver om med Kreaturerne.

Hosstaaende Billede viser til venstre tydeligt Fremgangsmaaden med at slaa Træstillingen sammen og man ser længere tilbage til højre en lille Vogterdreng sidde i sit færdige Vogterhus midt imellem sin Hjord.

Dværgfrugttræer.

Fra Hr. Etatsraad N. E. Hofman (Bang) har Udg. modtaget følgende Brev, som herved efter Ønske meddeles Husvennens Læsere til Efterretning for de af dem, der have bestilt Frugttræer fra Frankrig.

„Hjemkommen fra Frankrig er det mig en kjær Pligt at give „Husvennen" en foreløbig kort Meddelelse om Udfaldet af min Rejse.

Det har lykkedes mig af Sorter, som jeg anser passende for Danmark, at kjøbe........ 20,779 Æblestammer
og 13,342 Pærestammer
til 609 Bestillere... 34,121.
men der fattes endnu til 68 de af disse attraaede
2,448 Æbletræer
og 1,134 Pæretræer
3,582.
foruden tvivlsomme.. 297.
38,000.

De manglende 3,582 har jeg ikke set mig i Stand til at skaffe i Aar, i passende Sorter, end ikke til forhøjet Pris. Sydfranske Sorter vare at faa i 100,000vis, men de kunne ej være os Nordboere tjenlige. De for sent komne Bestillere, som ere blandt dem der ikke faa Træer, faa alle Brev desangaaende.

Det glæder mig at kunne tilføje, at de Bestillere, som have erklæret sig villige til at betale forhøjet Pris, dog erholde dem til først bestemte Pris 40 Øre for Æble- og 50 Øre for Pærestammer med Tillæg af 4 Øre for Indpakning, altsaa uden Forhøjelse.

Pakningen bliver meget omhyggelig udført og hver Bestillers Pakke forsynet med Nummer samt Angivelse af Antallet af de indeholdte Æble- og Pæretræer.

Man antog, at de store Trækasser, hvori de samles, ville fylde 3 Jernbanevogne. Træerne kunne ventes til Odense i Førstningen af November. Da den fuldstændige Indpakning er besørget i Frankrig, vil hver Pakke strax i Odense kunne afgives paa Posten eller Jernbane og som jeg haaber inden alt for længe komme Bestillerne i Hænde.

Slutteligt vil det interessere at høre, at Dværgfrugttræer nu have vist sig frugtbare i Frankrig i næsten 30 Aar og at man med hvert Aar planter flere og flere af dem; thi „Folk vil ej vente saa længe paa Frugt som af de højstammede".

Jeg har Grund til at tro, at det vil gaa lige saa hos os, og det Forsøg, som nu gjøres i Aar med 34,000 Træer, fordelte over hele Landet, vil om et Par Aar give Svar paa Spørgsmaalet. Bliver dette bekræftende, saa maa vore danske Handelsgartnere nødvendig lægge sig mere efter dem og navnlig kunne byde danske Landmænd, ikke alene franske Sorter, men saadanne danske, som Erfaring i lang Aarrække har vist at være os tjenlige paa de store Træer. Vel er det saa, at ikke alle Sorter — især Pærer — lykkes undtagen paa Vildling; men Antallet er ikke stort.

Med Tak for den Interesse hvormed Husvennen har henledet danske Landmænds Opmærksomhed paa Dværgfrugttræer, slutter jeg med Ønsket om, at dette første store Forsøg i det væsentlige maa lykkes.

F. T. Kjøbenhavn, den 14de Oktober 1876.

N. E. Hofman (Bang)."

Smaating.

Sprogligt. Ved en nylig pløjet Ager stod der en Pæl med følgende Paaskrift: „Ingen bedes at gaa over denne Mark."

Geografisk Gaade: Efterfølgende Navnes Forbogstaver, læste nedad, og Endebogstaver læste opad, give Navnene paa to ældre danske Digtere: En Bjærgkjæde i Tyskland. — En fordums Kongestad i Norge. — En af vore Fædres Guder. — En Flod i Spanien. — En dansk Astronom. — En Koloni paa Grønland.
K.

Opløsninger fra Nr. 4:

paa den firkantede Nød:
T Y R A
Y D U N
R U N E
A N E R

paa Gaaden: Levvel.

paa Billedgaaden: En Udvandrerkoloni i Asien.

Brevvexling.

En Fysiker. Et Billede af Ørsteds Billedstøtte vil komme i næste Nummer.

Mons. Skudt forbi. Legetøjbogen er under Trykning og vil forhaabentlig udkomme i god Tid forinden Jul. De vil deri finde en udførlig Vejledning til Forfærdigelsen af et Dukkehus.

N. W. i K. Det har ikke været Udg. muligt at tilvejebringe en tilstrækkelig kortfattet og tydelig Vejledning til Udstopning af Fugle. De vil finde en udførlig saadan i første Hefte af Kjærbøllings „Skandinaviens Fugle" ny Udgave.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) 2 B.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen

Udgivet af N. C. Rom.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 6. Søndagen d. 5. November. 1876.

Svend.

Fortælling af Zakarias Nielsen.

(Fortsat.)

Atter snurrede Drejeladet i Snedkermester Kristoffersens Værksted, atter hvinede Høvlene, og skreg Savene, atter lød der Sang og lystig Fløjten, atter knejste Hr. Kristoffersens Flipper med sædvanligt Livsmod, og atter blev Kommenskringlen fortæret hver Morgen. Alt var kommet i den gamle, gode, taktfaste Gænge. Men Kristoffersen havde en Fornemmelse af, at han dog ikke længere var Sjælen i Travlheden der ovre i Værkstedet. Det var, som Maskineriet nu gik efter et nyt Princip. Den enevældige Myndighed havde tabt sin Ret, og Velvilje og Imødekommen havde taget dens Plads. Kristoffersen følte, at Retten til at regulere Maskineriet i Grunden var gleden ud af hans Hænder og over i Svends, og om end den værdige Mester følte sig en Smule ydmyget ved denne ny Orden, saa var han paa den anden Side saa glad og tryg ved den, at han alligevel i sit stille Sind priste sig lykkelig for sin nuværende sorgfri Stilling.

Kristoffersens gamle Kunder vendte tilbage og ny kom til. Kort men høflig lød Svends Tale; villigt og flinkt brugte han sine Hænder, og hans raske Medarbejdere fulgte Exemplet. Det hele gik saa fornøjeligt og flinkt, at Hjærtet hoppede i Livet paa Mester Kristoffersen.

Svend tog en Gang imellem ind til Kjøbenhavn for at se til sine Forældre. Faderen bedredes Dag for Dag, og det saa næsten ud til, at Moderen ogsaa vilde rette sig paany. Det var sande Festdage for dem, naar Svend var hjemme; det var nok Svend, der — næst Gud — var deres bedste Læge. Svend var Helten saa vel i sine Forældres som i Kristoffersens Hjem.

En Dag sad Kristoffersen inde i sin Stue og læste i Avisen. Hvis Jfr. Sørensen, som stod henne i et Hjørne og strøg, havde lagt Mærke til hans Ansigt, vilde hun sikkert snart have opdaget, at „han lod, som han læste, men læste ikke endda.“ Han sad og stirrede paa det samme Punkt hele Tiden, medens hans Tanker ligeledes vare fæstede paa et og samme Punkt. En Gang imellem blev han lidt urolig, skjævede over Glarøjnene hen til Jfr. Sørensen, og det var tydelig at mærke, at han havde noget paa Sinde, som han vilde tage hende paa Raad med om. Endelig lagde han Glarøjnene, rejste sig og rømmede sig et Par Gange, som om han vilde sige noget; men saa drejede han af og gik et Par Gange op og ned ad Gulvet. Ja, saa kom det endelig.

„Hør, Jfr. Sørensen, sig mig en Gang: har De nogen Sinde mærket noget saadan — saadan mellem Svend og Emilie? For, saa vidt jeg kan skjønne...“

„Naa, er det nu først, De har faaet Øjnene op for'det? Ja, de Mandfolk har dog ingen Forstand paa slige Ting; det har jeg saamænd opdaget fra den første Dag, Svend kom.“

„Hvorfor har De da ikke talt til mig derom?“

„Ih, jeg har jo slaaet paa det en Gang, men da var De gnaven og sagde „Vrøvl“, og saa tog jeg nok Næsen til mig. Men siden De nu en Gang er kommen ind paa det Kapitel, saa vil jeg dog sige Dem, Hr. Kristoffersen, at De skal passe lidt paa Deres Søstersøn, denne flotte og vigtige unge Hr. Frost, som har rendt her og vimset om efter Emilie hver Dag, siden han kom hjem fra Amerika — ja, som endog har vist sig saa uforskammet paatrængende, at Pigebarnet ikke har kunnet sætte en Fod paa Gaden, uden at hun strax har haft ham i Hælene, hvorfor den skandaløse Vittighed nu render Byen rundt, at Emilie har faaet „Frost“ i Hælene.“

„Ha ha“, lo Kristoffersen, „Frost i Hælene!“

„Ja, De ler af det, men det er virkelig skandaløst. Nu er han heldigvis stukken af til Kjøbenhavn; men jeg er sikker paa, at det varer ikke mange Uger,

inden han kommer her til Byen igjen. Var jeg Herre i dette Hus, han skulde øjeblikkelig blive vist ud, naar han atter kommer."

„Naa naa naa, Jfr. Sørensen, lad os ikke skabe os. De skal nu for øvrigt ikke kimse af ham, min kjære Jomfru, han kunde forgylde baade Dem og Emilie fra Top til Taa. Han har tjent Guld derovre, mens en anden Stymper har sat Penge til. Ved De hvad, Jfr. Sørensen, var der nogen, der kunde byde Emilie ind paa en sorgfri Fremtid, saa var det nok Ludvig Frost."

„Hr. Kristoffersen!" udbrød nu Jfr. Sørensen, og lod i sin Forskrækkelse Strygejærnet blive staaende, saa det sved et stort Hul i hendes fine hvide Underskjørt. „De tænker dog vel aldrig paa...?"

„Det kommer i Grunden slet ikke Dem ved, hvad jeg tænker eller ikke tænker. Jeg siger: det kommer slet ikke Dem ved, Jfr. Sørensen. Lad De bare mig raade ganske alene for den Sag; jeg tror, jeg..."

„Uh — ne...j!" udbrød nu Jfr. Sørensen, idet hun fik Øje paa det brændte Hul. „Aa, mit dejlige, ny Underskjørt! Det er ogsaa Deres Skyld."

„Ja, det kommer der ud af at blande sig i andres Sager. Havde De passet Deres Strygning og ikke begyndt at diskutere med mig, saa havde De ikke faaet brændt det Hul."

„Aa — mit dejlige Skjørt!" klynkede Jfr. Sørensen, og med Taarer i Øjnene og med Strygejærnet og Skjørtet i Hænderne fo'r hun ud af Stuen.

Nede paa Bakkeskraaningen ved Søen ligger endnu det lille hvidkalkede Hus med Roser op ad Væggen og med grønt Mos paa Taget. Solen skinner paa de blanke Ruder, der som glimrende Fyrspejle kaste Gjenskin af Solstraalerne ud til Damperen og Fiskerbaadene paa Fjorden. Vimplerne paa Badehusene flagre let for Vinden, og hist ovre paa den anden Side staar Skoven og drømmer i den disede Sommerluft.

Men hvem er dog den Mand, der træder ud af Døren? Han ser lidt sygelig ud, han gaar ved Kjæp. Ih, er det ikke Skov, den gamle Snedkersvend! Og se — der kommer Madam Skov bag efter, lukker Døren i Laas, tager Skov under Armen og rokker afsted med ham.

„Hvem skulde have troet det, Marie, at vi saadan skulde komme til at bo igjen i vort kjære gamle Hjem?"

„Nej, du har Ret, Skov, det havde jeg aldrig turdet drømme om; men der er dog ingen, der er saa glad derover, som Svend. Hvor han dog har haft travlt for at faa dette Ønske sat igjennem! Aa Gud, Skov, hvor vi dog har meget at takke Vorherre for!"

„Hm — ja, ja! Han har ført os til et godt Maal. Evigt være han takket for sin Naade imod mig uværdige! Han ledte mig gjennem Ulykken og Forbandelsen til Sejr og Fred. Nu skal jeg med Guds Hjælp her efter følge dig, Marie, paa den Vej, som du altid stille og frimodig har vandret paa. Gud ske Lov for dig, min kjære, gode Marie!"

„Sig hellere Gud ske Lov for Svend, for det er nok ham, der har været din bedste Hjælper og Støtte her paa Jorden."

„Ja, sandt, sandt! Han er vel den, som mere end nogen anden har været Midlet i Guds Haand til at redde mig; hans Kjærlighed har draget mig op af Ulykken og Sorgen, og aldrig, aldrig skal jeg glemme, hvad han har været for mig og endnu er den Dag i Dag; men du er og bliver dog den, som staar mig nærmest her i Livet, Marie, og du har jo dog ogsaa ved din Taalmodighed og Kjærlighed gjort saa meget for at kalde mig tilbage fra de onde Veje. Jeg har følt det hver eneste Dag, siden vi første Gang satte Bo der oppe paa Bakken, hvor meget du holdt af mig, trods alle mine Fejl, og det har tit pint mig grueligt, at du skulde have saa megen Sorg og Modgang for min Skyld; men jeg var et svagt, usselt Menneske."

„Ja, men nu er du en Mand, og en god Mand," sagde Madam Skov livlig og lo mildt til Skov. „Og nu skal vi være glade og fornøjede."

„Jeg er ogsaa glad, Marie. Jeg synes, alt ser saa lyst og godt ud for os nu. Det er næsten, som om de unge, lykkelige Dage vare vendte tilbage."

„Det gik jeg lige og tænkte paa. Hver Plet her minder os jo om vore unge Dage. Husker du, Skov, hvor mange, mange Gange vi i det første Aar spaserede sammen her paa denne Gang langs Stranden. Det var i den Tid, da jeg havde den brune, uldne Kjole med de snævre Ærmer og Straahatten med de grønne Baand."

„Ja — ja, jeg kan lige saa tydelig se dig, Marie. Aa, hvor du var kjøn den Gang."

„Og husker du saa, da vi havde faaet Svend, hvor stolte vi var over denne tykke yndige Dreng? Vi gik her Søndag Eftermiddag og kjørte ham i hans lille Vogn, som du selv havde lavet. Du skød Vognen foran dig og gik og nikkede og lo til Drengen. Og saa lod du ham faa din Pibe, naar du havde røget den ud, og Drengen puttede den i Munden og sad nok saa stolt og røg Tobak. Og hver Gang vi mødte nogle af de fine inde fra Byen, skottede vi efter, om de ikke lagde Mærke til vor Dreng. Vi syntes jo, at der var ikke Mage til Dreng i Verden."

„Ja, Marie! det var dog en velsignet Tid. — Ja, ak ja — det gaar mig ligesom dig, Marie, jeg kan ikke lade være at faa Taarer i Øjnene, naar jeg tænker paa de velsignede Dage."

„Og saa de søgne Aftener, naar du kom hjem fra Arbejde — saa sad vi der oppe ved Gavlen og saa ud over Fjorden og over Engene der nede, hvor Taagerne steg op. Og siden, da vi fik flere Smaafolk,

sad vi derude saa mangen Gang og saa paa, at de hoppede og trillede omkring mellem hverandre paa Grønsværen. Aa — jeg husker endnu saa tydelig en Aften, da Svend stod paa Hovedet lige foran mig og sang, saa det skingrede i mine Øren, om Storken og de „fagre smaa".

„Ja, men husker du, Marie?" . . . „Husker du Skov?" . . . saadan gik det nu uafbrudt, medens de to aldrende Ægtefolk vandrede hen ad Spaseregangen. Ungdommens lyse Minder legede omkring dem som Solstraaler, vakte Kræfter til Live igjen, som i mange Aar havde ligget i Dvale i deres Sjæle.

Det blev en hel lang Spaseretur; hele ti Bøsseskud havde de allerede tilbagelagt, og endnu var der ikke Tale om at vende om.

„Vi er jo hel unge endnu, Mutter," sagde Skov, i det han svingede Stokken som en rask Ungersvend og gav Huen et lille Stød til Siden.

„Ja, jeg tror det saamænd," svarede Mad. Skov og rettede sin krogede Ryg.

Og saa rokkede de to unge afsted med en Fart, saa ingen Snegl kunde have fulgt dem.

„Det er underligt at tænke paa de Dage," sagde Skov. „Nu er Børnene voxede til, Pigebørnene ere gifte, og . . ."

„Ja, hvordan mon dog egentlig de kjære Pigebørn har det? Nu har vi ikke hørt noget fra dem i en hel Maaned; men nu bor vi da ikke saa langt fra dem, saa nu kan vi da Gud ske Lov vente at se dem en Gang imellem."

„Det er jeg ogsaa saa glad over; de har altid været nogle rare, kjærlige Piger, og jeg holder visselig inderlig meget af dem, men . . ."

„Hvad mener du, lille Skov?"

„Ja, det er maaske ikke rigtig af mig at gjøre Forskjel paa Børnene; men jeg kan rigtignok ikke nægte, at Svend . . . han . . . han . . ."

„Ja, Svend! . . . ja han har jo altid været vor Øjesten, vor Stolthed; men han har jo ogsaa været hjemme hos os, hvorimod Pigebørnene altid har været ude blandt fremmede, og selv om vi paa en Maade holder lige meget af dem alle tre, saa bliver der dog en Forskjel alligevel, som man ikke ret kan forklare."

„Hm — ja, Svend, min Svend! han er dog en sjælden Søn. Herre Gud, hvor har han dog været god imod sine Forældre!"

Madam Skov standsede pludselig, stod i nogle Sekunder med Blikket hæftet imod Jorden og grundede.

„Hvad grunder du paa, Mutter?"

„Ih, men Skov, det er jo vor Sølvbryllupsdag paa Søndag — den 7de Juli!"

„Det er da ikke mulig! Skulde det virkelig være 25 Aar siden . . . Lad mig se: Jeg er 58, og jeg var 33 — jo, det er fuldkommen rigtigt. Saa er Svend 24 nu! Tænk dog, hvor Tiden gaar!"

„Den Dag maa vi rigtignok have lidt Stads der hjemme. Synes du ikke det, lille Skov."

„Jo, men . . ."

„Ja, jeg har de 5 Rd. endnu, jeg fik for Selerne og Bluserne, som jeg syede til Hosekræmmeren, og desuden har jeg nogle Spareskillinger i min Syæske."

„Og jeg har den Specie, som jeg fik af Gartneren for Blomsterstokkene."

„Naa, ja saa er vi jo rige Folk. Hvor det dog kunde være morsomt at faa Børnene samlede, og ved du hvad? Maaske Jfr. Sørensen og Emilie ogsaa . . ."

„Ja, og Kristoffersen!"

„Kristoffersen! Troer du, at Hr. Kristoffersen virkelig vilde gjøre os den Ære?"

„Ja, det er slet ikke umuligt. Jeg forsikrer dig, han var saa venlig og ligefrem imod mig i Gaar, da jeg var deroppe, som jeg kunde være hans Ligemand. „Naa, Skov," sagde han og slog mig paa Skulderen, „nu er de gode gamle Dage vendt tilbage. Hør, hvor de hamrer og høvler og tumler der ovre i Værkstedet! Er det ikke en Fornøjelse at høre paa? Som sagt, kom nu her op og tag fat med ligesom i gamle Dage. De kan staa og pille, ganske som De vil, der er ingen, der forlanger, at De skal tage strængere fat, end De kan holde ud, og vi har altid et eller andet Pillearbejde, som kan passe for Dem". Var det ikke kjønt af Hr. Kristoffersen, Marie?"

„Jo, det var det. Det kan saamænd gjærne være, at han vilde gjøre os den Ære at se ned hos os den Dag. Aa, Skov dog! jeg er bleven saa opsat paa denne Sølvbryllupstads nu! Saa skal du have den ny, tærnede Vest paa, som du fik af Svend til din Fødselsdag, og jeg skal sy dig et nyt Silkehalsbind, som du skal have til Foræring af mig til denne Dag."

Nu bleve de paatænkte Festligheder nøje drøftede. Madam Skov saa allerede i Tankerne deres lille Stue fuld af unge, glade Mennesker, og Skov gik svanger med svimlende Drømme om Hæderspladsen ved Hr. Kristoffersens Side.

(Sluttes.)

Hans Christian Ørsted.

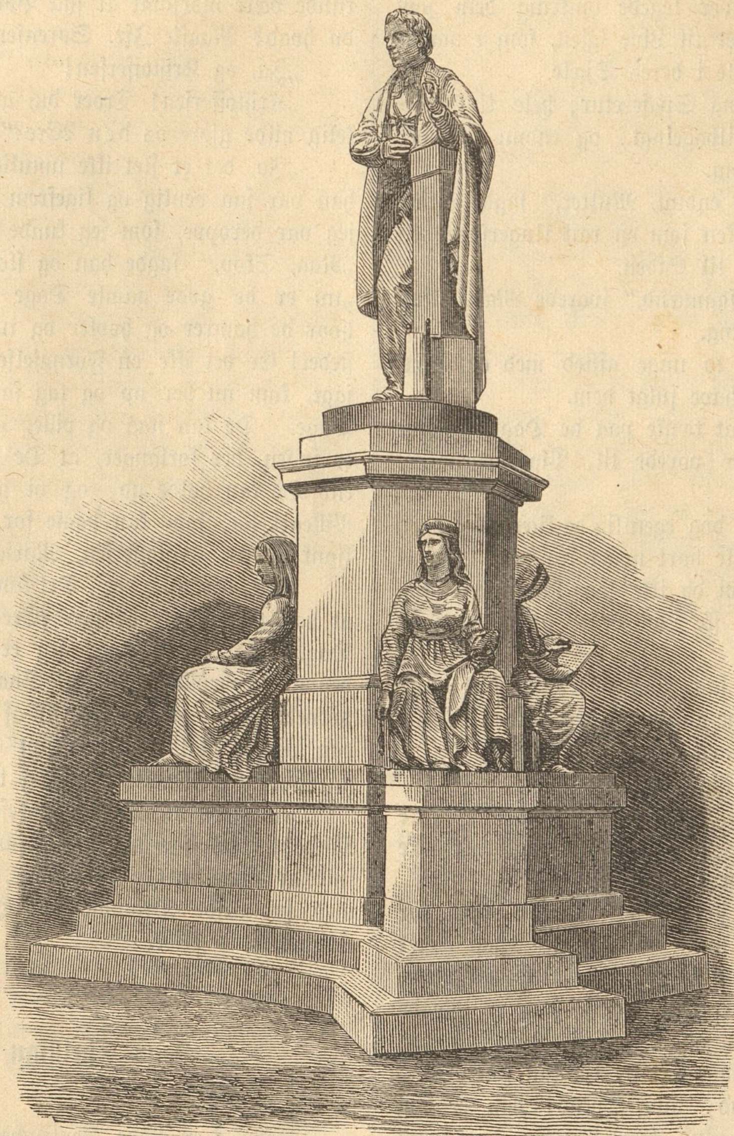

Den 25de September var der stor Stads i Kjøbenhavn. Trods det daarlige Vejr samledes paa den gamle Voldplads udfor Teglgaardstræde en Mængde Mennesker af alle Stænder. De mange glimrende Uniformer og de mange ansete Videnskabsmænd, der havde indfundet sig, og sluttelig Ankomsten af den danske og den græske Konge og Kronprinsen, viste, at noget særdeles maatte være paa Færde. Det var der ogsaa. Et herligt Mindesmærke om en af Danmarks mest udmærkede Mænd var rejst og skulde afsløres for Folkets

Blik. Hvad havde han da gjort, hin Mand, der vederfores en saadan Hæder? Ja, han var en flittig og skarpsindig Videnskabsmand, og det er jo saa mange — og hvad Nytte er saa al den Videnskab til, som de lærde grunder paa tidlig og sent, saa at de mange Gange blive helt fremmede for det praktiske Livs Gjerning? spørger maaske saa mangen.

Ørsteds Gjerning er maaske et af de smukkeste Svar, der kan gives paa et saadant naturligt Spørgsmaal.

I tusende Aar havde Menneskeslægten kjendt to Naturkræfter, Elektriciteten og Magnetismen. Man havde ofte anet, at der var en Forbindelse mellem disse Kræfter, og mange lærde havde gransket forgæves paa at opklare denne Hemmelighed. „Til hvilken Nytte bryde sit Hoved med saadanne Bagateller?" tænker den naturlige Lægmand maaske igjen. Ogsaa Ørsted havde grundet forgjæves i Aaringer paa denne Sag. Da stod han den 21de Juli 1820 og gjorde nogle ny Forsøg, han havde udtænkt, ved at lade Elektriciteten gjennemstrømme en Kobbertraad i Nærheden af en Magnetnaal. Længe havde Magnetnaalens tilsyneladende vilde Bevægelser forekommet ham uforklarlige; men med et fik hans skarpsindige Aand en ny Tanke. Han gjentog sine Forsøg i Lyset af denne, og — „Elektromagnetismen" var opdaget.

Hans Christian Ørsted. Billedstøtte af Professor Jerichau.

„Ja", sagde Professor Holten, Ørsteds Efterfølger, i sin Tale om Ørsted ved Afsløringen, „og, hvad var saa Opdagelsen? Det var en Gnist, som tændte, og som i Løbet af 30 Aar satte mangfoldige Videnskabsmænd i Virksomhed med at arbejde videre paa det givne Grundlag; den gjorde det muligt at maale, regulere og beherske den elektriske Strøm og bringe den til at tjene Mennesket; den skaffede Videnskaben en Forøgelse i Omfang paa Omraader, man aldrig havde anet noget om, og endelig — se de Rækker af Pæle langs Vejene, der bære Metaltraade, som føre den tavse, elektriske Strøm; men Ørsteds Opfindelse har lært den at tale. Som det hurtigste Bud, man kjender, bringer den nu sikkert Budskab mellem de fjærneste Steder paa Jorden, til Staternes, til Handelens, til de Søfarendes Sikkerhed, til Fordærv for Forbrydere, til Trøst for den sørgende bringer den Vished til den uvisse. Det ubetydelige, tilsyneladende intetsigende Forsøg blev, da et ringe Antal Aar var forløbet, en Velsignelse for den hele Menneskeslægt."

Kan der gives noget smukkere Svar paa Spørgsmaalet: „Hvad Nytte er egentlig Videnskaben til". Derfor er der en dyb Sandhed i det smukke Mindedigt af Carl Ploug, som Studenterne sang, forinden Dækket, den 25de September, fjærnedes fra Billedstøtten:

Dette lave Land, som dukked
Sent af Bølgens Favn,
Har dog Kæmpesønner vugget
med et evigt Navn.
Fra dets lyse Ungdomsdage
Tone Sange, lyder Sage,
Om de danskes Daad og Færden
I den vide Verden.

Nu det graanet er og saaret;
Men det har den Trøst,
At det end har Kæmper baaret
I sin Alders Høst:
Kunstens Fyrster, Sandheds Helte,
Mænd med Aandens Sværd ved Bælte,
Mænd med Tankens Pil og Bue,
Og med Snillets Lue.

Han, hvis Bavta her sig løfter,
Var af dette Kuld:
I Naturens dybe Kløfter
Har han gravet Guld,
Dunkle Kræfters Veje fundet,
Kjædens skjulte Led forbundet,
Læst i spredte Runer Loven,
Som er sat fra oven.

Barn i Hjærte, Mand i Vilje,
Som en Yngling varm,
Skred han over Livets Tilje,
Stille i dets Larm,
Søgende kun det, som vejer,
Kundskabs Skat og Sandheds Sejer,
Om og kjærlig, hvor han skjønned,
Haabets Spirer grønned.

Og naar nu hans Billed træder
Frem for Folkets Blik,
Tolker det ej blot hans Hæder
Og den Løn, han fik;
Men det aander vaarlig Grøde,
Aands og Snillets Morgenrøde,
Som hans Slægtled lod tilbage
For vor Fremtids Dage.

Den herlige Billedstøtte er udført af Professor Jerichau, og støbt i Bronce. Læserne vil faa et Begreb om den ved omstaaende Tegning, udført for „Husvennen" af Knud Gamborg. Man ser Ørsted staaende paa et prægtigt Fodstykke, omgivet af tre kvindelige Figurer, der skulle forestille Nornerne. Tankefuld skuer „Fremtiden" ud i det kommende, medens „Nutiden" udspinder Tidens Traad, og „Fortiden" bøjet over Tavlen nedskriver de henrundne Tiders Idrætter. Med løftet Hoved og Blik staar Hovedfiguren lænet til en Søjle, der bærer en Magnetnaal, og holder med den anden Haand Traaden af et elektrisk Element bøjet over Naalen. Hermed har Kunstneren antydet Øjeblikket for den Opfindelse, der gjorde vor lærde Landsmand verdensberømt.

Men os ulærde kan det ogsaa glæde at høre, hvorledes Ørsted var som Menneske, og hvorledes han virkede i sin Gjerning. „Det er herligt og glædeligt, naar Mindesmærket for den store Mand tillige kan være Mindesmærke for en Mand, der i alle Henseender fortjener Agtelse og Beundring". Vi skulle derfor af ovennævnte smukke Mindetale endnu anføre følgende:

Hans Christian Ørsted blev født den 14de August 1777. I smaa Kaar voxede han op sammen med sin trofaste Broder og drog sammen med ham til Kjøbenhavn til Studeringerne. De traf her sammen med en Kreds af rigt begavede unge Mennesker, som de snart knyttedes til med Venskabs Baand, der først skulde løses ved Døden. Den 7de November 1800 blev H. C. Ørsted ansat som Universitetslærer. Tretten Aar senere ægtede han den trofaste Hustru, der skulde overleve ham i 25 Aar. Hans Hus var et Fredens og Kjærlighedens Hjem, hvor syv Børn sluttede sig til Forældrene, ligesom disse til dem. Han var modtagelig for Glæden, men kom Sorgen, bar han den med stille Taalmodighed. Sin Videnskab dyrkede han med Iver, vandt stor Berømmelse og mange Hædersbevisninger, baade af sine egne Konger og Udlandets Fyrster.

Som Universitetslærer virkede han i et halvt Aarhundrede, elsket af sine Tilhørere. Mange af dem, som have nydt hans Undervisning og hørt hans Foredrag, ville mindes det forunderlig tiltrækkende, der var ved disse jævne Fortællinger, hvor alt var lagt til rette for at gjøre Gjenstanden klar og anskuelig for Tilhørerne, men saaledes, at de tillige fik Indblik i Videnskabens Methode og Aand. Den Dag, da han havde virket for Folket og Landet i 50 Aar, modtog han fra alle Sider oprigtige og hjærtelige Beviser paa den Beundring, Anerkjendelse og Kjærlighed, hans Samtid nærede for ham. Men ogsaa Folkets store Masse har meget at takke Ørsted for. Den Undervisning, den studerende Ungdom krævede, kunde nemlig ikke tilfredsstille Ørsteds Virkelyst. Han følte, at de Videnskaber, han dyrkede, kunde blive et mægtigt Oplysningsmiddel for Almenheden. Men denne havde ingen Forudsætninger, hvorpaa der kunde bygges, og for at belære den med Nytte, maatte man først stige ned til den, for derpaa, uden at den mærkede det, at hæve den op til sig. Dette vanskelige og besværlige Arbejde, at fremstille Videnskaben i folkelig Form, arbejdede Ørsted paa med en Iver og Lyst, som først ophørte, da Døden slukkede hans Livslys.

Et Besøg paa Guano-Øerne.

I det store Ocean vest for Sydamerika findes der tre Klippeøer, paa hvis brune, af Solens Straaler udtørrede Overflade der ikke voxer et eneste Græsstraa. Disse tre Klipper, paa hvilke der lige siden Syndflodens Dage ikke er falden en eneste Draabe Regn, have allerede i lang Tid udgjort Peru's største Rigdom. Det er Chincha-Øerne. De ere til enhver Tid omgivne af Skibe, som bortføre den Fedme, der under Navn af Guano bedække Klipperne, for derved at frugtbargjøre fjærne Landes udstrakte Marker.

Allerede i en Afstand af flere Mil — fortæller en engelsk Sømand, som gjorde en Tur til Øerne — mærkede vi, at vi nærmede os Øerne, thi Guanolugten blev med hver Skibslængde, vi tilbagelagde, mere og mere gjennemtrængende. De tre Øer ligge i Ret-

ningen Nord og Syd med en indbyrdes Afstand af en til to Mil. Den sydlige Ø var den Gang endnu urørt, og efter en Udflugt, jeg gjorde dertil, fik jeg det Indtryk, at den maatte indeholde mere Guano end begge de andre tilsammen. Med Hensyn til Naturdannelse ere Øerne hverandre temmelig lige, idet de alle paa en Side stige op af Havet som en lodret Fjældvæg, fra hvis Top Guanoen sænker sig ned til Øens Midtpunkt, hvor en Klippespids hæver sig op over Overfladen. Fra dette Punkt skraaner Øen ned mod Havet og er dækket med Guano indtil nogle faa Fod fra Vandet. Enhver af Øerne ligner i Fraftand en afkortet Kegle, men de ere alle oprindelig kløftede i Bakker og Dale. Guanoen har lidt efter lidt opfyldt Dalene og overklædt Fjældene, hvorfor dens Lag paa sine Steder har en Dybde af 80 til 100 Fod, medens det andensteds kun har en Tykkelse af nogle faa Tommer. Endskjønt Øerne ikke ere store, kun henved to Mil i Omkreds, saa er Ophobningen af Guano dog næsten utrolig stor. En Udregning af dens Rumfang vilde paa Grund af Lagenes forskjellige Tykkelse blive temmelig upaalidelig, men man kan dog nok skjønne, at de tre smaa Øer tilsammen indeholder mere end 250 Millioner Tons (à godt 2000 Pd.) rent Guano.

En nyere rejsende forsikrer, at Guanoens Brug allerede i gammel Tid var kjendt af Indianerne, af hvem Spanierne lærte at bruge den. I Peru bliver den især benyttet ved Dyrkningen af Kartofler og Mais. Naar Planterne ere komne til Syne, graver man en smal Rille, enten omkring hver enkelt Plante eller langs med Raderne. I disse Riller lægger man en ringe Mængde Guano, tildækker den let med Jord og sætter saa hele Marken under Vand i 20 til 24 Timer; efter dette Tidsrum bliver Vandet igjen bortledet, og Virkningen af denne Fremgangsmaade viser sig snart ved Planternes frodige Vækst. Hvor det fornødne Vand fattes, bliver Vandingen udført paa anden Maade; men Guanoen bliver aldrig udsaaet med Haanden som hos os. Navnet selv er indiansk og hedder oprindelig huanu, d. e. Fuglemøg. Spanierne kaldte det huano, og da de udtalte h'et stærkt, lød det for Englænderne som Guano. Man finder den overalt paa Syd-Amerika's Kyst, selv ved Kap Horn; men Chincha-Øernes blev skattet højest, sandsynligvis paa Grund af dens overordentlige Tørhed; paa disse Øer falder der, som sagt, aldrig Regn.

Da vi nu have kastet Anker mellem den nordlige og midterste Ø, ved hvilken sidste vi vilde indtage vor Ladning, leje vi os en Baad for at tage den uhyre Mødding i nærmere Ojesyn. Vi omsejle det halve af Øen for at komme til Landingspladsen og gaa over en smal, sandet Strandbred op paa Øen. Vor Fremtræden forstyrrer Tusender af Svømmefugle, og dog blive disse Tusender regnede for intet, thi man fortæller os, at Skibene have fordrevet alle Fuglene. Over os flyver en Flok Pelikaner; en af dem styrter i dette Øjeblik ned i Vandet som truffen af en Kugle, men efter at have dukket under kommer den igjen frem med en sprællende Fisk i Næbet. Nærmere ved os, undertiden flagrende tæt om Hovedet paa os, træffe vi Rødgæs, Maager, Dykkere, Guano-Fugle og utallige andre, hvis Navne ere os fremmede. Paa en enkeltstaaende Klippe staar en talrig Mylr af Pingviner, som Matroserne kalde Præster paa Grund af deres sorte Kjole, hvide Halsklæde og højtidelige Væsen. Pingvinens korte, langt tilbage siddende Ben og lange Krop gjør den ikke skikket til en Spaseretur paa Kysten, men den kan flere Timer igjennem sidde paa en lille af Bølgerne beskyllet Klippe, tilsyneladende optaget af saa dybe Overvejelser, at mangen har ladet sig skuffe deraf og gjort et Forsøg paa at gribe den med Hænderne. Ret som Baaden lægger til ved Klippen, og Haanden allerede er udstrakt for at gribe den i Nakken, fjærner den sig imidlertid over Hals og Hoved, dukker under Baaden og viser sig først igjen i et Par tusende Fods Afstand gyngende paa Bølgerne. Nu er det spildt Umage at prøve paa at fange den, thi den er den hurtigste Svømmer og bedste Dykker. Skridende hen over nogle tiloversblevne Levninger af et opskyllet Havdyr, ere vi efter nogle faa Skridt ved Guanolaget, og ved det næste Skridt synke vi ned deri indtil Knæet.

Guanoen er regelmæssig aflejret; de underste Lag ere ved de øverstes Vægt blevne fast sammentrykkede og have faaet en mørkebrun Farve, som i Almindelighed bliver lysere oppe mod Overfladen. Paa Overfladen har Guanoen en lysebrun Skorpe, som er tørret af Solen. I denne Skorpe skrabe Fuglene dybe, lange Huller, i hvilke de lægge deres Æg, dog sjælden mer end to Æg i hver Rede. Disse Huller, der ofte staa i Forbindelse med hverandre, disse lange Hulerum med forskjellige Indgange, og disse Minegange ere saa talrigt udførte, at man næppe kan sætte en Fod paa Øen uden at synke i til Knæet og med det samme modtage en meget følelig Paamindelse af et haardt Fuglenæb om at holde sig paa sine egne Enemærker. Æggeskallerne og Benradene af de Fisk, som Fuglene bringe deres Unger, maa danne en væsentlig Bestanddel af Guanoen.

Efter at vi med stor Støj og med Tabet af flere Tommer Hud paa vore Ben havde naaet op til Øens Top, styrede vi hen til den Side, hvor Byen ligger paa en lille Plads, der er renset for Guano. Den udgjorde 20—30 usle Hytter; enhver af disse bliver bygget af fire slanke Pæle, som i en Firkant drives ned i Jorden. Det flade Tag er dannet af Straamaatter, og Stykker af samme Emne omslutter Hytten paa de tre Sider, medens den fjerde er ladet aaben. Paa en plump Bænk, to eller tre Kogekar og nogle Tinfade nær indeholdt disse Boliger intet Bohave. I et Par af Hytterne stod der en lille „botiga“ —

en sælsomt formet Lerkrukke — fyldt med Brændevin. Sengen dannedes af en tynd Maatte, og kun faa af Beboerne ejede et af Peruanernes sædvanlige røde Sengetæpper.

Klæder synes næsten ganske at være afskaffede: en gammel Pancho og et Par lasede Benklæder dannede de fineres Klædning, men mange gik saa godt som nøgne. En Hytte, der saa noget stateligere ud end de øvrige, var beboet af to engelske Matroser, som havde fattet Kjærlighed til Øen og havde den Forretning at føre Skibene til det Sted, hvor den egentlige Indladning gik for sig.

Tæt ved Byen fører der en stejl Sti op fra Strandbredden; ad denne temmelig ufuldkomne Vej blive Levnedsmidler og Vand bragt op til Beboerne. Paa den nordlige Ø er der en lignende, men noget større Samling af Boliger; her boede ogsaa Kommandanten, en militærisk udseende, gammel Herre — en af det høje Aristokrati, thi han boede i et Hus, der havde et virkeligt Vindue. Paa den nordlige Ø var der omtrent to hundrede Mennesker, paa den midterste firsindstyve; Tallet vexler imidlertid med den mere eller mindre livlige Efterspørgsel efter Guano. Disse Folk vare næsten alle Indianere, og de syntes at leve temmelig lykkelig paa deres snavsede Omraade, endskjønt alt, hvad der omgav dem, deres Spisevarer ikke undtagne, var gjennemtrængt af Guano. De fortjente mange Penge, levede efter deres egen Forestilling temmelig godt, arbejdede om Natten og sov eller røg Tobak om Dagen. For at blive deres Løn kvit, gjorde de lejlighedsvis en Udflugt til Pisco paa Fastlandet, hvor de snart fik Pengene til at løbe bort med Brændevin og Øl.

For at faa fat paa Guanoen, have Graverne oprindelig begyndt fra Øens skraanende Side og efterhaanden arbejdet sig indefter, saa at Fordybningen nu saa ud som en firkantet Flade, der er gravet ud i en Høj. Den lodrette Side af Klippen, der løftede sig op fra Havet som en Mur, gjorde det let at indtage Fragten. Paa Toppen af Klippen var der nemlig dannet en stor Indhegning af Pæle, i hvilken der kunde rummes otte hundrede Centner Guano. Rummet var vidt og aabent foroven og sænkede sig lidt ned til Klippens yderste Rand, hvor der var dannet en smal Aabning, fra hvilken et langt Rør af Sejldug førte ned til Havfladen. Naar Skibet ved Hjælp af sine Baade havde indtaget Guano nok til Ballast, sejlede det hen til Røret, hvis Ende blev tagen om Bord og ledet ned gjennem Lugen. Guanoen blev paa denne Maade i en vedvarende Strøm ført ned i Lasten, syv til otte hundrede Centner om Dagen, og Indhegningen blev igjen fyldt af Indianerne den paafølgende Nat. De bar Guano'en op til Indhegningen paa deres Ryg og tog hver Gang omtrent firsindstyve Pund med sig.

Under Indladningen ere nogle sysselsatte med at støde Guano'en igjennem Røret, ved hvis Ende der staar en Indianer, som ved Hjælp af en Strikke kan gjøre Røret snævrere og videre og derved jævne Guano'ens Gang. Paa forskjellige Steder af det lange Rør er der fastgjort Liner; ved at trække i dem sætter man Røret i en bølgende Bevægelse og hindrer derved, at det tilstoppes af Massen, der gaar igjennem det. En Forstopning kan dog af og til finde Sted, og da kan det vare syv lange og syv brede at faa Røret i Lave igjen; undertiden maa man endogsaa gribe til den Udvej at skjære det itu paa et eller flere Steder. Tit bliver der ført Fugle ned i Lasten med Guano'en; paa en af Øerne hændte det sig, at en Indianer ulykkeligvis gled ned i Røret; han blev trukket kvalt frem ved dets anden Ende. Paa hver Ø findes der to Indhegninger og to Rør, af hvilke sidste det ene er mindre end det andet, da det kun bliver brugt til at lade Baadene.

Ogsaa vort Arbejde tager sin Begyndelse. Ballasten bliver bragt op og kastet over Bord, og den store Baad er iøvrigt i Færd med at bringe Guano i Steden for. Dette er et meget uhyggeligt Arbejde. Jeg hørte til Baadens Mandskab, og da der naturligvis var megen Kappestrid mellem Skibene, som alle gjærne vilde have Forrangen, vare vi paa Færde baade Dag og Nat. Vi forlod Skibet om Natten og blev liggende under Røret til om Morgenen, for at vor Baad kunde faa den første Ladning.

Vi vare derfor glade ved at faa Røret ind i vor Baad, da Dagen brød frem, og tilraabte den indianske Vogter paa skrækkeligt spansk, at han skulde aabne for Guano'en. Efter nogle Øjeblikkes Forløb kom Ladningen ned, og Øjne, Mund og Næse blev med det samme fyldt med det bidende Støv, der blev styrtet ned i Baaden, til den var fyldt til Randen, og til dens Mandskab saa ud som en Del af Ladningen. En gammel Sømand, hvis buskede Haar og Skjæg indeholdt Dynger nok til at oversaa en Ager med, bandede af ganske Hjærte alle Landmænd i Verden, fordi de brugte Matroser til at gjøre deres skidne Arbejde, i Steden for selv at hente deres Guano i egne Vogne. Da Baaden var lastet, vendte vi langsomt tilbage til Skibet, hvor vor Ladning, indpakket i Sække, blev stuvet ned til Ballast. Dette Arbejde fortsattes i tre Uger, indtil Raden kom til os at sejle hen under det store Rør.

Endelig kom en af de engelske Matroser, som før ere omtalte, for at føre Skibet til et passeligt Leje under Røret. Med den fulgte et halvt Dusin Indianere, hvis Syssel det var at varetage, at Guano'en blev jævnt fordelt i Lasten, naar det kom ud af Røret. Hvordan deres Arbejde er kan man let tænke sig til. Atmosphæren er opfyldt af kvælende Guanostøv, gjennem hvilket man kun utydelig kan skimte de næsten nøgne, arbejdende Skikkelser; et Bundt Værk, som de have fastgjort for Munden og Næseborene, tjener til

at holde det værste Støv ude. De dele sig i to Hold, der afløse hinanden efter tyve Minuters Arbejde. Naar de først have taget fat paa Værket, arbejde de flittig, bruge deres tilspidsede Skovle med en Færdighed, der sætter en Sømand i Forbavselse, og komme, naar de ere afløste, ganske udmattede og badede i Sved, tilbage til Fordækket. I denne Tilstand drikke de en Pægl koldt Vand og derefter en klækkelig Slump ublandet Rum eller Brændevin; derpaa kaste de sig ned paa det køligste Sted i Skibet og blive liggende der, indtil Raden atter kom til dem at tage fat paa Skovlen.

Skibsmandskabet bliver brugt til at røre Linerne, som ere fastgjorte til Røret, og disse Folk ere ligeledes nødte til at bære Mundplader af Værk; thi Støvskyerne, som stige op fra Lasten, ere forfærdelige. Skibet er fra Kjølen til Mastetoppen overlagt med Guano hvis fine Dele endog trænge ind i Kaptajnens Kahyt og Kokkens Madgjemmer; selv Rotterne maa nyse, og hele Skibet er forvandlet til en eneste uhyre Snustobaksdaase. Denne Lidelse varer imidlertid ikke længe, tre Dage ere i Almindelighed tilstrækkelige til at lade et Skib. Ved Enden af den tredje Dag var jeg hjærtelig glad, da Lugerne bleve lukkede, og Ankeret lettet, hvorefter vi styrede ad Pisco til.

Her bleve vi liggende tre Dage for at vaske Skibet og derved gjengive det dets oprindelige Farve; thi da vi forlod Øen, vare Raaer, Master, Sejl og Rigning overalt overdækket med et smudsig-brunt Overtræk.

E. H.

Smaating.

Den ny Hat.

En Historie til Advarsel.

Hun gik paa Gaden saa fin og strunk
i al sin villeste Stads og Prunk
Efteraarshatten paa hendes Ho'de
var efter den allersidste Mode,
en udstoppet Fugl paa Skyggen sad
som om den end leved og kvidred glad.
Da — tænk! — da kom der en sulten Kat,
og vupti! — sad den paa hendes Hat
og sled i Fuglen med vild Begjær
og splittede baade Skind og Fjer.
Nu maa jeg nok spørge, om vel der var
nogen skjællig Grund til at gjøre Nar?
Og dog var hun snart — det vared ej længe —
omsværmet af grinende Gadedrenge.
Moral: Naar Moden sætter dig Dyr paa Hatten,
saa vælg ikke dem, der jages af Katten.
Vælg heller blandt dem, der Jagten øve:
en Tiger, en Ørn, en Bjørn eller Løve.

Em. H.

Fra fremmede Forfattere. Det ligger i den menneskelige Natur at overvurdere de Onder, man i Øjeblikket lider under, og at undervurdere de Goder, man i Øjeblikket nyder, at hige efter det, man ikke har, og at være misfornøjet med det, man har.

Pareret. Præsten Mons plejede undertiden at føre en lille spøgende Samtale med sin gamle Kusk, Mikkel, naar denne kjørte ham hjem fra Annexsognets Kirke, og Mikkel blev sjælden sin Husbond Svar skyldig. En Dag kjørte de forbi en Flok Gjæs, og Præsten sagde: „Det var noget for dig, Mikkel.“ — „Ja“, svarede Mikkel, „det var Mad for Mons.“

Stavelsegaade:

1.
Med sikkert Værge rustet ud,
med Styrke underfuld,
han stred, den Kampens stærke Gud,
mod Mørkets Jættekuld.

1. 2.
Og naar han paa sin Bane skred
med Lynets Fart af By,
han sendte denne Hilsen ned
fra Himlens mørke Sky.

3.
Det er en Ven, saa bold og god,
hvor Sværdhug falde tæt,
og mangen Ynglings Hjærteblod
bevaret blev ved det.

1. 2. 3.
Saa hed en Mand hvis stolte Navn
du nok at nævne ved.
Han fra sin Snekkes høje Stavn.
for Dannebroge stred.

Opløsning fra Nr. 5:
paa den geografiske Gaade:

Holberg. (lodret)
Harzen
Orlo
Lindesnes
Balder
Ebro
Rømer
Godthaab
Brorson. (lodret)

Brevvexling.

H. i B. Sendt Red. for „Ugeblad for Børn“ til Prøvelse.

M. M. i G. At trykke fine Billeder paa Tapetpapir er fuldstændig umuligt.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 7. Søndagen d. 12. November. 1876.

Svend.

Fortælling af Zakarias Nielsen.

(Sluttet.)

Den 7de Juli kom. Det var en ren, lys Sommermorgen med friske Luftninger og med Dug paa Enge og Marker. Svalerne sad og kvidrede paa Teglstenstagene, Storken soppede mellem Fløg og Sumpplanter nede i Mosen, og oppe over de kornrige Bymarker øvede Lærkerne deres Struber paa nogle nye Sommersange, som den stille, dybe Natur havde digtet Natten forud.

Det hvidkalkede Hus paa Bakken solede sig i Festdagens Morgenglans. Aldrig havde Skov og Madam Skov set deres lille Hus omgivet af et saadant forunderligt, højtideligt Skær som i Dag. Mens de gik deres Morgentur langs Fjorden, vendte de hvert Øjeblik Øjet op mod Huset og talte om deres lille smukke hyggelige Bopæl, talte om Bryllupsdagens Lykke og om den Dags lyse Haab, da de første Gang flyttede ind i Huset deroppe.

„Jeg kan ikke vide," sagde med et Skov, der nu kom til at tænke paa det nær forestaaende Sølvbryllupsgilde, „om Hr. Kristoffersen skulde gjøre os den Ære og Fornøjelse."

„I alt Fald kommer da nok Emilie og Jfr. Sørensen, og Svend sagde jo, at han troede næsten ogsaa, at Kristoffersen gik herned en Times Tid."

„Hvad tror du, Marie, at Jørgensens og Hansens derovre vilde sige, naar de nu hørte, at Hr. Kristoffersen havde været med til vort Sølvbryllup? De vilde ordentlig spidse Øren, hva'?"

„Ja, lad os nu ikke glæde os for tidlig; der kunde jo let komme noget i Vejen for ham. Svend fortalte mig, at han i den sidste Tid havde været saa optaget af — ja, der er nok ingen af dem, der kan blive rigtig klog paa, hvad det egentlig er; men det er en eller anden hemmelig Plan."

„Man kan jo ikke vide, om der skulde være noget i, hvad Rygtet fortæller, at hans Søstersøn skal have Emilie."

„Det kan jeg aldrig tro, Skov."

„Ja du skal ikke sige det. Den unge Frost har mange Penge, og han er en rask, belevent ung Mand."

Efter at Skov og Madam Skov havde været i Kirke, og efter at de havde været en lille Tur ude paa Kirkegaarden for at lægge en Krans paa deres afdøde Børns Grave, begyndte de nu i Hjemmet at for-

berede alt paa bedste Maade til de fremmedes Modtagelse. Svend var dem behjælpelig med at laane Tallerkener, Knive og Gafler, Kopper osv. Emilie kom ned med en lækker lille Lagkage, som hun selv havde bagt og medbragte desuden en hel Pose „Brøvl" fra Jfr. Sørensen. Snart gik Emilie igjen; men Svend fik hende dog til forinden at være sig lidt behjælpelig med at pynte den lille Stue med Blomster og grønne Grene. Skov og Madam Skov rokkede omkring i Stue og Køkken, saa saa lyksalige ud og trykkede en Gang imellem hinandens Hænder.

Da Klokken var 2, rullede en Vogn hen for Døren. Det var begge Døtrene med deres Mænd.

„Der har vi Pigebørnene!" raabte Skov og skyndte sig ud.

„Velkommen, Børn! Velkommen, alle sammen!"

Sofie og Rikke fik hver et Kys og Svigersønnerne hver et trofast Haandtryk, ja da Madam Skov kom ud, vankede der endog et Kys til hver af disse med.

Svigersønnerne, der begge vare bosatte i en stor Landsby en Mils Vej derfra, vare brave, unge Haandværksmænd med grove Næver men med ærlige, aabne Ansigter. De sad snart i fuld Passiar med den gamle, røg Tobak og fortalte om deres Bedrift.

Senere hen paa Eftermiddagen kom Emilie og Jfr. Sørensen. Nu blev der drukket Kaffe med „Brøvl" til. Svend sad hele Tiden og kastede skjælmske Blikke til Emilie; hun rødmede og skottede til de andre for at se, om de havde opdaget noget.

Skov var lidt urolig. Hvert Øjeblik gik han en Vending ud og saa spejdende op ad Vejen. Endelig kom han med det mest straalende Ansigt humpende ind i Køkkenet til Madam Skov og udbrød:

„Mutter, Mutter! nu kommer han, nu kommer Hr. Kristoffersen!"

Ja nu kom han virkelig. Med glade, bankende Hjærter rakte Skov og Madam Skov ham Haanden til Velkomst.

Kristoffersen teede sig med den største Ligefremhed i det lille Selskab, uden at man i hans Tale eller Opførsel sporede det mindste Stænk af hans tidligere noksom bekjendte Nedladenhed. Skov var lykkelig, saa saa glad og taknemmelig hen paa Svend, som om han vilde sige: „Det er alt sammen dit Værk."

„Nu kan du vist dække Bordet, Mutter," hviskede Skov til sin Kone, da hun en Gang gik forbi ham.

„Ja, vi er ogsaa lige ved det. Nu skal jeg lægge Dugen paa."

Bordklapperne bleve slaaede op, og den gamle Komode blev trukken hen ved Enden af Bordet for at gjøre dette endnu større, hvorefter Madam Skov med en lille flot Knejsen kom frem med sin store, skinnende hvide Dug, som rigtig nok var den eneste ordentlige Dug, hun ejede, men som til Gjengjæld ogsaa var pæn for det.

Døtrene hjalp hende at sætte Maden ind. Der var Smør, Ost og Spegepølse; der var Frikadeller, Æg og Ansjoser samt Rødbeder og Asier. Nu hvad, det maatte dog være lidt flot paa saadan en Dag. Skov og hans Kone maatte naturligvis tage Plads ved Bordenden, og Kristoffersen satte sig ved Skovs højre Side. Drømmen var altsaa nu bleven til Virkelighed, og Virkeligheden var næsten skjønnere end Drømmen. En Følelse af Stolthed og Glæde gjennemstrømmede det gamle Brudepar; en saadan Glædesdag havde de ikke oplevet siden den 7de Juli for 25 Aar siden.

Det lod til, at Maden smagte Selskabet rigtig godt. Kristoffersen stak to Snapse ud lige til Bunden, skjønt han ellers aldrig plejede at drikke mere end en til sin Mad.

„Men, Svend dog, du glemmer din Fader, skjænk dog ogsaa ham en Snaps!" sagde Kristoffersen, der opdagede, at Skov intet Glas havde.

„Jeg tror ikke, det kan nytte noget," sagde Madam Skov og saa til sin Mand, der ogsaa skyndte sig at sige:

„Nej Tak, jeg skal ingen have."

Med en Finfølelse, som man ikke skulde have tiltroet Kristoffersen ledte han øjeblikkelig Samtalen bort fra Snapsen og begyndte til stor Glæde for Madam Skov at rose de fortrinlige Frikadeller.

Man rejste sig fra Bordet, takkede for Mad, og gik derpaa ud i Haven. Man saa paa den livlige Færdsel af søndagsklædte Folk nede paa Spaseregangen; man lod Blikket glide ud over den stille Fjord, paa hvis spejlblanke Flade adskillige smaa Lystbaade med Herrer og Damer gled sagte og let over ad Skoven til. Endelig satte man sig paa Bænkene eller lejrede sig i det grønne; men der var kommen en underlig Uro over Kristoffersen; han rejste og satte sig igjen; snart sad han, som han grundede over noget, og snart sad han og vrikkede saa løjerlig, pustede Tobaksrøgen til højre og venstre og rettede hvert Øjeblik paa sine Flipper. Det var, som der var noget, der brændte ham paa Sinde, og som ventede paa at faa Luft.

Endelig rejste han sig, tog Svend i Ærmet og trak af med ham om bag Syrenerne.

„Hm! Ja du har vel nok en lille Anelse om det, Svend?" hviskede Kristoffersen fortroligt.

„Jeg ved ikke, hvad Hr. Kristoffersen mener."

„Ikke det? Jo — Emilie skal snart giftes."

Svend spilede Øjnene op, blev ganske bleg og gav et lille Kvæk; men om det var „Saa" eller „Naa" eller noget andet kunde Kristoffersen ikke blive klog paa.

„Jo, hun skal, og jeg er glad for, at hun faar en brav Mand."

„Hm —!"

„Jeg siger: jeg er glad for, at hun faar en brav Mand."

„Hm ja . . . . maa jeg spørge, Hr. Kristoffersen, hvem . . . . hvem . . . .?"

Kristoffersen pudsede sin Næse og lod, som han ikke hørte Svends Spørgsmaal.

„Som sagt, han er et bravt Menneske, et overordentlig bravt Menneske. Du ved ellers nok, at jeg ikke skal have Skyld for at rose vor Tids unge Mennesker for meget; det er nogle Slyngler de fleste af dem, ødsle, letsindige og næsvise; men han er et agtværdigt Menneske. Ikke alene har han vist, at han forstaar at spare og slaa sig igjennem med lidt og dertil hjælpe andre frem tillige; men han har ogsaa vist, at han forstaar at arbejde og har Lyst til at arbejde, og han har altid passet sit Arbejde stille og trofast uden at gjøre Vrøvl og Kvalm og Indvendinger. Se den Slags Folk har vi ikke mange af nu om Stunder. Jeg siger: den Slags Folk har vi ikke mange af nu om Stunder."

Svend stod som paa Naale. Hvor vilde dog Manden hen?

Da kom i det samme Skov rokkende hen til dem, smilende med hele Ansigtet; men Kristoffersen sagde lidt gnavent:

„Aa gaa lidt væk, Skov; jeg har noget at tale med Svend om under fire Øjne."

„Jo, jo, jo — om Forladelse!" sagde Skov og humpede atter bort.

„Og," fortsatte nu Kristoffersen, „han har vist en sjælden Trofasthed og Opofrelse over for dem, som han skylder Tak fra Barnsben af, og det er smukt gjort. Ja, han har ogsaa en Gang staaet mig nær i sin Barndom, og han har vist mig en Hengivenhed, som jeg aldrig skal glemme. Det var en Gang, Svend, at jeg var kommen i nederdrægtig Forlegenhed, gik og ærgrede mig fra Morgen til Aften og var nær ved at.... naa, ja det kan nu være lige meget; saa kom han og hjalp mig ud af Klemmen, og det mærkelige var, at ham havde jeg netop ikke fortjent at blive hjulpet af, men han kom som sagt, gjorde alt klart om Bord, og han har siden været mig en trofast Støtte. Ja, jeg kan sige, at han mere end noget Menneske har været min Velgjører, og „fin Velgjører skylder man evig Taknemmelighed." Kjender du det Ord, Svend?"

„Hm... hm! Jeg ved ikke, Hr. Kristoffersen, om jeg forstaar Dem ret."

„Jo, Svend, du forstaar mig," sagde Kristoffersen, tog Svends Haand og rystede den hjærteligt. „Du har en Gang overrasket mig, nu vilde jeg overraske dig. Du og ingen anden skal ha' min Datter. Det bedste, jeg ejer og har, giver jeg dig med Hjærtens Glæde."

Svend havde nær omfavnet Kristoffersen; men det blev Emilie, han omfavnede i Steden for. Hun og Jfr. Sørensen kom nemlig i det samme gaaende ned ad Havegangen. Svend sprang dem i Møde, tog Emilie i sine Arme, kyssede hende og svingede hende et Par Omgange rundt. Jfr. Sørensen gav et Hvin; men før hun vidste af det, havde Svend ogsaa omfavnet hende og hvirvlede sig i Runddans med dem begge ned ad Havegangen. Jfr. Sørensen skreg og strittede imod, det bedste hun kunde; men hun maatte følge Trop. Kristoffersen stod og holdt paa sin Mave og lo saa Taarerne trillede ned ad hans Kinder. De andre Tilskuere sprang op, knejste og saa paa hverandre, og vidste ikke, hvad dette forunderlige Optrin skulde sige.

„Svend Skov og Emilie Kristoffersen!" sagde nu Snedkermesteren, idet han tog de to unge ved Haanden og bukkede „med Levemaade" for Selskabet.

„J...h! A...h! Ne...j!" lød det nu i Kor, og unge og gamle fo'r om mellem hverandre, ønskede til Lykke, græd og lo og klappede i Hænderne. Skov og Madam Skov faldt de to unge forlovede i Favnen, kyssede dem og græd af Glæde, og der blev i det hele et saadant Røre og Virvar i Selskabet, at det varede længe, inden Bevægelsen satte sig lidt.

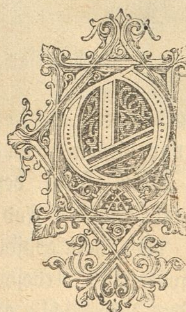
En halv Times Tid efter sad de alle bænkede om det gamle, ormstukne Bord, der var blevet flyttet ud i Haven, og nu blev der budt Kage og Vin om. Nu løstes først ret Tungebaandene; der blev sunget, klinket og drukket. De to gamle Brudefolk sad stille med hinanden i Haanden og glædede sig hjærtelig over den uskyldige, lystige Stemning, deres Gjæster vare komne i. En Gang imellem stak de Hovederne sammen, hviskede og saa derefter med de mest lyksalige Smil hen paa Svend og Emilie.

Med et rejste Kristoffersen sig og udbrød med hævet Glas: „Svend og Emilie længe leve!"

Og nu lød der et ægte gammeldags, borgerligt Hurra for Svend Skov og hans Brud.

Kæmpefyrren.

Efter forskjellige Kilder ved E. T.

Omtrent 30 Mile nord for Sonora i Landskabet Calaveras i Kalifornien kommer man til Floden Stanislas, naar man følger en af dennes Bifloder, som slynger sig gjennem en dyb skovkranset Seng, naar man til den saakaldte Mammuthtrædal, der har faaet Navn af de Kæmpetræer, der gro i den. Naar man træder ind i denne Dal, finder man sig midt mellem Kæmperne i Planteriget. Allerede i Afstand gribes man af Forbavselse, naar man opdager disse Kæmpetræer, der som Taarne rage langt op over en høj Naaleskov, og Forbavselsen bliver endnu større, naar man kommer nærmere og tager de enkelte Træer i Øjesyn. Man er næppe i Stand til ret at kunne tro sine egne Øjne, naar man ser i Vejret op til Kronen, der tit først begynder i en Højde af 150—200 Fod. Baade de smukke og ranke Stammers næsten utrolige Højde og

deres mægtige Omfang er lige skikket til at vække den største Forbavselse, thi de ere omtrent 300 Fod høje og have et Tværmaal af over 20 Fod. Deres Højde er altsaa næsten tre Gange saa stor som Højden af Rundetaarn i Kjøbenhavn. Menneskets Størrelse bliver til en ren Ubetydelighed ved Siden af en saadan Højde. Voxne Mennesker synes under disse Træer som smaa Dverge i en Skov. Intet Træ rager saa højt op mod Himlen som disse Kæmper, der alle ere en Art Naaletræer, der kaldes Kæmpefyr (Wellingtonia gigantea) eller Kæmpeceder. Tallet af dem er ikke ret stort, nemlig omtrent 80 Stykker, men ingen af dem maaler under 15 Fod i Tværmaal; de findes kun i den nævnte Dal, hvor de danne en lille Skov, som man først opdagede 1850. De fleste af dem have mistet en større eller mindre Del af Toppen, som enten er bleven knækket af Stormen eller af den store Mængde Sne, som om Vinteren samler sig i den. Disse Kæmpers Alder svarer omtrent til deres Højde og Omfang, om de end ikke med Hensyn til den høje Alder kunne maale sig med enkelte andre Planter. Ved at undersøge og tælle Aarringene paa Stubben af disse Træer, som man har fældet, har man set, at de blive over 2000 Aar gamle. Landstrækningen som Kæmpefyrrene gro paa, ejes af en Mand, der tjener de rejsende som Fører, og han har givet hvert Træ et eget Navn. Et af de Træer, der var bleven fældet havde han givet Navnet „det tykke Træ", fordi det var et af de tykkeste; dets Tværmaal var 32 Fod, Omfanget ved Grunden 96 Fod og dets hele Højde lidt over 300 Fod. Det var et møjsommeligt Arbejde at faa det fældet. Det gjennemsavedes ved Hjælp af en særlig dertil bygget Maskine, og 5 Mand var sysselsatte hermed i 25 Dage. Stubben, der blev tilbage, blev jævnet og brugtes som Gulv i en Dansesal, hvor der var rigelig Plads til 16 dansende Par. Omstaaende Tegning forestiller netop dette sjældne Bal, der bedre end noget andet Billede giver et Begreb om Kæmpetræets umaadelige Størrelse. Nogle Lystrejsende vare netop komne til Stede da Træet var fældet, og fik snart det lille landlige Bal i Stand. Der blev strax tegnet et Billede af denne ejendommelige Fest og sendt til Evropa, og det er dette Billede vi i Dag gjengive.

Fældet Kæmpefyr i Kalifornien.

Barken blev aftaget i en vis Højde og bragt til St. Francisko, hvor den blev samlet i sit oprindelige Omfang og der blev derpaa givet et Bal inde i den for over 20 Personer, der dansede efter Musikken af et Fortepiano, der ligeledes havde sin Plads derinde. Et andet Træ, der paa Grund af en stor Hulning i Stammen kaldes „Bjærgmandshulen" er næsten lige saa tykt som hint og har den samme Højde. „Tre Søstre" kaldes tre Træer, som synes at være skudte frem af den samme Rod, det midterste har først i en Højde af 200 Fod de første Grene; de have alle den samme Højde og Omfang, nemlig 300 Fod og 92 Fod. Den mest fremragende Gruppe af disse Træer er „Familiegruppen," der dannes af Fader, Moder og 24 Børn. Faderen, der allerede har ligget henstrakt paa Jorden i flere Aar, stødte i sit Fald paa et andet Træ, er knækket mange Fod fra Roden, men har dog et Omfang af 54 Fod, medens Omfanget ved Grunden naar 110 Fod og Stammens hele Længde udgjør 450 Fod. Moderen maaler 91 Fod i Omfang og 327 Fod i Højde. I Dalen ligger der ligeledes en hul Stamme, der er afbrækket i en Længde af 75 Fod, den kaldes „Hesteridt", fordi man kan ride fra ene Ende til den anden gjennem den udhulede Stamme Af de andre Kæmpetræer ville vi endnu kun nævne „Onkel Toms Hytte", et Træ, hvis Stamme er 300 Fod høj og 90 Fod i Omfang, ved Grunden findes en Udhuling, i hvilken 25 Mand i al Magelighed kunne faa Plads. Indgangen til Rummet er $2^1/_2$ Fod bred og 10 Fod høj.

Man kan godt forstaa, at disse Træer stadig tildrage sig Naturforskeres og Lægfolks Opmærksomhed. Der havde da ogsaa dannet sig et Selskab af vindelystne Kaliforniere, der havde til Formaal, at omhugge disse Kæmpeskove. De forenede Staters Regering betragtede imidlertid dette som et Statsrov, og har nu taget Forholdsregler derimod ved at erklære Kæmpetræerne for Nationalejendom og saaledes skjærme dem for at falde for en lumpen Spekulationssyge.

Et Besøg paa Anholt.

Af B.

idt ude i Kattegattet, omtrent midt mellem Jylland og Sverrig, ligger Øen Anholt, som en stor Sandbanke midt i Havet. Øen var allerede beboet i Oldtiden, derom vidne de mangfoldige Flintredskaber, som ere fundne der; senere blev den navnkundig ved „Peder Paars", endnu senere ved Englændernes Erobring af den i Begyndelsen af vort Aarhundrede og ved vore egne kjække, om end uheldige Forsøg paa at tage den tilbage igjen; men til alle Tider, saalænge Kattegattet har været besejlet, har Anholt været berygtet som et yderst farligt Sted, et Sted, som det i Regelen kostede baade Skib og Liv at komme for nær.

Og Øen synes ogsaa at have lagt sig der midt i Vejen netop for at fortrædige og ulejlige Søfarten. Den danner en Trekant og vender den ene, lange Side mod Nord, men ud fra de to Spidser i Nordvest og Nordost strække sig saa de milelange, yderst farlige Rev, som to lange Arme fra et Par Skuldre uden Hoved. Hvormange stakkels søfarende har ikke dette langarmede, hovedløse Uhyre grebet og sendt „over Grænsen"; derom vidne de mangfoldige Vraglevninger, man træffe paa langs Kysten og ude paa Revene, derom vidne de utallige Fortællinger om Strandinger, Beboerne kunne tale om, derom vidne Sagnene om de

Dans paa Stubben af et Kæmpetræ i Kalifornien.

døde Søfolk, der, naturligviis altid med bart Hoved, ligesom druknede Mænd i alle vore Folkesagn, gaa omkring nede mellem Klitterne ved Stranden, ja endog op i Husene, naar en Storm forestaaer, ja derom vidner for den søkyndige Øens Beliggenhed og dens Omgivelser tydeligt nok.

Hvor mærkelig er ikke denne Revdannelse, som paa Skagens Rev, Anholts Nordostrev og flere. Ud fra Landspidsen strækker det sig langt, langt ud i den dybe Sø, som en smal Sandvold med stejlt nedadgaaende Sider. Strander et Skib paa disse Rev, ser man Søen slikke alt, hvad der kan flyttes, ud af Vraget og alt glider saa ned i det dybe Svælg paa Revets ene eller anden Side. Hvad er det da, som hindrer Sandet fra at gaae samme Vej? Hvorledes kan denne lange, stejle Sandvold holde sig der paa samme Sted gjennem Tiderne, gjennem Aarhundreder, rækkende helt op næsten til Havets Overflade, liggende paatværs for de rasende Bølger og den ilende Strøm, staaende fast som en Mur, medens alt andet glider ned i Dybet for aldrig mere at komme til Syne?

Holberg har i sin Peder Paars omtalt Anholts Befolkning paa en Maade, der maa bringe En til at troe, at den den Gang har staaet paa et meget lavt Trin af Udvikling i alle Retninger og jeg hørte ogsaa

bestandigt „Anholterne“ omtale som yderst ugjæstfri og uvillige mod alle fremmede. Det glæder mig derfor meget ved selv at komme i Berørelse med dem, at erfare, at de vare langt bedre end deres Rygte. Befolkningen kan, paa Grund af sin afsondrede Stilling, vel have nogle Ejendommeligheder, der kan se sære ud, men den staaer i intet Væsentligt tilbage for den Folkeklasse, den tilhører; de mere høflige og tjenstvillige, bredte sig vel snaksomme og med naiv Stolthed ud om deres Fiskeri og deres „Land“, men beskedent bade de om Raad, da de skulde anskaffe et nyt Slags Redskab og jeg fik i det Hele det Indtryk, at enten maa Holberg ikke have kjendt Beboerne eller ogsaa maa de være gaaede frem med mægtige Skridt siden hans Tid. Som paa alle slige afsondrede Steder, fuske de næsten alle til Husbehov i forskjellige Haandværker. De lavede naturligvis selv deres Garn, men de byggede ogsaa selv deres Fiskebaade og syede selv disses Sejl, ja de havde selv bygget et Par store Dæksbaade og bygget dem baade solidt, smukt og hensigtsmæssigt. Det er Husflidsarbejde paa Anholt som Fiskerne have Ære af.

„Hvor have I bygget de store Baade“, spurgte jeg. „Oppe i Byen. De skulde se, naar vi kjørte dem ned til Stranden, alle vore Heste maatte spændes for, for at trække dem ned gjennem Sandet“. „Hvor mange Heste ere her“, spurgte jeg videre. „Her er 30“.

De fleste af Beboerne eje nogen „Jord“. Jorderne ere den øverste Flade og den ene Skraaning af en høj Sandbanke, der danner Øens vestlige Side. Hele den øvrige Del af Øen er Flyvesand, hvor der kun voxer lidt Marehalm og slige Sandvæxter. En enkelt Ko træffer man tøjret derude, den staar og sulter, skjøndt det mange Favne lange Tov, hvori den er tøjret, tillader den at vandre langt omkring. Landbruget kan paa ingen Maade føde Beboerne, trods deres faa Fornødenheder, deres egentlige Levevej er Fiskeri, samt Strandingerne. Disse give dog ikke saa stort Udbytte, som man skulde antage, thi naar „Landsejeren“, som Øen tilhører har faaet det halve af Indtægten og Præsten med flere hver 2 Mands Parter forlods, saa er Summen saaledes smeltet sammen, inden den naaer ned til de Folk, der skulle dele det Tiloversblevne, at der som oftest ikke bliver særdeles meget til hver.

De maa altsaa fiske for at leve og Fiskeriet er slet ikke saa galt derude, hvorfor Øen ogsaa jevnligt besøges af Fiskere og Fiskehandlere andet Steds fra. Havn eller andet Tilflugtssted for Storm og Uvejr findes der ikke, man maa holde Søen med alle Slags Vejr, naar Fartøjet er saa stort, at man ikke kan lande og man skal hverken rose af gode Dage eller rolige Nætter, naar man skal være i den Fart.

Vejret er smukt og Søen rolig. Vinden er Sydvest, den holder Anholtsfiskerne af. Der komme de oppe fra Byen, vraltende tungt gjennem Flyvesandet, for at tage ud og drage deres Garn, samt sætte andre som de have med sig, ud isteden. Der komme de bærende med dem paa den ene Skulder, stenede og ordnede til at sættes ud. Se hvor ens alle de Folk se ud; alle saa gamle og saa lige gamle; det er vel Klædebragten, der gjør det. Denne bestaar af et Par Knæbenklæder af ufarvet, hjemmelavet Vadmel, graaspraglede Uldstrømper og Træsko, mørk Vadmels Vest og, naar det blæser, en blaa Vadmels Trøje eller en „Islænder“ samt endelig en „Sydvest“.

Efterhaanden samles alle de 36 Mand, der høre til Øens 6 Fiskerbaade. De tage næsten alle ud i Fælledsskab. Af Fiskerkvaser ligge der allerede 6—7 Stykker til Ankers udenfor den yderste Revle for at kjøbe Fangsten. En af dem, en smuk lille Skonnert, gjør klar til at lette, da Fiskerne sætte deres Baade i Søen, det er ham, der er først for Tur til at faa Ladning, han vil sejle med ud paa Fiskepladsen. Nu ere de ude ved Garnene, se hvor de skynde sig, de længes efter at se Fangsten. Der er nok ikke saa knapt i Dag, se, hvor tæt de hænge i Garnet, som „Ras“ (Rasmus) staar og haler op. Hvilke store Rødspætter, de ere saa tykke, at de neppe kunne sprælle; se, hvilke smukke Pigvarrer og Sletvarrer; der fik han en dejlig „Tunge“, saa smidig er den, at den snor sig om Haanden, som en Aal, skjøndt den kun er en Flynder; der er ogsaa en enkelt vildfarende Torsk, smaa Hajer i et Par Arter, desuden Taskekrabber og andre Krebsdyr, Snegle, Søstjærner og andre Rariteter. De hænge i Garnet saa tæt ved hverandre, at Ras neppe kan faa fat med Haanden imellem dem og Garnet er saa tungt at hale op, at han sveder som en Væddeløbshest. Sydvesten har han kastet hen i Baaden for længe siden, Træsko og Strømper ere gaaede samme Vej og Trøjen, den er foragtet og forladt, saa varmt har han det. Hans Kammerater have forresten afklædt sig ligesaa meget som han, om det er af Varme eller Iver eller for at gjøre ham Selskab, skal jeg lade være usagt. Det kniber for de to, tre Stykker, der skulle tage alle Fiskene ud af Garnene, saa hurtigt, som Ras haler dem ind; mageligere have de to det, der sidde og ro Baaden frem, men det er ogsaa to gamle Graaskjæg, der helst ville sidde ved Aarerne. Fiskehandlerne ligger tæt ved dem med sin Kvase, nu tager en Baad, nu en anden, hen at sælge sin Fangst. Brændevinsflasken langes ned til dem alle og ingen spytter i den. Der er den gamle Ole, han har i 25 Aar siddet ved Aaren, det er hans Post og den vil han beholde til det sidste; lad ham faa Flasken, se hvor langt han ser efter den!

Der kommer Ras Sørensen. Han er vidt bereist. Han har ført Posten over, han har været Kvaseskipper o. s. v.; at fiske, det er hans mindste Kunst.

Hans Kammerater sige, at han lyver; selv paastaar han, at han kun taler den nøgne Sandhed, men at de andre intet have set af Verden og derfor ikke kunne dømme om Sandheden af det, han fortæller dem. Tildels har han Ret.

Alle de Fisk, Kvaserne ikke ville kjøbe, som Rokker, Torsk, o. desl. tages i Land hvor de skæres op og tørres. Inde ved Husene og nede ved Landingspladsene hænge de op til Tørring, de se saa yderlig uappetitlige ud og ere ofte dækkede af en Skorpe af Sand. „Hvad bruge I de Fisk til, Folk?" „Til at spise", svarede de forundrede, „om Vinteren, naar vi ingen Fisk fange, smage de godt".

Naar Baadene ses at nærme sig Landet igjen komme Oldinge og Kvinder og Børn ned til Stranden for at hjælpe til med Garnene, medbringende Mad og Drikke til Mændene. Disse lægge sig ned i Sandet, hver med sin Proviant hos sig og prate under Maaltidet om Dagens Begivenheder. Kvinderne tage fat paa Garnene, rede dem op, rense dem og hænge dem op paa Stænger for at tørres. Lignede Mændene hverandre saaledes, at de alle saa gamle ud, saa kan dette med endnu større Ret siges om Kvinderne. Her har dog ikke alene Hvergarnskjolen med det gammeldags Snit og det store Hovedklæde Skylden, det er ogsaa det indfaldne Bryst, der giver dem alle Udseende af at være over deres Blomstringstid.

Hist henne staar en endnu ung og langtfra hæslig Kone med 2 Børn, en Dreng paa 5—6 Aar og en Pige, et Par Aar ældre. Konen staar og gjør et Garn i Stand; hun tager ingen Del i de andres muntre Samtale, men er endogsaa gaaet lidt afsides, som om hun ikke ret taalte at høre den. Det er en Enke med sine Børn. Drengen skjulte sig i Folderne af Moderens Kjole, da nogle af de fremmede kom hen til dem, Pigen var mere fremme og svarede dristigt paa deres Spørgsmaal. Alle tre vare de fattigt og simpelt, men renligt klædte; Manden, en Fisker, var druknet for ikke længe siden, men hans Kammerater satte Garnet ud for Enken. „Det er smukt af Folkene", ytrede en af de fremmede. „Ja" svarede Konen, „det er saa Skik her". Ogsaa gamle, der ikke mere kunne følge med paa Søen, faa deres Garn med paa samme Maade.

Hvor hun saa bedrøvet ud Stakkel! Hvor havde ikke Sorgen skrevet sine Træk i hendes Ansigt, hvor tydeligt sporedes den ikke i hendes Tale og Væsen. Jo Sorgen, den følger Kampen for det daglige Brød — selv paa den affides Ø. At den danske Fiskers Uforknytthed og Munterhed dog ogsaa har sit Hjem paa Anholt, det hører man paa den muntre Summen fra de hjemvendende Fiskerfamilier; men de have jo ogsaa haft en god Fangst i Dag.

Dværgfrugttræer.

Uden at ville foregribe en udførligere Vejledning til den rette Behandling af de franske Dværgfrugttræer, som dog først kan komme senere, skal jeg udbede Plads i Husvennen for nærværende korte Meddelelse. Da Harerne i flere Egne ere slemme til at gnave Barken af de smaa Træstammer, maa man skærme dem ved Ombinding af lidt Halm, Lyng eller lignende. Man maa dog ikke anbringe for meget nede ved Jorden, da man saa giver Ly for Musene, der kunne gjøre lige saa stor Skade som Haren.

Navnene ved Træerne ere stundum skrevne utydeligt af de franske Affendere, og derfor har jeg villet meddele Kjøberne en Liste paa dem jeg har kjøbt (ikkun et mindre Antal af de fine, som ere betegnede med f og som helst bør staa til en Mur), bogstaverede saaledes som jeg har set dem hos Frugttræhandlerne; overladende det til ældre og kyndigere Frugtkjendere at meddele danske Navne paa en Del af dem.

Æbler (51 Sorter.)

Alexander. Adams Pearmain. Astracan.

Barowisky. Beauty of Kent. f. Blendheim Pippin. Borsdorff. Braband belle fleur.

Cadeau de general. f. Calville blanche. Calville d'automne. Calville des femmes. Calville rouge. Calville de St. Sauveur. Cellini. f. Claygate Pearmain. Cornish aromatic. Cox orange Pippin. Cox Pomona. f. Court pendu plat.

Dewonshire Quarrenden. Duchesse d' Oldenburg. f. Golden Reinette. Grawenstein. Grand Richard.

Hawthornden. Hawthornden new. Herfordshire Pearmain.

Irishpeach. Kerry Pippin. Keswik Codlin. Lord Suffield. Madaleine blanche. Pigeonette. Princesse noble.

Rambour d'automne. Reine des Reinettes. Reinette d'Angleterre. f. Reinette de Canada. Reinette de Caux. Reinette de France. Reinette de Russie. Reinette grise. Reinette jeune hative. f. Reinette d' Orleans. Ribston Pippin.

Scarlet Pearmain. Striped Astracan.

Transparente blanche. Transparente rouge.

Wellington (-Dumelow Seedling.)

Pærer (29 Sorter.)

Beau present d'Artois. Bergamotte d'eté. Beurré d'Amanlis. f. Beurré d'Ahrenberg. Beurré Bous-sock. f. Beurré Diel. Beurré Giffard. Beurré Hardy. Beurré lucratif. Beurré d'oré. f. Beurré Pickery (Urbaniste.) Beurré superfin.

Clapps favourite.

f. Doyenné blanc. Doyenné de Comice. Doyenné d'eté. Doyenné Goubault.

Fondante de Charneux. f. General Totleben. Louise bonne d'Avranches. Madame Favre. Noveau Poiteau. f. Passe Colmar. Rousselet de Rheims.

Soldat labonneur. Souvenir du Congrés. Souvenir de Treive. f. Triomphe de Jodoigne. Williams bon Chretien. La Duchesse d'Angoouleme,

Jeg tør ikke paastaa at alle de valgte Sorter ere de allerbedste for os, men de ere de bedste blandt dem jeg kunde faa, i det nogle allerede vare udsolgte, andre, saasom Flaskeæblet, var ukjendt, og nogle kun tilstede i et ganske lille Antal. Der gives desuden Frugttræhandlere som fylde deres Fortegnelse med en Mængde Navne, men naar Træerne forlanges, findes de ikke. Paa den Maade kan man blive slemt narret. Jeg haaber at de fleste Sorter skulle give tilfredsstillende Resultater. De haardføreste har jeg valgt for det nordlige og vestlige Jylland.

Hofmansgave den 23de Oktober 1876

N. E. Hofman (Bang).

Husflid.

Som Bidrag til de mange Exempler paa Husflid, der ere anførte heri Bladet, kan nævnes Gaardmand Jens Hansen i Liseby paa Møen.

Som Barn, allerede medens han gik i Skole, udførte han nydelige Ting af Drejerarbejde, hvoraf en kunstig Garnhaspe, som han forærede sin Moder, er til endnu. I Tiden omkring sin Konfirmationsalder forfærdigede han mest Træskoe — efter hans eget Udsagn i den Tid der kunde blive tilovers efter at have syslet med Hestene og tærsket 1 Trave Byg — d. v. s. om 1 Td. om Dagen.

I Haandværksfag har han ikke senere faaet anden Udvikling, end hvad hans egen Opfindsomhed og Jagttagelse har forskaffet ham, og dog opnaaede han allerede i sin Militærtjenestetid at faa Arbejde hos en Snedkermester i Kjøbenhavn ligestillet med Svendene. Efter Hjemkomsten herfra forfærdigede han en stor Mængde Møbler og andre Trægjenstande saavel til Hjemmet som til fremmede, samtidig med at han — efter den Anvisning en ældre Broder, som havde været Lærling ved Landhusholdningsselskabet, kunde give ham — lagde sig efter Hjulmandsarbejdet, nærmest fordi denne Haandtering kunde drives frit paa Landet i Modsætning til Snedkerhaandværket; ved denne Virksomhed blev en stor Del af Omegnen forsynet med Vogne, hvis Godhed senere Hjulmænd har maattet erkjende, naar de ved Istandsættelser vanskelig har kunnet skille de enkelte Dele fra hinanden paa Grund af den solide Sammenføjning. Som en anden Frugt af denne Virksomhed, der forefaldt i Tiden efter Indførelsen af den i Agerbruget berømte Svingplov, skal fremdrages, at de fra Frederiksværk Fabrik over hele Landet bekjendte forskjellige Nummere af saakaldte „Lisebý-Plove" ere ved Modeller fra ham. Da han senere, som Ejer, overtog sin Faders Gaard, byggede han sig selv en Tærskemaskine med tilhørende Hestegang, samt Kværn og senere hen en Hakkelsemaskine. Samtlige Møbler, Vogne, Maskiner og andre Gjenstande, som findes paa hans Gaard, ere saaledes, forsaavidt de bestaa af Træ, hans eget Arbejde, ligesom ogsaa saa stor en Del af Træarbejdet ved Bygningerne, som han har kunnet overkomme, hvilket alt er særdeles solidt og hensigtsmæssigt indrettet. At han som Dilettant tillige var hurtig til Arbejdet, faar man et Begreb om ved at høre, at han kunde forfærdige Trætøjet til 2 Svingplove paa en Dag.

At hans Opfindsomhed og Virkelyst udenfor hans Beskjæftigelse som Landmand ikke er sløvet med Aarene — han er nu over 60 Aar — kan ses deraf, at han i de senere Aar, og navnlig efter at den ældste Søn er bosat i Nærheden af Stranden, har lagt sig efter Baadebygning og i denne Retning drevet det saa vidt, at hans Baade hører til de bedste Sejlere i Ulfsunds Kapsejladsforening. Det er saaledes en mangesidig og frugtbar Virksomhed, der udmærker denne Mand; en Virksomhed som ogsaa har havt Betydning udover hans nærmeste Kreds, og vil kunne faa det fremdeles som et godt Forbillede for andre.

Bognyt.

Om „Skabningens Forlængsel og Haab" er Navnet paa en lille Bog som forhenværende Præst Hans Knudsen har udgivet som „Velkomsthilsen til Foreningen for Dyrenes Beskyttelse i Danmark" (efter Alb. Knopp o. fl.). Forfatteren, der er danske Lærere og Præster hæderlig bekjendt for sine Bibellæsninger over Jesu Lignelser, Bjærgprædiken, o. s. v., har her taget sit Udgangspunkt i Pauli Ord (Romerbrevets ottende Kapitel) om Skabningen der er underlagt Forkrænkelighed, under Suk og Smerte indtil nu, men en Gang skal frigjøres. Han gjør gjældende, med streng kristelig Opfattelse, at som Dyreverdenen har Del i Faldet, saaledes vil de ogsaa have Krav paa Oprejsningen og det maa derfor være paa det nøjeste forbundet med sand Kristentro med Kjærlighed og Skaansomhed at gjøre vore umælende Medskabninger Livet saa glædeligt og smertefrit som muligt. Mennesket maa vel være Dyrenes Herre, men en god Herre, og ikke en Plageaand. Det lille velmenende Skrift indeholder ikke faa smukke Enkeltheder, som vel ere værd at lægge paa Hjærte, og kan anbefales til enhver Religionslærers Opmærksomhed.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Ingen kan længe forsvare en anden, uden derved at faa' ham kjærere. — Livets Spejl er den bedste Bog, og naturligt Vid den eneste Diamant, som kan skrive læselig i den. — Maaske er Bevidstheden om egen Kraft aldrig mere henrykkende, end i saadanne Øjeblik, hvor man anser os for mest svage.

En Samler af Sjeldenheder i Amerika ønskede følgende Sager til Kjøbs: En Lækkerbidsken for en Landtunge, et Slør til Nattens Øje, et Forhæng til en Flodseng, et Ærme til en Havarm, en Ring til Retfærdighedens Finger, Titelbladet til Naturens Bog, et Par Tøfler til Versfødderne, en Blomsterpotte til Ansigtsrosen, en Almanak for Lømmelaarene.

Historisk-geografisk Opgave. Forbogstaverne af efterfølgende Navne læste nedad og Endebogstaverne læste opad give Navnene paa to danske Konger i Oldtiden: En By i Italien, en Flod i Tyskland, en By i Italien, en By i Fyen.

H. Nielsen.

Gaade: Min første Halvdel ligger i Vand,
min anden møder man først i Land,
mit hele slukker dig Tørstens Brand.
Se nu om Gaaden du løse kan!

—t.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 6: Tordenskjold.

Brevvexling.

„S. H. 36". Digtet oversendt til Redaktionen for „Ugeblad for Børn".

„En Ven af Husvennen": P. R. S. M. Første og anden Aargang kan endnu faas fuldstændig og tilsendes paa Bestilling fra Hovedkontoret. Første Bind koster heftet 3 Kr. 35 Ø., indbundet 4 Kr., medens andet (og tredie) Bind koste heftet 4 Kr. og indbundet i Shirtingsbind 5 Kr..

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 8. Søndagen d. 19. November. **1876.**

Sivpilleren fra Lindelyst.

Fortælling af C. A. Thyregod.

En mørk Høstnat trak der et svært Tordenvejr op over Stenholt By og dens Omegn, det tiltog i Styrke, saa tilsidst Tordenen buldrede uafladelig, og Lynglimtene afløste hinanden næsten i uafbrudt Rækkefølge. Klokken to om Natten var Uvejret paa det højeste. Omtrent ved det Klokkeslet kløvedes Luften af en Ildstraale, der et Øjeblik ligesom forvandlede den bælmørke Nat til den lyseste Dag; i samme Nu lød et Tordenskrald saa overlydt og saa forfærdeligt raslende, at hver levende Skabning i Byen maatte synke sammen af Skræk. Ti Minuter efter slog røde Ildluer ud af Straataget paa Maren Espes Stuehus.

Folk flokkedes til Brandstedet for at redde og slukke; Regnen, som nu styrtede ned i Strømme, var til Hjælp derved. Det lykkedes ogsaa at bevare Udhusene, men i Stuehuset havde Ilden faaet Overmagt lige strax, og det brændte ned til Grunden, hvorvel det meste og bedste Bohave blev reddet. Da Huset laa paa Jorden som gnistrende Emmer, og der var stillet Brandvagt derved, tyede Maren med sin tyveaarige Datter, Trine, og sin tiaarige Søn, Gert, ind i Nabogaarden, hvor Jørgen Mikkelsen og hans Familie tog vel imod dem og gav dem et Tilholdssted indtil videre.

Den skete Skade var ikke uforvindelig, thi det afbrændte Hus var brandforsikret for en Sum, der rigtignok var for lille, men dog vilde være en god Hjælp ved Gjenopførelsen. Det ikke forsikrede Indbo var for det meste blevet reddet, og der var ikke saadanne uhyggelige Minder knyttede til Branden, som der altid er, naar Mennesker eller endog blot Kvæg omkommer i Ilden. Men uagtet de mange mildnende Omstændigheder var Maren Espe utrøstelig over Skaden og mente, at nu var det forbi med hendes Lykke i Verden. Hun var dog en ganske velhavende Kone, men det var gaaet tilbage for hende i de to Aar, hun havde været Enke; thi hun var ganske vist en meget flittig og huslig Kvinde, men til at lede en Gaards Avlsbrug havde hun ikke de nødvendige Egenskaber. Saa kunde man rigtignok ogsaa tænke sig, at hun vel næppe vilde have fornøden Omtanke til at lede et større Byggeforetagende paa en ønskelig Maade.

Jørgen Mikkelsen var en noget egennyttig og selvkjærlig Mand, men han havde været meget hjælpsom mod Maren i hendes Enkestand, hvilket kunde have sin Grund i, at hans Søn, Johan, havde et godt Øje til Marens Datter, og denne Tilbøjelighed billigedes af alle vedkommende.

Maren Espe havde et varmt Hjærte og en stærk udviklet Skjønhedssans, der stundom kunde slaa ud som Pragtsyge, men dog oftest viste sig i et renligt, pynteligt og sømmeligt Husliv. Hvad der var kjønt og elskeligt, lagde hun mere Vind paa, end hvad der var fordelagtigt, og saa var hun heller ikke meget vidtskuende, men var i det hele rigere begavet fra Hjærtets end fra Forstandens Side. Det kunde baade en og anden benytte sig af, og det var ikke blevet til Baade for hendes Formuesvilkaar i den Tid, hun havde været Enke. Der var da gjort hende det Forslag, at hun skulde lade Johan Jørgensen og Trine faa Gaarden. Det vilde hun ikke, thi Gaarden skulde være i Behold, til Gert var voxen og kunde tage den. Trine og Johan vilde hun gjøre alt det gode, hun kunde, men Gaarden maatte de ikke faa. Deraf skjønnede imidlertid Karlen og hans Fader, at der ikke vilde kunne faas nogen Medgift til Trine i lange Tider, og det kunde blive tvivlsomt, om der i det hele vilde blive ret meget til hende, naar endelig Tiden kom. Johan Jørgensen, der tidlig havde et klart Øje for sin egen Fordel, var nok allerede ved at fatte Nag til det pjattede Drengebarn, for hvis Skyld Søsterens og

altsaa ogsaa Johans Fremtid blev mere tvivlsom, end den ellers vilde været.

Nu, da Maren var saa nedslaaet af den pludselige Ulykke, som hun troede var grænseløs, kom Johan atter frem med sit Forslag om at overtage Gaarden, og i sin Vaande og Raadvildhed sagde Konen Ja. Der blev da en Glæde hos vedkommende. Trine, der ligesom sin Moder var en blød og god Ting, syntes ikke at have ømme Ord og Kjærtegn nok til at vise sin Taknemlighed, og Johan og hans Fader — ja, de takkede ogsaa, men de havde andet at bestille. Det kan nok være, de rørte sig. Det var i Begyndelsen af September, Huset var brændt, men nu skulde der stilles et nyt og smukt Stuehus paa Benene inden Vinteren. Maren forbavsedes over, hvor let og snarlig alt syntes at falde i Lave, da syntes hun, at hun ogsaa kunde forestaaet Byggeværket, og hun fortrød halvvejs, at hun havde afstaaet sin Gaard; men hun brød ikke sit Ord, mindst naar det var givet til en god og kjær Datter og til den Svend, som hun gjærne gav sin Datter.

Hun kunde dog godt have gjort en Streg i Regningen, thi Betingelserne vare endnu ikke aftalte, og hun kunde have skruet dem op til en utaalelig Højde, men det vilde hun jo da ikke; thi det vilde have været urimeligt. Men hun tænkte ogsaa paa, at hun var en rask og kraftig Kone i en temmelig ung Alder og havde ikke Lyst til at ligge paa den lade Side. Hun vilde have noget at varetage, og hun talte om at faa en Plet af Marken og der faa et Hus bygget. Derimod var intet at indvende. Gaarden havde over 100 Tdr. Land gode eller middelgode, men til Dels uopdyrkede Jorder. Et Grundstykke i en af Markens Yderender kunde godt overlades hende. Mod Syd laa den gode muldrige og kalkholdige Hede, hvor Kløveren ved Sommertid stak Hovedet op over Lyngen, som om den keg efter, om Ploven ikke snart vilde komme. Mod Nord var der en Plet Sandagre af ringe Godhed, men meget smukt beliggende. Et af disse Steder kunde hun vælge, for det vilde jo da ikke være klogt at gjøre et Indhug midt i Marken. Maren vilde nu ikke for alt i Verden op at bo imellem de sorte Hedebanker, men Sandmarksjorden tiltrak hende stærkt, fordi den laa saa dejligt. Pletten skiltes fra Gaardens øvrige Jorder ved et lidet lynggroet Affæt; den var henved 10 Tdr. Land stor og havde mod Vest en dybtflydende Bæk, bag hvilken der stod en yndig Birkelund med dens marmorhvide Stammer, og sit vajende, hængende Løvværk. Mod Nord gik Bakken temmelig nær til Aaen og Engkjæret, og bag dette løftede sig Terdrup Storskov i maleriske Bakker og Sænkninger. Ingen af disse Herligheder tilhørte Lodden, men man havde Lov til at se paa dem, og det var allerede meget. Og spredt paa selve den sandede Agermark stod tre Kæmpehøje, bevoxede med Lindetræer, og fra den ene af disse Høje kunde man se den blanke, smukke skovkransede Fjord i en halv Mils Afstand. Maren vilde bo paa Sandmarkslodden, det var nu en afgjort Sag.

Og saa skulde der bygges et Hus til hende. Hun gik og saa paa det stadselige og velindrettede Stuehus, der blev opført paa Brandtomten, og saa enedes hun med sig selv om, at hun vilde have en Bolig, der var om ikke lige saa stor, saa dog lige saa kjøn og hyggelig. Men naar hun saa fik saadan en rar Bolig paa den smukke Plet, saa vilde hun have det hele til Ejendom, og det skulde tilfalde Gert efter hendes Død. Da det alligevel ikke var vist, at hun kunde bjærge Udkommet af den magre Lod, og der jo ogsaa kunde falde andet ind, saa skulde der fra Gaarden svares hende aarlige Ydelser af Korn og Brændsel og andre Sager, saa hun kunde være velbeholden i alle Maader.

Det var store Byrder, der saaledes paalagdes Gaarden, men i Forhold til dennes Værd vare de ikke for store, hvorfor de Indsigelser, der gjordes, ikke havde stort at betyde. Det blev værre, da der taltes om, at Gert ogsaa skulde have en Arvesum fra Gaarden, og da paastodes det, at han vilde faa tilstrækkeligt, naar han blev Enearving efter sin Moder. Han vilde da faa Huset og Jordlodden, men desuden vilde hun i de Kaar, hun valgte sig, kunne lægge Penge op til ham. Ja, det syntes hun nu ogsaa, hun kunde; men en lille Kjende skulde Drengen have at kræve i sin Fødegaard. Det blev da bestemt, at han skulde tillægges 50 Rd.

Maren Espe fik sig nu opført et smukt og velindrettet Hus paa Sandmarkslodden. Johan maatte bekoste Bygningen og fremdeles dyrke Jorden for hende. Der var ingen, som for Alvor mente, at Maren havde været for haard mod sin Datter, som utvivlsomt fik en særdeles god Arvelod, men det kunde dog falde trykkende nok for de unge Folk at bære Byrderne. Jørgen Jørgensen havde hele sin Dygtighed og Paaholdenhed behov. Trine havde efter sin Moder arvet Sans for det skjønne og behagelige, og hun led jo sagtens under mangt et Savn, der ikke blev mindre ved, at hun saa, hendes Moder og Broder havde alt efter Ønske. Mangt et utilfredsstillet Ønske fremkaldte hos den unge Kone et Suk, der ikke blev ubemærket af hendes Mand, som imidlertid alene havde Syn for det nyttige.

Maren vilde jo have sit smukke Hjem givet et smukt Navn, og saa kaldte hun det Lindelyst efter Lindetræerne paa Kæmpehøjen. Hun gjorde Bekostning paa Haveanlæg og holdt i det hele paa at forskjønne Tilværelsen, hvortil hun kanske havde vel megen Lyst til det øjnefaldende, det glimrende og det brogede. Hvorledes skulde ogsaa en Bondekone have tilegnet sig en ædel renset Smag. Det tog sig alligevel godt ud med de mange rigtfarvede Blomster,

hun havde i sin Have og sine Vinduer; det Hørgarnstøj, hun lavede sig til Klæder, fremviste rigtignok stærke Farver, men havde dog ganske tækkelige Mønstre. Hun gik da heller ikke helt op i Pragtlyst; hun var en flittig og i visse Maader tarvelig Kone og var altid god og barmhjærtig mod fattige og lidende.

Hendes fleste Tanker sysselsatte sig vel med hendes lille Dreng, hvem hun gjærne vilde give en god Opdragelse, og denne Stræben havde mange Betingelser for at skulle lykkes. Gert lignede sin Moder i Hjærtelag og Sindsretning; han var baade en god og opvakt Dreng. Til sin Lærdom var han baade villig og dygtig, og et kjærlig advarende Ord var altid nok til at holde ham i Ave. Men da han var af saadan en from og mild Natur, og hans Moder heller ikke var stræng af sig, saa fik han Lov til at raade sig selv for det meste. Han blev ikke holdt ordentlig til Arbejde; dog han havde intet Hang til Dovenskab og var altid travlt sysselsat, rigtignok mest med Narrestreger. Men der var som oftest Tanke deri, og naar han fik en Tanke virkeliggjort og fik lavet et eller andet Spilleværk, saa kunde hans Moder glæde sig med ham derover. Da han fik mere Vid og flere Kræfter, puslede han med Haven, lavede Løvhytter paa Lindehøjen, tegnede Billeder paa Papir og malede baade Loft og Vægge i Stuen. Han var idelig paa Færde hos en og anden Haandværker for at lære Kunstgreb, som han saa siden selv øvede. Sin vundne Færdighed anvendte han baade til Nytte og Unytte, men i det hele bragte den vel mere Tab end Vinding, og det fandt hans Moder sig i, thi hun var glad ved sin Søns Kunstfærdighed og hans gode Opførsel.

Der var andre, som fandt, der var ingen Grund til at rose ham, og mente, at saadan en lang Dreng, som han nu var bleven, havde bedre af at komme ud at tjene eller ogsaa blive holdt til at bestille noget ordentlig hjemme. Deri var vistnok megen Sandhed. Men Maren Espe kunde ikke faa over sit Sind at sende ham ud blandt fremmede og selv gaa saa alene, og hvad Bestilling i Hjemmet angik, saa var han jo aldrig ledig, og han lavede mange kjønne og nyttige Ting, og saa — hvad der var det bedste — han gjorde aldrig noget dadelværdigt. Ja, han brugte nogle Penge til at kjøbe Værktøj og Malerfarver og Tin til Lodning, men mon andre Knægte paa hans Alder ikke brugte endnu flere Penge til Kortspil og dumme Pibehandler, og var det saa bedre? — Hun vilde ikke ændre Forholdet.

Johan Jørgensen med sin skarpe Sans for Fordel og Nytte var en af dem, der strængest dadlede den Opdragelse, Gert fik. Han havde tidlig set skjævt til Drengen, og ved en eller anden Lejlighed gav han ham Ogenavnet „Sivpilleren", hvilket Navn brugtes senere af mange, thi man kunde jo saa godt tænke sig, at den fingernemme Dreng kunde sætte sig til at pille i en Bunke Siv. Johan havde en stadig Lyst til at gjøre Nar af ham, og Gert, der havde en øm Æresfølelse, holdt ikke af at komme i sin Fødegaard, og det gjorde hans Søster meget ondt, især da Moderen næsten i det Stykke blev ligesindet med Drengen. Trine, der jo ogsaa holdt af noget smukt, fik en Gang sin halvvoxne Broder til at saa, noget Blomsterfrø i Gaardens Have, men da Johan fik det at vide, gravede han Pletten om og lagde Kartofler deri, og saaledes viste han sig drillevorn paa mange Maader, og der var ikke noget godt Forhold imellem Frænderne.

Da Gert, var henved tyve Aar, havde han Indsigt og Færdighed i mange Ting, men han var endnu bestandigt „Sivpilleren", der dog ikke havde lært noget til Gavns og ikke var udholdende med strængt Arbejde, fordi hans Muskler og Sener vare bløde og lidet hærdede. Han gik endnu hjemme hos sin Moder, der ikke havde lagt Penge op, som hun en Gang haabede, men førte et tilfreds og stille Liv i sit smukke Hjem med Blomsterne i Vinduet og Blomsterne i Haven, med de malede Vægge i Huset og de vakre Løvhytter med den skjønne Udsigt paa Kæmpehøjene. Hun havde sit gode Udkomme og et velforsynet Hus. Gert havde drevet det til at kunne lave mange nyttige og vakre Brugsgjenstande af Blik og Pap og Træ og Kurveris m. m. Med slige Gjenstande forsynede han ogsaa andre Huse og fik derfor Tak og nogen Velvilje samt stundom lidt Vederlag. Det var dog ærgerligt, at han ikke kunde have nogen Glæde af at give sin Søster saadanne Ting, thi Johan gjorde altid Nar af det og vilde heller kjøbe sligt paa Markedet, for saa vidt det var nødvendigt. Det var ellers gaaet fremad med Johan i det forløbne Tiaar. Han var bleven en velstaaende og anset Mand, hvis Ord og Mening Omgivelserne tillagde megen Vægt. Hans Ringeagt for Gert var derfor smitsom, og det hed sig, at Maren Espes Søn vel var en ganske godmodig og skikkelig Dreng, men han var dog meget naragtig og vilde aldrig komme til at due til noget, hvis han ikke helt vilde bryde med sin Fortid og give sig til at lære at være — Skrædder.

En smuk Dag i Maj havde Knøsen været i Kirke, og da han paa Hjemvejen gik igjennem Terdrup Skov, kom han til at tænke, at nu maatte Skovmærkerne være komne frem, og at hans Moder vilde blive glad ved, at han bragte hende en Haandfuld. Han gik da vester paa fra Vejen ind i den tætsluttede Skov. Skovmærker fandt han og plukkede sit Lommetørklæde fuldt, men saa blev han ved at gaa omkring under de nys udsprungne Bøgekroner og kom saa langt frem, at han hørte et Vandfalds Brusen. Han vidste nu, at han var i Nærheden af Terdrup Mølle, og saa vendte han om og søgte ned mod Skovens Sydkant. Her sprang han over Hegnet og fulgte dette øster paa langs med Engene.

(Fortsættes.)

Norske Brudedragter.

I forrige Bind bragte Husvennen (Side 364) et Billede af en smuk Figurgruppe i Nationaldragter, som var fremstillet ved Filadelfiaudstillingen, og vi skulle i Dag efter Ny ill. Tid. meddele noget tilsvarende fra Norge nemlig et Par Figurer med ægte Brudedragter fra Hardanger, som med den norske Udstillingskommites Forsorg var udstillet ved Verdensudstillingen i Filadelfia. Da vi i Slutningen af forrige Bind have givet flere Meddelelser og Billeder fra Bryllupper i Norge, skal vi ikke give nærmere Forklaring til nærværende smukke Billede, der er saa omhyggeligt udført efter et Fotografi, at en udførligere Forklaring er overflødig.

Fra Sicilien.

I.

En itusslaaet Thekop.

En Fart til det af Rejsende kun lidet og altid med Ængstelse besøgte Sicilien, dette Røvernes Hjem, havde altid foresvævet mig som et langt morsommere eller

Brudepar fra Hardanger.

dog æventyrligere Maal for Turisten (den Lystrejsende), end denne Omflakken i det overciviliserede Frankerig og i Italien, hvor man af utallige Rejsebeskrivelser snart ved udenad hvad man faar at se og hvor selve Livet ikke ser synderligt anderledes ud end hjemme. Uden at agte paa Folks Advarsler om de Besværligheder og Farer, jeg vilde gaa imøde, begav jeg mig da en skjøn Foraarsdag paa Rejsen, ombord paa et Dampskib fra Neapel, trøstende mine Venner og mig selv med, at alle disse Historier om Røveri og Mord paa Sicilien vel kun var lutter Røverhistorier. Medens vi dampede hen over Neapels Golf eller Havbugt, var den, snart lyseblaa, snart smaragdgrønne Sø stille og den dalende Sols rødlige Straaler forgyldte Snekappen om Vulkanen Vesuvs rygende Top. Fartøjet var overfyldt med Passagerer; der herskede Liv og Lystighed, der lød Latter, Sang og Guitarspil i den lune, stjerneblaa Aften. Men pludseligt blev Vejret uroligt; en varm Vind fra Afrikas Kyster fejede stødvis henover Søen, jog Bølgerne op fra Dybet og ruskede ved Fartøjets Master og Skorsten, saa at det rullede og knagede i alle Fuger. Det hidtil lystige Selskab ved Table d'hôte i Skibets Salon blev mer og mer stille; en efter anden søgte Tilflugt i Køjerne, hvor man snart hørte dem gispe og vende Lommer. Ved Solopgang, og den var glimrende, prægtig, luftede en kjølig Brise og den blaagrønne Sø skinte atter som en spejlglat Flade, hvori Skarer af Delfiner ilte og sprang afsted rundt om Fartøjet, løbende omkaps med os. Søsygen var overstaaet og glemt; Alle stirrede fremad mod Sydvest, hvor Siciliens bjærgfulde Kyster ligesom stege op af Havet. I ilende Fart dampede vi omkring Monte Pellegrino, der som et mægtigt Forbjerg stævner ud i Havet mod den dundrende Brænding, og derinde laa Palermo, Siciliens Hovedstad. Staden ligger omkring en Bugt, ved Foden af vældige Bjærge, der taarner sig rundt i Baggrunden. Omringede og fulgte af en Sværm Tiggere, uheldige Skikkelser i ubeskrivelige pjaltede Dragter, begav vi os fra Skibet over den lange Bro, der tildels er anlagt paa de gjennem Aarhundreders Forløb fra Fjældene nedstyrtede Klippeblokke, ind i Staden, gjennem snavsede Gyder, men derpaa gjennem et Par anselige Gader med store Huse og enkelte Paladser, hvor det rigtignok ogsaa vrimlede af Lazzaroner og Tiggere, men ogsaa af pyntelige Spadserende, medens en Ekvipage, med overflødigt Tjenerskab af og til rullede forbi, fulgte af Lazzaronernes og Tiggernes mørke Blik og truende Miner. Efterat have set mig om i Staden tog jeg ind i Hôtel de France, paa hvis Balkon jeg nød en af disse herlige Aftener, som kun Syden kjender. Solen sank glødende ned bag Forbjærget Monte Pellegrino; dens sidste Straaler lyste paa de sortladne Uvejrskyer, der samlede sig paa de mange Bjærgkupler Øst for Palermo, men derpaa som en Skylavine rullede ned over Klippevæggene og lejrede sig i det dybe Dalstrøg; Himlen blev skyfri og skinnende i grønlig Klarhed, Fuldmaanen svævede hen under den uhyre Hvælving, ledsaget af den blaalige Aftenstjærne. Et Orgel kom kjørende frem for Hotellet og spillede flere Melodier, hvortil nogle unge Lazzaroner

Santa Rosalias Kapel ved Palermo.

og Piger dansede rundt i Kredsen af de forsamlede Tilhørere.

Jeg blev forstyrret i mine sværmeriske Betragtninger af den indtrædende Hotelpige, et vakkert Pigebarn med blaasorte Haar og mørke funklende Øjne; hun bragte mig en Kop Te og et Glas Islimonade paa en blank Blikbakke. Paa Dørtærskelen vendte hun sig halvt om og gjorte en afværgende Bevægelse mod en Mandsperson, som jeg kun flygtigt fik at se, da han hurtigt bortfjernede sig; men idet hun derpaa gik frem paa Balkonen, snublede hun over en ujævn Flise og — Tekoppen gled ned fra Bakken og sønderfloges mod Stengulvet.

„Mi dio! mi infelice!“ (Min Gud! jeg Ulykkelige!) skreg hun i Vejret, idet hun satte Bakken med Glasset hen paa Balkonens Brystværn og derpaa kastede sig ned paa Fliserne og samlede Skaarene. Jeg forsikrede hende leende, at Ulykken ikke var saa stor; men med flydende Tunge og bestandig skrigende Stemme forklarede hun, at det var en kostbar Kop, at Værtinden var en stræng og ubønhørlig Signora, der vilde forlange, at hun skulde betale Koppen, hvilket hun ikke kunde og derfor vilde blive jaget med Spot og Skam af Tjenesten. Paa mit Spørgsmaal om, hvad Koppen vel kostede, svarede hun hulkende, at den ikke kunde faaes for mindre end fem Lirer (omtrent 3 Kroner 64 Øre).

„Der har Du ti Lirer“, sagde jeg og rakte hende en lille Guldmønt, „saa kan Du betale Koppen og Resten er la buona mano (den gode Haand, Drikkepenge) til Dig“. Marietta, saaledes hed Pigen, foer i Vejret; leende over hele Ansigtet og i den yderste Overraskelse udbrød hun: „Grazie, Signor! grazie“ (Tak, Herre! Tak!). Paa mit utaalmodige Vink — jeg var i Grunden selv lidt overrasket af min Gavmildhed — ilte hun til Døren, men vendte sig om paa Tærskelen, gjorte et Knix og sagde halvt hviskende: „Det skal ikke fortryde Dem, Signor!“

Da jeg næste Morgen traadte ud af Hotellet, for at gjøre en Runde i Staden, stod Marietta der i Samtale med en Vandbærer — en ung smuk Knøs med et Par lynende Øjne og en dristig Pande —; hun hilste mig med et Smil og et sirligt Knix, og Vandbæreren tog sin spidspullede Hat af, men, som det forekom mig, med en stolt, næstem fornem Mine.

Ved Table d'hôte havde jeg truffet Aftale med et Par rejsende Damer om at ledsage Dem paa en Tur opad Monte Pellegrino til den hellige Rosalias, Siciliens og særligt Palermos Skytshelgenindes Kapel. Tidligt paa Eftermiddagen bestege vi da de, kun maadeligt opsadlede Æsler og begave os med en Guida (Fører, Vejviser) paa Rejsen. Ad en stenlagt Vej langs Havnen nærmede vi os den stejle Bjærgside og nu gik det altid opad, men i Zigzag, højere og højere, nogle Steder over store Buer eller Broer, der føre hen over Afgrunde. Vor Vejviser, der tillige var Æseldriver — en pjaltet, vildt udseende Lazzaron — vexlede under Vejs flygtige Ord med de hist og her os mødende Vandringsmænd eller Æselsryttere, der alle vare bevæbnede med lang Flint og Dolk i Beltet; det var Jægere, havde man fortalt os i Hotellet, og om Dagen havde man intet at frygte af dem, men at det vel hændtes, at ensaadan Jæger ud paa Aftenen forvandledes til Røver. Omsider naaede vi op til Bjærgets Plateau (det flade Højdepunkt), hvorfra man har en storartet Udsigt over Palermo dybt dernede og udover det skinnende Hav. Ad nogle i Klippen indhuggede Trin stege vi op til den hellige Rosalias Kapel og kom derind gjennem en kirkemæssig Façade eller Port, der er bygget op ad Klippens Væg, i en skjønt noget utydelig Forbindelse med det bagved liggende Kloster, hvis Munke have Opsyn med Helligdommen og forrette Gudstjeneste der. Selve Kapellet er en dyb, af Naturen dannet Grotte i Klippen. Sagnet fortæller, at den forfulgte Martyrinde havde skjult sig her paa en fremspringende Klippepynt og døde der. Først flere hundrede Aar efter opdagedes hendes Lig og førtes til Palermo, hvor Pesten havde raset i nogen Tid, men pludselig hørte op, da Martyrindens Lig kom indenfor Byens Mure. Under Klippepynten staar et Jærnbur, i Form af et Alter; gjennem Gitteret ser man et hvilende Marmorbillede af Helgeninden, omgivet af brændende Voxlys.

Efterat have indtaget nogle medbragte Forfriskninger ud for den skummelt gabende Aabning til en mørk Klippehule, hvor ingen Rejsende vover sig ind af Frygt for Slanger eller andet Utyske, — skjønt vi ikke opdagede andet end en Mængde vevre Firben, med glimrende Øjne —, begave vi os paa Tilbagevejen; Solen var i sin Dalen og Aftenskumringen nær. Vor Vejviser, som løb hid og did, snart forud, snart bagefter os, forsvandt pludselig, uden at vi vidste hvor han var bleven af, indtil vi noget længere frem saa ham sidde ganske rolig paa en Sten, beskjæftiget med at ransage sine Pjalter og dræbe visse ubehagelige Insekter. Vi maatte ride langsomt og forsigtigt paa den stejle Vej nedad, hvor vore Æsler ikke sjælden glede ud paa de af Slid glatte Stenfliser. Ved en skarp Omdrejning, hvor det allerede skumrede lidt, i Skyggen af en Klippepynt, stode paa engang tre uhyggelige Skikkelser foran os, som om de vare stegne frem af Jorden; vore Æsler standsede instinktmæssigt, Damerne skrege op af Forskrækkelse og jeg, som øjeblikkelig begreb, at her var Begyndelsen til et Æventyr, saa mig urolig om efter Vejviseren; men han var igjen forsvunden. Hver af de tre Karle var bevæbnet med en Flint samt bar en Jagttaske, eller rettere en Lærredssæk i en Rem over Skulderen; utvivlsomt vare de af den Slags Jægere, man havde fortalt os om i Hotellet. Med Hatten i Haanden og en kun libet be-

rolige Høflighed traadte de tæt hen til os; nikkende til mig med en fiffig Mine, sagde en af dem: „Scusi, Signor!“ (undskyld, min Herre!) De har sikkert et Ur hætet til deres prægtige Guldkjæde, og disse skjønne Signoraer bære vel ogsaa Ure med Guldkjæder, saa kunde Deres Excellencer nok sige os, hvad Tid det er paa Aftenen — vi ere fattige Stakler og have forsinket os paa den uheldige Jagt; Deres Excellence maa ikke nægte os la buona mano — den hellige Rosalia vil nok bede for Dem til Madonna“.

Under denne Tiltale, hvis rette Mening var forstaaelig nok, overvejede jeg ved mig selv, om det ikke var rigtigst at løskjøbe os ved at ofre vore Ure, hvis det Offer kunde forslaa; der var dog ingen anden Udvej og jeg var allerede i Begreb med at tage mit Ur op af Vestelommen — da lød der pludselig hurtige Hovslag bagved, en kraftig og bydende Stemme raabte: „Ferma!“ (Holdt!), og en fjerde Jæger paa et stort Mulæsel travede frem omkring Klippehjørnet; da han kom nærmere, gjenkjendte jeg til min store Forundring Vandbæreren, som jeg om Morgenen havde set i Samtale med Marietta; men nu var han fuldt væbnet, bar en sort Kappe malerisk slængt over den ene Skulder og havde en rød Hanefjer i den spidspullede Hat. Han tilnikkede os en Hilsen med en, paa engang stolt og velvillig Mine og gjorde derpaa en bydende Haandbevægelse mod de tre Jægere eller Røvere, der hurtigt trak sig noget tilbage.

„Non abbiate paura, belle signore!“ (Værer uden Frygt, mine skjønne Damer!) tog han til Orde med en Hofmands Anstand; „det er nogle fattige Djævle, der have havt Uheld paa Jagten og nu gjærne vilde fortjene et Par Lirer ved at lede Deres Æsler ned ad den slibrige Vej, der for uøvede Bjergrejsende kan være farlig nok, naar Duggen falder mod Aften. „Buona sera!“ (god Nat, egentlig god Aften) tilføjede han og med et venligt, det forekom mig, nedladende Nik til mig fortsatte han sit Ridt i et rask Trav.

De tre Røvere, der nu igjen vare blevne Jægere, kom atter nærmere med stor Ærbødighed; hver af dem tog et af Æslerne ved Bidslet og under deres omhyggelige Førelse naaede vi lykkeligt ned til Havnevejen; vor Vejviser, som atter havde indfundet sig, slentrede bagefter med en yderligt gnaven Mine. Her toge vi Afsked med Røverne, der udtømte sig i Taksigelser for de Lirer, jeg uddelte iblandt dem, velfornøjet med dette Udfald af vort Æventyr.

Ved Ankomsten til Hotellet modtoges vi af Marietta, som under fornøjet Latter og en Strøm af Velkomsthilsener hjalp Damerne af Sadlen. Nu fortrød jeg ingenlunde min mod hende udviste Gavmildhed; hun var, som jeg nok formodede og senere fik Vished om, Kjæreste med den unge Vandbærer, der om Morgenen optraadte i denne Egenskab, men om Eftermiddagen og Aftenen var Jæger og lejlighedsvis drev Røverhaandværket som Høvedsmand for en lille Bande, hvilket efter hans Begreb var en berettiget Maade at samle Midler paa til at sætte Bo, for at kunne hjemføre sin Brud.

p. p.

Luk op.

Luk op, luk op dit Øje for Solens Straaleglans,
for Engens bløde Tæppe, for Skovens grønne Krans,
for Blomstens fine Bæger og farverige Dragt,
for al Naturens Skønhed og Himlens lyse Pragt.

Luk op, luk op dit Øre for Fuglens glade Sang,
for Vindens sagte Hvisken og Havets dybe Klang,
for alle glade Stemmer der juble Vaarens Lyst,
for alle hulde Toner fra Menneskenes Bryst.

Luk op, luk op dit Øje for Herrens Kjærlighed,
for al hans Magt og Vælde der kom til Jorden ned,
for al Guds rige Naade i Hytte som i Slot,
for alt hvad Livet bringer af stort og smukt og godt.

Luk op, luk op dit Øre for Herrens stærke Røst,
for Evighedens Toner og Sorgens milde Trøst,
for Aandens Kald til Sjælen, for Jesu milde Ord,
for Sukket efter Freden der, i hvert Hjærte boer.

Luk op, luk op dit Øje for Næstens Sorg og Nød,
luk op de lave Hytter for Glædens Morgenrød,
luk op de stængte Døre, at Avind bort kan fly,
og Haabet atter løfte sin Vinge højt mod Sky.

Luk op din Haand at give, at lindre andres Savn,
luk op for Gud dit Hjærte, for Jesus Krist din Favn,
luk op din Mund at synge om Herrens Naade stor,
at Takkesang kan stige til Himlen højt fra Jord.

Da lukker op sit Rige Gud Fader her for dig,
at alt paa Jord du kjender hans Glæde underrig,
og naar engang i Døden dit Øje lukker sig,
da lukker Han for evigt dig ind i Himmerig.

E—h.

Husflid.

En blind Mand og hans Gjerning.

En 59 Aar gammel Mand, ved Navn Niels Madsen, der i ca. et halvt Aarhundrede, ikke har set, hvorledes hans Omgivelser ere, lever i Bratten i Elling Sogn ved Frederikshavn. En halv Snes Aar gammel mistede han Synet paa følgende ejendommelig Maade. Drengen bad en Dag Faderen at række sig en Bog, som laa oppe paa en Hylde, og medens denne efterkom Forlangendet stillede Drengen sig under Hylden og saa i Vejret efter, at Bogen blev tagen. Ulykken vilde nu,

at der paa samme Hylde skulde ligge en Uldsax, som Faderen, idet han tog Bogen, kom til at rive ned, saa at dens to Spidser borede sig ind i begge Øjnene paa Drengen. Mangel paa hurtig Lægehjælp var vel sagtens en væsentlig Aarsag til, at Øjnene kom til at bulne, hvoraf Følgen blev Blindhed. „Jylly“ meddeler nogle Oplysninger om, hvad denne Mand kan udrette med sine Hænder. Naar han ikke tærsker eller skærer Hakkelse eller gjør andet Arbejde, griber han — som han selv ytrer — Kniv og Fil og fusker lidt i Ravforarbejdelsen, og han er dertil noget af en Billedskærer samt „Pibefabrikant“. Af hans Arbejder i Rav har Meddeleren set en Haand og et Kors, og kunde ikke andet end rose den Nøjagtighed, hvormed disse to Gjenstande vare udførte, naar man tager i Betragtning at Manden er blind. Af hans Frembringelser i Billedskæreriet ejer en Handlende i Frederikshavn en Prøve: en Fyrstikholder, der forestiller en Mand siddende med en Tønde paa Ryggen, hvor Fyrstikkerne sættes. Som „Pibefabrikant“ spiller han en Rolle, idet han aarlig har en betydelig Levering af smaa Piber, forfærdigede af Kreaturhorn, til Omegnens rygende Folk, saa man ikke ser en Mand der fra Egnen, der ryger Tobak, uden at han ogsaa har forøget sit Bo med en af „Niels Madsens Rygemaskiner“. Af disse Sysler vil man forstaa, at denne Mand er i Besiddelse af en sjælden fin Følelse; han er dertil begavet med en lys Forstand og en udmærket Hukommelse. Med sin gode Hukommelse har han været en god Støtte, naar det gjaldt om fortids Oplysninger til Beskrivelse af Egnen i gammel Tid, da han erindrer ikke alene, hvad han selv har oplevet, men ogsaa hvad han som Dreng har hørt fortælle, at hans Fædre havde oplevet.

Vandtæt Skotøj.

Vi have i et udenlandsk Tidsskrift set følgende, som det synes paalidelige, Anvisning til at gjøre Skotøj vandtæt og Læderet holdbart. Man tager ligemeget Talg og Svinefedt, smelter Blandingen godt sammen og lader den stivne. Naar man vil anvende Smørelsen tager man saameget som behøves til et eller to Par Støvler, og smelter den over en sagte Ild. Naar det er koghedt rører man en Skefuld Terpentin deri og smører Læderet, og navnlig Sømmene, godt ind med den hede Smørelse, hvorpaa Skotøjet stilles en Tid lang under en varm Ovn. Læderet bliver ved denne Behandling baade vandtæt og smidigt. Vil man bruge Smørelsen som Skosværte, kan man røre noget Kønrøg i den flydende Fedtblanding første Gang den sammensmeltes.

Smaating.

Forskjellige Bevæggrunde. Daglejeren: „Nej se, er Herren allerede saa tidlig paa Færde?“ — Godsejeren: „Ja, jeg vil hente mig Appetit til min Frokost. Du er ogsaa tidligt ved Arbejdet, ser jeg“. — „Aa ja, Herre, jeg er i Færd med at hente mig Frokost til min Appetit“.

Klogt Barn. En lille Dreng, som første Gang var i Skole, blev prøvet af Læreren i hvad han han havde lært. „Naa min Dreng, kan Du tælle?“ — „Jo det kan jeg godt“ — „Lad os saa høre hvor langt Du kan tælle da!“

„— En, to, tre, fire, fem, sex, syv, otte, ni, ti — Knægt, Dame, Konge“.

Kjærlig Ægtemand. En Amerikaner mødte nylig en Skolekammerat i Neapel. — „Hvad, er Du her!“ raabte han forundret. — „Ja, jeg har nylig haft Bryllup og har nu foretaget en lille Evropatur for at tilbringe Hvedebrødsdagene i Italien“. — „Saa maa jeg da have Fornøjelsen at hilse paa Din unge Kone?“ — „Min Kone“ — ja ser Du, hende har jeg ladet blive i New York.

Historisk-geografisk Opgave. For- og Endebogbogstaverne af efterfølgende Navne læste fra oven og nedad give Navnene paa to Brødre, der efter hinanden bestege Danmarks Trone: En By i Fyn. — En By ved Limfjorden. — Et Kanton i Sveits. — En By i Nordsjælland. — En By paa Bornholm — Det fornævnte Kanton i Sveits. — Et evropæisk Kongerige. — En By i Sverrig. — En Flod i Spanien. — En By i Midtsjælland.

Stavelsegaade:

1.

Jeg hæver mig og slimrer
og smukt i Lyjet glimrer,
jeg spiller i hver nævnelig Kulør,
og der hvor Vinen flyder,
tidt herlig jeg den fryder;
men er dog falsk som selve Vinhumør.

2.

Begyndelse og Ende
er ej hos mig at kjende
og dog jeg favne kan om mange Ting.
Snart bruges jeg som Smykke,
snart som en Pant paa Lykke,
snart gaar igjennem mig forvovne Spring,

1. 2.

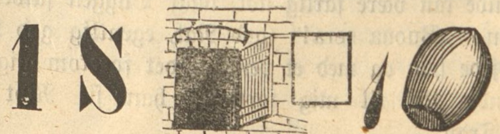
Jeg huser Lys og Mørke,
i mig de prøve Styrke,
og Mørket gaar med Sejren af tilsidst;
men hold kun Mørket oppe;
thi over alle Toppe
skal Lyset atter straale, det er vist.

Firkantet Nød: Af 4 E, 3 G, 3 N, 2 A, 2 J, 1 K og 1 L dannes fire Ord, som skrevne under hinanden og læste fra oven og fra venstre give Løsningen paa følgende Gaade:

Tidt smager det første en Lækkermund godt:
det andet kan vise dig Længden og Breden;
en Ejer af tredje er ingen Per Tot;
var alle det fjerde, da herskede Freden.

L—U.

Billedgaade (Rebus).

Opløsninger fra Nr. 7:

paa Historisk-geografisk Opgave:

Rolf. Rom Oder Livorno Faaborg. Gorm.

paa Gaaden: Øl.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjobenhavn.
Nr. 9. Søndagen d. 26. November. 1876.

Sivpilleren fra Lindelyst.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

kovdiget slaar en Bugt, fordi der er et Kildevæld inde i en Sænkning i Bakkesiden, og Vældet regnes med til Engen. Over den derved fremkomne Krog skyggede en stor og gammel Bøg, der strakte sine løvrige Grene som værgende Arme ud over Kilden og de omgivende kalkrige Skrænter, der fremviste en Mangfoldighed af Gjøgeurter og andre farverige Blomster i det tætte saftiggrønne Græs. Paa Skrænten sad en Pige, hvis Skjønhed havde Farvepragt fælles med Omgivelserne; thi Orchiderne kunde ikke maale sig med den høje Rødme paa hendes Kinder og Læber, og hendes simple Hvergarnskjole var grøn som Græsset hun sad paa. Forglemmigejerne ved Kildevældet lignede kun svagt hendes skjønne blaa Øjne, og Ranuklerne maatte ogsaa staa tilbage i Glans for Guldlokkerne i hendes Ørenringe. Hun syslede med at binde en Skovmærkekrans, som hun ibandt Forglemmigej og Koblommer. Gert standsede et Øjeblik ved Synet af Pigen, saa bød han „Goddag", hun svarede med et lille Nik, og saa gik hun videre.

Dog snart standsede han i sin Gang, og saa stod han et Øjeblik stille, hvorpaa han vendte tilbage. Da hun atter saa ham komme, samlede hun i Hast Skovmærkerne og Blomsterne i sit Forklæde og rejste sig med den halvfærdige Krans i Haanden og stod saa at sige med den ene Fod rede til Flugt. Hun opbiede dog hans Komme, og han standsede et Par Skridt fra hende og spurgte: „Er Johan Jørgensen ikke kommen her forbi?"

„Her kom nylig en Mand forbi", svarede hun; „men jeg kjendte ham ikke, og jeg kjender heller ikke den Mand du nævnte".

„Johan Jørgensen? Ham kjender jo da enhver i Sognet".

„Men jeg er ikke her fra Sognet; jeg har ikke været i Møllen ret længe".

Efter endnu et Øjebliks Forløb sagde Gert Farvel og gik. Han havde ikke nogen særlig Grund til at tro, at Johan Jørgensen netop skulde være kommet ad den lidet færdede Sti ved Skovhegnet, og han brød sig ikke det mindste om, enten han var kommen der eller ikke; det var kun et Skinærinde, han gav sig for at se lidt mere nøje paa Pigen. Han kjendte af Anseelse alle

Sognets Piger, men hende kjendte han ikke, og heller ikke syntes han, han kjendte nogen, der var saa smuk som hun. Synet af hende havde grebet ham med en vidunderlig betagende Magt. Det Usædvanlige øgedes ved, at hun, den ubekjendte sad der saa hjemlig i en tarvelig og noget slidt Dragt midt inde i Sognet. Derfor vendte han tilbage til hende og styrkedes i sin første Mening, at han aldrig havde set saa dejlig en Pige, og da hun saa talte, gjorde det atter et nyt Indtryk paa ham; thi Maalet lød smukt, men forraadte dog en Fejl; thi hun kunde ikke udtale Ordene rent, hun ligesom sløjfede og afstudsede Lydene. Havde han truffet hende her i Aftenskumringen, kunde han have troet, det var en Huldre- eller Ellepige, der bode i Skovkilden; men det var jo netop lys Dag og Solen stod højt paa Himlen.

Her kan det maaske være passende at meddele, at den paagjældende ganske vist var en kjøn Syttenaarspige; men det var dog mest Farvepragten og den yppige, smilende Sundhed, der blændede hans Sandser. Hun var for sin Alder noget rigt udviklet, havde smukke Øjne og et svært graaligt gult Haar; men man kunde maaske nok have Grund til at sige, at hendes Læber vare altfor fyldige og hendes Kinder for kjødfulde og røde. Hvis en eller anden vilde føjet til, at hun saa dum ud, saa kunde det maaske være betænkeligt nok at stemple det som Usandhed.

Gert saa imidlertid ingen Mangler hos hende; men hvem var hun? Nu vidste han at hun havde Tilhold i Møllen, men derved var han ikke meget klogere. Snittet og Stoffet i hendes Dragt tydede paa Bondekaar, den brede Straahat med Staalspændet gjorde dette tvivlsomt, og Guldet i hendes Øren tydede paa, at hun ikke var nogen Tjenestepige. I hvilken Egenskab hun opholdt sig i Møllen, var ikke let at gjætte.

Han var meget adspredt og tankefuld, da han kom hjem. Medens hans Moder modtog og ordnede Skovmærkerne, gik han hen og saa sig i Spejlet og fandt, hvad han maaske ogsaa vidste før, at han var en kjøn Knøs. I Dagens Løb omtalte han for sin Moder den fremmede Pige, uden dog at lade sig mærke med det Indtryk, hun havde gjort paa ham. Maren Espe var ikke inde i Sognets eller Byens Nyheder, og hun vidste ikke hvad for Tyende eller Slægtninge, der kunde være i Møllen, saa fra den Kant fik han ingen Besked.

Gert sov ikke godt den Nat. Han drømte om en blomstrende ungdommelig Skjønhed med Guld i Ørerne, Blomster i Forklædet og dejlige hvide Hænder. Saa vaagnede han af Søvnen, men vedblev at drømme. Næste Morgen havde han udfundet, at de behøvede at faa Malt til Møllen; Moderen mente, det kunde nok opsættes et Par Dage. Han havde dog nu just Tid og Lyst at besørge Ærindet, sagde han, og saa havde hun intet derimod, og han dinglede af med Maltposen. Han var da ogsaa heldig nok til at faa den smukke Pige at se; thi hun gik i Haven og hængte Tøj op til Tørring; han sagde Goddag til hende og fik en Gjenhilsen og et Gjenkjendelsesblik. Det var endnu ligesaa heldigt, da han kom ind i Møllehuset, at han igjennem den aabne Luge kunde se hende gaa ude i Haven; thi saa var der nogen Anledning for ham til at sige til Møllesvenden: „Hvem er den Pige? Hende har jeg ikke set her i Møllen før".

„Hvem? Naa, den! Nej, hun har ikke været saa længe her. Hun hedder Else Marie".

„Hvor er hun fra?"

„Fra Tandsig. Det er Niels Eriksens Datter, om Du har kjendt ham".

„Nej, jeg har ikke. Tjener hun her i Møllen?"

„Om hun tjener her? Aa ja, det gjør hun kanske paa en Maade; men ellers ved jeg det ikke. Hendes Moder og Møllekonen vare nok et Slags Søskendebørn eller Næstsøskendebørn; men hendes Moder er død for længe siden, og nu er hendes Fader nok ogsaa død sig ihjæl, og saa skal den stakkels Tøs jo være et Sted. Jeg ved ikke, om hun tjener her, for jeg har ikke spurgt hende om det, og hun taler ikke meget. Hun kan ikke tale rigtig; thi hendes Tunge er for tyk, sige de. Siger en noget til hende, saa viser hun stitiende sine hvide Tænder frem, at en kan læse Svaret derpaa".

„Det er jo kjedeligt", mente Gert.

„Aa ja; men det er dog i mine Tanker ikke den værste Udyd, for der er saa mange Kvinder, hvis Tunge løber altfor glat. Mens vi tale derom, Gert! Vil Du ikke gaa hjem til min Kone engang og se til vort Stueur, der er noget galt med det i Slaget!"

Det lovede Knøsen, saa fik han sin Maltpose og fjærnede sig; men han gjensaa ikke Else Marie dengang. Hende fik han dog Held til at møde siden, og han fik ogsaa ad anden Vej fuldstændig Underretning om hendes Herkomst og Frænder.

Niels Eriksen i Tandsig var i sin Velmagtstid en ret formuende Gaardejer. Han var meget enfoldig og ikke saa lidt naragtig, men det mærkedes næsten ikke, da han dog havde Kløgt nok til at lade sin forstandige Kone raade. De havde kun et Barn, nemlig Else Marie, og Moderen døde bort fra sin Datter, mens denne var et Barn. Fra den Tid gik Velstanden i stor Hast til Grunde; thi Niels var nu bestandig paa Udflugter, spillede og gjorde dumme Handeler og blev trukken op paa alle Maader; men hjemme spillede Tjenestefolkene Mester og stjal fra ham og levede højt, medens Pigebarnet tidt maatte baade sulte og fryse. Det rev da ud inden ret længe, og da Manden havde gjort Gjæld, som ikke blev betalt, saa blev Gaarden solgt ved Auktion. Paa den Tid blev Else Marie konfirmeret og var nok temmelig gammel den Gang; thi hun havde et tungt Nemme og

et trangt Mæle og var da ogsaa meget forsømt; men Faderen gav hende Silkekjole og Guldørenringe med lange Berlokker; thi den Gang var han ovenpaa. Gaardsalget indbragte nemlig ikke saalidt mere, end han skyldte bort. Fornustige Folk raadede ham nu til, at han skulde se at faa en Tjeneste til sit Barn og en til sig selv og sætte sine Penge fast paa et sikkert Sted; men han sagde, at han vilde kjøbe en Ejendom, og saa skulde Barnet være hans Husholderske. For det første lejede han sig nu en Stue, hvor Datteren kunde have Tilhold, saa kjøbte han sig to Lommeure og stak et i hver Lomme i sin Vest. Sine Penge bandt han ind i et Lommetørklæde, og med dette Bundt Specier i Haanden gik han ud at kjøbe Ejendomme.

Saaledes strejfede han om en Tid, og Pigebarnet fik at slide Tiden, som hun kunde. Nu led hun ingen Mangel; thi Faderen gav hende Penge, naar hun forlangte dem. Han havde jo Penge nok, skjøndt det tydeligt skjønnedes, at Speciebunken i Tørklædet blev mindre ved hver Udflugt han gjorde. Endelig udeblev han engang i flere Dage, og saa blev han bragt hjem som Lig. Hvad der egentlig var sket med ham, og hvor hans Ure og Penge vare blevne af, blev aldrig oplyst, men det hele var borte, og Else Marie stod forældreløs og fattig uden at have lært noget nyttigt.

En af hendes Frænder paa Mødrenefide hentede hende og beholdt hende en Tid, siden kom hun til en anden Slægtning og saaledes fremdeles, idet hun ikke havde fast Tilhold eller vis Stilling. De temmelig storsindede Frænder vidste nemlig ikke, hvad de skulde gjøre med denne forsømte Pige med de svage Evner, og saa lode de hende gaa for det hun var. Der var jo nok talt om, at de skulde se at faa hende i en ordentlig Stilling; men hidtil var det ikke blevet til noget, og nu var der gaaet flere Maaneder siden hendes Faders Død.

Gert Espe var, som vi vide i høj Grad henrykt over Pigens pragtfulde Ydre. Hvad han hørte om hendes Barndomskaar var nærmest egnet til at øge hans Deltagelse for hende, og hendes Naturfejl, det trange Mæle syntes ham at give hende en ejendommelig Ynde mere. Hun vidste godt, at hun havde denne Mangel, og var undselig derved. Derfor talte hun ikke uden Nødvendiged, men havde dannet sig et Slags Minesprog, og naar hun aabnede Læberne til et Smil og lod den fejlfri Tandrække skimte, saa var Smilets Særtræk oftest i Stand til at tolke hendes Mening, og dette Minespil kunde være meget udtryksfuldt. — Gert var flittig paa Færde for at møde hende, og det lykkedes ham tidt, og snart søgte hun selv slige Møder; thi han var, som det er antydet en meget smuk Knøs, og hendes Livsvej havde ikke været saa lys, at hun havde Raad til at vise sig frastødende med forekommende Venlighed. Det var vistnok en stor Lykke for den stakkels Tøs, at den første Yngling, der kom hende saaledes i Møde, bar sin Elskov i et redeligt og uforfærvet Hjærte.

De to kom snart til fuld Forstaaelse, og saa varede det heller ikke længe, inden han aabenbarede Hemmeligheden for sin Moder. Hun syntes jo da, det var rent galt og gjorde sin Søn Modforestillinger, men han var saa betagen af Elskov, at de ikke virkede. Han var vant til at faa sin Vilje og besad fortrinlige Overtalelsesgaver overfor sin ømme Moder. Denne begyndte at tage Sagen i Betænkning og ønskede da at se og tale med Else Marie. Hun kom da op til Lindelyst en Dag, og selv paa Maren Espe gjorde hendes Skønhed sin Virkning. Den blide Kvinde var da ogsaa bleven rørt ved at høre om Pigens mangelfulde Opdragelse, og Maren troede at skjønne, at der virkelig var meget godt og elskværdigt i det forsømte Barn. — Folkene i Møllen fik ogsaa at vide, hvad der var i Gjære; men hverken de eller de andre Frænder gjorde nogen Vanskelighed. De ventede sig kun Bryderi og Tynge af Pigen og vare glade ved, at nogen vilde skille dem ved Ulejligheden og Ansvaret, navnlig naar denne nogen var saa grundskikkelige Folk som „Sivpilleren" og hans Moder.

Saa handlede Maren som sædvanligt mere efter øjeblikkelig Indskydelse end efter klog Overvejelse, idet hun ikke alene gav sit Samtykke, men ogsaa tillod, at der uden lang Opsættelse kom et Ægteskab i Stand imellem det pur unge og lidet dulige Par. Hun havde jo dog Raad til at føde dem alle, og naar dog alligevel Else Marie skulde være hendes Svigerdatter, saa skulde hun ikke længer gaa og være Skumpelskud og Byrde for nogen. At Johan Jørgensen og mange andre fandt dette Giftermaal yderlig dumt, kan man nok vide, og det saa da ogsaa næsten ud, som de havde Ret. Johan tilbød et Væddemaal om, at Fattigkassen skulde faa Lov til at føde Gert og hans Familie, naar Maren Espe ikke kunde længer; men der var nok ingen, der vilde slaa til Væds med ham derom.

Nogen foreløbig Ulempe flød dog ikke af Giftermaalet for det første. Else Marie var en stille, kjærlig Sjæl, der vel var noget svag i Aanden, men baade føjelig og lærvillig. Hos sin Mand og Svigermoder, som hun begge fattede ubetinget Tillid til, turde hun spørge sig for; thi de vilde jo ikke le ad, at hun udtalte Ordene fejlfuldt; og saa vilde hun gjærne søge Undervisning i alt Kvindegavn, og hendes smukke Hænder lystrede hende ikke daarligt. Det syntes klart, at hendes omtalte Naturfejl var Aarsag i de fleste af hendes andre Mangler, thi fra Barndommen af var hun bleven skræmmet ved at blive eftervrænget, og det havde kuet hendes Mod. Det er nu vistnok, at hun, der saa sent kom til at lære kvindelig Haandgjerning, næppe vilde opnaa nogen fortrinlig Færdighed deri;

men hun var flittig og taalmodig, og hun var meget omhyggelig for, at Arbejdet kunde blive godt og smukt gjort. Hun havde ligesom Gert og hans Moder Sans for Skjønhed, Renlighed og Orden.

Da Gert var bleven gift, lod det til, at han vilde blive en mere stadig Arbejder; men det kom dog ikke til ret at vise sig; thi det glade Samliv varede ikke ret længe. Han blev taget til Soldat. Det kom ikke uventet, skjøndt der jo var Mulighed for, at han kunde blive fri som saa mange andre i den Tid. Han maatte imidlertid afsted; men nu var der ligefuldt tre Mennesker i Huset; thi han og Else Marie havde nu et lille Barn.

Saa begyndte da den lange Række af Ulykker, som Skjæbnen havde i Beredskab for „Sivpilleren“ og hans nærmeste. Maren Espe blev nemlig syg og sengeliggende og kunde ikke komme sig igjen. Hun laa endnu syg, da han efter halvandet Aars Fraværelse kom tilbage. Der var søgt Lægehjælp, som der da ogsaa blev søgt fremdeles; men denne og meget mere kostede Penge, og Else Marie havde ingen Forstand paa at omgaas med Penge. Nogle Skillinger havde Maren havt liggende, de vare gaaede med; Gerts lille Arvesum var bleven inddraget og tildels gaaet med. Resten gik med i det følgende Halvaar, medens Gert var paa Færde for at raadspørge baade de kloge og de tossede om Redning og Lindring for den elskede Moder. Saa kom Foraaret med Krig og Krigsrygter, det var 1848; og Gert indkaldtes paany til sin Afdeling.

Hans Moder laa syg og hjælpeløs og sukkede efter Døden som den eneste tænkelige Udløsning fra Smerterne; hans Hustru sad med et Barn i Armen og et under Hjærtet, saa kan man vel tænke, det var med et tungt Sind, han forlod Hjemmet for at gaa Død og Farer imøde. I Nøden gik han til sin Svoger og bad ham om, at han vilde tage sig af Kvinderne og Børnene derhjemme. Johan lod ham høre at han aldrig havde villet lytte efter gode Raad, men fulgt sit eget skjæve Hoved; nu var det ikke formeget, om man lod ham ligge, som han havde redt. Imidlertid vilde Johan for sin Svigermoders Skyld have Indseende med, at de ikke led altfor stor Nød. Saa rejste Gert, men Krigens egentlige Farer blev han fri for, da han blev sat til at være Sygepasser, Dermed fulgte den Ulæmpe, at han maatte blive i sin Stilling under Vaabenstilstandstiderne, saa han gjensaa ikke sit Hjem, før Krigen helt var til Ende. Derimod fik han Efterretninger hjemmefra, og de vare nedslaaende nok.

Johan ydede ikke de to Kvinder mere Hjælp, end han var pligtig til, og næppe nok det. Trine bragte lidt med derud, naar hun en sjælden Gang var ude at se til sin Moder; men det var kun ubetydeligt. Det kunde ikke undgaas at gjøre Gjæld, og da Døden endelig havde løst op for Maren Espe, og hun var jordfæstet, var Gjælden voxet til en foruroligende Højde. Else Marie var raadløs og venneløs og vidste ingen Udvej, og saa blev der gjort Udlæg i Husets Løsøre. Det tilhørte jo Maren, og Gjælden var ogsaa stiftet paa hendes Navn, saa var det i sin Orden, at Tingene skulde jævnes ved hendes Død.

Ved Auktionen bød Johan Jørgensen paa de bedste af Sagerne, og saa sagde de andre Auktionsgjæster, det er Synd at byde op med ham, for han vil de vel kjøbe det til Svigerinden. Saaledes fik han Køerne og nogle andre gode Ting for Spotpris; men det var rigtignok hans Mening, at han selv vilde beholde det. — Else Marie var ogsaa kommen til at nære den omtalte fejlagtige Mening, og da hun saa sig skuffet, udstødte hun mod Sædvane nogle uvenlige Ord; men det tog han hende meget ilde op.

(Fortsættes).

Den afrikanske Tigerkat.

Ved E. T.

Det Dyr, som medfølgende Billede fremstiller for Læserne, er vistnok aldeles ukjendt for dem, men naar de kaste et Blik paa det og undersøge det nøjere, ville de fleste af dem uden Tvivl gjætte, at det maa være en Art Kat. Det vil næppe falde dem vanskeligt at komme til dette Resultat, thi Dyret har aldeles afgjort et katteagtigt Præg, som heller ikke skuffer. Det er virkelig en Art Kat, nemlig den saakaldte „Serval“, som her i Evropa er mere kjendt under Navn af „den afrikanske Tigerkat“. Dens Krop er omtrent 3 Fod lang og Halen har en Længde af 14 Tommer; Skulderhøjden er henved 18 Tommer. Pelsens Grundfarve er bleggul overalt med Undtagelse af Bugen, der er hvid med sorte Pletter; paa Ryggen har den sorte Striber og paa Siderne Pletter eller Stænk af den samme Farve; Halsen har sorte Ringe og en sort Spids. Servalen har hjemme i Afrika og er især almindelig udbredt i den sydlige Del af denne Verdensdel. For en Del Aar siden var den meget almindelig i Omegnen af Kapstaden, men Indvandringen og Opdyrkningen af Jorden har drevet den længere bort fra Kysten og tilbage til de skovrige Bjærgegne i det Indre af Landet. Den opholder sig ogsaa paa Sletterne i Nærheden af Gaarde, hvor den dog ikke er nogen velset Gjæst. Den lister sig nemlig om Natten ind i Gaardene for at søge Bytte og gjør da megen Skade ikke alene paa Fjerkræet, men ogsaa blandt Lammene. Der bliver derfor gjort ivrig Jagt efter den, ikke alene paa Grund af Skaden, som den gjør blandt Husdyrene, men ogsaa for Skindets Skyld, der er et særdeles smukt og godt Pelsværk,

som i stor Mængde udføres til Evropa. Jagten efter den er ikke farlig, men vanskelig, da Servalen skjuler sig saa godt om Dagen, at det næsten er umuligt for Jægeren at finde dette listige og snu Dyr. Den bliver derfor som oftest fanget i Fælder. Den taaler særdeles godt Fangenskab, lader sig let tæmme og viser sig i Reglen meget godmodig og hengiven mod sin Herre.

Fattiggaarden.

Fattiggaarden — ja nu er den færdig, siger Sogneraadet med en vis Veltilfredshed, og den er god og rummelig med gode Jorder; blot den nu maa svare Regning og at den ny Bestyrer maa være en dygtig Avlsbruger saa Gjælden snart kan blive afbetalt. Fattiggaarden — ja den er en Tvangsanstalt sige de fattige med mørke Miner, Gud bevare os for at komme der, saa have vi ikke mere en Plet vi kunne

Den afrikanske Tigerkat.

kalde vor egen, saa have vi ikke vor Frihed at komme og gaa efter Behag, saa kunne vi ikke byde vore Venner en Kop Kaffe af vort eget, det er dog grulig sørgeligt at have slidt hæderligt hele sit Liv, ikke fortrædiget et Menneske, og saa endda komme paa Fattiggaarden, det er dog haardt. Fattiggaarden — siger en god troende Bonde, de trængendes Ven, der altid gaar fremmest naar det gjælder om god og nyttig Samfundsindretning og baade lukker Munden og Pungen op, Fattiggaarden skal være et Hjem for de gamle og Børnene, og naar vi i Sognet have en god og glad Dag skulle vi tænke paa dem paa Fattiggaarden og gjøre dem lidt tilgode med Gaver og venlige Ord, at de skulle vide, de høre os til og ikke ere ensomme og forladte.

Ja Fattiggaarden skal være et Hjem for de stakkels forladte Børn Syndens sørgelige Frugter, for de gamle, der ikke kunne arbejde mere, for de vild=

farende, blottede for Bolig og Existensmidler, at de der kunne standse, hvile og atter lære at tage fat paa Arbejdet i Verden med fuld Fortrøstning til Fremtiden. For de gamle, svage og Børnene skal Fattiggaarden være et Tilflugtssted hvor de kunne arbejde og pusle saameget som deres Kræfter tillade og deres daglige Tilfredshed kræver — thi for at være glad maa man arbejde — hvor de kunne finde frisk Luft, Renlighed og Orden, god Mad og Forplejning, venlige og opmuntrende Ord, kjærkomment Besøg og Lægetilsyn, med et Ord, alt hvad der kan lette Alderdommens Svaghed og Fattigdommens Byrder, thi Fattigdom er desværre en Byrde, og bedst var det om alt Fattigvæsen ved Menneskenes egen Flid og Duelighed, ved Alderdomskasser og Næstens barmhjærtige Kjærlighed, blev gjort overflødig. Dog saalænge man ikke er naaet dertil, maa der jo søges den bedste Maade at støtte, værne og hjælpe.

Kun for de gjenstridige, dovne og fordrukne skal Fattiggaarden være en Tvang, at de enten forbedre sig til deres egen Tarv eller drage bort og ikke falde Sognet til Byrde. Et Hjem skal Fattiggaarden være og det kan den være, naar den har et dygtigt og kjærligt, og fremfor alt kristeligt, Ægtepar til at styre og frede om de fattige. Et saadant Par kjender jeg og en saadan god hjemlig Fattiggaard efter mit Sind; kom og følg mig derind, saa skal I se. Lad os først træde ind i den lille venlige Stue hvor Bestyreren modtager os med et gjæstfrit Velkommen, og saa følge med ham ind i den store luftige Stue, hvor Kvinderne arbejde og Maaltiderne holdes. Der er rent og venligt, de fyldte Kaalhoveder paa Bordet dufte helt indbydende, og den store Kakkelovn midt paa Gulvet giver god Varme. Her træffe vi den altid virksomme Husmoder og i hendes Skjørter en Flok tyk- og rødkindede Børn med glade Miner, de klynge sig saa kjærligt til „vor Moer", og have sikkert her fundet et langt bedre Hjem end ofte hos de lavest bydende fattige Familier i Sognet. Til højre for denne Stue er Mændenes Arbejdsværelse, og en Mængde udskaarne Smaating: Kurve, Træskeer og Børster, Høvlebænk og Sligt, tyde paa den Husflidsskoles Virksomhed, der ledes af Bestyreren til Mændenes Erhverv og Børnenes nyttige Tidsfordriv. Efterat have talt nogle Ord med den gamle Mand der saa ivrigt fletter Stolesæder, og beundret den andens ærværdige graa Skjæg, der hænger langt ned over de kunstige Kurve han binder, gaa vi videre ind i Mændenes venlige Sovekammer. Didhen drages vi nemlig af en Fløjtes bløde melodiske Toner. De ophøre, da vi aabne Døren og en ung Mand i blaa Arbejdsdragt vender det blege Ansigt imod os. Stakkel, han er blind, og Ojnene der følge Lyden ere for bestandigt lukkede. Dog bevæger han sig let og sikkert i de kjendte Stuer og læser flydende den Skrift han har lært at føle paa Blindeinstitutet. Fløjtespil og Salmesang er ham en kjær Beskjæstigelse og hans fine Øre opfatter vel den venlige Følelse der overalt strømmer ham i Møde, saa at der ogsaa straaler lidt Lys og Glæde paa hans mørke Vej. Efter at have kastet Blikket ind i nogle nætte Familieværelser og luftige Sygeværelser, og talt lidt med den gigtsvage Pige, der føler Herrens Kors hvile saa tungt paa de endnu unge Skuldre, og længes efter et arbejdsomt smertefri Liv, gaa vi ind til de gamle Koner, der dels spinde og strikke, dels hvile paa Sengen i deres rummelige Kammer. De ere næsten alle meget gamle, nogle med svagt Syn og Hørelse, men de synes alle tilfredse med deres Hjem og kun en gammel Kone saa' saa bedrøvet og mismodig ud at jeg ikke kan lade være at spørge om Grunden. Hun har gjennemgaaet meget i Livet og er saa tungsindig. Hun længes efter sin Søn og især efter hans lille Barn. „Jeg var hos dem i Kjøbenhavn og passede den lille", siger hun, „jeg var Barnepige, men saa faldt jeg, slog min Arm. Det blev mig for strængt og jeg kom hertil; men jeg længes dog saa grueligt efter det kjære Barn, og saa skrive de saa sjældent". Stakkels trofaste gamle Bedstemoder. Atter vende vi tilbage til Forsamlingsstuen. Den er nu fuld af unge raske Karle, ikke Fattiglemmer men Elever fra den nærliggende Højskole. Forstanderen fortæller en kjøn lille Historie fattelig for unge og gamle; Børnene flokkes om ham og han lader kjærtegnende Haanden glide over de bløde Barnehoveder. Saa lyder Sangen, først alvorligt i højtidelige Salmetoner, saa muntre Viser.

Fulde og kraftige tone de unge Stemmer gjennem Rummet, den gamle henne ved Kakkelovnen skutter sig behageligt, Mænd og Kvinder flokke sig i Døren, selv Børnene ere stille, Strikketøjet synker i Skjødet og ligesom ubevidst, uimodstaaeligt draget, nærmer sig den idiotiske Pige. Midt paa Gulvet standser hun og lytter med Hovedet foroverbøjet, som dæmrede der i hendes taagede Sjæl en Anelse om noget Højere, som trængte der igjennem det forunderligt tillukkede Øre en himmelsk Tone, et Barndomsminde fra en bedre Verden. Ja stor er Tonernes Magt, de gribe sælsomt Sjælen, og Luther har havt Ret naar han sagde, at Djævelen flygtede for Musik. Dog Tiden flyver, Vognen er for Døren og vi maa tage Afsked fra vore Venner paa Fattiggaarden, fra Bestyreren og hans fortræffelige Hustru, byde Farvel til dette Børnenes og de gamles gode Tilflugtssted. Endnu kun et Blik paa den venlige Have med den høje Hæk, de gode Kjøkkenurter og de unge Kirsebærtræer, paa den gule Bygning med de grønne frodige Ranker, imellem de blanke Vinduer, og saa Farvel ogsaa til mine Læsere. Dog nej endnu et Spørgsmaal? Tror I saa ikke at en Fattiggaard kan være et Hjem?

E—h.

Esbern Snare.

Fra Norge drog Hr. Esbern ud
fra Erling Skakkes Sale,
ved Sjælland møder ham et Bud,
som saa til ham mon tale:

„Kong Valdemar er dragen bort
at tugte Vendens Lande".
Og Esbern drager efter fort,
sin Drot til Hjælp at stande.

De Vender holdt ret aldrig Fred,
vildt fo'r de frem i Vrede
og rundt paa Danskens Kyst og Bred
de skarpe Sværde bede.

Fast hvert et Aar fra Venden drog
Kong Volmer med sin Flaade
og med Bisp Absalon dem slog,
men de var lige kaade.

Nu var han atter dragen did,
hans gjæve Mænd ham fulgte.
Imens var Vender sejlet hid,
ved Sejrø de sig dulgte.

Skjalm Hvides Ætling, Askers Søn,
Hr. Esbern det mon høre;
dog mente han i Nattens Løn
sit Skib forbi at føre.

Rask kløver Skibet Bølgens Bræm,
mens Nattens Stjærner lyse,
da Maanen gled bag Skyer frem,
den Styrmand monne gyse.

Vel fyrretyve Snekker laa
dem nær paa Bugtens Vande,
ret som en Ulveflok han saa
dem ud mod Skibet stande.

Men Fjendens Tal og Overmagt
den tapre ej kan skræmme,
han staar i Kampen uforsagt,
kan Ærens Bud ej glemme.

Hr. Esbern byder sine Mænd
nu gribe flux til Sværde,
han selv omspænder brat sin Lænd,
vil Panseret omgærde.

Da spørger Styrismanden sky,
hvormed han sig skal værge.
Strax Esbern Pansret ham mon sly:
„Jeg kan vel nok mig bjærge.

Paa Strængen lægger Pilen nu,
og stiller jer i Skranke,
og vær kun ikke mod i Hu,
men staar, som Mast paa Planke!

Styr lige ind paa Fjenden brat,
han skal ej se os sejge,
men danske Drenge nu i Nat
skal vise, de er sejge.

Men falder jeg, lyd Tove da,
det beder jeg jer alle,
og falder han, I Esker da
jer Høvding skulle kalde". —

Saa talt, han uden flere Ord
lod Spyd og Pile tale,
paa Venders Skibe var om Bord
af Ly ej stort at prale.

Tre Gange drev han Fjendens Flok
med vældigt Mod tilbage.
Han havde sig en Sømandsstok,
djærv, trofast uden Mage.

Nu Fjenden spurgte, hvem det var,
der stred med faa mod mange.
„Hvad nytter det, at I faa Svar,
Naar Sejr I dog ej fange?"

Saa tog Hr. Esbern rask til Ord,
men i de Venders Skare
der var en Mand fra Højenord,
som kunde det besvare.

„Det Esbern er, Kong Volmers Mand,
for Kamp er han ej bange.
Det siger jeg jer nu paa Stand,
I aldrig kan ham fange".

Men Venderne ved disse Ord
først hidsige fremtrænge,
og Esbern saa, at nu om Bord
han næppe holdt sig længe.

At Modgang skaber Mandemod
sig stedse vil stadfæste;
mod Overmagt er List dog god
og bruges af den bedste.

De danske havde vist fuldgodt,
at Modet ikke fejled',
saa ingen sige skal med Spot,
de uden Kamp bortsejled'.

De trætte Kæmper bade ham
om Aarer ud at lægge.
„Nej", svared' han, „vi vil med Skam
os ej tilbage trække.

Løb op den Mand, som lettest er,
i Mastens Top den høje,
slaa Ild med Flintestenen der,
lad lysne dem for Øje!"

Da Sten mod Staalet nu slog Ild,
med Kampen de holdt inde.
Til Orde tog en Vender snild,
hvad ham i Hu mon rinde.

„I se i Mast den Gnisteregn,
ja, det kan aldrig fejle,
om Hjælp det sikkert er et Tegn —
lad os imod den sejle!"

De spredte sig paa Havet om
Undsætningen at finde.
Imidlertid bort fra dem kom
Hr. Esbern denne Sinde.

Da Fjenden mer man øjned' ej,
lod Aarer ud han lægge,
til Hærvig ind han fandt en Vej,
og frelst var Folk og Snekke.

Den Daad — med andre — ret har vist,
at han var snild i Fare,
og Landsmænd derfor har ham prist
og kaldet Esbern Snare.

Jean F.

(Begivenheden er fortalt hos Saxo i den 14de Bog).

Vejledning til Paparbejde.

For at imødekomme manges Ønske, har Udg. ladet trykke et særligt Oplag af den Del af „Haandgjerningsbogen" som omfatter Paparbejde, under Navn: „Den lille Paparbejder". Denne lille Bog indeholder paa 100 Sider en fuldstændig Vejledning til en stor Mængde lettere og sværere Paparbejder, Bogbinderarbejde og Papmachéarbejde, forklaret med 83 Afbildninger. Da der kun er trykt et meget lille Oplag kommer denne Bog ikke i Boghandelen, men faas indbundet i Papbind tilsendt for 1 Kr. 50 Øre fra C. Th. Rom & Co. Kjøbenhavn. V. Da Paparbejde egner sig godt til Fritidssyssel i Stuen de lange Vinteraftener, tro vi, at mange, baade Børn og voxne, ville have Glæde af denne letfattelige smukt udstyrede Vejledning.

Opløsningerne paa Gaaderne kommer i næste Nr.

Husflid.

Papir og Værktøj til Paparbejde.

Under samme Navn „Den lille Paparbejder" faas samme Sted en net udstyret Samling af mange Slags smukt farvet Papir til Paparbejde, indlagt i en smuk flad Papæske i Form af en stor Protokol, som i Forbindelse med Vejledningen særligt egner sig til en velkommen og nyttig Gave for flinke Drengebørn. Denne smukke Papirsamling faas, fyldt med simplere eller kostbarere Papir, fra 3–5 Kr. og ledsaget af forskjelligt Værktøj til Paparbejde (saasom Jærnlineal og Vinkel, Passer, Papkniv, Klisterpensel osv.) fra 5–10 Kr. Hvor man i god Tid forinden Julen anskaffer denne Samling, vil den sikkert give Anledning til Forfærdigelsen af mange nette hjemmelavede Julegaver.

Indhold.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Svend og Anna.

I Lunden dybest inde, hvor Planken spændte Bro
hen over Bækkens Vande, der flød i stille Ro,
der sad den snilde Ungersvend med Smil om sin Mund,
da Solen gik til Hvile bag den grønnende Lund.

Men naar hist Drømmens Billed ad Skovstien skred
og styred gjennem Krattet mod Bækkens lave Bred,
da tabte rent vor snilde Svend sit frejdige Mod,
naar nær forbi hun vandred paa den lette spæde Fod.

Og han, som kort forinden i Drømmen, lys og prud,
saa frejdig havde vundet sin unge, fagre Brud,
han letted nu paa Huen med mørkt rødmende Kind,
og hun var ræd som Skovens den flygtende Hind.

Der var saa tyst derinde,
kun Nattergalens Sang
med smeltende Toner
fra Krattets Skygger klang,
og saa en stille Mumlen af
den rindende Bæk,
og Aftenvindens Susen
i Lundens grønne Hæk

Var alt end tyst og stille,
i Svendens eget Sind,
der gik dog høje Bølger,
som rødmede hans Kind,
Blodet randt i Aaren
som en fossende Elv,
som Bier sværmed Tankerne
bag Pandens høje Hvælv.

Alt ofte sad han her
ved den mumlende Strøm
fordybet og hensunken
i en lysende Drøm,
en Drøm om tvende Ojne,
saa blaa som Himlens
Grund,
om tvende Rosenkinder
og en smilende Mund.

Saa talte lidt de sammen,
alt som de kunde bedst,
den ene talte øster,
den anden langt i vest,
saa bød hun til Farvel ham
sin Haand med et Smil,
der ramte ham i Hjærtet
som en flammende Pil.

Og naar hun over Planken gik
og snart af Syne kom,
da ramtes flux vor Svend
af sin egen haarde Dom,
han, som i Drømmen før var
saa modig og kry,
var nu „den største Kryster,
der gik under Sky“.

Dog, næste Gang, — det loved
han,
saasandt han var en Mand,
da skulde nok han vide
at holde bedre Stand,
men næste Gang saa gik det
dog stedse som tilforn,
og Drømmeslottet faldt som
et ramlende Taarn.

Nu sad han der ved Bækken i den grønnende Lund,
han vilde „sejre eller dø" endnu i samme Stund,
Broplanken ud han kasted i den rindende Strøm,
ej mer den skulde røve ham hans lokkende Drøm.

Og da nu liden Anna ad Skovstien kom
da stod vor Svend ved Bredden, uskyldig og from,
med sine stærke Arme han bygged hendes Bro;
eja! hvor Nattergalen da klukked og lo!

Hun lagde om hans Skulder sin runde, bløde Arm,
da blev vor Svend i Kinden saa brændende varm,
han Ord og Mæle fandt i den selvsamme Stund,
og Svaret tog han dristig af den blussende Mund.

„O", sagde liden Anna med Smil, „du kjære Svend,
nu kan du gjærne lægge Broplanken hen igjen;
nu har den gjort sin Nytte" — hun lo ved hans Bryst —
„nu er jeg din for stedse, min egen Svend, Trøst!"

Emanuel Henningsen.

Sivpilleren fra Lindelyst.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat).

Da saa Auktionen var endt, og Maren Espes Bohave spredt for alle fire Vinde, saa vendte Johan tilbage til Lindelyst, hvor nu den unge Kone sad i den tomme Stue, og saa spurgte han, om hun vilde flytte bort i Dag, eller hun ønskede at lade det vente til i Morgen. Hun forstod ikke, hvad han mente, men saa forklarede han sig aldeles tydeligt. Lindelyst var hans Svigermoders Aftægtsbolig. Nu var hun død, og nu faldt Hus og Jordlod tilbage til Gaardens Ejer.

Else Marie havde hørt af sin Mand og Svigermoder, at Lindelyst var Gerts Ejendom, naar hans Moder var død, og den Mening havde de ogsaa alle næret. Johan kunde fortælle dem, at det var en Fejltagelse. Aftægtskontrakten sagde egentlig slet intet om den Sag, og Johan sagde, at der ikke kunde paavises noget Brevskab, som gav Gert nogen Rettighed til Huset. Naar der ikke var det, saa kunde der jo heller ikke siges videre til Sagen; thi de to Mænd, der havde overværet Sagernes Ordning som Vitterlighedsvidner, vare ikke mere i Live.

Else Marie spurgte jo hverken om Brevskab eller Vidner; thi Sligt havde hun ingen Indsigt i, og naar Johan vilde jage hende bort, saa kunde hun kun føje sig efter hans Vilje. Skjøndt det var temmelig sent paa Vinterdagen, vilde hun ligesaa gjærne afsted strax. Hun tog det ene Barn i sit Forklæde og det andet paa Armen og gik. I Døren vendte hun sig som om hun endnu en Gang vilde sige Farvel til sit hidtilværende Hjem; men der stod Johan midt i Stuen høj og mørk, hun fæstede paa ham et graadfyldt Blik, der sagde mere end mange Ord. Saa gik hun, men han løb ud i Døren og raabte efter hende: „Du er ikke til at ynke, saalænge du har Raad til at gaa med Guld i dine Ører!"

Træt af sin Sorg og sin Byrde, satte hun sig ned ved Kildevældet, hvor hun og Gert først havde set hinanden. Det er ikke godt at vide, hvilke Tanker, der rørte sig i hendes Hoved; men det var næsten, som hun her vilde overnatte; thi hun hyllede sine smaa omhyggeligt ind i sin Kaabe og lagde sig saa med dem i sine Arme. Men hun havde ikke ligget ret længe, før der lød Fodtrin i hendes Nærhed, og hos hende stod en Fattighuskvinde med Stav og Mælkekande. „Ligger du der!" sagde hun. „Rejs dig op og følg med, saa skal jeg bære det ene af Børnene."

„Hvorhen?"

„Ja, hvor agter du dig hen."

„Ved det ikke. Til Møllen, tænker jeg."

„Til Møllen? Kan du blive der."

„Jeg faar vel nok Lov at blive der i Nat."

„Ja, men hvor vil du saa hen i Morgen?"

„Jeg ved jo ikke, om jeg lever i Morgen."

„Jo, saamænd gjør du saa. Der kan være meget, meget ondt for dig at gaa igjennem endnu. Jeg ved jo, det er gaaet dig ilde. Jeg mødte Johan Jørgensen, og den Engel bringer ingen glade Tidender for Fattigfolk. Ja, vi Fattiglemmer, kjender ham, for han er jo i Fattigkommissionen. Men han mødte mig, og saa sagde han at jeg skulde gaa denne Vej og se at finde dig og faa dig bragt i Husly. Jeg er nu ikke forpligtet til at være Johan Jørgensens Løbedreng; men gamle Maren Espe var altid god imod Fattigfolk; havde hun ikke andet at give dem, saa havde hun altid et venligt Ord. Det tænkte jeg paa, og hvis hendes Sønnekone og Sønnebørn traskede husvilde om, saa vilde jeg gjærne gaaet en Mil af min Vej for at bringe dem i Husly. Staa nu op og giv mig det ene af Børnene og følg saa med!"

„Hvor vil du bringe mig i Husly?" spurgte den unge Kone, idet hun rejste sig.

„Jeg har selv Hus og Hjem i Fattighuset, og der kan jeg ogsaa bringe dig hen. Der er en tom Bolig, som Johan sagde, jeg godt uden videre maatte lade dig drage ind i. Men kan du overnatte i Møllen, saa vil jeg følge med dig dertil. Der faar du vel en god Aftensmad og en god Seng, og skal du alligevel i Fattighuset, saa kan du saamænd komme der tidlig nok imorgen."

„Jeg ved slet ikke, hvorledes jeg vil blive modtaget i Møllen; jeg tror jeg vil følge med dig til Fattighuset."

„Ja, som du vil,“ sagde Fattighuskonen, og nu slog de ind paa Vejen, der førte til Kirkebyen. Else Marie var tavs, som det sædvanligt var Tilfældet med hende overfor fremmede; men hun syntes at være vel tilfreds med at hun ikke gik til Møllen for at blive dadlet, ynket og udfrittet og maaske let ud. Overfor sin nuværende Medfølger undsaa hun sig ikke saa meget som for sine rige Frænder i Møllen.

Men Fattighuskonen fik Betænkelighed undervejs. Hun vidste nok, at der i Fattighuset var en ledig Beboelseslejlighed, men hun nærede Tvivl om, at Johan Jørgensen saadan paa egen Haand kunde give Anvisning derpaa; thi han var jo nok Medlem af Sogneforstanderskab og Fattigkommission; men han var ikke Formand, hvilket Præsten var. Konen var bange for, at hun skulde faa Ubehageligheder, hvis hun uden videre handlede efter Johans Ord; thi det havde der ingen hørt, og hun mente, at han godt kunde paastaa bagefter, at han ikke havde sagt det. Det gik hun og udviklede for Else Marie, der svarede med at aabne Læberne en Smule og smile sørgmodigt som Indvilligelse. Hun havde nemlig ingen Vilje, men var aldeles raadløs, og da den fremmede foreslog, at de skulde gaa til Præstegaarden, saa fulgte hun med uden Indvending.

Saa kom de ind til Præsten, og Fattighuskonen førte Ordet, idet hun greb denne Lejlighed til af Hjærtens Lyst at piske løs paa Johan, som hun bar grundigt Nag til. Else Marie havde modtaget den Stol, der blev budt hende, havde skudt den hen i en skyggefuld Krog, og der sad hun og græd stille medens hun vuggede sit lille Barn paa Skjødet og holdt det andet i sin Arm staaende hos sig. Det varede noget, inden Præsten afbrød den tungerappe Kone; thi han var i høj Grad forbavset. Han havde nok hørt ymte om, at det gik tilbage for Maren Espe, og at den unge Kone efter hendes Død kunde trænge til lidt Hjælp, men han troede ikke, at Sagen havde staaet saa galt, og navnlig vidste han ikke bedre, end at Hus og Jordlod var det unge Pars Ejendom. Nu vinkede han til Konen, at hun skulde tie, og saa gik han bekymret og eftertænksom frem og tilbage paa Gulvet. Men Fattighuskonen havde den Svaghed, at hun ikke kunde tie ret længe ad Gangen, og saa vendte hun sig til Else Marie og sagde: „det er sandt: Jeg lovede Johan at faa dig til at tage Guldet af dine Ører, for det havde han da Ret i, at det passer ikke til Fattighuset.“

Else Marie begyndte at famle ved sine Øren, men nu tog Præsten Ordet og sagde: „Lad det kun blive for det første. Endnu er du ikke i Fattighuset! og du,“ sagde han til den anden Kone, „du har handlet meget rigtig baade i at du tog dig af Konen og hendes Børn og fik dem med dig, og i at du kom ind og sagde Besked til mig først. Men gaa du nu din Gang. Gerts Kone kommer ikke i Fattighuset i Aften og maaske heller ikke senere; thi der bliver vel nok anden Brug for den tomme Lejlighed.“

Den husvilde Kone og hendes Børn blev i Præstegaarden den Nat, og saa den næste Dag blev Sogneraadet sammenkaldt for at raadslaa om, hvad der var at gjøre. Johan mente, at der slet intet havde været at betænke sig paa; thi at Sognet vilde faa Lov til at forsørge Gerts Familie, det var en afgjort Sag, og han havde jo da ogsaa forudsagt det for længe siden. Dog fra en anden Side blev det fremhævet, at man ganske vidst havde Forpligtelsen til at forsørge de udkommanderede Soldaters Familier, men man havde ingen Ret til at gjøre dem til Almisselemmer. Dette vedkom dog strængt taget ikke Maren Espe, og at hun havde maattet gjøre saa megen Gjæld, var en Sag for sig selv, og de unge ejede jo intet selv, medens hun levede, saa at det var i det hele et sært Forhold her var til Stede; men alligevel paastod man, at det var en Skamplet paa Sognet og dets Tillidsmænd, at Sagerne vare komne saa yderligt. Hele Skylden derfor tillagde man Johan, der baade som nærmeste Slægtning og Nabo burde underrette sine fjærnere boende Medbrødre i Sognestyrelsen om Sagernes Stilling. Men i den Sted havde han handlet haardt og vistnok ulovligt; thi selv om han ejede Huset med Ret, hvad mange tvivlede om, saa havde han næppe Ret til saaledes at bortjage dens Beboere uden Varsel midt i Vinterens Hjærte. Han fik i det hele mange saare drøje Ord at høre; men for Else Maries Vedkommende blev den Aftale truffen, at der skulde lejes en Bolig til hende, og at der skulde sørges for hendes og Børnenes Forplejning, men det skulde ikke hedde Fattighjælp, og for at det heller ikke skulde ligne en saadan, vilde man søge at forsørge hende ved frivilligt Sammenskud. Derved havde man saa den Fornøjelse at afpine Johan Jørgensen et Bidrag, der langt overgik, hvad han med sit pengegridske Sind havde Lyst til at yde. Else Marie fik Bolig hos en skikkelig Husmandsfamilie ude ved Terdrup Skov. Siden lagdes der Raad op om, at man, naar Manden kom hjem, vilde skaffe ham et jordløst Hus, og saa vilde man prøve paa at faa ham i en Stilling enten som Røgter eller Staldkarl, eller noget lignende, som man mente, den flinke og føjelige, men lidet arbejdsvante Mand kunde du til.

Gert fik Tid efter anden Efterretning om, hvor sørgeligt det gik hjemme. Hans Kone kunde ikke skrive, men maatte give ham Meddelelse ved andres Haand, og saa læste han imellem Linierne om Nød og Trængsel mere, end der maaske skulde staa der. Ogsaa fra Sognets Tillidsmænd fik han Breve; thi de følte, at de ikke aldeles havde opført sig, som de burde mod hans nærmeste; dog det vilde de jo ikke tilstaa, hvorimod de gjorde gode Løfter og forlangte at vide hans

Mening, om man skulde holde en Røgterplads rede til ham ved hans Hjemkomst. Det gav han ikke noget bestemt Svar paa; han var slaaet med Forbavselse over, at Hus og Jordlod var ham frataget; men da han havde ladet sig tilsende Afskrift af de Bevisligheder, som vidstes at være for Haanden, saa raadførte han sig med en Lovkyndig og fik at vide, at han jo godt kunde anlægge en Retssag; men at den aldrig kunde vindes paa disse Bevisligheder. Da skjønnede han, at hans Moder fra først af maatte være bleven narret, og at han nu skulde bære Følgerne.

Men i Hjemmet kjendte man ham ikke rigtig, og han havde heller ikke tidligere kjendt sig selv. I fem Aar — med en lidt mere end halvaarlig Afbrydelse — havde han været Soldat, og disse Aar med deres Bekymringer, Længsler og Overvejelser, havde modnet ham til Mand. Det var en vitterlig Sag, at han havde et blidt og ærligt Hjærte, men at der ogsaa i hans Bryst var Kraft og Mandsmod, det havde ikke før ligget til Skue. Han havde den Lykke at have faaet en god og fyldig Lærdom og at have gjennemlevet en smuk Ungdomstid, idet han vel ikke havde udrettet meget godt, men heller ikke noget ondt. Selv i hans tidlige Giftermaal fandt han ikke noget at angre, thi han holdt endnu lige meget af den smukke Kvinde, der brat og betagende havde tændt hans Ynglingshjærte i Flammer. Lykken havde da ogsaa været bedre end Forstanden; thi hun var en kjærlig og hengiven Kvinde, der ikke havde Hang til Sløseri eller anden Udyd. Hendes Evner vare ikke store, og Skjæbnen havde været haard imod hende; men en Gang maatte han dog vel vende tilbage, og saa haabede han med Guds Hjælp at kunne være om hende med mandig Haand.

Krigen endte, og han vendte tilbage og fandt hende og sine Børn i det midlertidige Hjem. Han fik da ogsaa at vide, at hun i den sidste Tid ingen Mangel havde lidt, og at Folk havde været meget gode imod hende, siden de fik at vide, hvor stor hendes Trang var. Det forsonede ham noget med Omgivelserne; men de gode Raad man gav ham for hans Fremtid, fulgte han ikke. Han havde raadført sig med Gud i angstfulde Bønner, han havde overvejet i søvnløse Nætter og kummerfulde Dage og var bleven enig med sig selv om, hvad han vilde, og truffet Forberedelser til den Virksomhed, han vilde slaa ind paa. Han spildte ikke en eneste Dag, men strax efter sin Hjemkomst fremtog han af sin Tornyster nogle Tavler Blik, noget Tin samt en Loddebolt samt flere Smaating, som han inden sin Hjemreise havde forsynet sig med, og saa satte han sig til at lave Kasseroller og Kaffekander og Sligt, som han ogsaa forhen havde øvet sig i, medens han spredte sine Arbejder omkring uden nogen Fordel for sig selv. Nu solgte han sine Frembringelser, og da det var Sager, som der var Brug for i hvert Hus, saa fik han rigelig Afsætning, indtil den nærmeste Omegn var forsynet. Saa kunde han vandret om og solgt sit Bliktøj i en videre Kreds; men det havde han ingen Lyst til, hvorimod han tog sig anden Gjerning for. I Sommertiden fik han Malerarbejde; ligeledes tog han fat paa Kurvefletning eller hvad andet, der i Øjeblikket kunde give Fortjeneste; thi han havde Færdighed i næsten alle mulige Haandværker, og havde Greb paa at udføre sine Arbejder baade net og godt. Da Lejetiden var udløben i Huset ved Skoven, lejede han sig selv en Bolig oppe i Kirkebyen, hvor han lettere kunde afsætte sine Sager, der øvede han saa sine nitten Haandværker, som dog ikke bragte en, endsige tyve Ulykker. Der tyede man saa til ham i de forskjelligste Tilfælde, og enten det saa var en Stadsvogn, man vilde have malet eller det var en sønderbrudt Paraply, der skulde istandsættes, saa gik man ikke forgjæves. Og der var ganske god Forslag i Fortjenesten; thi Else Marie forstod vel kun daarlig at omgaas med Penge; men i sit Husvæsen var hun sparsom og nøjsom, ligesom hun ogsaa var flittig ved sit Arbejde, som hun slet ikke var saa daarlig til. Der var navnlig en Retning, hvori hun udmærkede sig. Hun vilde gjærne være pæn, og det havde hun kun havt daarlig Raad til i den senere Tid. Men hun havde sund Sans nok til at indse, at det klædte ilde at gaa med Guld i Ørerne og med hullede Strømper paa Benene eller noget lignende; men saa lagde hun sig efter at oppudse det gamle Tøj og at stoppe og bøde saa taalmodig og nøjagtig, at hun drev det til et sandt Mesterskab deri. Taalmodighed og Orden var hendes stærke Side. Men denne særegne Dygtighed var nyttig paa flere Maader, og maaske ikke mindst fordi det vilde været saa nedtrykkende for Gert at se Kone og Børn i Smuds og Pjalter. Som det nu var, fandt han sig lykkelig i det fattige Hjem, og saa gik Aarene hen under velsignet Flid, og Gert blev en anset Mand paa Grund af sin mangesidige Kunstfærdighed. Selv udlærte Haandværkere spurgte ham gjærne tilraads i et og andet; men hans egne Sysler vare mangfoldige og for største Delen med Arbejder, der blev bestilte hos ham, rigtignok ofte af Handlende, der ønskede at faa hans Kurve og Bliktøj og Papæsker til Forhandling. Else Marie var atter fyldig og blomstrende som i sin Ungdom og havde gjenvundet det glade, stilfærdige Væsen fra hendes Ægteskabs første Tid. Der kom med Tiden endnu et Par Børn, og den lille Flok Smaafolk begyndte tidligt at sysle med Pinde og Staaltraad og saadant, og lavede en hel Mængde meningsløse Narrestreger, indtil de med Tiden lærte at lave noget smukt og nyttigt. At nogle af Børnene havde arvet Moderens trange Mæle, var noget til Hinder ved deres Børnelærdom, og det var en Ubehagelighed; men man kan jo da heller ikke have alt efter Ønske.

(Fortsættes).

Myreslugeren.

Ved E. T.

Et af de mærkeligste Pattedyr i den varmeste Del af Amerika er Myreslugeren; den hører til Gumlerne, der have faaet dette Navn, fordi de enten aldeles mangle Tænder eller ogsaa kun have nogle faa og meget ufuldkomne, saa at de ikke kunne tygge deres Føde, men maa nøjes med at gumle den, ligesom vi se gamle Folk gjøre, der have mistet Tænderne. Dette Dyr har et forunderligt og hæsligt Udseende. Kroppen er meget langstrakt og dækkes af lange, mørkebrune Haar, der paa Nakken og langs Ryggen ere omtrent 9 Tommer lange og danne en Manke. Paa den meget lange og buskede Hale ere Haarene endnu længere, nemlig fra 10–15 Tommer. Lemmerne ere korte og Tæerne forsynede med lange Kløer, der kunne trækkes sammen ligesom Kløerne paa Rovfuglene, og i disse har Dyret et stærkt og meget farligt Vaaben. Det langstrakte Hoved ender med en lang Tryne, og den tandløse Mund er blot en lille Spalte gjennem hvilken den lange ormdannede Tunge kan strækkes ud.

Myreslugeren, af hvilken der findes flere Arter i Sydamerika, har intet bestemt Leje eller Opholdssted, men strejfer om Dagen om paa Sletterne for at søge Næring. Den graver sig ingen Hule, men slaar sig om Natten til Ro paa det første det bedste Sted. Dens lange, buskede Hale tjener den da ligesom en Overdyne til Værn mod Kulden om Natten; i Regntiden bruger den Halen som en Slags Regnskærm til Værn mod de voldsomme Regnbyger. Den er en meget fredelig Vagabond, der sorgløs strejfer omkring fra den ene Egn til den anden. Hvor fredelig den end er af Naturen, sætter den sig dog kjækt til Modværge mod enhver, der prøver paa at overfalde den; dens lange og meget stærke Kløer gjøre den da til en farlig Modstander, og den er endog istand til at kunne, faa Bugt med den frygtede Jaguar, idet den river Bugen op paa denne med Kløerne. Den forsvarer sig paa samme Maade mod Hunde, naar disse overfalde den. Naturforskeren Bates mistede saaledes en stor og stærk Hund, som han havde meget kjær, i Kamp med en Myresluger. Hunden, der var fulgt ud med ham paa en af hans Vandringer, stødte paa en Myresluger og overfaldt strax denne. Myreslugeden greb den med sine kraftige Forlemmer og kastede den til Jorden, og før Bates kunne komme Hunden til Hjælp, var Bugen allerede bleven reven op paa den, og den døde kort efter af de frygtelige Saar. Det er denne Kamp, som Læserne se fremstillet paa hosstaaende Billede.

Myreslugeren i Kamp med en Hund.

Myreslugeren lever, som Navnet antyder, af Insekter, især af Myrer, og da intet Land i Verden er saa rigt paa Insekter som Sydamerika, finder den altid fuldt op af Føde her. Naar den faar Øje paa en Termitbolig, nærmer den sig denne og roder op i den med sine lange Kløer. De forbitrede Termitter strømme da ud i store Skarer for at forsvare deres Bolig mod Fredsforstyrreren. Myreslugeren strækker ganske rolig sin lange Tunge ud mod dem; Termitterne kaste sig strax over denne og søge forgjæves at bide gjennem

dens haarde Hud. De blive hængende fast i den klæbrige Slim, som findes paa Tungen, og maa finde sig i at vandre ned i Myreslugerens Svælg. Myreslugeren fortærer paa denne Maade en Mængde Termitter, og da disse henhøre til de skadeligste Insekter i de varme Lande, gjør den herved megen Nytte.

Rundrejsehatten.

En snildt udført Gavtyvestreg! — Hvem kan ikke 'more sig over en saadan, skjøndt ens moralske Bevidsthed maa fordømme den, og skjøndt det er meget langt fra, at man billiger Gavtyvens Handlemaade eller vil tage ham i Forsvar. Naar man læser Holbergs Komedier „Den ellevte Juni" og „Det arabiske Pulver", kan man ikke andet end more sig kostelig over den Snildhed, som Skjælmerne Oldfux og Henrich udvise ved Udførelsen af deres Planer, skønt de ere af den Beskaffenhed, at Slynglerne, Oldfux i det mindste, kunde være Galgen vis, om man fik fat paa dem. Vel kan man sige, at der paa en Maade gjøres Retfærdigheden Fyldest, idet den enes Offer er en Guldmager, der til Straf, fordi han spilder sin Tid og sætter sin Velfærd til med frugtesløse Forsøg, bliver bedraget for 4,000 Rd. — hvilket endog forsaavidt bliver en Velgjerning for ham, som han derved bliver klog af Skade —, og den anden, Henrichs Offer, er en dum og gnieragtig Aagerkarl, saa kan dette dog ikke forsone os med Sagen. Det vilde ikke falde os ind at undskylde Skjælmerne, fordi der kom noget godt ud af det de gjorde, thi dette var visselig ikke deres Skyld; men vi kunne dog ikke lade være at more os over deres Snildhed ligeoverfor Dumheden og Begjærligheden — og dette vil maaske ogsaa blive Tilfældet med Læserne, naar de blive bekjendte med følgende Historie, som jeg for en Del Aar siden har hørt, og som jeg her vil gjengive saa godt jeg kan.

Paa en varm Sommerdag sad der i en tredje Klasses Kupé en tyk Mand med et oppustet og af Varmen glødende Ansigt, der syntes at love ham Udødelighed, thi en Mand med et saadant Ansigt kunde umulig have nogen Aand at opgive. Alt var tykt paa ham, den trinde Bug, den tykke Urkjæde, de fede, laskede Fingre med tykke Guldringe; kun Forstanden var ligesaa tynd, som dens Beholder var tyk. Det kunde Hr. Spaan, der sad ligeoverfor den tykke, strax forstaa. „Manden er dum og rig", tænkte han, „det ser man med et halvt Øje, ham maa jeg gjøre Bekjendtskab med". Og øjeblikkelig havde Fyren en Plan færdig. Han aftog sin bulede og falmede Hat og foretog en hemmelighedsfuld Operation med den, hvorefter han indlod sig i Samtale med Manden.

„Varmt Vejr i Dag", bemærkede han".

„Puh, jah"! stønnede den tykke, „og saa den forbandede Bestemthed, hvormed Toget altid afgaar, man maa skynde sig over Hals og Hoved for at komme med".

„Rejser De maaske meget?" spurgte jeg den anden.

„Aa ja, jeg rejser ikke saa lidt; jeg har før været Proprietær, men nu lever jeg som Privatmand og saa har jeg bedre Lejlighed til at følge min Rejselyst".

„Deres Billetter, mine Herrer!" lød Konduktørens Stemme. Hr. Spaan tog med en ligegyldig Mine sin Hat af Hovedet og viste den frem. Konduktøren saa smilende paa den og forsvandt, medens den tykke forundret stirrede paa det hele. Spaan lod som ingen Ting, men den anden var øjensynlig nysgjerrig efter at erfare, hvorledes det forholdt sig. Efterat have rømmet sig et Par Gange, fremkom han med sit Spørgsmaal.

„Hvorledes?" sagde Hr. Spaan. „Skulde De virkelig være ubekjendt med denne den ny Verdens nyeste Opfindelse, — denne i Filt fremstillede store og geniale Tanke, denne udmærkede Frugt af Aandens og Haandens forenede Bestræbelser, der er en saa betydelig Lettelse for enhver rejsende? Ser De denne Hat? Hvormeget tror De vel, at den er værd?"

„Denne Hat? — En Dalers Penge formodentlig, naar den bliver vadsket og gjort lidt i Stand".

Hr. Spaan brød ud i en skraldende Latter. „En Daler?" Og idet han tog Hatten af og stak den hen for Næsen af Tykkerten, sagde han: „Denne Hat kan ikke ret vel være ny nu, da jeg har brugt den i et halvt Aar, men den Gang kjøbte jeg den for hundrede Kroner".

Den tykke smilede vantro.

„Ja, det er som jeg siger Dem", vedblev Hr. Spaan, „og jeg forsikrer Dem for, at den alligevel var yderst billig. — De har maaske hørt Tale om Rundrejsebilletter? Nuvel, denne Slags Hatte kaldes for Rundrejsehatte, og de svare i Sandhed ogsaa til Navnet og gjøre deres amerikanske Opfindere Ære. Jeg har i de sidste sex Maaneder rejst det halve Evropa rundt med den, uden at løse Billet noget Sted. Man forevisser blot Hatten, og enhver Konduktør er, som de jo nylig saa, nødt til at respektere Rundrejsehatten".

Den tykke saa umaadelig forbavset ud, medens han med en tvivlende Mine stirrede paa den talende.

„Men er det ogsaa virkelig sandt, eller vil de maaske bilde mig noget ind?"

„Bilde dem noget ind? Hvorfor skulde jeg vel ville føre dem bag Lyset? Jeg kan nok forstaa, at det maa klinge noget usandsynligt for dem, men de kan jo selv overbevise dem om, at jeg taler Sandhed, naar Konduktøren kommer igjen".

Konduktøren kom, og da den forrige Scene med

Hatten havde gjentaget sig, var den tykke overbevist. Han blev nu greben af en feberagtig Begjærlighed efter at komme i Besiddelse af Hatten.

Hans Rejsefælle syntes ikke at bemærke det; han greb i Lommen efter en Cigar.

„Fordømt!" mumlede han, „at jeg nu igjen har glemt at faa Cigarer med mig."

Den tykke gav sig til at famle i sine vide Lommer og trak et Foderal frem, hvorefter han bød den anden en Cigar.

„Takker!" sagde Spaan, „ægte Havana som jeg ser", og uden videre tog han og stak en, to, tre Stykker til sig foruden den, han tændte.

Den tykke saa lidt forbløffet ud, men sagde ingen Ting, af Frygt for at støde Hattens Ejermand. Han sad og rokkede urolig paa Sædet, endelig rykkede han han lidt nærmere: „Aa, hør lidt!"

„Hvad er til Tjeneste?"

„Kunde De ikke have Lyst til at sælge den Hat?"

Hr. Spaan rystede paa Hovedet. Det vilde være dumt af mig at skille mig ved Hatten, der er her til Lands ingen flere at faa af den Slags, de gjælde kun for et Aar og . . . ."

„Tror De ikke, — kunde det ikke alligevel nok lade sig gjøre?" spurgte den tykke ængstelig. „Jeg rejser en Del og det kunde more mig at have saadan en Hat".

„Saamænd, siden det er Dem saameget om at gjøre. Lad høre da, hvormeget De vil give mig for den".

„Nu ja, Hatten er temmelig slidt, men det er det samme, lad mig faa den for tyve Kroner".

„Ej, hvor vil De hen, min Herre? Tyve Kroner for saadan en Hat, hvormed De kan rejse frit i et halvt Aar; og saa oven i Kjøbet første, anden eller tredje Klasse, ganske som det behager Dem!"

Tykkerten fik øjensynlig endnu mere Mod paa Hatten og nu bød han 30 Kroner. Hr. Spaan smilede.

„Naa, vi vil ikke prutte længere derom," sagde han, „giv mig 40 Kroner og Hatten er Deres."

Efter megen Tøven blev Handelen indgaaet. Hr. Spaan kunde jo falde paa at forlange mere for Hatten, og den var ikke for dyr endda, mente Kjøberen.

Toget holdt nu ved en Station, hvor Hr. Spaan vilde blive, og hvor den fede Mand agtede at opholde sig en Times Tid. Han betalte Pengene for Hatten. Pludselig syntes Hr. Spaan at blive betænkelig.

„Hvad er der i Vejen?" spurgte hans Rejsefælle ængstelig ved Tanken om, at Handelen maaske kunde gaa tilbage.

„Aa, jeg kommer i Tanker om, at jeg jo nu ingen Hat har, og jeg kan dog ikke godt gaa barhovedet ind i Byen."

„Det har gode Veje, De kan laane min Hat; vær saa god!" sagde den tykke med et lettende Aandedrag.

Hr. Spaan takkede forbindligst, og man tog Afsked med hinanden. Spaan gik strunk ned ad Gaden med sin ny Cylinder paa Hovedet, idet han med en yderst fornøjet Mine trallede en lystig Melodi.

Noget ør i Hovedet, men dog sjæleglad over Handelen, gik vor Tyksak nu foragtelig forbi Billetkontoret, undrende sig over, at der overhovedet endnu fandtes en saa overflødig Indretning som et Billetkontor, efterat man havde faaet Rundrejsehatten. Han satte sig denne Gang i en første Klasses Kupé, og ventede længselsfuldt efter, at Toget skulde afgaa, for at han kunde faa Lejlighed til selv at prøve Hattens mærkværdige Egenskaber.

„Maa jeg se Deres Billet!" lød igjen Konduktørens Stemme i Vognvinduet, og den tykke snappede hurtig sin Hat af Hovedet og holdt den frem for hans Øjne, idet han sagde: „Rundrejsehat!"

Konduktøren lod imidlertid ikke til at forstaa ham. „Jeg mener Deres Billet," sagde han.

„Rundrejsehat!" sagde den tykke.

„Hør, min Herre!" sagde Konduktøren, „jeg har ikke Tid til at staa her og vente ret længe. Har De Billet eller ej, eller hvad mener De?"

„Men, for Pokker!" svarede den Rejsende lidt ængstelig, „kan De da ikke se, at det er en Rundrejsehat?"

„Rundrejsehat . . . . Rundrejsehat," gjentog Konduktøren ærgerlig. „Hvad i Alverden mener De? Jeg forlanger Deres Billet, og saa viser De mig en gammel Hat."

„Undskyld, min bedste Herre, men De tog jo den selv for gyldig for kort siden, da man viste Dem den. Naar man har saadan en Hat, behøver man jo ingen Billet, ved De nok."

Nu gik der pludselig et Lys op for Konduktøren. „Ja", sagde han, „naar Billetten er mærket og stukken i Hatteforet, saa er Hatten gyldig nok."

Den tykke gispede efter Luft.

„Men — gives der da ingen Ru — Rundrejsehatte?" stammede han forskrækket.

„Nej, det har jeg rigtignok aldrig hørt Tale om," sagde Konduktøren leende. „Har De kjøbt den for en Rundrejsehat, er De bleven taget godt ved Næsen. Vil De behage at løse Billet paa næste Station!"

Fortvivlet sank den tykke tilbage i sit Hjørne af Vognen, idet han blev helt syg ved Tanken om, hvor nedrigt han var bleven taget ved Næsen. „Mine fyrretyve Kroner og min gode ny Cylinder, som har kostet mig fjorten Kroner, for den fidtede Tørv!" Og rasende kastede han Hatten paa Vognguløet og dansede en vild Fandango ovenpaa den, hvorefter han igjen sank sammen i sit Hjørne, grublende over den ny Verdens nyeste Opfindelse, Rundrejsehatten.

Andreas Beiter.

Bognyt.

Tre Fortællinger af Zakarias Nielsen, er Navnet paa et Bind Landsbyhistorier der nylig er udkommet paa L. A. Jørgensens Forlag i Kbh. Forfatteren er Husvennens Læsere saa vel bekjendt, senest fra Fortællingen „Svend", hvormed han har glædet mange. De tre nye Fortællinger han her har udgivet tør vi derfor dristigt anbefale paa det bedste, da der gaar en saa varm og hjærtelig Aand gjennem dem alle, og de ere skrevne i et saa livligt Sprog, at de sikkert vil blive læste med Fornøjelse og Udbytte. Gjennem alle Fortællingerne gaar Kjærligheden, som den Stormagt i Livet der bestemmer vort Livs Indhold.

I den første Fortælling: En god Formynder er det den faderlige Kjærlighed, den gamle brave Borgen nærer for sin Ungdomselskedes Datter, i den anden: Et Offer er det Kjærligheden til Barnet, der bringer et ulykkeligt Ægtepar til Fred og Forsoning, medens Forfatteren i den sidste Fortælling: Ravkorset har søgt at vise den forfejlede og „ulykkelige" Kjærligheds ødelæggende Indvirkning paa et oprindeligt smukt og godt Menneskeliv, som den sande forsagende og blide Kjærlighed atter bringer fra Fordærvelse ind i et velsignet Spor til et daadkraftigt Liv i Herren. Ved Siden af den dybe Følelse og den som oftest livlige Handling, savner Fortællingen ikke Lune og Skæmt, og man kan ikke andet end more sig over den prægtige Figur Forfatteren har skildret i Kjøbmand Borgen. Naar vi skulle gjøre nogen Udsættelse paa Bogen, som redelige Kritikere, vil denne nærmest gjælde sidste Fortælling, hvor vi finde at Forf. har været mindst heldig med Fremstillingen af Borups Udskejelser, der skildres lidt kantet og grelt, saa det synes som om Forf. paa dette Omraade har savnet Forstudie og Forbillede. Men dette afholder os ikke fra paa det bedste at anbefale Bogen som en smuk Julegave, ligesom til enhver Sognebogsamling, hvor den ikke bør savnes ved Siden af Thyregods, Anton Nielsens, Knud Skyttes og Bendix Hansens Fortællinger. Pris 3 Kr. 50 Øre.

En ny Udgave af **Almueskolevæsenet i de danske Kjøbstæder og Landdistrikter**, fremstillet efter de derom gjældende Love og øvrige Bestemmelser af H. V. Skibsted, er udkommet. Foruden at være udførligere og fuldstændigere end første Udgave er den tillige fyldigere bearbejdet. Ethvert Spørgsmaal af Betydning, vedrørende Skolevæsenet, vil der kunne findes besvaret, hvorfor den tør anbefales som en fortrinlig Haandbog saavel for Lærere som for Sogneraad, Skolekommissioner og hvem der ellers maatte ønske at vide Besked om Almueskolens Ordning. (Gyldendalske Boghandel.)

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Naturens store Legeme kan hvile; men Vandets Aand standser ikke et Øjeblik. Menneskets Sjæl ligner Landskabets; i vor dybeste Søvn fortsætter den sit Løb og glider, stedse talende, stedse rastløs gjennem sin bestemte Kanal.

En afslaaet Indbydelse. „Kom bare udenfor", raabte en Værtshusgjæst vredt til en anden, „saa skal jeg give dig saadan et Par Drefigen, saa Syn og Hørelse skal forgaa dig!" — „Nej tak", svarede den anden bestemt, „om du saa vilde give mig ti, gik jeg ikke udenfor Døren i denne Kulde".

Gjensidig Overbærelse. En Lærer ved en Latinskole havde den besynderlige Vane, at han altid tiltalte sine Elever med „vi". En Dag holdt han en Straffeprædiken for en af disse og sagde: „Hvad er vi? En Dovendank, der hverken gider lære det ene eller det andet, og som kun gjør Optøjer og dumme Streger! Der bliver aldrig noget af os!" — „Jaja", svarede den kaade Knægt, „saa faar vi vel bære over med hinanden".

Geografisk Gaade: Forbogstaverne af efterfølgende Navne læste nedad danne Navnet paa en By i England, Endebogstaverne læste nedad nævner en bekjendt Ø ved Afrika: En By i England. — En russisk By ved Østersøen. — En Del af det engelske Rige. — En Flod i Belgien. — En af Selskabsøerne. — En tysk Flod. — En By i Peru.

Carl Petersen

Firkantet Nød: Af 7 E, 3 L, 3 S, 3 N, 2 R, 2 J, 2 G, 2 A og 1 P dannes fem Ord, som skrevne under hinanden og læste fra oven og fra venstre give Løsningen paa følgende Opgaver:

Det første bruger man til Pynt,
det bæres mest af Kvinder;
det andet er en Mand, hvis Navn
man blandt Profeters finder;
det tredje danner Kjædens Led;
paa fjerde lægge vi os ned,
naar vi til Lejet søge.
Læs femte omvendt, da jeg ved,
det vil med tyve øge.

Opløsninger fra Nr. 8:

paa den historisk geografisk Opgave:

Oluf Hunger.

Odense
Løgstør
Uri
Frederiksværk
Hasle
Uri
Norge
Gothenborg
Ebro
Ringsted.

Erik Ejegod.

paa Stavelsesgaaden: Skumring.

paa den firkantede Nød:

K A G E
A L E N
G E N I
E N I G

paa Billedgaaden: En slem firkantet Nød.

Brevvexling.

Nikolaj Bek: Kan maaske bruges.

P. P. P.: Tak; mere af samme Slags modtages gjærne.

Flere Holdere af Husvennen. Navnene der indsendes af Gaadeløsere og Nøddeknækkere optages ikke, som det oftere gjentagne Gange er meddelt. Dersom dette skete, vilde der snart fra den store Læsekreds indløbe en saa stor Masse „Løsninger", med mere eller mindre naragtige Navne, at det vilde fylde Bladets Bagside. Udg. tror at gjøre vel i at skaane Læserne for denne Art Aandsføde.

Enkelte manglende Numre af Bladet tilsendes paa Forlangende frit, naar de inden 3 Ugers Forløb fordres som udeblevne gjennem den Boghandel eller det Postkontor gjennem hvilket Bladet er bestilt. Manglende ældre end 3 Uger kunne ikke fordres erstattede gjennem Postvæsenet, og kun mod Betaling af 10 Øre pr. Nummer gjennem Boghandelen. Udbeder man sig alene manglende Numre tilsendt fra Hovedkontoret (Axelhus Nr. 2), bedes Beløbet for disse (10 Øre pr. Nr.) indsendt i Bestillingsbrevet i Frimærker, med Tillæg af et 4 Øre Frimærke til Forsendelsen.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 11. Søndagen d. 10. December. 1876.

Sivpilleren fra Lindelyst.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Sluttet.)

Et Liv uden Modgang vilde være som Mad uden Salt, og det hedder med Rette: „Har man ingen Sorger, saa gjør man sig nogle." I Gerts og hans Hustrues Liv faldt der da ogsaa Sorger og Bekymringer ind; men de virkede forædlende, ikke nedkuende; thi de bekæmpedes med Mod og Taalmod i Tillid til Gud. Den tidlige og stærke Ungdomskjærlighed, der lutredes, men ikke svækkedes gjennem Aarene, kastede sit milde Straaleskjær over deres Tilværelse, saa at Savn og Bekymringer ikke kunde formørke deres Hjem. I dette voxede det timelige Velvære langsomt, men stadigt. Der kom en Dag, da Gert saa efter, hvor mange Penge, han havde i Sparekassen og ellers, og skjøndt det kun var en tarvelig Sum, mente han dog, at han nu nok turde prøve paa at kjøbe sig et Ejendomshus med en Smule Jord til. Saadan en lille Selvejendom var det dog rart at have som Støttepunkt, naar man blev gammel og Else Marie havde ogsaa stadigt følt det som et Savn, at hun ikke havde en Ko at malke. Der skulde altsaa gjøres et Forsøg; men i Jordkjøb og den Slags Sager var Gert aldeles ukyndig, hvorfor han omtalte sin Hensigt til en og anden paalidelig Mand, som kunde hjælpe ham tilrette. Der var Mænd nok i Sognet, som vare velsindede imod ham, men dertil hørte ikke Johan Jørgensen, med hvem han ikke havde talt femten Ord i de femten Aar, siden han kom hjem. Det er just ikke sagt, at Gert bar Nag til sin Svoger, men det omvendte syntes at være Tilfældet. Johan var vred, fordi hans Spaadom om, at Gert skulde komme paa Sognet, ikke var gaaet i Opfyldelse, han havde derhos en Fornemmelse af, at hans Opførsel mod det unge Par var bleven misbilliget af mange, og at man endnu ikke havde glemt ham det. Om hans egen Samvittighed ogsaa mindede ham derom, skal være usagt. Han var en rig Mand og kunde tro sig berettiget til at ringeagte den flittige Svoger, hvem han endnu kaldte „Sivpilleren", og hvis Arbejde han spottede og lastede; men Johan havde dog ikke havt Lykken med sig i alt; thi han havde havt flere Børn, der alle vare døde som smaa, og hans Kone var tungsindig, ja stundom ligesom lidt underlig i Hovedet. Hun talte heller aldrig med sin Broder; men naar hun mødte ham eller hans Kone ved Kirken og andre Steder, saa gik hun stiltiende forbi og skulede, som om hun skammede sig.

Det var derfor aldeles uventet, at Trine en Dag kom ind til Gerts. Else Marie hilste hende med et mildt Smil og bød hende en Stol. „Tak! jeg skal ikke sidde", sagde hun. „Jeg er herovre hos Væveren, og Johan er hos Smeden, og han ved ikke, at jeg er gaaet herind. — Er det sandt, Gert, at du vil kjøbe dig et Hus?"

„Ja, jeg har da tænkt paa det."

„Har du Penge til det?"

„Faa nok; men jeg faar jo forrente nogle."

„Men saa bliver det vel en lille Ejendom?"

„Ja, det bliver vist ingen Herregaard," sagde han tørt.

Hun stod tavs et Minut, og hendes Barm bølgede i synlig Uro, saa begyndte hun igjen: „Jeg tror, Johan har nogle Penge, han kunde lade dig faa. Vil du, jeg skal anmode ham om det?"

„Tak skal du have! Jeg tror, du maa heller lade det være. Jeg vil ligesaa gjærne laane Penge af en anden".

„Jeg mener ikke at laane," sagde hun.

„Naa, du mener en Gave! Ja, ved du hvad? Jeg vilde nødig modtage en Gave af Johan; men jeg er vis paa, at han vilde endnu mere nødig give mig den. Du kan altsaa spare dig Ulejligheden".

„Jeg mener heller ikke just en Gave. Hør, Gert! Kan jeg stole paa dig?"

„Det vil jeg give dig selv at betænke", svarede han koldt.

„Se her!" sagde hun aandeløs, idet hun drog et sammenlagt Papir frem fra Barmen. Hun gik hen til Vinduet og udfoldede det, han gik hen og saa i det over hendes Skuldre. „Hvad er det?" udbrød han forbavset. „Det er jo —"

„Tys!" udbrød hun og lagde sin Haand paa hans Mund. „Jeg har taget det uden Forlov."

„Det har jeg lige kjært," sagde han, idet han drog Papiret læmpeligt ud af hendes Hænder. „Jeg skjønner ikke rettere, end at det hører mig til, for det er jo min Moders Skjøde paa Lindelyst, som Johan senere har solgt til en anden, skjønt Ejendommen saa alligevel var min."

„Gjør os ikke ulykkelige!" bad hun med foldede Hænder.

„Det har jeg ikke i Sinde, og jeg kunde maaske heller ikke. Men hvordan er det, at det Brev nu først kommer frem? Der synes at være endnu værre Kjæltringstreger under, end jeg havde tænkt."

„Jeg skal fortælle det hele", sagde hun, „for jeg ved godt, at jeg har tiet altfor længe. Da min Moder overlod os Gaarden, vilde hun beholde Sandmarkslodden om sin Ejendom, og du skulde jo saa arve den, og hvad hun ellers efterlod sig. Det blev beskrevet; men da der saa skulde ske Tinglæsning, saa kom det frem, at det var ikke skrevet rigtigt, for hun skulde have Aftægtskontrakt for sig og Skjøde for sig. Det fik hun da; men saa kunde Skjødet ikke blive tinglæst, uden der kom Bevilling paa at Lodden maatte blive fraskilt. Jeg hørte jo saameget tale om den Slags Sager, men brød mig ikke om det dengang. Først senere har jeg hukket paa det, og saa har jeg da ogsaa spurgt og baade lyttet hist og her, saa jeg er en — hel Prokurator — havde jeg nær sagt; men Gud hjælpe mig! Jeg er mere raadvild nu, end før jeg lærte at bryde mig om saadant noget. Nej, din Moder fik det tinglæste Aftægtsbrev; men Skjødet blev liggende hos Johan uden at være tinglæst, og han glemte det vist ogsaa. Det stod saa hen i mange Aar; men saa var det en Gang, at Johan kom til at lede efter et andet gammelt Papir, og jeg skulde hjælpe ham, fordi jeg er dygtigere til at læse Skrift end han. Da fandt vi Skjødet og læste det, og han blev noget underlig ved det; men saa gjemte han det igjen og sagde, at det var i sin Orden, og det troede jeg saa ogsaa."

„Nu ved du vel nok, Gert, at i din Opvæxt var der mange, der tyktes galt om den Maade, hvorpaa du anvendte din Tid, og jeg syntes da ogsaa, de havde Ret. Galest tyktes vi om dit Giftermaal, for I var jo begge næsten kun Børn og duede ikke til ret meget. Johan spaade ilde, og det gjorde de fleste. Jeg var meget bedrøvet. Da saa du blev Soldat i lange Tider, og Moder laa syg, da gik der vistnok for mange Penge til. — Ja, jeg siger det ikke for at dadle Else Marie, det har jeg ingen Ret til, for nu er hun vistnok en bedre og lykkeligere Kone end jeg er. — Men jeg hørte jo, hvad Folk sagde, og jeg tænkte, de havde Ret, og saa snakkede jeg bagefter. Den Gang saa min Moder var død, og Johan vilde tilegne sig Huset, saa sagde jeg til ham, at det var for galt. Han vilde først forklare mig, at han havde Ret; men da jeg blev ved at paastaa det modsatte og endogsaa truede ham, saa skiftede han Tone og omtalte, at man ikke kunde vide, hvor længe Krigen kunde vare, og Else Marie vilde nok ødelægge alt, hvad I havde, inden du kom hjem. Saa var det meget bedre, han tog Hus og Jord i Forvaring for dig, og at der blev sørget for din Kone og Børn paa anden Maade. Da han saa solgte Ejendommen, sagde han, at du skulde have Pengene; men det havde jeg nu ingen Tro til længer, og du fik dem jo da heller ikke. Derimod forlangte han, at jeg skulde tie med alt, hvad jeg vidste, for det blev nok Enden af det, at du skulde paa Sognet, og saa vilde han i sin Tid uddele Pengene til dine Børn, for paa den Maade vilde de komme bedst til Nytte. Hver Gang jeg har mindet om det, har han altid havt Udsættelser og Udflugter, skjøndt jeg vidste jo nok, at den sande Grund var, at han ikke vilde af med Pengene, og Gud maa vide, hvad han vil have dem til, for vi have jo nok desforuden. Ak, Herregud! Broder! Vi have gjort dig en stor Uret, og jeg græmmede mig derover baade tidligt og silde. Tungest har det været, naar jeg har set mine smaa Børn lide saa ilde, indtil de døde imellem mine Hænder. Det har været, som jeg gjørligt kunde føle, at Guds straffende Haand var lagt over os. Og en Gang vil der komme en Dødsdag og en Domsdag, det ræddes jeg for, og jeg kan ikke bære min Del af Uretten længer. Derfor kommer jeg til Eder, Gert og Else Marie, for at trygle om Eders Tigivelse."

„Ja, jeg kan jo vel tilgive dig, og det kan Else Marie vist ogsaa; men hvad saa? Mener du, I saa vilde beholde i Ro, det, som Johan har plyndret os for?"

„Nej, jeg vil ikke. Johan skal rykke ud med nogle Penge, saa du kan faa en bedre Ejendom, end du ellers kunde. Jeg kan nok overtale ham til det, for at han er bange for at gjøre mig imod nu. Jeg kan ikke heller godt taale det. Om han saa vil have det til at hedde, at de Penge, han giver dig, skal være til dine Børn, saa kan det jo være det samme."

„Det synes saa; men jeg holder dog ikke af, at han saadan skal vinde Udseende af en ædelmodig Velgjører ved at tilkaste os en Smule af det, han har

ranet fra hos. Jeg bad ham en Gang om, at han vilde yde min stakkels Kone og Børn nogen Hjælp, mens jeg var borte i Krigen; i Steden derfor gjorde han dem husvilde, og den Bistand, der af Sognet blev ydet dem — og skulde ydes dem — vilde han have givet en mere vanærende Form, end der var lovligt. For at berige sig selv, skilte han os ved den Smule, vi ejede, og det er ikke hans Skyld, at vi ikke helt gik til Grunde. Jeg vidste, det havde været Aftalen, som det var min Moders Tro lige til det Sidste, at Lindelyst skulde tilhøre mig, men som det gik, maatte jeg jo tænke, hun var bleven narret fra først af, og jeg der var saa fattig og fortrykt, skulde nok vogte mig for at begynde en kostbar Retssag, som der ingen Udsigt var til at vinde. Nu tror jeg, den kan vindes, og kan den ikke det, saa vil dog alle faa at vide, hvordan Sagen er tilgaaet. Derfor beholder jeg Skjødet, og af mine Hænder skal det komme i Rettens".

„Og volde os Skam og Ulykke!" udbrød Trine. „Det havde jeg ikke ventet. Hvorfor mon jeg ogsaa skulde vise dig det!"

„Det ved du vel godt. Det gjorde du for at du kunde faa Fred i din Samvittighed og leve og dø roligt."

„Men det kan jeg ikke, naar jeg er Skyld i, at Fjendskabet mellem min Mand og min Broder bliver stærkere i Steden for at ophøre. Jeg er ogsaa vis paa, at du og Johan kunde enes i det gode. Hvad forlanger du?"

„Lad mig se! Jeg forlanger, at han skal kjøbe Lindelyst tilbage og overdrage mig Ejendommen. Den Kjøbesum, han modtog i sin Tid vil jeg desuden have lovlige Renter af for de femtem Aar, der ere gaaede siden. Det synes mig, er ikke ubilligt, og han er jo ogsaa rig nok til, at han kan gjøre det uden Skade."

„Det er han; men jeg er ræd for, at han ikke vil alligevel."

Else Marie havde ikke med et Ord blandet sig ind i de to Sødskendes Samtale, men sad ved det andet Vindue og lyttede til. Nu kastede hun et Blik ud ad Ruden og udbrød: „Der kommer Johan."

Saaledes forholdt det sig. Han var bleven færdig ved Smeden og havde da søgt sin Kone hos Væverens, men der faaet at vide, hvor hun var gaaet hen. Det havde berørt ham noget underligt; thi han vidste at Uretten mod hendes Broder laa hende tungt paa Sinde, og at hendes Græmmelse somme Tider gik saa vidt, at hun var ligesom ude af sig selv. Han var en stolt og en pengekjær Mand; men han havde dog maaske mere Kjærlighed til sin Hustru end til Pengene. Han var heller ikke selv bleven uberørt af Angeren over den øvede Uret; men han var dog aldrig ad den Vej kommen videre end til et løst Forsæt om, at han „en Gang vilde gjøre noget" for sin Svoger. — Det var naturligvis ikke til at tænke paa, at han skulde nogensinde træde frem for den ringeagtede „Sivpiller" og tilstaa, at han var en vitterlig Kjæltring. — Johan var mørk, mut og tvær da han traadte ind ad Døren; han havde en Formodning om, at Gert nu vidste fuld Besked, og denne Formodning fik han da ogsaa snart bekræftet. Da trak han overlegent paa Skuldrene og sagde, at det stod ikke nær saadan til, som hans Kone troede, imidlertid var der maaske ikke øvet fuldstændig Ret, og han vilde nok yde nogen Bod; men derom vilde han tale med sin Svoger i Enrum. Gert var villig til at følge med udenfor; men hans Kone greb ham i Armen og hviskede til ham: „Vær nu ikke for stræng! Lad Gud dømme!" Han nikkede, og derefter gik de to Svogre i mere end en Time frem og tilbage udenfor Huset, men da de endelig vendte tilbage, sagde Gert, at de vare enige. Johan var dog ikke mild, han vilde hverken nyde vaadt eller tørt, men bød sin Kone følge med, at de kunde komme hjem.

Han var jo ærgerlig over, at han havde maattet krybe til Korset; men ellers var han ikke utilfreds med Forliget; thi Gert havde slaaet betydeligt af i sit Krav. Da Johan efter mange Omsvøb og tomme Undskyldninger tilbød ham den samme Pengesum, som Lindelyst var bleven solgt for, og desuden lovede sit Venskab i Kjøbet, saa tog den fattige Svoger mod Tilbudet og gav det forlangte Løfte, at han ikke skulde omtale til nogen, hvordan Sammenhænget var. Dette Løfte holdt han, hvilket Johan ikke havde havt Tiltro til, og dette var vistnok medvirkende til, at Johan viste sin Svoger virkelig uskrømtet Venskab, Han hjalp ham baade med Raad og Daad, saa han fik sig kjøbt en god lille Ejendom, og var ogsaa siden altid rede til at tilbyde sin uegennyttige Tjeneste. Saa kom der da et godt Forhold i Stand imellem de længe adskilte Frænder, og ingen var gladere derved end Trine, hvis Tungsind næsten helt fortog sig. Hun kom til at holde meget af sin Svigerinde og dennes Børn; men hun kom til at nære den Tro, at Svigerinden i sin Fattigdom havde været lykkeligere end hun selv i sin Rigdom. Og dog kunde Trine ikke klage over, at hun var uheldig gift; thi Johan var en omhyggelig og rimelig Mand mod sin Kone og sine Husfolk. Men det var hans glubske Higen efter Rigdom, der havde kastet sin Skygge over hans, efter et smukt og ædelt Menneskeliv sukkende Hustru, hvorimod en saadan Tilværelse havde udfoldet sig for Gert og Else Marie i al deres Fattigdom.

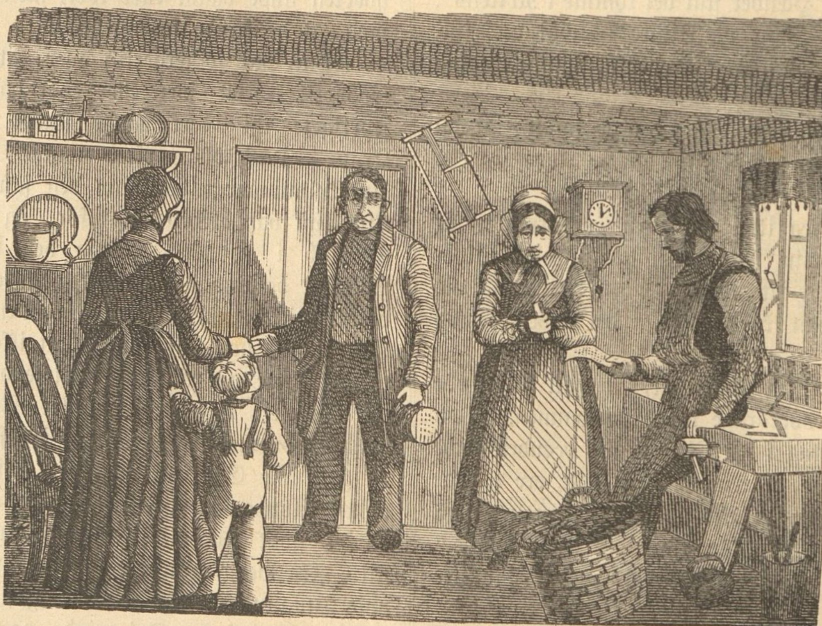
Og blev ved at udfolde sig fremdeles. „Sivpilleren" blev ved at pille ved Træ og Metal og mange andre Ting; thi den Haandfærdighed, hvormed han saa at sige havde bødet baade paa sin egen og andres Daarskaber, blev bestandig ved at være den Guldgrube, hvoraf han øste Tilfredshed og dagligt Brød til sig og sine. Nu havde han Hus og Jord;

men sine Smaasysler vedblev han lige ufortrøden at passe. Han er nu en saa velhavende Mand, at han godt kunde kjøbe en lille Gaard; men det indlader han sig nok ikke paa; thi han ved hvad han duer til, og det er saa mange Ting, at hvis der en Gang er én Plov, der ikke vil gaa, saa er der to, tre andre, der til samme Tid kunne gaa ypperligt.

En Paalandsstorm.

Af B.

Det var næsten blikstille. Kun engang imellem krusede en svag Luftning hist og her den blanke, blylignende Havflade. Store og smaa Fartøjer laa spredte omkring saa langt Øjet kunde række, alle med slappe, tungt nedhængende Sejl, alle ventende paa Vind for at kunne spile Vingerne ud og flyve bort til Bestemmelsesstedet. En Damper saas i det fjærne, uafhængig af Vind og Vejr fortsatte den sin Vej, medens Sejlskibene ligge som vingeskudte Maager.

Paa Anholts Nordside, tæt udenfor Revlerne, laa Fiskekvaserne, Jagter og flere „Fore and aft“-Skonnerter tilankers. Nærmest ved Landet, saa nær, at den syntes at ville krybe helt hen til det, laa „Postbaaden“, en stor kutterrigget Dæksbaad. Fiskerbaadene kom roende ud fra Landingen. „Godmorgen Skipper!“ raabte en af Fiskerne, idet Baaden passerede en gammeldags, jagtbygget Kvase, hvis Fører, en ung Mand, halvpaaklædt og barhovedet, netop var kommen op af sin lille Kahyt og dens lune Køje, for at kigge ud efter Vejret, medens han, gabende og strækkende sig, anstillede sine Betragtninger over, hvad Dagen vilde bringe. „Godmorgen!“ svarede han, „skal I ud at trække Garn?“ „Ja, vil De ikke lette? De er jo for Tur.“ „Jo, kan I ikke skaffe mig lidt Vind, saa jeg kan drive derud?“ „Aa, vi faa nok lidt Vind fra det disede derude i nordvest.“ „Ja, vi faa mere end lidt,“ brummede den gamle Søren, der sad forude i Fiskerbaaden og roede, „det kan jeg fortælle jer udenad; godt er det, at vi har Land i Læ.“ Kvaseskipperen stod endnu lidt og saa sig om, derpaa slentrede han hen forud, stak Hovedet ned af Kappen i Lukafet og raabte: „Christen, rejse, rejse, rejse! klar til at hive op!“ Lidt efter kom et sort krøllet Hoved til Syne. Det tilhørte imidlertid ikke nogen Mulat eller anden Negerblanding; Christen var født et Sted nede paa Fyen, men hans Haar var dog krøllet og hans Ansigt sort og fedtglinsende, trods nogen Negers. Det var slet ikke saa underligt: Christen havde saa mange Forretninger at passe ombord, at Hovedet nok kunde blive ham kruset. Han udgjorde tilligemed Skipperen og en sort Pudelhund Fartøjets hele Besætning, han var baade Styrmand, Matros og Kok — Kahytsdreng og Sligt underforstaaet. „Styrmand“ tituleredes han altid af Fiskerne, naar han hentede Flasken og langede den ned i Baaden til dem og Christen tog mod Titelen paa en Maade, der viste at han fortjente at bære den — hans sorte Ansigt, det var sodet fra Kabyssen, var Tegnet paa hans Værdighed som Kok. Men han var flink ombord i den lille Skude, den samme Christen; Nattevaagen, haardt Arbejde, at være gjennemblødt til Skindet, det var han vant til og det syntes slet ikke at genere ham; aldrig knurrede han mod sin Skipper, altid var han munter, skjøndt han kun talte lidt. Han var den samme, enten han laa med Fartøjet ved Knippelsbro og solgte Fisk til Gammelstrands-Madamerne, eller naar han en sjælden Gang lod sig overtale til at tage Konfirmationsklæderne paa og følge med ligestillede i Samfundet hen i „Laren“ eller „et andet fint Sted“, eller han laa ude i Kattegat og red en Kuling af, gjennemblødt, gjennemblæst, uden Søvn og ofte uden anden Mad end en haard Biskøjt — jo og saa sommetider en Kop kold Kaffe uden Fløde og Sukker. Han var af det Stof, man laver Sømænd af; der findes noget af dette Stof hist og her i Landet.

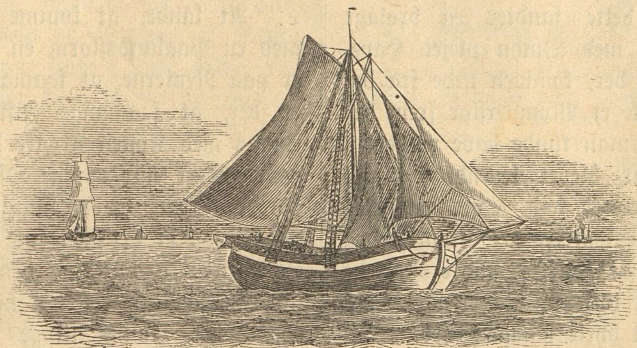
At lette og sætte Sejl, det stod ikke længe paa. Hunden sprang bjæffende omkring med de andre, tog

sat med Tænderne i hvert Tov, de halede i, altid holdende sig i Baghaanden. En Smule nordvestlig Luftning bragte Fløjen paa Toppen til at vaje ud og, idet Sejlene fyldtes, svajede Fartøjet langsomt udefter. „Gaa du til Fyrs med Kaffen, Christen!“ sagde Skipperen „og lad os faa noget at putte i Ansigtet; siden bliver der ikke Tid til at skaffe“ (spise).

„Det er underligt, som Luften ser ud“ sagde en af Mandskabet paa en anden lille Skude, der laa tilankers noget højere oppe til Luvart, idet han henvendte sig til sin Skipper. „Se hvilken underlig Banke der er i Nordvest. Det ser ud, som om det var Norge, der kom drivende herind til os; jeg kan se Snedriverne oppe mellem Fjeldene.“ „Ja du skal nok se, vi faa Kuling fra den Kant, sagde Skipperen, hun kan ikke være saa stille længe, det kan I bande paa. Ser I, der er en lille fore and aft-Skonnert, han har allerede frisk Vind, se hvor han hænger over. Der letter alt Postbaaden, lad os gjøre klar ogsaa, vi har hende snart.“

Kort efter var der en almindelig Letning mellem alle Ankerliggerne. Næsten alle rebede deres Sejl i Forudfølelsen af, at det vilde blive nødvendigt og alle skyndte sig saa meget som muligt. Det gjaldt om at krydse sig saa højt op under Vinden, at man kunde klare Nordvestrevet fra sig for at bære ned vest om Øen og i Læ syd for den. Vinden kom stødvis og omspillende, som saa ofte førend den bryder frem i sin hele Kraft, men oppe i Luften, var den allerede i stærk Fart og Retning Se hvor den jager de mørke Skymasser frem foran sig, se hvor den vælter dem omkring og river dem i Stykker. Hvor mørkt og sort ser det ikke ud i Horizonten — om lidt lysner det vel, naar Havet klæder sig i Skum. Det begynder alt at sætte Sø; de lange, hvide Striber langs Kysten — Brændingen paa Revlerne — vise sig allerede og Nordvestrevet begynder ogsaa at røbe sit Sted ved en mere hvidlig Farvetone, end det omgivende, dybere Vand.

Postbaaden er først under Sejl. Dristigt benyttende sig af sit nøje Kjendskab til Farvandet, løber den helt ind til Brændingen, helt klods ind, før den vender, manøvrerer kjækt og sikkert, smutter behændigt gjennem en smal Rende mellem Revet og Landgrunden og vinder stedse større og større Forspring for de andre Krydsere. Men de følge godt efter og klare alle lykkeligt Revet fra sig. „Det var dog en nederdrægtig Sø, hun graver op her paa det grunde Vand“, sagde han, der før saa Norge komme drivende; „skal vi ikke lade Nokken falde og hale op i Halsen nu vi sløre; hun krænger over, saa vi slide Overlæderet af hende. Hvorledes mon Anholteren og den lille Jagt klare sig i dette Rævevejr? Det bliver en slem Halløj for dem, tør jeg bande paa.“

Haubiik.

Paa Øens Sydside er en lille Bugt, Pakhusbugten kaldet, efter et Brædbeskur, Englænderne opførte derinde paa Land, mens de, i Begyndelsen af Aarhundredet, havde Øen i Besiddelse og som stod der mange Aar efter Fredslutningen. Her kunne Smaafartøjer løbe ind og ligge nogenlunde i Læ for flere Vinde og de ankrede lidt efter lidt, alt som de naaede op, hele den lille Flok Sejlere. Det blæste haardt. Sandet fløj som fin Sne ud fra Øens Klitter, ud over Søen, lagde sig paa Dækket og omkring i Krumholterne, hvor der var lidt Læ; men der var smult herinde under Kysten og flere af Fartøjerne satte deres Baade ud og roede i Land. Det var ingen morsom Tur at gaa op til Byen; Stormen førte hele Skyer af baade groot og fint Sand med sig, det fløj i Øjnene som Aske, slog i Ansigtet som Hagel og fyldte Lommer og Støvler. Selv ind til Legemet banede det sig Vej oppe mellem Kraven og Halsen og en underlig irriterende Fornemmelse var det at være saaledes „tilsandet.“ Den løse Grund skred bort under Fødderne og man blev træt, som om man travede i dyb Sne.

„Hvilket forbandet Land!“ udbrød en af Folkene i sin Kvide, „hvor Stenene flyve omkring i Luften. Aldrig har jeg været her før og der skal rigtignok ogsaa løbe meget Vand i Søen, før jeg kommer her igjen, om jeg ellers slipper herfra denne Gang.“ „Ja det maa du nok sige“, bemærkede en anden, en høj

skægget Fyr med store Slagstøvler paa, „de Par Skilling, jeg har i Lommen og min Skraa, dem kommer jeg til at grave ud af Sandet som andet Danefæ og jeg har et Vognmandslæs af Grus i hver Støvle. Tvi! min Tunge er saa fuld af Sand som et Slibebrædt og saa tør, at man kan stryge Svovlstikker af paa den."

Byen syntes uddød. Alle Døre vare lukkede, intet levende Væsen var at se. Husene laa lunt bag Højlandet mod Vest, midt mellem dem laa den lille Kirke, med sin simple, græsbevoxede Kirkegaard. Omkring ved Husene hang Fisk og Garn til Tørring; op mod Væggene var stillet Stykker af Kogjødning ogsaa til Tørring, for siden at bruges til Brændsel. Dette er, som maaske bekjendt, Skik paa mange træløse Øer som Anholt, men man skulde dog synes, at et Sted, som er saa velsignet med Strandinger, maatte kunne faa Vragtømmer nok til Brændsel. Alle Plankeværker og en stor Del af Tømmeret i Husene vare ogsaa af Skibstømmer. Enkelte Steder saas en lille Have, der indeholdt en forkrøblet Hyldebusk, et Par Solsikker og Sligt — et Sted stod et Rosentræ — men omkring „Landsejerens" Hus, der ogsaa laa i Byen, og var stort og velbygget, var et højt, solidt Plankeværk af Brædder og indenfor dette fandtes en brolagt Gaardsplads og en ret net, med Omhu plejet Have. Det var Forvalterens Kone, der, kommen nede fra det dejlige Fyen, forstod at lokke et Blomsterflor frem her i Sandet, langt rigere, end man kunde have ventet.

Hvor Sandet dog var blevet levende i Dag. Kom det ikke flyvende over det høje Land vestenfor Byen, faldt ned over Husene som en tæt Støvregn og dækkede Smaahaverne og de enkelte andre dyrkede Pletter, der fandtes, med et tykt Lag. Det maa være et utaknemmeligt Arbejde at dyrke saadan Jord.

„Men hvor er dog alle Folk henne?" udbrød en af de fremmede; „I skal nok se, de ere nede ved Nordstranden, Baadene ere vel ikke komne i Land." „Ja, det er troligt nok," sagde en anden; „vil I som jeg, saa trasker vi derud." „Ja gu' vel, jeg er med," sagde én; „rigtignok kunde jeg have Lyst til at se, hvordan deres Kro ser ud indvendig, men saasom Dørene ere lukkede, saa lad os gjøre den Tur med, til Straf for vore Synder."

Ude ved Stranden, der var ganske rigtigt Folkene. I Læ af optrukne Baade og andre ved Strandbredden liggende Gjenstande, stod gamle Mænd og Børn og Kvinder i mange Smaaflokke og stirrede ud over Søen med den største Opmærksomhed. Hvor det dog blæste, hvor Havet dog var i Oprør, hvor brød Bølgerne sig dog med voldsom Magt over Revlerne, hvor skyllede ikke Idvandet som en rivende Strøm og rev løst og fast med sig. Se hvor lavt Skyerne hænge der ude, mens Bølgerne synes at gjøre Forsøg paa at naa op til dem; se hvor de komme flyvende, de mørke Masser, hen over vore Hoveder og videre mod Syd, medens Stormen leger med dem og former dem i underlige, fantastiske Skikkelser, som den igjen river i Stykker ligesaa hurtigt, som de ere dannede.

Ingen Baad, intet Fartøj var at se. Tavse og alvorlige holdt hele Skaren Udkig. De fremmedes Hilsen blev gjengjældt høfligt som sædvanligt, men intet Øje vendtes mod dem, dertil var der for meget at se efter derude paa det fraadende Hav. Enkelte af Kvinderne græd i Stilhed, medens Børnene klyngede sig op ad dem og spurgte „om Fa'r snart kom i Land", men i det Hele var alle saa rolige og fattede, at man kunde se, at de ikke vare uvante med Faren.

Henne i Læ af et stort oprejst Vandfad stod en gammel Mand. Han spejdede udefter som de andre. Øjnene randt af Anstrængelse og af at se imod Vinden, det graa Haar flagrede frem under Sydvesten, frøs gjorde han, — pludseligt sprang han frem, holdt Haanden for Øjnene og raabte saa ud: „der er en! han kommer lænsende for Masten. Der er en til! Der er de!" I et Nu vare de alle omkring den gamle, der stod rank, en hel Fod højere end før og viste dem med Haanden, den Retning, hvori Baadene saaes.

At lande, at komme ind over Revlerne, det er med en Paalandsstorm en meget vanskelig Sag. Det er paa Revlerne, at saamange Skibbrudne drukne, det er der, at saamange Fiskere kæntre og gaa under. Langs med Kysten strække de sig, 2—3 i Række og de kræve hvert Aar mange Ofre. Kæntrer Baaden eller, bores i Sænk af de mægtige Bølger paa den yderste Revle, saa er det sjældent, at nogen kommer levende i Land, sker Uheldet paa den anden Revle eller paa den inderste, saa kan det nok hænde, at Besætningen eller dog nogle, kunne slippe derfra med Livet. Dog kommer sjælden nogen i Land ved sin egen Hjælp; Idvandet skyller ham med sig, naar Bølgerne have kastet ham omkuld og det løse Sand kan han ikke faa Fodfæste paa. Tumlet om og hvirvlet rundt forlader Kræfterne ham snart og han synker ned for ikke at rejse sig mere. Der hjælper ingen Svømmers Kunst og Kraft; — Folkene i Land tage da hverandre i Hænderne, løbe ud i en Kjæde, det lykkes undertiden den yderste at gribe en eller anden af de forulykkede i det Øjeblik, en Bølge har kastet ham op paa Sandet; af al Magt haler hele Flokken i hverandre og det lykkes at trække Stakken i Land; men ofte er han død allerede og det er kun det livløse Legeme, det lykkes at redde fra den vaade Grav. Der er gjort Adskilligt for at faa Fiskere og Søfolk til at have Redningsbælter paa, naar de ere ude, men man har f. Ex. ved Skagen havt det Tilfælde, at Folkene ere komne døde i Land med Redningsbælterne paa; de tumledes nemlig saa længe om derude paa og imellem Revlerne, sloges hovedkulds ned mod Bunden og kastedes hid og

bid, saa at Livet ikke kunde strække til. Jeg har ikke set nogen endnu tage Redningsbælte paa uden efter Ordre, og de Apparater i den Retning, der hidtil findes, ere ogsaa enten saa ubekvemme eller saa dyre, at de vanskeligt vilde trænge igjennem.

Naar man har Lejlighed til at betragte Havet, vil man finde, at selv dets vilde Bølger have en vis Regelmæssighed. Der komme med visse Mellemrum 2—3 høje Bølger i Træk, højere end de andre og hver af dem højere end sin Forgænger — men saa, umiddelbart efter den sidste og største følger et lille Stykke med forholdsvis smult Vande. Dette bevirkes ved, at to Bølger ligesom komme fra hver sin Side, krydse og tildels tilintetgjøre hinanden — i dette Øjeblik gjælder det at slippe over Revlen.

Fiskerbaadene laa derude alle sex og passede paa deres Snit. Masten var rejst og en Mand var klar til at hejse Fokken for at løbe hurtigt over det farlige Sted. Fire Mand sade med Aarerne, skoddende ud imod, for ikke at komme for tidligt. Manden ved Roret havde rejst sig; han stod og passede paa, naar det var Tid. Der komme de høje Bølger agterude — „hold paa Aarerne Manne!“ Nu ere de der; brølende vælte de sig forbi og tildels over Baaden — naa, den Smule Vand kan vi øse ud, naar vi faa bedre Tid. — — „Hejs Fokken!“ „Hejs en Stump af Storsejlet!“ „Hold et Par Aarer klare i hver Side, for at hjælpe paa Styringen, om hun skærer sig paa en Sø!“ — Baaden faar Fart; hvislende flyver den gjennem Vandet, kastende det som Skum til begge Sider fra den brede Bov, medens Rortappen snurrende taler med om Farten; der er Revlen med sit kogende, boblende, sandblandede Vand; en Bølge løfter Baaden og bærer den over — „Hurra, det var den første og værste, vi klarede.“ „Det var mellem det skidne og det rene; se nu, hvor hun bryder agtenfor os!“

At være rolig og koldblodig naar man er med ved saadan en Lejlighed, det er aldeles nødvendigt og med lidt Øvelse, ikke saa vanskeligt; at staa og se paa det fra Land, det er langt værre og det kan kun faa, uden at have underlige Fornemmelser. Man skal være meget nervestærk, for ikke at komme til at sitre og man maa ubetinget foretrække at være med derude ogsaa for den stolte Følelses Skyld, man har bagefter, ved at se, at man havde Mod og Aandsnærværelse, da det kneb.

Aandeløse og i den største Spænding havde Folkene set deres Mænd og Brødre kæmpe deres Kamp derude. Kun en eneste Gang afbrødes den almindelige Tavshed af et Udraab, angst eller glad, alt efter Omstændighederne; men da den sidste Baad kom ind imod Kysten og der rejste sig en vældig Bølge der som en Mur agtenfor den faldt over den, kastede den paa Tvers, knækkede Aarerne i den ene Side, og i susende Fart jagede den frem i skæv Retning med den ene Side helt under, saa den fyldtes med Vand — da fik Angsten Luft i et Skrig, et højt, jamrende, fortvivlet Skrig.

Kun et; — i næste Nu vare de ifærd med at hjælpe. Det var lykkedes Folkene derude at holde sig ved den kæntrede Baad og de haledes i Land tilligemed denne. Et Par af dem vare saa forkomne, at de maatte bæres op paa det tørre, men det var heldigt sluppet endda. Snart fulgtes Mænd, Kvinder og Børn ad Vejen til Byen, med Vinden paa Ryggen og Snakketøjet paa Gled. Hvor blev Kvasen af, som fulgte med jer ud?“ spurgte en af de fremmede. „Han slap godt forbi, der var en svær Strøm med ham, men han havde en haard Tur.“ Og ganske rigtig, inde ved Kroen stod Christen alt og ventede, han var i Land for at kjøbe tørre Svovlstikker. Smilende viste han sine hvide Tænder som sædvanligt, men det sorte i hans Ansigt havde taget Skade af den rigelige Overspuling med Søvand han havde faaet. Nu var han blevet stribet og tog sig særdeles godt ud.

Husflid.

Krølhaar.

Til Udpolstring af Stolesæder, Sofaer, Sengemadratser osv. er det bedste Emne som bekjendt Krølhaar, der afgive den blødeste og behageligste, renligste og varigste Stopning. Men Krølhaar ere meget dyre, hvorfor Opmærksomheden henvendes paa, at man selv, paa Landet, kunde samle Krølhaar, ligesom man nu samler Fjer, naar man tager Vare paa alle de Heste- og Kohaar, der falder af i Staldene og ofte spildes til ingen Nytte. Naar man har samlet tilstrækkelig mange Hestehaar af Hale og Manke, samt affkaarne Kohaler, vaskes Haarene ganske rene i Sæbevand, idet de samtidig pilles rene eller klares over en grov Kam eller Hegle. De spindes da meget haardt sammen til Reb paa en almindelig Haarrebs-Ten, hvorefter de koges en Time i rent Vand. Tilsidst tørres de godt i Luften eller i en Bagerovn og ere da færdige til Salg eller til Brug. Forinden de bruges til Stopning oppilles de natnrligvis omhyggeligt, saa de danne en løs elastisk Masse.

De Krølhaar som tilvirkes af Hestehaar ere de bedste og kostbareste, og anvendes bedst til Sengemadratser, men af Kohaler kan ogsaa tilvirkes en meget god Vare til Møbelpolstring. Af 100 om Efteraaret affkaarne Haler bliver omtrent 10 Pd. Haar, som giver 8—9 Pd. færdige Krølhaar.

Tøjklemmer.

Husvennen har en Gang omtalt Tildannelsen af Tøjklemmer og deri antydet, at den nemmeste Maade at danne Klemmen paa var, at binde to flade Pinde sammen med et Baand.

Denne Art Klemmer kan imidlertid forbedres saa meget, at de, rigtigt lavede, baade vil blive de stærkeste og mest brugbare. De to flade Pinde dannes helst af Ask, og maa omtrent være 5 Tommer lange, $^3/_4$ Tomme brede og dobbelt saa tykke som almindeligt Cigarkassetræ. En lille Tomme fra Enden skærer man et Hak ind i hver af Pindenes Kanter. Fra dette Hak gives Pindene et Snit udad paa de indvendige Sider. Begge Pindene bindes nu sammen i Hakkene med galvaniseret Staaltraad (da denne ikke ruster) paa følgende Maade. Midt mellem begge Hakkene stikker man nu et lille Hul med en Syl, deri sætter man Enden godt fast og vikler den nu et Par Gange rundt om i Hakkene, og den sidste Ende af Staaltraaden fastgjøres nu ved atter, at stikke et lille Hul, bøje Traaden om i en Vinkel, og slaa den ned fast i Hullet.

Nu er Klemmen færdig og man ser nu til hvilken Nytte det lille Snit er, da Klemmen derved kan udvides saa langt Snittet tillader.

En Ven af Husflid.

Bognyt.

Ugeblad for Børn. Som det er Læserne bekjendt begyndte dette lille Ugeblad fra først i Oktober sin Gang, under Husvennens yndede Medarbejdere Emanuel Henningsens og Zakarias Nielsens Redaktion, og Husvennen tog venligt den lille under Armen, i Tro paa, at den vilde blive et godt Barn, uagtet mange mente, at den vilde blive et Skarn til paa Husvennens Bekostning at liste sig ind i mangt et Hjem. Vi skylde imidlertid den lille „ærede Samtidige“ den Oprejsning, at han i de forløbne to Maaneder har artet sig saare vel, og navnlig ikke lagt an paa, at „rydde“ sin ældre „Ven“ „af Vejen“ hvor denne var blevet husvant, hvilket vi skønne deraf, at Husvennen har et betydeligt større Antal Holdere nu, end da „Ugeblad for Børn“ begyndte sin fredelige Vandring. Det synes ogsaa som om Barnet har artet sig vel hvor det er kommet frem og er blevet kjendt, da det i den korte Tid, der er forløbet, er blevet venligt modtaget i halvfjerde Tusende Hjem, hvor det efter Sigende, skal have været til megen Fornøjelse for sine Kammerater, d. v. s. — for at undgaa Misforstaaelse — for Børnene i Hjem og Skole. Vi kunne derfor atter med god Samvittighed anbefale dette lille meget billige og forholdsvis smukt udstyrede Børneblad, til Husvennens Læsere, især da det ingen Sinde vil faa Indhold eller Billeder fælles med Husvennen, undtagen de fælles Tillægsbilleder, og naar vi, som i nærværende Nr. fremviser et smukt Billede som Prøve paa hvad der leveres i denne Retning.

„Ugeblad for Børn“ udkommer med et Numer hver Onsdag. I Steden for det sidste Numer i hvert Fjerdingaar leveres et stort, smukt fædrelandsk Billede. Bladet bestilles gjennem alle Postkontorer, Brevsamlingssteder og Boglader og koster frit tilsendt kun 50 Øre fjerdingaarlig. Det udkomne af dette Fjerdingaar kan faaes endnu saa længe Oplaget rækker, naar det snarest bestilles.

Vi skulle i Dag henlede vore Læseres Opmærksomhed paa en Folkebog, der nys er afsluttet, og paa hvilken der atter indbydes til ny Subskription. Denne Bog, der under Titlen „Danmarks og Norges Literaturskat“ er udkommen paa Boghandler August Westrups Forlag i Kjøbenhavn, indeholder en stor Samling af smukke Fortællinger og Digte, som hovedsagentlig skrive sig fra Danmarks og Norges mest udmærkede Digtere, fra Ludvig Holberg af indtil den nyeste Tid, og som derfor selvfølgelig ogsaa bringer adskilligt frem, der hører til det bedste i disse Landes Literatur. Bogen, der angiver sig som en Folkebog og i Virkeligheden ogsaa er samlet særlig med den store Mængdes Tarv for Øje, bestaar af to hver for sig afsluttede Dele, af hvilke første Del sælges særskilt, medens anden Del kun kan faas i Forbindelse med første. Begge Dele egne sig især godt til Indlemmelse i Sognebogsamlinger og kan gjennem Boghandlen enten faas samlet eller i 40 ugentlige Hæfter. Prisen er 5 Kr.

E. H.

Drengen og Hunden.

„Vil han se han holder Pisken
pænt i Munden, gamle Gjæk!
Pas han paa han bare lystrer,
hvis han ikke vil ha' Smæk!“

Rolf et Blik paa Drengen kaster,
siger paa sit stumme Sprog:
„Sikken Mund, der dog kan sidde
paa en saadan lille Pog.“

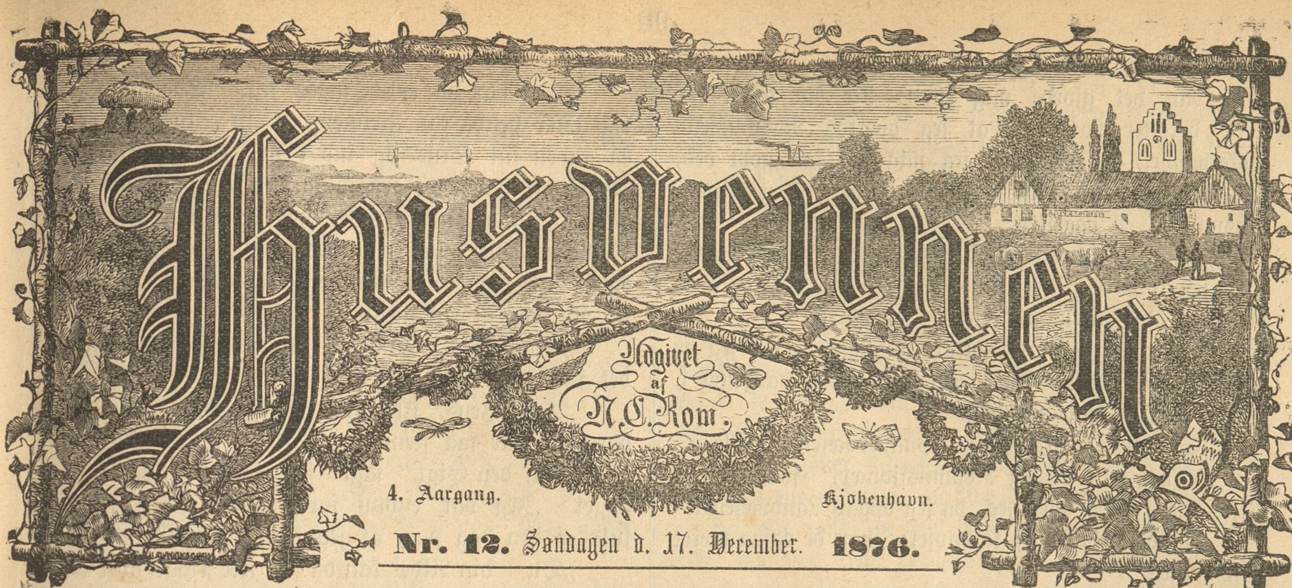
Opløsningerne paa Gaaderne kommer i næste Nummer.

Brevvexling.

J. M. J. i B. — J. S. i B.: Tak!
Niels Sv. i S. takker forbindligst for de indsendte Udtalelser.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 12. Søndagen d. 17. December. 1876.

Fra Nørresundby til Sindal

En Rejseerindring af Emanuel Henningsen.

Taage og Slud, sølede Gader med Snesjap og Mudder fulgte mig ud til Jærnvejsstationen, jeg følte mig ordentlig vel til Pas, da jeg efter at have løst Billet steg ind i Kupeen og ved at trække det vaade Vindu op bag ved mig havde spærret Taagen ude. Der var kun èn rejsende derinde, før jeg kom, og han havde indhyllet sig i sin Pels og sad tilbagelænet i en Krog, som om han vilde forsøge paa at falde i Søvn. Efter at Toget havde sat sig i Bevægelse, strøg jeg et Par Tændstikker af for at tænde mig en Cigar, og ved den Allarm, dette møjsommelige Arbejde forvoldte — Strygefladerne duede naturligvis ikke, og naar det en Gang lykkedes at faa Ilden frem, fløj Satsen op i Luften som en lille exploderende Granat — kom der Liv i Rejsepelsen, og et fyldigt, godmodigt Ansigt hævede sig op over dens Ræveskindskrave.

„Jeg vil være fordømt, om jeg ikke glemte at faa lidt Svovlstikker med", sagde min Rejsefælle. „Nu kunde det dog maaske træffe sig, at der kunde falde èn af til mig ogsaa."

„Saa mange De ønsker; thi med èn var De næppe hjulpen."

„Nej, det er rimelig nok," sagde min Rejsefælle og halede en stor Merskumspibe op af Pelslommen og gav sig til at stoppe den af en lille Blærepung. „De gamle Svovlstikker kunde have været bedre, end de var, det er sandt; men disse her nymodens er da det rene Jux. Kanske de dog sparer adskillige Menneskeliv gjennem Aar og Dag, for de maa jo laves af andre Stoffer, bilder jeg mig ind, og de gamle var ikke gode at have med at bestille. Da jeg var ved Svovlstikkefabriken, var der nær blevet to Mennesker forgiftet af det fordømte Fosfor, der jo hørte dertil."

„Ja saa."

„Ja, der var saamæn," vedblev min Rejefælle, medens han med stor Behændighed strøg en Stikke i Brand og tændte sin Pibe; „derfor blev jeg ogsaa kjed af det og gav mig til at koge Sæbe."

„Det var maaske ikke saa ubehagelig en Forretning som den første?"

„Aa nej, endda; men den gav ligegodt kun en klejn Fortjeneste. Jeg havde jo ikke den Gang nogen Kapital at stikke ind i Forretningen, og den gik derfor ogsaa i Hundene, inden ret længe."

„Det var jo kjedeligt for Dem," bemærkede jeg deltagende.

„Aa, det gjorde mig endda ikke saa stort, for strax derefter var det, at jeg overtog Rasmussens Høkerhandel, og den stod jeg mig vel saa godt ved, om Afgiften end var temmelig drøj. Det tilstod Rasmussen og bagefter."

„Du er en lun Konditor, Rasmussen," sagde jeg, da jeg igjen afstod Butiken til ham og gav mig til Tømmervæsenet, „du vidste nok, hvad du gjorde." — „Ja, det vèd jeg for det meste altid, undtagen naar jeg er fuld," sagde Rasmussen. Og det havde han Ret i, for en poleret Rad var han."

„Saa er De altsaa ved Tømmervæsenet nu?"

Ok nej, nu er jeg Kommissjonær," svarede min Rejsefælle. „Det blev jeg, da jeg opgav Landvæsenet."

„Naada," sagde jeg forbavset; „har de ogsaa været Landmand?"

„Ja, saagu har jeg saa," svarede han; „men det var ved et helt sært Træf, at jeg blev det. Ser De, jeg havde en gammel Tante i Aalborg; rigtig Tante til mig var hun vel ikke, men dog saadan noget langt ude. Hun var en gammel Jomfru, som sad lunt inden Døre, og fin som den bare Ulykke var hun, for hendes Fader havde været noget i Ministeriet i gamle Dage. Jeg havde kun set hende en ganske enkelt Gang; jeg passede jo ikke til hendes Selskab, og der var fine Slægtninge nok, de rendte hende paa Dørene hver Dag, og jeg grubler endnu den Dag i Dag over, hvad der egentlig gik af hende, da hun indsatte mig til sin Hovedarving; men at hun gjorde det er nu vist nok."

„Jeg husker en vis taaget, snavset Efteraarsdag lige som denne her, da jeg faldt paa at aflægge hende et Besøg, med det samme jeg afgjorde nogle Forretninger i Byen. Jeg traskede da gjennem Mudderet og stod snart udenfor hendes Dør og halede i Klokkestrængen, hvorved en gammel Tjenestepige med et Ansigt som et vissent Citronæble kom frem og saa' mistænksomt paa mig."

„Er min Tante hjemme?" spurgte jeg.

„Jeg skal spørge ad," sagde hun.

„Spørge ad!" sagde jeg. „Hvad er det for noget fordømt Sludder! Vil du spørge min Tante, om hun er hjemme, saa maa hun jo være hjemme."

„Jeg skal forhøre, om Frøkenen kan modtage Dem," sagde Citronæblet og saa' paa mig, som om jeg var et udenlandsk Dyr i et Menageri.

„Det lader sig høre", sagde jeg. „Kanske den gamle ikke er staaet op endnu og ikke holder af at tage imod Mandfolk, mens hun ligger i Sengen. Forsvind da," sagde jeg og satte mig op paa et egetræmalet Bord, der stod ude i Forstuen.

Den gamle Citron saa' paa mig, som om hun vilde æde mig, saa snøftede hun og trissede af. Lidt efter kom hun igjen og sagde, at Frøkenen var hjemme og vilde modtage mit Besøg.

„Det var da vel," sagde jeg. Saa stolpede jeg bag efter hende ind gjennem en fin Stue og igjennem en anden fin Stue og ind i nok en fin Stue. Der sad Tante paa en Forhøjning ved Vinduet med Briller paa Næsen og med Krøller ned ad Kinderne, og over Brillerne saa' hun skævt ned paa mine Røjsere, som rigtig nok ogsaa var temmelig balsamerede med Dynd, det skal jeg aldrig nægte.

„God Dag, Tante," sagde jeg, hvordan gaar det saa?"

„Tak, Jens, ikke saa galt endda, naar Gigten bare ikke var saa slem."

„Ja, den Gigt," sagde jeg, „det er noget grimme noget. Jeg var endnu for fjorten Dage siden saa fuld af den bag paa, at jeg knap kunde røre mig."

„Du i din Alder kan da vel ikke klage over Gigt," sagde hun. „Det har vel været noget Rheumatisme?"

„Nej, det var sku højere oppe," sagde jeg, „det var helt oppe i Ryggen."

Og jeg viste hende Stedet, hvor det var; men jeg kan bare ikke forstaa, hvad morsomt hun fandt i det, for hun lo da, saa hun maatte tørre sine Briller den ene Gang efter den anden. Men jeg syntes lige godt om hende for det, for jeg har altid været af dem, der heller lo end græd, og naar man saadan faar sig en rigtig sund Latter, bliver man gamle Bekjendte paa et Øjeblik. Vi sad da og snakkede sammen en Times Tid, og den visne Tjenestepige kom ind med Kaffe til mig, og det gik saa meget godt mellem Tante og mig. Hun spurgte mig ud om, hvordan vi havde det hjemme, og jeg forkarede hende det hele: at vi sad smaat ved det, men at vi ikke var forknyt for den Sags Skyld, og saadan hvad jeg nu kunde sige.

Saa kommer der lige med èt en lille, fed, gul Hund krybende ud fra Kakkelovnskrogen, glor paa mig og svinger den Stump Hale, den havde, lige som en Perpendikel frem og tilbage.

„Sik'en Citron", sagde jeg.

„Ja, er det ikke en kjøn lille Hund?" spurgte Tante.

„Det kan jeg dog ikke sige," sagde jeg. „Han er mig for fed og lasket; men kanske han kunde komme til at se lidt mere menneskelig ud, naar han blev sat paa knap Kost."

„Gud bevar's," sagde Tante. „Skulde Joli sulte?"

„Ja, jeg vèd ingen andre Raad, for som han er, synes jeg rigtig nok, han er lovlig styg."

„Det, kunde jeg nok mærke, Tante syntes ikke om; hun blev helt alvorlig derved og tog den fede Hund paa Skjødet og klappede ham. Lidt efter stod jeg op og bød Farvel.

„Kom nu snart og besøg mig igjen", sagde Tante.

„Tak," sagde jeg; „men jeg kommer sjælden paa saa lang en Rejse, for jeg maa jo blive hjemme og

passe Forretningen; men falder min Vej her om ad, saa skal jeg nok komme."

Se, det var alt, hvad der hændtes mellem Tante og mig, og jeg vil være en Dosmer, om jeg vèd, hvorfor hun gjorde mig til Arving i Steden for mine fine Fættere, navnlig Manufakturhandleren, der saa at sige daglig kom i Huset hos hende; men gamle Folk har deres sære Indfald. Jeg takker dog min Gud, at hun dog ikke ogsaa testamenterede mig den gule Hund, for hvad skulde jeg vel have gjort med det sølle Kræ? Heldigvis døde den tre Uger førend sin Madmoder, og saa slap jeg da fri for den."

„Kan det ikke tænkes, at Deres Tante har mærket, at De ikke gik paa Jagt efter Arv," sagde jeg, da min Rejsefælle holdt inde. „Muligvis har Deres Fættere . . . . ."

„Aa jo, det kan jo tænkes," indrømmede han. Men hvordan det nu end hang sammen dermed, saa arvede jeg femten tusind Daler, og det var dem, der gjorde mig til Landmand. Jeg havde den Gang en lille Lysestøberforretning i Gang; men den betalte sig ikke i disse Gas- og Petroleumstider, og jeg havde halvt om halvt tænkt paa at opgive den for at prøve paa Farveriet, da Arven kom.

„Naa," sagde min Kone, da den første glade Overraskelse havde sat sig lidt, „nu maa vi ud paa Landet!"

„Paa Landet?" sagde jeg. „Hvad skal vi der?"

„Vi skal have os en lille Landejendom," sagde hun. „Naar jeg tænker paa al den dejlige Mælk og Fløde og det gode Smør, vi saa kan faa', saa løber mine Tænder allerede i Vand. Jeg har altid holdt saa meget af Køer og Faar og grønne Marker," sagde hun og blev ganske rørt ved Tanken.

Efter en saadan Udtalelse var der jo ikke andet at gjøre end at lægge sig efter Landvæsenet, det kan De jo nok forstaa, hvis De ellers er gift. Jeg gjennemsaa da al Verdens Blade for at faa Kig paa en Ejendom, der kunde passe sig for os; men de vare allesammen enten for store eller for smaa. Endelig fik jeg Øje paa en passende en til billig Pris, og den laa oven i Kjøbet tæt ude ved Heden, hvad min Kone satte stor Pris paa, for hun har læst Blicher, skal jeg sige Dem. Naa, jeg rejste derud, og næste Dag var Handelen afsluttet.

Ejendommen laa indeklemt imellem otte Naboer, og det syntes jeg godt om, for det var lidt mere selskabeligt, end om den havde ligget for sig selv; men bag efter indsaa jeg ret vel, at det ligegodt ikke var saa meget skjønt. Heden laa ganske rigtig nær ved, og vi havde kun et Par Mils Vej til . . . ."

„Sulsted!" raabte Konduktøren uden for Vinduet, og Toget standsede.

„Nej, det var til Havet," rettede min Rejsefælle smilende; „men hvor kan man ogsaa forlange af ham, at han skal kjende til det. Tidlig paa Foraaret drog vi derud og fandt os vel tilfredse med Lejligheden og med de otte Naboer; men selv om man giver sig til at være Landmand, er man derfor ikke fri for Fortrædeligheder, og de Lidelser, jeg gjennemgik det halve Aar, jeg sad ved Ejendommen, var saa umaadelige, at jeg i et Anfald af Desparation solgte hele Historien om Efteraaret med to hundrede Dalers Tab. Hvordan min Formand havde fodret sine Køer, som fulgte med Ejendommen, er ikke godt at vide; men vist er det, at inden jeg fik de to Stympere paa Græs, havde jeg ikke blot Liggendefæ i Sparekassen, men ogsaa i Stalden. Hver Morgen maatte jeg nemlig ud for at tage Køerne i Halen og hive dem op paa Benene, for af sig selv rejste de sig ikke. De kunde begribeligvis ikke, det var rene „Liggendefæ," og jeg var glad ved senere at sælge dem for Spotpris og kjøbe andre i dyre Domme, blandt andet den forhexede „Musse," som jeg siden skal fortælle Dem om.

(Fortsættes).

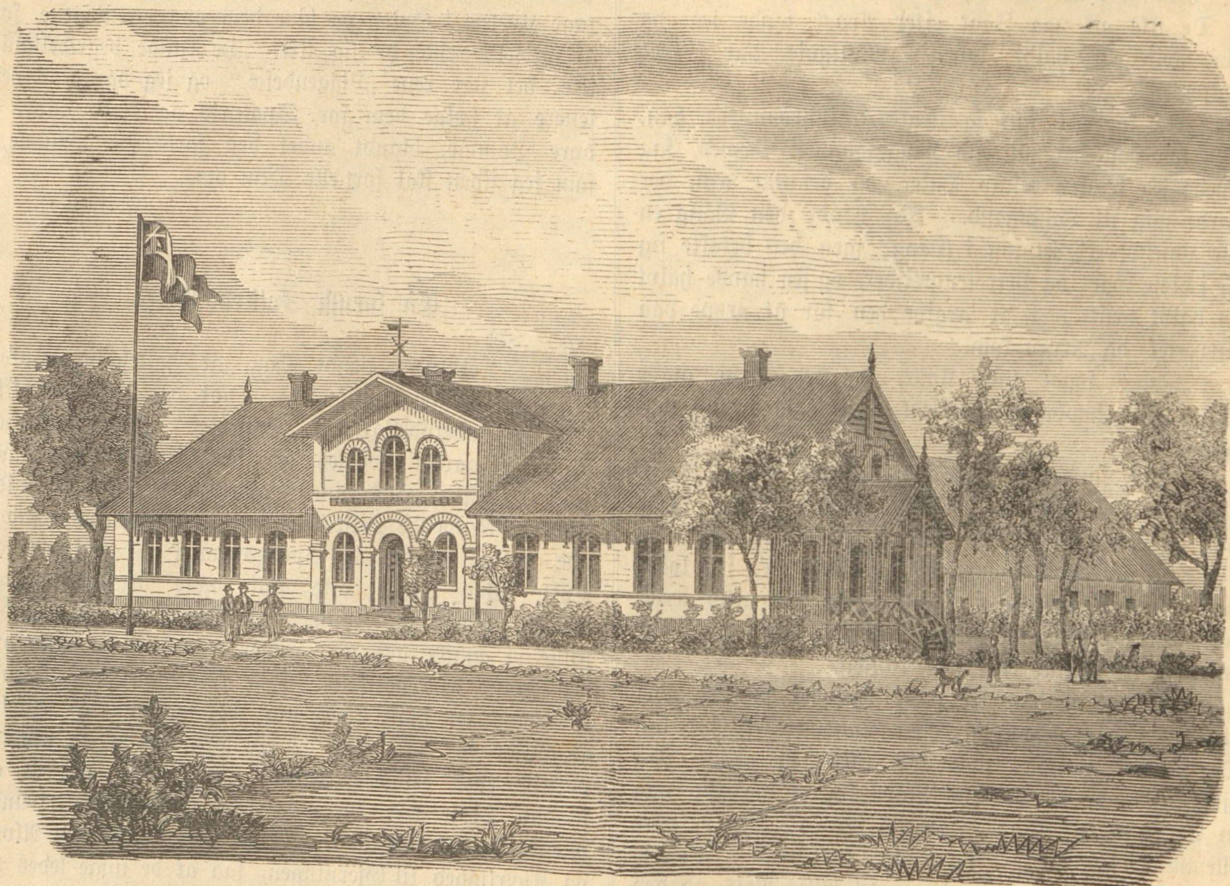
En svensk Folkehøjskole.

Det er en kjendt Sag, at Folkehøjskoletanken er særlig dansk, og at der findes et ikke ubetydeligt Tal „Højskoler" i Danmark, der aarlig besøges af flere Tusende Lærlinge. Da „Husvennen" gjør sig Flid for at holde ethvert brændende politisk og religiøst Partispørgsmaal ude af sine Blade, og Spørgsmaalet om Højskolernes Nytte eller Skade ofte kan være brændende nok mellem Mænd og Kvinder af forskjellig Synsmaade, skulle vi ganske omgaa nærmere Omtale og Dom om den danske Folkehøjskole. Dog kunne vel nok Mænd, der have en højst forskjellig Mening om de enkelte Højskoler for saa vidt de ere prægede af en bestemt politisk eller religiøs Farve, være enige om, at en saadan Skole kan være særdeles gavnlig for de unge Menneskers Aandsudvikling naar den styres med Alvor og Kjærlighed til Gjerningen, saa at de unge ledes til en sund og forstandig Opfattelse af deres Liv og deres Gjerning og bringes til at omfatte deres Gud, saa vel som deres Land og Folk, med hjærtelig Varme. Saaledes at skabe sunde og sande Mennesker, der lære at kjende deres egen Aands Tarv og Trang og ere villige til at bringe Ofre for egen Uddannelse til Livets Gjerning saa vel som for Fædrelandets og Folkets Tarv, det er den gode Højskoles kjæreste Maal. Dette kan sikkert naaes ved en eller to Vintres Ophold paa en god Skole, hvorimod man ikke tør vente, at der i den Tid skal kunne hentes grundige Kundskaber i mange Retninger. I denne Henseende turde det være Elevens bedste Udbytte, at han faar Øjet aabnet for hvor meget han endnu har at lære

og at blive fortrolig med, naar han med Kyndighed og rigtig Omtanke skal kunne røgte sin Dont i Mark og Stald. De fleste Højskoler søge derfor ogsaa ved Siden af den aandelige Vækkelse at bibringe Eleven Grundtrækkene i de Videnskaber og Færdigheder som paa det aandelige Omraade bærer Landbrugets Fremme, saaledes at den unge kan faa Lyst til ved Selvvirksomhed senere at hæve de Skatte, som ere nedlagte i vor fortrinlige Landbrugsliteratur. Paa dette Omraade ere vist ogsaa alle enige om at ønske vore Højskoler en god Fremtid.

Det kan derfor have sin Interesse at se hvorledes Højskoletanken ogsaa har fundet Indgang i Broderlandene. Norge har allerede i en Aarrække haft et Mønster for en Højskole paa Sagatun i Hamar ved det dejlige Mjøsen, og i Sverrig har der i det sidste Aarti vist sig ikke faa lignende Skoler, hvoraf vi i Dag bringe Billedet af den smukt byggede Folkehøjskole „Hvilan", der ligger i Malmøhus Læn, tæt ved Jærnvejstationen Åkarp. Det vil sikkert glæde mange nuværende og tidligere danske Højskoleelever at se hvor meget denne Højskole hinsides Sundet i sit Ydre minder som Højskolerne her hjemme. Livet indenfor „Hvilans" Vægge er ogsaa i det væsentlige som ved

Folkhögskolan „Hvilan".

en lignende dansk Skole idet den dog maaske i højere Grad end de fleste danske Skoler lægger an paa at bibringe de unge nyttige Kundskaber. Forrige Vinter samlede den 60 Ynglinge under sit Tag og den har i de senere Aar, ligesom en stor Del danske Højskoler, havt Pigeskole om Sommeren.

Den virginske Hjort.

Efter Brehm ved E. T.

Det Billede, som ledsager denne lille Skildring, er en Tegning af den mest almindelige af de forskjellige Hjortearter, der findes i Nordamerika, nemlig den virginske Hjort. Den har, naar man ser bort fra Takkerne, en vis Lighed med vort Daadyr, men dens Krop er mere slank, og den har et finerere Hoved. Med Hensyn til Størrelsen overgaar den Daadyret, da den omtrent bliver saa stor som vor Kronhjort. Farven er forskjellig efter Aarstiderne. Om Sommeren er en smuk rødgul Farve den fremherskende.

Denne smukke Hjort findes i alle Nordamerikas Skove, med Undtagelse af de nordligste, og den er almindelig fra Østkysten til Klippebjærgene. Tidligere fandtes den overalt i Skovene i stor Mængde, men nu

er den næsten ganske fortrængt fra alle stærkt befolkede Egne. Dens Kjød er særdeles fint og overgaar langt alle de europæiske Hjortearters Kjød i Velsmag. Næringen vexler efter Aarstiderne. Om Vinteren æder den unge Grene, Knopper og Blade af Buskene; om Sommeren holder den sig helst til det fineste Græs eller æder den unge Sæd paa Majsmarkerne og de andre Kornmarker; forskjellige Arter af Bær, Nødder og lignende Frugter ere dens kjæreste Næring.

Inden „de hvide Ansigter" optraadte i Jagtegnene med deres Bøsser, Heste og Hunde, var Indianerne de eneste Jægere, som jagede dette Vildt, og denne Jagt gjorde Fordring paa al deres List og Taalmodighed. De efterlignede Kalvens Brægen eller Hjortens Skrig, og lokkede herved Vildet saa nær til sig, at de kunde fælde det med deres Pile. Undertiden tog den indianske Jæger ogsaa Huden af en fældet Hjort over sig og bandt dens Takker fast paa Hovedet; han efterlignede da Hjortens Gang og hele Maade at røre sig paa, hvorved det lykkedes ham at liste sig midt ind i Flokken af de sky Dyr, og han havde her ofte Lejlighed til at fælde flere af dem med sin Bue og sine Pile, inden hele Flokken blev opmærksom paa Faren og tog Flugten. Efter at Indianerne ere blevne kjendte med Europæernes Skydevaaben, have de fleste Stammer opgivet de gamle Vaaben, Buer og Pile, og bruge nu Bøsser paa Jagten. Men ogsaa med dette Vaaben liste Indianerne sig paa gammel Vis saa nær som muligt ind paa den græssende Flok, og skyde sjældent paa længere Afstand end 25—30 Skridt, men da ogsaa med den bedste Virkning.

Den virginske Hjort.

Den hvide Mand jager denne Hjort paa forskjellig Maade eftersom Aarstiderne og Egnens Natur er forskjellig. Naar der er faldet et tykt Lag Sne, forfølger man paa flere Steder Vildtet paa Skier. I Virginien stiller man stærke Staalfælder i Nærheden af Vandet eller nedrammer spidse Pæle indenfor Gjærderne, for at Dyrene kunne spidde sig paa dem, naar de springe over. Paa de Steder, hvor Vildtet plejer at sætte over Floder eller Havbugter, jager man det med Hunde, forfølger det i Baade og skyder det i Vandet. Den mest ejendommelige Jagtmaade er Ildjagten, til hvilken der udfordres to Personer. Den ene bærer en Jernpande, paa hvilken han ved Hjælp af harpixholdigt Træ vedligeholder et lille Baal, den anden bærer Bøssen. Vildtet bliver saa overrasket ved Synet af det uvante Lys inde i Skoven, at det roligt bliver staaende; dets Øjne afspejle da Skinnet af Flammen, og Jægeren faar herved et godt Punkt at sigte efter. Det hændes endog oftere, at flere Dyr af Flokken, kort efter at Skuddet er faldet, paany nærme sig Ilden, saa at Jægeren altsaa let kan dræbe flere Dyr. Den eneste Ulempe ved denne Jagt er, at Jægeren, som kun ser de to skinnende Øjne, ikke kan vide om han har et Stykke Vildt eller et Husdyr for sig. Det hændes derfor ikke sjældent ved denne Jagtmaade, at Jægeren dræber Husdyr i Steden for Vildt. En Jæger dræbte saaledes en Gang to af sine bedste Føl i Steden for, som han troede, to Hjorte, en anden Jæger dræbte en Hund, og saarede en Neger mellem hvis Ben Hunden stod.

En sandfærdig Historie.

Fortalt af P. H. C.

Hjemmets Hygge er Kvindens Værk.
Og Huslighed er hendes bedste Smykke.

Der var en Gang en Enkemand, som i en noget fremrykket Alder giftede sig paany med en Dame, der kun var faa Aar ældre, end hans egen nykonfirmerede Datter. Det er en gammel Historie — dog bliver den stedse ny! Han elskede denne Datter højt og havde kostet meget paa hendes Undervisning, og hun var ogsaa bleven en dannet og — hvad man kalder – velopdragen Pige. Efterhaanden som der nu kom flere Børn til, fik den unge Pige derved en naturlig Forpligtelse til at være sin Stifmoder behjælpelig med Husholdningens Førelse. Det følte hun godt selv, og hun mente ogsaa, at den kunde saadan en dannet Pige, som hun, jo sagtens fyldestgjøre; det var desuden ikke andet end hvad hun baade kunde og skulde, naar hun blev gift, og hun var jo allerede en giftefærdig Pige. Men der viste sig nu snart hos hende en fremtrædende, og fra hendes tidligere Opdragelse stammende, Mangel paa praktisk Dygtighed og Sans for Orden og Huslighed i det Hele taget, hvad der umuligt kunde andet end øve en uheldig Indflydelse paa Udviklingen af det i og for sig altid vanskelige Forhold imellem Stifdatter og Stifmoder,

idet denne, der netop var særlig dygtig i alt til Husvæsenet henhørende, snart kom til den Erkjendelse, at Datterens Hjælpsomhed var hende meget mere til Besvær end til virkelig Nytte. Synderlig Lærvillighed fandt Stifmoderen jo heller ikke hos den unge Pige, dertil var Aldersforskjellen altfor ringe. Det varede derfor ikke længe, inden hun i Følge sit husmoderlige Ansvar fandt, det var hendes Pligt at erklære, at hun foretrak aldeles at undvære Datterens Hjælp, og — denne Pligt opfyldte hun. Dette krænkede naturligvis Datteren lige saa meget, som det bedrøvede Faderen, og førte da snart, hvad der efter Omstændighederne var heldigst for alle Parter, til den Beslutning, at Datteren skulde forlade Hjemmet og anbringes i et Hus, hvor Forældrene antoge, at Manglerne i hendes Opdragelse bedst vilde kunne afhjælpes, og hvor hun selv ventede, at hun vilde blive bedre paaskjønnet, end hun var bleven det af Stifmoderen. Desuagtet havde denne Skilsmisse ligefuldt noget pinligt for alle Parter — for Faderen, der elskede og savnede sin eneste Datter, for Stifmoderen som den — om end uskyldige saa dog foranledigende Aarsag til dette Brud i Familien, og endelig for Datteren, som skjønt hun med sin gode Forstand fattede Rigtigheden og Nødvendigheden af den tagne Beslutning, dog vanskelig kunne frigjøre sig for en vis Følelse af at være fortrængt fra det fædrene Hus.

Imidlertid vilde — hvad man kalder — en heldig Skæbne, at den unge Pige kom i et Hus, hvor Husmoderen tilligemed stor Dygtighed og Kyndighed besad en sjælden Gave til at forene Strænghed i sine Fordringer med Kjærlighed i Omgang. Dannet og forstandig, som hun var, lærte den unge Pige — eller fik for første Gang Øjnene op for — hvor meget hun manglede i at være en huslig Kvinde, endog blot i den Forstand, i hvilken enhver Kvinde burde være det; og fra det Øjeblik, hun erkjendte dette, fattede hun ivrigt det Forsæt at oprette det forsømte og fandt i denne Erkjendelse Kraft til at udføre sit Forsæt, i hvor drøjt det end faldt hende i Begyndelsen. Thi her gjaldt det ikke om at være „lidt behjælpelig", at gjøre sig „lidt bekjendt med" Husgjerning — navnlig „den indvendige", som det saa ofte hedder. Her var det Formaalet, gjennem et bestemt afmaalt Kursus, at lære hver enkelt af de forskjellige Grene af ethvert Husvæsen at kjende, Madlavning med hvad dertil hører, Haandarbejde med hvad dertil hører, Vask og Rengjøring med hvad dertil hører, for at kunne lede en Husholdning med Orden, Eftertanke og Sparsommelighed og indrette en Husstand med Omsigt og Hygge.

Og netop det klart foreliggende Formaal, klart foreliggende ikke som noget halvt, eller hverken hugget eller stukket, men som et fuldstændigt sammenhængende hele, dette var det, der i Forening med at Husets hele Ordning, i hvilket hun var optagen, afgav et haandgribeligt Bevis for, at det ovenbeskrevne Formaal aldeles ikke udelukker andre aandelige og selskabelige Formaal, som enhver dannet Kvinde er berettiget til at stræbe efter, aabnede den unge Piges Øjne for, at saa vist som den, der *vil* Formaalet, ogsaa maa *ville* Midlerne, saa vist burde hun nu, da hun med Hensyn til Manglerne ved hendes tidligere Uddannelse var kommet til Sandhedens og Virkelighedens Erkjendelse, gjøre Skridtet helt ud, d. e. holde hele Læretiden fuldstændig ud til Enden. Forstandig som hun var, erkjendte hun ogsaa, at Sans for Orden, for Huslighed og for Akkuratesse er noget, der ikke lader sig theoretisk lære, men som der nødvendigvis kræver Tid og Øvelse for praktisk at kunne tilegnes. Hun fandt det derfor slet ikke for meget at blive i dette Hus i de bestemte to Aar, efter hvis Forløb hun vendte tilbage til sit Hjem, ikke for at forblive der; thi hun kunde ikke overvinde en vis Angst for Fornyelsen af hvad hun der senest havde maattet lide, men for at gjense Forældrene, inden hun andet Steds søgte passende Anvendelse for hvad hun imidlertid havde lært. Men — da traf det sig saaledes, at under dette Besøg i Hjemmet blev Stifmoderen angreben af et Sygdomstilfælde, der paa en ganske naturlig Maade gjorde den unge Pige til Moderens Sygeplejerske, og Sygepleje staar jo i et saa mangesidigt Forhold til Huslighed, at Stifmoderen, lige saa fuldt som Faderen, meget snart fik Lejlighed til at bemærke den store Forandring der i den Retning var foregaaet med den unge Pige. Forældrenes Glæde herover og den uvante Paaskjønnelse, der som Følge deraf blev Datteren til Del som første Frugt af hendes ærlige Stræben, forjog snart den kuldelignende Stemning, der uvilkaarlig havde kastet er vis Skygge over Gjensynet. Nu maatte den vige Pladsen, som det kjærlige Sindelag, hvoraf alle tre af Naturen vare besjælede, ikke tøvede med at indtage, medens Moderens vedvarende Svagelighed af sig selv fritog Datteren — i det mindste foreløbigt og indtil endnu stærkere Pligter maatte kalde hende — for at søge en nyttig Livsvirksomhed andetsteds end i det Hjem, der nu paaskjønnede hende lige saa meget, som det trængte til hende.

Der kunde være mange flere Enkeltheder herom at fortælle, men dette maa være nok til Bekræftelse af den Sandhed, at ligesom der i Arbejde er Velsignelse, *saaledes er Huslighed paa en Gang Kvindens uundværligste og værdifuldeste Prydelse.*"

Fra Heden!

Haderup Sogn beliggende i Ginding Herred er ret hvad man kalder et Hedesogn thi der findes hist og her i Sognet milevide Hedestrækninger, som Ploven aldrig har berørt, da der i Heden ikke findes Spor af Agerfurer saaledes som tidt er Tilfældet i Heden. Haderup, Danmarks næst største Sogn (over 3 Kvadrat-Mile), har kun faa og smaa Byer. En af disse smaa Byer Over-Feldborg kaldet, beliggende i den vestre Del af Sognet, vil jeg her give en Skildring af for at vise et Exempel paa de store Fremskridt man i den sidste Menneskealder mange Steder har gjort paa Heden. Over-Feldborg, der bestaar af fire Gaarde beliggende tæt op til hinanden, var et tro Billede af en By fra Heden. Gaardene havde Lyngtag og klinede eller stampede Lervægge og saa usle næsten faldefærdige ud, og saaledes saa Byen ud for omtrent 40 Aar siden der just er den Tid i Byens Historie jeg vil omtale. Paa dette Tidspunkt ejede de 4 Gaardmænd i Over-Feldborg tilsammen et Jordareal paa omtrent 7,000 Tdr. Land bestaaende af Ager, Eng, Hede og Mose. Agermarken udgjorde dog næppe 1/30 Del af hele Ejendommen, Resten var Kjær, Mose og Hede, liggende i en eneste stor jævn Flade uden anden Nytte for Beboerne end at de om Sommeren kunde græsse nogle Faar og Ungkvæg derpaa. Da var det at Tanken om Udstykningen af Gaardene kom frem hos Ejerne og den blev til Virkelighed. Udstykningen foretoges og nu saa man det ene Hus efter det andet rejse sig paa de vide Hedestrækninger som tilhørte Byen.

Nybygningen paa Heden er vedbleven indtil Nutiden da Heden er helt udstykket og bebygget. For at vise Omfangen af Udstykningen skal jeg meddele at der nu paa disse 4 Gaardes Ejendom findes 42 Huse eller Beboelsessteder. Disse 42 Huse beboes af lige saa mange Husmandsfamilier, der tilsammen tæller 170 Mennesker. De 42 Familiefædre maa ganske vist arbejde alvorligt for Livets første Fornødenheder men deres Kaar bliver bedre og bedre eftersom Opdyrkningen af Heden skrider frem. At denne allerede er naaet et godt Stykke fremad kjendes bedst af efterfølgende Talstørrelser. De 42 Husmænd har en samlet Besætning af 3 Heste, 157 Fækreaturer og 520 Faar, hvilket dog ikke er saa ganske lille en samlet Besætning og maa bidrage godt til Familiens Underhold. Læserne vil maaske tro at Gaardene i Byen har lidt ved den store Udstykning, men dette er ikke Tilfældet, thi nu for Tiden har Gaardene en større Besætning end de havde for 40 Aar siden. Naar Læseren læser det lille Stykke, og maaske vil tvivle om Sandheden heraf, da kan Meddeleren forsikkre, at det paa det nøjeste er overensstemmende med de virkelige Forhold, da hans nøje Kjendskab til Byen er begrundet i et mangeaarig Ophold der som Lærer. Gid ovenstaaende Stykke maa tjene til at aabne Blikket hos mange for den Betydning som mange Steder Hedeegnene i Tiden kan faa for vort kjære Fædreland.

J. S.

Husflid.

De billigste Sko.

Jeg har flere Børn, og da de ere paa Farten fra Morgen til Aften, slide de en velsignet Mængde Tøj; navnlig gaar det ud over Strømper og Støvlenæser, ja min Kone sætter ofte et mindre mildt Ansigt op, naar hun om Aftenen ser, hvad Dagens Idræt har bevirket. Hun greb derfor med Glæde en Idé fra en anden Husmoder, som ikke har færre end 11 Smaafolk at forsyne med Strømper og Fodtøj. Naar Børnene ere ude, bruge de Træsko, der jo er det eneste Fodtøj, man om Vinteren kan være tjent med paa Landet; naar de saa komme ind i Stuen, skifte de Træskoene med et Par af de billigste Sko, og da de ere nemme at lave, kan jeg ikke undlade at give Husvennens Læsere Anvisning paa Tilvirkningen. Først skæres Saalerne til af tykt Pap og som Model benytter man et Par af Barnets Støvler; paa den indvendige Side af Saalen lægges et Stykke gammelt Tøj til Foder, og den ydre Side belægges med stærkt Lærred (helst malet med Oljefarve). Dernæst fastsys stærkt Hovedlogsreb paa den underste Side, omtrent efter vedføjede Tegning,

idet man begynder paa Midten af Saalen og gaar udefter med Vindingerne, der lægges saa tæt sammen som muligt. Nu laver man Overstykker og Bagkapper af noget gammelt stærkt Tøj, som helst lægges dobbelt, de kantes med et Kantebaand, og med Vrangen ud, baade af Saaler og Overtøj, sys de sammen; da de ere meget bøjelige, ere de nemme at krænge ud, naar det hele er sammensyet Nu har man et Par Sko forfærdiget i omtrent 2 Timer, til en Pris af nogle faa Øre, og den værste Slider skal have ondt ved inde i Stuen at slide dem op paa kortere Tid end 3 Maaneder.

H.

(Om Kludesko se Husvennens forrige Binds Side 8).

Bognyt.

Der er fornylig udkommet en Bog, som vi ret vilde ønske mange af vore Læsere vilde give deres Børn som Julegave, da vi ere forvissede om, at der vanskelig skal kunne findes nogen anden Læsning, der bedre egner sig til dette Brug, det er den Samling Danske Folkeæventyr, Svend Grundtvig har udgivet Man finder her en Snes mer eller mindre æventyrlige Smaahistorier af forskjellig Art, nogle overvejende af rørende, andre af skjemtsomt Indhold, og atter andre, hvor Alvor og Skjemt saa omtrent holde hinanden Stangen, men alle friske og fornøjelige, tiltalende for enhver, der har Sans for Æventyrets legende Flagren omkring Livets Virkelighed, hvorunder der ofte gjemmer sig et Dybsind, som man udenfor det sjælden finder Mage til, — og det har jo Gud sle Lov de fleste Børn. Naar vi have antydet, at denne Bog fortrinsvis vil blive læst med Glæde af de unge, saa maa det dog ikke forstaas saaledes, som om den er en almindelig Børnebog, som voxne og ældre Folk ikke ogsaa kunne have Fornøjelse af; tvært imod, det Barnesind, der tales til i disse Digtninger i ubunden Stil, findes ogsaa hos mangen Mand og Kvinde, ja, selv om man har graa Haar, kan man her være med. Som Titlen antyder, indeholder Bogen lutter Folkeæventyr, d. v. s. det er virkelig Folkedigtning, udsprunget af den hjemlige Jordbund, eller i alt Fald groet saa fast i den, at den helt og holdent har faaet Form og Farve fra den. Det kan derfor not være, at de fleste have hørt et eller andet af dem før, men om de nogensinde har hørt det saa godt og morsomt

fortalt, er et andet Spørgsmaal; Udgiverens Fortjeneste bestaar nemlig ikke blot i, at han har faaet samlet disse Folkeminder sammen fra Landets forskjellige Egne, men ogsaa i den Skikkelse, hvori han har ladet dem fremtræde. Det gaar nemlig med Folkeæventyr som med Folkeviser og al anden Folkedigtning, at Tidens Tand hakker slemt i dem, saa længe de udelukkende leve deres Liv ved at gaa fra Mund til Mund. Udgiveren har søgt ved at sammenholde de Optegnelser, han har haft af de enkelte Æventyr, saaledes som han har hørt dem eller faaet dem meddelt fra forskjellige Egne, at gjengive dem i deres oprindelige, uforvanskede Skikkelse, med Bevarelse af den Tone, der svarer til Indholdets forskjellige Beskaffenhed. Denne vanskelige Opgave har han løst paa en saadan Maade, at man virkelig maa sige, at han har givet det, han har fundet, forædlet og ligesom gjenfødt tilbage, saa at, selv om man kjendes ved enkelte af de Æventyr, han her har meddelt, vil man skjønne, at det er blevet kjønnere ved at være kommet under hans Pen, og det vel at mærke, uden at have tabt noget af sit Fynd og Klem. Hvis Pladsen tillod det, skulde vi strax føre Bevis for Rigtigheden af hvad her er sagt, ved at aftrykke et af dem som Prøve; nu maa det vente til efter Nytaar, men Husvennens Læsere kan tro os paa vort Ord, det er en sjælden fornøjelig Bog, en rigtig Julebog.

W. H.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Med Aarene formindskes vor Fejl, men vore Laster voxe. — Lidenskaben er det menneskelige Hjærtes Lavine — et eneste Vindpust kan løsrive den fra dens Hvilepunkt. — Kun De ere uafhængige af Lykken, som have skabt sig en fra Verden affondret Tilværelse.

Stor Forandring. „Ih se Goddag! Goddag Petersen! Hvor Du dog har forandret Dig.“

„Jeg hedder ikke Petersen!“

„Det var storartet! Saa selv Navnet har forandret sig!“

Lille Anlægskapital. „Det er dog mærkelig hvor lidt Kapital man behøver for at aabne en Forretning i vore Dage, naar man er dulig i sit Fag,“ bemærkede en Indbrudstyv til en Kammerat. „Jeg har netop i disse Dage aabnet en Guldsmedebutik, og hele min Kapital stak i — mit Brækjærn.

Ogsaa en Gratulant. Nytaarsdag, efter at Vægtere, Gadefejere, Skraldemænd og en hel Hoben Tjenestepiger havde ønsket en af Kjøbenhavns Urtekræmmere „glædeligt Nytaar“, kom ogsaa en Sjover ind til ham med samme gode Ønske, der jo som bekjendt fordum blev gjengjældt ved en Foræring. — „I hvad Anledning kommer du?“ spurgte Urtekræmmeren. „Dig har jeg jo ikke noget at gjøre med.“ — „Jo“, lød Svaret, „det er mig, der somme Tider laaner Deres Trillebør.“

Et haardt Slag. En Oberst, som gjærne fortalte „Historier“, især saadanne, som han selv havde været med til, gav en Gang følgende til bedste: Jeg var en Gang i Odense i Tjenesteanliggender, da der tæt udenfor Byen blev holdt et Hestevæddeløb, og da jeg interesserer mig meget for Væddeløb, gik jeg naturligvis hen for at se paa det. Just som Hestene skulde til at begynde Løbet, kom en Slyngel og fornærmede mig, idet han tiltalte mig paa en uhøflig Maade. Nu ved I, at jeg ikke ofte bakses, men naar jeg slaar, saa slaar jeg tilgavns. Jeg løftede derfor Næven og gav Slynglen et Slag, som sendte ham tvært igjennem et Gjærde og ind paa en Eng, saa han tog med sig ikke mindre end ni Fag af Gjærdet med Stolper og Lægter. Den stakkels Fyr laa en Stund bevidstløs, men rejste sig endelig op i siddende Stilling og saa forvildet omkring sig, hvorpaa han sagde: „Gjorde Uvejret stor Skade? Traf Lynilden andre end mig?“

Historisk-geografisk Opgave. Ende- og Forbogstaverne af efterfølgende Navne læste nedad danne Navnene paa en nordisk Gud og hans Hustru: En Sø i Sverig. — Oldtidens Begravelsessteder. — En Flod i Italien. — En By ved Kanalen — Et Kongerige i Evropa.

S. J.

Firkantet Nød: Af 3 A, 2 S, 1 J, 2 V og 1 E dannes tre Ord, som skrevne under hinanden og læste fra oven og fra venstre give Løsningen paa følgende Gaader:

Det første nævner en Kvinde,
som fordum leved paa Jord,
hun faldt for en svigefuld Fjende
der lokked med smigrende Ord.
Men havde hun været det andet,
da var hun ej faldet saa let,
da var hun ej blevet forbandet
med samt hendes hele Æt.
Det tredje i vore Dage
os minder om Oldtidens Sage.

L—u.

Gaade: Naar blot i Tide jeg bliver brugt,
da bære kan jeg velsignet Frugt.
Med G jeg tages saa glad imod,
misbruges dog ofte, skjønt jeg er god.
Med H jeg burde nok elskes mer
og aldrig savnes hvor hen man ser.
Vel er med M jeg lidt fordringsfuld,
men nærer og styrker dig tro og huld.
Med T jeg tit i Planterne gror,
og Reb og Traade man af mig snor.
Med P var jeg Kongers og Fyrsters Herre,
nu er det paa Hældingen med mig desværre.

Opløsninger fra Nr. 10:

paa den geografiske Gaade:

Birmingham.
Riga.
Irland.
Schelde.
Tahiti.
Oder.
Lima.

Bristol. — Madeira.

paa den firkantede Nød:

P E R L E
E L I A S
R I N G E
L A G E N
E S E N S

Brevvexling.

Ms. O. i O. — M. S. A. i Th. — K. M. J. i T. Aa. S. Kan ikke bruges.

„Hassel“. At give Fortegninger til Selvøvelse i Tegning gjennem Husvennen kan ikke lade sig gjøre.

A. J. — n — sen. i Hobro. — L og J. i H. — o. Modtaget med Tak og vil blive anvendt ved Lejlighed.

R. M. M. Altfor gaadefuld. Duer ikke!

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 13. Søndagen d. 24. December. **1876.**

Juleaften.

Englene komme med Sang i Sky,
bringende Budskab til Land og By,
gjæste hvert Hus og hver Hytte;
kommer store, kommer smaa,
lader os dem i Møde gaa,
til deres Sange lytte:

„Faderen, som i det høje bor,
lyser nu Fred over hviden Jord,
gjæster sin Skabning i Naade;
sender en Trøster mod Sorg og Nød:
Eder i Dag er en Frelser fød
til alle Menneskers Baade.

Søger, I Hyrder, søger med Flid,
da vil I finde den Herre blid,
agter paa Tegnet nøje:
inde i Stalden, i fattige Vraa,
ligger han svøbt i Krybben paa Straa,
Faderens Søn i det høje!"

Englene vandre fra By til By,
bringende Budskab til Jord paany
om Barn Jesus den lille;
aabner dog Hjærtet for deres Sang,
lader os vandre til Krybben trang,
finde den Herre milde!

Ch. Weiss.

Tordenskjolds Fanger.

Til faa af vore store Mænds Navne er der knyttet saa mange Fortællinger om driftige og æventyrlige Bedrifter som til Tordenskjolds. Denne vor store Søhelt, som fra Skræderbordet løb til Søs og begyndte sin Løbebane paa de vaade Veje som simpel Matros for at ende som Admiral, sit Fædrelands Stolthed og Svenskernes Skræk, var ogsaa i Besiddelse af et Mod og en Raadsnarhed, der satte ham i Stand til at indlade sig paa og gjennemføre Foretagender, som enhver anden maatte finde var Galmands Værk. Om mange af hans ypperste Heltegjerninger, som f. Ex. Slaget i Dynekilen, er det næsten ubegribeligt, at de kunde lykkes, og de kunne kun forklares ved den overvældende Magt, hans faste Tro paa, at Lykken var med ham, gav ham og hans Mandskab, der fulgte ham blindt, som man siger, igjennem tykt og tyndt. Hvad der som oftest giver Fortællingerne om Tordenskjold en ganske særegen Tiltrækning, er det Lune og den Elskværdighed, hvormed han altid fremtræder i dem; han var altid i godt Humør, selv naar han kun havde en Mand tilbage,

som endda græd, og mange af hans Foretagender synes til Dels at være udsprungne af en levende Sans for hvad der kunde spindes en morsom Ende om, naturligvis ved Siden af Hensynet til hvad der kunde være til Nytte, og af Lysten til at bruge Lejligheden til at vise Mod og Mands Hjærte, naar den bød sig.

Det medfølgende Tillægsbillede viser os netop Tordenskjold, som han er kommet tilbage fra en lille Udflugt, som han vistnok blandt andet havde indladt sig paa for at berede sin Konge en baade behagelig og morsom Overraskelse, uden at tænke paa, at det i og for sig var et temmelig farligt Foretagende. Det var en Gang, fortælles der, under Krigen mellem Danmark og Sverrig, da den russiske Czar Peter den Store, i egen Person var kommen til Kjøbenhavn med en stor Hær og Flaade, som skulde virke sammen med de danske Stridskræfter, navnlig paatænktes der en Landgang i Skaane. Saa kom de høje Herrer en Dag ved Taflet til at tale om, hvor nyttigt det vilde være, hvis man paa en eller anden Maade kunde faa noget at vide om, hvorledes de forenede Hære kunde vente at blive modtagne i det gamle danske Land. Tropper var der ikke mange af derovre, og Befolkningen kunde vist ikke være synderlig svensksindet, det var jo ikke saa farlig længe siden Skaane havde ligget under den danske Krone. Som Kong Frederik den fjerde og Czar Peter nu sad og drøftede dette imellem sig, rejste Tordenskjold, som just var i Kjøbenhavn paa den Tid og buden med til Gildet, sig stille fra Bordet og gik ud. Han skyndte sig ud i Nyboder og fik fat i nogle af sine støtteste og paalideligste Folk og sejlede saa med dem over til den skaanske Kyst, hvor de gik op i Land. Da de kom til en Gaard, hvor der var Gilde og Lystighed, gik de derind, og før Folkene i Gildestuen havde set sig for, havde de ubudne Gjæster vendt op og ned paa det hele. De gjorde for Resten ingen Fortræd, de var jo næsten ogsaa kun komne for Morskabs Skyld, men Bryllupsgildet, som man just var ved at fejre, led dog et væsentligt Skaar, thi de tog Brudgommen, en ung rask Knøs, med sig tillige med Præsten og den fornemste af Gjæsterne, en svensk Officer. Der blev vel nok en Del Forskrækkelse og Ophævelser over denne Adfærd, som jo unægtelig maa have forekommet Folkene noget uhyggelig, og det er ikke umuligt, at det er kommet til Haandgribeligheder. Det nyttede imidlertid ikke, de maatte i Baadene og over til Kjøbenhavn, hvor Tordenskjold strax forlangte Foretræde for Kongen og forestillede sine Fanger for ham, saa kunde han selv spørge dem ud om hvad han vilde vide, og faa sine Oplysninger fra første Haand. De tre Svenskere maa vist nok snart være blevne beroligede og have indset, at de ikke havde noget at frygte, i det mindste er der paa Billedet ikke Spor af Forskrækkelse at se paa nogen af dem. Brudgommen er øjensynlig gnaven, hvad der da heller ikke er saa sært, men Præstemanden er formelig glad ved det hele og føler sig aabenbart umaadelig hædret ved at staa Ansigt til Ansigt med en Konge og blive spurgt ud af ham, han ved knap, hvor behagelig han skal gjøre sig, og bliver under sine Bestræbelser for at tækkes Majestæten saa pudsig, at Hoffolkene ikke kunne andet end more sig over ham. Saa ved Officeren dog bedre, hvorledes man skal te sig ved Hove; stiv som en Støtte staar han og bader sig i den kongelige Sols Straaler, skjønt han aabenbart er lidt trykket og godt føler, at han er i en flov Stilling.

Hvad Kongen fik ud af Tordenskjolds Fanger, vide vi ikke; der blev ikke noget af den paatænkte Landgang, men det havde sin Grund i, at der kom Kurrer paa Traaden imellem Czaren og Kongen. Tordenskjolds Skyld var det ikke, — han havde gjort sit.

W. H.

Skildringer fra Sandwichsøerne.

Efter forskjellige Kilder ved E. Toepfer.

f den store Mængde Øgrupper, der ligge spredte over Sydhavet og som ere kjendte under Navn af Polynesien eller Sydhavsøerne, er der ingen der er af saa stor Betydning som Hawaii eller Sandwichsøerne. Denne Øgruppe, der bestaar af 15 større og mindre Øer, som alle tilsammen kun ere godt halv saa store som Jylland, opdagedes 1778 af den berømte engelske Sømand Cook, der gav dem Navnet Sandwichsøerne efter en engelsk Admiralitetslord. Da Cook opdagede disse Øer, fandt han dem beboede af de saakaldte Karnaker, en smuk og velskabt Folkestamme, der hører til den malajiske Race. Øerne stode paa den Tid under flere Høvdinges Herredømme; disse førte stadig Krig med hverandre, og Kampen førtes med den største Grusomhed, da Beboerne stode paa et meget lavt Kulturtrin. Krigsfangerne bleve altid slagne ihjæl og Ofringer af Mennesker fandt tit Sted, da Beboerne her d mente at kunne formilde de skrækkelige Afguder, som de dyrkede. Cook faldt selv som et Offer for disse vilde Folk, idet han blev myrdet af dem 1779, men det skete rigtignok først efter at han og hans Matroser ved flere Lejligheder havde fornærmet og opægget dem. Med Hensyn til disse Forhold er der senere efterhaanden sket en stor Forandring, der især skyldes Forbindelsen med Europæerne. Efter en langvarig og meget blodig Kamp lykkedes det nemlig en af Høvdingene, Kalehamea, at undertvinge de andre Høvdinger, og han gjorde sig herved til uindskrænket Hersker over Øerne. Han begyndte strax med

Alvor og Kraft paa at gjøre sit Folk delagtig i den europæiske Kultur og Dannelse, hvis store Fordele han havde lært at kjende og skatte. Han satte sig derfor i et godt Forhold til de Europæere, som besøgte Øerne, og ved disses Hjælp lykkedes det ham efterhaanden at forandre Forholdene og aldeles at omdanne Folkets vilde Sæder og Skikke. Uagtet han herskede over sit Folk med en aldeles uindskrænket Magt, udøvede han dog ikke den ringeste Tvang eller Grusomhed mod det under sit store Omdannelsesværk. Han virkede kun ved Overtalelser og ved sit eget Exempel, som Folkene villigt fulgte paa Grund af den Kjærlighed, som det nærede til ham, og den Anseelse som han stod i hos det. Det Værk, som han begyndte paa, er senere med Held bleven fortsat af hans Eftermænd, saa at der paa disse Øer nu næsten i alle Forhold hersker en europæisk Kultur og Levemaade. Paa samme Tid er det ogsaa efterhaanden lykkedes at vinde Beboerne for Kristendommen, som nu er den herskende Religion, ligesom der nu ogsaa finder en regelmæssig Skoleundervisning Sted paa næsten alle Øerne.

Hvad der giver Sandwichsøerne saa stor Betydning og Vigtighed er ikke deres Størrelse eller Befolkning, men derimod deres heldige Plads eller Stilling omtrent midt paa den store Søhandelsvej, som gaar mellem Amerika, Asien og Nyholland. Hovedstaden paa Øerne, Honolulu eller Honoruru, er efterhaanden paa Grund af sin udmærkede Havn bleven en af de vigtigste Handelspladse i denne Del af Sydhavet, og den har vistnok en meget glimrende Fremtid for sig. Allerede i Aaret 1856 blev Byen besøgt af omtrent 700 europæiske og amerikanske Handelsskibe, og Antallet af disse voxer Aar for Aar. Handelen er derfor meget betydelig, men de Indfødtes Part i den er kun ringe; den er mest i Hænderne paa Englænderne og Nordamerikanerne.

Sandwichsøerne have et sundt og behageligt Klima og ere i Besiddelse af en saa rig Plantevæxt og Frugtbarhed, at det vilde være et sandt Paradis, naar ikke de mange ildsprudende Bjærge saa ofte foraarsagede store Ødelæggelser. Bananer, Akasier og Sandeltræer ere de vigtigste Planter, som have hjemme her. Det vellugtende Ved bliver udført i stor Mængde til Kina, hvor det staar i meget høj Pris, da Kineserne bruge det som Røgelse i deres Templer paa Afgudernes Altere. Af fremmede Planter er der bleven indført Kartoffelen, Tobakken, Kaffetræet og en Mængde forskjellige Træfrugter, Kjøkkenurter og Blomsterplanter, som alle trives særdeles godt paa Øerne. Ved Europæernes Ankomst til Sandwichsøerne fandt de af Pattedyr kun Hunden, Svinet og Rotten; de to første Dyr udgjorde Beboernes Yndlingsret. Senere ere baade Hornkvæget, Hesten, Faaret og Geden blevne indførte paa Øerne. Havet ved Kysterne vrimle af en Mængde forskjellige Arter Fisk, og Fangsten af disse har fra gammel Tid af været betragtet som en stor Yndlingsfornøjelse for hele Befolkningen. Ved Fiskefangsten brugtes baade Net og Kroge af Perlemoder. Naar Beboerne paa en hurtig og nem Maade vilde fange mange Fisk, brugte de Barken af en særegen giftig Plante, som blev knust og derpaa lagt under Koralgruset paa et Sted, hvor der svømmede mange Fisk omkring. Disse bleve hurtigt ligesom bedøvede af Giften og bleve liggende paa Vandets Overflade, hvor man strax greb dem og tog Indvoldene ud af dem, for at Giften ikke skulde udbrede sig i Kjødet. Vandet har altid havt en stor Tiltrækning for Beboerne, saa at mange af dem næsten leve lige saa meget i Vandet som paa Landet, og man finder næppe noget Sted i hele Verden Folk, der ere saa dygtige Fiskere og Svømmere som Beboerne paa disse Øer. De ere fra Barndommen af vante til at tumle sig paa Vandet, og her søge de deres bedste Fornøjelser, idet ikke faa af deres gamle Lege ere knyttet til dette. Det er en af disse Lege, som omstaaende Billede fremstiller for Husvennens Læsere. Denne Leg kaldes Pali, eller Nedstyrtningen fra Mokapua, en meget stejl Skraaning af et Bjærg ved Havets Bred. Legen bestaar i at en Mand lægger sig udstrakt paa et Bræt, der er omtrent 10 Fod langt og 3 Fod bredt samt tilspidset mod begge Ender. Paa dette Bræt lader han sig glide fra det øverste af Bjærgets stejle Skraaning ned i det oprørte Hav, i hvis Bølger han strax forsvinder. Han kommer dog hurtig op igjen, bruger Armene som Ror og styrer Brættet mod den Bølge, som styrter sig ind mod Kysten. Efter at have fjærnet sig en vis Afstand fra Kysten vender han om, idet han arbejder mod den Bølge, som er bleven kastet tilbage fra Kysten, og denne hæver ham som en let Fjer op paa sin Top. Naar han har naaet Kysten, klatrer han op ad Bjærget med sit Bræt, og nu begynder Legen atter forfra. De behændige af Beboerne drive ogsaa denne Leg staaende i oprejst Stilling paa Brættet og lade sig, uden at tabe Ligevægten, tumle omkring paa Havet af Bølgerne, hvilket medfølgende Billede ogsaa viser. Det er ikke alene Mændene, men ogsaa Kvinderne der ere saa fortrolige med Vandet. Floden Wailuks danner omtrent en Mil fra sit Udløb i Havet et prægtigt Vandfald, der i to Arme styrter sig henved 120 Fod dybt ned i et ganske rundt Bækken. Dette Sted var tidligere en Yndlingsplads for Øens unge Piger, som nøgne gik ud i Floden og fandt stor Fornøjelse i at lade sig rive afsted med den og styrte fra oven ned med Vandfaldet. Denne Leg er forbunden med en ikke ringe Fare, thi en Strømning, som de ikke kunne vogte sig for, river dem undertiden bort med sig, saa at man aldrig mere faar dem at se. Det er et Særkjende ved de fleste af Beboernes Lege paa Vandet, at

de ere farlige, og Legen gaar netop ud paa at overvinde Farerne ved Smidighed og Koldblodighed. En Undtagelse herfra danner dog den saakaldte Skibsleg, der ligeledes viser Beboernes Kjærlighed til Vandet. Til denne Leg lave de smaa Skibe, der forsynes med alle Slags Sejl, Flag og Vimpler og bygges saaledes, at de kunne blive Hurtigsejlere. Disse Skibe sætter i Vandet paa en stor Dam og efter at Sejlene ere blevne udspændte og Roret gjort fast i den rigtige Retning, lader man dem alle sejle afsted paa samme Tid, medens Ejerne af dem staa ved Dammens Bredder og indgaa høje Væddemaal. Det Skib, der først naar den modsatte Bred har vundet.

Forbindelsen med Europæerne har, som Læserne kunne se af Begyndelsen af denne lille Skildring, i mange Retninger været til stor Velsignelse for de oprindelige Beboere, men den har dog ogsaa sine Skyggesider. Her som saa mange andre Steder har den hvide Mands Ankomst i flere Retninger været til de Indfødtes Fordærvelse; thi med ham fulgte nye Sygdomme, Brugen af berusende Drikke samt større Undertrykkelser og Byrder. Ligesom „Rødhudene" eller de

De indfødtes Leg i Havbrændingen paa Sandwichsøerne.

Indfødte i Amerika, efter at de hvide Mænd have taget denne Verdensdel i Besiddelse, med stærke Skridt gaa deres Undergang i Møde, saaledes synes ogsaa Karnakerne paa Sandwichsøerne at være dømte til en lignende Skjæbne. Samtidig med at Kulturen gaar fremad med Kæmpeskridt, gaar det nemlig stærkt tilbage med Antallet af de oprindelige Beboere. Europæere, Amerikanere og Kinesere udgjøre allerede nu en meget stor Del af Øernes Befolkning, og den Tid er maaske ikke fjærn, da Karnakerne enten ere blevne aldeles udslettede af de Levendes Tal eller kun ere Slaver og Fremmede i deres Forfædres Land.

Ved Juletid.

Der er ingen Glæde saa favr og skjøn
som den, at Herren, Guds egen Søn
som Menneske lod sig føde.
Der er ingen Trøst saa favr og stor:
at Jesu kom til den mørke Jord
med lysende Morgenrøde.

Højt over Hytten, hvor haardt paa Straa
Verdens Frelser i Krybben laa
i Østerlandet det fjærne,

der tændtes et Lys paa Himlen brat,
der stod som en Sol ved Midjenat
den straalende Julestjærne.

Den bragte det Bud fra Himlen ned
til hele den lidende Menneskehed,
at Lyset nu var oprundet,
at Syndens Mulm var bortveget brat
med ham som fødtes i denne Nat
og inde i Krybben blunded.

Og derfor, trods Kulde og Sne og Blæst,
der er dog aldrig saa favr en Fest
som Julen med lysende Hjærter,
thi midt i Vinterens kolde Gys
den spreder Varme og Liv og Lys
med Glæde i alle Hjærter.

Da blive de gamle til Børn paany
med Klokkeklangen, som trindt om By
sit glade Budskab udsender,
da flokkes de gamle med de smaa
om Julegranen: et Billed paa
det Lys, som Vorherre tænder.

Det Lys, som viser det onde bort,
der hærder vort Sind og gjør det haardt
og dybest i Hjærtet truer,
det Lys, som jager det mørke ud,
det Lys, som flammer saa varmt og prud
med Kjærligheds milde Luer.

Saa vær velkommen, du favre Jul,
som midt i Vinterens mørke Skjul
i straalende Glans oprinder!
Spred ud din salige Fred og Trøst
i hvert et lidende Menneskebryst,
saa Juleglæden det finder!

· H.

Fra Nørresundby til Sindal.

En Rejseerindring af Emanuel Henningsen.

(Fortsat).

Nu gjaldt det altsaa om at faa kjøbt en Hest; jeg havde ingen Brug for nogen stærk Arbejdshest, og min Mening var derfor at kjøbe en gammel Krik, som til Nød kunde gjøre Arbejdet og ikke saa alt for ilde ud. Jeg fik da opspurgt et saadant Dyr nede hos Anders Siversen i Lundegaard og tog derned.

„Ja," sagde Anders, „Øget kan De godt faa og til rimelig Pris. Det er et skjønt Dyr til Brug, baade fromt og villigt."

„Lad os se paa det," sagde jeg. Vi gik ud i Gaarden og lod Drengen trække Hesten derud. Det var et skimlet Spektakel med fire Ben, en Ryg og et hængende Hoved, en hel Benrad med Hud paa.

„Naada", sagde jeg, „den er nok brugt som Træhest i gamle Dage."

„Ja, ja," sagde Anders, som var lidt døv ved enkelte Lejligheder, „det er en god Trækhest end; men det forstaar sig, den har jo ikke faaet den Forplejning, som den skulde have. Lad den faa' to Tdr. Havre," sagde Anders og gned sig ned ad Benet med den ene Haand, „saa vil den blive et Dyr, som skal spørges; men èn kan jo ikke overkomme at passe den, som den skulde."

Da jeg hørte, hvordan den blev rost, maatte jeg jo tro, at lidt af det var sandt, og efter at vi havde talt syv lange og syv brede om Prisen, blev jeg enig med mig selv om at kjøbe den. For en Sikkerheds Skyld spurgte jeg imidlertid, som jeg havde hørt Hestepràngeren spørge:

„De svarer mig da til, at den ingen skjulte Fejl har?"

„Ja, ja, det forstaar sig," sagde Anders. „Nej, den er saa ren for Fejl som et nyfødt Barn. Skulde den ellers have en Fejl, saa er det vel den, at den gjærne vil staa og pille ved sin Krybbe."

„Ikke andet end det," sagde jeg, „saa er Handelen afsluttet."

Vi klaskede hinanden i Næven og gik ind og drak en fem, sex Kaffepunscher paa Handelen; saa laante jeg et Dækken af Anders og besteg min Hest for at komme nogenlunde standsmæssig hjem.

Ok, Herre jemini, siken Ridetur! Jeg fik en levende Forestilling om, hvad det vilde sige at ride Træhesten, og saa stødte Bæstet tilmed saa forskrækkeligt, at jeg gjærne kunde have hylet hele Vejen, ikke at tale om, at Folk, som mødte mig, havde ondt ved at skjule deres gode Humør ved Synet af mig; men jeg holdt tappert ud. Da jeg kom hjem, var jeg som mørbanket om hele min Krop; men navnlig var en vis Del af mit Legeme i en ynkelig Forfatning. Ikke des mindre red jeg stolt op for Døren, hvor min Kone modtog mig med et temmelig forbløffet Ansigt.

„Men hvad er det dog for et Dyr?" sagde hun. „Det er jo en .... en sand Helhest, ja den skinbarlige Helhest selv!"

„Lad den faa' et Par Tdr. Havre," sagde jeg og nikkede bestemt med Hovedet for at give mine Ord Eftertryk, „lad den faa' et Par Tdr. Havre, og du skal se, det vil blive en Hest, som skal spørges! Den har bare ikke faaet sin tilbørlige Forplejning."

Saa trak jeg Helhesten hen i Stalden, gav den noget Hø og gik atter ind. Det gjorde nederdrægtig ondt, for hvert Skridt jeg tog.

„Hvordan er det, du gaar," sagde min Kone forundret. „Du er jo helt stivbenet."

„Aa, det er bare lidt Rheumatisme," sagde jeg, huskende paa Tantes fine Udtryk.

„Naa, ikke andet," sagde hun, for hun vidste slet ikke, hvad det fine Ord betød.

„Nej," sagde jeg.

Saa fik jeg fat i noget Glycerinolie og gik med det op i Enrum i Gjæsteværelset. Hvad jeg foretog mig der, kan De jo nok forstaa."

„Brønderslev!" brølede Konduktøren uden for.

„Hvad, er vi allerede naaet saa vidt," sagde min Rejsefælle og lod Vinduet gaa ned for at banke sin Pibe ud. „Det er da det samme grimme Vejr som før. Uf, lad os stænge Taagen ude igjen."

Han stoppede sin Pibe og fik Ild i den; kort efter lød Signalpiben, og Toget rullede igjen afsted.

„Hvad blev det saa til med Deres Helhest?" spurgte jeg.

„Ja, nu skal De høre. Næste Dag kunde jeg sku næppe gaa et Skridt, saadan plagede min Rheumatisme mig, og jeg lovede mig selv, at jeg nok skulde vogte mig for Helhestens Ryg for Fremtiden. Imidlertid var jeg ligegodt glad for Dyret, og jeg skravlede da ogsaa tidlig om Morgenen ud i Stalden for at se til den. Da havde den Satans Krikke ædt det halve af Krybben, og syg blev den naturligvis af det, forstaar sig. Siden fik jeg at vide, at der var flere Heste af den Slags, og at de hed Krybbebidere; men det vidste jeg jo ikke den Gang, da Anders Sivertsen fortalte mig, at den gjærne vilde staa og pille lidt ved Krybben. Naa, den kom da paa Benene igjen, og Havre fik den over en lav Sko; men lige benradsmæssig blev den. Ingenting kunde den bestille, eller da saa godt som ingenting, og skulde vi en Gang imellem ud at kjøre i Stads med den, saa var det et Syn, der kunde kurere det mest selvmorderske Menneske, for grinagtig var det rigtignok over al Beskrivelse, og hver Gang sligt skete, maatte jeg først gjøre mig gal, før jeg kunde faa min Kone til at sætte sig op i Vognen.

„Folk ler jo af os," sagde hun halv grædende.

„Lad dem det," sagde jeg; „vi har vel Lov til at kjøre med vor egen Hest uden at spørge Folk derom."

„Men jeg tror virkelig, det var Helhesten, som betog hende hendes Lyst til Landvæsenet.

For nu at blive færdig med dette Dyr, skal jeg dog fortælle Dem, hvordan den bar sig ad til sidst. Det var en Sommerdag, at vi kjørte ud til Lundeskovs Plantage, hvor der den Dag var Grundlovsfest. Vi var kommen lidt silde paa Vej, og Talerne fik vi ikke at høre; men lige i det, vi drejede ind paa Festpladsen, som laa i en aaben Udkant af Granskoven, saa begyndte de at raabe Hurra og Musiken blæste en skingrende Fanfare. Og hvad mener De saa, der skete? Aldrig saa saare hører Helhesten Trompeterne og Hornene, før Dyret blev fuldstændig vanvittig, rejste sig paa Bagbenene, hiver Manken i Vejret og tramper omkring, som den var besat. Jeg tærskede løs paa den, men lige meget hjalp det, Bæstet vrinskede og sprang om paa Bagbenene, saa det knagede og bragede i Vognen. Min Kone og Børnene skreg, jeg bandede, og Folkene paa Festpladsen grinte, saa de var færdig at sprække. Endelig holdt Musiken op, og Helhesten brattede ned paa alle fire og blev staaende, gispende og stønnende af Anstrængelsen.

„Hvis du tiere forlanger, at jeg skal sætte mig op i en Vogn, hvor det Dyr er spændt for, forlanger jeg Skilsmisse," sagde min Kone og græd, saa de stride Taarer løb ned ad hendes Kinder. Børnene snoede sig ned af Vognen som Abekatte, og der var et vældigt Hallo. Siden den Dag kjørte jeg aldrig mere i Byen med Helhesten. Jeg solgte den igjen kort efter Høst til Anders Sivertsen, som gav mig akkurat halv saa meget for den, som jeg havde givet ham. Han fortalte mig da ogsaa, at den i gamle Dage havde været Beriderhest."

„Hvordan gik det ellers med Høsten?" spurgte jeg.

„Ja, hvordan gik det? Skidt gik det, og vel var det sku ligegodt, for man skal ikke tage sig det for, som man ikke forstaar sig grundig paa," sagde min Rejsefælle i fuldstændig Alvor. „Hvor jeg var overbevist om, at jeg havde saaet Byg, der kom Agerkaal, og hvor Havren skulde have staaet, var der en frodig Klintemark; men hvad der skaffede mig mest Bryderi og Ærgrelse var dog de Husdyr, jeg var bleven belemret med. Der var nu for Exempel Anders Sydе."

„Hvad var der i Vejen med ham?"

„Ja, nu kommer det," sagde min utrættelige Rejsefælle. „Det var en Dag i Foraaret, at jeg sagde til min Kone . . . ."

„Vraa!" lød atter Raabet uden for, og Toget standsede.

„Se, stadig bliver man afbrudt. Saa det er altsaa Vraa, denne her Station. Kort herfra ligger der et Hus, som jeg en Gang var stærkt paa Vej til at kjøbe for at anlægge et Bageri der. Lad os en Gang se, om man ikke skulde kunne opdage det herfra. Nej, Taage og atter Taage, det er det hele."

Han havde ladet Vinduet gaa ned og sad og saa' med det mest veltilfredse Ansigt paa Folk, som kom og gik. Da Toget atter rullede bort fra Stationen, lukkede han igjen Vinduet og tog fat paa den afbrudte Fortælling.

„Ser De, det var altsaa en Dag, jeg sagde til min Kone:

„Vi skulde have os en Gris," sagde jeg.

„Skulde vi det?" sagde hun.

„Ja," sagde jeg, „for en Gris er saadan et nyttigt Dyr og er fornøjet med alt Slags Affald."

„Lad os saa kjøbe en da."

Det gjorde vi saa, og min Kone kaldte Grisen

Anders Jyde, fordi den, efter hvad hun paastod, altid raabte paa det Navn, naar den var i daarligt Humør, saadan forstaar De: Aa=ns .... Aa=ns .... Aa=ns Jy'e! Det var en stivbenet Rad med en Ryg som en Halvmaane; men den saa ellers ret skikkelig ud. Da den blev sat ind i sin Sti, saa den strax tankefuld hen til Ædehullet, og da den kort efter stak Hovedet der igjennem, viste det sig, at den med største Lethed kunde faa' Kroppen bag efter. Hvad Æden angik, saa lugtede den blot til den, rynkede Trynen og gryntede, saa borede den sig ind i Halmen og lagde sig til at sove.

„Den æder nok, naar den bliver sulten," sagde jeg, og dermed gik vi og lod Anders Jyde pleje sin Magelighed.

Næste Morgen saa' vi igjen til den, og den kom ogsaa meget villig frem ad Halmdyngen for at hilse paa os; men æde vilde den ikke.

„Hør, det er da egentlig et mærkeligt Dyr," sagde jeg.

„Meget mærkelig," sagde min Kone, „den ser ud, som om den havde slugt en Tønde."

„Hvordan det?"

„Jo, man kan jo tydelig se Tøndebaandene gjennem Huden," sagde hun.

„Aa, det er Ribbenene, du mener; ja, mager er Nalliken."

Den følgende Dag vilde Anders Jyde heller ikke æde, og først da jeg pirrede ved den med en Stok, kom den frem af Halmdyngen og saa sig om mere tankefuld end nogensinde. Jeg var sku ærgerlig over Bæstet, kan De jo nok forstaa.

„Hør," sagde jeg til min Kone, „det var ellers en daarlig Ide, du der fik."

„Hvad for en Ide?"

„I, den, at vi skulde anskaffe os en Gris," sagde jeg og stirrede fjendsk paa Anders Jyde.

„Men det var jo **Din** Ide!" raabte min Kone.

„**Min** Ide?" sagde jeg. „Var det kanske ikke dig, der sagde, at en Gris var saadan et nyttigt Dyr, som var fornøjet med alt Slags Affald?"

„Nej, hør nu," sagde min Kone, det er dog for galt!"

Derved gik hun sin Vej, og jeg gik bag efter, og begge to saa vi saa sure ud som Skiltet paa et Æddikeudsalg, for det var lige godt en ærgerlig Historie med den Gris.

Næste Dag var Anders Jyde ikke til at drive ud af Halmen; den gryntede kun for at lade os vide, at den var meget utilfreds. Saa forførte vi den endelig med nymalket Mælk. Det vilde Karlen have, og den slog oven i Kjøbet en Krølle paa Halen, saa fornøjet var den. Min Kone og jeg stod og saa' til med foldede Hænder og var helt rørt ved det Syn.

„Jo," sagde min Kone, „Anders Jyde bliver nok til med Tiden. Det er egentlig ikke saa gal en Ide, jeg fik, da jeg sagde, at vi burde have os en Gris."

„Det var jo **mig**, som fik Ideen," sagde jeg, og først da hun lo af mig, mærkede jeg, at jeg havde fortalt mig.

Fra den Dag af begyndte Anders Jyde at tage for sig af Retterne og blev en hel lystig Kanalje. Vi gik hver Dag og glædede os over, at den kom til at se saa pæn ud; men en Morgen var den sporløst forsvunden.

„Stjaalet!" raabte min Kone fortvivlet.

„Aa Snak," sagde jeg, „tror du Anders vilde lade sig stjæle uden at give saa meget som et Grynt fra sig?"

„Men hvor er den da, tror du?"

„Jeg tror, at den er gaaet ud af Ædehullet og kravlet op over Tørven ind under Kornet i Laden."

„Tror du da, den kan klatre som en Abekat?"

„Om Anders tror jeg alt, hvad det skal være," sagde jeg ærgerlig.

(Fortsættes).

Husflid.

Hvordan man kan hjælpe sig.

(Af et Brev til Husvennen).

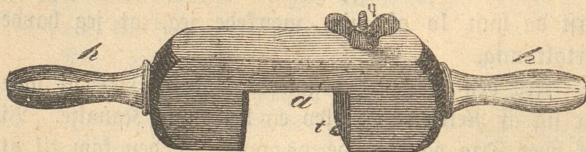
Jeg kan ikke andet end bringe min Tak for de mange fornøjelige Timer som Husvennen har forskaffet mig, og da jeg er en Ven af Husfliden har jeg ogsaa i denne Retning høstet mange nyttige Vink. Jeg har lige siden jeg var en lille Dreng syslet med forskellige Husflidsarbejder, og i de sidste Par Aar har jeg særlig lagt mig efter Bogbinderiet, hvilket er lykkedes temmelig godt for mig i Forhold til det mangelfulde Værktøj som jeg i Førstningen maatte hjælpe mig med. Jeg beskar nemlig Bøgerne med en almindelig Bordkniv, men det var et besværligt Arbejde, hvilket gav Anledning til at jeg udtænkte en egen Slags Bogbinderkniv som enhver Husflidsdyrker let selv kan forfærdige, og hvormed jeg beskjærer lige saa godt som med en rigtig Bogbinderkniv.

Den bestaar simpelthen af en Træklods som er omtrent 15 Tommer lang, 2 Tommer tyk og 3 Tommer bred som rettes til i Firkant og i hver Ende tildannes et Haandtag. Midt i Træet udsaver man et Udsnit, 2 Tommer bredt og en Tomme dybt, hvilket deler Underfladen i to Dele; i den ene Del nedfælses en lille flad Staalklinge, hvis Underflade maa være ganske i Flugt med Træet paa den anden Side af Indskæringen, og hvis Ende er sleben skarp i en but Spids. Naar man da har sat Bogen fast i Pressen mod et lidt fremstaaende Bræt under, tager man fat paa Kniven med begge Hænder (den Del, som Bladet er anbragt i, med højre Haand) og bevæger den først mod Pressens Kant med lette og sikre Træk frem og tilbage, idet man skærer det ene lette Snit efter det andet til man er naaet igjennem og Bogen vil da være lige saa glat som om den var beskaaren med en rigtig Bogbinderkniv. Jeg har opskrevet dette for om De mulig vilde omtale det i Husvennen, da det kunde være til Lettelse for mangen som kunde have Lyst til at sysle med simpelt Bogbinderi til eget Brug, men som maaske afholder sig derfra paa Grund af de Udgifter som Anskaffelsen af fuldstændigt Værktøj medfører.

Marinus Petersen.

Udg. har i Anledning af ovenstaaende Meddelelse formaaet **C. Th. Rom & Cos.** Husflidsværktøjhandel til at lade udføre nogle simple Bogbeskærknive efter den givne Beskrivelse, og

undet dem meget brugbare til Husflidsbrug, hvor man ikke har mange større Værker at indbinde. Til Efterretning for hvem der vil lave Kniven selv, meddeles hosstaaende Tegning af Redskabet,

hvorpaa man ser den firkantede Klods med Udsnittet a og Haandtagene h h der ere drejede i hver Ende af Klodsen. Forneden ser man Spidsen af den skærende Staaltunge t, som fastholdes med en Bolt der er fæstnet med Skruen q. Færdige Bogknive af denne Art kan faas ved Henvendelse til C. Th. Rom & Co. Kjøbenhavn V. for 2 Kroner 50 Øre Stykket. Beslaget alene leveres for 1 Kr. 50 Øre.

Bognyt.

Tillægsbilledet: Tordenskjold forestiller sine svenske Fanger for Kong Frederik den Fjerde, faas trykt paa fint tykt Tonpapir for 1 Kr. Stykket, enten ved Bestilling gjennem Bogladerne, eller fra Husvennens Hovedkontor, hvorfra det faas frit sendt med Posten, oprullet paa en Stok, naar Bestilling, medfulgt af for 1 Kr. Frimærker, indsendes.

Regnebog for Borger- og Almueskoler af L. Nielsen. Denne Regnebog synes at være udarbejdet efter en god grundig gjennemtænkt Plan, og byder i sine to Dele (à 50 Øre heftet) en god Hjælp for Læreren i en Almueskole. Medens der i første Del forudsættes at Læreren gjennemgaar hver Regningsart for alle Børn ved den sorte Tavle, er der dog en gjennemgaaende jævn og naturlig Fremgang fra det lettere til det vanskeligere, at de aller fleste Børn maa antages at kunne komme ud af det med en lille Haandsrækning fra Læreren. I Slutningen af hver Regningsart findes, trykt med mindre Skrift, en Del indklædte Opgaver, bestemte for de flinkere Børn, medens de efter Planen uden Skade kunne overspringes af Børn med mindre gode Evner og daarligere Skolegang. Anden Del, som indeholder Tavleregning i Brok, Procentregning og Delingsregning, Fladers Beregning, osv., indeholder ligeledes en stor Mængde vel indklædte og jævnt fremskridende Opgaver, passende for Almueskolens ældste Klasse. Vi tro at denne Regnebog fortjener at prøves fremfor mangen anden og at den for de fleste Lærere vil vise sig at være et let anvendeligt og frugtbringende Hjælpemiddel ved Regneundervisningen.

K.

Smaating.

Wessels Bibliothek. En Ven kom en Dag op hos Wessel og saa to Bøger ligge paa Bordet. — „Halløj, Wessel," sagde Vennen lystig, „er det dine Bøger, alle de?" — „Nej", svarede Digteren, „jeg har laant de fleste."

Tobaksrygningens Skadelighed. En Moder dadlede sin Søn, fordi han røg saa megen Tobak og bad ham fremfor alt at undgaa Cigarrygning, da den var meget skadelig og forkortede Livet. „Men, kjære Moder, se til Onkel," indvendte Sønnen; „han bruger jo stadig Cigarer, og han er alligevel naaet op til halvfjerdsindstyve Aar!" — „Ja," svarede Moderen ivrig; „men han kunde gjærne have været firsindstyve Aar, hvis han ikke havde røget saa meget!"

Godt Maal. Paa et Blikkenslagerskilt kunde man blandt andet læse: Pottemaal faas af alle Former og Størrelser.

Opløsninger fra Nr. 12:

paa den historisk-geografiske Gaade:

Skade. — Siljan. Kæmpehøj. Arno. Dover. England. — Mjord.

paa den firkantede Nød:

E V A
V I S
A S A

paa Gaaden: Ave.

Brevverling.

L. L i R. „Ved Nytaar" kan ikke bruges.

Tiltrædende Holdere af Husvennen

gjøres opmærksomme paa, at de udkomne tretten Numre af indeværende Bind (Oktober Kvartal 1876) kan bestilles baade gjennem Boghandelen og Postkontorerne, som ere pligtige at modtage Bestillinger naar de ledsages med Forudbetaling af 1 Krone.

Til Bladets Holdere.

Med næste Nummer sluttes dette Binds første Fjerdingaar og Bestilling paa Bladet for næste Fjerdingaar bedes for Postvæsenets Vedkommende indsendt snarest muligt, for at undgaa den Standsning i Forsendelsen der indtræder, naar Bladet først betales i Maanedens Slutning.

Alle Bestillinger paa enkelte Exemplarer bedes indsendte til nærmeste Postkontor eller Boghandel, og Henvendelser om Mangler ved Forsendelsen maa stedse ske (skriftligt) til det Kontor, eller den Boghandel, hvor Bladet er bestilt og betalt. Først naar saadan Henvendelse til det Sted hvor Bladet er kjøbt og hvorfra det bør udleveres regelmæssigt, har været forgæves, bedes Klage over det forsømmelige Postkontor eller Boghandelen indsendt til Bladets Hovedkontor, hvorfra Uordenen, da hurtigst muligt skal blive afhjulpen ved Klage til rette Vedkommende.

Enkelte sluttede Kvartaler, tilsendes frigjort med Posten fra Hovedkontoret, naar Bestilling indsendes vedlagt Betalingen (1 Krone) i Frimærker.

Enkelte manglende eller bortkomne Numre faas ligeledes tilsendt fra Kontoret naar Bestillingen ledsages af 10 Øre Frimærker for hvert Nummer og 4 Øre Frimærker til at frigjøre Forsendelsen med.

Subskribentsamlere og de af Bladets Venner, som hidtil have modtaget Bladet i Korsbaand med Posten, bedes fremtidig, naar mindst 6 Exemplarer ønskes tilsendt samlede ugentlig i Korsbaand, at indsende Bestilling og Betaling til Kontoret, hvorfra Bladene herefter vil blive afsendt hver Torsdag Aften.

Alle Breve angaaende Bladets Expedition bedes adresserede til

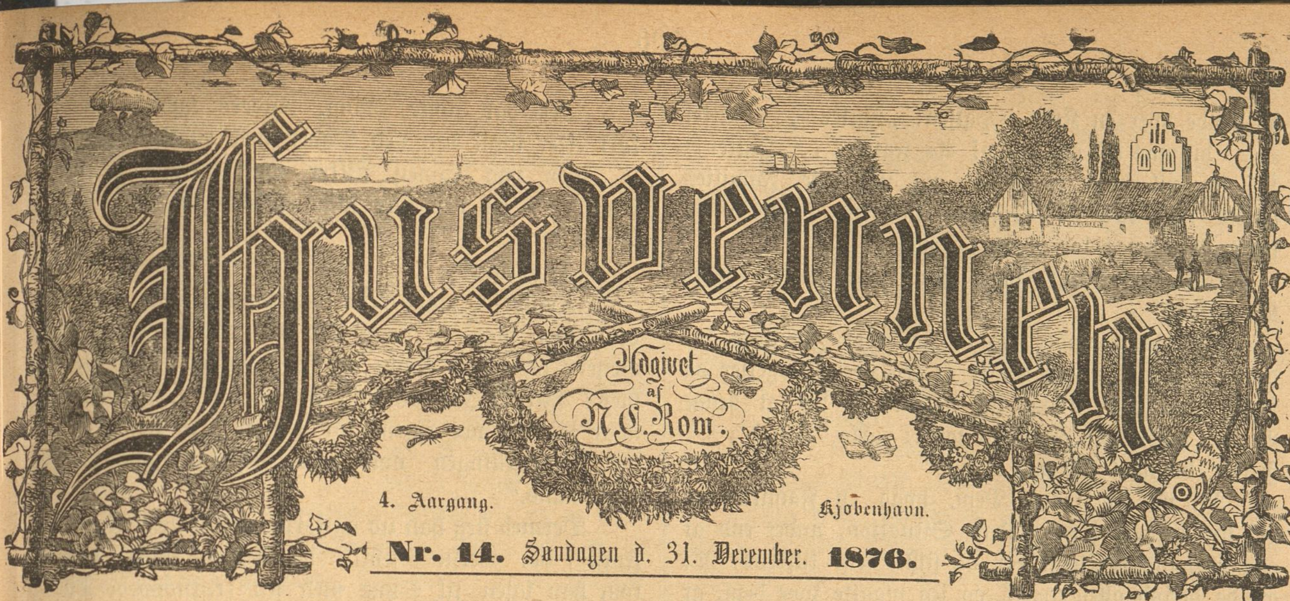
Husvennens Hovedkontor.

Kjøbenhavn V.

Med dette Nummer for Oktober Kvartal følger Tillægsbilledet: „Tordenskjold forestiller sine svenske Fanger for Kong Frederik den Fjerde," udført efter original Haandtegning for Husvennen af Kunstneren Otto Bache.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 14. Søndagen d. 31. December. **1876.**

Fra Nørresundby til Sindal

En Rejseerindring af Emanuel Henningsen.

(Sluttet.)

Saa gik jeg hen til Laden, lagde mig plat ned paa Maven og gav mig til at raabe ind gjennem et Hul, der lod til at føre langt ind under Halmen.

Anders Jyde! Anders Jyde!" brølte jeg.

„Øf, øf," lød det dæmpet derinde fra.

„Ganske rigtig, den er der inde," sagde jeg, „og det er en fordømt ærgerlig Historie, om nu hele Laden skal rømmes for den pjaltede Gris's Skyld."

„Jeg kan godt krybe derind," sagde en af Drengene, som var kommen til.

„Kryb væk da!" sagde jeg, og Fyren borede sig rask ind gjennem Hullet og forsvandt.

„Jo, her er han, jeg har fat paa hans Hale," sagde han kort efter.

„Træk saa til da!" raabte jeg. „Halen holder nok, den er assureret."

Anders Jyde begyndte at skrige.

„Kan du faa' den ud?"

„Ja=a .... nej, jeg er kommen i Klemme; jeg sidder fast!"

Nu var det rent pifkende galt.

„Hent Stoffer, Karl og Kristjan!" raabte jeg til mine Kone. Hun afsted og kom tilbage med dem alle tre.

„Ind i Halmen, Stoffer, og træk Peter ud!"

Stoffer forsvandt; men han kunde ikke faa' Peter løs, og Peter og Anders Jyde vrælede om Kap. Saa maatte Karl ind og Kristjan bag efter. Jeg tog et forsvarligt Tag i Benene paa den sidste, han holdt fast i Karls Ben og saaledes frem efter, og Peter holdt i Halen paa Anders Jyde. Saa trak jeg til af alle Kræfter, og en ... to ... tre Drenge fik jeg halet ud; den forreste havde Peters Træsko i Hænderne; men Peter selv laa derinde og holdt Anders i Halen.

„Om igjen!" sagde jeg. Samme Komedie nok en Gang; men den tredie Gang kom sku lige godt alle Drengene ud og Anders med. Ædehullet blev begribeligvis stoppet, og jeg mente nu, der var Fred og ingen Fare. Jo vel, fjorten Dage efter var Anders atter forsvunden; den var sprunget over Plankeværket om Svinestien, og væk var den. Vi rømmede hele Laden, men væk var den. Vi sendte alle Drengene rundt om i Byen for at opspørge den. Naa, det var jo en mindre morsom Historie, kan De nok forstaa; men det nyttede jo ikke at gjøre sig gal over den.

Saa var det næste Dags Aften, at jeg hørte et rædsomt Brøl og et forfærdeligt Rabalder omme ved Loftstrappen, og da jeg kom styrtende derom, laa vor Tjenestepige ved Foden af Trappen og sparkede op ad Trinene med sine Træsko. Hun var kommen i Klemme mellem Væggen og Trappen og kunde ikke komme paa Benene, og hun formelig hvinede som en Klarinet naar man ikke forstaar at spille paa den.

„Hvad er der, Lisbeth?" sagde jeg og halede hende op paa Benene.

„Aa .... aa," stønnede hun. „Der er et Spøgelse oppe paa Loftet. Det er gamle Jeppe, som gaar igjen!"

Derpaa rendte hun i fuld Firspring over Gaarden og ind i Køkkenet, hvor hun gav sig til at skraale, saa det kunde høres en Fjerdingvej bort.

Jeg mente naturligvis, at det var noget Vrøvl af hende, for gamle Jeppe var begravet for adskillige Aar siden, og Gjengangere og saadan noget har jeg aldrig været meget ræd for. Jeg giver mig da til at gaa op ad Trappen for at se efter, hvad der var paa Færde; men næppe er jeg kommen et Par Trin op, før Stuedøren springer op med et Knald, og min Kone og alle Ungerne komme farende ud og griber mig i Frakkeskjøderne, og allesammen hylede de, som om

de havde hver en Kniv i Halsen: „Fatter .... Fatter .... du maa ikke gaa derop! Aa, Fatter .... Fatter!" Og jeg vil være en Æsel, om ikke hele Familien halede mig ned ad Trappen, smækker Døren i og sætter Krog paa for Næsen af mig.

„Nej, hør nu," sagde jeg, „lad os nu være Mennesker!"

Og saa begynder jeg at holde et Foredrag for dem om den Dumhed det er at tro paa Spøgelser og sligt, men hver Gang jeg holder op for at drage Vejret, hyler hele Familien igjen: „Aa, Fatter .... Fatter, du maa ikke gaa derop!"

Nu vil jeg spørge Dem, hvad en Familiefader vel skulde gjøre i en saadan Situation, andet end at gaa med ind i Stuen for at stille dem tilfreds? Vi gik da derind allesammen, og jeg maatte love dem, at jeg ikke vilde gaa op paa Loftet før Morgenen derefter, før vilde de ikke slippe mig. Pigen udbad sig Lov til at ligge paa en Madrats ude i Køkkenet den Nat, for i sit Kammer vilde hun dø af Skræk, det svor hun os til.

Vi gik da i Seng; men midt om Natten hører jeg nogen give sig ude i Køkkenet: „U-u .... U-u .... aajajajaja!"

Jeg op og linner Døren.

„Hvad er der nu igjen, Lisbeth?" spurgte jeg.

Men Katten skal tage mig, om det saa ikke begyndte at støje og pusle og komme affted deroppe paa Loftet, som om et helt Dusin Spøgelser huserede deroppe. Og saa jamrede det sig da saa nederdrægtig deroppe, saa det løb mig koldt ned ad Ryggen.

„Er der nogen deroppe?" raabte jeg; men næppe havde jeg sagt det, før hele Familien var der igjen med deres: „Fatter .... Fatter, ti dog stille!" Og min Kone forsikrede mig, at hun vilde dø i samme Stund, jeg gik ud af Sovekammeret. Der var altsaa ikke andet at gjøre end at gaa i Seng igjen og give Pigen Lov til at sætte sig paa en Stol ved Døren, for nu turde hun heller ikke være i Køkkenet mere, og hun bad saa ynkelig for sig, at en Sten maatte røres derved.

Oppe paa Loftet blev det endnu ved at pusle og jamre en Times Tid, saa blev det endelig stille, men jeg tvivler ligegodt om, at der var nogen, der lukkede et Øje den Nat.

Næste Morgen, da det blev lyst, begyndte Støjen igjen paa Loftet, og et pludseligt hvinende Skrig, der lød ned til os, indeholdt Løsningen paa Gaaden, for der var ikke en af os, uden at han jo kunde høre, at det var Anders Jydes Røst. Bæstet havde fundet Døren til Trappegangen aaben og havde benyttet Lejligheden til at gjøre en Opdagelsesrejse op paa Loftet, hvor den havde fundet adskillige spiselige Sager; men Drikke var der naturligvis ikke, og derfor havde den ikke været rigtig tilfreds deroppe.

Det var sidste Gang, Anders pudsede os, for kort efter afgik den ved Døden med en Kniv i Nakken — der paa Egnen stikker man nemlig Grisen i Nakken — og der var saamæn ikke to Pund Fedt i Bæstet."

„Hjørring!"

„Halløj!" sagde min snaksomme Nabo, „nu lider det. Her maa vel være Tid til at staa ud og rette Benene og til at kapre en halv Bayer. Vil De ikke med? Ikke? Ja, lad mig nu bare ikke forfejle Kupeen, naar jeg kommer igjen, for jeg er ikke færdig endnu med Fortællingen om mine Gjenvordigheder som Landmand."

Dermed steg han ud og forsvandt mellem Mængden. Først i det yderste Øjeblik, da Dørene bleve lukkede, kom han igjen til Syne med sin friskstoppede Pibe i Haanden og tørrede Ølskummet af Skjæget.

„Pokkers nem Indretning, disse Jærnbaner," sagde han, „og Bestemthed er der ved dem. De ere ikke som disse Sinkebøtter til Dampskibe, som man kan vente paa i Timevis, før de behage at indfinde sig .... Saa, nu fare vi affted igjen .... Det var altsaa om „Musse", De skulde høre, om der ellers kunde blive Tid dertil .... Jeg fortalte Dem jo, hvorledes min Formand efterlod mig sit „Liggendefæ"; min Kone jamrede over, at den dejlige Mælk og Fløde, hun havde ventet sig, blev borte, og jeg skilte mig derfor af med Køerne og lovede mig selv at anskaffe extra Varer i Steden. Nu skulde der netop i de Dage være en Auktion i Byen hos en Mand, der var kjendt for sine udmærkede Køer, og jeg gik da derhen for at kjøbe en af disse, som jeg særlig havde bidt Mærke i. Næppe var den ført frem, før jeg brød:

„Halvtresindstyve Daler!"

„Og en."

„Enoghalvtreds .... enoghalvtreds .... naa, byd nu, Folkens; det er et pænt Stykke Høved! Enoghalvtreds!"

„Og en," sagde jeg.

„Tooghalvtreds .... ingen bedre? Naa, Jens Rød, skal vi saa lægge en Daler til?"

„Aa-aa ne-j," sagde Jens og skuttede sig.

„Tooghalvtreds .... ingen bedre? Første .... anden .... tredie Gang, ingen bedre? Tooghalvtreds!"

Rump — der faldt Hammeren, og „Musse" var min. Den var sortbroget af Farve, fem Aar gammel, rund og buttet, saa det var en Lyst, og saa vel pudset og striglet, at den saa ud, som den lige var kommen ud fra en Frisørstue.

„Skal jeg ikke lade Jep trække hende hjem?" spurgte den forrige Ejer forekommende.

„Nej, Tak," sagde jeg. „Jeg gaar nu selv hjem, og de Par Skridt kan jeg vel nok styre den. Den ser jo helt from ud."

„Ja, ok ja," sagde Manden og viste alle sine Tænder frem som en Marekat, „det er et dejligt Dyr."

Saa vandrede jeg da afsted fra Auktionen, trækkende Musse bag efter mig. Og alt imens jeg gik, snusede den til mig, som om den vilde gjøre sig bekjendt med sin ny Herre.

„Ja, vi skal nok blive gode Venner, vi to, Musse", sagde jeg og kastede et kjærtegnende Blik om til den.

„Mu = u = i," sagde Musse og stak Snuden frem.

„Ja vel," sagde jeg, og for at gjøre mig rigtig lækker for den lod jeg, som om jeg fuldkommen var inde i dens Tankegang; „det var et sandt Ord, du der sagde, Musse. Mu = u = i, det er meget rigtigt."

Musse udstødte en tilfreds Brummen, og vi vandrede i Tavshed videre, medens jeg søgte at løse et Regnestykke, der omhandlede, hvor meget Smør der vel kunde indvindes af 12 Potter Mælk daglig i tre Maaneder. Dette Regnestykke forvoldte mig en Del Bryderi, da jeg ikke kunde huske, om det var ti Potter Mælk eller Fløde, der udfordredes til 1 Pd. Smør, og jeg havde endnu ikke fundet noget paalideligt Resultat, da Musse og jeg naaede Hjemmet og langsomt paraderede lige forbi Dagligstuevinduerne. Jeg saa' min Kones Ansigt udtrykke den grænseløse Forbavselse ved Synet af os; men da jeg nikkede triumferende ind til hende, blev det overgydt af den mest rosenfarvede Glæde, og hun lo, saa jeg kunde høre det ud i Gaarden.

„Ja," sagde jeg og slog i al Enfoldighed et bredt Grin op for Selskabs Skyld, „jeg kunde nok tænke, hun vilde blive glad, naar hun saa' Musse. Det er et dejligt Dyr."

I det samme kom min Kone ud i Døren og var saare lystig.

„Men ser du da ikke Trøjen?" spurgte hun.

„Trøjen?" sagde jeg. „Naa, Tøjret mener du vel? Nej, det fulgte ikke med; men det er ogsaa det samme, Musse er Pengene værd uden det. Det er et dejligt ...."

„Nej, Trøjen .... Trøjen!" gjentog min Kone og klappede som ellevild i Hænderne.

„Hvad er det for en Trøje, du snakker om?" spurgte jeg og vendte mig om. „Jeg kan ingen Trøje se. Men det var det, jeg vilde sige, Musse er et dejligt ...."

„Men, kjæreste du," sagde min Kone og greb fat paa mig, „véd du da virkelig ikke, at dine Frakkeskjøder ere borte, og at du nu gaar med Trøje?"

„Hvad for noget!" udbrød jeg forbavset og greb bag om med begge mine Hænder. Ganske rigtig, der var ikke Spor af Skjøder, og jeg vidste bestemt, at jeg i min voxne Alder aldrig havde ejet en Trøje. „Hvordan i al Verden er det gaaet til?"

„Spørg Musse, hvad det er, den gumler paa."

„Jeg tror, Musse er gal!" raabte jeg og greb fat i en sort Pjalt, der hang den ud af Munden. „Det er, saa sandt jeg lever, mine Skjøder, den staar og æder! Giv slip, dit Bæst! Naa da! .... Men min Tegnebog; jeg stak den i Baglommen, og der var tyve Daler i den."

„Tyve Daler," sagde mine Kone med en Del mindre Munterhed.

„Ja, min sandten, var der saa .... Aa, dit skjændige Dyr," sagde jeg og knubsede Musse i Sidebenene, saa at den gav et Sæt i Vejret, „har du nu oven i Kjøbet ædt den med!"

Musses Svar bestod i, at den rullede sin Tunge sammen og skubbede en rød Læderpjalt ud af Munden. Det var Resten af Tegnebogen; men det var dog saa heldigt, at Pengesedlerne endnu laa i Behold i det Rum, hvori jeg havde gjemt dem. Jeg skal ligegodt ikke nægte, at min Hengivenhed for Musse fik et haardt Knæk ved den Lejlighed, for jeg fandt det rent ud skammelig handlet af den. Men det blev ikke derved, Musse viste sig snart i sin sande Skikkelse.

Næste Dag, da den staar paa det dejligste Græs, man kan tænke sig .... det vil da sige, som man kunde tænke sig paa min Jord, hvad finder Dyret da paa? Den æder sit Tøjr! Æder det fra Ende til anden, som om den havde været en Matros, og Tøjret en Skraatobaksrulle. Og hvad gjør den saa? Stikker den saa ikke sin afskyelige, lange Hale lige op i Luften som en Flagstang og galoperer afsted op gjennem

Rugen, Havren og Bygget, sætter hen over Jens Klitgaards Baare*) og styrter sig i fuldt Firspring ind af hans Lodør!

„Jeg fik en Forskrækkelse, Hr. Petersen," sagde Jens siden; „jeg staar ved Hakkelsekniven, tænker paa ingen Ting .... og saa .... bums .... Dyret ind paa Næsen. Det var en Forskrækkelse .... jeg tænker paa ingen Ting og saadan noget .... og saa .... bums .... Dyret ind paa Næsen!"

Det var ikke den eneste Forskrækkelse, Jens Klitgaard maatte døje af Musse. Vel blev den sat i et Jærntøjr; men den sprængte det med samme Lethed, som Samson Filisternes Strikker, og saa føjtede den videre om med Flagstangen i Vejret til stor Fortrydelse for mine otte Naboer, hvem jeg snart fik paa Nakken hver en. Aldrig kunde jeg være rolig for, at den ikke spankede om i deres Korn, og Dag for Dag blev deres Klager over den lydeligere, indtil de fandt paa at benytte den som en Indtægtskilde og affordre mig en Tremark for hver Gang, de fik fat i Halen paa den. Intet Under derfor at jeg aldrig havde Fred og Ro, evig og altid var Musse i mine Tanker. Jeg kigede hvert Øjeblik ud gjennem Døren efter den, jeg stod op midt under Middagsmaaltidet og kigede efter den, min Middagssøvn var spoleret, min gode Appetit borte, jeg blev to Tommer mindre i Omfang, ja midt om Natten fo'r jeg op af skrækkelige Drømme og vækkede hele Huset med det Brøl: „Nu render Musse!"

Kort sagt, Musse blev en Mare, der rugede over mig og aldrig lod mig finde Fred og Hvile, og jeg ønskede den tit der hen, hvor Peberet gror. Saa kom Tjenestepigen en solvarm Eftermiddag og meldte med det mest smilende Ansigt:

„Nu bejser**) Musse igjen!"

„Død og Salte! Efter den!"

Ud fo'r hun, ud fo'r jeg, ud fo'r fire ungdommelige Peterséner, og bag efter dem min lille skjævbenede Grævlingehund. Langt ude i Horizonten skimtede vi Musse med oprejst Flagstang, og vi satte bag efter den, det bedste vi kunde. Det var en varm Tur at løbe den ind; men hvad der ærgede mig mest, var dog det, at min Gjenbo, Ole Jepsen, stod uden for sin Dør og brølede ind til sin Kone, saa man kunde høre det over hele Byen:

„Bitt' Mett', kom yd aa sieh! Naa bejser, minsjæl, Pettersen aa hiel' han' Famille!"

Da jeg hørte det, lovede jeg mig selv, at Musse og jeg havde „bejset" sidste Gang sammen. Næste Dag solgte jeg den til Povl Korsgaard, der ejede Hedegaarden ikke langt borte fra min Ejendom, og jeg tabte med Fornøjelse ti Daler ved Handelen. Siden den Tid fik jeg igjen min Nattero tilbage.

„Se her er nu Povl Korsgaards Hede," sagde min Rejsefælle og tegnede med Fingren en Rundkreds paa Bænken foran os, „og her ligger alle hans Køer. Den brogede Ko længst til venstre er Musse. Læg Mærke til, hvor blid og sagtmodig den ligger og tygger Drøv; ingen skulde let falde paa, at den er saadant et Skarn, som den virkelig er. Men vent kun lidt," vedblev min Rejsefælle, henreven af sin Fortælling, „og De vil se den rejse sig op, ryste sig, stikke Flagstangen i Vejret og jage afsted, smittende alle de andre Køer og gjørende dem lige saa desperate som de selv. Hallo, kan De nu se! Hu-hej, nu gaar den vilde Jagt ind over Heden; Lyngen flyver den om Ørene, og Lærkerne flagre skrigende op fra deres Rede! Lad den rende! Min Lidelseshistorie er til Ende!"

„Sindal!" raabte Konduktøten.

„Hvad sagde han?" spurgte min Rejsefælle, vaagnende op til Virkeligheden.

„Sindal Station," svarede jeg.

„Det var da Pokkers uheldig. Jeg havde endnu Historien om min sindssvage Vædder tilbage; men den faar De have til Gode, til vi mødes igjen, for her skal jeg af. Nu Farvel og Tak for behageligt Selskab. Pokkeren staa i de Jærnbaner, man kan da aldrig faa' Tid til at tale et Par Ord med en god Ven. Jeg vilde netop have fortalt Dem om mit Projekt med Tømmerdal Tørvemose; men husk paa mig, naar De ser Indbydelsen til Aktietegningen i Bladene, og har De en lille Kapital, som De vil gjøre frugtbar, saa kjøbe Aktier for den. Udbyttet vil blive storartet. Naa, nu fløjter han allerede igjen! Farvel da, Farvel!"

Og medens han stod og vinkede til mig, brusede Toget afsted, og hans Skikkelse blev borte i Taagen. Jeg har endnu ikke set nogen Indbydelse til Aktietegning i Tømmerdal Tørvemose offentlig fremsat; men ser jeg en saadan en Gang i Fremtiden, er det aldeles afgjort, at jeg ikke bliver Aktionær der, hvor glimrende Overflaget saa end ser ud. Imidlertid er der jo derfor intet til Hinder for, at Læseren kan blive det, om han ellers har Lyst dertil.

*) Grønjord.
**) bisser.

Slædekjørsel med Hunde i Siberien.

Efter „All round the world".

De fleste af Læserne have vist oftere hørt Tale om, at Menneskets mest trofaste Ledsager Hunden i flere Lande spiller en langt vigtigere Rolle, end den gjør hos os, idet den om Vinteren maa trække Folk

og Varer i lette Slæder fra et Sted til et andet. Dette er for Exempel Tilfældet i Grønland (se Husvennens første Aargang Side 157), paa Halvøen Kamshatka og i Siberien. Husvennen bringer her sine Læsere et Vinterlandskab fra de russiske Landstrækninger ved Amurfloden, paa hvilken de se en saadan Slædefart med Hunde fremstillet. Hver Slæde er forspændt med fire Hunde, den ene bag ved den anden. I Slæden tager kun den Reisende Plads med sit Gods, medens Kusken løber bag ved den paa Sneskier og styrer Hundene dels ved Raab og dels ved Hjælp af en Pisk. Disse Hunde have en næsten utrolig Styrke, Udholdenhed og Hurtighed og synes snarere at flyve end løbe hen over Sneen. De kunne i en Time løbe over to Mil med en saadan Slæde. Russeren Pargachefski, der i flere Aar har reist gjennem de russiske Landstrækninger fra Ende til anden, brugte om Vinteren stedse denne Slædefart, som han roser særdeles meget. Det er fra en engelsk Skildring af denne Reise at medfølgende Billede er hentet.

Naturforskeren Steller, der er godt bekjendt med Forholdene i disse Lande, siger, „Hunden er ubetinget det vigtigste af alle de tamme Dyr paa Kamshatka, i

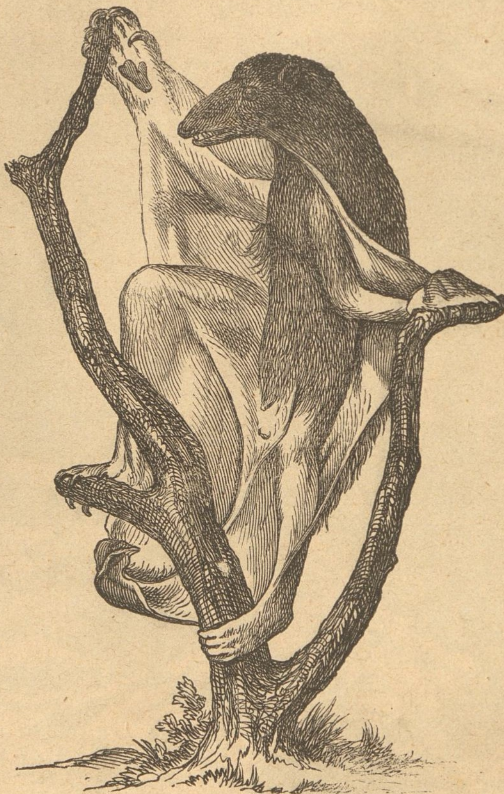

Slædekjørsel med Hunde i Siberien.

enkelte Strøg tillige saa at sige det eneste. De kamshadalske Hunde ere af forskjellig Farve, hyppigst hvide, sorte og ulvegraa; de ere meget tæt- og langhaarede og nære sig især af døde Fisk. Hele Sommeren igjennem ere de overladte til sig selv; de lure da ved Floderne efter Fisk, som de forstaa at fange med stor Færdighed. I Oktober Maaned samler enhver Kamschadaler sine Hunde og binder dem til Pæle i Nærheden af sin Bolig. For at faa dem magre og godt skikkede til at løbe, lader han dem derpaa sulte i nogen Tid, og Dag og Nat høres nu deres skrækkelige Hylen og Tuden. Om Vinteren fodres de med raaden Fisk, der gjemmes i Gruber, eller med tør, skimlet Fisk. Den Styrke, som disse Hunde vise, er forbavsende; man spænder Reglen kun fire Hunde for en Slæde, hvori der sidder tre voxne Mennesker, og som desuden bærer et Læs paa 50 Pund. Tit trække fire Hunde afsted med et Læs paa flere hundrede Pund. En Kamschadaler kan, naar Slæden ikke er for stærkt læsset, paa en Dag reise over fire Mil paa daarlige Veje med dyb Sne, men over otte Mil, naar Vejen er god. Om Vinteren kunne Heste slet ikke bruges paa Grund af den dybe Sne, i hvilken de vilde synke i til Bugen. Hundene,

som løbe let hen over Sneen, ville derfor altid være uundværlige for Beboerne der. Hunden spiller saaledes en lige saa stor Rolle der som Hesten her, og det er ikke sjældent, at der betales 200 Kroner for en kamschadalsk Hund med tilhørende Slæde."

Om den kamshadalske Hunds nære Slægtning, den siberiske Hund siger Russeren Wrangel „at den har er paafaldende Lighed med Ulven, og dens Gjøen kan næsten ikke skjælnes fra dennes Tuden. Om Sommeren tilbringer den sin meste Tid i Vandet for der at søge Værn mod Stikfluernes Overfald, om Vinteren søger den Ly dybt nede i Sneen. Et fuldstændigt Spand til en Slæde, dannes af 12 Hunde, af hvike den forreste leder de andre. En saadan Hund har kun nødig at tilbagelægge en Rejse en eneste Gang for at kunne gjenfinde ikke blot Vejen, men ogsaa de Hytter, hvor man første Gang bedede, selv om disse ere skjulte under Sneen. Den standser da pludselig, logrer med Halen og synes at opfordre sin Herre til at grave i Sneen for at finde den snævre Indgang til den Hytte, der skal tjene til Bedested. Om Sommeren bruges disse Hunde til at trække Baade opad Floderne. Som Løn for sit Arbejde faar en saadan Hund en halv Snes fordærvede Sild om Dagen. Hunden er aldeles uundværlig for Siberiens Indvaanere. Da en smitsom Sygdom i Aaret 1821 rasede blandt disse Hunde, og en jukagirisk Familie havde mistet alt med Undtagelse af to nyfødte Hundehvalpe, ammede Husmoderen disse op sammen med sit eget Barn, og hun havde den Glæde, at disse to Hunde bleve Stamforældre til en fortrinlig Race. I Aaret 1822 vare Befolkningen ved Kolejma-Floden komne i en ynkelig Forfatning, da en Sygdom havde dræbt de fleste af deres Hunde; de maatte da selv samle Brænde sammen og bære Fisk hjem fra fjærnt liggende Steder. Jagten paa Fugle og Pelsdyr maatte de aldeles opgive, og Følgen af alt dette blev, at der udbrød en frygtelig Hungersnød, som bortrev en Mængde Mennesker.

Flagreaberne.

Efter Brehm ved E. T.

Flagreaberne, af hvilke Læserne se en Art fremstillet paa medfølgende Billede, danne en særegen Afdeling af Aberne. De ere omtrent saa store som en Kat og have en slank Legemsbygning. Mellem de tre Lemmer, hvis Tæer ere forsynede med skarpe og krumme Kløer, der kunne trækkes ind ligesom hos Kattene, er der udspændt en bred, tyk og paa begge Sider haard Hud, som kaldes Flagrehuden, og efter denne have disse Dyr faaet deres Navn. De kunne kun bruge dem som en Slags Faldskjærme, naar de ville springe ned fra høje Steder, men ere ikke i Stand til at kunne flyve som Flagremusene ved Hjælp af den. Den er ikke alene udspændt mellem For- og Baglemmerne, men ogsaa mellem de sidste og Halen samt mellem Forlemmerne og Halsen, hvilke tydeligt kan ses paa hosstaaende Billede. Hovedet er forholdsvis lille, men har en stærkt forlænget Snude. Det har meget store Øjne, men smaa Ører.

Alle Flagreaberne have hjemme paa de indiske Øer. De ere alle Natdyr, der tilbringe hele Dagen i tætte Trækroner, hvor de ligesom Flagermusene ophænge sig i Baglemmernes Kløer med Hovedet ned ad. Saa snart Natten bryder frem, vaagne de og hage sig fast i Grenene med alle fire Lemmer, idet de lade Kroppen hænge ned ad; naar de have pudset og glattet deres Pels, klatre de rask og sikkert højere op mellem Grenene. Ligesaa let og sikkert de bevæge sig paa Træerne, som er deres rette Opholdsted, ligesaa daarlig er deres Gang paa Jorden. De leve af Frugter og Insekter; naar de under deres Søgen efter disse ere komne op til Træets Top, springe de i skraa Retning over til det nærmeste Træ, idet de spærre alle fire Lemmer vidt ud fra hinanden, for at Flagrehuden kan virke desto bedre. De skulle paa denne Maade kunne dale skraat ned til en Afstand af omtrent 200 Fod.

Leg og Legetøj.

Ethvert Barn føler Trang til at lege, til at søge en fornøjelig Sysselsættelse hvorved det styrker sine Kræfter og udvikler sine Evner. Jo mere naturlig og ukunstlet Børnenes Leg er, jo bedre Indvirkning vil den sikkert have paa deres Udvikling i legemlig og aandelig Henseende. Det er en sand Fornøjelse at iagttage hvorledes Legen kan optage det sunde og naturlige Barns Tanker, hvorledes den kan forme sig for Barnets Fantasi og udvikle dets Opfindsomhed. Et saadant naturligt Barn, der endnu ikke er bleven forvænt med en Mængde forceret Legetøj, har i Reglen den bedste Morskab af at forfærdige sig noget selv, og ved som oftest ganske udmærket at hjælpe sig med ringe Værktøj og Midler. En gammel Træsko, nogle Pinde, gamle Klude og Sejlgarnstumper er nok til at fremkalde et herligt Skibsbyggeri. Lidt Pap, Klister og Papir danner snart en hel lille Paparbejder. Nogle Træplader af gamle Cigarkasser og Smaastifter fremkalder, ved Hjælp af en Kniv, Syl og Hammer, et lille Snedkerværksted, hvorfra der udgaa smaa Borde, Bænke o. lign., der more Børnene kosteligt. Under nøjsom Tilfredshed glider Tiden saa herligt for Barnet, samtidigt med at Evnen til at finde sig til Rette med smaa Forhold, og den uvurderlige Selvøvelse, vokser under Legen.

For saadanne Børn bliver Legen den bedste Forberedelse til Livets Arbejde senere. Men hvorledes kvæles ikke denne naturlige og gavnlige Leg, denne sunde og velsignelsesrige Selvøvelse og arbejdsopdragende Fritidssyssel overalt, hvor man overlæsser Børnene med indført kunstigt og prægtigt Legetøj. Forældre og Slægtninge ane neppe hvor stor Skade de derved tilføje Barnets frejdige Udvikling, eller hvor meget alt dette Legetøj sløver Barnets Fantasi og Trang tilselv at frembringe noget. Den Glæde Barnet føler strax ved Modtagelsen af sit kunstige smukke Legetøj, afløses senere snart af Lede og Ligegyldighed, af Kjedsomhed og — Trang til mere Legetøj, „morsommere", kunstigere og prægtigere; — Slægt og Venner har, uden at ane det, ved deres velmente Legetøjgaver lagt Frø til fremspirende Fordringsfuldhed og Forlystelsessyge i Barnets Sind og inden man ved af det har man, i Steden for friske og frejdige Børn, en Samling blaserede nydelsestrætte Smaaherrer og Smaadamer, for hvem Tilværelsen ofte er en kjedelig Plage baade for dem selv og for deres Omgivelser.

Lader man derimod Barnets Legetøj være beregnet paa at fremkalde dets Selvvirksomhed, saa vil der fremkomme et langt fornøjeligere Resultat, giv Barnet lidt simpelt Værktøj og Raaæmne til at danne sit Legetøj selv, og vis det om muligt lidt til Rette med Arbejdet i Begyndelsen, saa fremkaldes en varig Glæde og en velgjørende Nøjsomhed med Hensyn til Morskab og Fornøjelser.

Tanken om at Børn saa ofte savne Svar paa deres plagende Spørgsmaal til Forældrene „Hvad skal jeg bestille", og om at de voxne saa ofte have ondt ved „at finde paa" hvad der kunde more Børnene paa en tækkelig og gavnlig Maade, har fremkaldt en lille Bog: „Legetøj for Ungdommen", som Udg. af dette Blad nylig har udgivet. Netop det: at man ikke „kan finde paa" hvad man skal syselsætte Børn med, bringer jo oftest Forældre, Venner og Frænder til at gaa ind i en Legetøjbutik for at bringe et nyt Offer i Form af tysk Legetøj. Ovennævnte Bog skulde være et Bidrag til at finde paa noget bedre, noget der kunde bringe Barnet varigere Glæde. Udgiveren er forvisset om, at blev blot Halvdelen af de Masser Penge der, især ved Juletid, udgives ved Indkjøb af daarligt Legetøj, anvendt til derfor at kjøbe Børnene lidt Smaaværktøj, en Smule Pap, Papir, Staaltraad, Stifter og lignende, da vilde man derved ikke alene paa en Gang gavne og glæde Børnene, men man vilde berede sig selv megen Glæde og Tilfredsstillelse i Steden for al den Ærgrelse, som man oftest faar af Nürnbergerlegetøjet, med al den Misundelse og Kiv, Unøjsomhed og Ødelæggelseslyst, det saare ofte giver Anledning til. For dem, som saaledes kunde ønske gjennem Børnenes Leg at støtte denne Selvvirksomhed, vil forhaabentlig de i Legetøjbogen givne Anvisninger være velkomne.

Ved Aarsskiftet.

Elskede Danmark, mit Fædreland,
end stander du over Mulde,
end gynger Snekken stolt ved din Strand,
end synger din Pris den danske Mand,
af Haab ere Hjærterne fulde.

Atter til Hvile nu gik et Aar,
som bragte dig Glæder og Sorger,
med Slør om Aasyn det nye staar,
mon det en bedre Tid os spaar,
mon det os Freden borger?

Hvad vil det bringe os i sit Skjød?
Er det en Lykkens Gave,
eller mon er det kun Sorg og Nød,
med Ufreds Trængsler, med Sot og Død,
det fører til Danmarks Have?

Vil det, o Danmark, bringe paany
Savn, som du atter skal døje?
Nej, vi vil hilse vort Nytaarsgry
med Haab og med Glæde, thi over Sky
der vaager En i det høje!

Haabe vi vil, at der over Vang
fra Hytten saa vel som fra Borgen
altid maa klinge en frejdig Sang.
Haabe vi vil, at der gryr en Gang
en dejlig Valdemarsmorgen.

H.

Husflid.

Vandtæt Overtøj.

For Landmanden, der ofte færdes ude i Regn og Rusk vilde det ofte være en stor Behagelighed paa en let Maade at kunne komme i Besiddelse af vandtæt Overtøj, saakaldet Olietøj, hvilket især for dem der passe Kreaturer paa Marken, navnlig de smaa Hyrdedrenge, vilde være til stor Nytte. Det glæder os derfor at kunne meddele følgende prøvede Anvisning fra Lærer Hvejsel i Lime til paa en billig og nem Maade at kunne faa et godt Olietøj, der i Holdbarhed langt overgaar de sædvanlige Voxdugs Regnklæder.

Tøjet man vil oliere — Regnslag, Kittel eller Regnkappe — sys færdigt af godt fint og stærkt Lærred, som overstryges paa den udvendige Side med opvarmet (ikke kogende) Fernis. Naar dette, ikke for tykke, Overtræk er godt tørt, overstryges Tøjet to Gange med en Fernis hvori man har smeltet lidt gult Vox (omtrent 1/8 Pd. til 3 Pægle) og tilsat lidt Kønrøg. Denne Blanding paastryges ogsaa varm, men tyndt. Naar den er tør sys Knapperne i og man har et Overstykke der fuldstændig vil lade Regnen ude og kan bruges i flere Aar.

Bognyt.

„Legetøjbog for Ungdommen" ved N. C. Rom er Navnet paa en lille Bog der nylig er udkommet. Meningen med Udgivelsen af Bogen er tydelig udtalt i omstaaende Stykke om „Leg og Legetøj", der er taget af Bogens indledende Afsnit, hvilket vi tro kunne have Interesse for mange flere end dem der kjøbe Legetøjbogen. Denne indeholder en Mængde tydelige Vejledninger til at forfærdige mange Slags morsomt og nyttigt Legetøj, med 150 forklarende Afbildninger. „Husvennen" kan selvfølgelig med god Samvittighed anbefale denne lille Bog, især da Prisen, 1 Kr. 50 Øre er meget billig i Forhold til den rige Udstyrelse med Billeder.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Glæden er den bedste af alle Lægedomme, og ingen Universalmedicin, som nogensinde er bleven solgt, selv under Forudsætning af fuldkommen Tillid til dens Ufejlbarhed, besidder Halvdelen af de helbredende Egenskaber, som Glæden.

Rosinen i Pølseenden. „Hvorfor prygler du din Hund saa forskrækkelig?" — „For at gjøre den en Fornøjelse naturligvis." — „Men tror du da, det fornøjer Hunden, at du prygler den?" — „Nej, nej; men naar jeg slipper den, bliver den saa mageløs glad, det Skind."

Godt svaret. Da den russiske General Suwaroff vendte tilbage til St. Petersborg efter det italienske Felttog 1799, var Kejser Paul saa taktløs, fortæller „Jyllp.", at han sendte sin Yndling Koutaisoff til den store Feltherre for at lykønske ham i Anledning af hans Hjemkomst. Den vittige og lidt malitiøse Krigsmand sagde ved Mødet: „Undskyld, Hr. Greve, en Olding, hvis Hukommelse svækkes; jeg erindrer ikke mere, hvorfra Deres berømte Familie skriver sig. De har uden Tvivl faaet Grevetitlen som Belønning for et stort Slag?" — „Jeg har aldrig været Officer, Deres Højhed," svarede den spurgte. — „Saa har De uden Tvivl været Gesandt." — „Aldrig, Deres Højhed." — „Minister?" — „Heller ikke." — „Hvilken vigtig Post har De da, om jeg tør spørge, beklædt?" — „Jeg har havt den Ære at være hans Majestæts Kammertjener." — „Aa, det er en stor Fortjeneste, Hr. Greve!" — Idet han derpaa ringer paa sin Kammertjener siger Fyrsten til ham: „Troschka, jeg gjentager hver Dag for dig, at du skal høre op med at drikke og stjæle, men du vil ikke høre mig. Se nu blot paa denne Herre; han var en Kammertjener som du, men da han aldrig har været Drukkenboldt eller Tyveknægt, saa er han nu Staldmester hos Hs. Majestæt, Ridder af alle Ruslands Ordener og Rigsgreve. Følg nu hans Exempel."

Hvorfra har vi faaet vore Planter? Krapplanten er kommen til os fra Østerlandene, Sellerien fra Tyskland, Kastanietræet fra Italien, Løget fra Ægypten, Tobakken fra Virginien, og Citronen fra Grækenland. Den botfeldske Roe og Runkelroen er tilført fra Middelhavslandene; om den almindelige Roe mener man, at den stammer fra Tyskland. Hveden er bleven bragt til os fra Thibets Bjærgegne, hvor den oprindelige Plante endnu voxer som en lille kornbærende Græsbusk; Kornene ere mindre end vore Sædarters. Risens oprindelige Hjem er det sydlige Afrika, hvorfra den blev forplantet til Indien og derfra igjen til Europa og Amerika. Havren er kommen fra Nord-Afrika, Rugen fra Siberien, og Ærten efter al Rimelighed fra Ægypten. Pære- og Æbletræet ere europæiske Planter; Persillen dyrkedes først i Sardinien, Spinat i Persien. Solsikken blev indført fra Peru, Morbærtræet fra Persien, hvorfra Fersken og Hasselnødden ogsaa stamme. Græskarret er kommet fra Østerlandene, Agurken fra Ostindien, Kvæden fra Kreta, og Radisen fra Kina og Japan. Karse og Annis bleve først dyrkede i Ægypten og paa nogle Øer i den græske Øgruppe. Ræddiken kom fra Syd-Europa; ved Middelhavet voxede Koriander vildt. Hampen blev oprindelig indført fra Indien og Persien, Pastinaken fra Arabien, Ribs og Stikkelsbær fra Syd-Europa. Kaalen voxer i vild Tilstand paa Sicilien og i Neapels Omegn. Boghveden kom til os fra Siberien og Tartariet, Hirsen fra Indien og Abyssinien. Byggen voxer vildt paa Himalaya-Bjærgene. Kirsebær-, Blomme-, Olje- og Mandeltræerne ere indførte fra Lilleasien, hvorfra Gulerodden ogsaa synes at stamme.

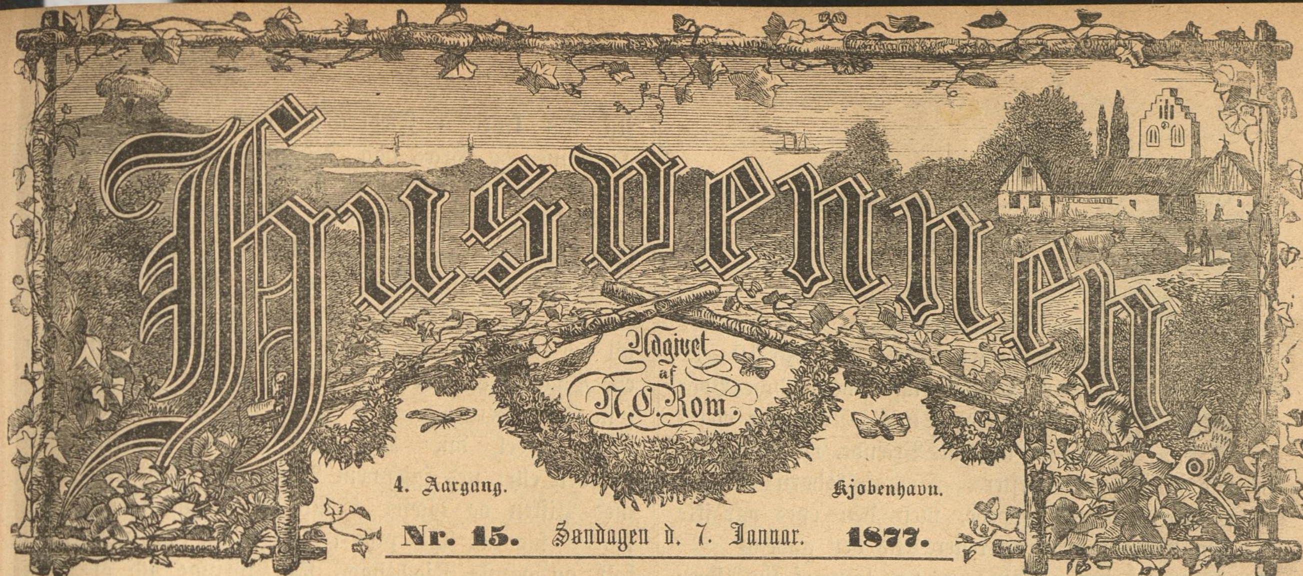
Firkantet Nød: Af 2 A, 3 G, 2 E, 4 E, 2 L, 1 S, 1 B og 1 N danne fire Ord, som skrevne under hinanden og læste fra venstre og fra oven give Løsningen paa følgende Gaader:

Til første hver Kjøbmand udbyder sin Vare;
det andet er hurtig, behændig i Fare;
det tredje er gjærne en Lyst for de unge;
tit hører fra fjerde man Fuglene sjunge.

L—U.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 15. Søndagen d. 7. Januar. 1877.

Nyaarsnatten.

Nu ruger Mørket over Land og Hav,
og kolde Taager over Sneen svæver,
et Suk igjennem Nattevinden bæver —
det gamle Aar nedsynker i sin Grav.

Det er forbi og kommer ej igjen,
men Minderne vi har endnu tilbage;
i svundne Tiders Klarhed de nu drage
for Sjælen frem og vil ej fare hen.

Se der er brustne Haab og Kamp og Strid
med bitre Skuffelser og tungest Trængsel,
uhørte Bønner, Taarer, Hjærters Længsel,
og spildte Kræfter i den spildte Tid! —

Var det forgjæves alt! — Gror Klinten frem,
hvor Ungdomshaab en Vaardag stod i Blommer,
hvor Livets Daad bar gylden Frugt en Sommer?
er sollys Dal nu bleven Mørkets Hjem?

O nej, det lysner over Land og Hav,
i Højtidsglans en Nyaarssol opstiger,
og Mørket flygter, Taagerne bortviger,
mens Vinterkulden synker i sin Grav!

Snart Vaarens Engel flyver over Nord
og udstrø'r Haabets Blomst til alle Sider:
„Frem, frem til Arbejd for de nye Tider;
thi Himlens Herre styrer alt paa Jord!"

— Saa tag da fat nu i Vorherres Navn,
og ingen ærlig Stræben er forgjæves!
Fortvivl kun ej, om Smertensdaad der kræves;
det store voxer under Kamp og Savn!

Og gaa kun frem med trøstigt Haab og Mod
imod din Længselstid, som en Gang kommer;
der følger efter Vinter en Skjærsommer;
og Livets Herre styrer Livets Flod!

Saa hold da ud end i Vorherres Navn!
med Haab og Tro og Kjærlighed i Følge
du styrer sikkert gjennem vildest Bølge,
og naaer din Drøm, dit Maal, din lyse Havn!

Bendix Hansen.

Smaamænds Børn.

Fortælling af Jens Skytte.

Hen sidst i Slætten en Dag laa der to smaa Kvassamlere, et Par 10—12 Aars Drenge, under nogle høje Bøge i Hulebjærg Skov. De havde været henne at samle Brænde, og nu hvilede de paa Vejen hjem efter. Smaafolksbørn var de begge, Klæderne var lappede, men den enes var ikke saa lidt baade pænere og renere end den andens.

Den ene, den mindst rene, var lang af sin Alder, og noget bleg og tynd i det; langladent blegt Ansigt, tyndt, askegraat Haar, der hang i Tjavser ned i Ojnene. Han laa paa Ryggen med Brændeknippet under Nakken og sendte nu og da en Spytstraale ud gjennem den temmelig vide Aabning mellem hans Fortænder.

Den anden Dreng havde ikke løst Knippet af sig, han sad og støttede det og Ryggen op til en af Bøgene. Han var en lille firkantet Purk med en meget hvid, krøllet Haarfylde, der end mere fremhævede den friske Rødme i hans rundladne Ansigt.

„Naar En spytter imod Himlen, Lars Kristian, saa spytter En sig selv i Ojnene." Det siger Bedstemo'r advarede den hvidkrøllede.

Lars Kristian svarede ikke, han rettede sig om paa den ene Side og anstrængte sig nu for at naa en tør Pind med en Spytklat. Da det omsider lykkedes ham, sagde han: „Hvad vil du være, naar du bliver stor, Jes?"

„Være! Aa, det har jeg ikke rigtig tænkt mig endnu. Jeg vil hjælpe min Moder at arbejde, saadan at vi kan faa en Ko igjen, i Steden for den, der døde for os, for det er saa strængt ikke selv at have en Mælkdraabe i Huset. Jeg vil ogsaa være Soldat, men aller helst til Dragonerne, dem der har den lange, blanke Sabel, og det maa jeg ogsaa nok. Bedstemo'r hun siger nu, at jeg maa helst lære et Haandværk, for det jeg er saa træslu. Hvad vil du være?"

„Aa, jeg vil være Gaardmand, tror jeg."

„Gaa — Gaar — Gaardmand! Vil du være Gaardmand? — Jamen din Fa'r er jo kun Husmand! hvor vil du saa faa en Gaard fra?"

„Det ved jeg ikke saa lige," henkastede Lars Kristian i en saare let Tone, lige som det var en smal og ringe Sag for ham at faa Gaard, og med det samme stræntede han en Spytklat hen over Pinden. „Men at være Gaardmand, det er ellers noget, der er noget ved da! Saa kan jeg faa et tykt Lag Smør paa Brødet, saa tykt, at En kan spore en Kat i det. Og saa kan jeg spise Flæsk til Flæsk, om jeg vil, og jeg kan kjøre i Fjedervogn med tre Agestole i og Tulipaner og Græs paa Siderne, saadan en som Knud Lerbjærgs, om du ellers har set den? Du kan tro jeg skal ikke komme rumlende i saadan en Pottemandsvogn, som den Palle Grejssen kjører og knirkler i baade til Stad og til Gilder, aa nej da! Nej, en som Knuds; men jeg vil have blankbrune Heste for, og saa vil jeg sidde og kjøre med en lang, lang Pisk i den ene Haand, en Sælskindstaske over den ene Arel, lige som Skrædderens, og et stort „Gevalthorn" over den anden Arel, du. Og naar jeg saa kjører ind ad Staden eller ned igjennem Byen, saa slaar jeg Skrald med Pisken og blæser i mit Gevaldthorn og kjører saa — saa det skal pibe i alle Tolde og alle Kvindfolk og gamle Kjællinger skal springe ud af baade Vinduer og Døre for at kige efter mig."

Lars Kristian standsede og nikkede flere Gange over til Jes. Taknemmeligere Tilhører end denne kunde ingen ønske sig; han havde lukket Hænderne sammen om sine Knæ, men aabnet Munden og de klare blaa Ojne rigtig højt. Han sagde ikke et Ord; Lars Kristians Veltalenhed havde rent overvældet ham, lod det til.

Den sidste rejste sig over Ende og tog fat igjen.

„Ja, saadan skal det være; det er noget andet end at være Husmand. Han maa slide som et Helmis Dag ud og Dag ind og kommer aldrig videre, han har kun af Haanden og i Munden, af, det er rent skidt! Nej, de rige, du Jes, Gaardfolkene, de kan være lykkelige; de kan kjøre i Stads og Herlighed og Fjedervogn, lige hvad Ojeblik de lyster. Smaafolk maa slide og slæbe, saa Tungen hænger til det fjerde Knaphul og har aldrig en glad Dag." Drrrrit! spyttede Taleren, „det er ikke en Spegesild værd at være Husmand!"

Jes sad en Tid og saa paa ham, efter at han havde sluttet. „Hvem fortæller dig alt det, Lars Kristian?" spurgte han saa.

„Det siger min Fa'r og min Mo'r. Jeg har ogsaa hørt andre Folk sige det. Det er ikke længere siden end den anden Dag, da sad Graa-Mett' og min Mo'r og snakkede om saadan noget, mens de drak Kaffe. — Min Fa'r kan nu ikke lide, at hun koger Kaffe til Graa-Mett' og de andre, men saa stjæler hun sig til det, naar han er ude paa Arbejd. Jeg faar gjærne en Skaalfuld og et Stykke Sukker for at tie med det for min Fa'r. — Ah — j!" hvæste han pludselig og dukkede Hovedet; „der kommer Palle Grejssen, den sure Sivpiller, stanglende henne i Skoven. Se hvor han skyder Ryg! ligesom en Lækat. Lad os, nu stikke af, ellers kommer han og gjør Brøvl, for det vi ligger i hans Skov."

Og da han havde kylt sit lille Brændeknippe om paa Ryggen, krogede han sig sammen og for hen

efter Skovvejen med en lang skingrende Hujen, lig et Uglesfrig.

Jes travede tavs bag efter.

„Nej, I skulde da bare have hørt, Mo'r og Bedstemo'r, alt det, Banke's Lars Kristian han fortalte mig i Dag!" udbrød Jes, saa snart han havde skilt sig ved Brændet og var traadt ind i sit Hjem, et lille hvidkalket Hus, der laa paa den søndre Side af en Smule purlet Egekrat, nær ved Strand og nær ved Skov.

„Hvor traf du sammen med ham?" spurgte Moderen; hun var nylig kommen hjem fra Kjøbstaden, hvor hun havde solgt Bær, og stod nu og lagde de afstrukne Kirkegangsklæder ned i Dragkisteskuffen.

Bedstemoderen sad og vandt Garn.

„Jeg traf ham oppe i Skoven; han var ogsaa henne at samle Pindetræ. Aa, saameget, saameget sagde han."

Og Jes fortalte; han var ikke vant til at tie noget for dem.

„Saa saa det rigtignok sort ud for Smaafolk her i Verden, kunde de aldrig have en glad Dag!" sagde Drengens Moder, da han holdt op med at gjenfortælle. „Jo, Vorherre ske Tak, det kan de have lige saa godt som hvem det skal være; han er rig og god nok til at dele Glæde ud til smaa saa vel som store. Bare En tilfulde kunde skjønne paa og takke ham for hans Gaver, men det gjør En ikke noksom En burde. — Det var bedre, Gjertrud Banke's holdt Klæderne noget mere sammen paa hendes Mand og deres Børn og Trevlerne fra hendes egen Kjole, end holde Kaffe-Sladderrads med Mette og de andre og røgte andre Folks Lejlighed. Der gaar Klavs, hendes Mand, og ser ud, saa En næsten kan blues ved det. Drengen lige saa, En kan ynkes ved at se ham."

„Du skal ikke lytte efter, hvad Lars Kristian siger, lille Jes," sagde Bedstemoderen; „for det er ikke nær saadan, at jo rigere En er, des gladere og lykkeligere er En ogsaa. En Smaamand kan være ligesaa glad ved det lille, han har, som en Rigmand ved sit det meget, mangen en Gang mere endda, det har jeg set; men saa maa han ikke misunde andre det, som de har, for det er Synd, og den, der er misundelig, han er aldrig tilfreds med det, han faar, og er derfor heller aldrig glad, men det er en ringe Tak at give Vorherre for hans Gaver. Vi skal ikke give Vorherre Raad om, hvordan skal dele hans Gaver omkring: hvem der skal have meget, og hvem der skal have lidt, for det er vi for smaa til; men vi skal lade ham raade os, det staar vi os bedst ved, for han har raadet og styret det til det bedste alle Tider. Glem ikke det, min lille Dreng, naar du bliver stor og voxen."

„Nej, jeg skal nok huske det, Bedstemo'r. Men Vorherre tager jo ogsaa; han tog jo min Fa'r op til sig i Himlen for to Aar siden, sagde I. Hvorfor gjorde han det?"

„Saadan maa du ikke spørge, lille Jes. Du ved jo, at der op tager han os alle, enten tidlig eller sent; snart tager han et lille Barn og snart en Karl eller Pige i deres unge og stærke Alder, og snart kalder han ad en gammel som mig, men hvifor han gjør det saadan, maa vi ikke spørge om; vi skal ikke granske paa, hvi han gjør det, men vi maa tro paa, at saadan er det bedst for os, for saadan en god Mand, som Vorherre er, han gjør ikke noget, der er til onde for os, men baade Sorrig og Glæde han sender os, det er for at styre og vejlede os her nede paa den her Jord, saadan at vi, naar vi skal gaa herfra, kan komme op til ham i hans Himmel, og derop kommer alle dem, der selv vil, og der oppe er der meget, meget lysere og dejligere, end der er her nede en klar og blank Solskinsdag, naar Engene staar med gule Blomster og Skoven er grøn og Fuglene synger."

„Aa ne—j da, Bedstemo'r!" jublede Barnet med tindrende Aasyn og slog Hænderne sammen.

Enken, Sønnekonen, kom hen og lagde begge Hænder paa Stolearmen, bøjede sig over den gamle Kone og kyssede hende. Bedstemoderens Ansigt og vaade Ojne lyste af Glæde.

Uden for lød i det samme glade Børnerøster; to Smaapiger paa syv og ni Aar kom Haand i Haand leende og snakkende hen ad Stien mod den aabne Husdør.

„Nu kommer Inger og Karen fra Skole!" raabte Broderen og løb dem i Møde. —

„Kan I og lille Karen nu holde Hus, Bedstemo'r, i de tre, fire Timer, der er til Aften," sagde den unge Kone en Times Tid senere, „saa gaar vi andre ud omkring ved Gjærderne imens og ser at samle nogle flere Urter til dem, vi har. Den gamle Apotheker inde i Staden sagde, jeg maatte komme med alle dem, vi kunde samle, for hvad han ikke selv havde Brug for, vilde han hjælpe mig til at faa solgt til et Par af hans gode Venner, som ere Apothekere i andre Kjøbstæder."

„Ih, det var dog kjønt gjort af ham. — Jo, vi to skal nok være Husholdere imens; vi skal have det rigtig rart: vi skal læse i vor Bog, og vi skal fortælle Historier. Saa næste Gang kan Karen ogsaa komme med at samle Urter til Kjøbstadmanden."

Inger kom hen og klyngede sig til Bedstemoderen.

„Bedstemo'r! aa, maa vi ikke alle sammen faa en lang Historie, naar vi kommer hjem i Aften?" bad hun.

„Jo, I maa, kan jeg kun finde en til jer. Gaa nu med Gud, Børnlill'."

Høsten var i travl Gang.

En Lørdag, lidt over Middag, gik en Flok Kvindfolk og Børn og sankede Bygax paa en af Palle Grejsens Marker. Axsamlerne gik spredte i Smaaklynger hen over det renthøstede Bygskifte, som laa jævnsides med et Skifte Vintersæd. Hveden var høstet og stod i Hobe langs ad Ageren; Rivningen var revet til Ryg.

Nærmest Hovedskiftet gik et langt, tørt Kvindfolk og en graahaaret Dreng samt en anden, lille og noget trivelig Kone med sorte Øjne og en unordisk mørk Hud. Det var Gjertrud Banke og hendes Søn samt hendes Veninde og Kaffesøster Mette Smeds eller Graa-Mett'. Trods den stærke Varme holdt de en højrøstet Snak og Skvalder.

Nogle Agre fra dem gik Husmand Mads Vigs Ellen og hendes tre Børn. Ellen havde hidtil fulgt „et Jærn" paa Gaardmand Hans Iversens Høstager, men nu, da det meste Korn var skaaret fra Rode, havde hun god Tid til at samle Ax.

Der drejede en Høstvogn, fyldt med Halmbaand og Folk, ind paa Marken. En høj, noget gammelagtig Mand i Skjorteærmer stod af og kom hen over Bygstubbene. Han hugede meget og støttede sig til en Kjæp. Vognen fulgte Gjærdet hen til Hovedskiftet. Manden, der var Palle Grejsen selv, gik om ved Axsamlerne, keg paa dem med korte Sideblik, men sagde hverken det ene eller det andet.

Vel en halv Snes Minutter efter, at han var blevet borte nede mellem Hvedehobene, kom han ilsomt tilbage, svingede med Stokken og skjældte ud i sølle Maader. Den haardslidte, fedtede og falmede Kaninskinds Kabuds, som til daglig Dags, Sommer saa vel som Vinter, dækkede hans skaldede Hoved, saa lang Dagen var, havde han skubbet ned i Nakken.

„Hvem af I Kram har været nede at klippe jer Ax af Hvedekjærvene?" raabte han. „Jeg skal Saafanden'mme mangle jeres Øren, kan I tro, kan jeg baresten faa det at vide. Kom hid! Vil I komme hid alle sammen, I Ravne! Nej, se til Bankekjærlingen og den anden sorte So, hvor de trækker paa Benene! Kan I faa Skankerne med jer, I to Slæbehæle, ellers skal jeg," saa bandede han igjen, „lette jer af Sted med min Kjæp, kan I tro."

Saadan blev han ved at staa og skjælde, mens de overraskede Axsamlere fra alle Sider drog ned imod ham, de fleste spørgende til alle Sider, andre med Murk og Knur, en og anden smaaskjældende.

„Tøm nu Poserne!" bød han, da Axsamlerne stod i en Halvkreds ud for ham.

„Tømme Poserne?"

„Ja, det sagde jeg. — Jeg skal nok fange jer. — Stjæle af min aller bedste Hvede! — Klippe Ax af det, jeg skal have til Saakorn — he! — Tyvekram! — — Nej, ikke hver for sig. Her hen — i en Dynge med det!"

„I en Dynge?"

„I en Dynge, ja!"

„Jamen, hvordan faar vi det saa skilt ad igjen? — Hvordan skal hver saa faa sit? — Ih! er Manden bleven kullersk da!"

„Hver sit? Det skal **jeg** nok sige. — Nu, bliver det i Dag eller i Morgen!"

Poserne tømtes — der var ingen Hvedeax.

Palle blev noget forsjamsket.

„Hvor tør du understaa dig i at tyvte nogen?" smældede Gjertrud og traadte ham et Par Skridt nærmere.

„Ja, og hvor vil du nu skaffe mig min Part af Axene?" skingrede Mette Smeds og brasede op ved Siden af Gjertrud.

(Fortsættes.)

Kajmanen eller Alligatoren.

Ved E. T.

En af de mærkeligste Fremtoninger i Sydamerikas og det sydlige Nordamerikas mange Sumpe og Floder er den store Mængde Kajmaner eller Alligatorer, som findes der. Kajmanen hører til Krybdyrene og er en Art Krokodille, som ligner vore Firben i Legemsform, men opnaar en Længde af over 14 Fod. Dens store Gab er forsynet med talrige, spidse Tænder, der tillige med den lange og stærke Hale ere et frygteligt Vaaben. Den lange og stive Krop bæres af fire Lemmer, der ere saa korte at Bugen under Gangen slæber hen ad Jorden. Hele Legemet er dækket af smaa Benplader, der have en saadan Tykkelse, at en Bøssekugle kun paa Bugen kan trænge gjennem dem. Vandet er Kajmanens rette Tumleplads, her svømmer og dykker den med stor Hurtighed og Lethed. Paa Landet har den derimod større Møje med at skride frem og navnlig hindrer dens stive Krop den under Gangen i at vende eller dreje sig. Den opholder sig derfor mest i Vandet, og kommer kun op paa Landet naar den vil sove eller søge Bytte. Kajmanen er et ægte Natdyr, som om Dagen i Almindelighed ligger dorsk og sovende mellem Sivene, paa en Sandbanke eller ogsaa lader sig drive med Strømmen i Floderne, saa at kun Næsebor og Øjne søge op over Vandets Overflade. Saasnart Natten indtræder, vaagner den op og strejfer da om for at søge sit Bytte; den er et Rovdyr, der lever af Fiske, mindre Pattedyr og Vandfugle. Den er en sand Svøbe og Skræk paa Søerne og Floderne for alle Dyr. Skjult mellem Sivene eller Vandet lurer den paa de Dyr,

der i Tusmørket komme til dette for at slukke deres Tørst. Naar den har grebet et eller andet Dyr, trækker den det ned under Vandet, hvor det snart bliver kvalt; den æder det ikke strax, men gjemmer det paa et eller andet skjult Sted, indtil det er gaaet i Forraadnelse, da det saa er lettere at fordøje. Uagtet den er et frygtsomt Dyr, der lader sig skrække og jage bort af enhver Støj, kan den dog blive meget farlig for Mennesker, naar de komme ud i Vandet, hvor den da i al Stilhed søger at nærme sig dem og gribe fat i dem. Naar det kan lykkes den at faa fat paa et Menneske med sine frygtelige Tænder, er dette uden Redning tabt. I Amerika falde hvert Aar ikke faa Mennesker som Offere for dens Overfald og der paastaas, at naar den engang har smagt Menneskekjød, skal den blive en sand Kanibal og foretrække dette for alt andet. Det er derfor let at forstaa, at baade Indianerne og de Hvide nære et bittert Had til den og gribe enhver Lejlighed til at komme den til Livs og dræbe den. Kjødet af den skal være særdeles velsmagende og spises meget af de Indfødte. Man gjør ofte Jagt paa den og søger at dræbe den ved at sende den Kugler enten ind i Ojet eller i Bugen. En saadan Jagt som er fremstillet paa nærværende Billede,

Kaimanjagt.

hvor Læserne i Forgrunden og til Siderne se flere af de hæslige Kajmaner, er ikke uden Fare; thi Kajmanen kan let slaa Baaden i Stykker med et Slag af sin stærke Hale, og naar Jægerne saa komme i i Vandet, er der al Udsigt til at de kunne miste Livet ved dette lumske Dyrs Overfald. Man fanger og dræber den ogsaa paa anden Maade, hvormed Læserne bedst kunne gjøre sig en Forestilling om ved at læse efterstaaende Skildring af den engelske Naturforsker Waterton.

Denne dygtige Naturforsker opholdt sig flere Aar i Amerika for i Naturen selv at iagttage de vilde Dyrs Liv, som han har givet mange livlige og tiltrækkende Skildringer af. Under sit Ophold i Amerika iagttog han ogsaa Kajmanerne og søgte at faa et af disse Dyr fanget for at udstoppe det til sin store Samling. Han lod først en Hajfiskekrog, paa hvilken der hængte en stor Fisk som Madding, sætte paa et Bræt, og dette blev derpaa skudt omtrent 80 Fod ud i Floden. Et Reb, der var langt nok til at naa Bunden og i Enden var knyttet til en Sten, var paa en vis Maade Redskabets Anker. Et andet Reb, der var fæstet til Krogens Kjæde, blev slynget omkring et Træ paa Flodbredden og skulde tjene til strax at trække Fangsten op paa Land. Det var en Time efter Solens Nedgang, og Maanen viste sig i sin fulde

Glans paa den klare Himmel. Der rørte sig ikke en Vind, og Vandet saa ud som flydende Sølv. Man hørte kun af og til et Plask af en eller anden Fisk, der sprang op af Vandet, eller en Klagesang fra Ugler eller Natsvaler, der dog strax tav, saa snart Jaguaren lod sit Brøl høre i den mørke Urskov, hvorpaa alt igjen blev stille. Nu begyndte ogsaa Kajmanerne at røre sig, og af og til kunde man mellem Vildnisfets øvrige Toner skjelne deres Stemmer, der lyde som dybe Suk, som pludseligt bryde frem fra et ængstet Bryst, men ere saa høje og gjennemtrængende, at man kan høre dem langt borte. Først lod en sig høre, der efter svarede de andre, og Waterton tvivlede ikke om, at det endnu i samme Nat vilde lykkes ham at fange en af dem. Pludselig saa han noget paa Vandets Overflade, der lignede en sort Træblok, som nærmede sig Maddingen. Maanen skinnede saa klart, at man tydeligt kunde se, hvorledes Kajmanens store Kjæber aabnede sig for at snappe efter Maddingen. Jægerne trak allerede i Rebet, men Dyret slap strax Maddingen, og man saa nu, hvorledes det trak sit sorte Hoved nogle Alen tilbage, hvorpaa det holdt sig ganske rolig. Da Kajmanen slet ikke viste nogen Lyst til atter at give sig i Kast med Maddingen, fik Waterton Tid til at spise sin Aftensmad i Ro. Efter at have overvejet Sagen en Tid, rørte Kajmanen sig atter og greb paany efter Maddingen, men efter al Sandsynlighed anede den vel nok, at den havde at gjøre med Røvere og Bedragere, thi den lod sig nøje med at holde den løst i Munden. Nu blev der atter halet i Rebet, men med det samme uheldige Udfald som første Gang; thi Dyret trak sig igjen tilbage for en Tid efter atter at gjøre en ny Prøve, der løb lige saa uheldig af for Fiskerne, og saaledes vedblev den at holde dem for Nar indtil Kl. 3 om Morgenen. Den samme Leg gjentoges to Nætter i Træk, hvilket viste, at hele Redskabet aabenbart ikke duede, men Waterton vidste ikke, hvorledes han skulde lave et bedre. Han spurgte da en gammel Indianer om Raad, og da denne saa Hajfiskekrogen, rystede han paa Hovedet, men han bar sig dog bedre ad end de fleste andre Kritikere i Almindelighed gjøre, thi han skaffede noget heldigere i Stedet. Efter hans Raad bandt man fire Stykker sejt haardt Træ, som havde stærke Modhager, omkring Enden af et tykt Reb, saaledes at naar man forestiller sig, at Tovet var en Pil, vilde de fire Stykker Træ udgjøre dennes Hoved. Det hele omvandtes omhyggeligt med Kjød og Tarme og dannede et sandt Festmaaltid, saa at man med Rette kunde slutte, at ingen Kajman vilde kunde modstaa Fristelsen til at nyde det. Nogle tusinde Skridt paa hin Side af det Sted, hvor Waterton og hans Hjælpere havde fastgjort deres Hængekøjer, havde den rolige Flod en stejl Bred og var meget dybt her lagde Indianeren sit Fangeredskab, idet han lod Lokkemaden hænge paa en stærk Pæl omtrent en Fod over Vandets Overflade. Da alt var færdigt, tog han en tom Skal af en Landskildpadde og slog med en Øxe nogle Gange stærkt paa den for at kalde de Kajmaner, der færdedes i Nærheden, til Lokkemaden. Om Natten hørte man en forfærdelig Støj ved Stedet, men først ved Dagens Frembrud listede Indianeren sig hen for at se, om Lokkemaden havde ført til et heldigt Udfald. Hans stærke Hyl og glade Krumspring viste allerede langt borte, at han havde havt Held med sig, og da Waterton hurtigt skyndte sig til Stedet, saa han, at en 12 Fod lang Kajman sprællede ved Tovet. Det gjaldt nu om at trække Fangsten op af Vandet uden at gjøre Dyrets Benpanser Skade. Da Waterton meddelte Indianeren, at han vilde trække Dyret op paa Land og dræbe det der, satte denne sig ganske roligt ned og sagde, at dette Stykke Arbejde kunde Waterton selv gjøre, thi han vilde ikke hjælpe ham dermed, men han tilbød dog at dræbe Dyret med Pile. Waterton, som var rejst henved 20 Mile ind i Vildnisset alene for at faa fat paa en uskadt Kajman, vilde ikke gaa ind paa dette Forslag, og han gik en Tid op og ned langs Kysten for at overveje, hvorledes han bedst skulde blive Herre over Dyret. Endelig gav han sine Folk Ordre til at trække det rasende Krybdyr op paa Land, medens han selv stod rede til at støde sin Baads Mast ind i Dyrets store Gab. Da Kajmanen var trukken op paa Strandbredden, sprang Waterton pludselig op paa dens Ryg, greb fat i dens Forben og drejede disse af al Magt opad. Den rasende Kajman piskede forgjæves i Sandet med sin mægtige Hale, Englænderen sad den for fast i Sadlen og var udenfor dens Slag og frygtelige Tænders Omraade. Det var et særdeles morsomt Syn for en ledig Tilskuer at se Dyret dreje sig rundt i en Kreds med Snuden mod Jorden uden at være i Stand til at krybe bort, og Watertons Hjælpere jublede længe saa højt, at de ikke kunde høre hans Raab til dem om, at de skulde trække ham og hans Ridehest længere op paa Kysten. Da Kajmanen endelig var bleven fuldstændig udmattet af sine forgjæves Forsøg, maatte den opgive alt Haab om at skille sig af med sin Rytter, og den blev nu dræbt uden stor Møje.

I Nordamerika graver Kajmanen sig hen ad Vinteren ned i Dyndet og ligger i Dvale der, indtil Varmen om Foraaret atter lokker den frem; det samme gjør ogsaa Kajmanerne i Sydamerika i den tørre Aarstid, som svarer til vor Vintrr. Kajmanen forplantes ligesom de fleste andre Krybdyr ved Æg; disse, der i Form og Størrelse ligne Gaaseæg, men have en blød, læderagtig Skal, efterstræbes meget af andre Dyr og nedgraves som oftest i Sandet ved Flodbredderne, hvor de blive udrugede ved Solens Varme. Den nordamerikanske Kajman lægger sine Æg lagvis med Dynd og Planter mellem hvert Lag

og tildækker Dyngen omhyggeligt med Dynd og Planter. En saadan Dynge, der indeholder 2—300 Æg, er i Reglen et Par Alen høj. Det er Hannen, som udfører hele dette Arbejde, og den nedslaar tillige med Halen alle Sivene omkring Dyngen, for at ingen Fjende skal kunne nærme sig den, uden at blive opdaget af Hunnen, der stedse opholder sig i Nærheden af Æggene. Medens de fleste andre Krybdyr ikke vise den ringste Omhu for deres Yngel, men aldeles overlades denne denne til sig selv, er dette ikke Tilfældet med den nordamerikanske Kajman. Hunnen passer ikke alene paa de Æg, som den har lagt, for at værge dem mod andre Dyrs Overfald, men den tager sig ogsaa med megen Omhu af de spæde Unger, naar de komme ud af Æggene; den mader dem med halvfordøjet Kjød, som den ophulker, og forvarer dem mod den graadige Han og andre Fjender, der gjærne ville æde dem. Naar alle Ungerne ere komne ud af Æggene, fører Moderen dem bort fra Flodbredden og hen til saadanne Steder, hvor hun bedre kan værge dem mod Hannens Ædelyst. Som et Exempel paa Hunnens Kjærlighed til sine Unger kan efterstaaende Skildring af Naturforskeren Schomburgh tjene. Han gik engang langs med Bugten ved Essequibo tilligemed en Indianer; begge vare væbnede med Buer og Pile for at skyde Fiske. Pludselig hørte Schomburgh et ejendommeligt Skrig i Vandet, der lignede en Kattekillings Miauen. Med spændt Nysgjærrighed klatrede han ud paa en Træstamme, der hang flere Fod ud over Vandet, og derfra saa han nu lige under sig i Vandet en Del halvanden Fod lange Kajmanunger. Det lykkedes ham at faa fat paa en af dem, som han trods al dens Sprællen og Hvæsen trak op til sig. Paa Ungens Skrig dukkede pludselig en stor Kajman op med et frygteligt Brøl, tæt ved Træet. Det var Moderen, der hævede sig op af Vandet og i fuldt Raseri ved Synet af sin sprællende Unge snappede efter Schomburgh med sine store Kjæber. Han saarede den med en Pil, hvorpaa den trak sig tilbage nogle Øjeblikke, men den kom snart atter svømmende frem med fordoblet Raseri og piskede Vandet saaledes med sin Hale, at der opstod høje Bølger. Da Schomburgh ikke havde flere Pile, trak han sig forsigtig tilbage. Hunnen fulgte halsstarrigt efter ham lige til Kysten, men blev da tilbage, thi paa Landet er Kajmanen altid frygtsom og synes at vide, at den næsten er værgeløs der. Den fangede Unges Skæl vare bløde og bøjelige, men skjønt den først for faa Dage siden var kommen ud af Ægget, havde den dog allerede den ejendommelige Moskuslugt.

Den samme Naturforsker var ogsaa engang Vidne til et højst komisk Syn i Amerika. Han saa nemlig en stor Kalebas (Frugten af en Art Græskar) flyde ned med Strømmen i en Flod, forfulgt af en Kajman, der efterlod et Kjølvand som en Damper idet den af alle Kræfter svømmede efter det forsvarsløse Bytte. Men hver Gang den med sine Tænder søgte at faa fat i den store, runde og aldeles glatte Frugt, glede Tænderne af, og Kalebassen flød atter bort. Det opirrede Dyrs forgjæves Forsøg paa atter og atter at faa fat paa den runde Frugt var saa komisk, at de Indfødte, som ledsagede Schomburgh, tilsidst formeligt rullede sig rundt paa Sandet og vare nær ved at dø af Latter.

En anden Gang saa han en Flok Kajmaner paa 30—50 Stykker vandre over Land, formodentligt for at opsøge sig et bedre Opholdssted. Alt gik meget godt paa denne Rejse, indtil de pludselig stødte paa en Flok Aber, der ved Synet af dem med vilde Skrig sprang op i det nærmeste Træ, hvorfra de truede ad deres formentlige Fjender, Kajmanerne, der imidlertid vare blevne lige saa forskrækkede som Aberne og i en Fart gjorde omkring og vandrede den samme Vej tilbage, som de vare komne fra.

Det paastaas, at Kajmanerne holde særdeles meget af Hundenes Kjød og derfor ofte snappe disse, naar de komme ned til Vandet for at slukke deres Tørst. Hvorledes det end forholder sig med denne Paastand, saa er det dog vist, at Hundenes Gjøen udøve en særlig Tiltrækningskraft paa Kajmanerne og bringer dem til at flokke sig om det Sted, hvorfra den høres. Der paastaas endogsaa, at Hundene meget godt vide dette, og at naar en Hund vil svømme over en Flod, gaar den derfor et Stykke højere op ad Floden og gjøer og hyler der ret af Hjærtens Lyst; naar den saa paa denne Maade har lokket Kajmanerne derhen, løber den hurtig ned langs med Flodbredden og svømmer over et andet Sted uden at være udsat for Efterstræbelser. Da det er meget farligt at gaa over en Flod, i hvilken der findes Kajmaner, bruge Folk den samme List for at faa dem af Vejen. Der sendes en Mand et Stykke ned ad Floden, og han efterligner nu Hundenes Bjæffen eller Hylen; Kajmanerne ile da efter denne Lyd, og man kan nu uden Fare gaa over Vadestedet. Naturforskerne have opstillet den Formodning, at det, der lokker Kajmanen, er Ligheden mellem Hundens Røst og dens Ungers. Hos Hunnen er det derfor Kjærligheden til Ungerne, der lokker hende til det Sted, hvorfra den Lyd kommer, hos Hannen lokkes derimod Udsigten til et godt Maaltid, thi dens Graadighed er som førnævnt saa stor, at den ikke skaaner sin egen Yngel.

Vi skulle en Gang senere efter et engelsk Tidsskrift bringe en Fortælling om et mærkeligt Æventyr med disse Udyr, som sikkert vil interessere Læserne.

Husflid.

Et smukt Exempel.

En Meddeler fra Holstebro indsendte i Efteraaret følgende Brev til „Jyllp." som vi antage vil have Interesse for en større Kreds.

„Tillad mig, Hr. Redaktør, at fortælle i Deres saa meget udbredte Blad om en lille Udflugt som jeg for en Tid siden gjorde til en større Gaard her i Nærheden. Det er en af mine bedste Fornøjelser at gjøre smaa Besøg paa Landet — man glæder sig over Naturens Herligheder, faar et Indblik i Folks Liv og bliver gjæstfrit modtaget overalt, hvor man kommer, — uden at det derfor er min Hensigt at fortælle om dem alle; naar jeg gjør en Undtagelse med denne er det, fordi jeg paa det Sted, Besøget gjaldt, saa saa meget glædeligt og smukt, som jeg tror det kunde interessere enhver at høre om. Gaarden og dens Folk: Mand og Kone samt 3 voxne Sønner, hvem det da især er, jeg vil fortælle om, ere vel bekjendte her. Sønnerne havde vist gjort sig til Regel aldrig at lade deres Fritid gaa ubenyttet hen, i det mindste vidnede hele deres Færd derom. De viste mig mange prægtige Gjenstande, som de i Vintertiden om Aftenen havde forfærdiget, navnlig Snitte- og Udskæringsarbejder. Jeg tør ikke sige, at de ikke kunne eftergjøres; men de vare virkelig noget af det bedste, jeg har set af den Slags. Det glædede mig at se disse Frembringelser her paa et saadant Sted; thi vel er Interessen for Husflidsindustrien vækket, men det er dog endnu her paa Egnen sjældnere at se denne dreven; tilmed vare Gjenstandene af en solid og nyttig Beskaffenhed, hvilket jeg mener navnlig fortjener Ros; thi en Fejl ved denne Industri er det uden Tvivl, at den altfor meget gaar ud paa at danne Gjenstande, som ere fuldstændig unyttige og derfor i Reglen uafsættelige. I Gaarden havde de faaet indrettet et Smedeværksted, hvor de uden at have faaet nogen Undervisning forfærdigede mange Gjenstande, dels tjenlige til Gaardens Drift, dels for Fornøjelsen. Jeg saa blandt andet — smukke Hammere, en lille Ambolt — ogsaa en lille Dampmaskine, som en af dem havde lavet. At det maa have kostet meget Arbejde og Hovedbrud for ham at faa den samlet, er indlysende; han fortalte ogsaa, at det havde været ham meget besværligt at faa Bevægelsen over de „døde Punkter". Endvidere saa jeg deres ret smukke Samling af Oldsager, nærmest fra Gaardens Omegn, fundne dels i Gravhøje, dels ved Pløjning, Urner, Stenøxer og Spyd samt enkelte Broncegjenstande. Jeg vilde ønske, at der var ret mange rundt omkring, som saaledes vilde føle Interesse for disse Fortidens Efterladenskaber; thi jeg tror da, at mange flere af disse Sager, Forfædrenes eneste Vidnesbyrd om sig, vilde komme frem. Endnu vil jeg kun omtale den skjønne og velplejede Have, som var nok et Bevis paa Sønnernes Sans for det skønne. Mange er det, som fra Besøg paa denne Gaard, hvor alt vidnede om Liv, have medtaget Lysten og Villien til at følge det Exempel, som der havdes for Øje, og hvis jeg, idet jeg offenliggjør nærværende, kunde bidrage til at forøge deres Tal, vilde det glæde mig meget".

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Ved Enden af hin sælsomme, begivenhedsrige Ting: Menneskelivet, ville vi maaske faa Lejlighed til at opgive vort Regnskab med hin store Løftebryder: Haabet, og selv de lykkeligste Mennesker ville i Sandhed have en sørgelig Liste paa Skuffelser at forelægge det.

Om at bakke snagvendt. Et ungt Menneske, der i længere Tid havde moret sig med at fordreje Ordene, var kommen saaledes i Vane dermed, at det undertiden faldt ham haardt at afholde sig fra denne Uskik, selv i alvorlige Selskaber. En Gang var han af en Ven bleven indbuden til at gjøre en Tur ud paa Landet i Selskab med en Del unge Damer og Herrer, der for største Delen vare ham ubekjendte. Man havde samlet sig paa et bestemt Sted og ventede alene paa ham. Endelig kom han, efter at han først havde besøgt et Billedgalleri, som den Gang stod aabent for Publikum. „Hvor bliver du af?" spurgte hans Ven. — „Jeg beder om Forladelse," svarede han. „Jeg blev opholdt i Baldergilleriet .... nej i Gallerbalderiet... nej Gillerbalder .... Baldergiller .... Bal .... Gil .... Bal .... aa fordømt! Gilderbal .... Bil .... Gal ....!" — Alle Damerne flygtede hen i en Krog og raabte forskrækket: „Himmel, han er forrykt!" — Blussende af Ærgrelse og Skam begyndte han igjen: „Gilderballer .... Baldergiller!" greb sig med begge Hænder krampagtig i Haaret: „Balder .... Giller .... saa gid da al Usens Landlykker! .... Gilderbal .... Baldergil .... fordømte Uvæsen! Jeg skyder mig op! Jeg hænger mig ihjel! Jeg vander i Springet! ... Aa .... aa!" — Nu blev Herrerne ogsaa en Smule bange, og med det almindelige Raab: „Han er gal, rav-ruskende gal!" satte man ham paa Døren. Udmattet sank han ned paa en Stol ude i Forstuen, rev sig i Haaret og græd af Ærgrelse og Anger. Endelig sneg han sig ud af Huset, idet han raabte: „Rejder jeg herefter det bindste Mogstav om, maa man sigte mig i Anspyttet!"

Opløsning fra Nr. 14:

paa den firkantede Nød:

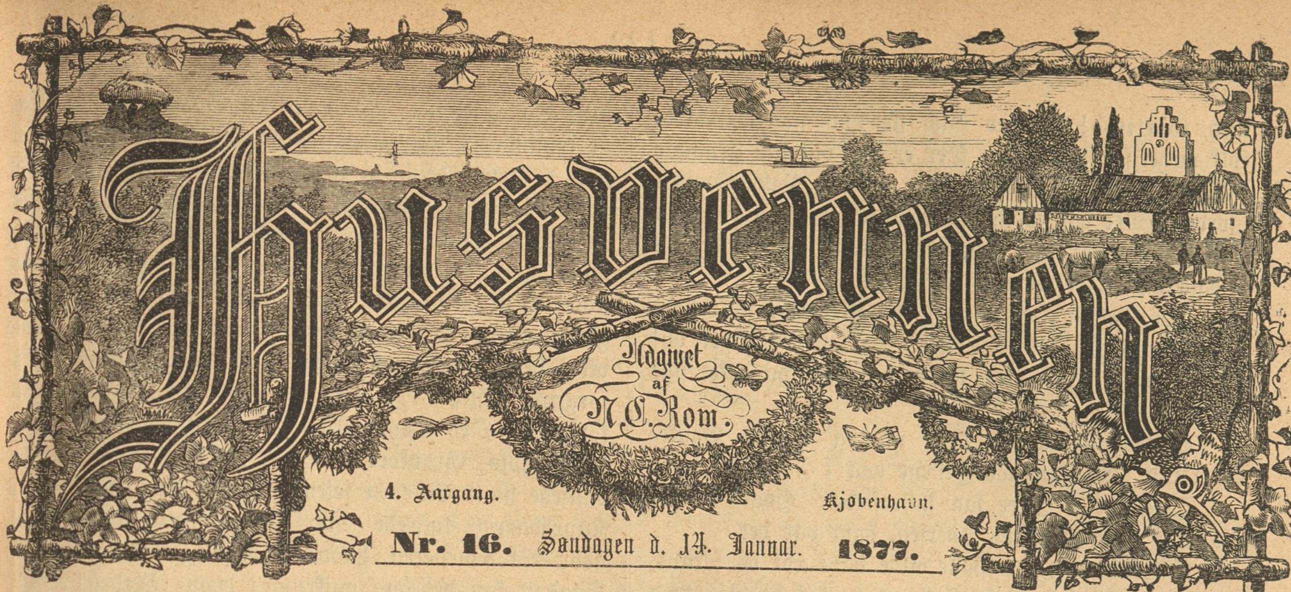
S A L G
A B E R
L E G E
G R E N

Brevvexling.

„Bladnegeren Nr. 2". Deres Klage over at De først faar Husvennen fra Boghandleren „Mandag Eftermiddag mellem Kl. 3 og 4", samt at det er Dem aldeles ubegribeligt at Holdere paa Landet overalt kan have Bladet „Søndag Formiddag", maa Udg. besvare med den Forklaring, at Holderne paa Landet i Reglen faa deres Husvenner med Posten. Samtlige Husvenner afleveres fra Hovedkontoret samtidig til Boghandler- og Postforsendelse hver Torsdag. Postvæsenets Exemplarer afgaa strax med Aftentoget til alle Postkontorer og Brevsamlingssteder, hvorfra Bladet i Løbet af Fredag og Lørdag udbringes over hele Landet. Enhver Landsby vil saaledes have sit Blad senest Søndag Formiddag. Boghandlerne derimod have kun „Bogpakke" eller direkte Forsendelse fra Kjøbenhavn hver Lørdag (og til Dels hver Onsdag). Dette kan Udg. selvfølgelig ikke forandre, og han kan derfor ikke gjøre noget til at de Læsere der holde Bladet gjennem Boghandelen faa det lige saa tidligt som dem der bestille det gjennem Posten. Kan Deres Boghandler ikke udlevere Husvennen før Mandag Eftermiddag (da den dog maa være ham i Hænde om Søndagen) saa faar De bestille det gjennem Postkontoret. Det bemærkes dog, at Bladene ved den langsommere Forsendelse gjennem Boghandelen i Reglen kommer Holderne glattere og nettere i Hænde end gjennem den hurtigere Postforsendelse, hvor særlig Tillægsbladene ofte lide meget i Postbudenes Tasker. Naar De vil opgive Deres Adresse for Hovedkontoret og manglende Numer skal De faa det tilsendt (frit naar et 4 Øres Frimærke indlægges til Forsendelsen).

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 16. Søndagen d. 14. Januar. **1877.**

Smaamænds Børn.

Fortælling af Knud Skytte.

(Fortsat).

Skifte — skille ad — skaffe Part? — Hvis er Marken? hvis er Axene? er det ikke mine, hvad? — Hvem har for Resten givet jer Lov til at samle paa min Mark?"

„Givet Lov." Det har jo alle Dage været Skik og Brug, at Folk maatte samle Ax, hvor de vilde," mente nogle.

„Det kan gjærne være; men det skal nu høre op hos mig, vil jeg sige jer. Skrup af ud af Marken med jer, og det strax."

„Din Bytyr!"

„Dit Bøffelhovede!" lød det fra Mette og Gjærtrud; og nu brød Uvejret, det længe havde truet med, løs for Alvor. Den Byge af Skjældsord, som nu haglede ned over Palle, gjorde ham næsten rent rasende. Han kunde ikke sige andet end: „Hold Kjæft, Kjærlinger! hold Kjæft, I Rak!" men det hylte han ogsaa hvert Øjeblik snart hid og snart did.

Ellen Vig var gaaet op efter Ledet, saa snart hun havde tømt sin og Børnenes Poser. Didop trak nu ogsaa Gjærtrud, Mette og et Par andre. Af og til vendte de sig om og sendte en smældende Salve tilbage mod den vrede Markejer, som havde ladet de øvrige Axsamlere fare for at forfølge hine.

Da Gjærtrud og hendes Afdeling fik Foden uden for Ledet, vendte hun sig om og truede Gaardmanden med knyttet Næve.

„Kom nu her ud, om du tør, din lede Gjærrighedsaand, du er, da skal vi mule dig op for Fodexersits, kan du tro!" raabte hun. „Du kniber og gnier og skraber og puger, men hvem er det til!"

„Det er ikke til dig, din skidne Hamphegle!"

„Nej mig! Nej, den Dag du gjør en fattig godt, staar Verden ikke længe, din store Stodderhader, du er. Men du kan være overtydet om, den Dag skal nok komme, da det du nu har skrabet og puget sammen paa i saa mangfoldige Aar — og hvordan det er kommen ind — naa, havde Natten Øjne og Tunge, kunde den kanske fortælle om nogle Skovture — naa, En kan jo saa let tage fejl af Skovskjellet, især ved Nattetide — vist saa, kan èn ikke det — jeg siger ingen Ting! — men det spredes, den Slags Mammon, det spredes. Har du set en Hvirvelvind kjøre omkring med en Dynge Avner og Saader, Palle Grejsen? til alle Verdenshjørner flyver den — saa har du set hvordan det gaar med den Slags Pengedynger — Laas og Lukke og det tætteste Jernskrin holder dem ikke paa Stedet — —. Nej, hvi lusker du af Palle? Bi og lad os snakke. Falder min Snak kanske ikke i dine Øren, hvad du? Hahahaha-a! Ja der brændte du dig, Farlill!"

Hun saa grim ud Gjærtrud, rigtig uhyggelig saadan som hun stod der og strakte den lange magre Hals frem og skjældte, graagul i Ansigtet og med skinnende Øjne, hvasse som en Høgs.

Ellen var bleven ved at gaa hen ad Vejen. Mette Smeds var ogsaa gaaet til Side; der kunde jo let falde et Ord eller to fra Gjærtrud til Palle, som det var bedst ikke at staa og høre paa; kom det for Øvrigheden, var det rarest at være uden ved det.

Der kom en Høstvogn henne paa Vejen; kanske det var den, der havde faaet Palle Grejsen til at gaa sin Vej.

Gjærtrud indhentede snart baade Mette og Ellen. Hun var endnu i Oprør.

„Se saadan ere de, de store, det rædlige Rakkerkram! Kunde de slaa vi Smaafolk, gjorde de det. Laa vi og gispede uden for deres Dør og var nær ved at vansmægte af Sult og Tørst, tror I de lædskede os? Ikke ud af Stedet!"

„Nej du har Ret i det da, Gjærtrud!" stadfæstede Smeds-Mette med nogle hurtige Nik.

„Aa sikke nogen Snak du kan gaa og komme

med, Gjærtrud! Det er Gud ske Lov mange Gaardfolk meget for nær talt. Der er dog vist kun grumme faa, der vilde have baaret sig ad som Palle Grejsen gjorde. Det var jo nu ogsaa noget skammeligt noget med den Hvede; men han burde jo ikke have ladet os undgjælde, da vi ere uskyldige i det."

„He, det var endda rart, du ikke vilde tage ham i Forsvar og!" bed Gjærtrud. — „Snak, siger du! Mange meget for nær talt? he! vil du ikke sige mig da — ?"

Høstvognen naaede dem nu og afbrød Banke-Gjærtrud. Manden lod Hestene gaa i Fodgang.

„Jeg tykkes I er saa højrøstede. Hvad er der ved' et?" spurgte Hans Iversen, ham var det.

„Aa, bare det, at Palle vilde have ædt os fornys, om han havde haft Gab til det," henkastede Gjærtrud og keg til en anden Side.

„Saa — aa! — Han maa ellers være bleven grumme slugvorn af sig, siden du først skulde holde for, Gjærtrud," svarede Hans tørt.

Bankekonen tav. — Ellen fortalte Tildragelsen med Axene.

„Det havde ikke været værdt for Palle Grejsen," sagde Gaardmanden uvillig. „Jeg skal dog ved Lejlighed snakke et Par Ord med ham om det. — Men vil I samle Ax, kan I følge med ud ad vor Skovløkke. I kan age med."

Ellen sagde Tak og hjalp Børnene at klyve op i Vognen.

„Nej, Gu' minsæl om jeg vil traske en hel halv Mil for en enlig Haandfuld Bygax!" sagde Gjærtrud, og saa snød hun sin Næse med et heftigt Vrid. „Kom Mett, lad os gaa hjem. Kom nu, Dreng! — Hvad staar dit Høved' og glor paa Mandens Heste efter. Har du aldrig set Heste før, din Tordenkalv!"

„Du vil nok hellere saa Ukrudt og onde Urter end samle Ax, Gjærtrud," sagde Hans Iversen alvorligt. „Var dig for Høsten."

Saa kjørte han.

Tolv Aar skred hen.

— Der kan ske meget uventet paa èn Dag, siden i tolv Aar. —

Søndag Aften mellem Jul og Nyaar var der Julestue i Palle Grejsens Gaard. Det havde der ikke været i Mands Minde, al den Stund Palle hadede al Sang og Spil og Lystighed, hvilket mangen Gang havde været Aarsag til Tvist mellem ham og hans langt yngre Kone, naar han vilde tidlig hjem fra et Bryllup, men hun vilde bie og have en Svingom eller to først.

Men nu var der sket mere Forandring: Manden var død for et Aars Tid tilbage. Han fik ellers en brat Ende, Palle. Han red en Sommeraften ud for at svømme et Par unge Heste i Fjorden; noget efter kom de rendende hjem uden ham. Dagen efter fandt nogle Fiskere hans Lig derude, og Folk mente, at Hesten, han red paa, havde kylt sig med ham og faaet ham ind under sig. Der blev gjort et grumme stort Begravelsesgilde over ham, og saa var han glemt, trods Skolemesterens Forsikring om, at Palle vilde blive mindet af Slægt og Venner og hans „dybtsørgende Enke" i mange Herrens Aar, og trods de forgyldte Ord „dybt elsket, begrædt og savnet" paa hans høje Gravkors. Godt og vel et Aar efter dansede hans Enke en sejende Skotsk-Vals, saa de røde Kappebaand flagrede efter, i den selv samme Stue, hvor Skolemesteren havde staaet og holdt Ligtalen. Saadan kan det gaa omkring i denne Verden!

Inde i et lille Sidekammer sad hen paa Aftenen en Karl og en Pige Side om Side paa en Kiste. Der var halvt mørkt i Kamret; Dansen og Spillemandens Toner lød som en dump Summen ned til dem; uden for Vinduerne lyste Maanen paa Sneen. De talte sammen i en fortrolig, dæmpet Tone.

„Og du har haft det godt, Jes?" sagde hun. „Du har ikke skadt noget, ikke været syg?"

„Nej, jeg har Gud ske Lov været rask og frisk hele Tiden."

„Men slaar de ikke? Er de ikke grovt slemme ved jer?"

„Aa, nej; ja der er jo nok en enkelt èn, der er haard og noget ond i det og giver en og anden et lille Knubs en Gang imellem, men dem, der vil passe deres Ting og gjøre sig lidt Umage, de kan virkelig sagtens gaa Soldaterstanden igjennem; men dem, der er dovne eller vidtløftige i det eller noget kjærlingevorne ad sig, dem er de jo rigtig nok slemt efter somme Tider."

„Jammen er jere Øvelser ikke strænge og svære?"

„Det er saadan baade op og ned. Somme Tider har vi ret brune og kronede Dage; til andre Tider er det jo mangen Gang surt og drøjt nok, men det overvindes. Vi maa jo ogsaa huske paa, lille Inger, at døjer vi lidt strængt nu og da, saa er det jo for at vi kan blive øvede og dygtige Krigsmænd, som kjender deres Ting, i Fald det en Gang skulde blive Alvor, og som da kan gjøre hvad der staar i vor Magt for at værge og stride for vor Konge og vort gamle Land."

„Saadan noget lignende sagde Niels Jensen ogsaa den anden Aften, da Hans Kristian var der henne. Hans Kristian var af en anden Mening, han lastede Soldaterstanden i alle Maader, men Niels blev ham ikke Svar skyldig, kan du tro, han lod ham forstaa, at det var bare Krystere, der skulkede sig fri for at blive Soldat. — Hør Jes, du maa komme derhen inden du rejser igjen; det er saadanne rare Folk baade Niels og hans Kone; du vil blive velkommen."

„Ja det kan jeg gjærne. Du er altsaa godt tilfreds med at tjene der?"

„Det kan du tro jeg er. Aa, Konen er saa god som Dagen er lang. — Har du ellers været nogle Steder i Besøg? Har du ikke været oppe ved Hans Iversens?"

„Nej jeg har ikke."

„Vil du ikke der op da?"

„Jeg ved det ikke rigtig."

„Jo, gaa der op. — Har du ikke snakket med Knud, eller med Else?"

„Nej, endnu ikke."

„Hør lille Bro'r, jeg vil sige dig noget, du" —

„Hys .... der kommer nogen Inger."

Døren ind til Sidestuen lukkedes op og et højt, noget førladende Kvindefolk traadte rask ind i Kamret; en stærk skurrende Lyd fra Dansestuen fulgte med hende samt en Lysning, der fyldte det halve Kammer. Hun nynnede paa en gængs Vise mens hun famlede omkring efter og fandt en Kam og et lille Spejl, hægede og glattede noget ved Haar og Hovedtøj, og vendte sig saa om for at lægge Kam og Spejl fra sig.

„U! hvad er det? Er der nogen herinde?"

Hun ind i Sidestuen og hentede et Lys.

„J! tykte jeg ikke nok der var noget der skinnede," udbrød hun, da hun kom tilbage og holdt Lyset frem for sig.

De to unge havde rejst sig; de havde ensdan lyst, meget lyst Haar og rødmussede Ansigter; det saas strax, de var Søskende. Karlen bar Dragonsuniform.

„Nej se til den Rakkerens Bødker!" fortsatte Palles Enke, hende var det, efter at have ladet sine glimrende Ojne løbe op og ned ad Ungersvenden. „Har han ikke faaet et Pigebarn her ind i Kamret og sidder og driver Mummespil med! Hvem skulde have troet det om den trolige Jes. Jo lur ham! Hvad er det ellers for et lille et? — Aa, naa, det er ikke andet end hans Søster, naa, — aa. — Hør, lille Jes, jeg havde minsæl ellers for Resten gjort Regning paa at faa en Svingom eller to med dig, men du er nok ræd for at røre ved mig, lader det til?"

„Nej hvor kan I tro det. Men I har jo været paa Gulvet hele Tiden næsten, saa — —".

„I, I, I! Du har ikke nødig at sige I til mig; jeg er hverken din Mo'r eller Oldemo'r," afbrød hun ham lidt haardt.

„Saa du da," sagde han og havde Møje med at dølge et lunt lille Smil. „Vil du saa give mig en Dans, Grete Mett'?"

„Ja vist vil jeg saa, men nu har jeg ikke Stunder; jeg skal nok sige til, naar jeg vil. Men det skal ingen sindig Slæbevals være," lagde hun til, idet hun gik ud af Kamret, „det skal være en med Fart i, du. Saa skal du faa at se, at jeg kan flytte Sokkerne trods den bedste."

Jes Vig og hans Søster forlod Kamret.

Ude i Forstuen ved Siden ad Storstuen, Dansestuen, stod en ung, bredskuldret Karl og lænede sig op til Døren. Han vendte sig om fra de andre unge, han stod og lo og talte med, da Bødkeren og hans Søster kom der ud.

„Nej god Aften, Jes!" raabte han i uskrømtet Glæde og lod begge sine Hænder falde ned paa Krigsmandens Axler. „Naa saa times mig dog den Lykke at faa dig at se i din „Underform", som gamle Kresten han siger. — God Aften, Inger; du vil vel nok give mig en Dans om lidt? — Tak skal du have. — Hør Jes, jeg burde vel ønske Dig velkommen til Bys, men jeg har snart bedre Sind til at give mig til at skjælde dig ud."

„Hvorfor det?"

„Hvorfor! Hvor længe har du været hjemme?"

„To Dage."

„Ja saa fortjente du en ordenlig Rivaf, min Fa'r." Har været to hele Dage i Byen og kommer ikke op at hjemsøge mig, din Skolekammerat, din Præstekammerat, en gammel Soldat, som med Fryd og Glæde baade kan og vil tale med dig om grovt Skyts og Haandskyts, Hugvaaben og Dækvaaben, Laasestol og Slagfjeder, Kammerorden og Pligter imod Værtens Borde og Bænke. Jes, Jes, Jes! kan du dog ikke faa ind i dit hvidkrøllede Hoved, hvordan du har forsyndt dig?"

„God Aften Jes, og velkommen hjem," bød i det samme en klar Pigestemme ved Dragonens Side.

„Tak, Else, tak skal du have." Han tog og trykkede den varme Haand, der bødes ham af en ung, blaaøjet Pige med mørkladent Haar.

Knud stak sit Hoved hen imellem dem og hviskede halvhøjt: „jeg ved èn der vil blive kisteglad, i Fald du lukker din Mund op og byder hende en Dans, Jes."

„Aa du er ogsaa en Sludderbøtte, Knud," sagde Else halvt fortrydelig og gav ham et Slag paa Munden. „Jeg skal heller aldrig snakke med dig mere, saa kan du have det for det."

Knud lo. „Hvem siger jeg mente dig, lille Søster. — Der røbede du dig rigtig nok slemt, dit lille Tossehoved."

„Jeg vil saa gjerne give Else en Dans," sagde Jes, men rørte sig ikke af Stedet.

„Hun vil gjærne, og du vil gjærne; da ved jeg saa ikke hvad I staar og nøler efter," sagde Pigens Broder leende. „Nu rask! Kom hid med Dyrendalen, jeg skal nok tage Vare paa den, jeg er jo van til at omgaas den Slags."

I det samme Dragonen var i Færd med at skille sig ved sit Værge kom en ung Karl med Kaskjetten

paa tre Haar og med et Ølkrus i den ene Haand og et Sølvbæger med Brændevin i den anden, hen i den aabne Forstuedør og gav sig til at prate med nogle Piger. Hans hele Maade at gaa, staa og tale paa røbede, at han vidste af, at i Folkemunde gjaldt han for en af Byens kjønneste Karle. Om det urolige, flakkende i hans Øjne talte Folk ikke, de oversaa vel saadan en ubetydelig Smaating, de undrede sig bare mere over, at der af den visne og kantede Bankedreng var bleven saadan en Stadskarl.

(Fortsættes).

Pavlus i Efesus.

Snart i Synagogens Sale,
snart i Grækervismands Hjem,
træder Guds Apostel frem
med sin djærve Sandhedstale.

Ej hans Røst med Vinden driver,
ej han tomt i Vejret slaar;
her en Mand bag Ordet staar,
brændende af Sandhedsiver.

Han, hvis Tvætteklud kan hindre
Sot og Værk, har ogsaa Magt,
med Guds stærke Aand i Pagt,
Brødres Sjæletrang at lindre.

Han, hvis Svededug kan kvæle
onde Aanders vilde Spil,
kan de vantro tale til,
saa for Jesu Navn de knæle.

Ordet gløder paa hans Tunge
som et Aandens Underværk,
derfor er hans Røst saa stærk,
derfor lytte gamle, unge.

Ordet drager Græker, Jøde,
trænger dybt i mangen Barm,
gjør den kolde Tanke varm
og de haarde Hjærter bløde.

Ja selv mangen Sortegøgler,
som bær Ry for boglig Vid,
standser, studser, drages hid,
lytter spændt bag Skolens Søjler.

Og Guds Ord som Lynets Flammre
slaar i deres Sjæle ind,
splitter Oldtids Lærdomsspind,
gjør den sorte Kunst til Skamme.

Hid de bringer, sjæleskræmte,
deres hule Trolddomspræut
Ruller, Bøger, Pergament,
nu til Offerbaal bestemte.

Snart i Luften Luen vifter
under mørke Aanders Gys;
— det er nok det første Lys,
som gaar ud fra disse Skrifter.

Klarlig kjendtes Ordets Styrke,
Aandens Morgensol oprandt.
Herrens Naade overvandt
Jødehad og Hedningmørke.

Og hint Ord end blandt os mægter
brat at søndre Løgnens Spind,
lyse op i Sjæl og Sind,
samle Jordens spredte Slægter.

Zakarias Nielsen.

Fra Australien

Fra Australien.

Som det maaske vil være Læseren bekjendt er Australien den sidst opdagede Verdensdel; thi det var i Grunden først ved den engelske Kapitajn Cooks Rejser fra 1768—1779, at dette Land blev almindelig bekjendt for os. Han raadede den engelske Regering til at anlægge Forbryder-Kolonier her for paa denne Maade at faa Landet under Kultur. 1788 anlagdes den første af disse Nybygder, Sidney, i Øst-Australien, eller som Landet ogsaa kaldes „Nysydwales". I dette Aarhundredes Begyndelse oprettedes en ny Nybygd paa den større Ø Tasmanien, som ligger nogle Mile syd for Fastlandet. Senere kom endnu er tredje til i Vest-Australien ved Svanefloden.

Paa Grund af sit milde Klima egner den sydlige Del af Landet sig især til Agerbrug og Kvægavl og da navnlig Kvægavl, fordi den frodige Græsvært

varer ved hele Aaret rundt, der holdes især en Mængde Faar, og Ulden er den vigtigste Udførselsvare. Endnu var det dog indtil for faa Aar siden væsentligst Forbrydere, som befolkede Landet; men 1851 opdagedes rige Guldlejer i den sydøstlige Koloni **Victoria**, og det bevirkede, at Indvandringen fra Evropa, og da især fra England, tog til i en forbavsende Grad, idet rige og prægtige Stæder ere fremstaaede i utrolig kort Tid; den vigtigste af disse Byer er **Melbourne**, som nu har henved 100,000 Indbyggere og indeslutter en Mængde prægtige Bygninger, der tale højt om den Drift og Foretagelsesaand, som har besjælet de første Nybyggere der. I den korte Tid Kulturen har øvet sin Indflydelse her, er altsaa Landet gaaet frem med Kæmpeskridt, og stedse ere større og større Strækninger af Landet tagne i Besiddelse; dermed er det rigtignok undertiden kommen til at gaa ud over de oprindelige Beboere, der kun ere meget faa i Tallet og staa paa et meget lavt Kulturtrin. I de sydlige Kolonier har Forholdet mellem de Indfødte og Kolonisterne dog i Almindelighed været godt, da de sorte **der** ere temmelig fredsommelige, ligesom de ogsaa af sig selv trække længere ind i Landet, eftersom Kulturen skrider frem, og det er højst rimeligt, at deres Undergang er nær; thi det gaar med dem som med Amerikas Indianere, de kunne ikke trives sammen med „den hvide Mand."

Det er imidlertid ikke alene Evropæerne, som have forstaaet at finde Vejen herhen, ogsaa en Mængde **Kinesere** have forladt deres overbefolkede Land og forsøge her at tjene noget for dermed at vende hjem igjen. De finde navnlig Anvendelse som Tjenestefolk; men mange af dem drive dog ogsaa selvstændigt Arbejde og forsøge saa i Almindelighed deres Lykke enten som Guldgravere eller Kjøbmænd, og da de ere flittige og nøjsomme Folk, finde de god Fortjeneste og ere godt lidte.

I den nordøstlige Del af Landet **Queensland**, (Dronningens Land) er der for kort Tid siden opdaget rige Guldlejer, hvorfor ogsaa mange Guldgravere ere strømmede til; men den Fredelighed, som betegnede Kulturens Fremskriden i de sydlige Kolonier, kjendes ikke her; thi de Indfødte ere her af en meget vild, rovgjerrig og blodtørstig Karakter, saa de endog beskyldes for at være Menneskeædere, og det er meget almindeligt, at de overfalde smaa Partier, naar de have vovet sig for langt frem. Som oftest ere de dog snu nok til at vogte sig for de velbevæbnede evropæiske Guldgravere, da Erfaringen har lært dem, at de ere vanskelige at faa Bugt med. Kineserne derimod ere aldrig sikre for dem, og Grunden er ikke vanskelig at fatte; thi Kineserne ere et frygtsomt og sagtmodigt Folk, som helst i Krig fægte med Hælene, hvorfor de ogsaa nære en frygtelig Skræk for de sorte, og Synet af to eller tre bevæbnede er tilstrækkelig til at jage en stor Mængde Kinesere paa Flugt. Ja Frygten for de Indfødte var saa stor, at nogle kinesiske Kjøbmænd i Byen **Cooktown** sloge sig sammen og oprettede en bevæbnet kinesisk Styrke til at forsvare deres Landsmænd paa Rejsen til og fra Minerne.

Vort Billede, som er taget efter det avstralske Blad „The australian Sketcher," viser en Mængde bevæbnede Indfødte i hed Forfølgelse efter et Par Kinesere, der løbe med Livet i Hænderne; vi se, at de lange Opslag paa den enes Ærmer ved den hurtige Bevægelse ere faldne ned og hænge ham ud over Hænderne. Kineserne ere dog saa heldige at have rettet deres Flugt hen imod et Distrikt, hvor nogle velbevæbnede Guldgravere opholde sig, og Støjen har faaet disse til at forlade deres Telt, saa de nu ile Kineserne til Hjælp. Synet af disse Mænd frembringer helt modsatte Virkninger paa Kineserne og deres Forfølgere, idet de første føle sig befriede fra Dødsangesten, medens de sidste maa se deres Bytte slippe sig af Hænderne, mens de nødes til selv at søge Skjul i den nærliggende Skov for at undgaa de fordærvelige Skydevaaben.

G. Hveisel.

Slangerne i det sydøstlige Avstralien.

Ved E. T.

En af de mange Ting, som vakte Evropæernes Forbavselse i Avstralien, da de havde opdaget og vare blevne nøjere bekjendte med denne Verdensdel, var dens fuldstændige Mangel paa farlige, vilde Rovdyr. Man kan trygt strejfe om fra den ene Ende af denne Verdensdel til den anden uden at frygte for noget Sammenstød med Løver, Tigre, Bjørne, Ulve eller andre farlige Rovdyr. Derimod findes der en ikke mindre farlig Fjende i den store Mængde Slanger, som have hjemme der. Den engelske Naturforsker Henderson, der i 6 Aar har gjennemstrejfet den sydøstlige Del af Avstralien og i Særdeleshed Egnen omkring Hovedstaden Melbourne, paastaar at der ikke er noget Sted paa hele Jorden, der i den varmeste Sommertid er saa hjemsøgt af Slanger som denne Egn. Man kan, siger han, vende sig hvorhen man vil, man kan gaa ind i de store og tætte Skove, over Hedestrækninger, Sumpeegne, Sletter, Bække og andre Vandløb, over alt vil man støde paa Slanger. De trænge ind i Teltene eller Hytterne og skjule sig et eller andet Sted der; man kan intet Sted være sikker for dem, og man vil aldrig have et roligt Øjeblik, hvis det ikke kan lykkes en Gang for alle at gjøre sig fri for Frygten for dem. Henderson har dræbt over hundrede Slanger under sit Ophold i Avstralien, men hvor vant han end var til Synet af dem, følte han

dog altid uvilkaarlig en Gysen, naar han pludselig fik Øje paa en af dem. Hans Liv stod ofte paa Spil, men han slap dog altid heldig fra sine Sammenstød med Slangerne. Paa en meget hed Sommerdag kastede han sig en Gang i Skjorteærmer paa sit Tæppe i Skoven, da han havde ligget et Øjeblik, opdagede han pludselig en Slange kun et Par Tommer fra sin Arm; han kom naturligvis i en Fart bort fra dette farlige Naboskab. To Gange fandt han Slanger i et Bundt Hø, som han havde samlet og bar hjem til sin Hytte, og to Gange slyngede en større Slange sig om hans Ben. Hans Læderstrømper reddede ham, da Slangens Bid ikke var i Stand til at kunne trænge gjennem Læderet. Han har over hundrede Gange traadt paa Slanger i det høje Græs, men da han altid enten havde Læderstrømper eller lange Vandstøvler paa, gjorde deres Bid ham ingen Skade.

Henderson omtaler tre farlige Giftslanger, som findes i denne Del af Australien, nemlig den sorte Slange, Diamant- eller Tæppeslangen samt Piskeslangen, der alle ere meget almindelige og farlige Giftslanger; længere inde i Landet findes desuden en farlig Art Hugorm og en Art Kvælerslange, der dog ikke er meget frygtet. Den sorte Slange er den farligste; den er meget smuk, omtrent 6 Fod lang og enten aldeles sort eller kobberrød paa Bugen og sort paa den øvrige Del af Legemet. Træstammer og tætte Buske ere deres kjæreste Opholdssteder, og om Sommeren holder den mest af at være i Nærheden af Vandet, i hvilket den svømmer særdeles godt. Tæppeslangen har forskjellige brogede Farver, den er lidt mindre og ikke saa tyk som den sorte Slange. Den træffes oftest paa aabne Steder og nærer ligeledes megen Kjærlighed til Vandet i den varmeste Aarstid. Piskeslangen er ikke tykkere end en Finger og bliver sjældent mere end én Fod lang.

Saa snart den kolde Aarstid nærmer sig, skjule Slangerne sig i hule Træstammer, Gjærder eller Huller i Jorden, og her holde de sig skjult, saa længe Kulden varer. Paa de samme Steder skjule de sig ligeledes om Natten i den varme Aarstid, indtil Solen atter lokker dem frem fra deres Smuthuller. De pleje ikke at bide, naar man ikke træder paa dem, og naar de overraskes af et Menneske eller et Dyr, tage de helst Flugten. Kun naar al Udvej til Flugt er spærret for dem, sætte de sig kjækt til Modværge, rejse sig halvt i Vejret og styrte sig som et Lyn ind paa Fjenden. Mange Hunde i Australien forstaa sig godt paa at fange dem i Nakken med Munden og ryste dem, lige som naar de have fanget en Rotte, men de blive ofte bidte af Slangen og maa da dø. I Australien lever der en Art Firben, der altid indlader sig i Kamp med Giftslangerne og stedse bliver Sejrherre; naar den bliver bidt af dem, skal den æde en Urt, som hæver Giftens farlige Virkninger. Naar Folk blive bidte af Slangerne, skjære de i Saaret for at fremkalde en stærk Blødning og brænde Saaret med Krudt. Hvor farlig Giften end er, har man dog mange Exempler paa, at Folk have overlevet et Bid, naar de strax have handlet paa en fornuftig Maade med Saaret. De Indfødte i Australien ere meget bange for Slangerne og undgaa dem omhyggeligt. De spise Kjødet af den sorte Slange, der omtrent smager som Aalen, men ikke er saa fed.

Slangerne i det sydøstlige Australien opholde sig ikke paa Træerne, men kunne klatre særdeles godt og lægge sig gjærne i en eller anden Fuglerede. En Jæger stod en Gang ved Vandet i denne Del af Australien og lurede paa nogle Ænder, som han vilde skyde. Pludselig hørte han en Raslen i Buskene, og strax efter saa han en stor Tæppeslange klatre op ad en høj og glat Træstamme i Nærheden. Tæt efter den fulgte en anden Slange, efter den en tredje og saaledes videre, og snart saa han ikke mindre end et helt Dusin Slanger klatre omkring i Træet i forskjellig Højde. Da han naturligvis ikke følte sig vel til Mode ved at være saa tæt ved alle disse Slanger, fjærnede han sig saa hurtigt som muligt fra dette farlige Naboskab. I det lange Græs og mellem de tætte Buske kan man undertiden træffe Slanger liggende sammen i hundredevis.

Disse Slanger leve af smaa Pattedyr, Frøer, Fugle og Æg. De ere i Stand til ligesom at fortrylle de smaa Fugle ved deres Blik. En Jæger var en Gang Vidne til et saadant Syn. Han fortæller, at han saa en Tæppeslange, som ved sit Blik fortryllede en Del smaa Fugle, der kvidrede og flagrede omkring mellem Grenene paa et omstyrtet Træ. Slangen havde hævet sig i Vejret og rørte sig paa en meget yndefuld Maade, i det den snart drejede Hovedet til den ene og snart til den anden Side, paa samme Tid som Tungen spillede meget livligt i Munden paa den. Den søgte aabenbart at lokke Byttet til sig, men pludselig fik den Øje paa Jægeren og smuttede da strax bort og gjemte sig i et eller andet Smuthul

Bognyt.

„Vaag Herreds Lærerforenings Forskriftsapparat af M. Christensen, Lærer i Akkerup, er udkommet hos den Hempelske Boghandel i Odense.

Ved det almindelige Lærermøde i Aarup den 9de Oktober 1875 blev dette „Forskriftsapparat“ fremlagt til Bedømmelse. Forsamlingen vedtog enstemmig at udtale, at dette efter de Tilstedeværendes Skjøn mere end noget andet bekjendt Apparat tilfredsstiller de Krav, der stilles til et saadant Værk, baade hvad Form og Indhold angaar, og aubefale det derfor paa det bedste til Brug i enhver Skole.

Den temmelig store Forskriftsamling er meget smukt skrevet og ordnet efter en tiltalende Plan. Den synes for en Del særlig bestemt til Opklæbning paa Papstrimler, hvorved en hel Skole kan forsynes med et Par enkelte Exemplarer, hvilket i mange Tilfælde er at anbefale. Prisen 2 Kr. er i Forhold til den smukke Udstyrelse ret billig.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Vort Hjærte er et ufuldkomment Instrument, en Lyre, der mangler Strænge, og hvorpaa vi ere nødte at give Glædesudtrykkene den Tone, der er stemt for Sukke.

Ikke nysgjerrig. En Godsejer saa en Dag en Hyrdedreng, som tvært imod det givne Forbud drev en Flok Faar over hans Mark. Han kaldte paa Drengen; men denne, som frygtede en alvorlig Tugtelse, adlød ikke. For at lokke Drengen til sig, forandrede Herren sin Tone og tilraabte ham mildere: „Saa hør dog, jeg vil fortælle dig noget!“ Men Drengen svarede, idet han fortsatte sin Flugt: „Aa, Herre, Smaadrenge behøver ikke at vide alt!“

En blind Mand. En Kone kom en Gang ind i et Værtshus og bad Gjæsterne om en Almisse til sin stakkels blinde Mand. Paa Spørgsmaalet om, hvor den blinde Mand var, svarede Konen: „Han staar uden for og ser efter, at Politibetjenten ikke skal komme bag paa os.“

En kjærkommen Fejltagelse. En Ægtemand, der kom hjem fra Værtshuset Kl. 3 om Morgenen var saa uheldig at vække sin Kone ved den Støj hans Afklædning førte med sig. „Vil du allerede paa Arbejde saa tidlig?“ spurgte hun. — „Ja, der er ikke andet for,“ svarede Manden rask. — „Men tænk dog paa, at du ikke var rigtig vel til Pas i Gaar; sov du heller en Times Tid endnu“. — „Aa, ja, jeg tror, jeg vil gjøre som du siger,“ svarede Manden og skyndte sig i Seng.

En stolt Suppe. Tiggeren: „Naa, det kan man kalde en stolt Suppe, som De der opvartede mig med.“ — Kokkepigen: „Stolt?“ — Tiggeren: „Ja, stolt var den, for den saa' ikke til mig med et eneste Øje.“

Paa egen Risiko. Pigen: „Skal Vaskerkonen kun have èt Æg til sin Aftensmad, Frue?“ — Fruen: „Lad hende faa' to da; revner hun, bliver det hendes egen Sag.“

En snu Fyr. Politimesteren: „De har frelst et Menneske fra at drukne. Hvilken Belønning foretrækker De: Redningsmedaillen af Sølv eller 50 Kroner kontant?“ — Manden: „Hvad er saadan en Medaille værd?“ — Politimesteren: „Sølvets Værdi er henved 8 Kroner.“ — Manden: „Saa giv mig 42 Kroner og Medaillen.“

Firkantet Nød: Af 6 A, 2 L, 2 M, 2 S, 1 D, 1 G og 1 V danne fire Ord, som skrevne under hinanden læste fra oven og fra venstre give Løsningen paa følgende Gaader:

Det første er en lille By ved Limfjordens Bred,
hvor fordum danske Svende med norske Kæmper stred;
det andet er en Mand, som aldrig fødtes.
Det tredje kasted Høj over gamle Stæder tre;
et fjerde er forskjellig, vi ofte fik at se,
thi fjerde tit i Kamp med fjerde mødtes.

O. P. Bj.

Stavelsegaade:

Naar første du mangler, da monne du skue
med Længsel mod Himlens den hvalte Bue;
men naar det da kommer, det dobbelt dig fryder,
og Marken og Skoven da atter sig pryder.

Naar andet du sætter i Køkken, i Stue,
da sikkert du gjærne det fyldt vil skue.
og lykkelig hele din Færd er vorden,
naar altid det hele du har i Orden.

Geografisk Opgave. Forbogstaverne af efterfølgende Navne læste nedad nævne en bekjendt dansk Dronning, Endebogstaverne læste opad danne hendes kloge Faders Tilnavn: En By i Preussen. — En Verdensdel. — En By i Sjælland. — En Flod i Spanien. — En By i Jylland. — En By i Tyskland, bekjendt fra Luther. — En østerrigsk Søhandelsstad. — En bekjendt Ø ved Italien.

Gaade: Hvor Stormene tude, og Regnen nedstrømmer,
med Længsel derude om første du drømmer.
Hvo andet ej kunde, vi maatte beklage,
og gjærne vi unde ham lysere Dage.
Til sønder at skære det tredje tjener
at gjætte du lære nu rask, hvad jeg mener.
Vel ikke om Dagen, men om Aften i Hytte
ved Lyset i Stagen det hele gjør Nytte.

Husvennens Opbevaring.

Naar de enkelte Numre af dette Blad opbevares rene og glatte, ville Holderne ved Aargangens Slutning være i Besiddelse af en stor indholdsrig Bog, der ved at indbindes, i mange Aar kan bevare sin Værdi og være til Glæde og Underholdning i ethvert Hjem, baade for gamle og unge.

Billige og stærke Mapper eller løse Bind, til at opbevare de løse Numre i, faas hos Husvennens Bogbinder C. Haastrup, Badstuestræde Nr. 5 i Kjøbenhavn for 50 Øre Stykket (ved skriftlig Bestilling, ledsaget med 56 Øre i Frimærker frit tilsendt med Posten overalt i Danmark.)

Samme Sted indbindes de udkomne Aargange i meget stærke og smukke Bind med forgyldt Læderryg for 1 Krone 66 Øre Stykket. Manglende Numre tillægges, forsaavidt Forraad haves, à 10 Øre Stykket.

Tiltrædende Holdere gjøres opmærksomme paa, at det udkomne af Husvennens indeværende Aargang (Oktober Kvartal) kan faas frit tilsendt for 1 Krone. Af de sluttede Aargange er 1ste Bind udsolgt, hvorimod 2den og 3die Aargang kunne faas, heftede eller indbundne gjennem alle Boglader, samt ved at indgive Bestilling til Husvennens Hovedkontor Axelhus Nr. 2, Kjøbenhavn V. Prisen for en heftet Aargang er 4 Kroner, for en indbunden 5 Kroner, frit tilsendt.

Glem ikke Fuglene!

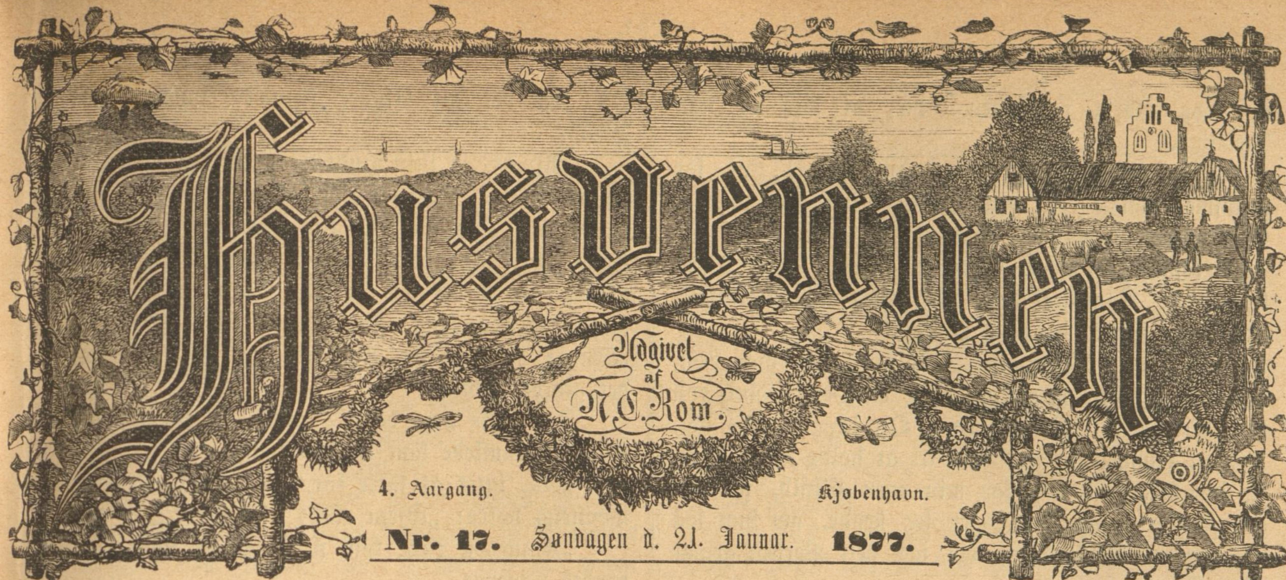
Alle og Enhver, men navnlig alle Kvinder og alle venlige Smaapiger paamindes om, at Vinteren er en trang Tid ogsaa for de smaa Fugle, især naar Sneen dækker Jorden og hindrer dem i at finde Føden, men at vi saa let kunne hjælpe dem at opholde Livet. De fordre kun lidt, og vi kunne have stor Glæde af at give dem dette Lidet, naar vi se dem jublende flokkes om den Føde, som vi lægge ud til dem, enten udenfor Vinduet eller paa en Plet i Gaarden, hvor Sneen er bortfejet. Giv dem lidt Brødsmuler, Skorper opblødte i varmt Vand, kogte Gulerødder og Kartofler eller lidt Korn, — og det vil være som Festmaaltid for de smaa Stakler.

I Norge har man den smukke Skik, at Enhver, der kan, sætte et Neg ud til Fuglene Juleaften; flere Steder her i Landet gjør man det samme. Lad os imidlertid ogsaa efter Julehøjtiden, hver Dag saa længe Vinteren varer yde lidt Hjælp til de smaa Fugle, at deres Lovsang ikke skal forstumme.

Kvindeforeningen til Dyrenes Beskyttelse i December 1876.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 17. Søndagen d. 21. Januar. 1877.

Smaamænds Børn.

Fortælling af Jens Skytte.

(Fortsat).

Lars Kristian fik Øje paa Else.

„Naa, lille Stump, skal vi to træde denne forkerte Halling? Vi kan jo tage den, vi to, er der ellers nogen, der kan det," sagde han med Selvfølelse, og spyttede ud mellem Fortænderne, bestemt ligesom Drengen havde gjort det. Dette var han dog ikke voxet fra.

„Jeg ved ikke hvad du kan, men jeg har ikke godt ved at danse avet om," svarede Pigen.

„Jamen saa skal jeg — saa bandede han — lære dig det. Der, tag ved den her Vædelse en af jer."

„Nej, jeg vil helst være fri." Hun tog Jes fast om Armen.

„Sludder og Vrøvl! kom nu bare," udbrød han og greb efter hende.

„Den, der kommer først til Mølle, plejer at faa først malet, Farlill" sagde Jes med en noget tvungen Latter og tjattede ham over Haanden, „hun har lovet at danse med mig."

„Hoho=o! saasaa=aa! Du har kanske forpagtet hende hele Aftenen, hvad? Hihiha. — Men iblandt al anden Snak, I faar nok jer Ryg svært fortømret i den Soldaterstand, har jeg hørt?"

„Aa, det kan jeg ikke sige af."

„Det er kuns Skrædderne, der bliver knubsede," indskød Knud tørt.

En og anden trak paa Smilebaandet. Hans Kristian lod som han ikke hørte det.

„Da har jeg hørt at de plejler jer saa meget ukristeligt. — Godt var det en anden slap for dette Slaveri."

„Ja du havde jo den store Lykke at blive Dunk, Lars Kristian?" sagde Knud i den samme spydige og tørre Tone som før. „Hvad var det du skadede? Var du ikke kalveknæet?"

„Det er ogsaa Løgn! Jeg blev tagen til Militærarbejder i tredje og fjerde Klasse, men saa spillede jeg mig fri —"

— „for at blive Trandunk med to Øren," føjede Knud til. „Ja saadan mener jeg jo og."

Nogle af de omkringstaaende lo højt. Frispilleren kunde ikke faa et eneste Ord frem for Arrigskab, og des værre kjendte han, hvad for en bomstærk Knøs Knud var. Han rev Krus og Bæger til sig og fo'r ud af Forstuen.

„Ha, ha, ha! Det var godt, Knud. Saadan skal den Slags Luskere have det, naar de vil gjøre sig vigtige", smaalo flere. —

Hen lidt over Midnat gik Jes Vig og Knud Hansen og begges Søstre hjem fra Julestuen. Stjærnerne blinkede og Sneen knirkede. Begge Pigerne gik et lille Stykke for ved Karlene.

„Enkekonen var lidt kold og studs imod dig, Knud, tyktes jeg?" sagde Jes.

„Er du tæt?" gav hans Ven til Svar.

„Det var et sært Spørgsmaal af dig."

„Naa ja, det var det og. — For godt og vel et Fjerdingaar siden havde hun den gamle Væverkone sendt ud til mig, da jeg gik og pløjede i vor Skovløkke."

„Hvad skulde hun dig?"

„Det er nu et sært Spørgsmaal af dig, min Far."

„Hvad! — hun skulde dog vel aldrig fri til dig for Enkekonen?"

„Lige netop."

„Hvad for noget! — Hvad svarede du? Sagde du nej?"

„Ja tørt og godt."

„Var det ikke for ilsindt, Knud." Du burde have sundet lidt paa det, tykkes jeg. Saadan en Gaard, ingen Børn, ingen gamle Folk, Velstand baade oppe og nede."

„Ja det er jo nu kun dit Gjækkeri, Jes. Du

kan dog aldrig i Verden mene, at hun er min Jævning."

„Aa nej saamænd, men du ved jo, at for grumme mange er den Slags Ting Hovedsagen. Søsling og Søsling klinger bedst sammen. Naar noget kommer til noget, bliver det noget. Lige Børn lege bedst: Gaardfolk maa helst giftes med Gaardfolk. Den Tone synges der paa, ved du."

„Ja, men ikke af alle. Der gives da ogsaa dem, der mere ser hen paa Dygtighed og Hæderlighed end paa Penge, det vèd jeg og. Og jeg vil sige dig, Jes, at kommer jeg en Gang til at holde af en Pige, og hun holder af mig for min egen Skyld, for det gode der er i mig, saa tager jeg hende, om hun saa ikke ejer fire Skilling, og om saa hele Verden griner deres Mund af Led."

„Ja det vil jeg gjærne tro om saadan en Bulderbasse som dig. Men sæt nu, at du var en Pige, sæt nu at du kom til at holde af en Husmandssøn og han bejlede til dig, tror du saa at du turde gaa ind i de smaa Kaar, han havde at byde dig?"

„Var han en brav og ærlig Karl, skulde du faa at se jeg turde gjøre det. — Bedste Jes, husk endelig paa at der virkelig er noget til, der hedder Kjærlighed og Agtelse."

„Ja, det vèd jeg," svarede Jes med Erfaringens Sikkerhed. „Men der er ogsaa noget til, der hedder Stand og Stilling."

Knud standsede et Øjeblik.

„Hør, vèd du hvad, Jes," sagde han noget smaamælet og lod sin Haand falde ned paa Bødkerens Axel, „lad os nu holde op med at gaa og luske uden om det, ligesom en Kat om et Fad hed Vælling, det passer sig ikke for et Par gode Venner som mig og dig; lad os hellere gaa lige til uden ringeste Omsvøb: du kan godt lide min Søster Else, men du er ræd for at sige det til hende, for du tykkes, at den Stilling, du kan byde hende, er alt for fattig og ringe til hende, der er en Gaardmands Datter; derfor tier du."

„Hvem har fortalt — har Inger sagt dig det?"

„Vist har Inger ej. — Tror du ikke jeg har Øjne, hvad? — Men er det nu for en Karl som dig, der kan et rigtig godt Haandværk, at gaa saadan og skulke og pine sig selv, hvad? Hvi skyder du ikke en Gang Hjærtet til Vejrs og gaar hen til hende og siger: her er min Haand, Else, — Hjærtet har jeg givet dig hver evige Stump af for mange Herrens Tider siden — vil du nu tage Haanden med og blive min lille Kone, saa er jeg det allerlykkeligste Menneske der gaar paa Guds grønne Jord — eller saadan noget. — Hvad Else vilde svare, ja se det ved jeg ikke, men det faar du jo nok at vide; men gaa bare aldrig og lad dig kyse af det andet, for du er jo dog lige saa god Karl som hun er Pige."

„Er det dit Alvor, Knud?" spurgte Bødkeren spændt.

„Alvor? ja min sandten er det mit Alvor, ramme Alvor endda. Har du Lyst, kan du jo ogsaa fortælle hende om, hvordan du kan fly hende det som din Kone, men kan hun lide dig, har hun vel ellers nok allerede klaret det for sig selv. Kommer I to saa til Rette om den Ting, skal jeg nok give jer en Haandsrækning og tale jer Sag hos min Far og Mor, om det gjøres nødig."

Jes rakte ham begge Hænder. „Tak skal du have Knud", mumlede han lidt utydeligt.

„Aa, intet at takke for," smaalo Knud og rystede Vennens højre: „Gjem ellers din Tak til en anden."

„Knud og Jes, kom nu. Hvad staar I efter?" raabte Pigerne.

„Saa, nu raaber de efter os, Jes, ja lad os saa skridte af da."

Da Karlene kom der hen, drejede Else Hovedet tilbage og sagde: „Hvad siger I om det?"

„Om hvad?"

„Inger hun vil paastaa, at det bliver aldrig i Verden til noget med Konen og hendes Karl. Jeg siger jo."

„Bliver til hvad for noget?" spurgte Knud.

„I! et Gifte, Bryllup."

„Ja er der Tale om det?" spurgte Dragonen.

„Ija, ved du ikke det?" svarede Knud. „Jo det skal nok blive af."

„Aa, det er vel bare noget, hans Mor, Banke-Gjærtrud har gaaet og blæst ud," mente Inger.

„Nej ikke alt," sagde Else; „du kan være vis paa, at der er noget i det; jeg saa nok hvor sød og sleg hun gik og gned sig op ad ham somme Tider og kaldte ham „lille Lars" og „lille Lars Kristian." U, jeg kan ikke lide hende, den Kone, der er saadan noget katteagtigt ved hende, hun er alt for sød, til at det kan være oprigtig ment."

„Det holder jeg med dig i, Jomfru Elselille," sagde hendes Broder.

„Var det kanske derfor du — —?" begyndte Else.

„Ba ba ba ba ba! ikke sladre, liden Elsemor." Broderen truede med Pegefingren.

„Det var ellers skammeligt," vedblev Søsteren leende, „for der kunde en dog saa rart have faaet dig ud af Huset. Hvor i al Verden skal en nu blive af med saadan et stort Skrummel. Der er ikke mange, der løber om saadant Bohave."

Pigerne stak Hovederne sammen og lo, lo umaadelig.

„Ja bi, bi, bi, Else," smaalo Knud og truede med knyttet Næve. „Dersom jeg ikke skal hævne mig, maa du kalde mig, hvad du vil, min Pige."

Hans Svar øgede deres Latter. — Hvad kan unge, livsglade Piger ikke le af?

Da det mindskede med deres Munterhed, sagde Jes: „Da kan jeg virkelig ikke forstaa, om Lars Kristian ogsaa skulde naa at blive Gaardmand! Saa gaar rigtignok hans Barndomsønske i Opfyldelse; for jeg kan huske, at en Dag i vore Drengeaar, da vi havde været henne at samle Kvas, fortalte han mig, at det var hans højeste Ønske, og den eneste Stilling, der var noget ved."

„Ja da skal det nok gaa saa nær," svarede Ellen.

„Han er kommen til Gaarde for at sætte Skik paa det udvendige, skal han selv have sagt," ytrede Knud. „Jo, han skal snart tage Per af Loftet, den Karl, pyt! sikken Fure han pløjer!"

„Kan du huske, Inger", sagde hendes Broder, „den Gang Palle han jog os af Arageren, og Gjærtrud hun skjældte ham saadan ud? Hvad om da nogen havde kunnet sagt ham, at om en ti-tolv Aar skulde hendes Søn komme hen og sætte Skik paa hans Gaard. Han vilde have lyttet paa det, Palle."

„Jo, det kan jeg nok huske."

„Det var den samme Gang Knuds og Elses Fa'r tog os op at age ud ad Skovløkken."

„Saa-aa, var det det!" udbrød Knud.

„Og vi kom ud og hjalp jer at samle Ax?" føjede hans Søster til.

„Ja, netop."

„Aa, hvor det var en rar og morsom Eftermiddag, du," udbrød Else. „Det var vist den første Gang vi var sammen?"

„Ja det var det," svarede Smaamandens Børn.

De gik et Stykke Vej tavse og i deres egne Tanker.

„Jeg kan ikke glemme det med Lars Kristian," sagde Jes saa, ligesom halvt for sig selv.

„Mon nogen rigtig ved, hvor han har tumlet omkring, andre end han selv? Ved du noget om det Jes?" spurgte Knud Hansen.

„Nej ikke fuldt og fast. Du husker jo vel, at han kom hen til en Skrædder for at lære at sy; det var i Nabolaget af den By hvor jeg var i Bødkerlære. Der var han i en fem Fjerdingaar eller saa, men saa blev han skilagtig med Mesteren, de kom op at slaas og Lars Kristian fik et Livfuld Hug."

„Det ved jeg; derfor var det jeg svirpede ham lidt nu i Aften, da han gjorde sig vigtig."

„Naa; ja saa drog han af fra Skrædderen. Jeg snakkede nogle Ord med ham, og det lod til paa ham, at han havde til Sinds at lade Skrædderiet fare med det samme. Da jeg saa sagde, at jeg tyktes han skulde blive ved med det, nu da han havde faaet begyndt paa det, saa svarede han mig og sagde, at han kunde ikke taale at sidde saa kroget, og tilmed saa var en Skrædder heller ikke rigtig regnet for noget. Jeg mente, at det kom vel snart an paa ham selv; naar han var duelig i sit Fag, blev han nok regnet derfor, for det Haandværk var jo dog lige saa godt og ærligt som ethvert andet. — Jeg er ældre end du, Jes, svarede han, derfor er jeg klogere paa denne Verdens Gang end du

— Hvad agter du saa at give dig til da? spurgte jeg. Det vidste han ikke saa lige; han havde saa smaat tænkt paa at give sig i Gartnerlære. Knap efter skiltes vi. To Aar efter traf jeg ham paa et Marked inde i Kjøbstaden; men da var han Hosekræmmer. Jeg havde snart ondt ved at kjende ham igjen, saadan var han bleven stadset op, og saa havde han „lagt Maalet" og var bleven „hersk"; men da jeg fik set hans Spytten ud mellem Fortænderne, saa kjendte jeg ham.

— God Dag, Lars Kristian, sagde jeg. — God Dag. Hvem har jeg min Fornøjelse af at tale med? svarede han og keg langs op og ned ad mig. Jeg kunde ikke dy mig for at smile lidt. — Aa, det er bare Mads Vigs Jes hjemme fra din Fødeby, svarede jeg. — Naa-aa, saa-aa, svarede han. — De — du har det vel ved den gode gamle Befindelse? Ja jeg skal videre. Adjøs. — Saa gik han. Siden har jeg ikke set ham, nærmer nu i Aften, og jeg ved heller ikke, hvor han har været i Mellemtiden. — Hvor var han, da han blev stedt til Enkekonens?"

„Han var nok Kusk paa en Herregaard en fire-fem Mils Vej her fra," svarede Knud.

„Hu, hvor han saa sølle ud i Klæder, da han kom hertil om November!" sagde Else. „Men nu er der ellers bleven hæget ved ham, skal jeg love for. Og du skulde bare se, Jes, saadan en fin fin Stadsvogn han har faaet hende til at kjøbe. Den ligner den, Doktoren inde fra Kjøbstaden kommer kjørende i, naar det er ondt Vejr, den er baade til at slaa op og ned. Men det er det morsomste, at selv om det er det dejligste varme Solskinsvejr, saa sidder hun lige godt og kukker inde i den lukkede Vogn."

„Ja den samme Storhed er der med mange andre Dele," tilføjede Knud. „Dette er ikke den eneste. Tager det ikke er gal Skeje, saa forstaar jeg det ikke. — Men lad os nu hellere snakke om noget andet. Jeg tykkes det er halvvejs en Skam af os om vi lader Inger gaa alene den lange Vej ud til Niels Jensens. Skal vi ikke følge hende et Stykke paa Vej?"

Jo, Jes og Else vare villige.

„Trrrr, stop! hvilken Vej skal vi gaa?" spurgte Knud. „Om ad Vejen, eller ad Stien der kommer over Hennings Lund og Mark?"

„Vejen er den nærmeste," mente Inger.

„Nej Stien er nærmest," paastod Else. Jes mente det samme.

„Ja derom har Folk nu trættedes i mangfoldige Aar," udbrød Knud livlig, „lad os nu for Løjers Skyld afgjøre, hvilken der er den nærmeste. Vejret

er jo godt, og som lidt kommer Maanen op over Skoven. Skal vi?"

„Ja lad os," svarede de andre rask. „Stien er den korteste," paastod Else endnu en Gang.

„Det vil nu vise sig. Jeg holder med Inger, vi følger Vejen; du og Jes gaar ad Stien. Men jævn Gang, ingen Renden. Saa gaar vi da. Lykke paa Rejsen."

De gik.

— „Ihvad er det da du saadan gaar og morer dig af hele Tiden, Knud Hansen?" spurgte Inger lidt forundret, da de havde gaaet et Stykke af Vejen.

„Ha ha ha ha!" skoggerlo han. „Ak, ak, ak hvor du er et Barn, Inger, og hvor Jes er et Barn og hvor min kloge Søster Else er et Barn. Men sikken et snildt Hoved, der sidder paa denne Knud Hansen!"

„I, men Knud da! Hvad mener du?"

„Hahaha! Bliv bare ikke forskrækket. Jeg mener det saamænd godt, rigtig godt."

„Jamen jeg satter ikke hvad der er ved det."

„Det kommer nok Inger, det kommer nok. Giv bare Tid. — Nu taler vi om noget andet." —

— „Nej, de er ikke at se eller høre til endnu,"

En Hønsehund, der „staar".

sagde Inger, da hun og hendes Ledsager en halv Times Tid efter naaede Gyden op til Niels Jensens Gaard og hun havde spejdet hen ad Stien.

„Ja saa er Sejren vunden, Hurra, Hurra!" lo og sang Knud. „De kommer saamænd ikke for det første. — Lille Inger Madsdatter Vig! kan du da nu ikke fatte, at de to har faaet andet at tænke paa end maale Veje op, hvad? saa er du — —"

„I! nej nu har jeg aldrig kjendt Magen?" Hun slog Hænderne sammen. „Jamen Knud da!"

„Naa, nu gik der da endelig en Praas op for dig. Hahaha! Ja den kan du nu have at gaa i Seng ved. God Nat og Tak for godt Følgeskab."

Han løb syngende og fløjtende hen ad Stien. Hun stod lidt og saa over mod Skoven.

„Aa Gud i Himlen give Knud sagde sandt, saa vil Jes nok blive rigtig glad igjen," sagde hun, idet hun vendte sig om og gik ind.

Glæden er himmelblaa, fortæller en gammel Vise. Det er vel nok sandt. I al Fald er det virkelig sandt, at der den Aften gik to glade og lykkelige Mennesker, en Pige med blaa Øjne og en Karl i en

blaa Uniform, Haand i Haand op til Hans Iversens Gaard og standsede uden for den aabne Halvport.

„Hvornaar kommer du herop Jes?" spurgte hun.

„I Overmorgen Nyaarsdag. Saa taler jeg med dine Forældre," svarede han.

„Og saa slagter vi vor fede Galt," brumlede en dyb Røst bag Porten. Pigen gav et lille Skrig og greb om Karlens Arm. Bindehunden vækkedes og tog til at gø. Knud traadte frem i Portaabningen med et skjælmsk Ansigt.

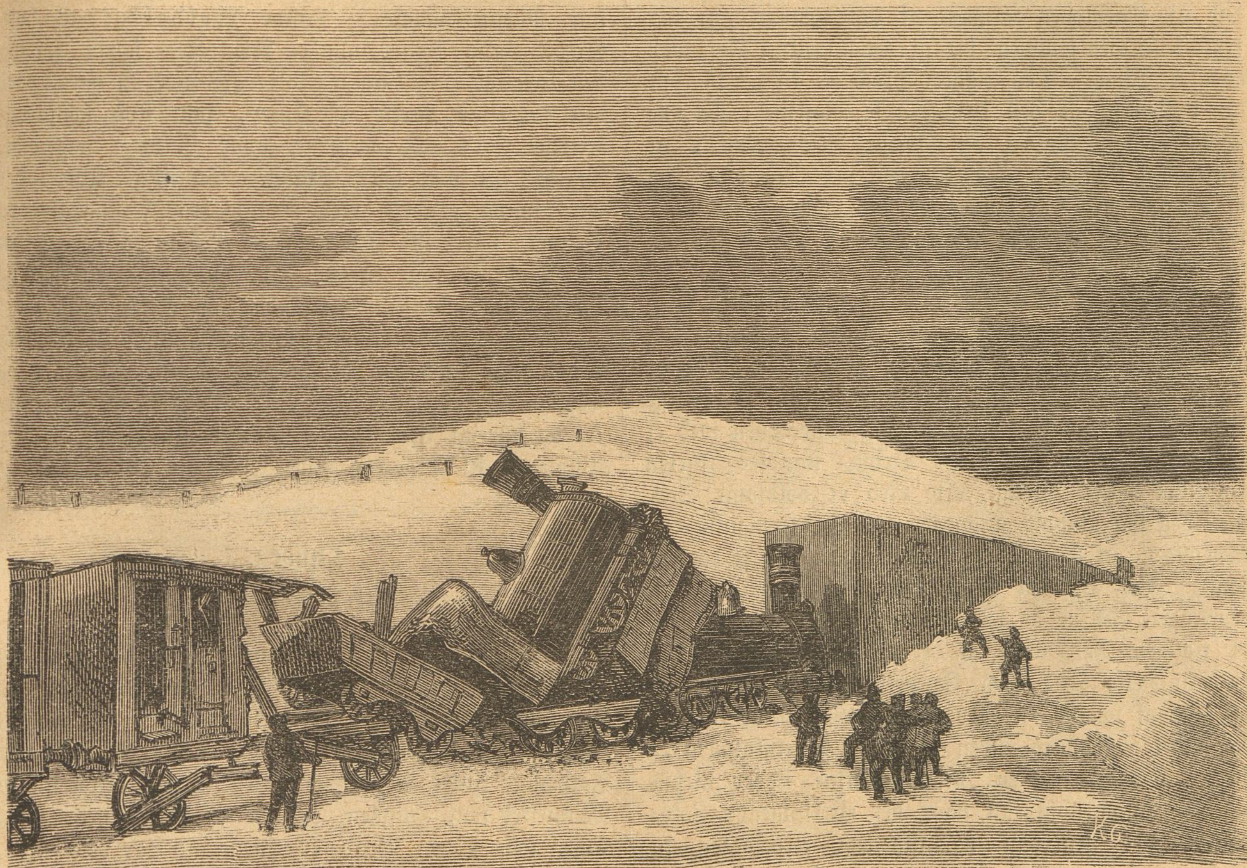
„Aa, Knud, dit store Tossehoved! saadan som du køs mig."

„Sorrig og Glæde de vandre til Hobe, lille Søster," lo han og gik dem i Møde med fremrakte Hænder. „Nu ønsker jeg jer af Hjærtens Grund til Lykke."

(Fortsættes).

Jærnvejsulykken ved Hansted, 2den Juledag 1876.

Vi have jo saa ofte hørt om frygtelige Ulykker paa Jærnvejene i andre Lande, men det er ligesom om Deltagelse for de ulykkelige aftager i samme Forhold

Jærnvejsulykken ved Hansted, 2den Juledag 1876.

som Ulykkesstedet er længere bortfjærnet. Der er i det hele indtruffet saa faa Ulykker af denne Art i Danmark, i Reglen ved de forulykkedes egen Sorgløshed og Uforsigtighed, og de enkelte Sammenstød der kunde blevet frygtelige, ere som oftest løbet mærkværdigt heldigt af. Man rejser derfor med en Ro og en Tryghed paa de danske Baner som intet andet Sted.

Efterretningen om den første store Jærnvejsulykke i Fædrelandet vakte derfor Skræk og hjærtelig Deltagelse overalt. De fleste af Læserne ville alt gjennem Bladene have hørt noget om Ulykken og det Billede vi have ladet udføre til dette Nummer vil give et yderligere Begreb om de forfærdelige Virkninger af de mægtige Maskiners Sammenstød.

Vinteren er Jærnvejsfolkenes strænge Tid. Standsning af Togene volder saa utrolig mange Tab og saa megen Forvirring i det daglige Liv at Togene skulle igjennem, saa længe der er mindste Mulighed derfor, og der bringes de største Ofre for at gjøre Standsninger i Færdselen saa korte som muligt. Blandt alle Aarsager til Standsning er ingen værre end Sneen. De lette smaa Fnug, der henhvirvles og opløses ved et Aandepust blive, sammenhobede i Millionsvis i Jærnvejens Gjennemskæringer, en uovervindelig

Hindring for de mægtige Dampvognes Færd. Derfor maa Tusinder af Snekastere sættes i Arbejde for at kaste farbar Vej gjennem Driverne. Naar Sneen ikke er altfor høj og fast kan man fjærne den ved Hjælp af „Sneploven". Denne bestaar af en svær Jærnvejsvogn hvorpaa er fastbygget en Skærm af Form som en gammel Hyppeplov, men af Størrelse som et lille Hus. Denne skydes frem med stor Fart og Kraft af et stærkt Lokomotiv. Det ser ret ejendommeligt ud at se denne Snekaster arbejde. Som en Sky, eller et Vandspring slynges Sneen op i Luften, saa man ofte hverken kan se Lokomotiv eller Vogne. Men er Sneen fastere, eller Driven højere, end at Sneploven formaar at kaste Sneen op, saa trykkes Driven sammen, saa at den mægtige Snekaster gaar i Staa. Den uhyre Plov er kilet saa fast ind i Driven, at den kæmpestærke Maskine trods alle Anstrængelser, Pusten og Hvæsen ikke formaar at trække den tilbage. Ofte kommer saa Sneploven ud af Sporet med det samme og det volder igjen kvalfuldt Arbejde og stor Forsinkelse at faa denne ny Standsning hævet.

Man anvender derfor ofte to Lokomotivers samlede Kraft for at bringe Sneploven igjennem og derved bane Vej for de kommende Tog. Det er denne Omstændighed der har foranlediget den græsselige Ulykke ved Hansted. Naar nemlig Sneploven med et Lokomotiv kjører fast i en Drive, standses Farten rigtignok meget hurtigt, ofte med et voldsomt Sæt, men dog saa gradvis aftagende ved Indtrængningen i Snepuden, at Stødet som oftest ingen Ulykke foraarsager. Ved Hansted er Ulykken foraarsaget ved, at Koblingen mellem de to Lokomotiver er sprunget ved et tidligere Ryk, uden at det er blevet opdaget, og ved at sætte Fart mod Snedriven er der blevet en Afstand af maaske en halv Snes Favne mellem første og andet Lokomotiv, uden at det i Snetykningen er blevet opdaget. Den første Maskine sidder altsaa allerede fuldstændig fast naar det efterfølgende Lokomotiv med Kulvogn og tilheftede Arbejdstog to Sekunder senere i fuld Fart tørner mod, knusende alt i et forfærdeligt Virvar. Omstaaende Billede af Stillingen efter Ulykken vil give Læserne et Begreb om hvorledes det er gaaet til i Enkelthederne. Den bageste Maskine er tørnet imod den første Maskines Tender (Kulvogn) med en saadan Kraft, at denne Tenders Overdel er skilt fra Undervognen og med Bunden i Vejret slynget over paa det første Lokomitivs bageste Del og her er Overbanemester Sørensen og Maskinens to Folk bogstavelig blevne knuste. Af Fyrbøderen var Intet at se. Formand Tornow, der som Udkigspost har staaet ovenpaa Tenderen, slyngedes derfra oven over Maskinen ned mellem Sneploven og Maskinen, paa hvilke hans Hoved knustes. Den bageste Maskine er kommen til at ride paa Underdelen af 1ste Maskines Tender, medens dens egen Tender har boret sig ind i Maskinen og her har dræbt de to Maskinfolk. Denne Tender er kommet til at staa i skraa Retning og har med sin bageste Del boret sig ind i den umiddelbart efter følgende Personvogn lige til Midten af denne (Damekupeen). Denne Vogn var fyldt med 25 Arbejdere, hvoraf de fleste saaredes og dræbtes, men flere mærkelig nok ikke tog Skade. Den bageste Personvogn er næsten uberørt. Af de 107 Arbejdere, som Snekastningstoget ialt medførte, dræbtes 10 og saaredes omtrent 20. De forulykkede bleve den 3dje Januar jordfæstede paa en meget højtidelig Maade fra Aarhus Domkirke i Overværelse af en umaadelig stor Menneskemasse. Pastor Seidelin, til hvis Sogn, Frue Sogn, alle de forulykkede hørte, foretog den kirkelige Handling og talte gribende og varmt over den sørgelige Række af Kister, som stod opstillet i Kirkens Kors. I Gaderne, hvor Ligtoget passerede, flagedes der paa halv Stang. Samtlige Kister, der vare smukt prydede med Kranse fra Kammerater og Venner, bares af Jærnbanens Personale fra Kirken til Gravene, som ligge i en Række paa en højt og smukt beliggende Plads paa den nye Kirkegaard.

Det varede mange Dage inden man fik Ulykkesstedet gjort klart for de mægtige knuste Maskiner og Vogne. I mange Tider ville vist Rejsende som fare let og hurtigt over Stedet mindes Rædslerne det var Vidne til Kl. 2½ den 26de December 1876.

Hunden.

Af E. Toepfer.

Af alle de Dyr, Mennesket har taget i sin Tjeneste som Husdyr, er der intet, der staar saa højt som Hunden. Den er Menneskets ædleste og trofaste Ledsager fra Dyreverdenen og har fulgt det over hele Jorden. Intet Dyr har i den Grad sluttet sig til Mennesket som Hunden, og der er derfor heller intet Dyr, som i den Grad er Gjenstand for dets Kjærlighed. Den slutter sig til sin Herre med en trofast Hengivenhed, der først ender med Døden, og viser altid stor Glæde over enhver Ytring af Kjærlighed, den modtager fra ham. Det er ikke Egennytte, Frygt eller Tvang, der knytter den saa stærkt til sin Herre, men udelukkende den reneste Kjærlighed og Hengivenhed, som selv en haard Omgang ikke er i Stand til at rokke. Vore Medmenneskers Kjærlighed svigter os ofte her i Livet, naar vi mest trænge til den, men Hundens Kjærlighed svigter aldrig; den deler baade Glæde og Sorg med sin Herre. Denne trofaste Ven er derfor ofte langt mere værd end de Venner, som vi have mellem vore Medmennesker, hvis Venskab ikke altid er til at stole paa. Enhver af Læserne vil vistnok ofte have lagt Mærke til disse gode Egenskaber

hos Hunden og derfor indrømme, at denne Skildring af dem ikke er overdreven. Trofasthed og Hengivenhed ere dog ikke de eneste Egenskaber, der udmærke Hunden; den besidder tillige en høj Grad af Klogskab, Lydighed, Lærvillighed og Ærlighed samt har en særdeles god Hukommelse. Den er i det hele i Besiddelse af fremragende Evner, som kunne udvikles i en forbavsende høj Grad. Mange af Læserne have uden Tvivl paa Markeder eller ved lignende Lejligheder set og beundret de Kunster, som afrettede Hunde have udført. Man kan vel ogsaa afrette enkelte andre Pattedyr til forskjellige Ting, men der er næppe noget af disse, der udfører det lærte med den Bevidsthed og Samvittighedsfuldhed som Hunden. Man mærker tillige ofte, at den føler Glæde ved at kunne udføre sin Herres Bud og søger at forekomme hans Ønsker eller Befalinger. Det er derfor meget naturligt, at Menneskets Opmærksomhed allerede tidlig blev henvendt paa dette kloge og nyttige Dyr. Saalangt vi ere i Stand til at gaa tilbage i Oldtiden, finde vi Hunden som Husdyr, ligesom den er det endnu den Dag i Dag, baade hos de udviklede og de mest raa Folkeslag.

Hunden er et saa vel kjendt Dyr, at der ikke behøves nogen Beskrivelse af den her. Den hører til en Familie af Pattedyrene, som kaldes Rovdyr efter Næringen, der bestaar af Blodet og Kjødet af andre Dyr. Enkelte af Rovdyrene, som for Exempel Hunden, leve til Dels ogsaa af Planteføde. Der findes en stor Mængde Arter Hunde, der vel alle have den samme indre Bygning, men derimod ere meget forskjellige i Udseende og Størrelse samt til Dels ogsaa i Egenskaber. Om Oprindelsen til disse mange Arter ved man intet med Vished, da de foretagne Forskninger ikke have ledet til noget sikkert. Man har kun usikre Gisninger eller Formodninger at støtte sig til, og Naturhistorikerne ere meget uenige i dette Stykke. Nogle ere nemlig af den Mening, at alle Hunde nedstamme fra en og samme Art, og som den fælles Stamfader sætte de Ulven, Sjakalen eller Dingoen. Andre mene derimod, at der oprindelig har været flere Stamarter og at den store Mængde Arter af Hunde ere fremkomne ved gjentagne Krydsninger af forskjellige Arter. — Hundens Sanser ere meget skarpe, men dog forskjellig udviklede hos de forskjellige Arter. Lugtesansen er saa fin og sikker, at Hunden ved Hjælp af den kan opspore Vildtet, opsøge sin Herre, om han end er nok saa langt borte, samt gjenkjende Ting, der tilhøre denne. Man har ligeledes ikke faa Prøver paa, at Hundens skarpe Lugtesans har ført til Opdagelsen af Tyverier og Mord. Ogsaa Hørelsen er skarp, og Indbildningskraften maa være stærkt udviklet, da Hundens lette og urolige Søvn ofte er ledsaget af Drømme, under hvilke den kan knurre, smaagø og logre med Halen. Parringstiden indtræffer to Gange om Aaret, som oftest i Februar og August. 9 Uger efter Parringen føder Hunden 4 til 6 undertiden dog ogsaa flere Hvalpe, der ere blinde henved 14 Dage efter Fødslen. Hun viser dem den største Omhed og Kjærlighed, og hvis det er nødvendigt at føre dem fra et Sted til et andet, tager hun dem med stor Varsomhed i Munden, idet hun holder dem i det løse Nakkeskind. Naturforskeren Bechstein fortæller følgende smukke Træk om Moderens Kjærlighed til sine Unger. En Tævehund fulgte sin Herre paa hans Rejse til et Sted, der laa 9 Mile fra Hjemmet. Da den her fik Hvalpe, maatte Herren lade den blive tilbage paa det fremmede Sted. Men halvanden Dag efter sin Hjemkomst fandt han Hunden med dens 7 Hvalpe uden for sin Dør. Den havde hentet og baaret den ene Hvalp efter den anden og i Løbet af 36 Timer tilbagelagt den lange Vej 14 Gange, i alt 136 Mil. — Naar Hunden er 12 Aar gammel, begynder den som oftest at blive affældig og plaget af forskjellige Sygdomme, især Gigt; de fleste Hunde dø i denne Alder, men man har dog ikke faa Exempler paa, at de have kunnet opnaa en meget højere Alder.

Den Nytte, Hunden gjør os som Husdyr, er alle velbekjendt. Den hjælper os til at værge vort Hus og Hjem mod Tyve og Overfald af vilde Dyr, opsporer Vildtet og vogter Kvæg og Faar o. s. v. I Grønland, det nordlige Siberien og paa Halvøen Kamtschatka er det et aldeles uundværligt Husdyr, som nyttes paa mange forskjellige Maader. Den Hund, der har hjemme i disse Egne, har megen Lighed med Ulven. Kun i den korte Sommer har den lidt Frihed, da man paa den Tid ingen Brug har for den og derfor bryder sig saa lidt om den, at den endogsaa selv maa sørge for sin Føde. Med den lange Vinters Begyndelse indtræder den strænge Tid for Hunden. Den mister da sin Frihed, bliver bunden og kun løst, naar den skal bære Byrder, trække Slæde eller bruges paa anden Maade. Naar den skal bruges til at trække, spænder man 6 eller 8 Hunde for den lette, men stærke Slæde. Disse kunne trække omtrent 800 Pund og med denne store Vægt daglig tilbagelægge henved 10 Mil. Trods den store Nytte, som Beboerne i disse Egne have af Hunden, omgaas de den dog med en oprørende Grusomhed, idet de ofte mishandle den og lade den baade lide Sult og Tørst. Dens Kjød er en meget almindelig og yndet Spise hos Beboerne. Ogsaa i Kina, paa de indiske Øer og hos Indianerne nyttes Hundens Kjød paa samme Maade.

(Fortsættes).

Til den unge Karl.

En gylden Tid oprandt for Danmarks Rige,
da Frederik Folkekjær paa Tronen kom.
For Frihedssolen maatte Mørket vige,
og det blev lyst i Hjærtets Helligdom.
Der blev vakt Liv i mange træge Sjæle
og luget Ukrud bort af Blomsterbed,
og mangen ædel Tanke, som fik Mæle,
bar yppig Frugt for Tid og Evighed.

Naar nu den lange Vinteraften kommer,
da døs den ikke hen i daadløs Drøm,
men lær i Tide i dit Livs Skjærsommer
at styre sikkert gjennem Tidens Strøm.
Søg derfor Lysets ædle Skat at vinde
i Skole som i Hjem ved nyttig Bog,
at skjulte Evner Vej til Lys maa finde,
og du paa Livets Krav maa vorde klog.

Da vil du ej — en Slave lig, hvis Lænke
ham holder fast i usle Trællekaar —
i Sløvheds Trældom strække dig paa Bænke
og døse hen din Ungdoms fagre Aar.
Da vil det slette Selskab ej dig daare,
ej Raaheds Sprog besmitte vil din Mund,
da vil du stedse vide dig at kaare
en nyttig Dont hver ledig Aftenstund.

En flittig Pige sidder tro ved Rokken,
mens Karlen ofte skjaser Tiden bort.
Bør han da ikke lægge Skjærv i Blokken?
Er det: at røre Haanden da en Tort?
Saa mangen nyttig Syssel kan han øve,
og vælger han blot den han nemmer bedst,
da vil hans Tanker ikke blive sløve,
og onde Lyster ej hans Hjærtes Gjæst.

Naar Efteraarets barske Storme true,
og Dagen korter af med tidlig Kvæld,
da øv din Haand ved Lampens milde Lue
og kvæg din Aand ved Kundskabs rige Væld.
Vil du i Staten vorde nyttig Borger,
da maa du agte Tidens dyre Guld,
og vil du have Værn mod Livets Sorger
da maa din Aand sig hæve over Muld.

J. Knudsen.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Ubetydeligheden ere de Tapper, hvorom de uhyre Hjul i den sammensatte Maskine, Samfundet, dreje sig, og den, som ingen Ubetydeligheder har at bebrejde sig, vil sandsynligvis, naar han husker sig om, kun finde faa store Fejl at affone med Anger.

Den gode Datter. Faderen: „Hvorfor ser du dig altid saadan om, naar vi er i Selskab, lille Anna?" — Datteren: „Jeg ser mig om efter en Svigersøn til dig, søde Fa'r."

Til Eftertanke. Der gives intet fuldstændigt Foraar; man vandrer altid paa en hendøet Tilværelses visne Løv.

— I Rosenknoppen findes alt forberedt; men Duft og Farve blive først til i Lyset.

— Der er ingen Blomst saa ensom i den stille Dal, at der jo ikke kommer en Bi for at smage dens Honning.

— Saalænge Træet staar i Blomster, behøver det ingen Støtte; men først naar det bærer Frugt, trænger det til den.

Stavelsegaade:

Det første alt kjendtes i gamle Dage,
selv Gubben Noa det monne smage;
da andet og tredje kom hjem fra Marken,
gik hele Familien ud af Arken.
Igjennem det hele gaar Varme, Lys,
mens ude det stænger Vinterens Gys.

A. Knudsen.

Geografisk Gaade: For- og Endebogstaverne af efterstaaende Navne læste nedad danne Navnene paa to Byer henholdsvis i Ungarn og Rusland: En By i Rusland, et Kanton i Sveits, en By i Preussen, en By i Holsten.

H. P. Nielsen.

Opløsninger fra Nr. 16:

paa den firkantede Rød:

H A L S
A D A M
L A V A
S M A G

paa Stavelsesgaaden: Regnskab.

paa Geografisk Opgave:

Magdeburg.
Afrika.
Ringsted.
Guadalkivir.
Ribe.
Erfurt.
Triest.
Elba.

Margrete. — Atterdag.

paa Gaaden: Lysefax.

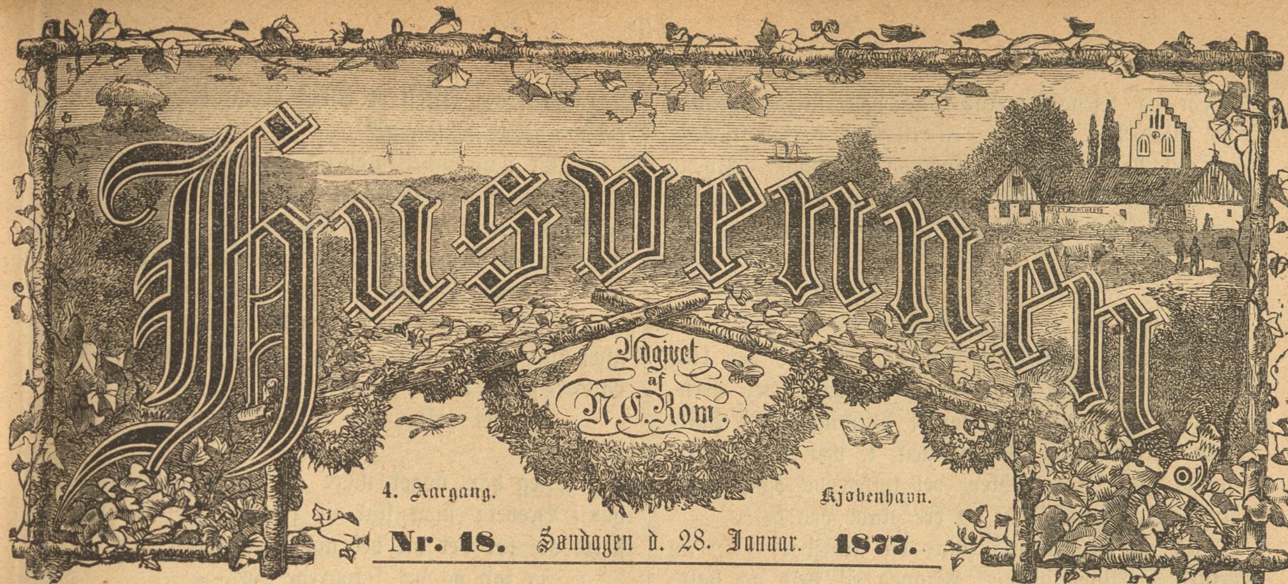
Brevvexling.

L—U: Venligst Tak.

Alfr. M. i Horsens. Venligst Tak for Skitsen. De ser Billedet i dette Nr.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjobenhavn.

Nr. 18. Søndagen d. 28. Januar. 1877.

Smaamænds Børn.

Fortælling af Knud Skytte.

(Fortsat).

En Lørdag Eftermiddag omkring ved Fastelavnstide kom Enkens Avlskarl rullende fra Kjøbstad. Han overlod det til Røgterdrengen at faa Hesten spændt fra og i Stald, og spankede stolt med Pisken i Haanden hen til Foderlokamret for at skifte Klæder. Men et Øjeblik efter kom han stormende ud af Foderlodøren og hen imod Drengen.

„Er det dig din Snothat, der har været inde i mit Kammer, hvad?" raabte han.

„Nej det er ej, det er Konen og Pigerne."

„Konen og Pigerne! Da skal da ogsaa Satan — — hvad griner du ad din Hundeunge! Griner du kanske ad mig?" Svup! fik Drengen en Lussing, saa han tumlede ved det, slap Hestene og tog til at brøle i højen Sky. Den vrede Avlskarl lod ham staa og vræle og Hestene løbe og slaa op, saa meget de lystede, han ind i Stuen. Konen kom ham i Møde i Døren; Pigerne stod tittede bag den linnede Køkkendør.

„Er det den Tak jeg skal have for al min Umag, Slid og Slæb, at jeg skal holdes for Trekant," raabte han, „ja saa skal Fanden, være Karl her, og ikke jeg." Og saa slog han i Bordet, saa det dundrede i Stuen.

Lille søde Lars, det er jo eneste Løjer og Kommers, kan du da ikke forstaa det, eneste Løjer," forsikrede Madmoderen og tog ham i Armen. „Herregud! ja havde jeg vidst, at du vilde blive saa forstyrret over det, skulde det minsæl aldrig have sket i Verden, men —".

„— Kommers, Kommers! Det er en slem Kommers den, he! Det er en slem Kommers at blive holdt for Nar da! — Giv mig hvad jeg har fortjent. Jeg vil ikke være her et eneste Minut længere, ikke et" — saa bandede han.

„Aller kjæreste lille Lars Kristian! Du maa ikke rejse, jeg tager min Død over det, rejser du. Det skal blive som du har snakket om, lille Ven; jeg kan ikke undvære dig, jeg hænger ved dig med min heleste Sjæl og Krop. Kom, kom med her ind i Sidestuen og sæt dig i Sofaen, jeg har branket et Par Andelaar til dig, de vil gjøre dig godt, Sukker-Ven. Kom, saa kan vi snakke videre."

Om det var de brankede Andelaar, der mættede og standsede Avlskarlens Vrede, eller det var Gretes øvrige søde Ord, er ikke godt at vide, men nok er det, han tav og fulgte villig og føjelig med Enken ind i Sidestuen. Døren lukkedes.

„Du søde Halvfems!" udbrød Pigerne, slog Hænderne sammen og fniste.

Hvad der gjorde ham saa opbragt? Ja det listede Røgteren sig til at se, den Gang han havde faaet Bæsterne i Stald og kom ind i Foderloen for at give dem Hakkelse. Kammerdøren stod mod Væggen. Paa det lille Bord ved Vinduet sad noget, der var lavet sammen af Halm, smaa Træstænger og Lars Kristians daglige Klæder, og skulde forestille en Skrædder, der sad og syede. Naalen var en stor Pølsepind og Traaden en Hyssingstrikke.

Hvad der blev „snakket" om i Sidestuen fik ingen at høre; men den anden Søndag efter lyste Præsten første Gang for Enken Grete Mette Simonsdatter og Ungkarl Lars Kristian Klavsen Banke.

En Maaned efter stod Bryllupet. Brudestuens mest i Øjne faldende „Prydelse" var en uhyre Moskrans eller Krone oppe over Brudebordet, pyntet med spraglede Baand og Papirsblomster samt Æg, som Kogekonen havde blæst Indholdet ud af og andre givet et glimrende Udseende ved at overklæbe Skallerne med Guld- og Sølvpapir. Om de hule, forgyldte Æg var et Tilfælde eller en vittig Hentydning til Brudeparret, skal jeg ikke kunne sige.

Brudgommens Forældre var ikke med til Bryllupet; det er ikke saadan, at de fattedes Lyst, men bare Bud.

En af Tjenestepigerne bar paa Bryllupsdagen nogen Mad hen til dem, og til Tak derfor skjældte Gjærtrud baade hende, Brud og Brudgom, Byens Folk og alle Mennesker i hele Verden ud for Ravneunger; men hun tog alligevel og spiste Maden.

Vel syv Aar er gangne hen.

Bødkeren i Hulebjerg bor der oppe ved den lille Bøgelund oven for Engen, det er hans det nette, hvidkalkede Hus med bruntfarvet Bindingsværk, hvidmalede Vinduer og Flagstangen i den lille Have. Han bor kjønt, Jes Bødker, det tykkes de ogsaa selv, baade han og hans Kone og ere glade ved det.

Jes og en Lærling staar og arbejder i det ny Værksted i Tilbygningen. Emner til helt og halvfærdigt Bødkerarbejde omgiver dem. Lærlingen fløjter og Jes nynner. Uden for synger Lærken og Droslen, Abildtræerne blomstrer, det er Skjærsommer. De syv Aar har ikke forandret Jes stort, han er kanske bleven en Smule mere sværlemmet, og saa har han lagt sig et tykt Skjæg til om Underansigtet, ellers er han den samme — nej hvad er det, han fører jo det ene Ben lidt stift naar han gaar? Det er et Minde fra Sankelmark, en østerrigsk Jægers Kugle ramte ham ved Knæet, men det gjør mig ikke stort, siger Jes. Kuglen har han inde i sit Hængeskab, men det er ikke en og hver, han viser den frem for. Han har ogsaa et andet Minde fra Krigen, et Sølvkors i et rødt og hvidt Baand; naar han til de store Højtidsdage og til Folkefester har sin bedste Frakke paa, kommer det frem, ellers ikke.

Nede fra den lille Toft bag Stedet kommer Else og deres Børn, to lyshaarede Smaadrenge. Hun har været nede at malke deres to Køer. Else er bleven lidt førladen, ellers er der heller ingen Forandring kjendelig paa hende. Hun sætter Mælkespanden paa Dørtrinet til Værkstedet.

„Vil du ikke snart lade Arbejdet hvile for i Dag, Jes? Solen er nede, og det er jo Lørdag Aften."

„Jo, nu er jeg lige strax færdig med Knuds Smørfjerding. — Ja hold du kuns op, Søren. Lad mig se dit Arbejde lidt. Ja, det var ret, det har du skilt dig godt ved. Det andet skal vi ogsaa nok komme efter."

„Der kommer Morbror Knud henne," raabte den ældste Dreng og stormede ned efter Vejen.

„Stump, Stump, Stump!" raabte den kommende, fangede Søstersønnen i sine Arme og løftede ham op paa sin Axel.

„God Aften i en Slump," bød han, da han naaede op til Huset, og satte Drengen ned.

„God Aften. Ja du kommer vel efter dit Smørtræ? Det er færdigt."

„Du er en ordholdende Mand, Svoger. Men mit Ærinde i Aften er ellers et andet: Farbror Peder er død sidste Onsdag."

„Er han død!" udbrød Ægtefolkene ad en Gang.

„Vor Herre ske Tak, der blev løst op for ham," føjede Konen til. „Han led haardt, stakkels Farbror. Nu har saa den øverste hørt hans Bøn og friet ham ud." Hendes Hænder samlede ved Forklædet.

„Ja, det er jo sjældent, at noget Dødsfald er glædeligt for os; men jeg tykkes vi tør sige det om hans," sagde Knud noget stille.

„Ja det tykkes jeg rigtignok og," svarede hans Søster.

„Jeg har noget mere at sige jer, som der staar om i Brevet; men skal vi ikke gaa op i Haven og sætte os, for det vil vel nok tage nogen Tid."

„Ja lad os det," svarede Jes.

„Gaa I nu, saa kommer jeg efter, naar jeg faar Mælken siet," sagde Husmoderen og gik ind med Spanden.

Lidt efter kom hun op til Mandfolkene, der sad paa en Bænk af Egegrene.

„Det er det, Else, at Farbror Peder har tillagt dig og Jes 4,000 Rd.", sagde Knud og rakte hende et Brev.

„Fire Tusend!"

„Ja det staar der med rene og tydelige Bogstaver. Du har jo alle Dage været hans Kjælebarn af vi fire Søskende, og jeg ved tilmed, at han skal have været saa over Maade glad ved det, du og Jes talte med ham om, da I var der henne. — Vi andre tre har han givet hver 2000."

„Men hvad siger min Faster, hans Kone til det?"

„Det er naturligvis med hendes Minde. — Du kan læse Brevet. — Der er jo ingen Børn, Gaarden er stor. Hun har med Guds Hjælp nok de Dage hun har tilbage, staar der i Brevet, og det er jo ogsaa sandt."

Else læste mens Jes gik efter en Pibe til Knud.

„Naa, det var nu det," tog den virksomme Knud Hansen atter fat, da han havde faaet Piben tændt. „Paa Mandag Morgen tidlig kommer vi kjørende og tager jer paa for at I kan være med at følge ham til Jorde. Paa Fredag skal Palle Grej — eller hvad jeg vilde sige — Lars Bankes Gaard sælges, ved I jo nok. Nu er det mit Raad til jer, at I kjøber Hovedlodden, Toften, med Bygninger og samt; der er vel en 20 Tdr. Land, men det kan I nu saa magelig magte at kjøbe. Hvad siger I?"

Ægtefolkene saa paa hinanden. Else saa ned over Haven, Huset, Toften og Omgivelserne.

„Vi har det rigtig godt her," sagde hun saa.

„Ja vi er glade ved den her lille Plet," føjede Jes til. „I kan blive lige saa der," mente Knud.

„Mon?" sagde Konen lidt tvivlsomt.

„Det vil jeg da haabe. I kommer jo til at

bygge lidt om ved det, men saa kan Stedet ogsaa komme til at ligge lige saa kjønt som dette her. Bødkeriet ligger det jo lige saa godt for, ja bedre kanske, og det kan du jo lige godt blive ved at drive paa, Jes, fordi du er en lille Gaardmand. Saa er der endvidere det, at det maa være rart for jer at faa lidt at kjøre med, og til Slutning det, at saa bliver vi jo næsten Naboer."

Bødkeren og hans Kone sundede lidt paa det.

„Jeg tykkes ikke jeg nænner at lade fremmede drage ind i vort Hus," ytrede Konen.

„Jamen hør, vi kan jo sælge det til Inger og hendes Mand," sagde Jes, idet han rettede sig rask.

„Ja det var det bedste endnu. Af dem har vi ikke nødig at tage den højeste Pris; Morten kan her faa en god Plads som Snedker, og, hvad der er det glædeligste, vi faar lille Inger til, at bo i vort Hjem."

„Saadan maa det blive," sagde Knud.

Og saadan blev det.

„Det skulde Palle have drømt om, at alle hans Grunker og hans gode Gaard skulde saa skammeligen blive ødt og splittet ad," sagde en hvidhaaret gammel Bondemand til en anden, da de paa Avktionsdagen sad paa en sammenfoldet Harve et Stykke borte fra hvor Herredsfogdens Fuldmægtig stod og udførte sin Gjærning og der under opvartede med en Hob Vittigheder, som snart sagt han selv var den eneste der fandt morsomme.

„Med Synd det kom,
med Sorg det gaar,
som Avner det adspredes," svarede den anden dæmpet.

„Ak ja, du har Ret i det, Hans Iversen." — De tav lidt.

„Hvor længe er det vel nu siden Gert Mett' hun døde?"

„Paa andet Aar. — Godt var det Vorherre skilte dem ad. Saadan som de levede sammen, da det tog til at gaa til agters med dem, byggede de jo næsten daglig Dag paa Helvede. Muk og Knur, Kiv og Strid, hasted fra Morgen tidlig til Aften silde, det er alle Dage et sølle Liv, men skrækkeligt mellem Ægtefolk, og især har de Børn; hvem der saar Tidsler, avler aldrig Hvede."

Saa gik der fem Aar. I dem havde faa eller ingen i Hulebjerg hørt noget til, hvor Lars Kristian færdedes. Strax efter at Gaarden var solgt og Gjælden dækket, var han draget fra Byen og Egnen med det Par tusende Daler, der blev til overs. Der ymtedes i Førstningen om, at han havde slaaet sig til at være Pranger, men ingen vidste det med Sikkerhed, og efterhaands taltes der sjældnere og sjældnere om ham. Da et Par Aar var gaaet, kom det Rygte til Bys, at han var død.

En Vinteraften kom Knud Hansen hen til Jes Vigs. „God Aften, agtværdige Hr. Sogneraadsformand og Formandsinde," hilste han med spøgende Vittighed. „Til Lykke med jer ansvarsfulde Post, Svoger og Søster."

Jes og hans Kone lo.

„Du bliver da heller aldrig i Verden klogere, Knud," svarede Søsteren i det hun rakte ham Haanden. „Jeg havde endda troet, at naar du blev gift, skulde det have givet en Forandring. — Hvifor kom Ane ikke med her hen?"

„Hun har saa urimelig travlt i Aften. Jeg gaar ogsaa knap igjen; jeg keg bare ind til jer for at lykønske jer i Anledning af den store Ære, der er vederfaret jert Hus."

„Ja jeg havde nu langt hellere set at de havde taget dig til Formand, Knud; for jeg er halvvejs ræd for, at det er over mine Evner."

„Mig til Sogneraadsformand! Det sker vist aldrig. Siden jeg tog mig af og arbejder med Skyttesagen og de Ting, og nu sidst hjalp Ingers Mand til at faa en Sniitteskole i Gang; er flere af de vise Fædre blevne rædde for at faa mig i deres Raad; de tror jeg vil gjøre baade dem og hele Sognet tummelumsk i Hovedet. — Nu ja, ikke for det, jeg skulde minsandten ogsaa dundre for deres Øren, saa det havde Fynd og Klem, kan du tro."

„Det ligner dig. — Men de ved jo dog ogsaa, at jeg har hjulpet lidt til; hvorfor tog de saa mig?"

„Du, Jes, gjælder for en rar og godsindet Mand — hvad du jo ogsaa er — som de i et og alt mener at kunne faa det med, som de ønsker."

„I et og alt? Det kunde dog være at de toge ligesom lidt fejl af mig, tror de det; for — —".

Jes's Røgterdreng kom i det samme ind med et Par Blade og nogle Breve, som han havde hentet paa Landsbyens Brevsamlingssted. Sogneraadsformanden aabnede et stort, blaat Brevomslag og begyndte at læse:

„Nu begynder den alvorlige Del af Festen," sagde Knud dæmpet og blinkede skjælmsk over efter sin Svoger.

„Se, Else, sikken Værdighed og Alvor din Mand han læser med. — Jes, du ligner vor gamle — —."

„Nu har jeg aldrig kjendt Magen!" Jes lod overrasket Haanden, der holdt Brevet, synke ned paa Bordet.

„Hvad er der ved det? spurgte hans Kone og hendes Broder pludselig spændt, og saa stift paa ham.

„Vi skal have Lars Kristian paa Sognet. Læs." —

(Sluttes).

Opiums-Valmuen.

Efter forskjellige Kilder ved C. T.

Blandt alle de Planter, der i saa stor Mængde komme frem mod Enden af Foraaret, have Læserne vistnok lagt Mærke til en lille bleggrøn Plante, med store Blomster af en stærk rød Farve. Hver Blomst, der kun har en meget kort Varighed, har fire, et affaldende Kronblade, men ingen Bægerblade; disse ser man aldrig paa den fuldtudsprungne Blomst, men kun paa Knoppen, og saa snart denne udfolder sig, falde begge Bægerbladene af. Naar man brækker Stængelen eller gjør et Indsnit i den umodne Kapselfrugt, kommer der en hvid Saft frem, der ligner Mælk og kaldes Mælkesaft. Denne lille Plante er Valmuen, af hvilken vi her have flere forskjellige Arter, der gro vilde langs Vejene, paa Markerne og mellem Sæden. Ogsaa i Haver finde vi meget almindelig forskjellige Arter af Valmuer, dere ere indførte fra sydligere Lande og dyrkes som Prydplanter; de ere højere, have større, forskjelligt farvede Blomster og ere meget rigere paa Mælkesaft end vore hjemlige Arter. Af disse Prydplanter ville vi her kun holde os til Opiums-Valmuen, da denne er af langt større Vigtighed end de andre Arter. Hos os dyrkes den som sagt kun som Prydplante, men i mange sydligere Lande især i Asien dyrkes den i stor Udstrækning for Frøenes og Mælkesaftens Skyld. Frøene bruges enten til at strø uden paa fint Hvedebrød eller til at presse en fed Olje af, den bruges ved Madlavning og paa flere andre Maader. Det er imidlertid ikke saa meget for Frøenes som for Mælkesaftens Skyld, at denne Plante dyrkes i et saa stort Omfang. Det er nemlig af dens Mælkesaft at man faar det vigtige Æmne, Opium, der spiller en stor Rolle i det menneskelige Samfund. Dette Æmne vindes ved et Indsnit i den umodne Kapselfrugt, efter et saadant Indsnit flyder der en hvid Saft ud i Skikkelse af Taarer eller Draaber. Denne Saft størkner hurtig i Luften og faar da en brun Farve, der stadig bliver mere mørk. Saasnart Saften er størknet, indsamles den og er nu færdig til at gaa i Handelen under Navn af Opium. Denne vigtige Handelsgjenstand har en styg, døvende Lugt og en meget ubehagelig Smag. Opiumet bruges som før nævnt paa flere forskjellige Maader, dets vigtigste Brug er som Lægemiddel og som saadant kan det ikke skattes højt nok. Det, der gjør Opiumet brugeligt som Lægemiddel, er dets døvende Virkning paa Nerverne. Denne Egenskab viser sig ikke alene hos det rene Opium, men ogsaa hos Opiums-Valmuens Blomster. En eller anden af Læserne har maaske gjort den Erfaring, at naar man lugter flere Gange stærkt til Blomsterne, der have en ubehagelig, døvende Lugt, bliver man let søvnig, ja kan endog faa stærk Hovedpine. Opiums-Valmuen er nemlig en Giftplante, men dens Gift er ligesom flere andre giftige Æmner af ikke ringe Vigtighed som Lægemiddel. Denne Gift findes kun i Mælkesaften altsaa ogsaa i Opiumet, og det er alene Mængden, der nydes af dette, som afgjør om det virker dræbende eller helbredende paa vort Legeme. Naar der nydes en stor Mængde af det, kan det let have en dræbende Virkning, men nydes det derimod kun i ringe Mængde, har det en gavnlig Virkning i flere Sygdomme. Som Lægemiddel bruges det for Exempel mod Krampe, til at døve Smerter og fremkalde Søvn med; mange Mennesker, der have lidt af en eller anden smertelig Sygdom forbunden med Søvn-

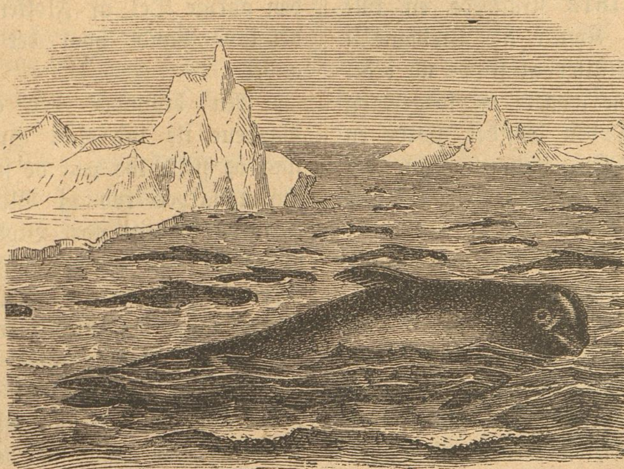
En Opiumsryger.

løshed, kunne alene takke Opiumet for den styrkende Søvn, de af og til have faaet og som skyldes dets døvende Virkning paa Nerverne. Denne Virkning har sin Oprindelse fra et Emne, som Opiumet indeholder og som kaldes **Morfin**, der maaske vil være bedre kjendt af de fleste Læsere end selve Opiumet.

Foruden Opiumets Brug som Lægemiddel har det ogsaa et andet Brug, som man i Grunden snarere maa kalde et Misbrug, og det er dette der er den vigtigste Aarsag til, at Opiums-Valmuen dyrkes i saa stor Udstrækning. Det meste Opium bruges nemlig ikke som Lægemiddel, men som Berusningsmiddel, og som saadant er det meget almindelig i mange Lande, især i Kina og Indien, hvor det nydes enten som Piller, Draaber eller i egne dertil indrettede Piber. Paa den sidste Maade nydes det især i Kina, hvor Opiumsrygningen er almindelig udbredt baade mellem de rige og de fattige Kinesere. Overalt i Byerne i Kina finder man smaa Boder, hvor de fattige Kinesere kunne faa deres Lyst til Opiumsrygningen tilfredsstillet, medens de rige gjøre det i deres eget Hjem. I enhver saadan Bod er der opstillet brede Bænke, med Bambusmaatter, paa hvilke Rygerne lægge sig, idet de tage fat paa den kjære Pibe. Denne dannes af et Bambusrør med et lille Hoved, i hvilket der lægges en Stump Opium af Størrelse som en Ert, der først holdes et Øjeblik i Flammen af en brændende Lampe. Røgen indsuges ligesom af en almindelig Tobakspibe, holdes en kort Tid i Munden og blæses derpaa ud gjennem Næsen. Efter som Rygeren er mere eller mindre vant til denne Nydelse vil Opiumet virke paa ham efter længere eller kortere Tids Forløb. Hans Nervers Virksomhed forhøjes. Indbildningskraften bliver mere livlig og han mærker en behagelig Følelse af Velbefindende og Sorgløshed, men hvis Rygningen fortsættes i længere Tid, bliver denne Følelse afløst af et Ildebefindende og en fuldstændig Bevidstløshed som under en stærk Rus, og Rygeren falder i en dyb Søvn, der varer i flere Timer. Naar han vaagner op af Søvnen, er han mat og saa kraftesløs, at han i nogen Tid er aldeles uskikket til Arbejde. Paa medfølgende Billede, se Læserne hvorledes en forfalden Opiumsrøger kommer til at se ud. Rejsende beskrive det som et forfærdeligt Syn at se de ulykkelige som ere hengivne til denne Last, der tilsidst bogstavelig bringer dem til at se ud som Skind og Ben, eller rettere som en med Skind overtrukken Benrad.

Trods de ubehagelige og skadelige Eftervirkninger af Opiumsrygningen hengive Kineserne sig dog med den største Lidenskabelighed til denne afskyelige Vane eller Last, som efterhaanden aldeles ødelægger deres Sundhed udtærer dem og gjør dem uskikke til alt Arbejde. Den kinesiske Regering har derfor flere Gange af al Kraft søgt at faa denne fordærvelige Vane udryddet, som har grebet saa stærkt om sig, at hele Riget trues med Undergang. Den forbød under strænge Straffe baade Indførselen og Brugen af Opiumet, men dette Forbud bragte den paa en fjendtlig Fod med England. De engelske Kjøbmænd tjente nemlig store Summer ved at indføre Opium til Kina og vilde ikke opgive denne fordelagtige Handel, og de bleve mærkeligt nok støttede af den engelske Regering. Det gik endog saa vidt, at det af denne Grund kom til en Krig mellem England og Kina, der varede et Par Aar og endte uheldigt for det sidste Rige. Som Følge heraf har det ikke været muligt for den kinesiske Regering at tilintetgjøre Opiumsrygningen, der stadig griber mere og mere om sig i det himmelske Rige.

For at Læserne kunne gjøre sig en Forestilling om den Udstrækning, i hvilken Opiums-Valmuen dyrkes, ville vi til Slutning kun nævne, at der i Aaret 1857, alene fra Forindien blev udført Opium til en Værdi af 120 Millioner Kroner, af hvilket det meste gik til Kina.

Grinden.

Grinden.

Efter Brehm.

Af alle Havets Gaver er der ingen vigtigere for de fattige Norlændere, samt især for Færingerne, Islænderne og Indbyggerne paa Orkneyøerne end Grinden eller Grindehvalen, som hører til Tandhvalerne. Den bliver 16—20 Fod lang, 10 Fod i Omfang og kan opnaa en Vægt af 5,000 Pund. Farven er paa Ryggen og Siderne sort, under Bugen hvid. Kjæberne ere forsynede med lange og kegledannede Tænder, der, naar Munden lukkes, gribe ind i hverandres Mellemrum.

Grinden er den almindeligste og mest udbredte af alle de forskjellige Arter af Delfiner (en særegen Afdeling af Tandhvalerne). Dens egentlige Hjem er det nordlige Ishav, hvorfra den foretager uregelmæssige Vandringer til Nordhavet, det atlantiske Hav og det stille Hav, ja endog helt ned i Middelhavet. Den er et meget selskabeligt Dyr, der altid færdes i Flokke, hvilke som oftest dannes af et Par hundrede Stykker med en gammel Han som Fører. Det er en saadan Flok Grindehvaler, der er fremstillet paa medfølgende Billede, paa hvis Baggrund der ses flere svømmende Isbjærge. Paa deres Vandringer hændes det undertiden at Grindene komme for nær ind til Kysten, hvor de da strande, naar Vandet er saa lavt, at de ikke kunne røre sig frit i det. I Aaret 1799 strandede en Flok paa 200 Stykker og i 1805 en anden Flok paa 300 paa Shetlandsøerne. I 1809 og 1810 strandede ikke mindre end 1,100 i en Bugt paa Island, som Hvalerne meget ofte søge hen til og som derfor kaldes Hvalfjorden. I Vinteren 1812 strandede en lille Flok paa 70 Stykker paa Kysten af Bretagne i Frankrig; de søgte forgjæves atter at slippe ud i det dybere Vand, men bleve stedse svagere og svagere og udstødte Klagetoner, indtil Døden omsider gjorde en Ende paa deres Lidelser. En gammel Han, der vistnok havde været Fører for Flokken, levede i hele 5 Dage.

Blandt Færingernes mere tilfældige Erhvervskilder indtager Grindefangsten en meget fremragende Plads. Aldrig saa snart har en Fiskerbaad opdaget en Flok Grindehvaler, før den strax iler ind til Kysten med denne vigtige Efterretning. Alle Indbyggerne komme i travlt Røre; indtræffer Efterretningen midt under Gudstjenesten, bliver endog Kirken forladt af Tilhørerne, som ile ned til Stranden. Bavnerne blive tændte og blusse fra Fjældtop til Fjældtop, og ved Hjælp af disse Bavner udbredes Budskabet i en kort Tid fra Bygd til Bygd paa alle Øerne. Bavnerne dannes som oftest af Halmbaal, og det Sted, hvor det brænder, tyder den Retning som Grindeflokken maa søges i. Overalt hører man Raabet „Grindebud", der gjentages fra Dør til Dør, og overalt hersker der det livligste Røre. Nogle af Indbyggerne gjøre Baadene klare og gaa om Bord i dem, medens andre følge efter med store Hvalknive. Hist løber en Kone efter sin Mand med et Stykke tørret Kjød, for at han ikke skal sulte under Fangsten, her løbes der Børn over Ende og af og til plumper der en Mand i Vandet fra Baadene af lutter Travlhed. Baadene, der have 8 Mand om Bord, støde strax fra Land, Folkene i dem trække Trøjerne af og bruge Aarerne saa flinke, at de synes at flyve afsted som Pile. Alle Baadene, hvis Tal ofte løber op til over 50, danne en stor Halvkreds omkring Grindeflokken og drive denne langsom ved Raab og Spydkast ind i en Bugt hvor Vandet ikke er ret dybt. En saadan Grindefangst giver et livligere Skue, som man ikke let glemmer igjen, naar man en Gang har set det. En stor Del af Hvalerne ere synlige, hist og her dukker der et Hoved op og udsprøjter en vældig Vandstraale. Jo nærmere Flokken kommer Bugten og Landet, desto mere urolig bliver den, det er ligesom de stakkels Dyr ane den Fare, der true dem. Baadene trække sig mere og mere sammen, Grindehvalerne trænges sammen i en tæt Hob som Faar, der føres til Slagterbænken; de svømme stedse langsommere og langsommere. Pludselig gjøre de Mine til at vende om, og nu indtræder det afgjørende Øjeblik. Alle Baadene styrte ind paa Grindehvalerne, idet Mændene opløfte et vildt Skrig og med brede Harpuner saare de Hvaler, der ikke ere Baadene saa nær, at de kunne knuse dem med et Slag af deres Hale. Paa denne Maade lykkes det som oftest at hindre Flokken i atter at komme ud i det aabne Hav. De saarede Dyr svømme gjennem Vandet med en Pils Hurtighed og den øvrige Del af Flokken følger efter dem ind paa det lave Vand, hvor det ene Dyr strander efter det andet.

Nu begynder der et ivrigt Slagteri. Alle Baadene ile ind efter Hvalerne, og Mændene i dem slaa og stikke løs paa de stakkels Dyr af alle Kræfter. Havet farves rød af Blod i en stor Omkreds, og Grindene sprøjte store Blodstraaler i Vejret fra Blæsehullerne. De saarede Dyr piske under Dødskampen Søen med Halen, saa at Vandet stænker vidt omkring. Nu er ogsaa det Øjeblik kommet, da de Folk, som ere blevne paa Land, kunne tage Del i Virksomheden. Som drevne af Mordlyst styrte de sig ud i det lave Vand væbnede med store Knive, som de støde i Grindehvalerne, eller ogsaa slaa de store Jærnkroge, til hvilke der er fastgjort et Tov, ind i det saarede Dyrs Krop eller Blæsehuller og trække det helt op paa Land, hvor det dræbes ved et Tværsnit over Nakken. Ligesom Soldaten i Slaget mister al menneskelig Følelse og bliver til et vildt Dyr, saaledes opflammes Færingerne under Grindefangsten til Raseri og Dumdristighed. Alle Lidenskaber blive vakte, og de ellers saa fredelige og godmodige Færinger skifte aldeles Natur ved denne Lejlighed. Deres Hænder, Ansigt og Klæder ere fulde af Blod, saa at de ligne rene Kannibaler. Overalt hører man Kiv og Strid og der viser sig ikke det ringeste Spor af Medlidenhed med de stakkels Dyr, der falde som Offere for dette vilde Slagteri. Amtmanden maa som oftest være til Stede ved en saadan Fangst, da hans Nærværelse som oftest ene er i Stand til at hindre blodige Kampe mellem Mændene. Slagteriet er ikke uden Fare for Deltagerne, da det undertiden hændes, at en Mand, der kommer en Grindes stærke Hale for nær, bliver dræbt eller farligt saaret af denne.

Udbyttet af Fangsten deles paa den Maade, at

enhver Grindehval bliver maalt og dens Størrelse optegnet paa Huden. Derpaa bliver Tienden lagt til Side; den største Grindehval tilhører den Baad, der først opdagede Flokken, og nogle Stykker tilkomme Præsten og de fattige. Resten uddeles efter bestemte Love mellem Strandens Ejere og de Folk, som have deltaget i Fangsten. Kjødet af de dræbte Grindehvaler bruges i Husholdningen, idet det enten nydes fersk eller ophænges i Strimler for at tørres. Det tykke Lag Fedt, som Grinden har under Huden er af endnu større Vigtighed end Kjødet; det smeltes eller koges til Tran. Undertiden indsaltes det og røges for at blive brugt som Flæsk.

Hunden.

Af E. Toepfer.

(Sluttet.)

Følgende aldeles troværdig Fortællinger kunne bedst give Læserne en Forestilling om Hundens fremragende Egenskaber, og om hvad Afrettelsen er i Stand til at udrette hos den.

En engelsk Naturforsker saa i en vild og ensom Egn i Cumberland paa en fremspringende Klippe en Mand, der efter hans Fagter at dømme meddelte Befalinger til nogen i en eller anden af den Mængde smaa Dale, der gjennemskære dette Strøg. „Jeg," siger Naturforskeren, „kunde ikke gaa videre, før jeg havde forvisset mig om, hvad Manden egentlig havde for, og idet jeg nærmede mig, opdagede jeg en lille sort Hund, som fra forskjellige Kløfter hentede flere smaa Flokke af Faar og jagede dem hen til et vist Sted paa den aabne Mark; hver Gang den havde bragt en saadan lille Flok til sit Bestemmelsessted, saa den op til sin Herre for at faa et nyt Tegn til at gjennemsøge endnu en Dal med samme Formaal. Jeg ventede, indtil Hunden paa denne Maade havde samlet hele Hjorden, da steg Hyrden ned fra det Punkt, hvor han havde holdt Udkig, og tog selv Faarene under sin Varetægt; saa snart dette skete, holdt Hunden sig beskedent bagved. Dens Forretning var for en Tid til Ende, og jeg saa den løbe den øvrige Del af Vejen lige bagved sin Herre, med hængende Hoved og Halen mellem Benene, som om om den nu ikke havde det mindste at sige, hverken i sine egne Tanker eller i Herrens."

I den samme Egn var der en Gang en Hyrde, som vogtede sine Faar i Nærheden af en lille By, hvis Kro havde en stærk Tiltrækning for ham. Vejret var bitterlig koldt, og han kunde ikke udholde at blive hos Faarene; han overgav dem derfor til sin Hunds Varetægt, medens han selv søgte ind til Kroen. Her blev han saa drukken, at han snart glemte baade Faarene og Hunden og blev saa længe borte, at han fandt den stakkels Hund død paa sin Post, da han kom tilbage. Der var forløbet mere end to Dage, uden at den var bleven afløst fra sin Vagt; den havde hverken havt Føde eller Ly, men blev dog tro til det sidste og sultede ihjel under Udførelsen af sin Pligt.

En Hyrde var en Gang i sit Hus i Samtale med en fremmed, og han vilde da vise denne, hvor klog hans Hund var; den laa ved Arnen i Stuen, hvor de var, og i Talens Løb sagde Hyrden: „Nu tror jeg saamænd, at Koen er i Kartoflerne." Uagtet han med Forsæt ikke lagde mindste Vægt paa disse Ord, men sagde dem i en rolig, ligegyldig Tone, sprang Hunden, som tilsyneladende laa og sov, øjeblikkelig op og hoppede ud gjennem det aabne Vindue og kravlede op paa Taget af et meget lavt Sidehus, fra hvilken den kunde se Kartoffelmarken. Da den ikke kunde opdage Koen, løb den hen og kigede ind i Stalden, hvor den stod, og da den saa, at alt saaledes var i bedste Orden, kom den igjen ind i Stuen. Efter kort Tids Forløb gjentog Hyrden de samme Ord, og paany løb Hunden ud, men da der paa samme Maade tredje Gang blev gjort blind Alarm, gik Hunden hen til sin Herre, logrede med Halen og saa ham ind i Ojnene med et saa morsomt spørgende Udtryk, at han ikke kunde lade være at le af den; da vendte den sig om med en sagde Brummen og lagde sig med en fornærmet Mine i sin varme Krog, som om den var bestemt paa ikke paany at lade sig gjøre Nar af.

Paa en Gaard var der to Grævlingehunde, som havde fattet en gjensidig Forkjærlighed for hinanden. Man lagde Mærke til, at de ofte begge vare fraværende to eller tre Timer om Dagen, og ved nøje at iagttage dem opdagede man, at Jagten var den Idræt, som lokkede dem ud. Den Maade, hvorpaa de foretog denne, var mærkelig nok. Den ene af Hundene, som hed Spot, spillede altid Herren; naar de kom til det Sted, hvor de agtede at foretage deres Jagt, satte den sig paa en aaben, fritliggende Plet, helst en lille Høj, om en saadan var i Nærheden, hvorfra den kunde overse Egnen rundt omkring; her sad den paa Udkig, indtil dens Fælle, som imidlertid gjennemstrejfede Jagtomraadet paa alle Ledder og Kanter, havde opjaget en Hare eller Kanin, saa gave de sig begge i Forening til at forfølge deres Rov. Det hændte en Gang, at den af de to Hunde, hvis mere underordnede Forretning det var at spore og opjage Vildtet, fik sit ene Ben brækket; den blev strax forbundet, og Benet lægtes snart; men den var dog i længere Tid ude af Stand til at løbe langt. Imidlertid vilde den nødig undvære sin Jagt, og Vennen vilde nødig undvære dens Selskab; de syntes virkelig ogsaa at være komne overens om et Middel for at hjælpe sig ud af denne Vaande. Den halte Hund

spillede nu nemlig Herre, idet den indtog Sædet paa Højen, medens Spot jagede Vildtet op; naar dette var sket, forfulgte de det begge paa sædvanlig Maade.

En Savojard-Dreng havde taget sit Stade paa Hjørnet af en meget befærdet Gade i Paris, hvor han tjente Livets Ophold ved at børste Sko eller Støvler for de forbigaaende. Hans eneste Ven og Ledsager var en sort Pudel, som han holdt meget af og trolig delte sin Føde med. Dette kloge Dyr hjalp ham ogsaa ved at skaffe ham Fortjeneste, men naar der var hengaaet en Tid, uden at nogen havde villet ladet sit Skotøj pudse, løb Pudelen hen og stak en af sine Poter i Rendestenen, hvor efter den søgte at komme til at træde en eller anden Forbigaaende paa Foden med sin smudsige Pote og herved bringe ham til at lade Skoen eller Støvlen pudse. Det varede ikke længe, før man opdagede, at Pudelen tilhørte Savojard-Drengen, samt hvorledes den hjalp ham til en Forøgelse af hans Fortjeneste. Opmærksomheden blev herved henvendt paa dette kloge Dyr, og mange Parisere fandt en Morskab i daglig at lade deres Skotøj tilsmudse af Hunden og bagefter børste af dens Herre. En rig Englænder havde ogsaa flere Gange prøvet Hundens Klogskab og var bleven saa indtagen i den, at han vilde kjøbe den af Drengen. Denne vilde nødig skille sig af med den, men da Englænderen omsider bød ham en stor Sum Penge for den, solgte han den dog. Drengen angrede snart Handelen, da han savnede sin tro Ven, og hans Fortjeneste daglig blev ringere, siden Hunden var kommen bort fra ham. Hvor stor var derfor ikke hans Glæde og Forbavselse, da Hunden efter nogen Tids Forløb en Dag vendte tilbage til ham, men rigtignok i en meget smudsig og udmagret Tilstand. Englænderen havde ført den med sig over Calais til London, hvorfra den af Længsel efter sin gamle Herre var løben bort. Hvorledes det var lykkedes den at komme over Vandet, vidste man ikke med Sikkerhed, men mente at den havde sneget sig om Bord paa et Skib og var sejlet med dette fra Dover til Calais. Drengen beholdt nu Hunden og skilte sig ikke mere af med den.

Bognyt.

Familievennen. Underholdende Billedblad for Hjemmet. Dette er Navnet paa et nyt Hefteskrift, som fra Aarets Begyndelse udkommer hver fjortende Dag. Da dette Blad sættes i Gang af Husvennens Udgiver, vil det være paa det rette Sted her med et Par Ord at gjøre Rede for hvad Meningen er med dets Udgivelse.

„Husvennen“ er fra sin Begyndelse særligt redigeret med Landet og Landboerne for Øje. At det Rette paa det nærmeste er truffet med Hensyn til Indholdet, derom vidner Bladets hurtige og store Udbredelse og den Yndest det har vundet overalt paa Landet. Da man nu hidtil i Grunden har savnet et lignende underholdende Familieblad for Kjøbstædernes Vedkommende, har Udg. gjort ikke faa alvorlige Forsøg paa at give Bladet Indgang i de jævne Kjøbstadborgeres Hjem; men det har vist sig, at man der har en ganske anden Smag end paa Landet, og at „Husvennens“ Fortællinger ikke passede til denne, hvorfor Bladet kun undtagelsesvis fandt Indgang. Derimod er dette lykkedes i høj Grad for flere meget slette Søndagsblade og særligt for ikke faa Romanrækker og Hefteskrifter af et meget daarligt Indhold, som finde Læsere i Mængde fordi de kolporteres — ombæres og falbydes ved Dørene — til Dels i Forbindelse med Olietryksbilleder. At erstatte hine slette Skrifter ved at byde en virkelig sund og god, for Kjøbstadbeboerne særlig afpasset Familielæsning, er da Hensigten med det nye Blad. Dette vil sandsynligvis passe ligesaa daarligt for Landboerne, som Husvennen for Kjøbstadboere, hvorfor det ikke er Hensigten at anbefale „Familievennen“ for „Husvennens“ Læsere. Men netop den Omstændighed, at de to Blade faa hver sin bestemt afgrænsede Læsekreds, medfører den Fordel at de fleste Billeder Tid efter anden kunne anvendes i begge Blade, og da de Træsnit som Billederne trykkes med ere overmaade dyre, vil der kunne anvendes baade flere og kostbarere Billeder naar der er to Blade om at bære Udgifterne, end naar der kun er èt, saa at „Husvennens“ Indhold kun vil vinde ved det nye Blads Fremkomst.

Oplosninger fra Nr. 17:

paa Stavelsesgaaden: Vindue.

paa den geografiske Gaade:

Buda. (lodret) — Bender. Uri. Danzig. Altona. — Riga. (lodret)

Brevvexling.

Til Deltagerne i Lærermødet i Aarhus. Forskjellige Omstændigheder har forsinket Udførelsen af Fællesbilledet, hvortil omtrent 140 Lærere have indsendt deres Portræt. Som Følge af Forsinkelsen vil de Deltagere, som have Lyst til at være med paa Billedet og til at eje det, men ikke har set sig i Stand til tidligere at indsende Fotografi, endnu kunne komme med, naar De inden Midten af Februar indsende deres Fotografi, med Navn tydeligt skrevet bagpaa, ledsaget af et Papir med deres sædvanlige Navneunderskrift samt Bopæl og Postadresse, til Hr. Fotograf Lønborg, Amagertorv Nr. 6, Kjøbenhavn. Det store smukt udførte Fællesfotografi vil da i sin Tid blive dem sendt mod Postopkrævning paa 4 Kroner. Dette meddeles i Anledning af mange Forespørgsler om denne Sag.

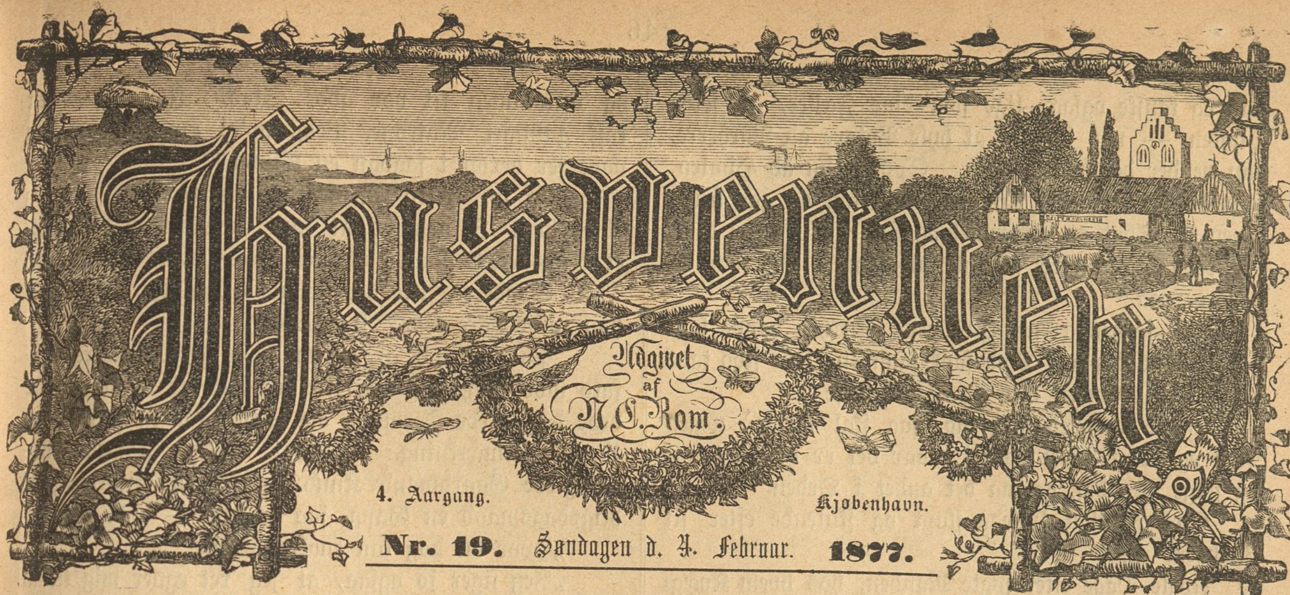
Lærer A. S i P. Den omtalte Geografi med Billeder, som i sin Tid bebudedes fra dette Blads Udgiver vil først foreligge trykt i Løbet af Foraaret, idet der bliver tegnet og udført et langt større Antal fine smaa Billeder (ca. 50) til den, end fra først af bestemt. De, og andre Lærere som ville vente paa Bogen, vil derved sikkert blive langt mere tilfredsstillet, naar De faar den, end om den var udkommet tidligere men tarveligere udstyret.

J. M. J. i V.: Venligst Tak! Jo flere, jo bedre.

A. P. C. — x — R i Th. — P. L. i K. — 5 x ÷ x — V. R. H. F. — Anders Knudsen: Tak; en Del vil blive benyttet.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 19. Søndagen d. 4. Februar. 1877.

Smaamænds Børn.

Fortælling af Jens Skytte.

(Sluttet.)

Tre Dage efter kom en lang knoklet Karl, en ren Stodder at se til, med en gammel Straahat paa et forsviret Hoved, en luvslidt, falmet Klædes Overfrakke, der slaskede vid og uordentlig om hans Krop, slentrende ind ad Sogneraadsformandens Port.

Jes, som i det samme gik over Gaarden, standsede. Den fremmede spankede ham i Møde.

„God Dag," sagde han frækt og kastede i det samme højre Pegefinger op til Hatteskyggen. „Dersom man ikke har den Fornøjelse at kjende mig, saa har jeg herved den Ære at melde mig som Kvæghandler Banke. — Ja du ser paa mig, Jes Vig. Sagen er den, at jeg har været gebommerlig uheldig med mine Affærer, derfor er jeg kommen saa nedersaksisk paa Knæerne og ser saa udelikat ud. Hør du, Jes, du sidder jo nu paa den grønne Gren, du kan vel gi'e mig et Par andre Støvler? se en Gang sikken et Par Kaniner jeg maa gaa med du; det er sgu en evropæisk Nødvendighed at jeg faar et Par andre, ellers gaar jeg rent til Rotterne. For Resten er der en hel Del andet, jeg har Brug for, og det er jo jer Pligt at give mig det, ved du vel?"

„Hvad du trænger til, skal du faa," svarede Jes. „Men sig mig nu, Lars Kristian, skammer du dig ikke ved, at en Mand som du, der en Gang har haft fuldt op af Rigdom, nu maa ty til Sognet for ikke at sulte ihjæl?"

„Man hører strax hvad du er bleven, Højstærede! Skulde en Borger skamme sig ved at forlange, hvad han har Ret til, maa jeg spørge, hvad? Men det er Storbøndernes stadige skraalende Sang — og den kvækker du med i, saa godt du kan — forlanger vi mindre heldige Arbejdere vore Rettigheder, saa løfter der sig et Skraal over det ganske Land: Nej, nej, nej! det gaar aldrig an at lade dem faa det og det! raabes der. — Og det kalder I Lighed! Det kalder I Frihed og Broderskab."

„Naa, du er af det Slags Folk, Lars Kristian. Ja saa. — Hvad I med Ret og Billighed kan forlange, det skal I ogsaa nok faa, saa vidt det kan enes med Lov og Orden i Landet."

„He, Lov og Orden!" vrængede Lars Kristian og spyttede paa sin gamle Maade. „Det er en god Sludder, den. — Men jeg har ellers noget andet at tale om. Jeg er gaaet her til for at se paa den Lejlighed, jeg skal bebo. Vis mig den; min Borgerinde venter efter mig oppe i Nabobyens Kro."

„Din Borgerinde? Er du da gift?"

„Nej — ja, det vil sige, at der er ingen af Sortkjolerne, som har drævet og læst os sammen, men det er en frivillig Overenskomst og Forbindelse mellem hende og mig, ser du."

„Naa I lever paa Polsk altsaa? — Ja hør nu lidt, Lars Kristian: det er Sognets Pligt at sørge for dig, men understaar du dig i at slæbe din Kvind med her til, som du ikke er viet til, men er rendt sammen med paa Hundvis, da skal jeg være dig Mand for at hun skal blive flyttet langt snarere herfra ind her til. Det kan du lide paa."

Den ellers saa rolige Mand var bleven bleg og dirrede af Harme. Den anden veg overrasket og forskrækket et Par Skridt tilbage.

Jes vedblev:

„Vil du vide, hvor du skal bo, da er det i dit Fødehjem. Begge dine Forældre ere døde, og havde fremmede ikke været bedre imod dem end du, deres eneste Barn, var det, kunde de gjærne have ligget og vansmægtet af Nød og Sult. En Pjalt som du, raaber højt om dine Rettigheder, men du vil ikke vide af dine Pligter at sige, din dovne, usle Karl, du er, dem skyder du fra dig, og det fordi du er en elendig Stymper. Du vrænger og spotter ad Ægte-

skab og kanske ogsaa, lige som dine Fæller, ad selve Himlen — var dig for at hyle Buløxe ad Vorherre, han vender det hvasse igjen. Spytter du ad Himlen, faar du det tilbage i Ansigtet. Nu kan du gaa her i Byen til Spot og Skræmsel og som et Spejl for dem, der er i Færd med at stile ad samme Vej som du vandrer paa."

Den forhenværende Prangers Frækhed havde tabt sig og hans kæphøje Mod sank sammen; han stod tavs og pirrede i Sneen med sin Støvlenæse.

„Kom nu med mig ind, saa skal du faa nogen Mad og noget andet Fodtøj; naar det er besørget skal jeg følge med dig, og faa det andet i Orden."

Lars Kristian luskede slapt og skulende efter sit Bysbarn.

Nogle Dage efter søgte Manden, hos hvem Kvæghandleren var bleven sat til Arbejde, ham i hans Hjem. Han fandt ikke sin Tærsker, men paa Bordet laa et stort Stykke graat Papir, fra Ende til anden overmalet med en storstilet Kulskrift, hvoraf Manden efter en Del Møje fik den Oplysning: Jeg siger saa lumsk; Tak for mig — jeg skal ikke ha' noget af at være Jeres Trældyr. Jeg vil nok tærske, men det skal være Jeres og alle de andre Tyranners Rygstykker. Længe leve Friheden og F.... i Vold med jer tykke Bønder!

I Hulebjerg hørtes eller spurgtes der aldrig fra ham siden; han var borte og blev borte.

Atter en Vinterkvæld.

Ude knyger og fyger det; inde i Jes Vigs Hjem er der Hygge. Ilden sprager og smaabrummer i Kakkelovnen, Manden læser højt, Karlen fletter paa en Pilekurv, Drengene sysler med Træskærerarbejde og Kvindefolkene spinder og binder. Nærmest Ovnen sidder en mild gammel Kone og binder, det er Farmo'r, Bedstemor. Hun kommer nu og da omkring til sine Børn og er en velkommen Gjæst, ikke mindst for Børnebørnene, thi hun fortæller saa meget rart og kjønt i Skumringen, naar Kakkelovnsilden lyser.

Muntre Ord, Latter og Trampen af Træsko paa Stenene uden for Yderdøren, høres ind. De lytte.

„Jo, det er dem," siger Jes og lægger Mærke i Bogen.

En ung Kvinde indhyllet i et graat Schavl, aabner Stuedøren og vil gaa ind.

„Trrrr! nej stop lidt. Manden først; Ære den, som Ære bør, bedste Fru Hansen," lyder det bag ved hende. Hun træder leende til Side. Manden kanter sig bøjet ind ad Døren, for at Purken, der sidder paa hans Axel, ikke skal støde Hovedet imod, og synger imens:

„Min Søn, om du vil til Formanden ind, saa buk! — God Aften i Stuen. God Aften, Bedstemo'r, og velkommen til vor gode Stad. I er ellers en rask gammel Matrone, Bedstemo'r! Hvor tør I dog vove jer herop i saadan en Vinter?"

„Aa jo. Men En skulde snarere spørge dig og Ane, hvor I nænner at føre et Barn ud i saadant et Gudsvejr?" svarer Bedstemoderen mildt bebrejdende.

„Sagde jeg ikke det samme til Knud, men tror I han vilde høre mig," siger Ane.

„Paa Grund af de to sidste ærede Taleres Udfald mod mig, skal jeg ikke undlade at tillade mig at bede den ærede Formand om Ordet for en kort, berigtigende Bemærkning. — Hør! Vælger Samtiden ikke velagtede Gaardmand Knud Hansen udi Hulebjerg til Rigsdagsmand en Gang, saa er den — —".

„Hvor du dog kan snakke, Knud!"

„Jeg siger jo ogsaa, at jeg ret egner mig til at være Rigsdagsmand. For Resten maa du ikke afbryde Taleren, lille Ane husk det. — Til Sagen altsaa. Jer Søn, Bedstemor, min Svoger, vor stormægtige Sogneraadsformand sendte mig, uværdelige og min dybsindige Hustru Bud i indeværende Aftenstund om at komme herhen; men al den Stund vi ikke saa os i Stand til strax at efterkomme hans Bøn og Begjæring, tænkte jeg at gjøre det godt igjen, ved at lade vor haabefulde Tyksak følge med."

„Det gjorde du vel i, Knud," siger Jes.

„Ja saa frafalder jeg Ordet, idet jeg takker den højtærede Forsamling for den priselge Ro, Orden og Opmærksomhed, hvormed den har fulgt mit indholdsrige og spændende Foredrag. — For Resten har Knorten her godt af ogsaa at vænne sig til Vintervejr. — Av Dreng! hvor du er tung. Saa, staa nu der."

„Men Knud da! stiller du Drengen op midt paa Bordet!"

„Aa, det taaler han saamæn nok, lille Kone," svarer Manden med spøgende Alvor.

„Jamen Else vist ikke, og jeg ejheller," siger hun leende og flytter Drengen ned paa Gulvet.

„Ja Knud bliver sig selv lig alle Dage."

„Det haaber jeg, Søsterlil. Gid jeg aldrig nogen Sinde maa blive saa tør eller sur, at jeg ikke kan le ad eller sige en god Spøg. — Men jeg tykkes I er noget alvorlige i Aften, gode Venner? I har da vel ikke spurgt noget slemt?" Han satte sig ved Siden ad Jes for Bordenden.

„Aa, nej, just ikke i den Mening, det Ord jævnlig tages i; men det er alligevel en noget sørgelig eller alvorlig Sag, som vi have tænkt at bedre lidt ved, saa godt vi kunne, og da du og Ane nødvendigvis maa være med der og hjælpe, har vi sendt Bud efter jer. Du plejer jo være snar til at give gode Raad."

„A ja, saamæn. Lad os høre."

„Fortæl du det, Else; du eller min Mo'er er nærmest til det."

„Det er om Fisker-Anders's nede ved Stranden."

„Hun er da vel ikke bleven ringere?" spurgte Ane.

„Jo hun er."

„Hun lod endda til at være ligesom i Bedring, forgangen Dag jeg var dernede."

„Hun staar sig vist ikke ret længe. Bedstemo'r var dernede, nu da hun gik herop lidt før Middag, og da var hun ikke saa lidt ringe og grumme forknyt i det. I ved jo, at de har levet et sølle Liv, hun og hendes Mand, med snart sagt daglig Kiv og Klammer. Det nager hende svært nu. — Ak Gud, hvor jeg har været en sølle en, en sølle en! sagde hun til Bedstemo'r, og saa græd hun, saa den ene Taare kunde ikke bie til den anden; havde jeg været bedre Kone, var han vel og bleven bedre Mand og aldrig gjort den Synd og Skam at rende sin Vej fra mig og Børnene. De stakkels, stakkels Børn! Vorherre i Himlen forlad os det, saadant et Hjem som de har haft: Banden og Skjælden, Puf og Slag, Løgn paa Løgn, saa godt som aldrig et eneste mildt og venligt Ord nogen Stund paa Dagen — hvor skal der gro noget godt efter det? hvor kan de med saadant et Hjem og Liv for Øje gaa ud i Verden og voxe op til brave og gode Mennesker? Sker det, er det et Guds Under. — Det sagde hun, det stakkels Menneske. Bedstemor trøstede hende, saa godt hun kunde, og blev siddende der en Tid; det var hun saa glad ved. Bedstemo'r mødte Præsten, da hun gik derfra."

Else tav; heller ingen af de andre sagde noget. Ane sad og stirrede frem for sig og strøg Haanden over sin Søns Haar. Bedstemoderen havde løftet sin lille Sønnedatter op paa sit Skjød og foldet Hænderne om hende.

„En kommer til at tænke paa Lars Kristian og hans Hjem," sagde Knud alvorlig.

Jes nikkede tavs. Knud vedblev:

„Og det, I vil os, er, om vi vil være med til at give Fisker-Anders's Børn en Haandsrækning, skønner jeg."

Jes nikkede atter. „Baade dem og andre, der har lignende Kaar," sagde han.

„Oprette et Børnehjem altsaa?"

„Ja. Ved I et Par Folk, der har Hjertelag og Vilje til at tage sig saadan en Gjerning paa?"

Efter nogen Omtanke svarede Knud: „Lige i Øjeblikket ved jeg ingen; men de maa med Guds Hjælp vel kunne findes. Lad os i Morgen den Dag gaa op og tale med Præsten om det. Hvad sagde du, Ane?"

„Det er kun det, jeg siger til Else," svarede hun, „at da der kan komme baade det ene og det andet i Vejen, førend vi naar at faa et Børnehjem, og da det er om at gjøre, at vi hjælpe snart, vil jeg raade til, at vi, Knud, tager begge Drengene hjem til os, saa kan Jes og Else tage den mindste, Pigebarnet, her op til sig. Bliver det saa noget af med Børnehjemmet, kan Børnene jo altid komme derhen, om vi tykkes saa, men ellers har vi jo da, Gud ske Lov, Rum til dem i vore Hjem."

„Der ramte du paa lidt nær Elses Tanker, Ane!" sagde Jes og saa smilende hen paa sin Kone. „Og jeg mener, Knud, at i den Sag er Kvinderaad de bedste, dem bør vi følge."

Skjælmen stak op i Knud og tittede ham ud af Øjet, idet han svarede med et dybt Suk: „Kan du sige mig min lille Fa'r, i hvilken som helst Sag vi sølle Mænd tør andet end hvad Konerne vil?"

De smaalo.

„Men alvorlig talt," tilføjede han strax efter, „saa er jeg af samme Mening, og jeg vil kun sige, at det var kanske ingen Skade til, om vi, du og jeg, Jes, endnu i Aften gik ned og fik talt et Par Ord med Børnenes Moder om det."

„Du siger noget. Lad os gaa strax."

De rejste sig.

„Hvad mener I Mo'r?"

„Ja, hvad siger I til det, Bedstemoer? I sidder saa tavs."

„Jeg tier og samtykker, kjære Børn." Hun saa op paa dem alle med et lyst Aasyn. „Mangen en vil desværre vel ikke kunne fatte eller forstaa, hvifor I gjør det, og fra somme vil I vel endog faa at høre, at naar det ikke er for Penges Skyld I gjør det, saa er det af Æresyge, for at komme i Folkemunde, saadan der kan blive pralet af at I er saa og saa grumme gode og fortræffelige; men hvad det Slags Folk siger og dømmer, skal I ikke kjære jer om eller lytte efter, handl I i Guds Navn efter hvad jert Hjærte siger jer, der ret er, og I skal visseligen finde Venner, der forstaa jer og kan se, at det ikke er af Egenkjærlighed. Og lad det fremfor alt aldrig gaa jer ad Glemme, hvad Vorherre har sagt, at hvad godt vi gjør imod hans smaa Brødre, gjør vi imod ham selv. — Gud bedre det! vi undlader det altfor tit, desværre. — Ja, stræb at gaa, Børnlill', og Vorherre i Himmerige give jer Glæde og Velsignelse ud af jer Gang. Det er mit Hjærtens Ønske."

Svensk Børnehjem.

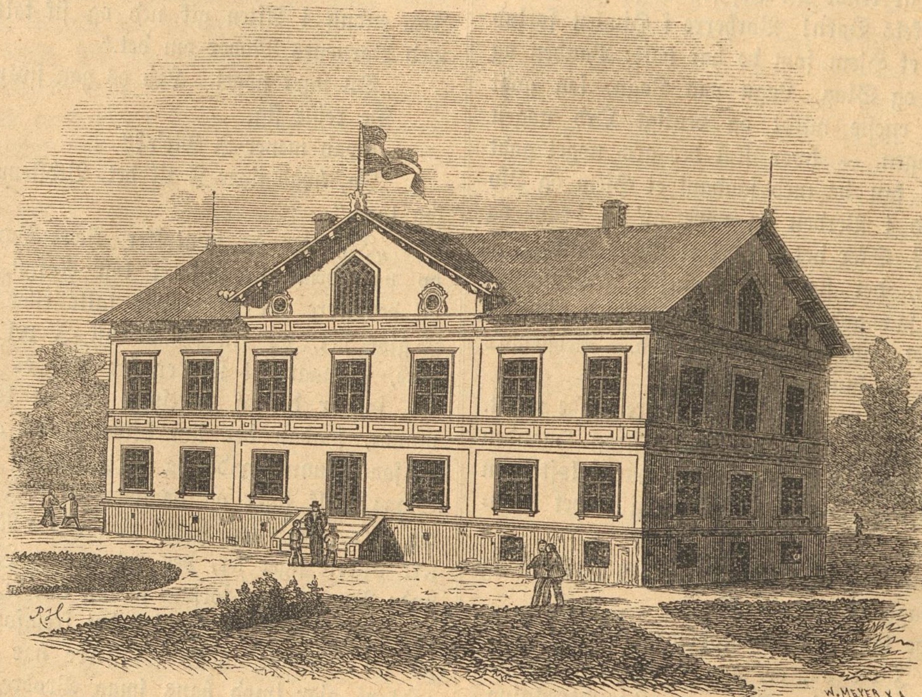
Der gjøres i vor Tid i Sverig meget af Staten for at fremme den opvoxende Slægts Uddannelse til nyttige og gode Borgere, men denne Virken overtræffes dog ofte af Privates storartede Gavmildhed i samme Øjemed. Det sker hyppigst at en og anden ædel Mand eller Kvinde, med kjærligt Hjærte for deres Medborgere og varm Følelse for Oplysningen skænker store Summer, ja mangen Gang hele sin Ejendom til Børns Opfostring og Folkeundervis-

ningens Fremme i sin Egn. Det er en saadan Fædrelandsven med varmt Hjærte og god Villie „Hofrätskommissarien" S. som ved at se de gode Frugter af en Opdragelsesanstalt i Uddevalla, ved testamentarisk Bestemmelse i Aaret 1859 skænkede hele sin Ejendom i Simmersrød ved Uddevalla, samt 100,000 Kroner til en Opfostringsanstalt for velartede Drenge fra Bohuslän. Ifølge Testamentet skulle de Børn Stiftelsen modtager, fra det 8de til 16de Aar have Føde, Klæder og Undervisning — altsaa en fuldstændig Opdragelse — alt med Henblik paa at de kunne blive gode og nyttige Medborgere. Stifteren døde 1864, men Anstalten naaede dog først at træde i Virksomhed 10 Aar senere, da det nye prægtige Børnehjem, som vi i Dag bringe en Afbildning af stod færdig, og Virksomheden begyndte med 15 Drenge. Undervisningen ledes af en præstedannet Mand, som tillige konfirmerer Børnene, og omfatter, foruden de almindelige Undervisningsgjenstande, tillige Bogholderi, Havebrug og Haandarbejde.

Opbrænding og Udsættelse af Lig i Indien.

Efter „All round the world" ved E. T.

Det vil vistnok være de fleste af Husvennens Læsere vel bekjendt, at man nylig baade her og i andre Lande har drøftet Spørgsmaalet om det ikke var mere hensigtsmæssig at opbrænde Ligene i Stedet for at begrave dem i Jorden. Dette Spørgsmaal er ikke alene bleven drøftet baade i Tale og Skrift, men man er endog gaaet et Skridt videre, idet der paa forskjellige Steder er bleven gjort Forsøg med særegne i dette Øjemed indrettede Ovne, i hvilke Ligene i Løbet af en meget kort Tid kunde blive fuldstændig brændte. Denne Maade at tilintetgjøre Ligene paa er, som Læserne vistnok vide, i Grunden ikke noget nyt, men tværtimod en meget gammel Skik, som vore Forfædre brugte i den saakaldte „Brændalder". Det er altsaa denne gamle Skik, man igjen søger at indføre; vi ville imidlertid her ikke indlade os paa nogen Drøftelse af, om den er at foretrække eller ej for den nu brugelige Begravelsesmaade, men bede Læserne i Tanken at gjøre en Udflugt med os til Forindien og overvære den Opbrænding af Lig, der har været Skik der fra gammel Tid af og endnu bruges. Da vi imidlertid ikke selv have været Øjenvidne til en saadan Opbrænding, ville vi benytte en Skildring, der er givet af en ungarsk Greve, Andreasy, som under sit Ophold i Indien fik Lejlighed til at være Vidne dertil.

Simmersröds Børnehjem i Bohus Län i Sverig.

Da han en Morgen tidlig gjorde en Udflugt i Omegnen af Byen Calcutta og omtrent var kommen en Fjerdingvej bort fra denne, idet han var fulgt langs med Flodens Bred, mærkede han pludselig en stærk og meget ubehagelig Lugt, paa samme Tid som der bag en Mur opsteg en tyk Røgsky, der saa meget frastødende ud, og forpestede Luften. Rundt omkring Muren og paa Kanten af denne var der forsamlet en Mængde Gribbe og hæslige Marabu-Storke, der alle

havde et mæsket og snavset Udseende og uvilkaarlig vakte en Følelse af Væmmelse. Disse Fugle lode sig aldeles ikke forstyrre af forbigaaende Folk; nogle sov, medens andre, der plagedes af Utøj, stak det lange Næb hist og her ned mellem Fjerene.

Da Andreasy hørte, at paa dette Sted bleve Ligene af de døde brændte, og at dette var Grunden til Røgen og Nærværelsen af Fuglene, besluttede han at overbevise sig herom. Han nærmede sig derfor Stedet og opdagede snart, at det virkelig forholdt sig saaledes. Til dette Sted blev Ligene af de indfødte i Byen bragte for at blive brændte eller egentlig kun svedne; thi ikke saa snart ere Ligene blevne svagt brunede af Ilden, før de blive tagne bort fra denne og kastede i Floden Hooghly's hellige Vand. Fuglene ved Kysten vente paa dette Øjeblik for at begynde paa deres Arbejde, at æde Ligene, og Slægtningene af de Døde kunne virkelig staa og være Vidne til, hvorledes disse afskyelige Dyr rive Kjødet af Ligene med Næbet og slaas om dette. En saadan Kamp var just begyndt om et Lig, der var bleven lagt ved Kysten, da Andreasy kom, og da han ønskede at tage dette Skuespil i Øjesyn, gik han nærmere til Stedet, idet han maate gaa over en Mængde Ben, der laa

Ligbrænding i Indien.

spredte hist og her paa Jorden. Han nærmede sig Stedet i faa Skridts Afstand og opdagede da, at de hæslige Fugle var en Slags Storke, der paa det nederste af Halsen har en lang nedhængende Sæk, der gjør Tjeneste som en Kro, (en særegen Mave hos Fuglene).

Marabustorken ligner vor almindelige Stork, men er stærkere og meget højere (næsten 4 Fod høj). Dens Næb er over en Fod langt haardt som Metal og derfor vel skikket til at sønderrive Byttet med. Marabustorkene blive fredede i Calcutta, og de ere derfor saa dristige, at de gaa omkring paa Gaderne i Menneskevrimlen, og ingen forstyrrer dem eller gjør dem nogen Skade; der er nemlig fastsat en ikke ringe Bøde herfor, og det bliver betragtet som en Forbrydelse at drille dem. De ere til stor Gavn for Byen, hvor de gjøre Tjeneste som et Slags Sundhedspoliti, da de opsamle og æde alle de Dyr og det Affald, der bliver kastet paa Gaderne, og som uden deres Hjælp, uhindret bliver liggende for at forpeste Luften og maaske fremkalde farlige Sygdomme. Disse tobenede Gadefejere have fuldkommen fattet deres egen Vigtighed og derfor,

som Andreasy fortæller, valgt Guvernørens Slot til deres Yndlingsopholdssted, hvor Antallet af dem ofte beløb sig til flere tusinde.

Medens Andreasy saa paa Fuglenes Kamp om Liget, blev han forstyrret i sine Jagttagelser ved en Støj, der lignede en Knitren, og da han vendte sig om i den Retning, Lyden kom fra, saa han, at et Lig just lige var bleven lagt paa Baalet, medens to andre befandt sig i den samme Stilling, og et fjerde, der næsten var svedet aldeles sort, blev baaret bort af to Mænd. Rundt omkring laa Lig enten paa Bundter af Straa eller paa den bare Jord og ventede til Turen kom til dem. Alle Ligene vare aldeles nøgne, uagtet det dog er Middelklassen af den indfødte Befolkning, der lader sine døde brænde, medens de fattigste Klasser blot kaster dem ud i den hellige Flod.

Her i Norden betragtedes Opbrændingen af Liget i Brændalderen som en højtidelig Handling, der overværedes af den dødes Slægt og Venner, og Asken af Liget samledes omhyggeligt for at gjemmes i en Urne, men saaledes er det ikke i Indien, hvor disse ikke bryde sig det ringeste om Liget, og det er meget sjældent at en Slægtning eller Ven er tilstede ved dets Opbrænding. Ingen Steder i Indien vises der nogen Ærefrygt for et Lig, men man søger blot at blive det kvit jo før jo heller. Ja det hændes endog undertiden, at Legemet bæres hen til Breden af Floden, før Livet endnu rigtig er udslukt. Man har flere Exempler paa at saadanne formentlige døde, der ere blevne henlagte ved Floden, ere komne til Live igjen. Personer, der saaledes ere vendte tilbage til Livet igjen, tillades det ikke atter at betræde Byens Enemærker, men de maa bosætte sig i en fjærn Egn ved Floden Ganges, hvor der findes hele Byer, hvis Beboere ere Mennesker, der efter at være antagne for døde atter ere gjenoplivede, og disse Mennesker blive foragtede og skyede af alle andre Hinduere (saaledes kaldes de indfødte i Indien). Tidligere kunde Ligene blive brændte paa hvilketsomhelst Sted ved Floden Hooghly, men nu har Regeringen anvist et bestemt Sted til deres Opbrænding.

Det var først efter at Andreasy havde forladt dette sørgelige Skuespil og var kommen i en ren Luft, at han ret kom til Samling igjen efter Indaandingen af den giftige eller pestagtige Uddunstning fra de brændte Lig, hvilken endog aldeles havde gjennemtrængt hans Klæder.

Om end denne Skildring af Ligenes Opbrænding i Indien er skildret med vel stærke Farver, bekræftes den dog i Hovedsagen af andre Rejsende, der have taget den store Bygning i Øjesyn, som Regeringen har ladet opføre paa Opbrændingsstedet. Man anslaar Antallet af de Lig, som aarlig enten brændte eller ubrændte kastes ud i Floden ved Calcutta til ikke mindre end 4000, og det er let at forstaa, at Flodens Vand maa blive aldeles fordærvet og forpestet af dem. Regeringen i Indien har derfor længe, men forgjæves arbejdet paa at faa denne Uskik afskaffet.

Fra Vestkysten.

Af J. M.

Naar du, kjære Læser, vil kaste dit Blik paa Danmarkskortet, vil du finde tvende Byer, liggende tæt ud til Vesterhavet, den ene Vestervedsted, en Milsvej sydost for Ribe, den anden Darum, et Par Mil nordvest for Ribe. Begge Steder skyder et Bakkedrag sig tæt ind til Vesterhavet, efterladende kun en smal Strækning af Marskenge imellem sig og Havet. Imellem disse to Byer ligger en Lavslette, der ved Ribe naar sin største Brede og for en stor Del bestaar af Marskenge, og da de ikke ved noget Dige er beskyttet mod Vesterhavet, sker det ikke saa sjældent, at disse Enge bliver oversvømmede. Det sker i Grunden hvert eneste Aar og som oftest flere Gange; men det er man nu saa vant til, at man aldrig taler derom, og man lægger derfor kun Mærke dertil, forsaavidt man kommer i umiddelbar Berøring med Saltvandet. Er det i Sommertiden, og det blæser op til Storm fra Sydost, især med en tæt Støvregn, er Marskbonden paa Færde; thi derude græsser hans Stude i indgrøftede Fenner, og da Studeopdrættet saa at sige er hans eneste Indtægtskilde, staar hans Velfærd paa Spil for flere Aar. Med sin Springstage i Haanden løber han ad Engen til for at bjærge Kreaturerne op paa de højere liggende Steder, enten hjem til Byerne eller ud imod Havet; thi ude ved Havet hæver Engen sig saa højt, at om end Stormen kan presse Vandet over de højeste Tuer, saa kan det dog ikke blive staaende, men maa enten løbe ind eller ud. Det sker dog ikke saa sjældent, at Højvandet kan overraske Marskbonden; imens han bjærger sine Kreaturer, saa han ikke kan naa Hjemmet, men maa søge ud mod Havet, hvor han saa maa blive, indtil Stormen lægger sig, og Vandet løber bort gjennem de store Aaer og Vandløb, som gjennemskærer Engen, og hvoraf Kongeaaen og Ribsaaen er de største. Tit er der Menneskeliv i Fare, og næsten hvert Aar kræver Havet sit Bytte, skjønt man maa undre sig over, at ikke mange flere finde deres Død i de graadige Bølger.

Vil du følge med Læser, til en af disse Byer skal jeg ledsage dig derhen, og jeg kan fortælle dig mangt et Træk af Livet der, som du vil studse ved.

Vi gaar til Vilslev, den ligger lige ved Kongeaaen.

„Det er da en underlig Kirke, Vilslev By har; Taarnet staar jo ved den østre Ende ved Siden af Lavkirken," siger du.

Aa ja, og vil du følge med ind i Kirken, skal du faa at se, at Vandet ogsaa her har efterladt sig Spor, thi ved Siden af Kordøren finder du paa et Stykke gammelt Panel Aarstallet 1634, og man vil fortælle dig, at dette Aar steg Vandet saa højt, at det gik ind i Kirken helt op til Aarstallet, der dog er mindst 2 Alen over Gulvet.

Nord for Kirken ligger den smukke teglhængte Præstegaard, hvortil der hører et Jordtilliggende af ca. 20 Tdr. Hartkorn. Alle Udhusene er af Egetræs Bindingsværk. Det gamle Stuehus har maattet vige Pladsen for det ny teglhængte; men dog er der bleven et Stykke staaende, og det er ligeledes af Egetræs Bindingsværk. Her boede en Gang Slægten Lange, Søn fulgte Fader i Embedet; men det var ogsaa i de Dage, da Herskabet paa Kjærgaard havde Kaldsret. En af disse Langer var Præst, da min Oldefader sad for Gaarden. Ingen af dem har efterladt noget lyst Minde i min Slægt; men denne har efterladt et temmelig mørkt Minde. Jeg lader min Oldemor fortælle.

„Det var en mørk Oktoberdag i Aaret, — ja det kan nu være ligemeget, hvilket Aar det var. — Det var en mørk Oktoberdag, og det regnede fra Morgenstunden med stærk sydlig Blæst, din Oldefader stod i Stalddøren og saa paa Jens Hansens Fløj, da jeg kom ud for at give Kalvene Drikke.

Der bliver ikke Noget af Pløjningen i Dag, sagde jeg, idet jeg gik forbi.

Nej, sagde han, det kan nu ogsaa være det Samme; men det forekommer mig, at Vinden gaar mere til Vest, saa der er ikke andet for, end at vi maa i Engen for at redde Kreaturet. Karlen og Drengen kan gaa til Sønderenge for at hente Køerne og Plagene, saa vil jeg selv gaa Norden om til Nørskifte og Storfenne at redde Studene.

Jeg gik ind for at hente et Stykke Brød til hver, og da jeg atter kom ud, stod de alle tre hver med en Springstage i Haanden, bare Ben til Knæerne, et Stykke Reb om Livet og deres strikkede uldne Huer trukne helt ned om Ørene. Da de havde faaet Brødet, gik de. Jeg saa ud gjennem Stalddøren efter dem, det var svært, hvor de strittede mod Vinden. Da de forsvandt bag Naboens Lade, lukkede jeg Døren og gik ind. Jeg satte mig til Rokken; Klokken var dengang lidt over 8.

Stormen tog til, Vinden var efter en halv Times Forløb gaaet helt om til sydvest, og det førte en fin tæt Støvregn med sig. Jeg rejste mig fra Rokken for at se paa Kalenderen. Vi havde Fuldmaane om to Dage, altsaa vidste jeg, at vi omtrent maatte have Højvande Kl. 12. Jeg vidste godt, at Vandet var meget lettere, naar vi enten havde Nymaane eller Fuldmaane. Vilde Stormen ikke lægge sig eller Vinden gaa længere til Vest, saa kunde jeg frygte for, at din Oldefader næppe vilde naa Land, hvorledes det saa vilde gaa Karlen. Han havde jo en meget længere Vej, at tilbagelægge, og jeg vidste, at han ikke vendte tilbage, førend han havde reddet Studene.

Da Klokken var henved 12, var Stormen paa sit højeste, jeg var gaaet ud i Køkkenet men ikke for at lave Middagsmad, thi det sansede jeg slet ikke, da jeg gjennem Stormen hørte et Brøl uden for Porten. Jeg løb ud; der stod Drengen drivvaad og rystende af Kulde og var ikke i Stand til at aabne Portlaagen; han holdt tvende Køer i et Reb; Plagen havde slidt sig løs fra ham og løb nu netop om Hjørnet af Laden.

Hvor er vor Faer, raabte jeg, har du ikke sèt ham?

Nej, hvæsede Drengen, og Tænderne klaprede i Munden paa ham; men jeg mødte Hans Vollesen, han kom lige fra „Bjærget" og han sagde, at han havde set ham staa ved en Ledstolpe ind til Præstens Storfenne i Vand efter Armhullerne; han mente ikke, han kunde udholde det ret længe.

Jeg blev, som jeg var helt ude af mig selv. Først løb jeg ind og tog et Tørklæde om Hovedet, derpaa løb jeg ud, jeg vidste ikke, hvorhen jeg vilde. Da jeg kom forbi Smedien, stod der en hel Flok Mænd og Karle i Døren. Jeg bad og bønfaldt dem om at forsøge paa at redde din stakkels Oldefar; men de rystede paa Hovedet og tav stille, der var altsaa ingen Hjælp at vente fra den Kant. Nej det var ikke saa underlig, at ingen turde vove sig ud i sligt et Vejr; Mage til Uvejr har jeg aldrig oplevet.

Jeg løb videre og kom forbi Degnens, jeg var som en, der er i Færd med at drukne; jeg greb efter det svømmende Siv. Her, tænkte jeg, maa du ind, hvad jeg vilde der efter, gjorde jeg mig ingen rede for. Som jeg var kommen ind i Gangen, hørte jeg Degnen stemme op: „Guds Pris forkynder Himlene!" Enten er han gal eller fuld, snarest det sidste, tænkte jeg og skyndte mig ud af Gangen det bedste jeg kunde. Er det en Salme at synge i sligt forrygende Vejr.

Da jeg var kommen ud paa Gaden, stak jeg i at græde. Jeg løb, alt hvad jeg kunde, op til Præstegaarden. Da jeg kom i den lange Gang, hørte jeg Præsten gaa op og ned i Studereværelset, smaasnakkende med sig selv, og af og til sukkede han meget dybt. Tretten, tretten skulde jeg miste og deriblandt ham den bedste. Ja, de maa reddes, de skal reddes!

(Sluttes).

Smaating.

Gaasen og Støvleskaftet. I en Bondegaard levede der to Gæs i et inderligt Venskabsforhold til hinanden. De vare samtidigt krøbne ud af Ægget, og under deres Opvæxt sluttede de sig til hinanden med en forunderlig Hengivenhed. Deres hele Verden var en lille indesluttet Baggaard, men hvor ensformigt end deres Liv henrandt der, havde de dog aabenbart altid meget at fortælle hinanden. Døden adskilte imidlertid de to Venner, idet den ene af dem blev slagtet, og den tilbageblevne gik nu sørgende og trøsteløs omkring i Gaarden og vilde hverken æde eller drikke. Men en Dag var den pludselig helt forandret, den kjækkede lystig og saa saa fornøjet ud, som en Gaas kan se ud, medens den stod som lænket til en Affaldsdynge, der laa i et Hjørne af Gaarden. Den havde fundet en Erstatning for sin tabte Ven, en Trøster i Ensomheden — et gammelt Støvleskaft. Fra denne Dag af var den og Støvleskaftet uadskillige; den bar det om med sig alle Vegne, den sov ved dets Side og kjækkede til det paa den blideste Maade. Tjenestepigen blev tilsidst ganske uhyggelig stemt ved Synet af dette ejendommelige Venskab; det saa jo næsten ud, som om Gaasen var forhexet, og en Dag tog hun Støvleskaftet og grov det ned i Gaarden, medens Gaasen vemodig saa derpaa. Men hvad skete? Fra denne Dag af var Gaasen ikke til at fjærne fra Stedet, hvor Støvleskaftet var nedgravet, og den blev synlig magrere. Det hjalp ikke, hvad man saa gjorde, man blev nødt til at grave det op igjen. Næppe saa Gaasen sin savnede Ven, før den udstødte et Frydeskrig, tog den kjære Ven i Næbet og stolpede triumferende rundt om i Gaarden med ham, medens den af og til kjækkede paa den ømmeste Maade. Herefter forstyrrede man ikke dette underlige Venskabsforhold; Gaasen beholdt sit Støvleskaft, indtil den blev slagtet.

Et godt Tegn. Lægen: „Naa, hvorledes har Deres Kone haft det i Formiddags?" Ægtemanden: „Rigtig godt! det gaar udmærket fremad! Hun har drukket en hel Kop Suppe og derpaa kastet Koppen i Hovedet paa Pigen!"

Skoleforhold. Onkelen: „Naa, min Dreng, hvorledes gaar det dig saa i den ny Skole?" — „Aa, Lærerne ved jo Ingenting og maa spørge mig om alt. I Dag spurgte endogsaa en af dem mig om, hvem der havde opdaget Amerika!"

Træffende. En Medarbejder til et amerikansk Blad beskrev Ohiofloden „som en sygelig Strøm," og Redaktøren føjede den Bemærkning til: „Det er sandt nok; for den maa stadig holde sig i sin Seng."

En Trykfejl. I en Forsamling af Mennesker kom en Redaktør, hvis Avis var bekjendt for sine Trykfejl, til at træde en anden Person paa Foden og bad om Undskyldning. „Aa, alt forladt", sagde den anden, „det var bare en uheldig Trykfejl til."

Lige for lige. To spaserende traadte ind til en Barber, og for at have ham til Bedste, spurgte den ene: „Sig mig en Gang, kan de ogsaa barbere Marekatte?" — „Jeg har endnu aldrig forsøgt det," svarede Barberen med et Buk; „men vil De være saa artig at tage Plads, saa skal jeg strax gjøre et Forsøg."

Tort. Oberst Spiker, Advokat fra Kansas, var en meget svulstig Taler og kom engang med følgende Ytring: „Det staar skrevet i Naturens store Bog, at ...." Dommeren afbrød ham: „Vil De ikke være saa god at nævne Bindet og Sidetallet, Sir!"

En ung Pige, som kom fra Kirke, fortalte sin Fader, at hendes Broder sov under Prædikenen: „Kjære Barn!" sagde Faderen, med et bebrejdende Blik, „du maatte hellere have gjort som han, end at iagttage og sladre om hans Opførsel."

Historisk-geografisk Opgave. Forbogstaverne af efterfølgende Navne læste nedad og Endebogstaverne læste opad give Navnene paa to danske Konger. En By i Sønderjylland, en dansk Ø, en romersk Kejser, en By paa Fyen.

H. P. Nielsen.

Firkantet Nød: Af 4 N, 3 A, 3 E, 4 T, 2 G, 2 K, 2 O, 2 R, 2 S og 1 J danne fem Ord, som skrevne under hinanden og læste fra venstre og fra oven give Løsningen paa følgende Gaader:

I selve din Krop det første bor;
ad Stængerne op det andet sig snor;
det tredje ulmer bag Asken i Skjul;
det fjerde har Føde for Markens Fugl;
og kan man i Lommen det femte stikke
er Regningen opgjort til Punkt og Prikke.

Bogstavgaade.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

Snart ad den slagne Vej
jeg frem dig bringer,
og snart ved Hjælp af mig
du op dig svinger.

3. 4. 5. 1. 2. 6. 7. 8. 9. 10.

Til mig du sikkert nok
kan daglig trænge,
men Daarens store Flok
det glemmer længe.

3. 5. 2. 6.

Ulykkelig du gaar,
om mig du savner.

1. 4. 5. 6.

I Stuen, hvor jeg staar,
jeg daglig gavner.

7. 8. 9. 10.

Som Baand og Baandets Tegn.
du nok mig kjender.

1. 4. 5. 10.

Jeg vogted tit en Egn
for grumme Fjender.

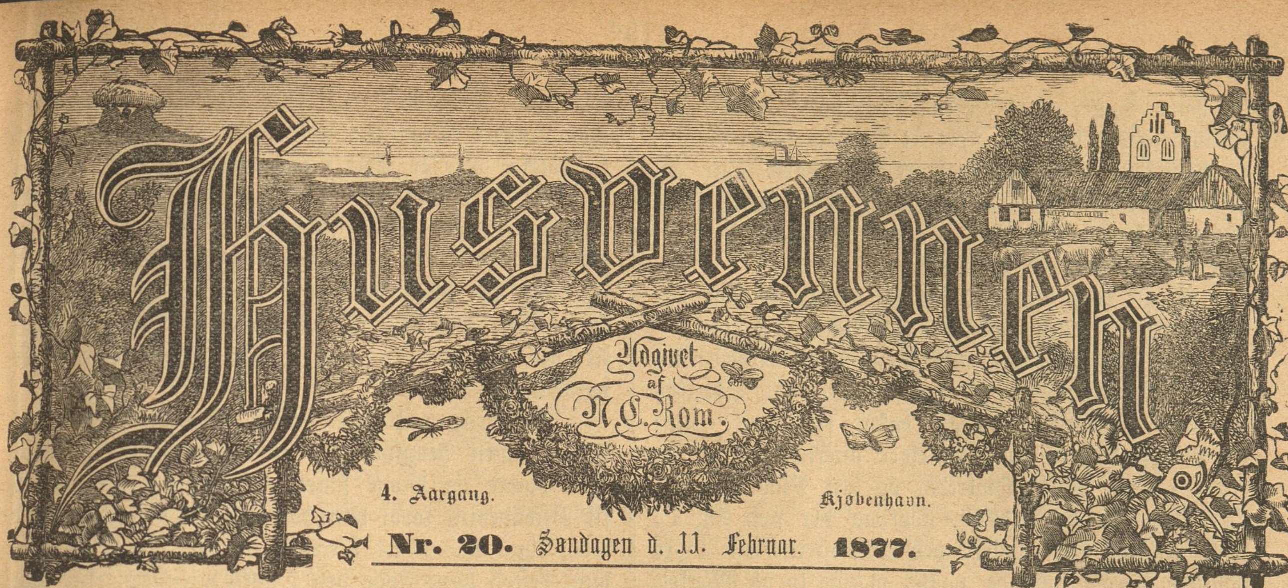
Brevvexling.

J. P. i L. Januar Kvartal for 1876 kan ikke leveres enkeltvis uden at tages ud af et af de faa fuldstændige Bind der er tilbage af forrige Aargang.

Da det Classenske Fideikommis har tilstaaet „Husvennen" 200 Kroner, mod at der for denne Sum uddeles udkomne Husvenner til værdige fattige husflittige Familier paa Landet, vil der blive tildelt 100 saadanne Familier hver et Exemplar af f. Aargangs tre Kvartaler, (idet Januar Kvartal er udsolgt). Begjæring om at faa Del i denne Uddeling bedes indsendt til „Husvennens" Hovedkontor i frigjorte Breve helst forsynede med en Paategning om Værdighed fra Byens Lærer. Enhver der da kan komme i Betragtning vil da med omgaaende Post modtage Husvennen saalænge Forraadet strækker til.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Jordemodermanden.

Af Forfatteren til „Svenskerne paa Lolland", o. fl.

Enhver kjender vist Benævnelsen 'en Jordemodermand' og det sker ofte at naar den høres, trækker mange lidt paa Skulderen, idet de fleste derved kommer til at tænke paa en doven, drikfældig Person, en Vandbi, der lader Konen sørge for alt, hvad der udkræves for Husets Bedste og kun altfor ofte øder det, hun fortjener, ligesaa rask som det hjembringes, ja ovenikjøbet lønner hende derfor med onde Ord og Slag, naar hun vover at beklage sig over hans slette Opførsel.

Stundum er der ofte megen Sandhed i denne Dom, hvorunder Jordemodermændene i Almindelighed ere hjemfaldne i den offentlige Mening, men lige saa vist er det, at der gives mange hæderlige Undtagelser, og at den Sandhed ogsaa her finder sin Bekræftelse: at man gjør sig skyldig i den største Uret, naar man skærer en hel Stand eller Samfundsklasse over en Kam.

For end yderligere at bevise dette Udsagns Rigtighed skal jeg nu meddele en saakaldet Jordemodermands Livshistorie, og dersom den tillige kan afgive en adspredende Underholdning for en og anden af Husvennens ærede Læserinder og Læsere, er det mig naturligvis saa meget mere behageligt at have gjort det.

Tæt ved min Faders Præstegaard laa en Smedje, der ejedes af en Landsbysmed af den gamle solide Slags, der var af alles Mening hvad Politikken angik — for ikke at støde en eneste af sine Kunder fra sig — var dygtig i sin Gjerning og lovede alle, at de skulde faa deres Arbejde færdigt den Dag, de selv bestemte det – men naturligvis kun i de allerfærreste Tilfælde holdt eller kunde holde disse Løfter; thi han var som sagt erkjendt for en særdeles duelig Smed og havde derfor langt mere at bestille, end han kunde overkomme.

Men foruden disse almindelige Egenskaber havde han endnu en anden, som jeg ret vil ønske ogsaa maa kaldes Fællesgods for disse hæderlige Medlemmer af Samfundet. Han besad en dyb Religiøsitet, som ikke alene gav sig tilkjende derved, at han var den flittigste Kirkegænger i Pastoratet, samt var afholdende som faa, men ogsaa deri, at man aldrig hørte en Ed i hans Mund, og at han aabenbar lagde sin Misnøje for Dagen, saasom ved et Skuldertræk eller en sur Mine, naar han hørte en Kunde komme med en saadan Udgydelse i hans Smedje.

I øvrigt var Thomas Bak alligevel heller ingen Heldøre, han tog gjærne Del i et godt Lag og kunde ogsaa komme frem med et eller andet Udtryk, der mer eller mindre strejfede ind paa Edernes Omraade, naar hans ellers rolige Sind paa en eller anden Maade kom ud af sine Gænger.

„Hille den gloende Ende af en Syl", udbrød han da, naar han hørte en uventet stor Nyhed, navnlig naar denne var for ham af en glædelig Natur; men jeg hørte den da ogsaa en Gang, da jeg kom løbende hen til ham og fortalte ham, at hans Ko var falden i en Mærgelgrav, fra hvilken den dog siden hen heldigvis blev trukken levende op igjen.

Men naar Mester Bak blev rigtig vred, saa raabte han: Fanden smække mig! og stod han i det samme ved sin Ambolt, da slog han med Hammeren saa haardt i denne, at mit unge Hjærte bævede. Kun en eneste Gang har jeg hørt denne Ed i hans Mund; det var den Gang, han modtog Meddelelse om,

at hans Søster var bleven Mormon, og fra den Stund nærede han saa stort et Had til Mormonerne, at han kom i Oprør, saasnart han hørte Tale om Mormoner, som han altid gav af „Grovfilen", som han udtrykte sig, naar han — som dog sjælden skete — traf sammen med en af dem.

Af alt dette kan man forstaa, at Mester Bak var Gjenstand for alles Agtelse og Velvilje i Sognet — thi hans Uordholdenhed med Hensyn til Arbejdernes Udførelse undskyldte man som en medfødt Svaghed for alle Smede og altsaa ogsaa for ham, men til Gjengjæld vare hans Arbejder anerkjendte som de bedste i flere Miles Omkreds, og den Plov eller den Øxe eller lignende Redskab, hvorpaa der stod Th. O. Bak, betaltes altid højere ved Auktionerne end andre lignende Brugsgjenstande, uagtet mange lo af Mærket, som stammede fra hans ærlige Navn „Thomas Olesen Bak." „Ja, jeg ved nok, de kalder dem Tobaksplove," sagde han smaaleende en Gang imellem; „men var Tobakken ikke god, havde jeg nok ikke saa travlt med at forsyne Folk med den." —

Da man nu kjender den brave Mester Bak, var det intet Under, at min Faders Tanker faldt paa ham, da han en Gang fra Fyen fik Anmodning om at anbringe en uden for Ægteskab født forvildet sextenaarig Dreng hos en eller anden paalidelig Mand i hans Pastorat.

Mester Bak studsede i Øjeblikket ved Anmodningen og mente i al Beskedenhed, at det ikke var i en Smedje, hvor der kom saa mange Slags Mennesker, at en Dreng skulde komme for at lære Dyd og gode Sæder, men da min Fader forsikrede ham, at han ikke havde nogen bedre Tillid til nogen anden, og at Mester Bak netop var den Mand, der kunde gjøre Drengen opmærksom paa enhver Forargelse, han hørte eller saa, og viste ham, hvilken Glæde hos Guds gode Engle det vilde være, om han kunde bidrage til at frelse en Sjæl fra Døden, saa lovede Bak først at tale med Karen derom, saaledes hed hans Kone, og nogle Aftener derefter kom han ogsaa hen i Præstegaarden og fortalte min Fader, at han og Karen i Guds Navn havde bestemt sig til at prøve det med Drengen, hvorfor min Fader af Hjærtens Grund takkede ham, idet han bemærkede, at det ikke var mere, end han havde ventet af hans og Karens kristelige Tænkemaade.

Saa kom da Drengen, og om end Mester Bak og Karen ikke altid syntes vel om Nikolaj, saaledes var hans Navn, saa gjorde jeg det saa meget mere; naar han havde Frihed om Søndagen, vare vi uadskillelige sammen nede ved Aaen, eller vi roede lidt ud paa Havet, stadig i den Hensigt at forsyne min Moders Køkken med velsmagende Fisk. —

Nikolaj var et af de ulykkelige Væsener, der blive satte i Verden ved Forældrenes Brøde, og da Moderen ikke kunde forsørge Barnet selv, blev han opdragen paa Kommunens Bekostning, idet man — saaledes som det kun altfor ofte er Skik i Kommuner — blot saa paa at faa ham „sat ud" for den mindst mulige Godtgjørelse, hvoraf Følgen blev den, at han kom til en Familie, der var nedsunken i Fattigdom og Svineri og drak op hvad de havde mere end det, de netop kunde spise i et Maaltid, af hvilket Nikolaj forholdsvis fik sin mindste Del, men desto flere Forbandelser og Slag.

Han var med alt dette en begavet godmodig Dreng, men hengiven til at bande og sværge, vilde helst dovne og havde faaet en sørgelig Tilbøjelighed til Brændevin, fordi han hos sine Plejeforældre havde faaet lige saa meget Brændevin som Mad, og stundum bestod hans Føde hele Dagen igjennem, efter hans eget sigende, kun af tørt Brød og Brændevin.

Der gives saa mange menneskekjærlige Foranstaltninger til Medmenneskers Vel — baade yngres og ældres — gid navnlig Kommunen vilde faa et bedre Blik paa den Maade og de Forhold, hvori saa mange af de saakaldte Udsættelsesbørn leve, og gid den vilde forstaa, at det endog er i selve Kommunens velforstaaede Interesse, at et fattigt Barn sættes i Huset hos kristelig sindede Folk, selv om disse maa have lidt mere for deres Forplejning.

Hvad nu Dovenskaben angik, saa fik Mester Bak, der selv arbejdede som „en Hest", snart denne Udyd pillet ud af ham, og hvad Ederne angik, saa gik det lige saa nemt dermed; thi da Mester Bak et Par Gange havde sagt ham baade i Venlighed og i Alvor, at han ikke vilde høre hans Banden, og han mærkede, at det ikke hjalp, greb han, hver Gang Nikolaj bandede, til den Svabert, som altid laa rede i Vandbaljen tæt ved Kulkassen, og gav ham dermed et Pjask i hans brede Ansigt. Dette hjalp fortræffeligt. Hvergang Nikolaj begyndte paa Sa — greb Mester efter Svaberten, og i Steden for at sige Satan drejede han nok saa snildt i en Hast Ordet om, saa at det kom til at hedde sandelig, som derved efterhaanden blev hans Bekræftelsesord, hvilket ganske vist klædte ham meget bedre.

Men desto værre gik det ikke saa godt med Brændevinen, der næsten var bleven en Livsfornødenhed for den stakkels Nikolaj, thi dels bragte Kunderne jævnlig Brændevin med i Smedjen, naar Hestene skulde skos eller en Vogn beslaas, og desuden kunde han ogsaa let faa det uden for Smedjen.

Det var nemlig hans egen Fortjeneste, hvad Træskosøm og lignende „Smaatteri" han kunde blive færdig med i sin Fritid, og Betalingen derfor gik altid til Brændevin, uagtet Smeden og min Fader paa det mest indtrængende havde bedet Kromanden om intet at sælge ham; thi Nikolaj kunde altid faa en eller anden til at løbe hen til denne og kjøbe Brændevin

i en andens Navn, naar han blot vilde give en Snaps eller to for denne Ulejlighed. —

Saaledes gik nu de to Aar af „de fire," i hvilke Nikolaj skulde staa hos Mester Bak, og Brændevinen fraregnet, var denne i det hele meget vel tilfreds med ham. Jeg bad ham ofte at lade den usalige Pimpen fare, men han sagde stadig, at det kunde han ikke, og det var det samme Svar, Smeden og enhver fik, som talte til ham derom.

Saa skete det, at det blev Nikolajs Fødselsdag, i hvilken Anledning jeg bad min Fader, at jeg maatte forære ham — jeg husker ikke længer hvilket.

„Jeg vil selv gjøre ham en Foræring," svarede min Fader, „og selv bringe ham den, og du maa gaa med derhen."

Om Eftermiddagen gik vi da begge hen i Smedjen, hvor han og Mester Bak hamrede løs paa en Plovaas.

„Goddag, Mester, og Gud hjælp! Jeg hører af Vilhelm, at det i Dag er din Fødselsdag, Nikolaj, og her har jeg en lille Foræring til dig i denne Anledning!"

Med disse Ord trak min Fader en med Brændevin fyldt Træpægleflaske op af Lommen.

Jeg ved ikke, hvis Forbavselse, der var størst, Smedens, Fødselsdagsbarnets eller min.

„Du gjætter vel sagtens, hvad der er i den, naar jeg saaledes holder den gjennemsigtige Flaske op for Lyset, men du ser endnu bedre, at Flasken er forseglet. Hør nu hvad jeg vil sige dig, min Søn. Du kan for mig tømme den, naar du vil, men dersom du kan gjemme den i dit Skrin til i Dag et Aar, skal jeg selv komme herhen og trække Proppen op og drikke det første Glas paa din Sundhed og til Belønning for din Selvbeherskelse skjænke dig en Gave, som vil være dig baade til Nytte og til Glæde, og Flaskens Indhold kan du alligevel beholde. Værs'god, her er den!"

Men Nikolaj rørte sig ikke for at tage imod den. Han antog det ganske vist for Spøg eller Spot, og heller ikke Smeden rørte sig af Stedet.

Da min Fader bemærkede dette, udbrød han:

„Ja, saa vil jeg lægge den her i Kulkassen, saa kan du tage din Ejendom, eller lade den ligge, hvilket du vil. Farvel Nikolaj, Farvel Mester!"

Begge saa noget paa Flasken, men til sidst raadede dog Mesteren til at tage den og gjemme den til den bestemte Dag, hvilket Nikolaj ogsaa lovede at gjøre, ligesom han ogsaa gjentog den samme Forsikring for mig, saa ofte vi senere taltes ved om den.

Saaledes forløb et Halvaarstid, og endelig var baade Jul og Nyaar forløbne uden at Nikolaj rørte sin Skat.

Da kom Fastelavnsmandag, paa hvilken der skulde være Ræveskydning i Kroen, og Nikolaj havde, for at komme med der, fabrikeret en utrolig Mængde Træskosøm, for at bestride de med de forventede Fastelavns Lystigheder forbundne Udgifter.

Hen paa Eftermiddagen gik han hjem en Stund, ledsaget af et Par Kammerater, for at hente noget i sit Kammer, og kom ved denne Lejlighed til at lukke Skrinet op, hvorved den fristende Flaske strax kom til Syne.

„Hvad er det, du der har?" raabte den ene jublende. „Brændevin? Hurra, det maa vi smage! det maa være godt, siden det er forseglet."

Havde nu Nikolaj været aldeles ædru, vilde han maaske bedre have staaet imod — men nu havde han, som man siger, faaet Blod paa Tanden henne i Kroen, og han gav derfor villig efter for Kammeraternes Opmuntring om at tømme Flasken i Fællesskab.

Christen Mikkelsen var den ivrigste i at faa Proppen af og satte selvfølgelig først Flasken for Munden.

„Holdt! holdt," skreg Nikolaj og tog et Tag i Flasken, „du drikker som en Tyrk!"

„Tvi for Satan!" raabte Christen og spyttede den sidste Mundfuld ud i Ansigtet paa Flaskens Ejer, „vil du gjøre Nar af skikkelige Folk, du?"

„Hvad er det, du siger?" spurgte Nikolaj og saa igjennem den aabne Flaskehals ned i det hemmelighedsfulde Dyb. „Er det ikke Brændevin?"

„Brændevin?" vrængede den anden. „Ikke Brændevin mere end Kaffebønner — det er Vand dit Bæst; smag bare selv."

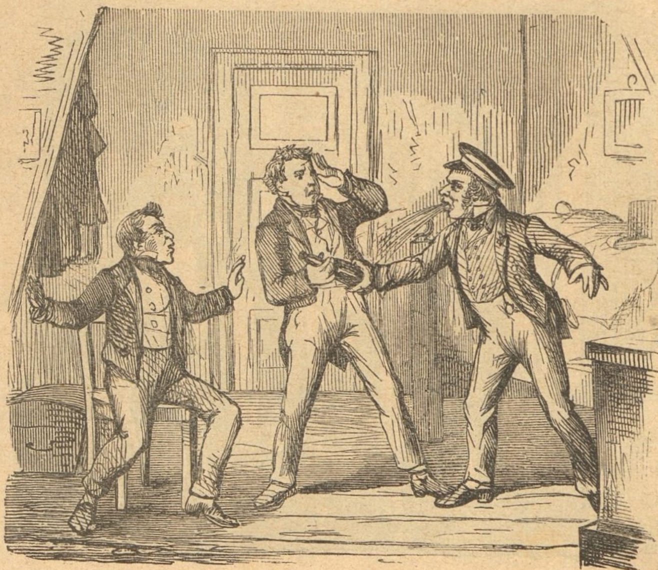
„Vand!" udbrød Nikolaj forknyt — „saa har den Skjælm til Præst narret mig — men det skal han ærlig faa betalt."

„Han maa da give dig Penge igjen," trøstede den anden Kammerat; „vi kan da bevidne, at det kun

var det bare Vand. Herregud, vil nu ogsaa Præsten snyde, det havde jeg dog aldrig troet ham til."

Naturligvis fik min Fader snart Underretning om Flaskens sørgelige Skæbne og om Nikolajs Vrede imod ham, og næste Formiddag gik han atter hen i Smedjen, hvor han traf Mester og Lærling ved deres sædvanlige Arbejde.

„Jeg hører, at du har brudt Seglet, Nikolaj," begyndte min Fader, „og er fortørnet paa mig, fordi du mener, at jeg baade har narret dig og dreven Gjæk med dig. Det har jeg ikke gjort, min Søn! Jeg har ikke med et Ord sagt, at der var Brændevin i Flasken, og hvorledes kunde jeg, der kjendte din Skrøbelighed, give dig en fordærvelig Gave. Du har narret dig selv. Min Mening var den bedste. Havde du kunnet levere mig Flasken urørt nu paa din næstkommende Fødselsdag, vilde Indholdet have smagt mig som den lifligste Vin, thi jeg havde deri set Vidnesbyrd for, at du kunde beherske din onde Lyst, og du skulde med Glæde og Tak til Gud have faaet den Gave, som jeg lovede dig. Du havde da faaet et smukt Sølvcylinderur, der i mange Aar kunde have mindet dig om din Selvovervindelse og dens velsignede Følger i et smukt og lykkeligt Liv. Nu ser jeg først, hvor elendigt du er stillet. Jeg frygter for, at du bliver et Fortabelsens Barn — og kan kun bede den barmhjærtige Gud at vække dig til alvorlig Eftertanke og Forbedring, før det er for silde."

Baade Mesteren og hans Dreng stode tavse, da min Fader i synlig Bevægelse forlod Smedjen.

(Sluttes).

Æventyr med Kæmpeslanger.

Ved E. T.

De største af de giftige Slanger ere de saakaldte Kæmpeslanger, der især have hjemme i vandrige Skovegne i de varmeste Lande, baade i den gamle og den ny Verden. Uagtet disse Slanger aldeles mangle Giftkjertler og Gifttænder, indjage de dog ofte Folk stor Skræk paa Grund af deres overordentlige Størrelse, da de nemlig kunne opnaa en Længde af 30—40 Fod. Det er dog som oftest kun Mennesker, der ikke rigtig kjende Kæmpeslangerne, som ere bange for dem. De ere nemlig ikke saa farlige, som man skulde tro, da de som oftest flygte bort, saa snart man nærmer sig dem. Man har dog enkelte Exempler paa, at de undertiden have overfaldet Mennesker. Naturforskeren Schomburgh fortæller saaledes, at under hans Ophold i Sydamerika fandt han en Dag alle meget forfærdede i Marokko (en Mission i Guyana) paa Grund af en Kæmpeslanges Overfald paa to Medlemmer af Missionen. En Indianer var nogle Dage før rejst op ad Floden med sin Kone paa Fuglejagt. Et Skud havde ramt en opskræmmet And, der var falden ned paa Bredden. Men da Jægeren ilede hen til sit Bytte, blev han pludselig greben af en stor Kæmpeslange. Han raabte nu paa sin Kone og sagde, at hun skulde bringe ham en stor Kniv. Men næppe var hun kommen hen til ham, før ogsaa hun blev greben og omslynget af Slangen, hvorved Indianeren heldigvis fik Lejlighed til at faa sin ene Arm fri, saa at han kunde give Slangen flere Saar. Herved svækkedes den saa meget, at den foretrak at flygte bort. En anden Gang havde en Kæmpeslange nær slugt en Dreng paa 10 Aar. Han vilde tillige med sin Fader plukke Frugt, og de vare af den Grund landede paa en sandet Flodbred. Drengen blev tilbage ved Baaden, medens Faderen trængte ind i Skoven. Medens Drengen nu legede i Vandet under Træernes Skygge, blev han pludselig omslynget af en stor Kæmpeslange, der var kommen bag paa ham. Hans Skrig kaldte Faderen til i rette Tid; denne ilede strax til, greb om Kæmpeslangens Hoved, brød dens Kæber fra hinanden og frelste saaledes lykkelig og vel Drengen. Disse enkelte Exempler paa Overfald paa Mennesker kunne dog ikke omstøde den almindelige Regel, at disse Slanger ikke overfalde Mennesker og derfor ikke frygtes ret meget. Paa omstaaende Billede ses til venstre en meget stor Kæmpeslange, som tre Indianere traf sammen med paa et Strejftog i en af Brasiliens store Skove. Den laa og sov i en sammenrullet Stilling paa en aaben Plet i Skoven, men blev pludselig skræmmet op af sin Søvn ved den Støj, som Indianerne gjorde ved at gaa gjennem den tætte Skov. Fuld af Forbitrelse

over at blive forstyrret i sin Middagsro, rejste den sig og vendte sig med vidt opspilet Gab mod de tre Indianere. Den ene af disse sendte den en Pil lige ind i det store Gab, og den anden gav den paa samme Tid et saa voldsomt Slag paa Hovedet med en Kølle, at den strax døde. De flaaede derpaa Huden af den, stegte Kjødet af den over en Ild, som de tændte, og lode sig denne Ret smage godt.

En Englænder, der i flere Aar opholdt sig i Kaplandet, fortæller følgende om sine Sammenstød med Kæmpeslanger i denne Del af Afrika: „Under mit Ophold i Kaplandet stødte jeg flere Gange paa den saa kaldte Klippeslange, der hører til Kæmpeslangerne, og det lykkedes mig at dræbe 16 af disse, hvis Længde var 12—24 Fod. Den første Kæmpeslange, som jeg traf sammen med, var den største, jeg nogen Sinde har set. Jeg var en Dag reden til en Nybygd, omtrent 6 Mile vest for Bugten ved Nahal. Medens jeg red, saa jeg pludselig i det høje Græs noget røre sig paa en ejendommelig Maade i min Nærhed. Jeg red strax hen til Stedet og opdagede da en Kæmpeslange, just som dens Hoved forsvandt i en Huling, der vistnok var graven af et Pindsvin, og dens langstrakte Krop fulgte rask efter. Hullet var saa stort, at et Menneske kunde krybe derind. Da jeg ikke kunde ramme Hovedet paa den, vilde jeg ikke skyde, thi et Saar paa et andet Sted af Legemet, vilde ikke kunne dræbe den. Snart efter stødte jeg paa en Kaffer (en af de indfødte), som fortalte mig, at den samme Slange for 10 Dage siden havde dræbt og slugt en Kalv. Jeg forklarede nøje Stedet for ham, hvor Slangen var forsvunden, og han erklærede, at han vilde holde Vagt ved Aabningen, indtil han havde faaet den dræbt. To Dage senere kom jeg atter forbi dette Sted, og da jeg hørte et Skud, ilede jeg strax til. Til min Forbavselse traf jeg atter Kafferen, som med Stolthed viste mig den dræbte Slange. Han fortalte mig da, at han den Dag, han mødte mig, havde holdt Vagt ved Hullet fra Solens Opgang til dens Nedgang, men intet set. Den følgende Morgen mødte han atter meget tidlig ved Hullet, og han saa da strax, at Slangen om Natten havde forladt dette. En Kaffer kan ved sit skarpe Syn lige saa godt følge et Spor, som den bedste Sporhund ved Hjælp af sin Lugt. Han fulgte Slangens Spor og opdagede snart, at den havde taget Retning mod den Græsmark, hvor hans Køer græssede, rimeligvis for atter at hente sig en Kalv. Tanken herom fremskyndede hans Gang, og han fik snart Øje paa Slangen, just som denne langsomt nærmede sig den Kalv, den havde udset til sit Bytte. Da den opdagede ham, flygtede den strax og skjulte sig mellem det tætte Siv, der fandtes i Nærheden, men Kafferen, der var meget hurtig til Bens, indhentede den snart og slyngede et Kastespyd, af hvilke han førte et helt Bundt med sig, efter den og gjennemborede den. Slangen vendte sig strax rasende mod ham, men han sendte den det ene Kastespyd efter det andet og naglede den snart saa fast til Jorden, at den næsten ikke kunde røre sig mere, hvorpaa han dræbte den med et Skud.

Kort efter traf jeg atter en Kæmpeslange, der var den største, som jeg nogen Sinde selv har dræbt. Jeg var gaaet paa Jagt og var paa Spor efter en Raabuk. En Ven ledsagede mig, og vi vare begge til Hest, desuden havde jeg min Hund med, der særdeles godt forstod at drive en Buk op fra dens Leje. Egnen, gjennem hvilken vi rede, lignede aldeles en engelsk Have, i hvilken der hist og her fandtes spredte Grupper af Buske. Foran en saadan Gruppe blev min Hund pludselig staaende og gav sig til at gø paa en usædvanlig Maade. Den stod snart stille og vendte sig om mod mig, idet den logrede med Halen, snart trak den sig bange tilbage fra Buskene og nærmede sig dem. Jeg troede, at der var en Leopard skjult mellem Buskene, hvorfor min Ven og jeg stege af vore Heste, og vi nærmede os nu langsomt Krattet, rede til strax at skyde, naar vi fik Øje paa Leoparden. Da vi kom nærmere opdagede vi i Steden for Leoparden en stor Kæmpeslange, der langsomt nærmede sig min Hund for at overfalde den. Jeg hævede strax min Riffel og sendte Slangen en Kugle, der ramte dens Krop, og sprang derpaa rask tilbage for at undgaa selv at blive over=

falden af den. Da jeg igjen havde ladet Riflen, nærmede jeg mig med stor Forsigtighed atter Buskene. Just som jeg bøjede nogle Grene til Siden for at se efter den, skød den pludselig som et Lyn frem mod mig med et vældigt Gab vidt aabnet, der var stort nok til at sluge mit Hoved. I et Øjeblik kunde jeg være kastet til Jorden og kvalt, før min Ven kunde komme mig til Hjælp, men heldigvis lykkedes det mig at ramme dens Hoved med en Kugle, som strax dræbte den. Vi maatte bruge alle vore Kræfter for at faa den slæbt ud fra Buskene, og da vi nu ret toge den i Øjesyn, bleve vi meget forbavsede over dens Størrelse og smukke Farver. Den var omtrent 24 Fod lang og midt paa Kroppen saa tyk som en voxen Mand. Den havde let kunnet faa Bugt med et Menneske, og jeg var naturligvis glad over at være sluppet saa heldigt fra mit Sammenstød med den.

Fra Vestkysten.

Af J. M.

(Sluttet).

Aa, tænkte jeg, det var dog godt, jeg gik til Præsten, han vil dog hjælpe, om han kan. Ja, jeg var saa rent fortumlet, at jeg aabnede Døren uden videre, i den Tanke, at han gik og bad for sine Sognefolk; men jeg kom nok i Utide; thi Præsten skød sine Briller hurtigt ned for Øjnene, saa barsk paa mig og sagde med en alt andet end myg Tone i Stemmen: Hvad vil hun.

Aa Hr. Pastor, min stakkels Mand, vèd han vel, staar ude i hans Storfenne ved en Ledstolpe i Vand efter Armhulerne, maaske er han allerede druknet, jeg ved ikke mine levende Raad, derfor gik jeg her op til ham for at høre et trøstende Ord, sagde jeg grædende og saa saa bønlig paa Præsten.

Han gik et Par Gange op og ned ad Gulvet, derpaa vendte han sig imod mig og sagde med noget arrigt i Stemmen: Det skal hun saamænd ikke bryde sig om, lille Mor, hendes Mand kommer nok, da er det værre for mig, tretten af mine Stude, og deriblandt den store sorthjælmede, er bleven i Nørskiftet, hvad om jeg skulde miste dem?

Jeg bryder mig Pokker om hans Stude! skulde de være mere værd end min Mand? sagde jeg og for ud af Døren, og jeg havde aldrig mere Tillid til ham.

Jeg løb vester ud af Byen, hvor jeg mødte flere, der kom drivende med Kreaturer; alle spurgte jeg ud, men ingen vidste noget. Jeg gik atter hjem. Hen paa Eftermiddagen tog Stormen af. Tidlig blev det Aften, og hen imod Midnat tog Stormen atter til. Vandet trængte ind i Byen, ind i flere Huse. Vi havde travlt den hele Nat; for vi maatte huse flere af de husvilde. I Dagningen stillede Stormen helt af, og ihvorvel det endnu blæste, sank Vandet betydeligt hen paa Formiddagen.

Haabet kunde jeg ikke opgive. Hvo vèd, tænkte jeg, maaske kan dog en have reddet ham til Bjærget* derude, den ligger jo som en sikker Havn midt i det vilde Hav. Hele Formiddagen holdt jeg Udkig efter Bjærget, men der kom ingen derfra. Vi kunde se en Mængde Kreaturer deroppe. Mennesker maatte der ogsaa være, thi din Oldefader var ikke den eneste, der blev savnet. Ja, Gud ske Lov for Bjærget, det er, som han har lagt den der midt i Engene til Menneskers Frelse.

Efter Middag kunde vi tydelig se 5 Mand til Hest ride bort fra Bjærget, og jeg skyndte mig vester ud af Byen for at høre Tidende. Det varede længe, førend Rytterne naaede i Land; endelig kom de, men jeg savnede ham, som jeg ventede.

Har I sèt ham? hvor er han? raabte jeg, da Rytterne vare komne saa nær, at jeg kunde høres af dem. Den sidste Rytter var naaet paa det tørre, han saa mørk ud, og de andre fire fortalte nu, at din Oldefader laa der oppe paa Bjærget i et Skur og var meget syg, Præstens Avlskarl havde hjulpet ham i Land, hed det. Underlig nok var det, syntes jeg, at han skulede; han plejede ellers ikke at være saa undselig af sig.

Ved Aftenstid var Vandet faldet saa meget, at en Vogn kunde hente din Oldefader. Glad var jeg, da jeg havde faaet ham hjem, og han var bragt i Seng; men nu kom der tunge Dage for mig. Læge havde vi ikke Raad til at hente, det kjendte man ikke saa meget til den Gang. Sygdommen blev langvarig, men endelig kom han sig dog saa vidt, at jeg kunde skjønne, det blev til Liv. Længe varede det, forinden han fik sit Mæle, og da først fik jeg den sande Sammenhæng at vide. Præstens Avlskarl havde været i Storfennen, hvorhen han havde bjærget de tretten Stude fra Nørskiftet. Han var bleven overrasket af Vandet, men da han var til Hest, besluttede han sig til at prøve paa at naa Bjærget. Han maatte altsaa gjennem Ledet, hvor din Oldefader stod. Denne bad Karlen saa mindelig, om han maatte faa Lov til at binde sig selv i Hestens Hale. Karlen vilde helst have omgaaet Ledet, men det kunde han ikke, og det var din Oldefaders Lykke. Strømmen gik meget strid gjennem Ledstedet, og det vilde kun varet kort, han kunde have holdt sig fast. Karlen maatte altsaa gjennem Ledet. Din Oldefader saa, at han ikke skjøttede om at have ham paa Slæbetov, han

* „Bjærget", kaldtes en høj Sandbanke ude midt i Engene.

slap Ledstolpen, gjorde et Spring og fik fat i Hestens Hale, og nu maatte han vade bag efter Hesten, paa hvilken Vandet gik til op paa Siderne. Saa længe det gik paa den jævne Eng, og saa længe Vandet ikke blev dybere, kunde det endnu gaa an, men da han vidste, at det vilde blive værre, fik han viklet en Ende løs af Rebet, han havde om Livet, og den knyttede han i Hestens Hale. Snart havde Hesten Fodfæste, og snart svømmede den, og saa kan du nok vide, hvorledes det gik din Oldefader; han kom bevidstløs i Land paa Bjærget. Man tumlede saa længe med ham, at man fik en Del Vand af ham, og saa pakkede man ham ned i noget Halm i Skuret. Sin Helbred gjenvandt han for saa vidt; men hans Hørelse var borte; underlig var det jo heller ikke, om der er gaaet noget i Stykker i det stakkels Hoved efter en saadan Angest og et saadant Bad.

Præsten mistede sine Stude, og det gik ham meget nær. Ja, det var i Grunden værre for ham, thi han kunde aldrig glemme det Tab, han havde lidt. Hvor han gik, og hvor han stod, smaasnakkede han altid med sig selv og sukkede: Tretten, tretten skulde jeg miste, og deriblandt den bedste. Lidt efter lidt sygnede han hen, og saa en Dag ringede det over Lig; det var Præsten som var død. Alle Bymændene fulgte ham til Graven efter Indbydelse, og alle Byens Koner mødte i Kirken uden Indbydelse for at høre Ligprækenen. Den fremmede Præst talte over det Ord: Hvor din Skat er, der vil og dit Hjærte være.

Jeg har aldrig hørt saadan en Præken, hverken før eller siden, og jeg tror, jeg kan huske den hvert eneste Ord. Da jeg kom hjem, maatte jeg fortælle den til din Oldefader, saa godt jeg kunde, og han var enig med mig i, at det var værre for Præsten, og vi takkede Gud i vore Hjærter, at han hjalp, da Nøden var størst.

Der er ringet over flere Slægter siden den Tid, det ringede da ogsaa over Oldefader og Oldemoder, de kom i en Grav og blev jordet paa en Dag. Alle Byens Mænd kom og fulgte dem til Jorden. Underlig nok var det, at den samme Præst, der havde talt ved Præstens Grav, nu ogsaa kom til at tale ved deres Grav. Den Gang var han en ung Præst, nu var han en meget gammel Mand; men mere underlig var det, at han valgte den samme Text: Hvor din Skat er, der vil og dit Hjærte være. Var det et Tilfælde, eller var der en Tankeforbindelse deri? Han talte om de onde Dage, naar Prøvelserne komme, da er det godt at have fundet den bedste Skat, at Hjærtet kan finde den sande Trøst.

Den store Grav var tilkastet, Spader og Skovle vare lagte over Kors paa Graven, og Følget spredte sig til alle Sider; to ældre Kvinder vandrede i stille Samtale bort over Kirkegaarden; da de kom til Præstens Grav, standsede den ene, drog et Suk og sagde: Ja, det var dog værre for ham, der ligger.

Vor Herre raader.

Vor Herre raader for stort og smaat,
for Regn og Solskin, for Frugt og Grøde;
for alt, der kan os i Livet møde,
vor Herre raader saa saare godt.

Vor Herre raader i Skov og Vang,
for Storm og Stille, i By paa Bølge;
naar ej hans Vilje vi kunne følge,
lad ham kun raade for Aarets Gang!

Vor Herre raader for Smil paa Kind;
han sender Glæden til dem her nede,
som gjærne af ham sig lade lede,
som villig aabne ham Sjæl og Sind.

Vor Herre raader for Hjærtefred,
hans Naades Rigdom faar aldrig Ende;
han favner hver, sig til ham vil vende:
vor Herre raader i Kjærlighed.

Vor Herre raader for dagligt Brød:
til alle sine han rækker Haanden,
han skaber Snillet, han hæver Aanden.
Vor Herre raader! Det har ej Nød!

Han ogsaa raader, naar Smertens Braad
sig sænker dybt i det svage Hjærte:
da kommer Englen med Trøstens Kjærte.
Vor Herre raader det bedste Raad.

Vor Herre raader for Liv og Død,
for Regn og Solskin, for Frugt og Grøde;
for mindste Spire i vildest Øde
vor Herre raader i Liv og Død.

Ch. Weiss.

Husflid.

Amerikanske Støvlehæle.

Det er en bekjendt Sag at Amerikanerne ere overmaade snilde til at finde paa mange i det daglige Liv anvendelige praktiske Ting, hvorved der spares Tid og Penge. Blandt disse er der i den sidste Tid kommet en ejendommelig Gjenstand i Handelen, som Udg. har formaaet sin Broder C. Th. Rom til at føre Lager af, fordi den uden Tvivl vil egne sig særdeles til Husflidsbrug paa Landet. Det er nemlig Støvlehæle, som dog sikkert vil være anvendelige ogsaa til Træskobeslag, da de synes at være meget varige og i hvert Fald ere overmaade snildt indrettede

Hver Hæl bestaar af to Dele, nemlig en let støbt Jærnring, der set fra oven ser ud som Fig 1

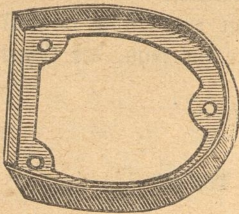

Fig. 1.

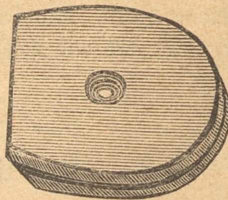

Fig. 2.

viser og en anden Jærnring Fig. 2 der har en udhævet Kant paa Midten rundt om, og hvori er indpresset en Skive Endetræ af en noget haard præpareret Træsort. Midt i Fig. 2 er et, med støbt Jærnbøsning udforet Hul, i hvilket Hovedet af en Skrue fra hvilken som helst Side kan

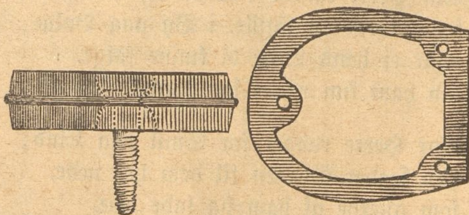

Fig 3.

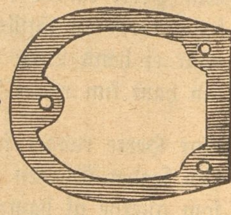

Fig. 4.

sænkes ned lige til Midten, som antydes ved Fig. 3, hvor man ser Fig. 2 fra Siden. Ringen Fig. 1 har, som man ser, en indvendig flad Rand, der er vist set fra neden i Fig. 4, forsynet med tre Huller til Skruer, hvormed den, med den flade Side mod Hælen, skrues urokkelig fast til Støvlen. Derpaa indlægges den egentlige Hæl Fig. 2 og 3, hvilken passer nøje i Ringen, hvori den nedsænkes indtil Midtranden, hvorpaa den heftes fast med den større Skrue i Midten. Støvlen (eller Træ-

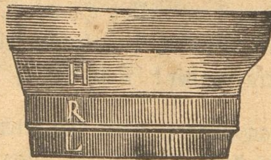

Fig. 5.

skoen) er nu forsynet med en ny Hæl som Fig. 5 viser, hvor H antyder Læderhælen, R den faste Ring og L den deri fastskruede løse Slidhæl. Man vil nu forstaa, at denne (saafremt den ikke ruster fast) let kan skrues af. Slider man Hælene skæve kan man da ombytte højre og venstre Slidhæl og derved atter faa god Gang i Støvlerne, eller man kan vende Slidhælen i sin Ring og derved faa den ganske lige igjen med den uslidte Side udad. Det samme kan man gjøre naar Hælen er slidt op til Midtranden. For at undgaa Rust saa vidt muligt, og for at se godt ud, ere Jærnringene sortlakerede. Man bør overstryge den faste Ring godt med Tælle indvendig og Slidhælen tilligemed Skruen ligeledes udvendig, forinden man skruer den sidste fast. Derved vil man lettere kunne løsne den, naar den skal vendes. Vil man bruge en Messingskrue i Steden for en Jærnskrue, vil man naturligvis være fuldstændig sikret mod at Skruen efter en Tids Forløb ruster fast, saa den ikke kan skrues ud igjen.

Disse snilde Hæle synes at være meget stærke at slide paa, navnlig paa Landet hvor man ikke gaar saa meget paa Stenbro. De ere derhos ikke synderlig sværere end rigtige Læderhæle, og langt billigere. Da det endvidere er et let og behageligt Husflidsarbejde selv at skrue dem under sit Fodtøj, tro vi at mange vilde have Fornøjelse af at prøve dem og give derfor nærværende Meddelelse om denne vel udtænkte lille amerikanske Gjenstand.

„Amerikanske Støvlehæle“ faaes i 5 Størrelser fra $1^1/_2$—$2^1/_8$ Tomme brede og $1^3/_4$—$2^1/_4$ Tomme lange for 40 Øre pr. Par med Skruer frit tilsendt med Posten. Skomagere og Handlende paa Landet erholde meget betydelig Rabat paa større Bestillinger fra C. Th. Rom & Co. Axelhus, Kjøbenhavn, V.

Opløsninger fra Nr. 19:

paa den historisk-geografiske Opgave:

Hals. — Husum. Amager. Nero. Svendborg. — Worms.

paa den firkantede Nød:

O R G A N
R A N K E
G N I S T
A K S E T
N E T T O

paa Bogstavgaaden:

Befordring. — Forbedring. — Fred. — Bord. — Ring. — Borg.

Brevvexling.

Manglende Numere.

Vi maa gjentagende gjøre Bladets ærede Holdere opmærksomme paa, at manglende Numre, som ikke ere forlangte gjennem Postkontoret, hvor Bladet er bestilt, inden 3 Uger ikke kunne fordres frit efterleverede. Enhver senere Henvendelse til Hovedkontoret om manglende, eller senere ødelagte Numre, er altid bleven imødekommet; men i de fleste Tilfælde medfølger ikke Betaling for Numret, saa lidt som Frimærke til Tilbagesendelsen. For ikke at volde Bestilleren en Portoudgift af 16 Øre, har Kontoret ikke alene sendt de bortkomne Numre uden Betaling, men endogsaa udlagt et 4 Øre Frimærke til fri Forsendelse. Dette er imidlertid en saare kostbar Høflighed i Længden, og saadanne Begjæringer om bortkomne Numre har, navnlig i den senere Tid, paa denne Maade har ikke alene medført Tab af en Mængde Blade, men ogsaa en uforholdsmæssig Portoudgift. Det har derfor været nødvendigt at tage følgende Bestemmelse:

Enhver Begjæring til Kontoret om enkelte manglende Numre efterkommes kun, naar et 4 Øre Frimærke er indlagt til fri Forsendelse. Mangler dette til Frigjørelse af Numrets Forsending, vil Anmodningen som Regel blive upaaagtet.

For Numre, som Holderne, trods Henvendelse til Postkontoret i rette Tid, endda ikke have faaet, fordrer Kontoret ikke særlig Betaling (kun 4 Øres Frimærke for Tilbagesendelse) hvorimod Numre, som ere bortkomne eller ødelagte for Læserne, kun eftersendes naar en Betaling af 10 Øre pr. Numer (i Form af Frimærker, foruden 4 Øre til Forsendelsen) indlægges i Bestillingsbrevene, der maa adresseres „Husvennens“ Hovedkontor, Kjøbenhavn. V.

Ufrigjorte Breve modtages ikke.

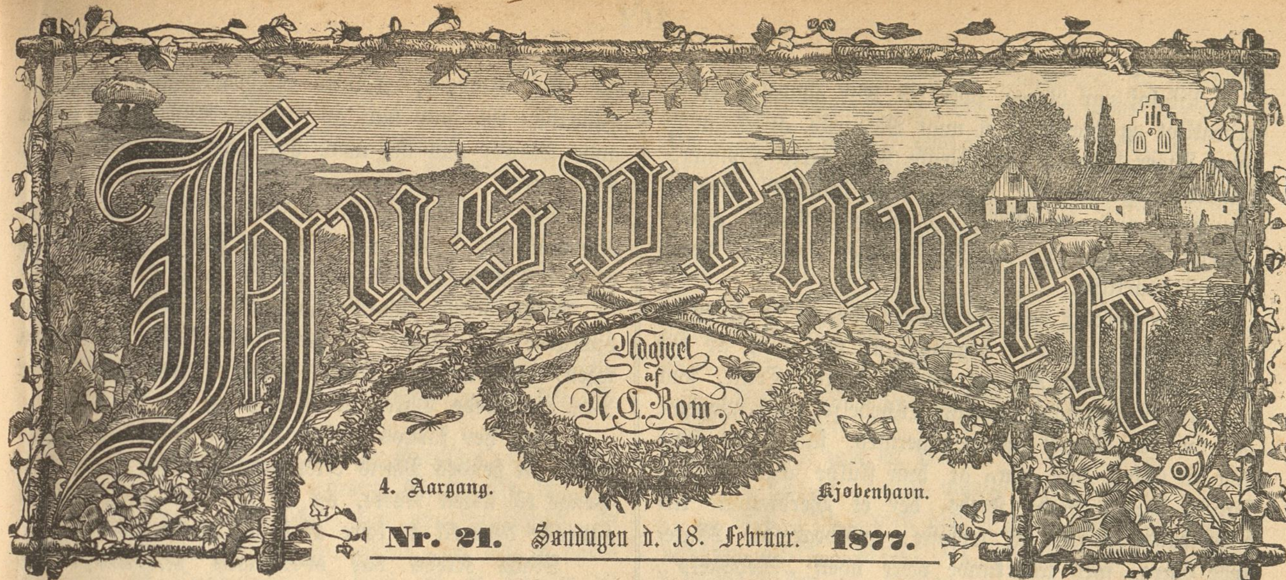
N. Isaksen. — R.: Tak.

Rettelse.

I et Par af de foregaaende Numre (16 og 18) er ved en Fejltagelse som Forf. til „Smaamænds Børn“ sat „Knud Skytte“ i Steden for det rette Forfatternavn Jens Skytte.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 21. Søndagen d. 18. Februar. 1877.

Jordemodermanden.

Af Forfatteren til „Svenskerne paa Lolland", o. fl.
(Sluttet.)

Hen paa Aftenen kom Mester Bak til min Fader, som han traf inde i sit Studerekammer.

„Vil Præsten ikke følge med hen til Nikolaj?" bad han, „Jeg tror, det er galt fat med ham, han er saa „særdeles." —

„Hvad fejler han?" — spurgte min Fader rolig.

„Ja, jeg mærkede til intet, før vi skulde ind at have vor Unnen*)," forklarede Smeden, „uden at han intet mælede og ingen Ting nød, men da jeg saa ind i hans Kammer, og jeg vilde tage ham med hen til Smedjen igjen, laa han oven paa Dynerne med Ansigtet i Puden. Jeg spurgte ham, om han skadte noget, hvortil han svarede, at han var syg, og da jeg spurgte ham, hvor han var syg, svarede han: alle Vegne. Jeg raadte ham nu til at klæde sig af og gaa ordentlig til Sengs, men han svarede mig ikke noget. Han ligger ligedan, og Karen, som dog kogte en Skaal Kaffe til ham, svarede han heller ikke, og lader Kaffen være Kaffe, og det, tykkes mig nu, er det værste Tegn."

„Jeg vil raade jer til, at I lade ham ligge og skjøtte sig selv," svarede min Fader lige rolig. „Maaske strider han en Kamp med sin onde Natur, og den maa have sin Tid. I Morgen skal jeg ganske vist være hos jer, om han ligger ligedan hen, hvorom jeg nok maa faa Meddelelse."

I det samme bankede det paa Døren.

„Kom ind," bød min Fader, og — Nikolaj stod for ham.

„Hille den gloende Ende af en Syl!" udbrød Smeden, da han saa Udtrykket i Nikolajs Ansigt, „hvad er der i Vejen hjemme?"

„Intet, jeg ved Færd til," svarede denne.

*) Middagsmad.

Derpaa brast han i Graad og rakte begge Hænder ud imod Fader. „Om Forladelse," hulkede han.

„Jeg har intet at tilgive dig, Nikolaj, du er kun værst imod dig selv, stakkels Barn!"

„Jeg skal aldrig mere smage Brændevin," forsikrede han, „det lover jeg Dem."

„Du skal ikke love mig det, Nikolaj, thi det bliver en Synd mere, naar du ikke holder det. Vil du love nogen det, saa lov den alvidende Gud det, og bed ham give dig Kraft til at holde dit Løfte. Saa kan du det, om du selv vil det." —

„Jeg har allerede lovet Vorherre det," svarede Nikolaj, bestandig under en Taarestrøm, „og jeg har første Gang i mit Liv i Dag bedet til ham. Jeg lover Dem og Mester, at der aldrig mere skal komme Brændevin i min Mund." —

„Vi vil haabe, at du vil sejre, min kjære Nikolaj," svarede min Fader bevæget, idet han lagde sin Haand paa hans Hoved. „du strider for dit eget Vel her og hisset, og den barmhjærtige Gud vil styrke dig i din store Kamp. Gaa nu hjem i Fred. Du har en Mester, som vil hjælpe dig at staa imod. Herren give dig Kraft dertil."

Nikolaj holdt sit Ord. Dette manglede kun i, at Mesteren skulde faa ham kjær som sin egen Søn; thi selv havde han ingen Børn. Efter sin udstandne Læretid forblev han som Svend hos sin faderlige Ven, der imidlertid nogle faa Aar efter afgik ved Døden.

Som et Pant paa hans Kjærlighed, testamenterede han ham alle sine Smederedskaber, med mindre hans Kone skulde foretrække at give ham 50 Rd. i Steden for.

Han bestyrede derefter Værkstedet et halvt Aar for Enken, som saa giftede sig med en større Husmand i Sognet, der lagde den Jord, som hørte til Smedjen til sit Jordstykke, men overlod selve Smedjen og Haven til Nikolaj, imod et Vederlag af 200 Rd., som han kunde afbetale efter egen Lejlighed.

Nikolaj var bleven over 25 Aar gammel og saa ordentligt og stræbsomt et ungt Menneske, at Sognets unge Piger begyndte at skjænke ham deres Opmærksomhed, og af den Grund selv stundom beærede Smedjen med et Besøg, naar der skulde gjøres „Nogetomkring" paa en Træsko eller lignende Nødvendighedsartikkel.

Men Nikolaj var ikke bleven uberørt af Kjærlighedens Magt, og man begyndte at tale om, at det især var Morten Nytters smukke Datter Trine, som var bleven Gjenstand for hans Tilbedelse, men hvordan det nu end hængte sammen hermed, saa hørte man paa en Gang Tale om, at hun skulde ægte hendes Faders Nabo, Mads Krebs, der et Fjerdingaar tilbage havde mistet sin trofaste, dybtbegrædte Ægtefælle Sara, men ikke kunde være uden „Medhjælp", dels formedelst Gaardens Drift, og dernæst fordi han ved Lejlighed havde Lyst til at kige lidt i Glasset, som man siger.

Paa den Dag, da Trine og Mads havde Bryllup, var Smedens Hus lukket, og da det heller ikke blev aabnet den følgende Dag, begyndte man at blive urolig for Nikolajs Skæbne, hvilket især gik min Fader til Hjærte, da han efterhaanden havde faaet ham meget kjær.

Jeg laa den Gang ved den polytekniske Læreanstalt i Kjøbenhavn og fik alt dette siden skriftlig at vide.

Efter Samraad med min Fader aabnede Sognefogden og han i Vidners Overværelse Døren til Beboelseslejligheden den tredje Dag efter hans Forsvinden, og deres Hjærter lettedes ikke lidet, da de fandt skrevet med Kridt paa Bordet, at han snart kom igjen, om nogen savnede ham.

Det varede heller ikke længere end et Par Dage senere, da Stuepigen om Morgenen kom ind i mine Forældres Sovekammer og fortalte dem med synlig Glæde, at de nu igjen hørte Nikolaj hamre løs henne i Smedjen, hvortil han var kommen om Natten, medbringende sin Halvsøster, som skulde holde Hus for ham, da han nu havde opgivet at gifte sig, siden han ikke kunde faa Trine til Kone.

I alt Fald troede Folk, at det var derfor.

Men med Trine og Mads Krebs gik det kun daarligt. De passede sammen som Ild og Vand. Hun var en for sin Stand dannet og vakker Kvinde, saa det altid har været mig ubegribeligt, at hun vilde ægte den langt ældre, raa og drikfældige Mads — men hvem kan overhovedet forstaa sig paa en Kvindes Hjærte — og til sidst indtraf en Begivenhed, som bragte fuldstændig Forstyrrelse i deres Ægteskab.

En skjønne Morgen saa man en Vogn med en „rød Kusk" holde uden for Mads's Dør, og Retsbetjenten, som han kjørte for, erklærede, at alt hvad Mads havde skulde skrives, fordi han ikke kunde betale en Vexel paa 1200 Rd., som han havde paaskreven for sin Svoger, Trines Broder, uden Søsterens Vidende, thi han var af samme Surdej som hendes gode Mand, paa det nær, han var saa fattig som en Kirkerotte.

Det var umulig for Mads at rejse disse Penge, eftersom det senere viste sig, at han i Forvejen var en hel Del forgjældet, og Enden paa Historien blev, at Mads Krebs maatte gaa fra sin Gaard og blot bjærgede saa meget, at han kunde kjøbe sig et Hus igjen, hvorpaa han kunde holde et Par Køer, og et Par Hundrede Daler til at tage af. —

Men her forstod Trine Tingen anderledes. Hun vidste, at hendes Mand efterhaanden vilde forøde disse Penge til ingen Nytte, og fik nu den Indskydelse at anvende dem til at lære at blive Jordemoder for.

Mads Krebs var overmaade misfornøjet med denne Bestemmelse, som han mente „lignede ingen Ting", men dels var Trine Mand i Huset, og dernæst laa der ogsaa en sund Tanke til Grund for hendes Beslutning, idet hun paastod, at hun ved selvstændig Erhverv burde søge at erstatte hendes Mand det store Tab, han havde lidt ved hendes Broder.

Trine rejste altsaa bort, men den første Følge heraf var, at Mads aldeles hengav sig til sin onde Tilbøjelighed, og man saa ham næsten aldrig ædru.

Da hans Kone kom hjem efter hæderlig overstanden Læretid, kom hun til et forfaldent, næsten øde Hus og til en Mand, der blot kunde indgyde hende Foragt.

Tilfældigvis blev Jordemoderbestillingen kort efter ledig i et af Nabosognene, men da hun fik den, var hendes Mand ikke til at bevæge til at flytte til hende.

Hun lod ham da leve for sig selv, men saa dog af og til ind til ham, hvorfor hun i øvrigt kun fik liden Tak.

Pludselig opskræmmedes Sognet en Nat ved Raab om Ildløs; det var Mads Kreb's Hus, der stod i Flammer, og inden nogen kunde komme til at redde det mindste, var det nedbrændt med alt hvad som var deri, Mads medregnet, uden at nogen siden fik Aarsagen til Ildens Opkomst at vide.

Det var et halvt Aar efter denne Tildragelse, da jeg atter kom til mit Hjem i et kort Besøg, og i den Tid var Nikolaj altid henne hos mig, eller jeg hos ham.

Da vi den sidste Aften før Afrejsen sad og talte sammen om Fortidens Minder, spurgte jeg ham som i Forbigaaende, om han ikke tænkte paa at gifte sig, da jeg vidste, at han godt havde Raad dertil.

Nikolaj rystede paa Hovedet.

„Der er nu Madam Krebs, en nysselig og brav Kone," bemærkede jeg. „Hun sidder endnu Enke, uagtet hun, efter hvad Folk vil mene, kunde have været gift; man mener ogsaa, at du en Gang bar Godhed for hende, Nikolaj." —

„Det er altsammen ganske vist," svarede Nikolaj

rødmende, „men desuagtet bliver hun den sidste, jeg tager, om jeg nogen Sinde gifter mig."

„Maa jeg vide Grunden?" spurgte jeg.

„Ja, saamænd maa De saa, Hr. Vilhelm," svarede han. „For det første kan jeg ikke glemme, at hun tog den fordrukne Mads, da vi den Gang dog saa smaat vare gode Venner — men det kan nu undskyldes ved hendes unge Alder og hendes Families Overhæng." —

„Naa, og den anden Grund?" spurgte jeg ivrig.

„Ja, De vil vel sagtens le deraf; men jeg kan ikke lide at hedde Jordemodermand."

Da jeg kjendte hans bestemte Karakter, betragtede jeg ogsaa fra den Stund enhver Forbindelse imellem ham og hans fordums Elskede som en Umulighed, og jeg blev derfor ikke lidet forundret, da jeg et halvt Aar efter fik Indbydelse af ham til at komme til hans og Madam Krebs's Bryllup.

Dette tillod mine Forhold mig desværre ikke; men da jeg atter besøgte min Hjemstavn, var mit første Besøg hos Nikolaj, der havde bygget sig en Smedje lige over for Jordemoderhuset og tjente nok saa meget til Husets bedste, som hans Kone, undtagen naar Aarene vare rigtig frugtbare.

„Men du, der ikke vilde være Jordemodermand!" udbrød jeg leende.

„Ja, De maa nok sige det, Hr. Vilhelm," svarede Nikolaj smilende, idet han trohjærtig rystede min Haand, „men kom nu ind til Mo'er selv, saa skal De faa hele Historien, og saa vil De maaske ikke le slet saa meget af mig endda."

Jeg fulgte ham nu tværs over Vejen ind til hans Kone, der modtog mig med al den Hjærtelighed, hun var i Stand til at vise.

Alt var her lige saa rent og blankt, som det var sort og sodet hist ovre, og jeg kunde ikke tilbageholde at udtale min Glæde derover.

„Naa ja," sagde Nikolaj ligesom lidt fornærmet paa sit Haandværks Vegne. „Det vilde ikke se godt ud paa begge Sider, om Forholdet var omvendt. Men gaa du nu ud og lav os Kaffen, kjære Kone, saa skal jeg imidlertid fortælle Hr. Wilhelm, hvordan du narrede Smeden til at blive Jordemodermand."

„Sæt Dem nu ned, saa skal De høre."

„Som jeg en Dag staar og arbejder i Smedjen, staar Trine pludselig for mig, som mig tykkedes med en stor Pakke paa Armen.

Jeg havde ikke talt med hende, siden hun blev gift, og stod altsaa som lamslaaet af Forundring, men denne naaede først Højdepunktet, da det viste sig, at Pakken bestod af et lille Barn.

„Goddag, Nikolaj," sagde hun nok saa venlig, og før jeg kunde faa Tid til ogsaa at sige Goddag, vedbliver hun: „Se, her er en lille Pige, hendes Fader omkom paa Havet, og hendes Moder døde i Barselseng, efter at have født to Smaapiger til Verden, som nu skal sættes ud paa Sognet, om gode Mennesker ikke vil forbarme sig over dem. Du ved, hvad det vil sige at blive sat ud paa Sognet, Nikolaj! Det er ikke givet alle, at klare den Sag saa godt fra sig, som du, især naar det er nogle stakkels Piger. Jeg har derfor bestemt mig til at tage den ene af dem til min Del og bringer dig herved den anden. Vær god imod hende, Nikolaj, og Guds Velsignelse vil ikke udeblive. Farvel, min Ven."

Dermed lagde hun Barnet uden videre Snak ned i Kulkassen, som stod tæt ved Siden af mig, og var ude af Døren som en Vind.

Jeg stod et Øjeblik maalløs.

„Men er da Konen bleven gal", raabte jeg. „Hej, Madam Krebs, Trine! Er du gal? Prakke mig et fremmed Barn paa Halsen." Men væk var hun, og rende efter hende kunde jeg da ikke bringe mig til.

Men hvad skal jeg arme Mand gjøre med det velsignede Barn, spurgte jeg mig selv. Jeg vil strax bære det hen til Præsten, saa maa han eller Sognefogden sørge for det. Med denne Beslutning i Sindet gik jeg hen til Kulkassen, hvor den lille Pige laa og saa nok saa tilfreds paa mig med sine store blaa Øjne, og i det samme faldt det mig ind, at netop paa samme Sted havde Deres Fader lagt den Flaske, som bevirkede en saa brat Forandring hos mig til det bedre. Jo mere jeg tænkte derpaa, og jo mere jeg saa paa den lille venlige Pige, desto blødere blev jeg om Hjærtet. Gud véd, om ikke ogsaa hun skal være til en lignende Velsignelse for dig, tænkte jeg — i ethvert Tilfælde vil jeg beholde det for det første.

Men det værste var tilbage. Hvad vilde min Søster Malene sige.

Jeg tog Barnet i mine Arme og gik over med det til hende.

„Hvad er det, du kommer med der?" spurgte hun forundret.

„Det er et Barn, som du ser," svarede jeg.

„Hvad skal vi med det?" spurgte hun videre.

„Vi skal beholde det," svarede jeg.

„Er du Fader til det?" spurgte hun igjen.

„Nej, sikken Sludder," svarede jeg, „vi tage Barnet til os."

„Hvad skal du have for det?" spurgte hun hvast. Jeg mærkede, at det trak svært op til Uvejr.

„Ingen Ting, jeg tager det for Guds Skyld," forsikrede jeg.

„Det er Løgn i din Hals, Nikolaj," sagde min Søster i højeste Forbitrelse. „Hvilket fornuftigt Menneske i den hele Kristenhed tager et Barn til sig for Guds Skyld, uden at faa noget for det. Men hvad enten nu Barnet er dit eller ikke, saa vil jeg ikke have det en Time i Huset. Enten skal det ud eller jeg."

„Naa, naa, Malene, smaa Slag," svarede jeg, som nu ogsaa begyndte at blive varm. — „Barnet skal nu blive her, og Smedjen falder vel ikke sammen, fordi du gaar."

„Saadan er Verden, efter at jeg har trællet for dig i tre samfulde Aar, saa viser du mig Døren for saadan en usel Unges Skyld," skreg min Søster næsten ude af sig selv. „Naar du endda fik en skikkelig Betaling for det, saa kunde det være sin Sag — men for ingen Ting — tvi dig an."

„Ja nu vil jeg ikke høre mere af det Vrøvl," svarede jeg. „Du har rigelig faaet din Tjeneste hos mig betalt, og vil du gaa, staar det dig frit for, og vil du blive og være god imod Barnet, skal du ikke gjøre det omsonst."

„Jeg vil Fanden, vil jeg," svarede min Søster. „Farvel, dit utaknemmelige Fæ, men hør en Gang," tilføjede hun spodsk, idet hun vendte sig om til mig i Døren. „Du maa endelig huske at to dig, før du svøber Ungen, ellers bliver den lige saa sort, som du, din Morian."

Dette sidste gjorde mig alvorlig vred, og jeg lovede min Søster, at det skulde være sidste Gang, at hun med min gode Vilje kom i mit Hus.

Men hvad skulde jeg nu stille an med Ungen, nu da der intet Kvindemenneske var i Huset.

Heldigvis havde Gjenbokonen et lille Barn ved Brystet, og til hende bar jeg nu mit.

Jeg mærkede rigtignok tydelig, at hun troede, at jeg var Fader til Barnet, men det brød jeg mig ikke om, og hun lovede at beholde det hos sig, indtil jeg kunde faa et Fruentimmer fat.

Men hvordan skulde jeg opnaa det i en saadan Fart, og sætte det ud turde jeg ikke uden at tale med Trine derom.

For den Sags Skyld klædte jeg mig den næste Dag i min bedste Stads og gik over til hende.

Hun sad og syede Børnetøj til sin den lille, som laa i en Vugge ved Siden af hende. Herregud, hvor det dog var anderledes her end hjemme hos mig, da Malene styrede Huset.

Hun saa forundret paa mig, da jeg stod som en Nar og stirrede omkring mig.

„Hvad ser du saadan efter?" spurgte Trine forundret.

Som et Lyn faldt det mig ind, hvad jeg vilde svare, og sagde, saa godt jeg kunde:

„Jeg ser mig om efter en Kvinde til at passe den lille Pige, du gav mig i Gaar, og tykkes ikke, at kunne faa nogen bedre dertil end dig, Trine."

„Men husk paa, saa skal du ogsaa have hendes Søster med," sagde Trine smilende.

„I Guds Navn, saa tager jeg jer alle tre, og sagtens bliver det heller ikke derved, om vi ellers maa leve."

I det samme kom Konen ind med Kaffen.

„Ja, nu har jeg fortalt Hr. Vilhelm det hele," sagde Manden leende, „og her kan De se tre Vugger inde i den anden Stue, men uagtet kun det ene af Børnene er en Smededreng, saa ere de mig alle lige kjære, thi det var ved de to andre, at jeg blev til en Jordemodermand." —

Aberne.

Til Dels efter Brehm,
ved E. T.

Alle Læserne kjende uden Tvivl Aberne, i det mindste af Navn, og en Del af dem have vel sagtens gjort Bekjendtskab med disse vore nærmeste Slægtninge mellem Pattedyrene, enten i et omrejsende Menageri eller i den zoologiske Have ved Kjøbenhavn, hvor der findes et godt Udvalg af dem. Aberne ere, som man véd, de Pattedyr, som ligne Mennesket mest, men denne Lighed er dog kun overfladisk og gjælder egentlig kun nogle enkelte Arter, for Exempel Chimpanseen, Orang-Utangen og Gorillaen, de øvrige Arter fjærne sig mere og mere fra Mennesket og ligne til sidst ikke mere dette end mange andre Pattedyr. Legemets tætte Haarfylde, den lave Pande, den lille Hjærnekasse, de lange Forlemmer, der i det mindste, naar Aben staar oprejst, naa ned til Knæet, og hos flere Aber endog næsten helt ned til Jorden, samt Hænderne paa Baglemmerne, ere de vigtigste Forskjelligheder i legemlig Henseende mellem Mennesket og de Aber, som ligne det mest. I aandelig Henseende staa Aberne langt under selv de mest udannede Mennesker; i denne Retning overgaa mange andre Pattedyr, for Exempel Hunden, Hesten og Elefanten, langt Aberne. Hvis der i aandelig Henseende skal være Tale om

Lighed mellem Mennesket og Aberne, maa det nærmere være i slet Betydning. Den bekjendte Naturforsker Oken siger om dem: „Aberne ligne Mennesket i alle dets Laster og Skrøbeligheder. De ere ondskabsfulde, falske, lumske, tyvagtige og uterlige; de kunne lære en Mængde forskjellige Kunster, men de ere ulydige og fordærve ofte Spøgen ved en eller anden slet Streg. Der gives ikke en eneste Dyd, som man kan tillægge en Abe, endnu mindre nogen Nytte, som Mennesket kan have af dem. Man kan lære dem at gaa oprejst, at sidde ordentlig paa en Stol, at staa paa Vagt og at hente forskjellige Ting, men de gjøre kun dette, naar de ere oplagte dertil.“ Læserne se heraf, at det er et meget daarligt Skudsmaal, han giver dem, og det er ikke overdrevent for de gamle Aber, som i Virkeligheden have alle de slemme Egenskaber, der ere nævnte ovenfor. I den yngre Alder træde disse slette Sider ikke saa stærkt frem. Det er især i denne Alder, at man let kan afrette Aberne til en Mængde forskjellige Ting paa Grund af deres store Lyst til at efterligne alt, hvad de se Menneskene gjøre. Man kan saaledes let lære dem at spise med Kniv og Gaffel, at drikke af et Glas, at klæde sig paa, dreje Stegespid, hente Vand, o. s. v., men de udføre aldrig noget med Omhu; de gjøre det kun modstræbende og aldrig med den Lyst, Glæde og Bevidsthed, hvormed for Exempel Hunden og flere andre Pattedyr udføre de Kunster, som man har lært dem. I flere Retninger kan man ikke nægte, at Aberne have store Aandsevner; de handle for Exempel tit med en vis Grad af Overlæg, have en god Hukommelse og forstaa godt at gjøre Brug af deres Erfaringer. De sidde inde med en stor Snuhed og og List, kunne godt forstille sig og forstaa ypperlig at skjule, naar de pønse paa noget ondt; de have endvidere en stor Færdighed i at gaa uden om Farer eller i at værge sig imod disse. Ved en venlig Omgang kan man let faa dem til at fatte Kjærlighed og Hengivenhed for sig, men de ere aldrig til at stole paa i denne Retning, og deres Kjærlighed gaar lige saa let bort, som den er kommen. Uagtet Abernes før nævnte Snuhed og List er det dog meget let at skuffe og overliste dem, naar deres Gridskhed eller andre Lidenskaber først ere blevne vakte. Man fører sig dette til Nytte til at fange dem, idet man udhuler et Græskar gjennem en smal Aabning, der kun tillader den flade Haand at trænge ind i dette. Græskarret, eller i Mangel af dette en Kasse med en lignende Aabning, fyldes med Sukker eller søde Frugter, som Aberne holde meget af, og lægges i en Skov under et Træ, i hvilket der findes Aber. Derefter skjuler man sig i Nærheden; Aberne komme nu strax ned af Træet, og den, der først faar fat i Græskarret, stikker sin Haand ned i det for at tilvende sig noget af Indholdet. Man kan med Lethed fange Aben, da dens Gridskhed er saa stor, at den hellere vil miste sin Frihed end give Slip paa Græskarret, som hindrer den i at røre sig hurtigt og klatre op i Træet. Denne Maade at fange dem paa lykkes næsten altid.

Der findes en stor Mængde Arter af Aber, som i Udseende og Størrelse afvige meget fra hinanden. Den største af Aberne Gorillaen, er omtrent 3 Alen høj, men de mindste Arter, som for Exempel Silkeaberne, blive ikke større end et Egern. Hos nogle Arter er Legemsbygningen lavstammet og kraftig, Lemmerne plumpe, andre have et smækkert Legeme med lange og tynde Lemmer. Hovedet er snart rundt og kort, snart forlænget ligesom hos Hunden. Nogle Aber fattes aldeles Hale, andre have en ganske kort Hale, og atter andre en Hale, som er længere end hele Legemet.

Aberne have, som før nævnt, Hænder baade paa For- og Baglemmerne, hvorfor man ogsaa kalder dem de firhændede. Man skulde tro, at de i de to Hænder, som de have mere end Mennesket, maatte have et Fortrin fremfor dette, men det er dog ikke

Tilfældet thi deres Hænder staa langt tilbage i Brugbarhed for Menneskets. De kunne ikke saaledes som Mennesket bruge Forlemmerne uafhængig af Baglemmerne, da disse ikke ene ere i Stand til i det mindste i længere Tid at bære Legemet. Hænderne bruges mest til at holde fast med og under Klatringen. Abernes Gang paa Jorden er mere eller mindre plump; under Gangen bruge de alle fire Lemmer og træde paa Fodsaalen. Enkelte Aber kunne dog ogsaa flytte sig et lille Stykke Vej paa Baglemmerne alene, men deres oprejste Gang er unaturlig og ynkelig i Sammenligning med Menneskets, og naar de skulle sætte i Løb, springe de altid paa alle fire Lemmer. Disse ere overordentlig stærke og sætte dem i Stand til at løfte meget tunge Byrder.

Abernes Hjem er de varme Lande i Asien, Afrika og Amerika; hver Verdensdel har sine særegne Arter. Her i Evropa findes kun Aber paa Gibraltar-Klippen, hvor der lever en lille Flok, som fredes, og hvis Stamfædre sandsynligvis en Gang ere blevne indførte fra Afrika. I tidligere Jordddannelser fandtes der derimod Aber overalt i Sydevropa, Frankrig og England. De fleste Abearter opholde sig i Skovene, og kun nogle enkelte Arter, som klatre daarlig, foretrække Klippeegne. Træerne ere Abernes rette Opholdssted og Tumleplads; hele deres Legemsbygning viser, at de ere henviste til at klatre, og heri ere de sande Mestre. De ere de livligste og bevægeligste af alle Pattedyrene; deres store Livlighed tillader dem næsten ikke at være rolige et eneste Øjeblik, hvilket man let kan overtyde sig om ved et Besøg i Abehuset i den zoologiske Have ved Kjøbenhavn, skjønt deres Livlighed der ikke er saa stor som i fri Tilstand. Dette Hus har derfor en stor Tiltrækningskraft for Gjæsterne, som, uden at blive trætte, i timevis kunne staa og more sig over Abernes morsomme Krumspring og mangehaande Narrestreger. Paa Træerne bevæge Aberne sig med en Smidighed og Hurtighed, som næsten ikke er til at skildre, og de vise sig her som fuldstændige Linedansere. Det ser næsten ud, som om de kunde flyve; Spring paa 20 ja 30 Fod ere kun Smaating for dem. Fra Toppen af et Træ springe de 30 Fod ned paa Enden af en Gren og tynge denne dybt ned ved Stødet. I det Grenen slaar tilbage, faa de Fart til et nyt, langt Spring, under hvilket Baglemmerne eller Halen strækkes langt ud som et Ror, og som en Pil bevæger Dyret sig gjennem Luften. En Slyngplante er en meget passelig Trappe for dem, og Træstammerne ere som jævne de Veje for dem. De klatre frem og tilbage, med Hovedet op eller ned, oven paa en Gren eller hen under den. Naar den Gren, som de gribe fat i, gaar itu, snappe de under Faldet en anden; holder denne heller ikke, gribe de en ny, men selv om de falde, har dette dog intet at sige for dem. Hvad de ikke kunne gribe med Forhaanden, gribe de med Baghaanden. En Del Aber ere forsynede med en lang, meget smidig og bøjelig Hale, som kaldes en Snohale og bruges paa mangfoldige Maader. Den gjør for Exempel Tjeneste som et Ror, naar der skal gjøres lange Spring, og naar en Flok Aber klatre, tjener Halen paa den forreste Abe som en Stige for den næste i Flokken. Ved Halen gynger Aben sig frem og tilbage; den bruges som et Klatretov, idet Aben tager fat om den med Hænderne, naar den vil op til en Gren, om hvilken Halespidsen er snoet. Naar Aben vil tage sig en Middagslur, nytter den ligeledes sin Snohale, hvis Spids den slynger omkring en Gren og ophænger sig saaledes i denne. Hos enkelte Aber, som hos den, vi i Dag meddele Tegning af, er Snohalen nøgen i Spidsen; den kaldes da en Følehale og er at regne ikke som en femte, men som en første Haand, der bruges som et udmærket Griberedskab, idet Spidsen bruges som en Finger.

Aberne ere altædende, ligesom Mennesket, og hente altsaa deres Næring baade fra Dyre- og Planteriget. Frugter, Rødder, Frø, Knopper, Blade og saftige Plantestængler ere deres vigtigste Næring, men de æde ogsaa Orme og Insekter; Æg og unge Fugle ere Lækkerfoder for dem. De tage helst Bolig i Skove, som ligge tæt ved beboede Steder, da de dyrkede Marker og Haver afgive det bedste Spisekammer for dem. Marker og Haver brandskattes paa den mest næsvise Maade af disse vore nærmeste Slægtninge, der ikke have den ringeste Agtelse for Ejendomsretten. De ere derfor meget hadede af Beboerne, som de gjøre stor Skade, især da hver Abe mindst ødelægger 10 Gange saa meget, som den æder. Hverken Hegn eller Mur, Laas eller Lukke kan fuldkommen værne mod disse Tyve og Røvere. Majs- og Sukkerrørmarker, Frugt-, Melon-, Banan-, Pisangplantninger ere et sandt Paradis for dem. Kun enkelte Abearter leve ensomt, de fleste leve selskabelig i større eller mindre Flokke, og hver af disse vælger et fast Opholdssted i en Egn, som frembyder rigelig Næring for dem. Den stærkeste Han i Flokken vælges til Leder; han haandhæver sin Stilling med stor Værdighed, og de andre Aber vise ham næsten altid uindskrænket Lydighed. Hunnerne især vise ham megen Hengivenhed og kappes formelig om at gjøre ham den største Tjeneste, som der kan vises en Abe, idet de altid have travlt med at fri hans Pels for dens mange Snyltegjæster, som de efter Fangsten fortære med den største Lyst. Til Gjengjæld for den Hengivenhed og Lydighed, der vises ham, sørger Høvdingen trolig for sin Floks Sikkerhed. Han er næsten altid i Bevægelse og spejder til alle Sider for i rette Tid at faa Kig paa enhver Fare. Saa snart det begynder at blive mørkt, drager han ud i Spidsen for sin Flok og viser den Vej til en eller anden Mark eller Have, hvor Sulten kan stilles. Han

vogter her nøje paa enhver Fare, udstiller Vagter, og saa snart han hører en eller anden faretruende Lyd, giver han et bestemt Signal, ved Lyden af hvilket hele Flokken skyndsomst tager Flugten. Mødrene kalde paa Børnene, som hænge sig fast i deres Hale, og alle ile tilbage til Skoven, hvor de ere i fuldkommen Sikkerhed. Enkelte Abearter, for Exempel Bavianerne og Marekattene, have en Slags Poser ved Kjæberne, hvori de kunne gjemme den Føde, som de ikke ville fortære strax.

De største og stærkeste Abearter flygte ikke for deres Fjender, men sætte sig kjækt til Modværge, baade mod Mennesket og Rovdyrene. Deres lange og spidse Hjørnetænder og stærke Lemmer afgive et frygteligt Vaaben og gjøre dem til farlige Modstandere, som man ikke uden Nødvendighed skal indlade sig i Kamp med. Dette gjælder navnlig om Orang-Utangen, Bavianerne og især Gorillaen. Hunnen føder i Reglen kun en Unge ad Gangen, hvilken hun viser den største Kjærlighed og vaager over med megen Omhu. Hun taaler dog ingen Gjenstridighed af den, men straffer enhver Ulydighed med en Ørefigen, samt ved at knibe eller puffe den. Det er imidlertid kun sjældent, at hun er nødsaget til at hævde sin moderlige Myndighed paa denne Maade, da Ungen som oftest er saa lydig, at den kan tjene til et Forbillede for vore Børn i denne Retning. Saa længe Ungen er lille, hænger den sig med begge Forlemmerne om hendes Hals og med Bagbenene om hendes Liv, for uforstyrret at kunne patte og ikke falde Moderen til Byrde, naar hun skal røre sig.

Efter at Læserne gjennem denne lille Skildring have gjort Bekjendtskab med Aberne i Almindelighed, deres Udseende, Sindsretning og Liv, skulle vi maaske senere omtale en eller anden af de mærkeligste Arter.

Absalon.

Med Troens Skjold, i Korsets Glans.
med Manddoms Sværd ved Belte,
du staar i Danmarks Mindekrans,
den herligste blandt Helte;
thi du har vist, at Hjærtetro
kan godt bag Kæmpens Brynje bo,
at Helten allerdjærvest slaar,
naar Kors og Sværd tilsammen staar.

Med skarpe Sværd du Messe sang
til Gud, din Herres Ære,
den Messe gjorde Vejen trang
for vore Fjenders Hære,
de mærked, at din Herres Aand
gav Kraft og Styrke i din Haand,
i Kampens Stevne bedst de saa',
din Herre var at lide paa.

Du vidste, Troen gjælder mest,
naar den i Gjerning vises,
at Herren ikke prises bedst,
naar kun med Ord han prises.
den Lærdom gav du Folk og Land:
at allerstærkest er den Mand,
som frem med Tro i Kampen gaar
og med sin Gud i Faren staar.

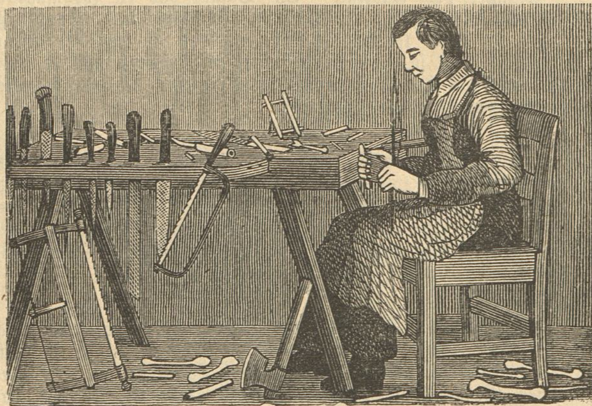
Thi skal det synges vide om
med Staalets Tunger hvasse:
Blødagtighed og Kristendom
kan aldrig sammen passe.
Kun Kraft med Tro dig frelse kan
fra dine Fjenders Vold, mit Land,
og herligst Sejer vist du faar,
naar Kristendom hos Manddom staar.

H. P. Rosenberg.

Husflid.

Benarbejder.

Blandt de arbejdende Deltagere paa den store Udstilling af Husflidsarbejder, der var fremstillet ved det svenske Landmandsmøde i Norrkjøbing i Sommer, frembød flere ikke liden Interesse, saaledes den vanføre Benarbejder Anders Petterson fra Dessemåla ved Nybro i Kalmar Län. Denne noget vanføre Arbejder, var ualmindelig duelig i Udførelsen af en Mængde smukke Bengjenstande, som smaa River og Spader til Potteblomster, Saltskeer og Teskeer, Papirknive, Frugtknive, Smørknive og Børneknive, samt Gafler, Penneskafter, Hækleskafter, Filernaale, Naalehuse, Prene, Nøgleskilte, Falsben til Bogbindere, Fotografirammer, Bogmærker, mange Slags Knapper o. m. a. Det simple Værktøj han arbejdede med, vidnede om, at han for en Del selv havde udtænkt og forfærdiget det, og om, at Fremgangsmaaden med Arbejdet væsentlig var udfundet ved egen Eftertanke og Selvøvelse. Forskjellige Smaasave, Raspe og File anvendes mest, dernæst Drilbor og en hel Mængde forskjelligt formede Redskaber til at udføre den finere Tildannelse,

Afskrabning og Afpudsning med. Paa hosstaaende Billede se vi en Fremstilling af Manden ved sit Arbejdsbord med alle fine Redskaber og Smaaarbejder, i Færd med at bore fine Huller et af sine Benarbejder. Han forklarede os, at hans Raaæmne var Benpiberne af Hornkvæg. Hesteben ansaa han for mindre anvendelige, da de ere temmelig porøse. Benene maa helst være friske og befries ved Kogning i en halv Snes Timer for Fedt

Sener o. s. v. Under Kogningen maa Benene stadig holdes tildækkede af Vandet. Efter Kogningen afskæres Endeknoklerne, Benet skæres i to lige store Dele og Marven udtages, hvorefter de ere færdige til at sønderskæres efter Længden i passende tynde Stykker. De færdige Arbejder bleges ved at lægges ind i en tæt tilsluttet Kasse med Glaslaag, hvori de udsættes for Sollysets Indvirkning en Uges Tid. Naar de saa efterpudses med Wienerkalk, faa de en smuk Glans og ere færdige til at gaa i Handelen.

(I „Haandgjerningsbog for Ungdommen", anden Del S. 242, findes en anden Anvisning til Benarbejders Behandling, der synes at være bedre, givet af den duelige Benarbejder, Væver P. Nielsen Falkenberg i Pasop ved Svendborg).

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Naar vi langsomt komme til Besindelse efter det Oprør, den Lidenskab, hvor en frygtelig Ulykke har bragt os, falder der en underlig Stilhed over Sjælen, og i denne Stilhed bliver Synskredsen rundt om os forfærdelig klar. Saa længe vi kæmpe med vor Smerte, øjne vi endnu ikke hele Udstrækningen af dens Hærgelser. Som Landet efter en Stormflod, som Valpladsen efter et Slag, saaledes frembyder Synet af vor egen Sorg sig for os, naar vi ikke længere skulle bekæmpe dens Rasen, men bære dens ødelæggende Følger.

Forskjellige Anskuelser. Faderen: „Pokker vèd, hvad der gaar af min Barberkniv, den kan hverken skære det ene eller det andet!" — Lille Augusta: „Det var da underlig, Fa'r. I Gaar, da Mo'r skrællede Kartofler med den, sagde hun, at det var den bedste Kniv, hun endnu havde haft."

To Matroser halede et Tov ind om Bord. „Naa hvad er da det?" sagde den ene, „Enden vil jo slet ikke komme?" — „Der maa vist være en der har skaaret den af," svarede den anden.

Praktisk. „Hvad tager De Dem til?" spurgte en Amerikaner en indvandret Tydsker. „Aa, jeg tager mig ikke noget til — men jeg er gaaet i Kompagni med en Mand om en Forretning." „Skal De skyde noget ind i den?" „Nej, han indskyder Kapitalen, og jeg møder med min Erfaring; vi binde os for tre Aar, og naar den Tid er gaaet, har jeg Kapitalen og han Erfaringen."

Mangel paa Kapital. En Tigger bad en forbigaaende Herre om en Almisse. „Kunde du ikke have Lyst til at tage fat paa en mere lønnende Forretning end at tigge?" spurgte Herren. — „Ak jo, go'e Herre," svarede Tiggeren med et Suk, „jeg kunde nok have Lyst til at blive Grosserer; men jeg mangler desværre den fornødne Kapital?"

Vejen til Lykken. En rig Mand der var i Besiddelse af en overordentlig stærk Røst og troede, at han med Lethed vilde vinde Berømmelse som Sanger, gik en Dag hen til en bekjendt Kapelmester, for at lade denne afgive sin Dom over hans formentlig store Evner. Efter at have sunget, sagde han med Selvfølelse: „Ikke sandt, med denne Røst kan jeg gjøre min Lykke?" — „Aa ja," svarede Kapelmesteren tørt, „som — Auktionsholder!"

Godt pareret. En Mand red forbi et Værtshus og havde af en eller anden Grund taget sin Vadsæk forved sig paa Hesten. Værten, som stod i Døren og ærgrede sig, fordi den rejsende ikke tog ind hos ham, spurgte spottende, hvorfor han ikke havde sin Vadsæk bag paa Hesten, som andre skikkelige Folk. — „Fordi Spidsbuberne ere bagved mig," lød Svaret.

Amerikansk Adspredthed. Et amerikansk Blad fortæller: En Dame faar paa en Spaseretur Øje paa en bekjendt Landmand, der anstrængte alle sine Kræfter for at holde en Ko fast. „Goddag, Mr. John!" sagde hun. „Goddag," svarede han. Koen rev sig imidlertid løs; Mr. John tager en stor Sten op, slynger den i Hovedet paa Damen og tager derpaa artigt Hatten af for Koen!

Barnligt. „Hvem var det første Menneske, Mo'r?" — „Det var Adam." — „Men, hør Mo'r, hvem var saa hans Barnepige?"

Hver sit. Herre! der er Ild i Huset! styrtede Tjeneren ind og raabte til sin Herre, en meget lærd Mand. Det er godt! Sig det til min Kone, svarede han; Du ved, jeg gi'er mig aldrig af med Huset!

En god Besked. En Vejviser forklarede en Gang et rejsende Selskab Udsigten fra et højt Sted paa følgende Maade: „Her ser De Egnen; hvad der ligger der rundtom er Omegnen."

Geografisk Opgave. Forbogstaverne af efterfølgende Navne læste nedad danne Navnet paa en gammel dansk Historieskriver, Endebogstaverne læste opad give Navnet paa Byen, hvori han opholdt sig: En af Færøerne, et Land i Nordafrika, en japanesisk Ø, en By i Frankrig.

Firkantet Rod: Af 2 A, 2 E, 2 L, 1 B, 1 D og 1 V danne tre Ord, som læste fra oven og fra venstre give Løsningen paa følgende Gaader:

At første er en Part du let vil finde;
det andet nævner Jordens første Kvinde;
det tredje er i Slægt med Bjørnens Klo.

(Læste fra neden og fra højre):

Det første stænger Eng og Marker inde;
det andet sætter Frugt i Sjæl og Sinde;
det tredje røved mangen Hjærtero.

Stavelsegaade:

1.

Om dig jeg færdes Nat og Dag,
i dig jeg mig bevæger,
jeg kan dig gjøre mat og svag,
til liflig jeg dig kvæger.

2.

Hvor Lyset straaler bruges jeg
jeg stiller dig alt til Skue;
men gaar jeg først en Gang min Vej,
da vil dig Mørket true.

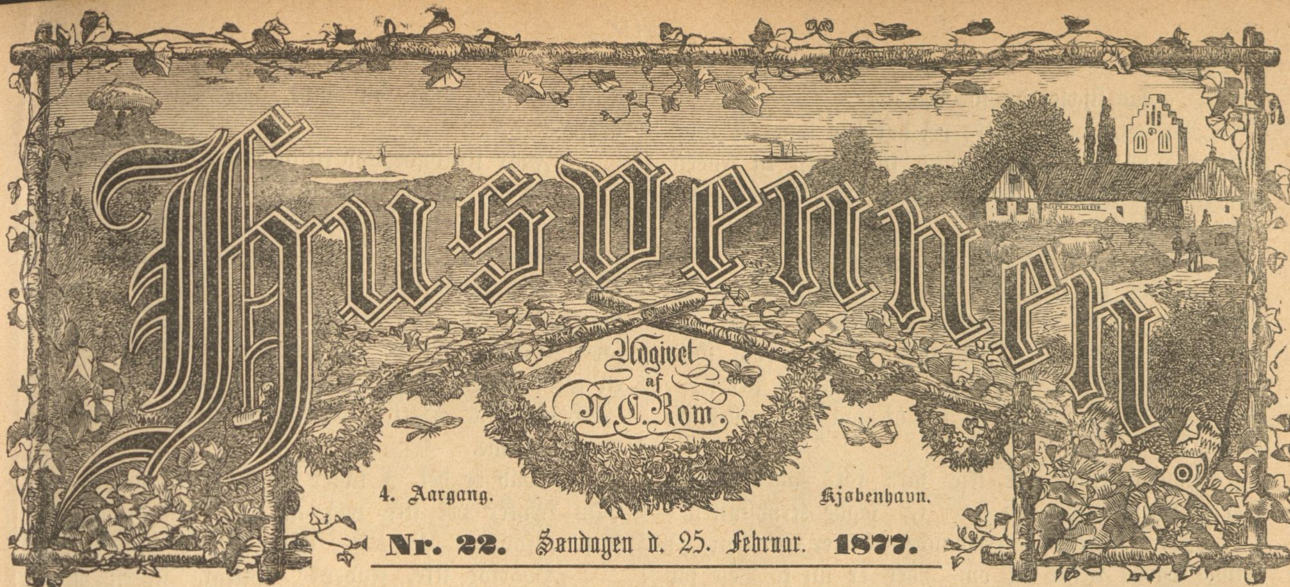
1. 2.

Naar du mit sidste sender op
og første gjennemtrænger,
da ser du vel imellem .... stop
nu gaar'et ikke længer.

P.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 22. Søndagen d. 25. Februar. 1877.

Krybskytten.

Fortælling af Emanuel Henningsen.

Det var en taaget Morgenstund, at Enevold Brahe til Kragerup stødte paa en Krybskytte inde i Hune Skov. Skytten kom gaaende lige hen imod ham, med en fældet Raabuk over Skuldren og med Bøssen dinglende ved den ene Arm, og han saa mærkværdig nok ikke Herremanden, før han kun var et Par Alen fra ham. Saa smed han Bukken paa Jorden og vilde smøre Haser.

„Aa, bi et bitte Korn," sagde Enevold og pegede hen efter ham med sin Bøssepibe; „det haster vel ikke saa svar meget. Jeg gad dog nok prate en Kjende med dig, siden vi nu en Gang er stødt paa hinanden."

Skytten sænkede Hovedet og blev staaende. Han skjønnede vel, det var det raadeligste, han kunde gjøre.

„Laan mig din Skyder," vedblev Enevold. „Den er vel ladt, kan jeg tro."

„Ja, den er," sagde Skytten, idet han tog Bøssen om Løbet og rakte den til Herremanden. Denne spændte Hanen, tog skjødesløs Sigte paa en lille Fugl i Toppen af et Egetræ og fyrede løs. Skuddet gik af, og Fuglen fløj bort med et ængsteligt Pip.

„Se se, du skyder med Kugle," sagde Herremanden og satte Bøssen fra sig; „du tykkes at være en dygtig Karl, du. Men jeg kan dog ligegodt ikke tro, at du har lagt Bukken ned paa den Maade. Du skød den vel med Hagl?"

„Nej nej, det var med Kugle," svarede Skytten.

„Naa, det var da altsaa dig, der skød den," sagde Enevold med et tilfreds Smil; „det var bare det, jeg vilde vide .... Tag nu Dyret paa Nakken igjen og lad os følges op paa Gaarden. Det er aldrig værd, du prøver paa at knibe ud, for jeg vilde dog nødig spolere dine Ben, om det ellers kunde undgaas."

Skytten løftede stiltiende Bukken op paa Skuldren og fulgte hjemad med Herremanden.

„Det vil blive et haardt Stød for min gamle Moder," sagde han efter en Stund og saa' paa Herremanden.

„Ja, Lykken er en sær Ting, hun gaar snart op og snart ned," svarede Enevold. „Det var jo et eget Træf, at jeg saadan skulde rende paa dig; men Skæbnen har saa sine egne Veje... Hvem er ellers din Moder?"

„Det er Grete Villumsen i Nersø. Hun sidder til Huse der oppe ved Nersø Bakker og har kun mig at holde sig til, for hun er gammel og aflægs og kan ikke længer bjærge sig selv."

„Og saa stjæler du for hende."

„Aa nej, Naadigherre; jeg har kun taget et ufornuftigt Dyr en Gang imellem til Hjælp til Føden, naar det kneb mest; men I maa tro, der er ellers ingen Uærlighed ved mig."

Herremanden saa forbavset paa ham.

„Tykkes du da ikke, det er at stjæle, naar du plaffer mig mine Dyr væk for Næsen af mig? Det var jo skjønt, det! Tror du kanske, Vorherre har skabt Vildtet for dig og dine lige? Det var en sær Tro; men der bliver vel Raad til at faa den pillet ud af dig."

„Naadigherren vil ikke fare for haardt frem. Det er trange Tider, èn lever i," sagde Krybskytten.

„Ja," svarede Herremanden, efter at han en Stund havde tænkt sig om, „der er nu to Veje for dig at gaa, og du skal have Raadighed til at vælge, hvad for en, du tykkes bedst om. Du kan give dig i Birkefogdens Hænder, og han vil dømme dig til Jærn, og du kan give dig i mine, og det kan hændes, det vil endda være vel saa haardt; men derfor skal du ogsaa have Frihed til selv at vælge."

„Saa vil jeg give mig i Naadigherrens Haand," sagde Krybskytten. „Ingen har endnu haft andet at sige Naadigherren paa, end at eders Hjærte var mildt mod den ringe Mand, og havde I saa vist taget mig i eders Brød den anden Dag, I havde aldrig faaet nogen mere tro Tjener end mig."

„Var det da dig, som var oppe paa Gaarden og søgte den ledige Skytteplads? Er du Kjæld Skytte?"

„Ja, ok ja, det er mig."

Herremanden begyndte at fløjte og sank hen i Tanker. Kjæld saa paa ham med et halv undertrykt Smil; det lod ikke til, han var synderlig ræd for, hvad Enevold vilde bestemme. Imidlertid vare de komne til Udkanten af Skoven, og Herregaarden dukkede frem af Taagen.

„Er du sikker paa dit Skud?" spurgte Herremanden endelig.

„Jeg rammer det sorte i Skiven ni Gange af ti," svarede Kjæld.

„Er du saadan en Karl, skjønner jeg, det var Synd, om du kom i Jærn.... Nu vil jeg sige dig en Ting: Kan du staa ved dit Ord, skal du gaa fri for det, du har gjort i Dag, og du skal faa Pladsen som Skytte tillige; men er det ikke andet end store Ord, du er kommen med, saa skal du slide Hundepisken paa din Ryg og tære Vand og Brød i Hundehullet otte Dage igjennem, saa sandt jeg hedder Enevold Brahe."

„Jeg forlanger ingen bedre Vilkaar," sagde Kjæld; „men Naadigherren bør dog betænke, at det kunde være lysere i Vejret, end det er i Dag. Kunde det ikke forblive ved otte Træffere i ti Skud?"

„Hvad der er sagt, er sagt," svarede Herremanden. „Ni Træffere maa du have, hvis du vil slippe vel derfra."

„Faar jeg have Lov til at bruge min egen Bøsse?"

„Ja ja, det forstaar sig."

Kort efter traadte de ind paa Gaarden. Her var en af Staldkarlene i Færd med at røre en blankbrun Hest, hvis kaade Spring viste, at den endnu ikke var vænnet til Tøjle og Bidsel. Oppe paa Stentrappen foran Døren stod der en ung Pige i Ridedragt med en sølvbeslagen Pisk i Haanden og saa til. Det var Herremandens Datter og eneste Barn, den smukke Karen Brahe.

„Hvad er det, I tager jer for?" spurgte Enevold. „Du tænker vel ikke paa at ride den brune Plag, Karen, for det bliver der ikke noget af denne Gang."

„Hvorfor ikke, Fader?" spurgte Karen med et lille Anstrøg af Ærgrelse.

„Fordi du altid tidsnok kan brække din Hals," svarede Enevold tørt. Han vendte sig til Skytten, som stod bag ved ham med Dyret paa Nakken: „Gaa op i Køkkenet med Bukken og se til, at du bjærger dig noget at spise og drikke med det samme, hvis du ellers er trængende. Om en halv Times Tid skal du aflægge Prøve ude paa Toften."

Kjæld gjorde, som der var bleven ham sagt. Idet han gik forbi Trappen, hvor Herremandens Datter endnu stod og utaalmodig svippede i Luften med sin Ridepisk, rettede han sin høje, velvoxne Skikkelse og tog Huen af for hende. Karen kastede et ligegyldigt Blik ned paa ham, men strax efter blev hun blussende rød og skyndte sig ind i Stuen. Enevold fulgte langsomt efter.

„Hvad var det for en Skytte?" spurgte hun.

„Det er en Klør, jeg nappede inde i Skoven," svarede Enevold. „Han kom lige imod mig med Bukken paa Nakken og saa mig ikke, før han var i Hænderne paa mig. Han er ellers der ovre fra Nersø og hedder Kjæld Villumsen eller saadan noget."

„Hvad agter I at gjøre med ham, Fader?"

„Ja, hvad agter jeg vel at gjøre," sagde Enevold halv ærgerlig. „Saadan en Karl skulde jo efter Lov og Ret dømmes til Jærn, men hvad skal èn fange an; der er jo, min S'æl, ikke en ordentlig Skytte at opdrive i Egnen, efter at Mogens gik i Tørvegraven der nede i Bunderup Mose, og denne her Kjæld siger, at han har ni Træffere i ti Skud. .... Fanden forstaar det egentlig, hvad der var ved det med den samme Mogens Skytte; siden den Dag han fejlede Haren nede i Vindsløv Krat, svandt han ind til rene bare ingen Ting; hans Ben var til sidst som to Bøsseløb, og Armen vil jeg nu ikke snakke om. Han mente selv, at Haren havde været den gamle Hex, Maren Dons, der nede i Bunderup Kjær, og at hun havde forgjort ham .... Og vist er det allenfals," sagde Enevold og tog sig en Slurk af Ølkanden, der stod

paa Bordet, „at samme Dag, han sendte hende en Ladning Rævehagl i Benene, gik han ogsaa i Tørvegraven."

„Men nu denne Kjæld Skytte?" spurgte Karen igjen. „Hvad vil I gjøre med ham?"

„Jeg vil holde Prøve med ham ude paa Toften, siger jeg jo. Kan han staa ved, hvad han har sagt, skal han faa Mogens's Plads som Skytte; men kan han ikke det, saa skal Fanden fare i ham."

„Men om han nu har nyttet Lejligheden og er flygtet?"

„Aa nej," sagde Enevold rolig; „jeg gav Ridefogden et bitte Nik med Hovedet, da jeg gik op ad Trappen, og det skulde være sært, om han ikke forstod Meningen af det."

Efter at have givet Ordre til at anbringe en Skive ude paa Toften og indtaget en solid Frokost, steg Herremanden igjen ned i Gaarden og gik derefter ud paa Toften. Karen fulgte efter ham. I nogen Afstand fra Skiven stod der en Klynge af Herregaardens Folk og midt iblandt dem Krybskytten.

„Lad os saa tage fat," sagde Enevold. „Afstanden skal være firsindstyve Alen; maal dem op, Ridefoged."

„Kan jeg ikke slippe med treds?" spurgte Kjæld.

„Lad ham det," sagde Karen. „Det er mørkt i Vejret i Dag."

„Hvad der er sagt, er sagt," svarede Herremanden.

Afstanden blev maalt op, Folkene fjærnede sig lidt fra Skytten, en af dem krøb sammen bag Jordvolden bag ved Skiven, saa lagde Kjæld Bøssen til Kinden og fyrede løs.

„Plet!" raabte Manden dernede fra.

„En Gang," sagde Enevold.

Saaledes gik det fire Gange i Rad.

„I Fandens Tøj," sagde Herremanden da, „I har gjort Pletterne altfor store. Klip det halve af!"

„Men, Fader," indvendte Karen og saa paa Skytten. Kjæld smilede.

„Hvad der er sagt, er sagt," svarede Herremanden; „klip en halv Tommes Krans af."

Dette skete. Kort efter knaldede det femte Skud, og Manden kom frem fra Jordvolden og saa paa Skiven.

„Plet!" raabte han.

Sjette og syvende Gang gik det lige saadan. Da Kjæld for ottende Gang havde ladet Bøssen, vendte han Ryggen mod Skiven. Derefter lagde han Bøssen til Kinden, og idet han rask drejede sig om paa Hælen, gik Skuddet af.

„Plet!" raabte Manden igjen.

„Hej," sagde Enevold Brahe, „hvad er det for Hundekunster! Det gaar aldrig rigtig til, dette her. Skaf os fat paa to Duer og det i en Fandens Fart!"

„Ja, men det var jo ikke efter Aftalen, Naadigherre," tillod Kjæld sig at indvende.

„Ingen Vrøvl," svarede Herremanden. „Du har to Skud tilbage og én Træffer. Lægger du den ene Due ned, har du gjort din Skyldighed."

Lidt efter kom en af Folkene løbende med de to Duer. Ridefogden tog den ene i Haanden og gik tyve Alen bort, og Enevold talte: „En .... to .... tre!" Saa kastede Ridefogden Fuglen op i Luften.

„Min Due .... min Due!" raabte Karen. I næste Nu knaldede Skuddet; Ridefogdens Hat rullede hen ad Jorden, men Duen fløj rask tilbage til Gaarden, og Karen klappede fornøjet i sine Hænder.

„Bus!" sagde Enevold. „Naa, Ridefoged, nu den anden!"

„Men," svarede Ridefogden, der var bleven bleg som en dødssyg Mand, „han skød Hatten af mig, Naadigherre .... Jeg har Kone og Børn, Naadigherre ... og vil kun ydmygst bede eder at betænke ..."

„Ingen Vrøvl, siger jeg," afbrød Herremanden ham. Skyder han dig, kan du trøstig lide paa, at han ikke skal gaa Ram forbi .... Tag saa ved den anden."

Ridefogden adlød; da han gik forbi Kjæld, hviskede denne:

„Kast den langsomt op!"

Ridefogden svarede ham med et arrigt Blik, men da Herremanden gav Tegnet, fandt han det raadeligst at opfylde Skyttens Begjæring. Duen fo'r langsomt op over hans Hoved, og før den endnu havde faaet Tid til at udfolde sine Vinger, knaldede allerede det sidste Skud, og Fuglen faldt død til Jorden.

„Det var snart mere, end jeg kunde have gjort," sagde Herremanden. „En Fejl var det ligegodt, at du fik Lov til at bruge din egen Bøsse, for Fanden ved, om der ikke var Hexeri eller Trolddom med i Spillet. Men da du nu har gjort, hvad du har taget dig paa, saa skal jeg ogsaa staa ved mit Ord .... Du, Ridefoged, faar have Lov til at anvise Kjæld Mogens Skyttes Kammer; det skal han have herefter, for nu er han Skytte paa Gaarden."

Med disse Ord gik han og Karen tilbage til Gaarden.

„Ved I hvad, Fader," sagde Karen, da de sad sammen inde i Stuen; „jeg kunde snart have Lyst til at lære at skyde."

„Ja saa," svarede Enevold. „Ja, du har Lyst til mange Ting .... Der var nu den anden Dag, da du vilde med ind til Viborg, skjønt det regnede, saa det skyllede efter, i Dag vilde du ud at ride paa den brune Plag, og nu vil du lære at skyde. Du er en sær en, du."

„Aa nej, det maa I ikke sige," sagde Karen og lagde indsmigrende sin fine, røde Kind op til Faderens

skrubbede Ansigt; „men ligegodt kunde jeg have Lyst til at lære at tage fat paa en Bøsse, om I vilde række mig Haand dertil."

„Jeg?" udbrød Enevold forskrækket. „Nej, saagu' vil jeg ej; hvor kan jeg vel faa Tid til det? Naar jeg ikke gaar Folkene i Hælene, driver de omkring med Hænderne i Lommen, saa lang Dagen er, selv Jørgen Ridefoged er en doven Kanalje, naar jeg ikke ser ham paa Fingrene .... Ja, det nytter sku ikke, du muler for den Sags Skyld, for der bliver ikke Buxer af det Skind .... men det forstaar sig," lagde Herremanden til, „du kan jo faa den ny Skytte til at hjælpe dig, naar du absolut skal skyde; men jeg kan" — det bandede Enevold paa — „ikke tage mig af din Lærdom i den Ting."

„Ja, saa faar jeg vel hjælpe mig med Skytten, naar der ikke er andet Raad," sagde Karen. „Han skyder jo godt nok, men med eder kan han naturligvis ikke maale sig."

„Nej, det forstaar sig," svarede Herremanden og strøg sig synlig smigret om sit stride Fipskjæg. „Den skal staa tidlig op, som skal lure mig i Omgang med Skydevaaben .... og for den Sags Skyld kunde jeg jo ogsaa gjærne .... dog nej," afbrød han sig selv, „jeg kan ikke faa Tid dertil; der er ingen Raad, du faar hjælpe dig med Skytten."

(Sluttes).

Ned ad Kullen.

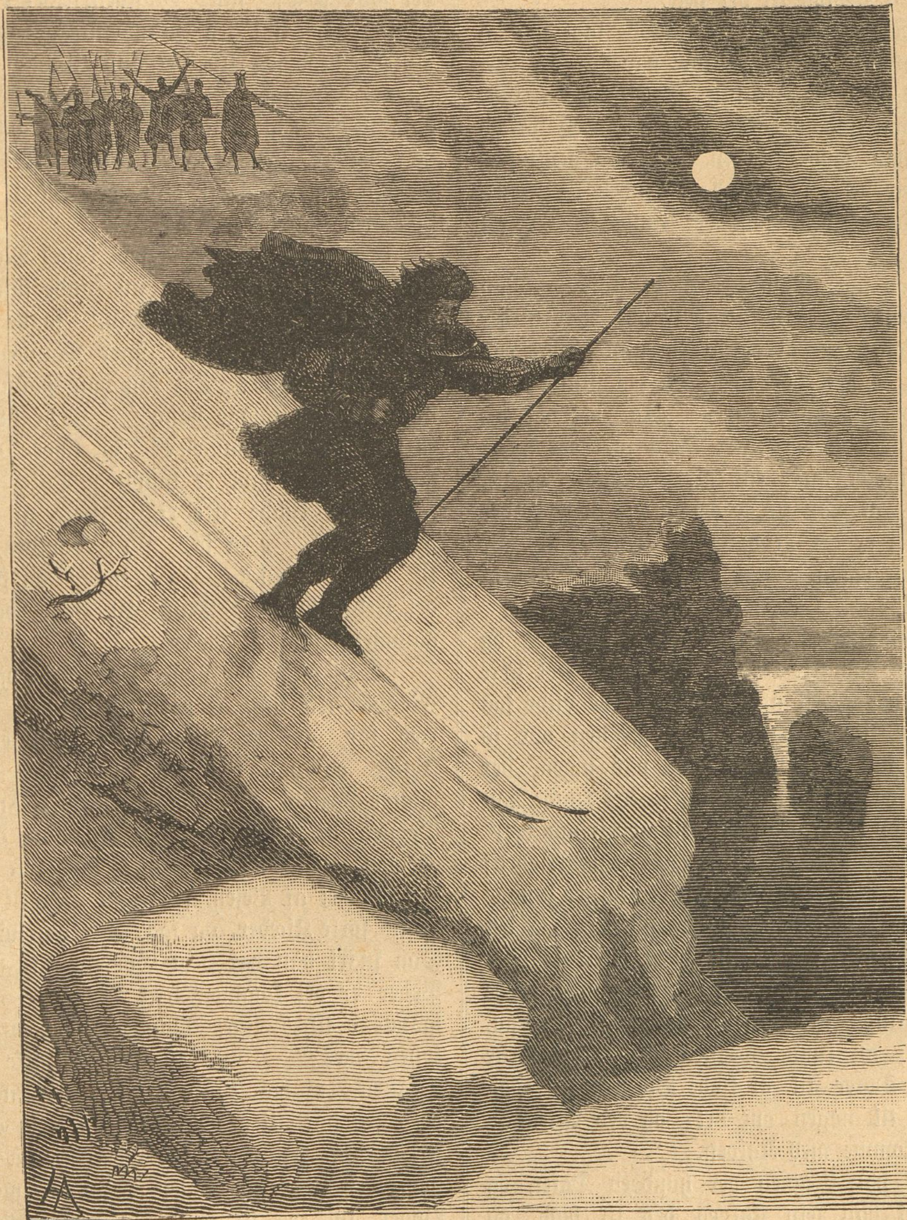
Det er en vild Fart der er fremstillet paa det Billede, Husvennen i Dag bringer sine Læsere paa næste Side, og det var ikke raadeligt at prøve paa at gjøre det Kunststykke efter. Det bratte Fjæld, Farten gaar ned ad, er Kullen i Skaane, og Manden er Palnatoke, den mægtige Høvding, der levede paa Kong Harald Blaatands Tid. Han var en forvoven Krop, og der gik mange Rygter ved Kongens Hird om de Bedrifter, han havde øvet, men hvor lidt han end var bange for sit Skind, var det dog ikke med hans gode Vilje, han vovede sig til Turen fra Kullens Top lige ud i Havet ved dens Fod. Gal maatte han da saa ogsaa have været, og et Underværk maa det næsten kaldes, at han slap levende derfra.

Det var da ogsaa for om muligt at blive af med ham, at Kongen tvang ham til det halsbrækkende Løb. Der var nemlig stort Uvenskab imellem Kongen og Palnatoke, hvilket havde sin dybeste Grund i, at medens Harald Blaatand holdt paa Kristendommen, som netop paa hans Tid begyndte at faa rigtig Indpas her i Landet, navnlig fordi han tog sig af de fremmede, der forkyndte den, var Palnatoke en ivrig Tilhænger af det gamle Hedenskab. Naar man ikke vidste andet om disse to Mænd, vilde det jo ligge nær at mene, at Kongen havde skjellig Grund til at søge at rydde den værste Anstødssten for den ny Lære af Vejen, og at det var overmaade vel gjort, men saaledes som Historien skildrer dem, stiller Sagen sig noget anderledes. Kong Harald var nemlig en lumsk og ond Mand, der næppe søgte at bane Kristendommen Vej for dens egen Skyld, og Palnatoke var en djærv og ærlig Kæmpe, som nærmest værnede om den gamle Tro, baade fordi han holdt den for den rette, og fordi han ikke skjønnede rettere, end at den Helteaand, der fra Arilds Tid havde gjort Nordens Folk saa stærke, maatte gaa til Grunde, naar de gamle Guder veg Pladsen for den hvide Krist. Naar hertil kommer, at der var Blod imellem Kongen og hans mægtige Undersaat, om hvem alle Hedenskabets Tilhængere med Kongens egen Søn Svend Tveskjæg i Spidsen sluttede sig sammen, og at Palnatoke havde en Frænde at hævne, som Kongen havde ladet myrde, kan man vel forstaa, at de ikke nærede venlige Følelser imod hinanden.

Det er jo bekjendt nok, hvorledes Harald Blaatand søgte at ramme sin Fjende paa hans ømmeste Sted ved, da han en Gang havde pralet af sin Færdighed i Bueskydning, at tvinge ham til at skyde et Æble af sin Søns Hoved. Alt hvad Palnatoke bad om at maatte være fri for at blive sat paa denne frygtelige Prøve, nyttede intet, han maatte til det, og bestod den til Kongens Ærgrelse lykkelig. Men da han tog Pilen ud af sit Kogger, som han vilde bruge til sit Mesterskud, saa Kongen, at han tog en anden Pil og gjemte den paa sit Bryst, og da Daaden var øvet, og Kongen spurgte, hvad Meningen var med den Pil, han havde gjemt, svarede han lige frem, at havde han dræbt sin Søn med den første Pil, var Kongen falden for den anden. Fra den Stund følte Harald sig utryg og pønsede paa at skille Palnatoke ved Livet, men til ligefrem at dræbe ham eller lade ham dræbe var han for fej.

Saa var det en Gang, at Kongen ved Gildebordet pralede af, at han var alles Mester i at løbe paa Skier, de lange, smalle Brædter, man endnu den Dag i Dag navnlig i Norge bruger at spænde under Fødderne, og som gjør det muligt, naar man har rigtig Øvelse deri, at sætte ned ad snedækte Bakker og Skrænter i flyvende Fart. Da Kongen nu tog Munden saa fuld, at det blev Palnatoke for broget, kunde han ikke dy sig for at sige, at han nok turde maale sig med ham i den Idræt. Kongen greb strax den velkomne Lejlighed, han mente bød sig her, og forlangte, at Palnatoke skulde staa ned ad Kullen paa Skier. Det var nu saa i de Dage, at naar man havde sagt en Ting, maatte man staa ved den, hvis man ikke vilde anses for hver Mands Nidding, og tit hændte det, at man blev nødt til at staa ved mere, end man baade havde ment og sagt. Der hjalp ingen Snak;

Palnatoke maatte give sig paa Rejsen, og havde Lykken ikke føjet det saa vel, at han paa Vejen ned ad den bratte Brink var tørnet mod en Sten, saa Skierne brast, og han faldt og rullede videre, var han i flyvende Fart gaaet paa Hovedet ud i Vandet med Skierne under Fødderne, og saa havde det uden Tvivl været ude med ham. Som det nu gik, slap han med Forskrækkelsen og en vaad Trøje; bjærge sig i Land kunde han vel ikke, men han blev tagen op af et Skib, der kom forbi. Kongens Mænd, der havde staaet og set til, vendte imidlertid hjem og bragte Harald det fornøjelige Budskab, at Palnatoke havde brækket Halsen;

Palnatokes Skifærd

de havde selv set, hvorledes han var kommen afsted. Man kan let tænke sig Kongens Forfærdelse, da Palnatoke nogle Dage efter traadte ind i hans Hal, lyslevende og med hele Lemmer. Om de Ord, der skiftedes imellem dem ved dette Møde meldes intet, men blide have de næppe været. Fra nu af traadte Palnatoke aabent op imod Kongen som hans Fjende, og Enden paa den Strid, han fik rejst mellem ham og hans Søn, blev, at Harald faldt for Palnatokes Pil.

F. W-H.

Peder Oxe.

Der var en Gang et Par Bønderfolk i Jylland; de havde en rigtig god Gaard, men ingen Børn havde de. Det klagede de sig tit for hinanden over, at de havde ingen af deres egne til at arve al den Velstand, de sad i. De gik nu dèr og blev rige Folk, og der var ingen Arving til det hele.

Saa var det et Aar, Manden havde lagt saadan en kjøn lille Tyrekalv til; den kaldte han for Peder. Det var da det dejligste Kreatur, han nogen Sinde havde kjendt, saa kjøn og saa klog, saa den forstod da alt, hvad man sagde til den. Og saa venlig og saa spøgefuld var den, saa baade Manden og Konen kom til at holde af den, som det kunde have været deres eget Barn.

Saa en Dag siger Manden til sin Kone: „Man skulde da ikke tænke, at vor Degn kunde lære Peder at snakke; for saa kunde vi da aldrig gjøre bedre end at tage ham til os som vor egen, og saa skulde han arve alt det, vi ejer og har.“ — „Ja, det vèd jeg saamænd ikke,“ siger Konen, „vor Degn er ellers svært klog, han kan meget mere end sit Fadervor; og jeg skulde snart tro, at han kunde endda nok lære Peder at snakke; for det er dog et mageløst godt Hoved, der sidder paa ham ogsaa. Du kunde sagtens spørge ham ad, Farlil!“

Ja, Manden stamper da af op til Degnen og spørger ham, om han ikke troede, han kunde nok lære en Tyrekalv, de havde, til at snakke, for de vilde saa gjærne have den til at arve dem. Degnen var jo ikke dum; han saa sig om, at der var ingen, der hørte paa dem, og saa sagde han: jo, det kunde han vel nok; „men du maa ikke tale til nogen om det,“ sagde han, „for det maa ske i al Hemmelighed; Præsten maa ikke faa det at vide; ellers kan jeg komme i Forlegenhed for det, for det er ikke tilladt. Og det vil jo ogsaa koste noget: der vil nogen svært kostbare Bøger til.“ Ja, det kunde være det samme, sagde Manden, det skulde ikke komme saa nøje an paa, hvad det kostede; nu kunde Degnen jo for det første faa en hundred Daler til at kjøbe Bøger for. Han skulde ikke tale til nogen om det, og ved Aftenstid skulde han saa komme med Kalven.

Saa flyede han Degnen det hundred Daler, og om Aftenen trak han selv Kalven hen til ham, og Degnen lovede da at gjøre sit bedste. Saa en otte Dages Tid efter kommer Manden til Degnen igjen og skal høre til Kalven og se, hvordan den har det. Men Degnen sagde, at han ikke maatte faa den at se, for saa vilde Peder længes efter ham og glemme alt, hvad han allerede havde lært. Det gik ellers godt med Lærdommen, men der vilde nok et hundred Daler mere til; de maatte have flere Bøger. De Penge havde Manden hos sig, og han flyede Degnen dem og gik hjem igjen med et godt Haab.

Saa en otte Dages Tid derefter kom Manden igjen og skulde høre, hvad Fremgang Peder nu havde gjort. Ja, det gik jo godt nok, sagde Degnen. „Ja, han kan vel ingen Ting sige endnu?“ sagde Manden. „Jo,“ siger Degnen, „nu kan han sige Mø.“ — „Aa, det sølle Kræ!“ siger Manden, „det er Mjød, han vil have. Da skal jeg saamænd gaa hen og kjøbe et Anker Mjød og fly her ind til ham.“ — „Det gjør du vel i,“ sagde Degnen, „det kan Peder rigtig have godt af.“ Og samme Dag bragte han da Degnen et helt Anker god gammel Mjød. Den drak Degnen jo selv, men Kalven gav han Mælk; det trode han dog, den havde bedre af.

Saa otte Dage efter kom Manden igjen og skulde høre, hvad Peder nu kunde sige. „Han bliver ved med at sige Mø endnu,“ sagde Degnen. „Aa, han er da en Skjælm,“ siger Manden, „saa han vil have mere Mjød? Det kan han saamænd gjærne faa, naar det kan smage ham. — Men hvordan gaar det ellers med Lærdommen?“ Ja, siger Degnen, han kom da nok til at have et hundred Daler mere til Bøger; for Peder kunde ikke rigtig lære af de Bøger, han havde faaet. „Ja ja,“ siger Manden, „hvad der skal til, det skal til.“ Og samme Dag flyr han Degnen det tredje hundred Daler til Bøger og et Anker god gammel Mjød til Peder.

Saa gaar der nogle Uger hen, og i den Tid var Manden ikke inde at høre til Kalven; for han var jo ræd for, at det skulde koste ham et nyt hundred Daler, og han begyndte at krympe sig lidt ved de mange Penge, han kom af med. Imidlertid syntes Degnen, at Kalven var saa fed, som den kunde blive, og saa slagtede han den. Da saa alt Kjødet er kommet vel af Vejen, saa gaar Degnen ind og trækker i sine sorte Klæder, og saa gaar han hjem til Manden. Saa snart han har bedt Goddag, saa siger han: „Ja, Peder er vel kommen her hjem?“ — „Nej, han er saamænd ikke,“ siger Manden, — „han er da vel ikke løben væk?“ — „Det vil jeg ikke haabe,“ siger Degnen, „at han kunde være saa skarnagtig, efter alt det, jeg har slidt med at lære ham op, og alt det, jeg har sat paa ham. For jeg har da mindst maattet lægge et hundred Daler af mine egne Penge ud til Bøger, før jeg fik ham saa vidt. Nu kunde Peder sige, hvad det skulde være, og saa siger han i Dag, at han længtes efter at se sine Forældre. Den Fornøjelse vilde jeg jo gjærne gjøre ham, men jeg var bange, han kunde ikke finde Vejen her hen alene. Saa lavede jeg mig til og vilde følge med ham. Men da vi kommer uden for Huset, saa kommer jeg i Tanker om, at jeg havde glemt min Kjæp inde, og saa gaar jeg lige ind for at hente den. Men da jeg kommer

ud igjen, saa er Peder rendt sin Vej paa egen Haand. Jeg troede, han var her. Ellers vèd jeg ikke, hvor han er."

Da begyndte Folkene at klage sig saa jammerlig, at Peder var nu saadan bleven borte, lige da de skulde til at have Glæde af ham, og efter at de havde sat saa meget paa hans Lærdom. Og hvad der var det værste: de havde nu alligevel ingen Arving. Degnen trøstede dem, det bedste han kunde. Han var ogsaa meget sorrigfuld over, at Peder havde kunnet føre sig saadan op, nu da han skulde haft Ære og Glæde af sin Lærling. Men kanske han kun var bleven vildfarende. Han skulde da lyse efter ham ved Kirken næste Søndag, om ingen havde set ham. Og saa bød Degnen Farvel og gik hjem og spiste sig en god fed Kalvesteg.

Men nu var det saadan, at Degnen holdt Aviser; og der kommer han en Dag til at læse om en ny Kjøbmand, der havde sat sig ned i en Kjøbstad, og som hed Peder Oxe. Saa putter han Avisen i Lommen og gaar op paa Gaarden til de to bedrøvede Folk, som havde mistet deres Arving. Han læser Stykket for dem, og saa siger han: „Man skulde da ikke tænke, at det kunde være jeres Peder Tyrekalv." — „Jo, det er det bestemt," siger Manden; „hvem skulde det ellers være?" Saa tager Konen til Orde og siger: „Du maa da afsted, Farlil! og faa set til ham; for det er ham, det er jeg da vis paa. Men du maa helst tage gode Penge med, for hvem vèd, om han ikke kan trænge til nogen Mønt, nu han er bleven Kjøbmand!"

Anden Dagen faar Manden da en Pose Penge paa Nakken og Smørrebrød i Lommen og sin Pibe i Munden, og saa rejser han af, hen til den By, hvor den ny Kjøbmand boede. Det var ingen kort Vej, og han rejste i mange Dage, inden han endelig kom der. Det var en Morgen, saadan lige i Dagningen, han naaede derhen, og han kommer til Stedet og spørger, om Kjøbmanden var hjemme. Jo, han var, sagde Folkene, men han var ikke oppe endnu. „Ja, det er lige meget," siger Manden, „for jeg er jo hans Fader; vis mig kun op til ham, hvor han ligger!"

Han blev da vist ind i Kjøbmandens Sovekammer. Han var ugift Mand og laa da ene i Kammeret. Og saa snart Manden faar Øje paa ham, saa kjender han ham strax igjen: det er den samme brede Pande, den samme tykke Hals og det samme røde Haar, men ellers ligner han jo nu mest et Menneske. Han farer jo lige hen til ham og tager et godt Tag i ham. „Naa, Peder!" siger Manden, „sikken Sorg, du har gjort os, baade mig og din Moder, at du vilde saadan rende væk, ligesom vi havde faaet dig vel oplært! Se nu, du kommer op paa Benene, at jeg kan ret faa set paa dig og faa snakket noget med dig!"

Kjøbmanden troede jo, det var en gal Mand, der var sluppen ind til ham, og han fandt det klogest at tage det rolig. „Ja vel," sagde han, „nu kommer jeg strax." Og han kom ud af Sengen og skyndte sig at komme i Klæderne. „Ja," sagde Manden, „nu kan jeg se, vor Degn er klog; han har rettet godt ved dig; for nu ser du jo ud som et andet Menneske. Naar man ikke vidste det, skulde man saamænd ikke komme i Tanker om, at det var dig, vi bar fra den røde Ko. — Vil du nu med hjem?" Nej, sagde Kjøbmanden, han kunde ikke faa Tid lige nu, han havde en stor Handel at passe. „Ja, for du kunde jo faa Gaarden strax," sagde Manden, „og saa vilde vi gamle gaa paa Aftægt. Men vil du heller blive ved Handelen, saa kan du ogsaa det. — Mangler du ingen Ting?" spørger Manden. Ja, sagde Kjøbmanden, han manglede da ikke andet end Penge; dem havde en Kjøbmand altid Brug for. „Det kunde jeg nok tænke," sagde Manden; „du havde jo heller ikke noget at begynde med. Jeg har ogsaa taget nogle med for det samme." Og saa væltede han sin Pengepose ud paa Bordet, saa det blev helt fuldt af blanke Dalere.

Da Kjøbmanden saa, hvad Mand det var, han havde for sig, saa snakkede han jo godt for ham og bad ham blive nogle Dage hos sig, at de kunde faa snakket noget mere sammen. „Ja vel," sagde Manden; „men du skal kalde mig Fader." — „Jeg har hverken Fader eller Moder i Live," sagde Peder Oxe. „Nej, det vèd jeg nok," sagde Manden; „din rigtige Fader han blev solgt ad Hamborg i Fjor ved Mikkelsdag, og din rigtige Moder hun døde i Kælvingen i Foraaret, men jeg og vor Mo'r vi har jo taget dig til vort Barn, og du er vor eneste Arving, saa du maa kalde mig for Fader."

Det var Peder Oxe villig til, og saa blev det saadan, at han beholdt Pengeposen, og Bondemanden gjorde Testamente og tilskrev ham alt, hvad han ejede og havde efter hans Død, inden han rejste hjem til sin Kone og fortalte hende det hele. Hun blev da sjæleglad ved at høre, at det var ret nok med Peder Oxe: det var ingen anden end deres egen Tyrekalv. „Da maa du strax hen og fortælle Degnen det," siger hun, „og saa maa du godtgjøre ham det hundred Daler, han har sat paa vor Søn af sit eget. Dem har han ærlig fortjent, og mere til, for al den Glæde, han har gjort os, at vi nu har faaet saadan en Søn og Arving." Det fandt Manden ogsaa, og han takkede Degnen saa meget for alt det gode, han havde gjort dem, og han gav ham to hundred Daler. Og saa solgte han Gaarden og flyttede med sin Kone ind til den Kjøbstad, hvor de havde deres kjære Søn og Arving, som de ikke kunde afse. Og de gav ham det det hele og blev hos ham til deres Dødsdag.

Ved Juletid omtalte vi under Bognyt Svend Grundtvigs fortrinlige Samling af Danske Folkeæventyr og anbefalede den varmt til Husvennens Læsere. Pladsen tillod os den Gang ikke at aftrykke noget af Æventyrene som Prøve paa det Mesterskab, hvormed de ere fortalte, men vi lovede ved Lejlighed at gjøre det og indfri i Dag vort Løfte ved med Forlæggerens og Prof. Grundtvigs Samtykke at meddele Historien om Peder Oxe. Vi gjøre med det samme opmærksom paa den indtrængende Anmodning, Prof. Grundtvig i en Efterskrift til Samlingen har rettet til alle, „som kunne og ville hjælpe til med, nu i den sidste Time at frelse hvad frelses kan af det danske Folks gamle Aandseje, dets folkelige Minder: Viser, Sagn, Æventyr, gammel Tro, Skik og Sæd, Lege, Rim, Remser, Ord og Ordsprog. Han retter denne Anmodning særlig til danske Kvinder trindt i Landet, til Skolelærerne, samt til baade Lærere og Lærlinge ved Folkehøjskoler: at de ville række Haand til at faa slige gamle Sager bragte paa Papiret, saa nær som muligt som de lyde i Munden, uden nogen Slags Ændring, men med al den Underretning, som kan gives om deres Brug, Hjemsted og Hjemmelsmænd." Prof. Grundtvig har baade ved sin Æventyrsamling og ved mange andre Skrifter ikke blot vist, at han har Kjærlighed til disse gamle Minder, men ogsaa at have forstaaet at bruge dem, som ingen anden, saaledes at de komme enhver, der har Sans for dem, fuldt til gode, og det er derfor højlig at ønske, at enhver, der maatte sidde inde med sligt — lidt eller meget — vilde meddele det til ham.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Der gives intet Øjeblik i Livet, hvori vi ere mere tilgængelige for Venskabets Følelser end i den Mellemtid af moralsk Udmattelse, der følger efter et fejlslagent Haab.

I rette Skuffe. En Morgen bragte Skrædderen Hr. P. sin Regning paa Sengen:

„God Morgen! De kommer vel sagtens med min Regning."

„Ja, jeg skulde gjærne ha'e nogle Penge!"

„Er De saa god at aabne min Skrivebordsskuffe?" Skrædderen aabner den;

„Ikke den, den anden!"

Skrædderen aabner den anden, men lukker den lige saa hurtig, da den var tom.

„Skuffen, nedenunder," sagde P. „der, er det! — Hvad er der i den?"

„En Masse Papir," svarede Skrædderen.

„Godt!" svarede P., „det er ubetalte Regninger, saa kan De lægge Deres sammesteds!"

Et Kunststykke. Da en Tjener en Dag skulde bære Maden ind, snublede han over Dørtrinet og tabte Maden. I Steden for at skjænde paa ham, lo hans Herre kun af ham og sagde: „Det Kunststykke kunde jeg ogsaa have gjort!" — „Ja, det tror jeg nok, nu da jeg først har gjort det," svarede Tjeneren stødt.

Geografisk Opgave: For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danne Navnene paa to berømte Opfindere, en Amerikaner og en Dansker: En lille Ø ved Lolland. — En Provins i Irland. — Et Forbjærg i Norge. — En Del af det asiatiske Rusland. — En By i Fyn. — En By i Sjælland.

Firkantet Nød: Af 4 A, 4 E, 4 J, 3 D, 3 L, 2 R, 2 S, 1 M, 1 N og 1 T dannes fem Ord, som skrevne under hinanden og læste fra venstre og fra oven give Løsning paa følgende Gaader:

Det første en Konge i Frygien var,
som Straf et Par Æselsører han bar.
Det andet dig vinker med lokkende Magt;
men at du det naar, har dog ikke jeg sagt.
Det tredje Endelsen er af et Ord,
som grant du husker fra Skolebord.
Et gammeldansk Ord i det fjerde er gjemt,
som „tidlig" det bruges, end er det ej glemt.
Det femte nævner en velkjendt Fjord,
hvis Bølger beskylle en minderig Jord.

J.

Opløsning fra Nr. 21:

paa den geografiske Opgave:

Kato. — Strømø. Algier. Zimo. Orleans. — Sorø.

paa den firkantede Nø:
D E L
E V A
L A B

paa Stavelsesgaaden: Luftsyn.

Brevvexling.

V. S. i L. Ethvert Postkontor og ethvert Brevsamlingssted er ubetinget pligtigt at modtage Bestilling paa det løbende Kvartal af Husvennen selv om det er mod Slutningen, ligesom Postvæsenet er pligtigt at modtage Bestillinger paa de foregaaende sluttede Kvartaler af det udkommende Bind, naar Betalingen, 1 Kr. Kvartalet, forud erlægges. Trods den stærke Tilgang af nye Holdere i dette Kvartal, kan dog enhver ny tiltrædende Holder faa alle de udkomne Numre fra Bindets Begyndelse den 1ste Oktober f. A.

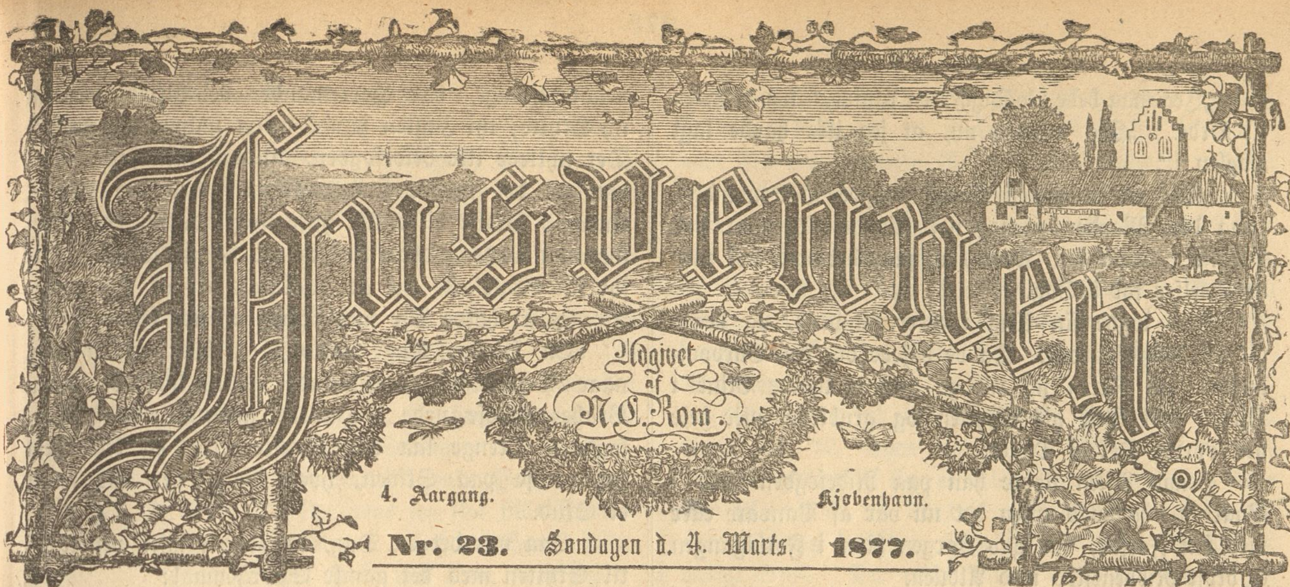
M. K. S. i A. Venligst Tak for Oplysningen. Fejlen, som De ser, rettet.

Rettelse.

I Artiklen: Fra Vestkysten S. 150 staar i Linie 19 Sydost i Steden for Sydvest. Præstens Navn Lange rettes til Lang.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Krybskytten.

Fortælling af Emanuel Henningsen.

(Sluttet).

Dermed gav Karen sig tilfreds, og næste Dags Eftermiddag knaldede hendes Bøsse lystig nede bag Buxbomhækken i Haven. Karen havde lagt Hatten til Side; hendes rige lokkede Haar rullede frit ned om hendes Skuldre, og hendes Kinder rødmede af Fornøjelse over, at det var lykkedes hende at sætte en Kugle i Udkanten af Skiven, som var opstillet ved Diget, der skilte Haven fra et Hjørne af Skoven. Pludselig vendte hun sig til Skytten, der i Tavshed stod et Par Skridt bag ved hende, og idet hun støttede sig til Bøssen og satte et strængt Ansigt op, spurgte hun:

„Hvorfor er I kommen hertil under et falsk Navn? Mente I da ikke, at jeg kjendte eder igjen?"

„Det turde jeg ikke haabe, at I vilde," sagde Skytten, idet han undgik at besvare hendes første Spørgsmaal. „Hvor kunde jeg vente, at I vilde mindes mig efter et saa flygtigt Møde."

„Aa jo," svarede Karen med et Smil, der viste et Glimt af hendes blændende hvide Tænder, „hvorfor skulde jeg ikke mindes min Redningsmand fra Viborg Marked .... I maa tro, jeg var ikke saa lidt ræd, da I kom til og friede mig ud fra de drukne Markedsgjæsters Klynge og ledsagede mig til Herberget, som jeg uforsigtig havde vovet mig bort fra .... Hvorfor gik I bort fra mig, før jeg ret fik Tid til at takke eder .... ja, ikke en Gang eders Navn fik jeg at vide."

„Det var jo ikke noget at takke for," sagde Skytten. „Men mener I at være mig noget skyldig, saa tillad mig at blive i eders Nærhed .... under det Navn, som jeg har givet mig."

Karen rødmede, saa rystede hun paa Hovedet og saa helt betænkelig ud.

„Forlanger I nu ikke formeget af mig?" sagde hun grundende. „Hvad véd jeg om, hvem der dølger sig under Kjæld Villumsens Navn. Det er urolige Tider, vi leve i, og èn kan ikke være forsigtig nok .... Aa, er I der, Fader! Kan I se, at jeg har sat en Kugle i Skiven?"

„Ja ja, og det lige i Randen, efter hvad jeg skjønner," sagde Herremanden og traadte nærmere. „Nej, der skal mere til at kjøre Plov end at sige: Hov. Lad mig en Gang se et Skud."

„Ja, nu skal I se."

Hun vendte sig til Kjæld og sagde bydende:

„Kom her, Skytte, og hjælp mig at lægge Bøssen an."

Kjæld efterkom Befalingen; hendes Haand skjælvede let, da han tog fat om den og lod den glide lidt tilbage nærmere Aftrykkeren. Kjæld smilede halvt for sig selv og beholdt hendes Haand lidt længere i sin end det strængt taget var nødvendigt.

„Er det nu godt?" spurgte Karen.

„Ja."

Hun sigtede længe og omhyggeligt, derefter lukkede hun Øjnene med en halv undertrykt Gysen og brændte løs. En lille Dreng kom kravlende op bag Diget og saa paa Skiven.

„Bus!" raabte han.

„Det er heller ingen Maade at tage Sigte paa," sagde Herremanden. „Er din Bøsse ladt, Skytte? Godt, giv hid da .... Nu skal du se, bitte Karen, hvordan en gammel Skytte bærer sig ad."

Han lagde Bøssen til Kinden og fyrede. Drengen kom igjen kravlende op bag Diget, saa paa Skiven og raabte:

„Bus!"

„Aa Vrøvl!" raabte Herremanden ærgerlig; „Kuglen maa sidde i Pletten!"

„Jeg maa bede Naadigherren tilgive," tog Skytten til Orde. „Jeg mindes nu, at jeg ikke havde lagt Kuglen i."

„Det er en anden Snak," sagde Herremanden, „paa den Maade kan jeg nok skjønne, Drengen har Ret .... Kom saa, Karen, nu faar det være nok med de Øvelser for i Dag."

Hun lagde sin Arm i Herremandens, og begge gik op mod Gaarden. Da de bøjede om ved Buxbomhækken saa Karen sig tilbage med et leende Blink i Øjet. Det Blik gik Skytten og grublede over hele den øvrige Del af Dagen.

Henad Aften stødte han paa Ridefogden nede i Gaarden, og hvad enten det nu var af Vanvare eller med frit Forsæt, saa gav Jørgen ham i Forbigangen et drøjt Ribbensstød med Albuen.

„Se jer lidt for, Ridefoged," sagde Skytten.

„Hvordan var det, du sagde," svarede Ridefogden og vendte hurtig om. „Ved du kanske ikke, med hvem du prater!"

„Aa jo, det véd jeg godt nok," sagde Kjæld med et Smil; „men derfor skal I ligegodt holde jere Albuer fra mine Sideben."

„Holdt du kanske din Kugle fra min Hat?"

„Jeg har jo tilbudt jer Betaling for den?"

„Ja, den kunde du kanske endda finde Raad til at betale," sagde Ridefogden vredt. „Men om nu Kuglen var gaaet igjennem Hovedet, havde du saa ogsaa kunnet betale det Skud? .... Jeg vil spørge jer allesammen," vedblev han og vendte sig til nogle af Gaardens Folk, der vare hidkaldte ved hans højrøstede Tale, „hvad I tykkes om saadan en Fremgangsmaade mod en Mand som mig, der sidder med Kone og otte Børn, og som med Rimelighed kan vente det niende til Jul? Er det en regederlig Fremgangsmaade af saadan èn, om hvem ingen kjender, hvor han hører hjemme, eller hvor han kommer fra?"

„Jeg har jo bedet jer undskylde mig Spøgen," sagde Skytten og bed sig i Underlæben; „jeg tænkte ikke over det i den Stund, og jeg var vis paa mit Skud. Lad os nu ikke have nogen Udstand med hinanden for den Sags Skyld; jeg vil gjærne gjøre det godt, saa vidt jeg mægter."

„Aa ja, Ridefoged; det er aldrig værd, at der er Udstand mellem jer," sagde en af Folkene. „Lad Skytten give et Par Kander Øl; vi skal nok hjælpe til at drikke paa Forliget."

„Jeg vil give ham Djævlen, vil jeg," svarede Ridefogden arrigt. „Og I? Hvad staar I her og driver efter! Se til, I kan jage til at tage fat, hver paa sit, ellers skal jeg" — saa bandede Jørgen — „lære jer, hvor det Øl skal kjøbes!"

Folkene skyndte sig bort, og Skytten gav sig paa Vej ned til Skoven. Næste Dag gik Enevold og han paa Jagt inde i Hune Skov, og da de ved Aftentid vendte tilbage, var Herremanden vel tilfreds med sin ny Skytte, thi Jagten havde været ualmindelig heldig. Det nyttede ikke Ridefogden, at han talte forblommet om, at det næppe stod rigtig til med den Skytte, Enevold Brahe vilde ikke høre noget derom, og Ridefogden maatte indskrænke sig til at udøse sit Hjerte for sin Ægtefælle og at paalægge en af sine mange Drenge at holde Øje med Skytten efter bedste Evne.

En fjorten Dage forløb, og hver Eftermiddag, naar Vejret var nogenlunde godt, knaldede Karen Brahes Bøsse nede i Haven, medens en af Ridefogdens Drenge laa bag Grøftevolden og krøb frem for at se paa Skiven, hver Gang der var faldet et Skud.

Saa var det en Dag, at Karen igjen vendte sig til Skytten med det gamle Spørgsmaal:

„Hvorfor er I saa bleven Skytte her paa Gaarden, da I dog ikke er den, I tykkes at være?"

„Skjønner I det da ikke end, Jomfru Karen," sagde Kjæld.

„Nej," svarede hun; med det Smil, der tindrede i hendes Øje, medens hun saa paa ham, gjorde hendes Ord til Usandhed. Han traadte hen til hende og tog hendes Haand, og da Enevold Brahe og Ridefogden listede sig frem fra Buxbomhækken, laa han paa Knæ foran hende og kyssede hendes Hænder. Karen gav et lille, forfærdet Skrig og Skytten sprang rask op.

„Djævlen annamme mig!" raabte Enevold Brahe, halv forstenet af Overraskelse; „Ridefogden havde dog ligegodt Ret! .... Hvad er det, der gaar for sig her? Aa, Ridefoged, se til, at den fordømte Karl ikke smører Haser .... Hæ, hvem er du, siden du vover at gjøre saadanne Abekattestreger?"

„Mit Navn er der ikke længer Grund til at dølge, især da jeg anholder eder om eders Datters Haand," svarede Skytten. „Jeg hedder Kjæld Due og er en Søn af Esben Due, Klædekræmmeren i Viborg."

„Klædekræmmerens Søn," sagde Herremanden og saa med store Øjne paa Kjæld, „og du vover endda at anholde om en ædelbaaren Dames Haand! En Klædekræmmersøn!"

„Min Fader er ligesaa ædelbaaren som I, Enevold Brahe," svarede Kjæld med et undertrykt Smil.

„End din Moder da, Klædekræmmerdatteren, hvis Penge lokkede din Fader til at gjøre det, han evig maa fortryde .... Hold Mund," vedblev han heftig, da Kjæld vilde afbryde ham; „jeg skal nu knap*) lære dig at holde dig der, du har hjemme, bi nu bare et bitte Korn .... Og du, Karen! Hvad tykkes du om den Bejler? Har du ikke saa megen Agt for dig selv, at du kunde vise den Krage fra dig?

*) strax.

Eller tykkes du kanske om at blive Kræmmerske i Viborg?"

Karen var bleven blegere og blegere; hun saa paa Kjæld med et smertefuldt Blik, saa brast hun i Graad og sagde:

„Aldrig mente jeg andet, end at han var min lige."

Dermed vendte hun sig og gik bort. Kjæld saa efter hende, til hun forsvandt bag Hækken. Det lod endda ikke til, at han var synderlig forknyt; han saa tvært imod glad og frejdig ud, da han igjen vendte sig om imod Enevold og hans Ledsager.

„I Hundehullet med ham!" sagde Herremanden. „Du skal se, bitte Kjæld, hvor jeg skal pille Junkernykkerne ud af dit Hoved .... Tag ved ham, Ridefoged .... Hvad er det! Hold ved ham, siger jeg!"

Ridefogden rullede imidlertid hen ad Jorden i en saadan Fart, at Himmel og Jord stod i èt for hans Øjne, og inden Herremanden kunde hindre det, var Kjæld i et Sæt over Diget og inde i Skoven. Ude af sig selv af Vrede, greb Enevold Karens Bøsse og sendte en Kugle efter ham; den havde nær taget Livet af Ridefogdens Dreng, der netop kravlede op paa Diget, for at se, hvad der var paa Færde.

„Bus!" raabte Drengen og saa paa Skiven.

„Ja, godt er det endda, du kan sige det, din Abekat", sagde Herremanden. „Tag den Skive bort, Ridefoged, og saa holder du ren Mund, hvis du ikke vil have med mig at bestille. Skytten kan vi skyde en hvid Pind efter, skjønner jeg nok. Fanden vèd ogsaa, hvordan du staar paa dine Ben .... Gigt siger du, Pokkeren tage din Gigt .... Naa, oppe i Klædekammeret hænger der et Par Hjorteskindsbuxer, som er bleven mig for snævre i Laarene, dem kan du lade Husholdersken give dig, men ren Mund skal du holde."

Ridefogden bukkede takkende, og Herremanden gik op til Karen, for hvem han holdt en Tale, som baade havde Næb og Kløer.

Nogle Dage efter kom Niels Fris til Farstrup ridende ind paa Kragerup. Han var paa Vejen til sin Svoger nede ved Kolding og nyttede Lejligheden til at aflægge Enevold Brahe et kort Besøg. Om Aftenen, da de to Herremænd sad sammen ved en Kande Vin, bleve de enige om, at der skulde laves et Parti i Stand mellem Karen og Niels Fris's Søn, Holger. Om Karens Mening var der ikke Spørgsmaal, derimod blev det bestemt, at Holger skulde komme til Kragerup, saa snare Niels Fris var vendt tilbage fra sin Udflugt, for at de unge kunde gjøre hinandens Bekjendtskab, og Enevold lære sin Svigersøn at kjende.

Næste Morgen drog Niels Fris videre sønderpaa; men før han kom tilbage, var der kommen Ufredstider til Landet, og det meste af Jylland var oversvømmet af Wallensteins Soldater. Der gik da Brev imellem Niels og Enevold, at Holger først skulde indtræffe, naar der var kommen Ro tilbage i Landet. Karen var glad derved, for saa vidt hun ellers glædede sig over noget mere; hun sad mestendels inde i Stuen ved sin Syramme, og alt imens græd hun i Stilhed, og Roserne gik bort fra hendes Kinder. Enevold Brahe saa det godt nok, men han mente, at det altsammen nok vilde klare sig, naar Holger kom til Gaarden.

Saa var det en Aftenstund, Herremanden var tagen ind til Byen og sad i Espen Vintappers Skjænkestue og fik sig et Slag Terninger og et Krus Vin til, at en af de tyske Officerer væltede sig ind over ham og beskyldte ham for, at han ikke spillede ærligt Spil. Da rejste Enevold sig fra Bænken og drev Tyskeren det tunge Vinkrus i Hovedet, saa han gik næsegrus ned under Bordet, og alt det man tumlede med ham, lige meget hjalp det, død var han, og død blev han. Det lykkedes næppe for Enevold at kaste sig paa sin Hest, før Tyskerne var efter ham, og det var kun med Nød og næppe, at han slap ud af Byen og naaede hjem med hele Lemmer.

„Før Solen staar op, maa vi afsted herfra," sagde han til Karen, „der er ingen anden Raad, hvis det fordømte tyske Kram ikke skal gjøre Kaal paa mig. Pak derfor sammen hvad du kan føre med dig."

Der herskede en travl Virksomhed i Gaarden den Nat; alt hvad der var værd at unddrage Fjendens Hænder blev nedgravet i Jorden eller paa anden Maade skjult, og alt imens holdt en Vagt Udkig med Vejen, der førte ind til Byen. Hen ad Morgenstunden kom Ridefogden løbende ind i Stuen, hvor Herremanden laa og blundede paa en Løjbænk.

„Fjenden er her, Naadigherre!" raabte han aandeløs.

„Fanden fare i jer," sagde Enevold og sprang lysvaagen op, „hvordan holder I Vagt!"

„De kom ad Restrupvejen, hvor ingen ventede dem .... Ingen kan komme ud fra Gaarden uden at løbe i Hænderne paa dem."

Enevold Brahe udstødte en harmfuld Ed og bød ham hente Karen. Hun kom strax og samtidig dermed lød der Raab og Hestetrampen nede i Gaarden.

„Nu sidder vi skjønt i det," sagde Herremanden og saa sig raadvild om. „Hvad skal vi nu fange an?"

„Kom denne Vej," sagde en Røst, der fik Karens Hjærte til at banke, henne fra Døren. „Vi maa ned gjennem Haven og ind i Skoven; men der er ingen Tid at spilde."

„Saa sandt jeg hedder Enevold Brahe, er det Kjæld Skytte der gaar igjen, ... Saa du ved Raad?"

„Ja, naar I kun vil betro jer til mig; men der er ingen Tid til Prat .... Hør, de banker allerede

paa Døren dernede; heldigvis fik jeg Tid til at stænge den."

„Naa, afsted da," sagde Herremanden; „men Fanden skal fare i dig, hvis du fører Svig i dit Skjold!"

Han tog Karen ved Haanden og fulgte efter Kjæld, som førte dem ned gjennem Bryggerset, hvorfra der var Udgang til Haven. Døren stængede han til bag efter dem. Saa gik det i Løb gjennem Haven, over den aabne Plads, hvor han og Karen havde holdt Skydeøvelser, hen til Skovdiget. Kjæld sprang let ind i Skoven og løftede varsomt Karen over Diget og den brede Grøft, der gik langs med det. Enevold snublede derimod over en Busk og rullede ned i Grøften.

„Pokkeren staa i det, nu fik jeg Støvlerne fulde af Vand," brummede han. Kjæld tyssede paa ham; men det var allerede for silde, thi i kort Afstand traadte en Soldat ud af Busken og raabte dem an.

Min Bøsse .... min Bøsse," sagde Kjæld halv jamrende og tog Karen i sine Arme for at dække hende med sit Legeme.

„Her er min", svarede Herremanden. Kjæld rev den fra ham og kastede den til Kinden; i samme Nu knaldede de to Skud; Soldaten gjorde et Spring i Vejret og faldt tungt ned mellem Buskene.

„Nu afsted," sagde Kjæld, „Skuddene vil føre dem paa Sporet."

Han tog Karen ved Haanden og gik rask ind mellem Træerne. Enevold Brahe fulgte pustende bag efter. Kort efter gik Vejen over Skovmosen, og da de kom over paa den anden Side og fulgte Stien, der førte ind gjennem Krattet, sagde Kjæld:

„Nu skjønner jeg, vi er ved at slippe fra dem."

„Gid det var saa vel," svarede Enevold og tørrede Sveden af sin Pande; „men hvordan vi skal klare os, naar vi kommer ud af Skoven, er mere, end jeg skjønner."

„Aa, det bliver der vel Raad for," sagde Kjæld. „Godt var det, at jeg var i Byen og hørte, hvad I kunde vente eder. Jeg havde ikke meget Forspring for Tyskerne."

Kort efter begyndte det at lysne forude og strax efter naaede de ud til Skovbrynet. Her stod en halvvoxen Klør og passede paa tre opsadlede Heste.

„Haa, haa," sagde Enevold Brahe, „nu tykkes jeg, det klarer op .... Kom her, Karen, denne Hest er bestemt for dig .... Hvad er der ved det? Hvorfor græder du?"

„O, Fader, ser I da ikke, at han er saaret?" svarede Karen.

Herremanden gav Slip paa hende og gik hen til Kjæld, der havde lænet sig op til et Træ, medens han forsøgte at binde et Tørklæde om den venstre Arm, der hang slap og lammet ned ved hans Side.

„Er du saaret?" spurgte Herremanden. „Ja, min Tro, er der gaaet en Kugle gjennem det tykke af Armen .... Kom her, Karen, og læg Bindet om, mens jeg passer Hestene til."

Karen kom og tog Tørklædet i sine skjælvende Hænder, og medens hun forbandt ham, hviskede hun:

„O, Kjæld .... Kjæld, kan I nogen Tid tilgive mig, at jeg sveg eder, da det gjaldt .... Jeg har aldrig havt en rolig Stund siden den Dag, for I skal vide, jeg har elsket eder fra den Stund, jeg første Gang saa eder .... O, Kjæld, sig mig dog et bitte venligt Ord, inden vi skilles; det kan være tungt nok for mig endda."

Han lagde sin uskadte Arm om hende og trykkede hende til sit Bryst og kyssede Taarerne af hendes Kinder.

„Aa, bitte, søde Karen, saa er jo alting godt."

„Hvad bliver det saa til?" spurgte Enevold henne ved Hestene.

„Nu kommer vi," svarede Kjæld, og holdende Karen om Livet førte han hende hen til den Hest, der var bestemt for hende.

„Lad mig tage ved," sagde Enevold.

„Aa nej, Svigerfader," svarede Kjæld; „jeg mægter nok at løfte min Brud i Sadlen endnu."

„Svigerfader .... Brud," gjentog Herremanden ærgerlig. „Jeg vil aldrig fragaa, at du har givet mig en god Haandsrækning, men derfor kan det lige-

godt ikke nytte, du tænker paa saadan noget; der bliver dog ingen Buxer af det Skind, Kjæld Due."

„End om mit Navn nu ikke var Kjæld Due, men Holger Kjældsen Fris?"

„Fanden heller vel!" raabte Herremanden. „Hej, du Klør, hvem er den unge Mand, her staar?"

„Det er Junker Holger fra Farstrup," svarede Knøsen med et bredt Grin.

„Ja, saa maa det vel have sin Rigtighed," sagde Enevold Brahe filosofisk, „Fanden forstaar sig paa Ungdommen i vore Dage."

„O ja, det har sin Rigtighed, min egen Karen," hviskede Junkeren, medens han hjalp hende til Sæde i Sadlen. „Er du ond*) paa mig, fordi jeg vilde lære dig at kjende og vinde din Kjærlighed, før du blev min Brud?"

Hun slog sine Arme om hans Hals og kyssede ham atter og atter:

„O, Kjæld .... Holger, min egen Ven, mit Hjærte rummer kun idel Lykke."

„Naa, hvad bliver det saa til?" spurgte Enevold utaalmodig. „Hører I ikke, at det tyske Pak holder

Aberne i Majsmarken.

Klapjagt inde i Skoven? Lad os først komme i Sikkerhed, saa kan I jo altid vinde Tid til at kysses."

Et Øjeblik efter gik det i Galop østerpaa. Da de hen paa Formiddagen kom op ved Rersø Bakker, farvedes Himlen af et rødt Skjær vesterude. Enevold Brahe bandede saa smaat ved sig selv og red videre i gnaven Tavshed. Han vidste, at det var Kragerup, som gik op i Luer.

Næste Dag lykkedes det Flygtningene at komme over til Fyen, hvor de vare i Sikkerhed, og tre Maaneder derefter fejredes Karen Brahes og Holger Kjældsen Fris's Bryllup med stor Pragt i Kjøbenhavn. Dette tildrog sig i Aaret 1627.

*) vred.

Marekatte.

I Nr. 21, hvor Husvennen fortalte en Del om Aberne, lovedes senere at bringe Læserne lidt mere om disse mærkelige Dyr. Vi skulle i Dag indfri en lille Del af dette Løfte ved at optage hosstaaende Billede, som ret viser, hvilke skadelige Dyr Aberne ere i dyrkede Egne. Det er en Flok Aber, af dem, som kaldes **Marekatte**, ivrig sysselsat med at plyndre og ødelægge en Majsmark. Man ser, at de ere nok saa slemme som Spurve, men man kan dog ikke lade være at more sig over de pudsige Dyrs Stillinger og Narrestreger, som det er lykkedes Tegneren rigtig naturtro at fæste paa Papiret.

Major Konow og hans Korporal.

Af Runeberg ved N-n.

„Har ej jeg op dig draget
af Snavset, Søn,
den Gang, du var en Pebling,
om Næsen grøn?
Og har i Hærens Rækker
jeg ej dig sat
og gjort dig til Korp'ral
fra „gemèn" Soldat?

Og har jeg ej dig tilladt
som Ligemand
at kæmpe ved min Side
for Folk og Land?
Og har jeg ikke rost dig
som brav og rask?"
— saa talte Konow opbragt
til Korporal Brask.

„Nu høres ondt kun om dig
fra fjærn og nær;
fra Dag til Dag du bliver
mere studs og tvær.
Du selv midt under Kampen
Soldaten slaar
og gaar af bare Storhed
med tvende Skraaer!"

— Men Brask han stod og lured,
helt tvær og gal:
„Vel har I op mig hævet
til Korporal;
men hvad jeg blev, det blev jeg
for trofast Mod,
I har ej op mig draget
af Snavs — men Blod

Og slaar jeg lidt imellem —
hvad ondt derved?
Det gjør saa mangen anden,
det gjør I med!
Og selv om I alene
uddelte Smæk,
lod jeg de andre smigre
og prygled væk!

To Skraaer jeg har i Munden,
som hver Mand ved;
jeg vil kun heri ligne
Majoren med;
men hvis I vil alene
den Ære ha' —
nu vel, saa skal her efter
kun èn jeg ta'."

Og Konow lo: „Du er dog
en prægtig Gut,
skjønt studs som bare Pokker
og tvær og mut!
Vær da min Ven som forhen
af Hjærtens Grund;
en saadan har man Gavn af
i Nødens Stund."

Snart stod et Slag. — Majoren
fo'r flux afsted
med sine Folk til Skoven,
og Brask var med.
Han var lidt mørk i Sinde,
og hans Major
snart lige ivrigt skjældte
og skød og svor.

Alt fire stive Timer
han havde skjændt;
men Kampens Lykke havde
end ej sig vendt;
der faldt saa faa der ovre
i Fjendens Hær,
og snildt den bort sig listed
bag Skovens Træer.

„Fordømt!" han brølte hidsig,
„en skjændig Leg!
Jeg ser, hvor Barken ryger
fra Gran og Eg;
men Russen staar bag ved dem
og han gaar fri!
hvor har I jere Øjne,
hvor sigte I?"

Knap fik han ud af Skjæget
det sidste Ord,
før Korporalens Næve
ham slog til Jord.
Det var et Svar, som syntes
dog lovlig rask,
det havde han ej ventet
af Korp'ral Brask.

Op sprang han, drog sin Sabel
af Vrede bleg:
„Krabat! hvad har du vovet!“
han opbragt skreg.
„Nu skal dig Pokker tage
med Hud og Haar,
naar midt i Kampens Hede
din Chef du slaar!“

Men Brask stod stiv og brøsig,
saa var hans Skik:
„Hold Værget nede, Herre,
et Øjeblik,
til jeg faar maalt den Gavtyv
hans Skjæppe fuld,
som holdt paa jer, da nys jeg
slog jer omkuld.“

Med disse Ord han lagde
Geværet an;
i samme Stund saa Konow
en skægget Mand,
ramt af en Kugle, styrte
til Jorden brat,
knap tyve Alen borte
bag noget Krat.

„Ah, var det ham, hvis Kugle
mig peb forbi,
da nys jeg faldt, saa ere
vi Venner, vi.
Du mente mig det ærligt
med dette Dask,
jeg skal det aldrig glemme,
min kjære Brask.“

Alt lever Brask hos Konow
i mange Aar,
og ved hinandens Side
de altid gaar.
Som kjære Venner kan man
dem sammen se;
men næsten altid skjændes
og trættes de.

Husflid.

Urtepotter af Kogødning.

Den Vanskelighed, der altid er forbunden med at rodfæste unge Planter, naar disse skulle flyttes enten fra Frøbedet eller fra Urtepotten ind paa en anden Voxeplads, er vistnok altfor bekjendt. Hele denne Ulempe forsvinder aldeles ved Brugen af de ovennævnte Potter. De laves af en Blanding af Jord og Kogødning, tørres i Solen eller paa et Varmerør, saa de kunne tages i Brug endog kun efter 24 à 30 Timers Forløb. Paa en lille simpel Maskine kan en eneste Arbejder paa 1 Dag forfærdige 800 à 900 Potter, og da Materialet, hvoraf de laves, er at regne uden Værdi, er Prisbilligheden saa stor, at man kan bruge disse Potter i Mængde saa at sige uden nogen Bekostning, der kan være værd at tale om. Fordelene ved Brugen deraf ere derimod iøjnefaldende. Enhver Plante gives en saadan lille Potte til sin første Udvikling, og dennes Rødder standses ikke af Sidevæggene, men voxe igjennem disse, endog førend Udplantningen, og naar denne sker, beholder hver Plante sin Potte, der nedsættes paa den bestemte Voxeplads, hvor da Rødderne uhindrede kunne udvikle sig til Siderne, idet nemlig Gødningspotterne opløses og da tillige gjøre Nytte som Gødningsstof.

Denne simple, men sindrige Opfindelse, har i det sidste Par Aar vakt stor Opmærksomhed i næsten alle Lande, navnlig blandt Gartnere og Havedyrkere. Der existerer derfor heller næppe en Havetidende eller lignende Blad i hele vor Verdensdel, uden at disse Potter ere blevne omtalte med den største Anerkjendelse. I Neuberts „Gartenmagazin“ fra Stuttgart læses blandt andet en Artikel af Overgartner Wesener i Calmar (i Elsas), hvori der anføres: Efter at en stor Mængde Potter vare forfærdigede, lod han plante i dem, først en Mængde Planter til Tæppebed, og unge kjælne Frøplanter, derpaa Stiklinger af kjælnere Buske, ligesom de kom fra Formeringsbedet. „Jeg satte disse Planter“ skriver han, „dels i varme Kasser og dels paa sigtet Stenkulsaske i Formeringshuset. I Begyndelsen saa det ud til, at Potterne vilde opløse sig lidt efter lidt, som Følge af den jævnlige Vanding og Overbrusning, men de holdt dog sammen og det desto bedre, efterhaanden som Rødderne begyndte at fæste sig i Siderne og Bunden. Endog Rødderne paa Azaleerne, der jo ere saa fine som Haar, trængte derind. Selv i Planteskolerne ere de meget anvendelige til Stiklinger, som ikke ere villige til at slaa Rødder, og nogle af disse, som nu staa i Jorden med Potterne, ere særdeles frodige. Potterne, som endnu ikke ere opløste, forebygge, at Planterne tørre ud, beskytte dem mod Muldvarpe, og dog strække Rødderne sig ud igjennem Potterne efter at have dannet en Klump af Rødder midt i disse, og det er meget gavnligt især for de Planter, som man om Efteraaret maa sætte i Potter, at de have en saadan. For Fremtiden benytter jeg ikke andre end Gjødningspotter til Stiklinger af Sirbuske, Roser og Frøplanter af Naaletræer.“ Dr. Neubert tilføjer, „at man kan anbringe disse Potter endog i Værelser, da de hverken i tør eller fugtig Tilstand have en ilde Lugt, og ingen kan opdage, af hvilket Stof de ere fabrikerede.“

Besynderlig nok har man her i Landet, naar undtages i „Dansk Havetidende,“ kun enkeltvis set Opfindelsen omtalt som i forbigaaende, og dette maa i en dobbelt Henseende betegnes som en Besynderlighed, dels fordi vort Land i Udlandets Blade høster Æren af Opfindelsen, og dels fordi den maa kunne bringe Fordel i ethvert Hus, hvor man kun har den ringeste Strimmel Have.

Ideen til Opfindelsen er tagen af et engelsk Haveblad, men Udførelsen i Praxis er sket ved D'Hrr. Gartnere, Brødrene D. Eltzholtz fra Glorup og V. Eltzholtz fra Brahetrolleborg. Efter gjennem Forsøg at have udviklet Methodens Anvendelighed, have de indrettet en Maskine, saa simpel og let, at enhver Mand, Kone eller Barn, ved ringe Øvelse kan fremstille det fornævnte Antal 800 à 900 Potter daglig. Deres Maskine blev i 1875 sendt til Havebrugsudstillingen i Køln, og derfra udgik da Berømmelsen Europa rundt, saa at D'Hrr. Eltzholtz have forsendt af deres forbedrede Maskiner til de fleste Lande, endog til det fjerne lille Rumænien.

Det er saaledes uomtvisteligt, at vi her have en lille ingenlunde uvigtig Opfindelse for os, men det bliver nu Opgaven, hvorledes man vil kunne gjøre Nytten deraf ret almindelig for alle. Der er jo ikke en Landbusholdning, uden at det maa

ligge i Interessen at avle tidlige og kraftige Havesager, som ikke ere udsatte for den tidlige Henvisnen eller Tilbagegang i Væxten ved den almindelige Omplantning. Her kan blot nævnes Ærter, Agurker, Bønner, Blomkaal, Hvidkaal og kort sagt alle Slags frodrevne Planter og særlig ogsaa Sommerblomster. En eneste Vanskelighed synes her kun at være til Stede, og denne er, at man ikke i ethvert Hus vil give sig af med dette Pottemagerarbejde, selve Fabrikationen af Potterne, hvor simpel denne end kan være.

Her maa man imidlertid søge en passende Udvej; Potte-Industrien af den nævnte Art maa kunne være en selvskreven Gjenstand for en særegen Husflid. I denne Henseende stilles det navnlig til Overvejelse, om der ikke, for Exempel i hver en Landsby, skulde findes en eller anden Mand eller Kone, der kunde skaffe sig en passende Indtægt ved at lave Potter, som de bør være af det nævnte Materiale. Naar Borgerne i Kjøbstaden kunde faa saadanne Potter tilkjøbs, vilde det almindelige Forbrug hurtig udbredes til Enhver som har Have. Det ligger derfor nærmest for Byens Pottemagere at paabegynde en Forretning dermed. De fleste Skolelærere, mine ærede Standsfæller; eller andre Velyndere af nyttige Fremskridt, ville vist skjænke denne Tanke en fortjent Opmærksomhed.

Jeg behøver vel blot at bemærke, Maskinerne faas i 2 Størrelser fra de nævnte Hrr. Eltzholtz med fornøden Anvisning for henholdsvis Nr. I. 4, og Nr. II. 5 Kroner Stykket. Nr. II. er dog at foretrække, naar man ikke har dem begge.

H.

Samfundet, der antager sig vanføre og lemlæstede Børn

tør nok finde Omtale under denne Afdeling, da en væsentlig Del af dette velgjørende Samfunds Virksomhed bestaar i, at hjælpe disse stakkels Børn til at kunne udføre en eller anden Haandgjerning, som ikke alene kan faa Tiden til at gaa paa en taalsom Maade, men ogsaa bringe en lille Fortjeneste.

Der foreligger nu en trykt Beretning fra Samfundet om Virksomheden i Aaret 1875—76; vi skulle efter denne Beretning særlig henlede Opmærksomheden paa den Virksomhed, som Selskabet udfolder for Undervisning af lamme Piger, der ved Hjælp af et særegent Apparat lære at sy med den ene Haand. Denne Undervisning er stadig bleven ledet af Frk. Petersen, som med stor Flid og Udholdenhed har taget sig af de her omtalte, haardt hjemsøgte Børn. En Pige, fuldstændig lam i højre Side, er udlært i al Slags Linnedsyning; en anden har ikke blot lært Linnedsyning, men tillige at strikke og hækle; en tredje, en lille Pige fra Fyn, som fattes venstre Underarm og Fod, og kun har højre Fod ufuldstændigt, har i Sommer faaet Fodtøj, saa at hun nogenlunde er kommen til at gaa, og derefter er hun ligeledes bleven undervist i at sy med den ene Haand, hun har. Efter at hun er bragt saa vidt, at hun kunde undervises hjemme, er hun ved sin Hjemsendelse bleven forsynet med en Sypult og vil nu faa yderligere Undervisning af en Dame fra hendes Hjem, der under et Ophold her i Byen lod sig lære det fornødne. Endelig har man i Aar optaget en lille Pige fra Frederiksberg; hun er fra Fødselen lam i højre Side og kunde saaledes ikke gaa ind til Hovedstaden for at blive undervist i Syning. Hendes Lærerinde i Frederiksberg Skole viste Barnet den Omhu selv at tage Undervisning i Sypultens Brug og underviser nu dette Barn sammen med de øvrige Skolebørn ved den almindelige Skoleundervisning. Denne Pige har naturligvis som den nærmest foran nævnte, strax faaet en Sypult foræret af „Samfundet", medens de to førstnævnte have faaet deres, da de vare udlærte. I Vinterens Løb ere 1 à 2 lamme Piger blevne satte i lignende Lære.

Den Sypult, her er Tale om, er et simpelt, men sindrigt indrettet Apparat, hvorved enarmede, ved at fasthefte Sytøjet deri, kunne lære at sy meget net med den ene Haand.

Vi kunne ikke andet end paa det bedste anbefale nævnte Samfund til alle Medborgeres Opmærksomhed. Formanden forhenværende Præst Hans Knudsen, har helliget dette Kjærlighedsværk al sin Tid og Tanke og modtager Anmeldelser om Medlemmer (Bidrag 4 Kr. aarlig) og Gaver, saa vel som om vanføre Børn, der trænge til Lægehjælp, Bandager og kunstige Lemmer osv. (Bopæl: Peder Bangs Vej, Nr. 25 i Kjøbenhavn).

Smaating.

Geografisk Gaade. Forbogstaverne af efterfølgende Navne læste fra oven nævner en By paa Sjælland. Endebogstaverne læste nedenfra og opefter giver Navnet paa en Ø ved Sjælland: En By i Vensyssel, en By i Fyen, en Ø i Vesterhavet, et bekjendt Kloster fra Middelalderen.

Firkantet Nød: Af 4 A. 2 E, 2 G, 2 L, 2 N, 1 D, 1 V, 1 B og 1 S dannes fire Ord, som skrevne under hinanden og læste fra venstre og fra oven give Løsning paa følgende Gaader:

Det første løfter ofte højt din Aand;
det andet blegned for sin Broders Haand;
det tredje vil ved Petersborg man finde.
Hver Gang du følte Fred i Hjertet inde,
da var dog vist det fjerde du i Sinde.

L.

Billedgaade (Rebus).

1 D S N G

(F L and A set inside the D and N)

Opløsninger fra Nr. 22:

paa den geografiske Opgave:

Fulton (read upward) — Ørsted (read downward)

Fejø.
Ulster.
Lindenæs.
Tartariet.
Odense.
Næstved.

paa den firkantede Nød:

M I D A S
I D E A L
D E T R I
A A R L E
S L I E N

Brevvexling.

Chr. Jb. Duer ikke.

„En Elsker af Husvennen." Deres Ønske kan af flere Grunde ikke blive efterkommet.

H. Th. i A. — H. J. i Kornerp. Venligst Tak. Ja.

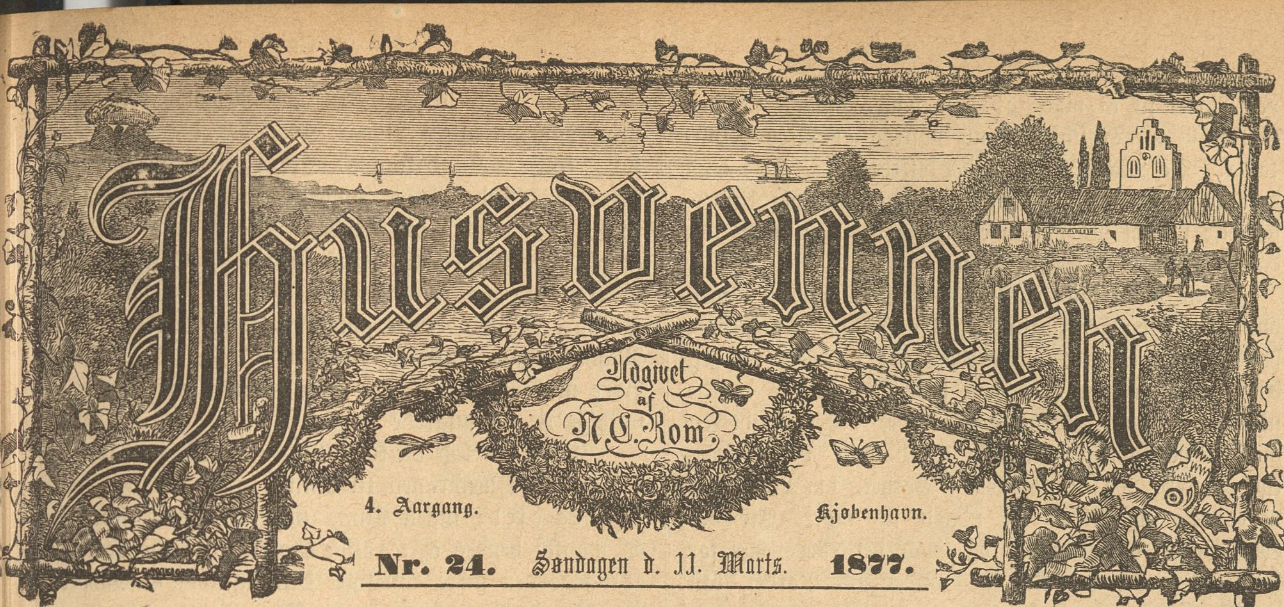
M. K. J. i H. Husvennen ser sig ikke i Stand til at oplyse om hvor Kaninskind fordelagtigst kan afsættes.

„Hugo Høglund Sydbo" takkes venligst for den gode Hensigt — men er ikke brugeligt.

Flere Brevskrivere. Den i Nr. 19 omtalte Gave af Husvenner er nu uddelt til over 100 Ansøgere, hvorfor de for sent indløbne Anmodninger blive uopfyldte.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 24. Søndagen d. 11. Marts. 1877.

En Æventyrer.

Skildring af det virkelige Liv af C. A. Thyregod.

Digteren Ohlenschlæger gik sig ofte en Vandring i Søndermarken ved Frederiksberg Slot, og der vandrede han ogsaa en Gang en Sommerdag i sit sidste Leveaar. Han saa da en lang Garderkarl ligge i Græsset og skrive i sin Lommebog. Det var i Treaarskrigens Tid, da Soldaterne vare Gjenstand for saa megen Deltagelse, og Digteroldingen gik hen til Karlen og spurgte, om han maatte faa at vide hvad han skrev. Ja, det maatte han godt. Garderkarlen lavede Vers, og han lod den gamle læse Digtet. Det kan nu godt være, at han kjendte den berømte Digter, havde beregnet, at han vilde komme der forbi, og snildt indrettet sine Sager derefter. I Digtet glimtede ligesom enkelte Guldkorn frem imellem en Del Slakker. Det er sagt, at ligesom Karlen i personlig Skjønhed havde nogen Lighed med Digterkongen selv i dennes Ungdom, saaledes mindede hans Digte om H. C. Andersens første umodne Forsøg. I andre Henseender var han dem begge meget ulig; han stod dem fjærnt i Aandsgaver og endnu fjærnere i Hjertelag; men det kunde endnu ikke vides af Ohlenschlæger, der troede at have opdaget en vordende Digter, og med sin sædvanlige Nidkjærhed for alt godt og smukt besluttede han, at Karlen skulde faa den fornødne Uddannelse.

Ohlenschläger var ingen rig Mand og var vel heller ikke hvad man plejer at kalde en praktisk Mand, men han talte sammen med andre Mænd af Betydning. Karlen blev fri for Militærtjeneste, og der blev truffet Bestemmelse om et Sammenskud, der skulde muliggjøre det unge Menneskes videre Udvikling. En Professor ved Universitetet satte sig i Spidsen for Samlaget; men jeg vil hverken nævne ham eller de andre højtagtede Mænd, der deltoge i Foretagendet, thi hvorvel det var godt og kjærligt, kan det næppe siges, at de havde nogen Glæde af det.

Garderkarlen vil jeg heller ikke nævne; men jeg vil kalde ham Knud, thi der var virkelig Knuder i ham. Han og jeg havde for Resten mødt hinanden tidligere, og jeg havde følt mig tiltalt af hans Begavelse og noget æventyrlige Aandsretning. Hans smukke og mandige Ydre øvede ogsaa sin Tiltrækning. Da vi mødtes, havde han bestemt sig for Søværnet, og han for til Søs paa Riga og Hamborg og andre Havne i Ind- og Udlandet. Men da han opnaaede værnepligtig Alder, blev han udskreven til Fodgarden. Efter Mødet med Ohlenschlæger kom han nu ud af den røde Trøje, og i Steden for Bøssen fik han den latinske Sproglære i Haanden. Det var dog nok ikke længe han var glad ved Byttet, thi det var den ravgaleste Bog, han havde kjendt. Den var saa kjedelig, saa upoetisk — med et Ord saa urimelig, at Knud var nær ved at gaa ud af sit gode Skind.

Jeg havde tabt ham af Syne i flere Aar og kjendte ikke de Omskiftelser, der var foregaaet med ham, før jeg tilfældigt mødtes med ham i Kjøbenhavn. Han var lidt brøsig af, at han omgikkes med Studenter og selv skulde være Student, men dog var der ikke fri for at fremskinne en vis Misundelse over, at jeg var min egen Herre og kunde i Fritiden opholde mig i Hovedstaden en Uges Tid for min Fornøjelse, medens han fra Morgen til Aften var i den latinske Sproglæres Vold. Vi saas daglig i den omtalte Uge. En Dag havde jeg i Børsbazaren for 2 Mk. kjøbt en lille Afhandling over Stenografien uden anden Hensigt end at danne mig et tarveligt Indsyn i denne Kunst, som den Gang var temmelig ny her til Lands. Jeg viste Knud Afhandlingen. Han kjøbte sig næste Dag en lignende og lagde Sproglæren tilside for at øve sig i at stenografere. Saaledes var der mere, som kunde tyde paa en vis Lyst til at knibe ud fra Latinen og søge sig en anden Livsbane.

Det overraskede mig derfor ikke, da jeg senere

paa Aaret fik at vide, at han havde opsagt Latinen Huldskab og Troskab og nu ønskede at blive Skolelærer. De Mænd, som understøttede ham, lode ham deri følge sin Vilje og tilsagde ham fremtidig Understøttelse for en vis passende Tid, hvori han kunde uddanne sig paa et Seminarium.

Han holdt nu sit Indtog paa et saadant, men om latinske og stenografiske Nykker fremdeles spøgede i hans Hoved, eller hvad der ellers var i Vejen, ved jeg ikke. Jeg ved kun, at han inden ret længe ragede uklar med en af Seminarielærerne. Der fandt en mindre venskabelig Samtale Sted inde i Lærerens eget Værelse, og Knud slog i Bordet, saa Blækhuset vendte sig af Skræk og udgød sit mørke Indhold over Bøger og Papirer, og hvad der ellers var for Haanden. Om han slog paa andet end Bordet, kan jeg ikke sige, men Følgen blev, at han fik Løbepas fra Seminariet og tøflede af hjem til Jylland. Nu vilde hans kjøbenhavnske Velyndere ikke have mere med ham at gjøre.

Saa blev han Friskolelærer, og i den Tid udgav han sine Digte. Jeg har des værre ikke kunnet faa noget Exemplar, saa jeg ingen Prøve kan forelægge Læseren. Af hans Ungdomsdigte har jeg imidlertid læst flere i Haandskrift. Det var let nok at paavise Manglerne ved dem, med de vidnede alligevel om en ejendommelig Begavelse og havde Billeder og Tanker af en mærkelig Højhed og Skjønhed ved Siden af megen Tomhed og Plathed.

Friskolen kunde næppe skaffe ham det tørre Brød, han behøvede, og Digtsamlingen bragte ham vel ikke noget stort Udbytte, men han var rig paa Forhaabninger og paa Opfindelsesevne. Han havde jo ogsaa sin friske Ungdom og sine gode Evner, og til disse sidste hørte et godt Snakketøj. Han var egentlig ikke veltalende, men ved en Samtale mellem Mand og Mand havde hans Ord en særegen overbevisende Vægt. Det lykkedes ham ogsaa inden ret længe at faa en taalelig vellønnet Plads som Hjælpelærer hos en gammel Degn, der tillige var Gaardejer og en velhavende Mand. Hans eneste Datter havde en Skavank i Ryggen og var ikke videre anselig, men hun var en god og from Pige. Hun forelskede sig i den smukke Hjælpelærer, enten saa hun tog det ganske af sig selv, eller — hvad der er meget rimeligt — han har givet nogen Anledning. Det blev nok meddelt ham, at han maatte faa hende og hendes Faders Ejendomsgaard; men hvis han foretrak at blive Skolelærer, maatte han ogsaa det, og der kunde blive Udvej til at skaffe ham Penge at tage Examen for, naar han selv vilde lægge Flid til. Her var altsaa paa ny en Livsvej aabnet for ham men imidlertid havde han faaet Øje paa en Tøs, der var smukkere og mere rankvoxen end Degnedatteren, og saa faldt dennes Forhaabninger i Vandet.

Den omtalte Tøs, der for Resten var en ganske brav Pige, tjente i Byens Kro, der laa tværs over for Skolen. Knud fandt Behag i hende, men der var flere om Budet, thi Pigens Husbond, Kromanden syntes ogsaa godt om hende. Pigen fandt det svært at gjøre et Valg, thi Kromanden var Enkemand med to Børn og var en agtværdig Mand, der sad i gode Vilkaar. Han var ikke ganske ung, og den lille trinde Mand med det skaldede Forhoved kunde ikke, hvad det Ydre vedkom, lignes ved den smukke Lærer med det smidige og indsmigrede Væsen.

Karen — lad os kalde Pigen saaledes — følte sin Tilbøjelighed hendragen til Knud, men han var ingen Ting og ejede ingen Ting, hvorfor hendes Forældre og maaske hendes eget rolige Overlæg fristede hende til at vælge den mere anselige Stilling som Husmoder i den Gaard, hvor hun nu var Tjenestepige. Knud var kjed af hendes Vaklen, thi han holdt af at have sine Sager paa det rene. En Dag besøgte han Kromanden, hvem han traf alene i Skjænkestuen. Da bankede han ham inden lukkede Døre, til han lovede at frasige sig Pigen.

Kromanden vilde ikke have flere Bank for Karens Skyld, og han sendte hende strax hjem til hendes Forældre. Men Knuds Stilling blev ogsaa uholdbar. Nu havde han fortørnet baade Degnen og Kromanden, og begge hørte med rette til Sognets mest agtede Mænd. Med Sognepræsten var han desuden kommen i Strid om Religionsundervisningen, og saa blev Følgen den, at han maatte fortrække. Han søgte da til sin Kjærestes Hjem, men der havde man ingen Brug for ham. Karen selv forklarede ham, at han maatte skaffe sig en anden Levevej, hvis hun skulde have mere med ham at gjøre, og Karen havde mere Indflydelse paa ham end noget andet Menneske.

Knud var en Gaardmandssøn og havde Slægtninge, der vare ret velhavende. Selv havde han gode Evner og ikke faa Kundskaber. Frænderne lagde Penge til, og han selv anvendte nogen Flid. Han læste til Skolelærerexamen og fik den, og saa efter en kort Tids Forløb fik han sig et meget ringe Lærerkald i en afsides Krog af Jylland, men ikke mange Mile fra sin Kjærestes Hjem.

Hvis han nu tænkte at ville gifte sig strax, havde han gjort Regning uden Karen, thi hun var forsigtig og indsaa, at en Husstand ikke kunde leve af hans lille Løn. Giftermaalet skulde udsættes, til han fik et bedre Embede, eller til der paa anden Maade blev Lejlighed til at forøge Indtægterne. Dette sidste prøvede han paa, og i den megen Fritid, han havde om Sommeren, lagde han sig efter Engvandingsvæsenet. Denne Sag var indtil da næsten ukjendt i Egnen. Af Bøger og paa anden Maade skaffede han sig de vidtløftige Kundskaber, og hans opfindsomme Hoved kom ham godt til Nytte. Han havde store

Legemskræfter, men var ikke ødsel med at bruge dem til nyttigt Arbejde, dog saa holdt han Arbejdsfolk, der fremmede Værkerne efter hans Anvisning, og det hele kom til at gaa i en stor Stil. Han lod sig godt betale og slog sig op som aldrig før.

Det var jo om Sommeren, at Engvandingsarbejderne kunde drives, da holdt han kun Skole om Formiddagen, og han fik en temmelig regelret Gang indført i sine Forretninger. Han havde skaffet sig en Rideheſt, og om Eftermiddagen red han omkring til sine Arbejdere paa de forskjellige Marker, gjorde sine Opmaalinger og uddelte sine Anvisninger. Om Aftenen gjorde han Vejen kroget for at besøge sin Kjæreste, og han kom da ikke gjærne hjem, før det var Morgen. Saa om Formiddagen sad han og sov i Skolen i Steden for at undervise. Skolekredsens Beboere fandt sig dog i Længden mindre veltilfredse med den Dagsorden, han havde vedtaget.

Han havde vænnet Børnene til, at de ikke maatte forstyrre ham i hans Søvn, og de vare mest sysselsatte med Skrivning og det Slags Ting, der kunde gaa stille af. Saa hændte det en Dag, at Blækglassene trængte til ny Forsyning, og da han i den Anledning havde anstrængt sig med at komme rundt i Skolen, sank han ned paa sin Stol, og der sad han og snorkede, endnu holdende Blækflasken i Haanden. Han vaagnede dog brat, thi en temmelig haard Mandsstemme kaldte ham ved Navn. Da farer han op med en saadan Fart, at Blækket sprøjtede oven ud af Flasken og overstænkede hans Ansigt, hans hvide Krave, hans brogede Vest og lyse Benklæder.

Ærgerlig herover og over, at Børnene ikke kunde holde deres Latter tilbage, kastede han et Blik paa Fredsforstyrreren. Det var Skoleforstanderen, der nu sagde et Ord om, at Skoleundervisningen nok ikke var i den bedste Gænge.

„Nej, det har De Ret i," sagde Knud, der med stor Aandsnærværelse havde fattet sig og taget sin Beslutning.

„At man skal lønne en Skolelærer, og han saa sidder og sover i Undervisningstiden!" vedblev Skoleforstanderen.

„Ja, vel! men tys! Sligt maa ikke omtales i Børnenes Paahør. Der kan være Grunde, De ved — men lad os gaa udenfor og tale nærmere om Sagen."

Manden fandt, der var nogen Rimelighed i dette Forlangende; han fulgte med. Men ude i Gangen aflaasede Knud i Hast den ydre og den indre Dør, og saa sagde han til Manden: „Nu har du gaaet og passet paa mig Dag ud og Dag ind saa længe, at du har fortjent noget for din Ulejlighed!" Saa bankede han Skoleforstanderen, mens han gad; derpaa aabnede han Yderdøren og smed ham ud, hvorpaa han selv gik ind i Skolen og satte sig til at sove igjen.

Men Skolens øvrige Foresatte gik andre Veje og toge andre Forholdsregler, saa det blev for hedt for Knud, og han fratraadte sin Lærerstilling. Nu gav Engvandingen ham saa god Indtægt, at han fandt det fordelagtigst at opgive Skolevæsenet, og saaledes havde hans Sindelag udviklet sig, at det var ham ligegyldigt, om han skiltes derfra paa en hæderlig eller uhæderlig Maade. Nu gav endelig Karen sit Samtykke til, at der holdtes Bryllup, thi nu syntes der at være gode Udsigter. Knud var bleven i Stand til oppe i — ja lad os sige Søbjærg — Sogn at kjøbe sig en Ejendom med et betydeligt Tilliggende af Hede og Mose, der var tilgængelig for Overrisling og anden Forbedring. Men hans luftige Forhaabninger fløj ud i Fremtiden til et langt rigere Hjem og større Herlighed, og med Haanlatter omtalte han sine tidligere Meninger, at Studeringer og Skolevæsen var noget, som det var Umagen værd for et dygtigt Menneske at opofre sig til.

Nu var han fuldraadig over sin Tid, og saa fordoblede han sin Virksomhed. Han holdt flere Sommerarbejdere omkring paa Engene; men ogsaa Vinteren fandt han Udvej til at benytte, thi da gik han omkring og solgte tyske Billeder. Først gik han alene, siden holdt han to Karle, og de tre strøg saa hver ad deres Vej paa Handelens Vegne, men skulde efter Aftale mødes til visse Tider og Steder. At det var en udmærket indbringende Forretning, kan ses af følgende Redegjørelse:

1. Der gaves ham 50 pCt. Rabat paa Billederne.
2. Han solgte mange af dem dyrere end Bogladeprisen.
3. Han fik Billederne paa Kredit og betalte dem aldrig, hvorved han altsaa vandt andre 50 pCt.

Paa sine Handelsrejser holdt han en Dagbog, der nu tillige med andre af hans Optegnelser er i min Besiddelse. Der findes ikke faa morsomme og lærerige Træk, thi han havde sædvanlig sine Ojne godt med sig; men der er ogsaa en hel Del skjæve Domme over Personer og Forhold.

Som Følge af det anførte tredje Punkt maatte Billedforretningen af sig selv ophøre, og det gik ogsaa snart nedad med Engvæsenet. Man gjorde nemlig den Opdagelse, at han lod sig for stærkt betale, og samtidigt havde flere af hans Arbejdere lært ham Kunsten af. En Sommer laa han længe syg og maatte da afskedige sine sidste Arbejdsfolk, og siden fik han intet Engvandingsarbejde af Betydenhed. Han vilde have et stort Udbytte og helst et urimelig stort Udbytte af sine Foretagender, derfor sporede han sine Kjæphejte for stærkt, og han opsled den ene Næringsvej efter den anden. Men saa var det igjen et Held, at han altid kunde finde paa noget nyt.

(Fortsættes).

En flot Kavaler.

Med Ridestøvler og Øjenglas,
med Lokker saa vel friseret,
han stiller sig op for vel til Pas
at blive fotograferet.

Han sætter Haanden mod Hoften flot
med „Røret," det sorte, høje —
den Stilling kjender han saare godt,
— og Spejlet lige saa nøje.

Men Manden som kiger i Kassen ind
ej lader sig imponere;
han ser, at det hele er bare Vind
og ikke en Smule mere.

Han er en gammel og lun Patron
og mumler om Spradebassen:
„Den Fyr stod næppe for en Kanon
saa flot som her foran Kassen."

Em. H.

Spradebassen.

Klokkefuglene.

Efter Brehm ved E. T.

Nogle af de mærkeligste Fugle i Sydamerikas Urskove ere de saakaldte Klokkefugle, der omtrent ere saa store som en Due. Der findes flere forskjellige Arter af disse Fugle, der alle have hjemme i Sydamerika. Den ene af disse Arter, som Læserne se paa omstaaende Billede, udmærker sig ved tre ejendommelige, lange og ormdannede Hudlapper paa Hovedet, den ene oven over Næbet, de to andre hver paa sin Side af Mundvigen. Disse Hudlapper, der kun findes hos Hannen, kunne rejses og lægges; naar de rettes i Vejret, se de ud som Horn. Hannen har en smuk kastanjebrun Farve, et hvidt Hoved, og en hvid Hals og Hale. Hunnen er derimod grøn med gulagtige Længdestriber.

Det, som gjør Klokkefuglene saa mærkelige, er deres højst ejendommelige Stemme, hvorfra deres Navn hidrører. Stemmen ligner nemlig aldeles Lyden af en hurtig klingende Klokke; hver Tone udstødes for sig, holdes en Tid lang og gjentages ofte med korte Mellemrum. Det lyder da ganske, som naar Smeden gjentagne Gange slaar med Hammeren paa Ambolten, hvorfor ogsaa Brasilianerne kalde den Art Klokkefugle, der er mest almindelig i deres Skove, „Smeden".

Disse Toner kunne høres meget langt bort paa alle Timer af Dagen. Der opholder sig som oftest flere Klokkefugle i den samme Egn; saa snart en af dem begynder at lade sin Stemme høre, svare de andre strax, og der opstaar da en højst mærkelig Koncert. For at Læserne ret kunne danne sig en Forestilling om denne Fugls mærkelige Stemme, ville vi neden for anføre den Skildring, som Naturforskeren Schomburgh har givet af dem.

„Under mit Ophold i Sydamerika hørte jeg en Gang nogle Toner fra en nærliggende Skov, hvis lige jeg aldrig før havde hørt. Det var, som om man paa samme Tid slog paa flere harmonisk stemte Glasklokker. Jeg hørte dem atter og atter med et Minuts Mellemrum; derpaa indtraadte der et længere Ophold paa 6—8 Minutter, da klang de fulde harmoniske Toner paa ny. Jeg stod en Tid lang som forstenet af Forbavselse og lyttede, om de vidunderlige Toner ikke vilde lade sig høre paa ny, men de tav. Fuld af Videbegjærlighed henvendte jeg mig nu til min Broder, af hvem jeg fik at vide, at det var Klokkefuglens Stemme. Ingen Sang, ingen Røst af nogen af Skovens fjerklædte Beboere har nogen Sinde sat mig i en saa stor Forundring som denne

Klokkefuglen.

Fugls Toner, og min Opmærksomhed var nu udelukkende henvendt paa denne mærkelige Sanger, som jeg under mit lange Ophold der i Egnen flere Gange fik Lejlighed til at iagttage."

Æggehandelen.

Blandt de mange Smaanæringer, som kunne komme de danske Landmænd, særlig Smaakaarsfolk til gode, er Æggesalget allerede en ikke lille Indtægtskilde. Det var først for 6 Aar siden, at Udførselen af Æg til England fik nogen Betydning, idet Frankrig, som tidligere forsynede England med en umaadelig Masse Æg, ved Krigen med Tyskland blev standset i denne Virksomhed. Danske Æg bleve derfor en velkommen Indførselsartikel og har siden holdt sig paa det engelske Marked, hvorved det hos os er blevet betydelig fordelagtigere, end tidligere, at sælge Æg.

Efter at Frankrig i de senere Aar atter er optraadt som Englands Hovedforsyner med Æg, har det været vanskeligere og vanskeligere at afsætte de danske Æg.

I dette Blads første Binds Side 126 henledte Udg. allerede Smaafolks Opmærksomhed paa den betydelige Indtægtskilde, der kunde haves i Æggeproduk-

tionen, og advarede imod at skade den fordelagtige Afsætning til England ved at levere daarlige Varer, der kunde bringe danske Æg i Miskredit paa Handelsmarkedet. Hvad vi den Gang frygtede er senere virkelig sket. Ufornuftig Vindesyge har bragt Sælgerne til at afsende friske og gamle, store og smaa, gode og daarlige, rene og smudsige Æg imellem hinanden. Sjusket og ofte ukyndig Pakning har yderligere gjort sit, og Enden er, som man kunde forudse, at danske Æg nu, ligesom „dansk" Smør tidligere, er en Artikkel, som vanskelig afsættes paa det engelske Marked til fordelagtige Priser. Det gjælder derfor om at oprette det forsømte og tilvejebringe en Vare netop af den Beskaffenhed og saaledes pakket, som det engelske Marked fordrer, for atter at kunne opnaa Afsætning for danske Æg til højeste Priser. Ved Hr. Generalkonsul Pontoppidans Velvilje ser Udg. sig i Stand til i det følgende at give en Del Vink, der kunne være gavnlige i denne Retning, efter et Brev af 3dje Februar fra en af de største Æggehandlere i Manchester, hvori det hedder:

„For at kunne udvikle Grundene, hvorfor franske Æg her i Landet opnaa højere Priser end de danske, anser jeg det hensigtsmæssigst at tage følgende Punkter i Betragtning:

1. Størrelsen. 2. Friskheden. 3. Pakkasserne.
4. Pakningsmaaden. 5. Afskibningen.

og ved at anstille en Sammenligning ville vi kunne komme Opgavens Løsning nærmest:

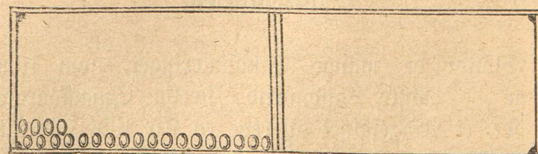
1. Størrelsen. Prisen for Æg retter sig efter Noteringerne for irske, som ere store Æg, der stedse opnaa den højeste Pris. Franske Æg falde ganske vist store og smaa, men Afskiberne have lært af Erfaring, at det betaler sig bedst at beholde de smaa hjemme. Derfor ere de hertil ankommende franske Æg i Reglen store. Smaa franske Æg ere vel sælgelige, men kun til omt. 20 pCt. lavere Priser end de store; 120 Stykker store franske Æg veje i Gjennemsnit Aaret rundt 14½ Pd. engelsk Vægt (eller 13 à 13½ Pd. dansk). Danske Æg forsendes store og smaa sammen, og de store maale sig næppe i Størrelse med de store franske. Danske Æg, som de ankomme, veje i Gjennemsnit 13 à 13½ Pund engelsk Vægt pr. 120 Stykker. Her ses altsaa en Forskjel af 6 pCt. i Varens Vægt; men det værste er, at Kjøberne ved at faa de smaa imellem de store, nære Frygt for, at der i en Kasse kan være langt flere smaa, end der maaske i Virkeligheden er, og atter at en Del af Forhandlerne, som udsælge til de mere velstaaende Kjøbere, slet ikke kunne blive af med smaa Æg. Af de her anførte Grunde bør altsaa, hvad Punkt 1 angaar, tilraades: a) at man i Danmark burde lægge Vind paa at frembringe store Æg; b) at tilbageholde de smaa til eget Brug og forsende de store for sig selv, saaledes c) at Vægten for 120 Stykker bringes op til 13 à 13½ Pund dansk Vægt.

2. Friskheden. I Frankrig klares Æggene omhyggeligt forinden Pakningen. Danske Æg give ofte god Grund til Klage med Hensyn til Friskheden, og der maa derfor anbefales: a) at hver Afskiber stedse pakker sine egne Kasser og ej kjøber til direkte Afskibning pakkede Æg af andre, b) at han omhyggeligt klarer hvert Æg. Er der Tvivl om et Ægs Friskhed, bør det kasseres eller anvendes til Hjemmebrug, forinden det bliver virkelig fordærvet.

3. Pakkasserne. Franske Æg pakkes i Kasser, der ere forsvarlig stærke for en saa skrøbelig Vare som Æg. En fransk Kasse er forfærdiget af ½ Tomme Bræder. Den har i udvendigt Maal en Længde af 70, en Bredde af 20, og en Dybde af 9 Tommer, har 2 Midtbræder ved Siden af hinanden, saa at Kassen, om den gjennemsaves, med Lethed deles i 2 halve Kasser af ens Størrelse. Kassens Dybde er Brede-Maalet for 2 Laag- og 2 Bundbræder at slutte til Kassens Sider med omtr. ¾ à 1 Tommes Aabning i Kassens Længde-Midte. Altsaa til en forsvarlig Æggekasse udfordres: 2 Laag-, 2 Bund- og 2 Side-Bræder, ialt: 6 Bræder ½ Tomme tykke, 9 Tommer brede og 70 Tommer lange. Til Ende- og Midtbræder bør benyttes 1 Tomme tykke Bræder, 9 Tommer brede og 20 Tommer lange.

Dette vil give en ganske anderledes forsvarlig Kasse end de, hvori man forsender danske Æg, hvilke i Reglen ere af for let Materiale, saaledes at der saa at sige altid findes knuste Æg ved Ankomsten, hvilket besværliggjør Salget og giver Anledning til mange Klager, da ingen Kjøber er tilfreds med for sine Penge at faa Æggeskaller i Steden for hele Æg, ej at tale om, at de knækkede eller knuste Æg løbe ud i Halmen, hvorved de hele Æg tilsøles og fordærves, og Lugten bliver da alt andet end behagelig. Hvad derfor Punkt 3 angaar, maa det bestemt anbefales danske Afskibere, at anskaffe Kasser Mage til de franske, som, hvis man tager Punkt 1 og 2 til Følge, vil betale sig rigelig.

4. Pakningsmaaden. Heri staar Danmark langt tilbage for Frankrig, hvor Orden og Nøjagtighed i højeste Grad ere fremherskende. En Kasse Æg i Frankrig pakkes uden at spare paa Halmen. Franske Æg pakkes, i hvert Lag omtrent 180 Æg, i 10 Længde-Rader à 18 Æg, saaledes at anden Rads Æg lægges i Mellemrummet af første Rads paa følgende Maade:

I Danmark pakkes hvert Lag ofte næsten „hulter til bulter", og enhver vil med Lethed se Forskjellen i Udseendet mellem den franske og den danske Paknings-Maade ved at anstille et Forsøg. Hvad derfor Punkt 4 angaar tilraader jeg: Efterligning af den franske Pakning.

5. Afskibningen. Frankrig har i sin Beliggenhed selvfølgelig store Fordele for Danmark. Hvad der pakkes i Frankrig i Dag, afskibes i Morgen, er den følgende Dag udlosset i London eller en anden sydlig Havn, og en Dag mere bringer Varerne til Oplandet. Fra Danmark kan der selvfølgelig kun aflades de Dage Dampskibene for England afgaa. Under almindelige Omstændigheder modtage vi Fredags-Damperens Varer i Manchester den følgende Tirsdag. Da der saaledes jo ikke fra Danmark, som fra Frankrig, kan afskibes daglig, bør Afladerne lægge saa meget mere Vind paa, at Æggene skibes Uge for Uge, og at al Spekulation ved at holde dem tilbage i Danmark i Forventning af højere Priser bortfalder. Skal der spekuleres, synes det mig ulige bedre, at Afladernes Kommissionærer i England havde Varerne i Hænde og benyttede deres Indsigt i den Retning med Varerne paa Pladsen.

Jeg har i foranstaaende efter bedste Evne søgt at fremhæve Manglerne ved danske Æg, og det skulde meget glæde mig, om denne lille Afhandling maatte ved Deres Bistand lede til en Forbedring i de danske Æggeforsendelser. Jeg vil tilføje, at saa snart danske Æg ankomme, saaledes at de kunne maale sig med franske, skal jeg med Fornøjelse give dem Fortrinet. Tager man i Betragtning, at min Omsætning i Æg med Frankrig og Belgien i afvigte Aar androg den for en slig Artikkel ikke ubetydelige Sum af omtrent £ 28,000 (over en halv Million Kroner), hvoraf alene i afvigte November Maaned £ 4,000 (omtrent 72,000 Kr.) og December £ 5,100 (omtrent 91,800 Kr.), vil man se, at her tales af Erfaring. Saa meget anser jeg for sikkert, at dersom Danmark ikke betydeligt forbedrer Produktet, dets Pakning og Afskibning, vil Udførselen af danske Æg til England hendø af sig selv i Løbet af nogle Aar, i hvert Fald hvad Lancashire angaar, og hvad enten Afladningerne finder Sted til Manchester direkte eller til Østkyst-Havnene, er det dog nærmest i Fabrikdistrikter som Lancashire, hvor Hovedmassen forbruges. Hvis Afladerne i Danmark paa den anden Side for Alvor vilde have en Forbedring for Øje, indser jeg ikke rettere, end at de danske Æg i Løbet af kort Tid skulde kunne indhente det forsømte, hvorved en ikke uanselig Indtægtskilde vil bevares, ja endog betydelig forøges for Danmark."

Et Par Vidnesbyrd om Tidens Brøst.

1. Efter for henved 1 Aar siden at være udgaaet fra N. N. Børnehjem, skriver en 17 Aars Tjenestepige til sin Plejemoder blandt andet saaledes:

— Jeg skal skifte og tjene i N. N. Gade. Jeg tror jeg faar det rigtig godt, for hvor jeg nu er, der er Børnene saa uartige, men det er Moderens Skyld, for hun lader Børnene faa deres Vilje, og føjer dem i alle Retninger, og det kan jo Børn ikke taale; derfor er det, at saa mange af os Børn blive saa fordærvede, fordi vi ikke blive opdragne, og Gud ske Lov, at der er et Sted, hvor mange Børn kunne blive opdragne, naar de trænge dertil.

2. En anden Pige fra et andet Børnehjem skriver, nogle faa Aar efter at være udgaaet derfra, til sin Plejemoder blandt andet ordlydende saaledes:

— Jeg takker Dem saa meget for al Deres Godhed imod mig i de Aar jeg tilbragte i Børnehjemmet, men især fordi De lærte mig at lave mit eget Tøj; thi jeg ser, hvorledes de andre Piger ikke kunne komme ud af det med deres Løn, fordi de maa lade sy ude.

Saadanne Breve, som det oven for under Nr. 1 anførte, lede uvilkaarlig til den Betragtning, at medens man i forrige Tider oprettede Opdragelses-anstalter for forældreløse Børn — de saakaldte Vajsenhuse — turde der nu om Stunder ogsaa være Anledning til at oprette Opdragelsesanstalter for Børn, der have Forældre, hvis Kjærlighed til dem i den Grad savner Saft og Kraft, at den kun ytrer sig i en blødagtig Eftergivenhed lige over for Børnenes naturlige Egenvilje, hvoraf Følgen er, at Børnene faa den Magt over Forældrene, som disse tvært imod burde have over Børnene. Naar det saa gaar alt for vidt hermed, er det en Kjendsgjerning, at ikke faa Forældre søge at faa deres Barn anbragt i de Opdragelsesanstalter, der ere oprettede for forældreløse. De paaberaabe sig da, at de ere aldeles ude af Stand til at styre Barnet, idet dette — til deres store Sorg og Bekymring, aldeles ikke agter deres Formaninger! Se, det er den naturlige Frugt af, og Lønnen for, en saa uægte Kjærlighed. Den formaar slet ikke at vække Børnenes Gjenkjærlighed, ikke en Gang deres Agtelse. Derfor agte disse ikke Forældrenes Formaninger, lige saa lidt som de bryde sig om deres Bekymring eller Bedrøvelse. Der er her en sørgelig Forglemmelse af hvad der staar skrevet: „Hvem Herren elsker, den tugter han!"

Naar og hvorledes skulle vi dog naa tilbage til, at Børnene — Fremtidens Haab og Fremtidens Grundvold — kunne erholde, ikke blot i Skolen, Undervisning til Kundskabs Erhvervelse, men tillige i Hjemmet Opdragelse i Tugt og Herrens Formaning?

Brødkniv.

Det er ofte en hel Sorg for Husmoderen at savne en god stor Kniv til at skære Brød, eller til at „skære for" med. Da Husvennen fra mange Sider har faaet Tak, fordi den i forrige Bind, (Side 167), omtalte et ny Slags i Forhold til Billigheden ualmindelig smukke og gode Bordknive, tror Udg., at det vil være velkomment for mangen Læserinde, at henlede Opmærksomheden paa en stor smuk Brødkniv, som vedstaaende Afbildning giver en Forestilling om. Den er udført i samme engelske Fabrik og efter samme Tilvirkningsmaade, som hine Bordknive, af valsede Staalplader med paanittet Staalbryst og Skaft af haardt ægte „Rosentræ", med dansk Stempel „Brød-Kniv," omgivet af indgraverede Tegninger, forestillende Landmænd, der saa og høste. Det er en meget smuk og stærk Kniv, der egner sig lige saa vel til daglig Brødkniv som til Forskærerkniv ved et smukt dækket Bord. Som Bidrag til at bedømme Godheden af dette Slags Knive meddeles, at der, efter nævnte Omtale i dette Blad, er solgt omtrent 1000 Dusin Bordknive og Gafler. Mange senere indløbne Breve have udtrykt særdeles Tilfredshed med denne Vare, og ikke en eneste Kjøber har tilkjendegivet det modsatte.

Denne ny Brødkniv (skarpsleben) faas tilsendt frit fra C. Th. Rom & Co., Kjøbenhavn V., naar man indsender en Postanvisning lydende paa 1 Krone, forsynet med Afsenderens Adresse og Paategning „Brødkniv."

Smaating.

Forskjellige Stedbestemmelser. En Mand beklagede sig for en Ven over, at han var falden og havde slaaet sig slemt. „Var det ved Kravebenet?" spurgte Vennen; „Næ . . .," svarede Manden, „det var omme ved Rundetaarn."

Firkantet Nød: Af 2 A, 2 N, 2 S, 2 E, 2 L, 2 O, 1 R, 1 T, 1 H og 1 B dannes fire Ord, som skrevne under hinanden og læste fra venstre og fra oven give Løsning paa følgende Gaader:

Det første nævner en dansk Regent;
det andet var Hyrde som bekjendt;
det tredje en Kejser, saa ond og vred,
som boede paa det fjerde Led.

Niels Buk.

Gaade: Det første er Manden og Konen,
af andet er det en Del,
og lægger paa andet man Tonen,
da bliver Helheden hel.

— A.

Opløsning fra Nr. 23:

paa den geografiske Gaade:	paa den firkantede Nød:
Skagen	SANG
Odense	ABEL
Romø	NEVA
Om	GLAD

Paa Billedgaaden: En Husflidsforening.

Brevvexling.

H. C. i B. At De, i Erkjendtlighed for „de mange glade Timer, „Husvennen" har bragt Dem", indsender nogle Digte, kan kun glæde Udg.; men om det vil glæde Læserne at faa dem optaget, er derimod et andet Spørgsmaal. De skriver i Deres „Forerindring til Læserne":

„Mel. Frihed du Nordens kjække Mo."
„Døm ej for strængt mig kjære Ven
„Husk at jeg er ikkuns af de simple
„Tykt er jo Blækket og klodset min Pen
„Og De bedes derefter mig stemple";

men den mildeste Dom, der kan overgaa Dem, faar De — saa vel som mange andre Indsendere af lignende Digte — ubetinget naar Udg. — henlægger Digtene til det Sted, hvor de ikke ere udsatte for nogen Dom. Om end saadan Henlæggen maaske bereder en lille Skuffelse, saa bedes den dog optaget som grundet paa Velvilje mod Indsenderen og Omhu for Læserne.

„A. B. i C." „Kjærlighedens Sejr" er henlagt.

„En Abonnent." Fremgangsmaaden med at reparere Galosker? Skal have det i Erindring.

P. B. De vil i Husv. have Oplysning om, hvordan „Røgtobak tilberedes". Jo, lidt om Tobaksdyrkning skal ved Lejlighed blive meddelt.

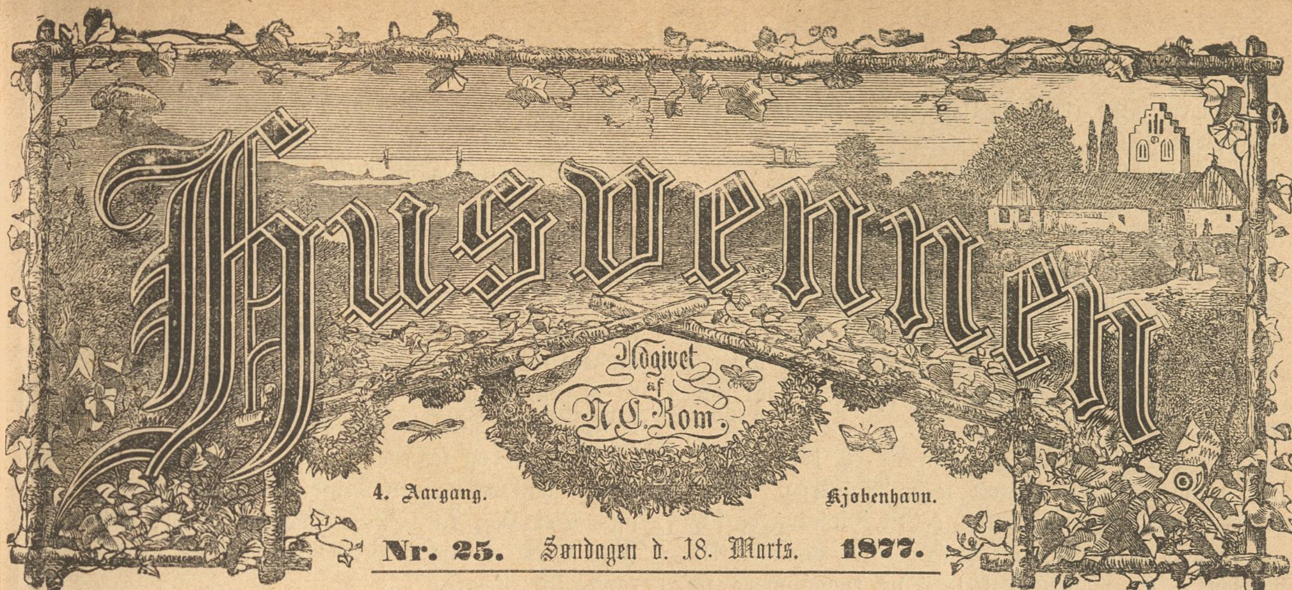
+. Drejerbænke til Husflidsbrug faas hos C Th. Rom & Co., Kjøbenhavn, V.

Vennen i G. At Breve, der ikke kræve bestemt omgaaende Svar, eller ikke kunne besvares, eller endogsaa kræve Undersøgelse om et og andet for at kunne besvares, enten intet Svar opnaa eller sundum maa vente længe, maa finde en velvillig Forklaring i at det er umuligt for Udg. at overkomme det store Arbejde, en Brevvexling fra saa mange Sider medfører, især da mangen anden vigtig Gjerning har Krav paa ikke at blive forsømt.

K. i H. — Jesp. M. i U. — Tak, skal blive brugt.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 25. Søndagen d. 18. Marts. 1877.

En Æventyrer.

Skildring af det virkelige Liv
af C. A. Thyregod.
(Fortsat).

stundom stod han dog raadvild foran truende Nød, thi han havde nu en temmelig talrig Børneflok. Det var en Gang en Vinter, man havde intet Brød, ingen Penge, og Krediten var udtømt. Da gik han til Præsten i Søbjerg og bad ham at faa 4 Skjæpper Rug, som han saa vilde betale næste Sommer, naar han fik noget Arbejde. Præsten sagde strax ja; men derpaa indlod han sig i en Samtale med Knud om dennes Fremtidsudsigter. Præsten følte Medynk med Manden, hvis gode Evner ikke syntes at kunne finde den rette Anvendelse. Knud slog dog paa den store Tromme og talte i høje Toner om Engvandingsvæsenet, og saa kom han til at omtale, at Fælleden uden for Præstegaarden kunde med liden Møje omdannes til fortrinlig Eng. Han gjorde en Afridsning paa et Ark Papir og opsatte et Overslag over Omkostningerne, og Præsten sagde, at han vilde tænke over Sagen. Saa fik Knud de 4 Skjæpper Rug og traskede hjemad.

Om Præsten nogen Sinde mere tænkte paa det med Fælledens Omdannelse, kan ikke vides; men da det meste af Sommeren var gaaet, sendte han Bud til Knud, at nu kunde han vel snart betale den borgede Rug. I Steden for andet Svar, sendte Knud ham nu en Regning paa 40 Rd. for Afridsningen og Overslaget, han hin Dag havde udkastet. Præsten betalte ham naturligvis ikke de 40 Rd.; men han krævede ham heller ikke tiere for Rugen.

Lejlighedsvis spillede han ogsaa lidt Hexemester, og i en Nabogaard lavede han Tingene saadan, at Mælken ikke vilde give Smør, inden man havde betalt ham for at gjøre Sagen i Orden igjen. Jeg ved, hvilke Midler han brugte til begge Dele, thi det gik helt naturligt til, men jeg vil dog ikke nærmere beskrive Fremgangsmaaden.

Det var nok den samme Vinter, da han samlede saa vildsomt efter at bjærge Udkommet og var temmelig ligegyldig for, om det skete med Ære eller Uære, at han slog ind paa et Foretagende, der fortjener en nærmere Omtale, skjønt det egentlig ikke førte til noget. Det blev sagt, at han som Hjælpelærer kom i Tvist med Præsten om Religionsundervisningen, og da han blev selvstændig Skolelærer, opstod der lignende Tvistigheder med den da vedkommende Præst. Knud havde næppe nogen levende kristelig Tro; men han stod fast paa sine selvegne Meninger og vilde udgive for almengyldig Sandhed, hvad der kun var vidtsvævende Grublerier. I et Land, hvor der er Tænkefrihed, kunde han gjærne have Lov til at nære den Tro, at Menneskesjælene efter Døden skulde vandre fra Stjærne til Stjærne ligesom ad en Trappe, der fører til højere og højere Fuldkommenhed. Ingen vilde forbyde ham at mene, at Jorden forud for Menneskeslægten skulde have haft en fuldstændig Kvægbesætning af Djævle, hvis jordiske Levninger man gjenfinder som Mastodonter og Mammutdyr og deslige. Men at en Skolelærer indprenter Børnene sligt som kristelige Grundsandheder, kan der dog indvendes adskilligt imod. Saaledes var det med flere Ting. Knud var i det hele misfornøjet med Kristendommen, som den opfattes af Kirken. Jødedommen, Mormonismen og Islam var ham heller ikke til Pas. Det laa da nær for ham at føle Kald til at optræde som Religionsstifter, især da han for Øjeblikket ikke havde nogen anden Næringsvej.

Som egentlig Taler var han ikke begavet, og derfor tog han sig for at nedskrive sin Troslære. Han agtede at beholde nogle Træk af Kristendom og Jøde-

dom, men vilde ellers nærmest følge Konfusius som Forbillede. Det var da ogsaa rimeligt, at hans Lærebygning kunde blive konfus nok.

Dertil tegnede det lige fra Begyndelsen; thi hjemme i den lille Stue, hvor Konen arbejdede og Børnene støjede, var der altfor megen Forstyrrelse. De høje og dybe Tanker snurrede rundt med Rokkehjulet og bleve borte mellem Børnenes Skrig, inden han fik dem fæstede paa Papiret. Det vilde ikke gaa paa den Maade, men han var frugtbar i at finde paa Udveje.

Huset laa paa Sydskrænten af en lille Bæk og var næsten overalt omgivet med Mosestrøg. Noget af dette havde han opdyrket, og til Pløjning og sligt havde han om Efteraaret faaet sig et gammelt Udgangsøg. Et saadant stakkels Dyr kunde faaes for ubetydeligt mere, end Huden var værd, og saa kunde endda en Dyrplager drage ikke saa lidt Nytte af det, inden det aldeles kraftløs faldt ud af Tøjet og døde. Om Knud egentlig var en Dyrplager vèd jeg ikke; men han havde haft en saadan gammel Hest, og den var død, og Aadslet var henlagt noget fra Huset, i den Tanke, at han der i Løbet af Vinteren kunde skyde Ræve paa Anstand. Saa var det, da Vintertiden kom, at han om Aftenen sad og digtede en Troslære, og det vilde ikke ret lykkes.

Ofter ude i Heden var der en stor Kæmpehøj, hvor Knud havde gravet efter Skatte og fundet en mægtig Gravkjælder, som dog ikke indeholdt Sager, der kunde gjøre ham rig. Gravkjælderen blev staaende aaben, og den kom Knud til at tænke paa, da han manglede et roligt Studerekammer. Han bar et lille Bord ud til Højen. I et Hjørne af den gamle Hedningegrav indrettede han sig et Slags Ildsted; han tildannede sig et Sæde og stillede Bordet foran det. Saa hver Aften tog han fra Hjemmet en Sæk Tørv paa Ryggen og et Stykke Lys i Lommen og vandrede ud til Gravkjælderen, hvor han saa sad og arbejdede hele Aftenen.

Han saa Syner i Graven — efter hans egne Optegnelser, der ikke vare bestemte til at komme i fremmedes Hænder. — Han saa Billeder af Fortids- og Fremtidsslægtens Færd og han saa navnløse og ubestemmelige Skikkelser pusle omkring sig. Jeg tør ikke sige, det er Usandhed; det kan dog nok være, han har syslet med alvorlige Tanker — større maaske end hans Hjærne kunde tumle. Det var dog kun vist en Overgang. Det storslaaede æventyrlige, der laa i at sidde i en gammelnordisk Kæmpegrav og undfange de Tanker, der skulde omstøbe Verden, havde han vist ikke Øje for. Det daglige Livs Smaalighed fulgte ham ogsaa snart ind i Gravkjælderen. Der sad han Aften efter Aften, og imidlertid kunde Ræven æde Aadslet hjemme ved Huset uden at udsætte sig for at komme til at betale Gildet med sin Pels. Da faldt det ham ind, at han vist godt samtidig kunde lave Trosartikler og skyde Ræve. Han fik Aadslet slæbt ned foran Gravhulen og tog nu om Aftenen sin Bøsse med ind i denne. Saa joge atter de vægtfulde Tanker gjennem hans Hoved, og Pennen for hen over Papiret, og saa glemte han baade Bøsse og Ræve.

Her maatte atter findes paa Raad. Hjemme havde han en Rulle Messingtraad, som han i en eller anden Hensigt havde skaffet sig. Han tog Rullen ud til Højen, omviklede Hestekroppen med den ene Ende og førte den anden Ende af den opviklede Rulle med ind i Højen og fæstede den om sit ene Ben; thi saa maatte han vel faa en Mindelse; hvis Ræven meldte sig. Det slog til. Da Rovdyret ruskede i Aadslet, følte Knud et Ryk i Benet, han for op og skød, men ramte ikke Ræven.

Om han bedre ramte Sandheden i sin Troslære er maaske tvivlsomt. Han blev ogsaa kjed af det hele paa Halvvejen, og det alt nedskrevne blev for det meste tilintetgjort, hvorved Verden dog formentlig ikke har lidt noget stort Tab.

Man siger, at i ethvert Menneskes Liv kommer Lykken en Gang og banker paa Døren, og da gjælder det at gribe og fastholde den. Den Tale kan der nok være noget om; men det er mærkeligt, hvor ofte Lykken om end i en beskeden Skikkelse melder sig hos enkelte Mennesker og sent trættes ved Tid efter anden at tilbyde sig paa ny. Det kunde synes at være Lykken, der i den gamle Digterkonges Skikkelse mødte Knud i Søndermarken for paa en usædvanlig og god Maade at aabne ham en Livsvej. Han bortstødte denne Begunstigelse af Lykken, da han brød med den latinske Grammatik eller i alt Fald, da han væltede Seminarielærerens Blækhus. Det var maaske ikke nogen stor Lykke, der frembød sig i den pukkelryggede Degnedatters Skikkelse; men han vandt sig snart efter Adgang til Skolelærerembede og havde altsaa en hæderlig og nyttig Livsgjerning liggende for sig, samtidigt med at han havde vundet en smuk og i det hele agtværdig Kvindes Kjærlighed. Saa spillede han atter Bold med sin Skæbne, og atter bød Lykken sig til i Engvæsenet, som han med sine gode Evner let vilde kunne gjort sig til et jævnt livsvarigt Erhverv, naar han vilde ladet sig nøje med en rimelig Vinding og været ærlig og omhyggelig ved sin Gjerning. Nu var det forbi, og hans Evner skulde da atter finde Anvendelse.

Men først efter megen Famlen. At gjøre Lykke som Heksemester eller Religionsstifter slog fejl for ham; men Gjælden og Nøden var voxet ham over Hovedet. Hus og Jordlod skulde sælges. De rørlige Ejendele vare vist bestemte til at gaa samme Vej; men Knud fik de bedste og lettest flyttelige af dem pakket ned i to Kister og medtagne bort fra Stedet. Med Kone og Børn og Kister gik han om Bord paa et Skib, der

saa for fulde Sejl stævnede ud af Koldingfjord samme Dag, som der blev holdt Auktion med det Gods, han havde efterladt sig. Han gjorde nu Landgang i Aarhus, drog vest paa med Jærnbanen, til han kom et Stykke Vej ud paa Landet, saa lejede han sig en Stue at bo i, og saa skulde der begynde et nyt Liv og en ny Næringsvej.

Næringsvejen havde han dog saa smaat prøvet før, og nu lovede han sig store Ting af den. Han gav sig nemlig til at være omrejsende Skrivelærer, og som saadan drog han omkring i Landet i flere Aar. I lang Tid fandt han Næringsvejen god, og det lykkedes ham da ogsaa grundig at ødelægge den for sig selv og — maaske tildels for andre.

Der gives dygtige omrejsende Skrivelærere, som utvivlsomt have gjort megen Gavn. Knud kunde vistnok ogsaa gjort Gavn i den Retning, naar han havde taget det paa den rette Maade, thi han havde et godt Greb paa denne Ting som paa saa mange andre. I Førstningen syntes han ogsaa at have taget Sagen alvorligt, hvorvel der allerede da var lidt Humbug med i Spillet. Saaledes fortalte han, at han havde gjort en Rejse til Hamborg og der givet 50 Rd. for at lære Kunstgrebene. I denne som i adskillige andre Sager regnede han nemlig paa den Kjendsgjerning, at der endnu var Folk her i Landet, som troede paa Tyskernes overlegne Dygtighed i alle Ting. Derfor sagde han gjærne, med Hensyn til de forskjellige Næringsveje, at han havde erhvervet sig sine Indsigter ved Rejser i Tyskland eller hentet dem af tyske Bøger, uagtet det er meget tvivlsomt, om han overhovedet kunde læse saadanne. Til andre Tider kunde han give sig Mine af at være en meget danskfindet Mand. Men Hestefoden kunde somme Tider stikke frem af hans Fædrelandssind; thi som Bevis paa dette anførte han, at han havde snydt Tyskerne for Betalingen for de Billeder, han havde faaet til Forhandling. Han undsaa sig ikke ved derom at bruge de berømte Ord: „Sit Fædreland skylder man alt hvad man kan udrette," hvortil han ogsaa regnede det at narre Tyskerne for deres Tilgodehavende.

Han rejste altsaa om som Skrivelærer, og saa længe Tingen var ny for ham, var han omhyggelig over for sine Lærlinge, saa de ikke kom til at give ham deres Penge uden Nytte for sig selv. I Førstningen gik det godt, og han havde god Fortjeneste. Men en saadan var ham ikke nok, thi han vilde have et urimeligt stort Udbytte. Han saa sig derfor om efter et andet indbringende Erhverv ved Siden af Skrivelærervirksomheden. Han faldt da paa at oprette et vandrende — Ægteskabskontor.

Tanken var hans opfindsomme Hoved værdig, og han greb den med sin sædvanlige praktiske Sans, der lige sædvanligt lod ham ride enhver Kjæphest saa upraktisk, at den styrtede. Hans Plan var at knytte Fyn til Jylland ved Ægteskabets ømme Baand. Paa sine Forretningsrejser troede han at have opdaget, at der i visse Egne af Fyn fandtes Piger og Karle, der havde eller kunde faa en lille Arvelod, som var utilstrækkelig til der hjemme at skaffe dem et nogenlunde godt og selvstændigt Hjem. Et Gaardmandsbarn med en 2 til 300 Daler havde ofte liden Udsigt til Gaardmandskaar paa sin Fødeø. Men Knud huskede paa, at for mangen en ugift mandlig og kvindelig Arving til en lille Gaard paa Jyllands Heder, kunde saadan en beskeden Sum komme vel til Pas. Dette Forhold spekulerede han i, og han fik virkelig flere Ægteskaber bragte i Stand. Men han var ogsaa — efter sin egen Mening — meget billig, thi han tog kun 5 Rd. for hvert istandbragt Ægteskab, hvorhos han rigtignok beregnede sig 1 pCt. af den Medgift Fynboen bragte. Han sagde, at han som god Jyde vilde lade Fynboen betale Gildet. I Virkeligheden skulde man rigtignok synes, det maatte komme ud paa èt, fra hvilken Side Afgiften betaltes.

Det stoppede dog snart op med denne Forretning, fordi — som en Fynbo siden sagde mig — han „løj saa grusomt" og skildrede vedkommende Folk og Forhold med for stærke Farver. Under disse Omstændigheder var Fyn et altfor lidet Land til at Forretningen kunde gaa ret længe, og et Forsøg paa at udvide den til de fjernere Øer mislykkedes aldeles. De nærboende Fynboere vide meget godt, at dygtige og ordentlige Folk kunde finde tilstrækkelig Næring og føre et tilfreds Liv i Jyllands Hedeegne; men for den menige Befolkning paa de østligere Øer stod i alt Fald den Gang det indre Jylland som et halvvildt Land med Armod og Sult og Elendighed.

(Sluttes).

Fra Sicilien.

II.

Syracusa.

Det gamle Æventyr om Syvmile-Støvlerne synes nu om Stunder ikke længer noget Æventyr, men virkeliggjort siden Jærnbanen har noget nær afløst Vognene med Forspand af Trækdyr og Damperen iler Sejlskibet forbi. Dampen har nærmest de fjærneste Egne til den lystrejsendes Udgangspunkt; det bliver næsten en Tankeflugt, saa at man egentlig ikke mèr rejser; man ankommer. Det saaledes virkeliggjorte Æventyr antager en fantastisk Karakter; stundom tror man sig forsat ind i selve Æventyret, der en Gang saa levende beskjæftigede Barnets Indbildningskraft, naar man farer ned ad en Stump Jærnbane ud i den øde Ørkens evige Stilhed, saasom paa Vejen fra

Kairo i Aegypten til Ismaïlia ved Suez-Kanalen.

Ved at befare de paa nogle Strækninger af Siciliens Østkyst anlagte Jærnbaner faar man et lignende, et endnu mer skuffende Indtryk af noget æventyrligt, der forhøjes ved de vildsomme, fra Ørkenens Ensformighed helt forskjellige Omgivelser: vældige, ligesom paa hinanden henvæltede Bjærge;

sorte Lavamasser, der bedække Skraaningerne ned fra den store Vulkan Aetna — den er henved ti Mile i Omkreds; udtørrede Flodlejer med skinnende hvide Sandstriber; hist og her dejlige Enge med Oliven-skove og frodige Vinhaver, der imellem Sydens rige, pragtfulde Blomsterflor og maleriske Udsigter ind mellem Bjærgene; saa det lyseblaa eller græsgrønne Hav til venstre og paa den anden Side Vulkanens

uhyre Kegle med Skyhætten over; paa de sorte Bjærgskraaninger eller de graalige Fjældtinder Ruiner af Borge fra den græsk romerske Oldtid eller fra den mørke gothiske eller den lysere mauriske Middelalder; i de paradisisk skjønne Dale usle Hytter med skjæve Mure og uden Vinduer, hvis halv vilde Beboere stirre med rovbegjærlige Blikke efter det snøftende, hensusende Jærnbanetog, harmfulde over, at de ikke længer mægte at standse og plyndre de med Ildvognene bortflyvende rejsende, hvis Gods disse fødte Røvere anse for deres lovlige Bytte, men som Civilisationen nu begynder at unddrage dem.

Ud paa Eftermiddagen naaede jeg med mit Rejseselskab Syracusa, denne ældgamle, en Gang saa mægtige Sø- og Handelsstad, der var berømt i Oldtidens Verden, men som nu ikke er stort andet end en vidtløftig Ruin dog en interessant Ruin fra en undergaaet Verden. Gjennem sex Fæstningsporte og over flere Broer rumlede vi i en Cittadine (et Slags Omnibus) ind i den graanede By, gjennem de snævre, smudsige Gader, der ligesom Befolkningen mindede om Jødernes gamle Hovedstad Jerusalem. Vi toge ind i det fornemste Hotel „Albergo del Sole“ (Solens Herberge), hvis Til- og Opgange just ikke vare indbydende.

Solen gik ned. Medens Dæmringen spredte sælsomme Skygger ud over Hav og Land, tog jeg min Dagbog frem for at nedskrive nogle Bemærkninger; det skrøbelige Bord, hvis Ben forestillede fabelagtige Dyr, havde jeg flyttet hen foran det buede Vindues aabnede Skodder. Selve Vinduet dannede ligesom

Rammen om et Billede, et Maleri hvis Skønhed ikke lader sig beskrive. Jeg saa ud over Havnen, hvor flere Skibe laa for Anker, alle med farvede Lygter i Masten; Himlen straalede allerede i al sin Stjærneglans og spejlede sig i Søen; hist ovre til venstre knejste det hvidstribede Ætna; den funklende Aftenstjærne skinnede som en lille blaalig Sol lige ind i mit gammeldags møblerede, med rødligt Stengulv forsynede Kammer, og for Stjærnens magiske Glans syntes Lyset paa mit Bord at blegne. Jeg glemte at skrive og stirrede ud paa det fængslende Billede. Oldtidens store Skikkelser fremstege efterhaanden for det indre Øje. Maaske var det her, paa denne Plet, at Archimedes, den berømte Mathematiker i Oldtiden med Kridt paa Gulvets Sten afridsede sine sindrige Maskiner; jeg troede at se ham afværgende udstrække Haanden mod de vilde Stridsmænd, der trængte ind, og — som det hedder i Krøniken — medens Soldaten allerede strakte Spydet frem for at gjennembore ham, kun bede om, ikke at forstyrre det næsten fuldendte Rids.

Efter at have indrettet os i Hotellet, fandt vi det dog ganske hyggeligt her. Alt havde et patriarkalsk Præg, noget naivt, oprindeligt, aldeles forskjelligt fra hvad den rejsende er vant til i den civiliserede Verdens Hoteller, hvorimod Lagener, Haandklæder og Dækketøj vare rene og tørre, om en noget grove og ru, da man her hverken stryger eller ruller Tøjet.

Alle Medlemmer af Hotellets Personale vare gamle Mennesker, baade kvindelige og mandlige, og behandlede de ankommende Gjæster som umyndige Børn, men paa en saare godmodig Maade. Vi forlangte Te, men man forestillede os, at Middagsmaden var færdig og vi maatte spise ordentlig; en Kop Te kunde umulig forslaa efter den anstrængende Rejse. Ved Bordet bleve vi opvartede af en løjerlig hvidhaaret gammel Opvarter, Husets Hovmester; han lagde store Portioner paa vore Tallerkener, udsøgte Brødet til os, rykkede Flasker og Glas lidt til Side, for at vi ikke skulde støde dertil, idet han forsikrede, at Maden var god og velsmagende og vi kun skulde spise af Hjærtenslyst. Jeg maatte tænke paa Henrik i Holbergs politiske Kandestøber. Den næste Morgen nøde vi en fortræffelig Kaffe, serveret i en gammel og klinket Porcellæns Tepotte; Brødet, der var friskt og godt, udsøgtes og beføltes omhyggeligt af Opvarteren forinden han lagde det hen til os. Ethvert Forsøg fra vor Side paa at tage Myndigheden fra ham vakte hans Forundring og gjorte ham gnaven.

Gjennem de sex Stadporte og over tre Broer kjørte vi ud, omkring de dels ældgamle, dels moderne Fæstningsværker, saa nedad til højre til Levningerne af det gammel-græske Amfiteater, der vidner om Stadens fordums Storhed og Rigdom. Et saadant Teater var opført med Himlen til Loft, nemlig uden Tag, i Almindelighed cirkelrundt; Tilskuerpladserne løbe som uhyre Trappetrin helt rundt om Bygningen, den ene over den anden, skraanende tilbage, højere og højere op i Luften, saa at alle Tilskuerne maaske ti tusend, kunde se alt hvad der foregik der nede paa den indre Plads: Arena eller Kamppladsen, og paa Scenen ved Foden af den nederste Trappe. Trin og Sæder i Teatret her vare udhuggede i selve Stenbjærget; man ser endnu Indgangen til de vilde Dyrs Baase og den store Indgang for de mange tusend Tilskuere, saa vel som Krokodillebassinet midt i Arena, det hele i en klippefuld, men endda blomstrende Egn. Ledsagede af en Fører, begave vi os til det nærliggende, saakaldte Latomia del Paradiso (Paradisets Stenbrud), en Samling af sælsomme Klippeformationer midt i en yppig Vegetation i alle Fordybninger, med Grotter og Huler og med det saakaldte „Dionysius's Øre": en ved den ene Indgang snæver Klippehule, der, ikke ulig Øregangen, snor sig ind under Fjældet indtil den paa den anden Side af Bjærget udmunder som en Grotte af stort Omfang med spidst tilløbende Buer i en Højde af halvfjerdsindstyve Fod; denne Hule eller Øregang er to hundrede Fod lang, og ved Udgangen indtil fem og tyve Fod bred. Fra hvilken af Mundingerne man raaber eller kun taler derind, bringer Ekkoet Ordene tilbage med forbavsende Tydelighed. I den brede Munding affyredes en Revolver; buldrende, tordnende for Knaldet ind gjennem Hulegangen og hørtes i omtrent tolv Sekunder; det lød bedøvende, nervepystende, som om flere Kanoner affyredes og Fjældet syntes at ryste. Som Modsætning hertil tog vor Fører et Stykke Papir og rev det gjentagne Gange itu; hver Gang for den raslende Lyd gjennem Hulen; den hørtes tydeligt og voxende i Styrke fra den anden Aabning af Øregangen. Ikke langt derfra ses ogsaa det af en Oldtids Hersker i Syracus opførte Ara (Alter), et uhyre Murværk, syv hundrede og otte og tredsindstyve Fod langt og ni og firsindstyve Fod bredt, hvorpaa der aarligt ofredes til Afguderne fire hundrede og halvtredsindstyve Tyre, til Minde om en Tyrans Fordrivelse. Fra Bjærghøjderne har man en storartet Udsigt over til Ætna samt langs Siciliens Østkyst og til de calabriske (syditalienske) Bjærge i Baggrunden. Fra den store Grotte kaldet Nymfæum (offentligt Bad), fører en Hulvej, „Gravgaden," hen langs Klipperne mellem en Mængde Nischer eller Gravkamre, der dog nu ere tomme og af et skummelt Udseende. Af et Oldtidens Tempel staar endnu en enkelt smuk Søjle tilbage.

Den i Byens Nærhed liggende ældgamle Kirke San Giovanni (den hellige Johannes) har en Kryptkirke (underjordisk Kirke), hvor Apostlen Paulus skal have prædiket. Her er ogsaa Nedgangen til Syracusas Katakomber (de gamles Gravhuler), i hvis labyrintiske Gange de første kristne begravede deres døde. Vi stege derned ved Skinnet af en stor tovæget Lerlampe, ved hvis matte Lys vi endnu opdagede Spor af Indskrifter og Vægmalerier. Paa Tilbagevejen besøgte vi en Villa, der ligger som en Ørnerede oppe paa Klippetinden, medens dens Have strækker sig dybt der nede mellem vilde, højtopragende Fjældpartier, med store Grotter og, sagtens i en Jordomvæltning dannede Buer hen under Klipperne, saa at de mægtige Træer staa her i Tusmørke og blomstre som i et af Naturen opført Drivhus, men hvortil kun Middagssolens lodrette Straaler naa sparsomt ned. Det store, forhenværende Kapucinerkloster i Nærheden frembyder et lignende Syn; ogsaa her er Haven anlagt mellem vildsomme Klippepartier med halvt sammenstyrtede Grøfter og Gjennemgange, der en Gang i Oldtiden skulle have tjent til Fængsler for flere tusend Krigsfanger; Syracusa var jo den Gang en folkerig Stad, der havde et Omfang af henved fire Mil, og dens Beherskere førte mange, ofte sejrrige Krige.

Om Aftenen før Afrejsen tilbragte vi en Times Tid paa „Belvedere" (Bellevue, skjøn Udsigt), en lille Pavillon paa Hotellets flade Tag, for til Afsked endnu en Gang ret at nyde Skuet af det glimrende Rundmaleri. Himlen var saa klar, ligesom gjennemsigtig; i den vestlige Horisont fortonede Bjærgene sig sælsomt, glødende, luende i Aftenrødens Skjær, der bredte et gyldent Slør hen over Havet; fra Himmelhvælvingens

blaagrønne Dyb funklede Stjærnebillederne frem og byggede flygtige Ildsøjler i Søen. I tavs Beundring lode vi Billedet fare hid og did; men et almindeligt Udraab af Forundring afbrød pludselig Tausheden — fra Dybet der oppe syntes en tindrende Stjærne at rive sig løs fra Himlen og dale ned, lysende og sprudende Gnister og voxende i Nedfarten, indtil den efter et halvt Minuts Forløb slukkedes, efterladende endnu et Par svage Gnister, der dog hurtigt forsvandt i Luften.

„Et Luftsyn! Et Meteor! En Ildkugle!“ raabtes i Kor. Jeg begynte at mærke mig og omtrentlig beregne, i hvilken Himmelegn, i Nærheden af hvilket Stjærnebillede og hvor mange Grader fra Zenith (Himlens Issepunkt) Luftsynet havde vist sig. Men Begejstringen skulde først opløse sig i Skuffelse og saa i Latter.

En engelsk Læge, en original Særling, der i længere Tid havde opholdt sig i Hotellet og med hvem vi havde gjort Bekjendtskab, kom nemlig nu op paa Belvedere. Efter med stor Opmærksomhed at have lyttet til vore Beskrivelser af det mærkværdige Luftsyn, sagde han: „I Sandhed! jeg beklager at maatte rive Dem ud af Fortryllelsen over dette Blændværk; det, De antager for et Luftsyn, havde en saare naturlig Oprindelse; det var en af disse kunstmæssigt lavede illuminerede Drager, omtrent det eneste af Kunst og Industri, der blomstrer i Syracusa, som Ungdommen her morer sig med at lade stige i Vejret; under Opstigningen gaar der Ild i Dragen og medens den daler brændende ned, tager den sig rigtignok ud som et Meteor. Jeg selv er bleven skuffet deraf og beklager kun, at jeg ikke forblev i Indbildningen; ja, naar jeg betænker det ret, var det maaske urigtigt af mig, at jeg ikke nu lod Dem forblive deri, saa havde De medtaget den interessante Tro paa at have oplevet og med egne Ojne set et prægtigt Meteor; derved havde Indbildningen jo ophørt at være Indbildning; maaske havde Beskrivelsen af Luftsynet gjort en Runde i alle Aviser og givet vejriagttagerne Stof til lærde Forklaringer.

P. P.

Oplysning om Frugtavl af Dværgtræer i Haven ved Hofmannsgave.

Følgende ere Resultater af Aarene 1875 og 1876 med Udeladelse af de Træer, som have maattet erstattes med nye.

Af 158 Æbletræer, plantede i Aarene 1868 til 1871, have ikkun 14 været golde det ene eller begge Aar; af 116 Pæretræer vare 28 ligeledes golde. Alligevel gave de 158 Æbletræer i 1875: 2,548, og i 1876: 4,373 Frugter; 116 Pæretræer i 1875: 1,509, og i 1876: 2,166 Frugter, hvilket gjør for hvert Æbletræ 16 og 28 og for hvert Pæretræ 13 og 19 Frugter i Gjennemsnit.

Træerne ere holdte saa smaa, at hver kun dækker 3 à 4 □ Alen, men da der bør medregnes 1 Alens Gang ved Siden af Rabatten, hvorpaa Træerne ere plantede, kan man med Grund regne indtil 5 □ Alen til hvert Dværgtræ. Derefter kan det skjønnes, at der af Æbler er høstet $3\frac{1}{5}$ og $5\frac{3}{5}$ paa hver 1 □ Alen Jord, og af Pærer $2\frac{3}{5}$ og $3\frac{4}{5}$ paa hver 1 □ Alen Jord, hvorpaa Træerne ere dyrkede. Af 6—9 Aars gamle Træer (der ere plantede 1 Aar gamle) skulde altsaa kunne ventes 22 Æbler og 16 Pærer, eller i Gjennemsnit 19 Frugter af hvert Træ, eller næsten 4 for hver 1 □ Alen Jord. Af nyere Træer, plantede 1872, kan nævnes som de frugtbareste:

			1875.	1876.
			Æbler.	
10	Træer af	Alexander bare....	68.	72.
9	—	Cox Pomona —.....	116.	202.
7	—	Cellini —.....	34.	156.
8	—	Barowisky —.....	97.	223.
5	—	Demonshire Quaramden —.....	74.	62.
		Ialt...	389.	715.

Altsaa paa hvert Træ 10 og 18, og pr. 1 □ Alen 2 og $3\frac{3}{5}$.

Endelig kan anføres, at Graastensæbletræer, som, podede paa Vildling gjærne ville være 12—15 Aar før de bære, have vist sig meget mere tidligtbærende som Dværgtræer. Af 25 Stykker, som plantedes her i Haven 1872 (1 Aar gamle), høstedes allerede i 1875 29 og i 1876 44 Æbler, de bedste i Haven. Dersom Frugtbarheden vil vedblive saaledes, maa man virkelig kalde den god. De gamle store Vildlingstræer (som ere podede paa Kjærnestammer) dække, foruden den store Skygge, de kaste, fra 50 til 200 □ Alen, og kunne i enkelte Aar give større Udbytte, men ikke saa jævnt hvert Aar eller jævnt store saa Frugter. Men Dværgtræets Alder er maaske kun 26 til 30 Aar hvorimod Vildlingstræet bliver 60—90 Aar, og stundom endnu ældre.

Paa god Jord, beskyttede mod Storm og Snedriver, af passende Sorter, lave Forme, ved rigtig Behandling og Beskæring, tror jeg man vil være i Stand til at dyrke slige Dværgtræer overalt — ogsaa paa Jyllands Vestkyst, og kan vente lønnende Høst — om ej altid saa rig som i Fyn.

Medens de gamle Træer, en Gang plantede, næsten maatte skøtte sig selv, fordre Dværgtræerne en Del Opmærksomhed og Arbejde, hvilket jeg har forsøgt at beskrive i to mindre Hefter, som snart skulle trykkes. Men om Arbejdet kan lønne sig beror mest paa hvor højt man beregner den anvendte Tid; kan

Behandlingsmaaden blive saa kjendt og udbredt, at den udføres som Husflidsgjerning i ledige Stunder, tror jeg, Arbejdet under gunstige Forhold kan blive lønnende ogsaa for den mindre Jordbruger.

I hvert Tilfælde antager jeg, alle ville blive enige om, at Dværgfrugttræer i større Haver bør faa Plads ved Siden af Vildlingstræer, og at de i mindre Haver helst bør forsøges i Steden for dem.

Hofmannsgave, i Februar 1877.

N. E. Hofmann (Bang).

Bognyt.

De to Dyrebilleder Husvennen i Dag bringer sine Læsere, ere tagne af et Billedværk, der for Tiden er under Udgivelse, og som vi skulle henlede Opmærksomheden paa. Bogen hedder „Offentlige og private Scener af Dyrenes Liv" og vil ialt komme til at indeholde 500 Dyrebilleder, tegnede af en berømt fransk Kunstner ved Navn Grandville. Som allerede de to Prøver, vi meddele, viser, er disse Billeder af en ganske særegen Art; de ere ikke bestemte til at lære Naturhistorie af, men der er ikke des mindre et sjældent Blik for Dyrenes Ejendommelighed i dem; man ser strax, at Kunstneren har forstaaet at opfatte netop de Træk hos dem, hvori deres Væsen rigtig kommer frem. Hvad han har villet give, er en Række Billeder, i hvilke han fremstiller alle mulige to- og firbenede, vingede og vingeløse Skabninger i saadanne Forhold, som man ellers kun plejer at træffe Mennesker i, de fleste har han oven i Kjøbet afbildet med Klæder paa, saa at der for det meste fremkommer en meget betydelig pudsig Modsætning imellem det udvortes menneskelige og dyriske, hvorved han tillige har faaet Lejlighed til at give mangt et godmodigt satirisk Sidehug til sine Medmennesker, for hvis Svagheder og Latterligheder han ogsaa havde et aabent Øje. Der er virkelig Lune i disse Tegninger, og de ere udførte med betydelig kunstnerisk Dygtighed, saa at det er en baade smuk og morsom Billedbog. Den danske Udgave, der udkommer i 8 Hefter à 85 Øre paa Im. Reés, Schmidt og Berings Forlag, er særdeles smukt udstyret, saa at Prisen virkelig maa kaldes meget billig, og Billederne ere ledsagede af morsomme Texter af franske og danske Forfattere.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Det er en mærkværdig Kjendsgjerning, at vi aldrig bedømme vore nærmeste beslægtede med den Retfærdighed, som Verdenskundskaben lærer os at iagttage i vor Dom over andre.

Interesserede Familieforhold. „Hør, Kristjan, hvad er din Fa'r?" — „Han er død, du, og min Mo'r er Melmand." „Hvad er din Fa'r?" — „Han er Bogholder paa en Keglebane." — „Har du ingen Søstre?" — „Jo, vi er tre Søskende, to Piger og en Dreng. Drengen det er mig."

Høg over Høg. „Du kan tro mig, om du vil," sagde en Jægersmand til en anden, „men det er en Bøsse, som er værd at tage i Haanden. Paa hundrede Skridt skyder jeg en Flue fra din Næse, uden at du mærker det!" — „Aa, sikke noget Brøvl," svarede den anden, „jeg har jo selv kjendt Bøssen, mens den endnu var Pistol, og allerede den Gang duede den ikke, thi Din Fader duellerede med den, og han blev saaret, førend han endnu kom til Skud."

Før og nu. „Nej," sagde en Lovtaler af de forbigangne Tider ved det sidste Snapsting i Viborg, „i forrige Tider, naar her var Snapsting, saa kunde man finde de ærværdigste Præster liggende i Rendestenen; men kom nu og tag dem! Nej, med de gode gamle Tider er det forbi!"

Til Eftertanke. Kun saalænge et Blad voxer er det endnu grønt; fra det Øjeblik af, at dets Vaxt er fuldendt, begynder det at visne; i Begyndelsen næsten umærkeligt, men sikkert og stadig tydeligere.

— Vi kunne ikke forestille os et Væsen, der har ordnet Himmellegemerne; det gaar over al menneskelig Forstand. Men at tænke os, at alt kun drejer sig i materiel Kraft og ikke kjender sig selv eller føler sig selv i det store hele, det er lige saa ufatteligt.

— En knyttet Haand eller en Haand, der er i Bevægelse, fryser ikke saa let som en, der hænger ned ubrugt. Symbolsk gjælder det ogsaa om Menneskets Virkekraft.

Historisk-geografisk Opgave. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne læste nedad give Navnene paa to danske Konger: En By paa Kuba, — en Konge i Israels Rige, — en By i Jylland, — en Dommer i Israel.

H. P. N.

Firkantet Nød: Af 3 D, 2 A, 2 E, 2 L, 2 O, 2 R, 1 M, 1 N og 1 T dannes fire Ord, som skrevne under hinanden og læste fra venstre og fra oven give Løsning paa følgende Gaader:

Det første er en Skat, tit stor,
som Handelsfolk maa yde;
det andet kjender du, jeg tror,
det maa til Havet flyde;
det samme gjælder Numer tre,
men i siberisk Slette.
Som Slutning tit vi fjerde se
paa bitre Fjenders Trætte.

P.

Stavelsegaade:

Det første er til Nytte
og lindrer mangt et Savn.
I Gaard og fattig Hytte,
der kjender man mit Gavn.
Det andet er et Træ,
som yder Skjul og Læ,
og hvis du om det vender,
da sikkert du mig kjender,
med Glæde og med Lyst
man svinger mig i Høst.
Det hele var en ædel Mand,
som stred for gamle Danmarks Land.

H. B. H.

Opløsninger fra Nr. 24:

paa den firkantede Nød:
HANS
ABEL
NERO
SLOT

paa Gaaden: Total.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen
Udgivet af N. C. Rom.
4. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 26. Søndagen d. 25. Marts. 1877.

En Æventyrer.

Skildring af det virkelige Liv
af C. A. Thyregod.
(Sluttet).

Skriveundervisningen blev Knud derimod ved med; thi for den var der en videre Mark, og han havde fra først af anlagt den paa en ganske god og fornuftig Maade. Dog for at øge Udbyttet skulde ogsaa denne Kjæphest spores over Evne. Han nedsatte Læretiden til et urimelig lidet Maal og nedsatte tillige Prisen. Paa sine Steder drev han det saa vidt, at han for 1 Daler lovede i 1 Time at lære Folk Skjønskrivning, og for 2 Daler i en anden Time at lære dem Retskrivning. Dette var saa meget værre, som hans egen Retskrivning haltede svært. For en lignende Sum paatog han sig i lignende Tid at lære Folk Stenografi, som han dog ikke kjendte af andet end af den lille Bog, han i 1851 kjøbte for 2 Mk. paa Børsbazaren. Men Folk fandt rigtignok, at han holdt sine Løfter daarligt, og somme Tider maatte han tage sine Næver til Hjælp for at faa den aftalte Betaling. I flere Byer og Egne blev han derfor en Umulighed.

Han følte Nødvendigheden af at skabe sig en ny Næringsvej, og nu opfandt han en Maskine, hvorved Folk kunde undervise sig selv i meget kort Tid og med liden Ulejlighed. Det var virkelig hans Alvor! Maskinen var indrettet til at dreje som en Slibesten, og ved at sidde og lire med den en halv Dags Tid skulde ethvert Barn eller voxent Menneske kunne lære sig selv Sproglære, Historie, Jordbeskrivelse og alle andre Videnskaber til Fuldkommenhed. Der stod i sin Tid en Meddelelse i et Blad derom. Naar man ser hen til den Tid og de Penge, Børneundervisningen ellers koster, maatte en saadan Opfindelse være til uberegnelig Nytte, thi Maskinen var i sig selv ikke kostbar, og en enkelt Maskine kunde jo bringes fra Hus til Hus og kunde jo være tilstrækkelig for mange Byer. Knud ventede nu heller ikke stor Fortjeneste ved at lave Maskiner; men han vilde give sin Opfindelse hen til almindelig Ejendom, imod, at Staten sikrede ham en antagelig Livrente. Man skulde ogsaa synes, at det var en billig Fordring, men den blev alligevel ikke opfyldt, og saa fik den Sag ikke videre Følger.

Efter vort Møde i Kjøbenhavn 1851 hørte jeg ikke noget til ham i lange Tider. Jeg fik senere en Gang Brev fra ham; men da var han paa den høje Hest, thi det var den Gang, han var gaaet bort fra Skolevæsenet og slog sig helt til Engvandingen. Det lod til, at han haabede at kunne „vande" sig et Grevskab eller en anden stor Herlighed til. Siden hørte jeg nok, at det var gaaet noget til agters med ham, og da han vandrede om som Skrivelærer, kom han oftere i mit Hus. Der var noget ejendommeligt vindende og forsonende ved ham, og jeg gad ogsaa nok høre ham fortælle om de mange Egne, han havde gjennemvandet, og de særegne Forhold, han havde lagt Mærke til. I mange Retninger dømte han sundt og rigtig, og ellers stod det jo til mig selv at uddrage mig en egen Mening af hans Ord. Et mildende Træk i hans Natur er det ikke mer end simpel Retfærdighed at anføre: Saa snart han havde flere Penge, end han selv haardt havde nødig til sit daglige Behov, sendte han dem til sin Kone, der med deres talrige Børneflok boede som Indsidderske snart i èn Egn og snart i en anden. Han lagde ogsaa Vind paa at opspare Penge til hende. Jeg vil ikke sige, at han aldrig ødte Penge, og det er muligt, han kunde tage sig en Taar over Tørsten, skjønt jeg ikke ved noget bestemt Exempel derpaa. Ja, det er sandt! Han fortalte mig selv om en Gang, da han havde været plakatfuld; men under et saa voldsomt bevæget Liv kan en enkelt Gang ikke tillægges nogen Betydning. Muligt er det dog, at han i de seneste Aar

blev noget mindre maadeholdende. Under sine Vandringer paa Landet gik han ogsaa Kroerne forbi, hvor det kunde lade sig gjøre, og søgte helst Natteleje og Føde i Bønderhusene, hvor det kostede lidet eller intet.

Det slog altsaa omtrent op med Skriveundervisningen, og saa vendte han sig igjen til Engvandingen. Han vidste, at jeg havde et lille Stykke Eng, som var modtagelig for Forbedring, og han kom og tilbød sin Tjeneste og vilde istandsætte Engen efter en ny Maade, som den Gang var mindre bekjendt, hvortil jeg ogsaa havde set den anvendt. Endnu den Dag idag véd jeg ikke, om denne Maade er en fortrinlig Maade, men at gjøre et Forsøg i det smaa havde jeg ikke meget imod. Lykkedes Forsøget, kunde det faa Betydning for Knud, thi man kunde da faa ansete Landmænd til at tage det udførte Arbejde i Øjesyn og afgive Vidnesbyrd derom. Vi enedes da om, at han skulde have 12 Rd. for Arbejdet samt Kosten i en vis opgiven Tid.

Han begyndte da at tumle med det lille Vandløb, men Arbejdet lod til at være sværere, end han havde beregnet. Han fik de 12 Rd., og han fik 4 til; men Ulykken var, at han kun overfladisk kjendte den ny Maade. Han havde set et saadant Anlæg i Virksomhed, men ikke set det blive anlagt. Anlæget i min Eng kom til at se nogenlunde godt ud, men det var uholdbart. Dette indsaa jeg nok, og jeg fortalte ham, at han egentlig havde slaaet mig en Plade for de 16 Rd. Jeg gjorde ham for Resten ingen Bebrejdelser, thi det betalte sig ikke; Pengene havde han efterhaanden faaet og sendt hjem til sine Kone. Han var dog vel tilfreds med, at jeg opfattede mit Tab paa en gemytlig Maade. Han tilbød, at han senere vilde komme og rette lidt ved Sagerne, hvilket jeg dog sagde, at jeg ikke vilde forlange. Jeg havde nemlig faaet nok af hans Engvanding.

Jeg tror dog, at der, hvor mange vilde Veje han end havde vandret, var blevet adskilligt godt tilbage i hans Sind fra den Tid, han endnu var ung og frejdig. Dertil regner jeg, at han paa sin Maade var en trofast Ægtefælle og Fader, og jeg medregnede ogsaa hans Forhold til mig. Vi havde aldrig været fortrolige Venner, men i en Tid af 25 Aar vare vi dog Tid efter anden komne i venskabelig Berørelse. Jeg tror, at han bag efter fortrød, at han havde snydt mig. Det sagde han ogsaa, da han kom igjen. Han bragte mig da sine Dagbøger, sine Optegnelser om hans Levnet, hvilke han vilde overlade mig, om jeg muligen deraf kunde uddrage noget, der kunde holde mig skadesløs for det Tab, jeg havde lidt. Jeg maatte frit offentliggjøre det deraf, jeg vilde, og hvad jeg for Resten vidste om hans Skæbne og Bedrifter. Denne Tilladelse gav han mig skriftlig, og det er i Kraft deraf, at jeg her har nedskrevet et Omrids af hans Levnet og Bedrifter. Jeg har dog forandret Navnene paa ham og alle andre Personer, undtagen Øhlenschlæger, hvis hædrede Navn jo ikke skjæmmes ved, at hans gode og hæderlige Hensigt mislykkedes.

Det gaar altid ud over de fromme! Knud slog mig en Plade for 16 Rd., og det skal nu den stakkels Udgiver af „Husvennen" lide under, i det han som Godtgjørelse for nærværende Skildring skal oprette mit Tab.

Men vi ville fremdeles følge Knud. Han skjønnede nu, at det ikke nyttede at vende tilbage til Engvandingen, og de andre hidtil brugte Næringsveje vare ogsaa opslidte. Der maatte atter prøves noget nyt. Knuds Kone havde under en Sygdom brugt „Hoffs Maltextrakt", men da det i Længden faldt for kostbart, tog han sig selv for at brygge kraftigt Øl og give det en Tilsætning af Ingefær og andre Sager. Man troede at spore god Virkning deraf. Nu lod han brygge en Del Øl paa samme Maade, og det tappede han paa Halvflasker og drog til Aarhus med det. Her lejede han sig en Kjælder, hvor han saa opslog sit Pavlun og opslog i Vinduet en Kundgjørelse om, at der var til Salg en Drik, som paa en næsten vidunderlig hurtig Maade kunde helbrede for en hel Mængde paa Kundgjørelsen navngivne Sygdomme. Prisen for det udmærkede Lægemiddel var jo da heller ikke sat alt for lav. Der gives alle Vegne syge Folk, som gjærne ville helbredes, og han solgte adskillige Flasker inden ret længe. Men der gives i de fleste Byer en Indretning, som skal være temmelig ubehagelig, og sædvanlig desto ubehageligere, jo større Byen er. Denne Indretning er Politiet. Ja, Læseren undres maaske, og jeg har selv undret mig over Udsagnet. Naar jeg kommer til en By, hvor jeg ikke er stedkjendt, og jeg faar Øje paa en Politibetjent, saa spørger jeg mig helst for hos ham, da jeg saa er temmelig sikker paa at faa et velvilligt Svar med al ønskelig Oplysning. Men Knud fandt, at Politiet var noget stygt noget, og at det navnlig var utilladelig nysgjerrigt. Der kom en Politibetjent ned i Kjælderen til ham og spurgte, om han havde Tilladelse til at sælge Lægemidler. Det sagde han Nej til, og saa blev det paalagt ham, at han enten skulde skaffe sig en saadan Tilladelse eller fortrække af Byen.

Knud summede sig lidt paa det, men han fandt det under sin Værdighed at trygle Myndighederne i Aarhus om Lov til at sidde og sælge sine Flasker; men paa den anden Side vilde han heller ikke lade sig jage ud af Byen. Han valgte derfor en anden Udvej. Han tog Kundgjørelsen bort fra Vinduet, men han blev boende i Kjælderen, indtil den Uge var ude, hvori han for det første havde lejet den. Politiet gjorde ham heller ikke nogen Hindring deri. I de tilbageværende Dage af Ugen drak han selv sit gode Øl, og imidlertid fordrev han Tiden med at slaa Rotter ihjel, af hvilke Dyr der var rigelig Over-

fødighed i Kjælderen. Da saa Øl og Ugeleje var til Ende, samlede han de dræbte Rotter i sin Rejsetaske og tog bort med Jærnbanen.

Han vidste en Herregaard, hvor man led meget af Rotter, og i denne Herregaard indfandt han sig en Morgen tidlig og strøede sine døde Rotter omkring i Borggaarden. Da Herremanden stod op og vilde gaa ned i Ladegaarden, saa han en død Rotte ligge ved Trappen uden videre at bryde sig derom. Den næste Rotte saa han lidt paa, og den tredje pirrede han ved med Kjæppen. Da han saa kom til den fjerde, standsede han og saa sig forundret om. Knud, der havde holdt sig i Nærheden, kom nu frem og hilsede ærbødig.

„Herren ser saa vist paa Rotterne," sagde han. „De vèd vel ikke af, at der er en Rottejæger til Stede."

„Nej, det vèd jeg ikke; hvor er han?"

„Her er han. Det er mig."

„Ja, saa!"

„Ja, men det er kun en ubetydelig Del af dem, der er her paa Gaarden, som jeg endnu har faaet gjort Ende paa."

„Det er nok muligt. Nu skal jeg tale med Forvalteren. Vent her et Øjeblik."

Herremanden talte med sin Forvalter, som derefter indlod sig i Underhandling med Knud. Han blev lovet 10 Rd. for at fordrive Gaardens Rotter, og saa skulde han desuden have frit Ophold paa Gaarden i et Par Dage.

Det er for Resten nok muligt, at han inden sin Afrejse fra Aarhus har skaffet sig nogen Rottegift. Maaske han allerede her benyttede noget sligt i Kjælderen, hvor han boede med sine Ølflasker. Hvor mange eller hvor faa af Herregaardens Rotter han fik ødelagt, vèd jeg ikke, men han fik sine 10 Rd., og han fik tillige et Vidnesbyrd fra Forvalteren, hvori der stod, at hans anvendte Midler havde vist sig virksomme til Rotternes Fordrivelse eller Formindskelse. Det er dog troligt nok, at dette Vidnesbyrd ikke alene er grundlagt paa de døde Rotter, han havde medbragt.

Saa drog han om paa Rottejagt, fremvisende dette Vidnesbyrd; men han fik nok ikke stort at fortjene, thi han var altfor urimelig i sine Fordringer. Et Sted vèd jeg, at han forlangte 50 Rd. for at fordrive Rotterne fra en Mølle, i det han lovede, der ikke skulde komme Rotter igjen i 10 Aar. Mølleren betænkte imidlertid, at der var kun liden Sikkerhed ved et saadant Løfte, og saa foretrak han at beholde baade sine 50 Rd. og sine Rotter. Paa sin rottefordrivende Vandring var han ogsaa hos mig og fortalte mig da som sædvanlig, at det var en tyk Bog, hvoraf han havde øst sin Visdom. Jeg bad om at maatte se Bogen. Han beklagede da, at han havde glemt den hjemme, men lovede at bringe den med og vise mig den en anden Gang. Det glemte han imidlertid ogsaa.

Da nu heller ikke Rottefangsten vilde give noget klækkeligt Udbytte, lagde han sig efter at lave Gigtkjæder og andre elektro-galvaniske Helbredelsesmidler. Medens han gik omkring og solgte dem, opfandt han tillige adskillige andre Ting, saasom et eget Slags Fjedersko, der ved at træde paa Jorden, skulde slynge Vedkommende adskillige Favne fremad. Han fik den dog ikke udført. Salget af Gigtkjæder vilde heller ikke gaa, thi han var altfor dyr med dem. Nu vilde i det hele ingen Næringsvej mere lykkes for ham.

Det kom en Vinter saa vidt, at Kone og Børn lede Nød og maatte søge Hjælp hos Fattigvæsenet i det Sogn, hvor de netop den Gang boede. Hjælpen skulde betales fra Søbjærg Sogn, hvor han var forsørgelsesberettiget, og saa skulde Familien hjemsendes til Forsørgelse i det nævnte Sogn. Men Myndighederne der paa Stedet vilde helst være fri for Knuds behagelige Nærværelse; han selv og maaske endnu mere hans Kone havde heller ingen Lyst til at komme tilbage dertil som Fattiglemmer. Der blev brevvexlet frem og tilbage. Knud havde for Resten ofte tænkt paa og talt om at udvandre, men hans Kone havde ikke villet samtykke deri, og han havde da heller ikke i mange Aar haft Midler dertil. Nu indvilligede Konen, og Søbjærg Sogn gik ind paa at bekoste hans og hans Familes Overrejse til en fremmed Verdensdel, da de saa tænkte at blive fri for ham i Fremtiden. Som Udvandringssted valgte han Ny Zeeland.

Grunden til dette Valg maatte han jo selv kjende. Omgivelserne forklarede den paa deres Vis. Han var jo saadan et stort Menneske og var i de senere Aar bleven tyk og fed, saa mente man, det laa nær at antage, at han kunde tænke sig at være særlig velkommen hos de indfødte paa Ny Zeeland, og at han med Tiden kunde en Gang blive en Hovedret paa en maorisk Høvdings Bord.

Hans Levnetsløb her til Lands er altsaa afsluttet, og der har kun været lidet opbyggeligt i at følge ham paa hans krogede Veje. Det kan dog maaske have sin Nytte ogsaa at fremstille en saadan Livsbane. Det er et stærkt Exempel paa, hvorledes et paa Legem og Sjæl af Naturen fortrinlig udstyret Menneske, der ikke synes at have haft nogen stærk Tilbøjelighed til Laster og Forbrydelser, der endvidere oftere syntes at blive begunstiget af Lykken, dog sank dybere og dybere, fordi han savnede sand Æresfølelse og Trofasthed i sin Gjerning.

Tordenskjolds Billedstøtte.

Tordenskjold paa Hukkerten.

Hort Tillægsbillede, som skyldes en af vore mest fremragende Kunstnere, Marinemaleren C. Neumann, viser os en Scene af Tordenskjolds Liv, i hvilken hans aldrig svigtende Tro paa sig selv, den Hensynsløshed over for Faren, hvormed han gik paa, næsten tager sig ubegribelig ud. Det var i December Maaned, og da Vinteren naturligvis i Reglen var en forholdsvis rolig og kjedsommelig Tid for den dristige Søhelt, besluttede han at forlade den norske Eskadre, til hvilken han havde sluttet sig, og tage sig en lille Ferie i Kjøbenhavn, hvorhen han saa med det samme vilde føre en Del Varer og Penge, han havde samlet sig paa sine Togter. Han vilde imidlertid ikke udsætte sig for, at hans Skib „Løvendals Galej" skulde fryse inde i Kjøbenhavn og saaledes maaske for længere Tid blive skilt fra den øvrige Flaade, og han gav sig derfor paa Vejen i en lille Hukkert, som han selv for ikke ret længe siden havde taget fra Svenskerne. Det var just ikke noget meget Ærefrygt indgydende Orlogsskib; det førte i alt kun to trepundige Kanoner, og hele Besætningen om Bord var kun en og tyve Mand, hvoraf oven i Kjøbet kun de otte vare Sømænd; saa var der sex Trompetere og en Trommeslager, og Resten var Tordenskjolds Tjenere og nogle svenske Fanger. Dagen efter at man havde lettet Anker, fik man Øje paa et Skib, der stod ned imod Hukkerten, og da det kom nærmere, viste det sig at være en svensk Fregat paa 16 Kanoner. Hvor stor en Vovehals Tordenskjold end var, kunde det dog ikke falde ham ind med sin gode Vilje at give sig i Lag med en saadan Modstander, og han søgte derfor at knibe ud. Fregatten halede imidlertid ud efter ham af alle Kræfter, og det var tydeligt, at Sammenstødet med den ikke var til at undgaa. Naa, naar galt endelig skulde være, saa var Tordenskjold ikke den Mand, der stak op for en Svensker, at give sig kunde der naturligvis ikke være Tale om, der skulde slaas til det yderste, men han har vel nok den Gang saa smaat tænkt sig, at det efter al Rimelighed blev hans sidste Bataille. Alt blev gjort klar til at tage mod Fjenden; de to smaa Kanoner bleve flyttede over paa samme Side, for at man efter fattig Lejlighed kunde give Fregatten et „glat Lag", og en Del Geværer, han havde om Bord, blev uddelt til Folkene. Enkelte af Mandskabet fandt dog, at dette var for galt, og bad ham stryge Flag, men der hjalp ingen Forestillinger, de skulde slaas, og nu havde de Fregatten paa Livet.

Det første Lag, Svenskeren gav dem, gjorde en Del Fortræd, men Tordenskjold svarede frejdig med sine to Kanoner og skød selv med sine Bøsser, som to af hans Tjenere maatte lade saa hurtig som mulig, efterhaanden som han brugte dem. Svenskeren raabte over til ham, at han skulde holde inde med den Skydning, ellers fik han et Lag til; saa lod Tordenskjold blæse i Trompet og slaa paa Tromme, og svarede saa, at Svenskeren skulde vide, det var Tordenskjold, han havde at gjøre med, han var ikke saa let at tage, men hvis han var en ærlig Officer, skulde han prøve paa at entre Hukkerten; kunde han det, vilde han holde ham for den bedste Officer i hele Sverrig. Det mente den svenske Kaptejn nok lod sig gjøre, thi hans Besætning var 60 Mand stærk, og han holdt sig derfor klos op ad Hukkerten i flere Timer, gav den jævnlig et Lag og forsøgte gjentagne Gange at gjøre Entredræggene fast. Tordenskjold manøvrerede imidlertid saa snildt, at det aldrig lykkedes ham, men det saa dog mere og mere sort ud for de danske, thi Hukkerten blev svært ilde tilredt af alle de Kugler, den fik, baade i Skrog og Takkelage, og nu begyndte man endogsaa at mangle Skraa til de to Kanoner, som stadig havde dundret løs, saa godt de kunde. Lidt endnu kunde de dog blive ved, da Tordenskjold fandt paa at lade sine Tintallerkener skære itu og sende Svenskeren dem i smaa Portioner, men noget stort Oplag havde han jo ikke af dem, og den svenske Kaptejn var da ogsaa vis paa, at nu var Kampen snart forbi, og at han vilde gaa ud af den som Sejrherre. Han svang sin Hat og raabte, at han lykønskede sig selv til at skulle bringe Tordenskjold som Fange til Gøteborg. „Hverken du eller nogen anden Svensker skal føre mig til Gøteborg!" raabte Tordenskjold, og i det samme lagde han Bøssen til Kinden og skød. Han havde sigtet godt, den svenske Kaptajn faldt, og nu blev der Jubel paa Hukkerten, der blev igjen baade blæst i Trompet og slaaet paa Tromme, men Fregatten drejede af og tog Flugten — havde den ikke gjort det, er det slet ikke umuligt, at Enden var bleven, at Tordenskjold havde taget den.

Hvorledes det siden gik paa denne æventyrlige Sejlads, hvorledes Hukkerten kom paa Grund under den svenske Kyst tæt neden for Kullen, som Følge af at Folkene, der vare blevne trakterede med Vin af Tordenskjold efter Slaget, forsømte at tage ordentlig Landkjending, og hvorledes Tordenskjold bjærgede sig over til Sjælland i en synkefærdig Baad, vil vi ikke opholde os ved denne Gang. Hvad vi vilde fortælle, var kun den lille Episode, der er fremstillet paa Billedet, og i hvilken Tordenskjold i saa høj Grad lagde den Dristighed, Snarraadighed og Dygtighed i Forbindelse med et uopslidelig godt Humør for Dagen, der har gjort ham til det danske Folks Yndlingshelt. Inde i Bladet meddele vi hans Portræt

efter Billedhuggeren Prof. Bissens prægtige Standbillede, i hvilket Kunstneren med Mesterskab har givet det alt besejrende, ungdomsfriske Mod, der var Heltens ypperste Særkjende, et saa smukt og tiltalende Udtryk.

Fr. W.-H.

Krudtet.

Efter forskjellige Kilder ved E. T.

Naar man blander fin stødt Salpeter med fin stødt Trækul og tænder denne Blanding, vil den brænde meget stærkt og udvikle en stor Mængde luftformige Stoffer. Hvis man til denne Blanding endvidere tilsætter fin stødt Svovl, vil den blive endnu mere brændbar og udvikle en endnu større Mængde luftformige Æmner. Af disse tre Ting, Salpeter, Kul og Svovl laver man Krudt, i det man blander dem sammen i et bestemt Forhold eller med andre Ord tager en vis Vægtdel af hver af dem. Dette Forhold er omtrent saaledes, at der i 8 Pund Krudt er 6 Pund Salpeter, 1 Pund Svovl og 1 Pund Kul. Forholdet mellem disse tre Dele, der sammensætter Krudtet, er dog ikke altid det samme, men retter sig noget efter den forskjellige Brug, som man vil gjøre af Krudtet. Jagtkrudt har for Exempel en anden Sammensætning end Kanonkrudt.

Naar og hvor Krudtet er bleven opfundet, kan man ikke sige med Vished, og man er heller ikke vis paa, hvem denne Opfindelse skyldes. Kineserne paastaa, at de have kjendt det i et Par tusende Aar, altsaa mange hundrede Aar før det blev kjendt her i Evropa; Araberne skulle ligeledes have kjendt det før vi. I Historien nævnes en tysk Munk Berthold Schwarz i Frejburg som den, der opfandt Krudtet her i Evropa. Han var en flittig Mand, der holdt meget af at sysle med alle Slags kemiske Forsøg, at lave Lægemidler og deslige. Der fortælles om ham, at han en Gang i Aaret 1534 ved et af sine kemiske Forsøg havde blandet stødt Salpeter, Svovl og Trækul sammen i en Morter og lagt en stor Sten oven paa denne Blanding. Da han slog Ild i Nærheden af Morteren, faldt tilfældig en Gnist ned i den, og med et meget stærkt Knald fløj pludselig Stenen op mod Loftet. Schwarz sprang forbavset tilbage og kunde ikke forstaa eller forklare sig dette Særsyn. For at komme paa det rene hermed, gjentog han atter Forsøget, og Virkningen var den samme. Da han havde tænkt nøjere over Sagen, kom han paa den Tanke, at Virkningen maatte blive endnu større, hvis Blandingen blev indesluttet i et mere snævert Rum end Morteren. Han lod sig da lave et Rør af Jærn, fyldte dette med Blandingen, som han derpaa tændte. Han havde sluttet ganske rigtig, thi Knaldet blev endnu stærkere, og Virkningen langt større, da Jærnrøret blev aldeles sprængt. Hans Opfindelse blev snart kjendt i en videre Kreds, men det varede endnu en god Tid, inden den blev brugt i Krigen.

Det, som giver Krudtet dets Betydning, er dets exploderende Egenskab. Grunden til denne Explosion er som ved enhver anden Explosion en pludselig og stærk Udvikling af Luft. Den Mængde Luft, der udvikles, naar Krudtet tændes, maa nødvendigvis skaffe sig Rum, og dette sker i Kanoner, Rifler og Pistoler derved, at Kuglen med stor Kraft drives ud af Løbet; thi dèr er den mindste Modstand. Det egentlig exploderende Æmne i Krudtet er Salpeteret, men Explosionen af dette fordrer en temmelig høj Varmegrad uden at give nogen stor Virkning. For at bøde herpaa blander man Trækul i Salpeteret, hvorved Virkningen bliver langt større, men denne Blanding har den Mangel, at den ikke er let at faa tændt. En Tilsætning af Svovl hæver denne Mangel, da saa den mindste Gnist er tilstrækkelig til strax at kunne tænde Blandingen'; dens Styrke bliver nu rigtignok ringere, men Virkningen er dog stor nok. De Luftarter, der udvikles, naar Krudtet bliver tændt, ere Kvælstof og Kulsyre, der tilsammen indtage et flere tusende Gange større Rum end Krudtmassen, og heri ligger atter Grunden til Explosionen. Knaldet, som man hører ved et Skud, fremkaldes ved, at Luften kommer i en Rystelse, i det de luftformige Æmner fare ud af Løbet. Jo løsere Krudtet ligger sammen, desto hæftigere og fuldstændigere vil Explosionen blive. Naar man for Exempel lader Krudtet falde løst ned i Løbet paa en almindelig Bøsse og derpaa affyrer den uden først at trykke det sammen med Ladestokken, vil Bøssen let blive sønderslaaet, dels fordi alt Krudtet bliver opbrændt og dels ved en voldsom Udvidelse af al den Luft, der er i Løbet. Trykker man derimod Krudtet fast sammen i Løbet, er der ingen Fare for nogen Sprængning, naar man ikke har taget for meget Krudt, thi en stor Del af dette kastes ud af Løbet uden at være bleven tændt, hvilket man let kan se, naar man fyrer vandret hen over en Snemark, hvor der da vil vise sig en mørk Stribe hen ad Sneen af det uforbrændte Krudt.

Krudtet laves altsaa som før nævnt af Salpeter, Svovl og Trækul. Af disse tre Æmner er Salpeteret det vigtigste. Det findes rent i Naturen i enkelte Lande, for Exempel Ægypten og Indien, men bliver dog som oftest fremstillet paa kunstig Maade. Svovlet forekommer ligesom Salpeteret rent i Naturen, enkelte Steder endog i stor Mængde, for Exempel i Italien og paa Sicilien, og det kan tillige indvindes af det saakaldte Svovlkis, der er en Forbindelse af Svovl og Jærn. Det rene Svovl, der bruges ved Tilberedningen af Krudtet, knuses meget fint og sigtes derpaa gjennem en Sigte, der er saa fin, at den endog holder de mindste Sandskorn tilbage, som ikke

maa komme ind i Krudtet. Ved Valget af Trækullet til Krudtet maa man bruge megen Omhu, da ikke enhver Slags Træ kan bruges hertil. Man bruger som oftest Kul af Linde-, Elle- eller Kastanietræer hertil. Krudtet laves paa Krudtmøllerne. Naar Salpeteret, Svovlet og Trækullet ere knuste til et meget fint Pulver, og dette er sigtet, blandes disse tre Emner sammen i et bestemt Forhold, som før er nævnt. Blandingen presses sammen til en haard Kage, der senere brydes itu i Korn. Ved Hjælp af forskjellige Sigter eller Sold samler man alle de Krudtkorn, der have samme Størrelse. Det mest grovkornede Krudt bruges kun til Sprængninger, der efter kommer Kanonkrudtet, Bøssekrudtet og Jagtkrudtet. Det fineste Krudt, der aldeles ser ud som Pulver, bruges kun til at lave Fyrværkerisager af.

Krudtet har en meget stor Kraft. Man kan ved Hjælp af det udskyde Kugler, der veje mange hundrede Pund, og som med Lethed kunne gaa gjennem Jærnplader paa mange Tommers Tykkelse og række over en Mil. Det følger af sig selv, at saadanne store Kanoner ere meget kostbare.

Der hengik kun en kort Tid efter Krudtets Opfindelse, før det blev almindelig kjendt her i Evropa, og det kom snart til at spille en vigtig Rolle i Krigen; her i Danmark vides det med Sikkerhed at være kjendt 1372. Man brugte det først til Kanoner, senere opfandtes Bøsser og Pistoler, der dog strax kun vare meget ufuldkomne. Brugen af Krudt og Skydevaaben i Krigen foraarsagede en fuldstændig Omvæltning i denne og den hele Krigsmaade. Det gamle Riddervæsen forsvandt efterhaanden. Den tunge og stærke Rustning af Jærn, som Krigerne ofte vare iklædte fra Top til Taa, var et godt Værn imod Hug og Stød, men kunde derimod ikke værne mod en Kugle fra et Skydevaaben, der gik lige igjennem den, og den faldt derfor efterhaanden bort.

Krudtet er i Stand til at udvikle en meget stor Kraft og Hurtighed. Man kan ved Hjælp af det udskyde Kugler, der veje mange hundrede Pund, som med Lethed kunne gaa gjennem Jærnplader paa ikke faa Tommers Tykkelse og række over en Mil. Om den Hurtighed, hvormed en Kugle kan udslynges, kunne Læserne danne sig en Forestilling, naar de høre, at en Krudtladning paa 12 Pund driver en Kugle paa 36 Pund ud af Kvnonens Munding med en Hastighed af 15—1600 Fod i Sekundet; den samme Krudtladning tan slynge en Bombe paa 60 Pund over en halv Mil bort i mindre end en halv Minut. De Kanoner, som man tidligere brugte i Krigen, ere rene Dværge i Sammenligning med de, som nu kruges. Det er især Opfindelsen eller Brugen af Panserskibene, der har fremkaldt de store Kæmpekanoner. Udviklingen af Panserets Tykkelse paa Skibene og Kanonernes Størrelse har fremkaldt en ivrig Kamp, som Pladsen ikke tillader os at gaa ind paa her. De største Kanoner i Verden laves for Øjeblikket i England for den italienske Regering, som har bestilt 8 Kanoner til to Panserskibe. Hver af disse Kanoner vejer over 205,000 danske Pund og vil koste omtrent 10,800,000 Kroner Stykket. Denne Kanon, som har eu Længde af 33 Fod, udskyder en Spidskugle paa 1800 Pund med en Krudtladning af 324 Pund. Den første af disse Kanoner, som man har været ikke mindre end 2 Aar om at lave, er nu færdig. De to italienske Krigsskibe, der skulle væbnes med disse Kæmpekanoner, ere klædte med et Panser paa to Fods Tykkelse.

Da Krudtet er et meget farligt Emne, følger det af sig selv, at man maa omgaas det og alle Skydevaaben med den største Forsigtighed. Man bør navnlig aldrig tage fat paa et Skydevaaben uden først at forvisse sig om, det er ladet eller ej, og aldrig hensætt eller gjemme et saadant paa et Sted, hvor andre le kunne komme til det. Hvis en saadan Forsigtighed altid blev brugt i deune Retning, vilde mange Ulykkestilfælde blive forebyggede.

Foruden Krudtet findes der flere andre Emner, der ligeledes kunne udvikle en stor Mængde Luft, naar de tændes. Til disse høre Skydebomuld, Knaldkvægsølv og Dynamit; det sidste bruges især til Sprængninger, da det kan udvikle en meget stor Kraft.

Husflid.

Hvad en vanfor Mand kan udrette.

Medens der fra næsten alle Landets Egne i Husvennen skildres saa mange smukke Træk, som bære Vidne om, til hvilket højt Trin Husfliden kan hæves, og hvilken Velsignele den bringer for den enkelte, mindes jeg ikke at have læst nogset om den Sag fra Ty, saa det ser næsten ud, som om man her er aldeles fremmed for dens heldbringende Virksomhed. Og sandt er det, at den staar meget langt tilbage hos os, og at navnlig Ungdommen paa mange Steder driver de lange Vinteraftener hen med Kortspil og andet unyttigt og skadeligt „Tidsfordriv", medens man ogsaa maa indrømme, at selve Husfædrene vise Vej i dette Stykke. Men Husfliden er dog derfor ingenlunde ukjendt hos os, og jeg skal nu fortælle et Træk, som dog langt fra er enestaaende om end næppe overtruffet her i Egnen.

Aftægtsmand Jens Frederiksen i Agerholm, Vestervandet Sogn ved Thisted, er nu 78 Aar og har i sin Ungdom lært Tømrerhaandværket, som han drev med en saadan Flid og Dygtighed, at der ikke fandtes mange Landsbytømmermestre, som kunde maale sig med ham; men naar der skulde udføres et vanskeligt Stykke Arbejde paa dette Omraade, som flere maatte sige sig fra, kunde man være sikker paa, at Jens Frederiksen nok skulde finde sig til rette med det, thi han var ikke alene en dygtig og flittig Arbejder, men han var ogsaa forstandig, tænksom og opfindsom. Disse Evner kom ham især til gode, da han for 28 Aar siden havde det Uheld at miste Førligheden i den højre Arm ved en bullen Finger, hvorfra Ondet satte sig op i Armen, saa at den blev krum og stiv, og Haanden vanfør med krumme Fingre. Derved fik den stærkt byggede Mand et underlig kejtet og ubehjælpsomt Udseende, som især var iøjnefaldende, naar man rakte ham Haanden til Hilsen, thi da gjengjældte han altid Hilsenen med venstre. For omtrent en halv Snes Aar siden blev han dog nødt til at aflægge den Vane,

da han i en Sygdom blev lam paa venstre Arm, saa at den blev daarligere end den højre.

Lammelsen i den højre Arm gjorde ham uskikket til at være Tømrer, men da Smerten var stillet, fandt han snart paa en Syssel, der ikke alene forkortede ham Tiden, men ogsaa indbragte ham en ikke ringe Fortjeneste. Han fandt nemlig paa at lave Tobaksdaaser af Messingblik, særdeles passende til Lommebrug paa Grund af deres ovale Form og buede Laag og Bund, og snart bleve hans Daaser saa bekjendte, at der kom Bestillinger til ham langvejs fra. Han har lavet flere Hundreder af den Slags Daaser og stadig lavet dem smukkere og bedre. Ejerens Navn indgraverer han paa Laaget, som han tillige forsyner med en smuk Rand. Han fortinner ogsaa sine Daaser indvendig, for at de ikke skulle irre. Jeg har ogsaa set en Svovlstikke-Æske af Messingblik, som han har lavet. Den var lukket ved en saa sindrig Mekanisme, at jeg ikke saa mig i Stand til at lukke den op. Værktøjet, som han bruger, og som til Dels maa erstatte ham Hændernes fulde Brug, da de begge ere lammede, er til Dels ogsaa lavet efter hans egen Opfindelse og meget sindrigt. I de sidste Aar har han tillige forfærdiget en stor Mængde af alt Slags Bliktøj, og naar Mor's Kaffekjedel eller andet Bliktøj er bleven utæt, saa sender hun det blot hen til Jens Frederiksen, og han skal nok lave det baade net og godt i Stand.

Denne gamle skrøbelige Mand har saaledes ved sin Husflidsvirksomhed ikke alene en gavnlig Tidsfordriv, men han fortjener tillige en god Skilling, hvorved baade han selv og hans svage, nu sengeliggende Hustru bliver fri for at være til Byrde for hans Søn, der ellers skulde ernære dem, og et skjønnere Bevis paa Husflidens Velsignelse i et Hjem end det, man finder her, kan næppe paavises.

En Ven af Husfliden.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. En god Opdragelse maa have en ædel Natur til Grundsten. Ingen Politik kan maale sig med Politus, og en god Opdragelse er det bedste Middel til at forskaffe sig et godt Navn eller til at erstatte Manglen af et saadant.

Lutter Bedrag. En Pige giftede sig med en sygelig, men hovedrig Enkemand. Otte Dage efter Bryllupet viste hun sig misfornøjet, og da man spurgte hende om Aarsagen, svarede hun: „Jeg har altid hørt, at naar man ægtede en Greve, blev man Grevinde, og naar man ægtede en Etatsraad, blev man Etatsraadinde; derfor troede jeg ogsaa, at jeg snart skulde blive Enke, naar jeg ægtede en Enkemand, men nu ser jeg, at det er lutter Bedrag altsammen."

Ogsaa en Opmuntring. En Veninde af Børn saa en Dag hos en Kræmmer i hendes Nabolag to Børn, som saa meget forknytte ud. „Deres Børn ser saa bedrøvede ud," sagde hun til Moderen. — „Det gjør De," tilstod denne, „vi banker dem saamænd ellers tit nok for at de skal se muntre ud, men det vil slet ikke hjælpe."

Geografisk Gaade. Forbogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, og Endebogstaverne, læste opad, danne Navnene paa to danske Øer, som ligge hinanden nær: En amerikansk Halvø, — en Flod i Afrika, — en Del af Italien, — en lille By i Portugal, — en By i Tyrkiet, — et Vandfald i Amerika, — en By i Tyskland ved Rhinen.

J. M. J.

Opløsning fra Nr. 25:

paa den historisk-geografiske Opgave:

Havann**a**
Acha**b**
Nib**e**
Samue**l**

paa den firkantede Rød:

T O L D
O D E R
L E N A
D R A B

Paa Stavelsegaaden: Axel.

Brevvexling.

„Winkyperen i Rosk." Deres Forespørgsel, om Husvennens Holdere ikke ogsaa mod forøget Kvartalsbetaling kan faa det store Olietryksbillede: „Fiskere sætte Garn", som udføres til „Familievennen", besvares med, at det ikke kan lade sig gjøre, da Kvartalsprisen paa Husvennen ikke godt kan forandres. Derimod skal Udg. gjærne, om det var et Ønske hos mange af Husvennens Holdere, drage Omsorg for, at hvem der vil have nævnte fortrinlige Billede, (hvis Bogladepris er 20 Kroner) kan faa det tilsendt mod at indsende de 10 Kroner, som Billedet koster Familievennens Abonnenter.

Carl Petersen — N. P. N.-s. — m. r. y. i K. — P. S. H. — C. M. i H.: Tak for det tilsendte.

P. G. J. — N. M. M. — H. H. Sydbo. — n. m.: Kan ikke bruges.

C. J. i N.: Sager, som en Gang ere trykte, kan selvfølgelig ikke anvendes.

H. P. — Moen. I Anledning af Deres Forespørgsel, om Piassava kan faas for Tiden hos C. Th. Rom & Co., og om De kan faa tilsendt et lille Prøveparti, meddeles, at naar De vil tilstille nævnte Forretning Deres Adresse, kan De godt faa et saadant tilsendt med Posten.

G. — H. — i Pr. Kan ikke bruges.

Kleops. Der tilsendes Bladet langt flere — især geografiske — Gaader, end der er Brug for, hvorfor kun de bedste bruges, medens Resten kasseres. Kan derfor ikke gaa ind paa Deres Tilbud.

Til Bladets Holdere.

Med dette Numer sluttes dette Binds andet Fjerdingaar, og Bestilling paa Bladet for April Kvartal bedes derfor, for Postvæsenets Vedkommende indsendt snarest, for at forebygge den Forsinkelse i Bladets Forsendelse som er uundgaaelig, naar Betalingen først indsendes til Postkontorene de sidste Dage i Maaneden.

Ny tiltrædende Holdere kunne erholde fuldstændige Exemplarer af den hermed sluttede Halvaargang hvoraf rigeligt Forraad haves, mod Indsendelse af Bestilling ledsaget af 2 Kroner, til nærmeste Postkontor eller Boghandel.

I Anledning af, at enkelte Postkontorer have nægtet at modtage Bestilling paa afsluttede Kvartaler af det løbende Bind, bemærkes, at det er ethvert Postkontors og Brevsamlingssteds Pligt at modtage og efterkomme saadanne Bestillinger, og at enhver Klage til Udgiveren om, at noget Postkontor unddrager sig denne Pligt, vil blive indsendt til Postvæsenets Overordnede for at vedkommende kan blive draget til Ansvar for den udviste Pligtforsømmelse.

Hermed følger Tillægsbilledet for Januar Kvartal: Tordenskjold i Kamp med den svenske Fregat, Originaltegning til Husvennen af Marinemaler C. Neumann.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 27. Søndagen d. 1. April. 1877.

Hævneren ved Mos Sø.

Fortælling af Knud Skytte.

I en dyb og afsides liggende Dal, ikke langt fra Aakjær Skov, laa der i Midten af det 17de Aarhundrede et lille venligt Hus med tre Beboere, nemlig et Par Ægtefolk og en ung ugift Mandsperson. Den gifte Mand kaldtes af Omegnens Beboere „den sorte,“ fordi han var mørkladen af Ansigtsfarve, medens den ugifte, der havde lyst Haar og rødt Skjæg, benævnedes „den røde.“ Konen var næsten altid ene hjemme, thi Mændene vare stadig paa Farten og fulgtes ad, baade naar de droge ud, og naar de vendte hjem. De havde et daarligt Rygte, og kun faa kunde lide dem. Man fortalte om dem, at de under de hyppige Krige, der førtes, vare Fjendens Spejdere og Vejvisere, og at de under hans Beskyttelse ranede og plyndrede fra deres nødlidende Landsmænd i andre Egne. Var det i Fredstid, saa rejste de fra By til By, fra Gaard til Gaard, kjøbte for Spotpris hvad Nøden tvang til at sælge og solgte det igjen til ublu Priser, hvor der fandtes Kjøbere, som havde Evne til at betale. Bedragerske Kunstgreb, hensynsløs Dumdristighed og umenneskelig Hjærteløshed vare Sjælen i deres smudsige Forretning, der stadig bragte dem Fordel. I velskjulte Gjemmer samlede de deres uretfærdige Mammon og toge det kun frem, naar det eller en Del deraf kunde øges ved at komme for Lyset og sættes i Omløb. Forvalteren beskyttede dem mod en billig Afgift, og de passede nok saa snildt at yde den i belejlig Tid, det vil sige, naar de trængte til hans Beskyttelse eller Anbefaling i „Handelsanliggender.“ Da Krigen med den svenske Konge Karl Gustaf var endt, Fredsaaret 1660 oprundet, Fjenden var borte, og Polakkerne og de øvrige besværlige Hjælpere vare forsvundne — da havde ogsaa „den sorte“ og „den røde“ haft deres gode Tid. Den svage Retfærdspleje var deres Frelse; men klogest fandt de det dog at holde op, mens Legen var god, thi Folkestemningen hævede sig imod dem med en truende Røst, saa langt omkring, som de vare kjendte. De samlede altsaa deres Kram og — forsvandt fra Egnen.

Deres nærmeste Nabo, medens de boede i Dalhuset, var Skovfoged Jens Hansen, hvis Bolig laa oppe paa Bakken i Udkanten af Skoven. Skovfogeden var en ung og smuk Mand, høj og kraftig og af en brav og redelig Karakter. Af Sindelag var han munter og livsglad, og alle kunde godt lide ham. Og han var en lykkelig Ægtemand og Fader. Hans unge og smukke Hustru hed Ellen; de elskede oprigtig hinanden, og deres eneste Barn, en lille Datter, var Forældrenes Fryd og Haab. Fred og Lykke var i fuldeste Maal til Huse i Skovfogedboligen.

Men denne deres Lykke blev tilintetgjort paa en brat og for Omegnen gaadefuld Maade.

En Dag tog Jens Hansen sin Bøsse og gik ind i Skoven. Hans Kone fulgte ham udenfor, og førend han gik, slyngede hun sine Arme om hans Hals, kyssede ham og sagde:

„Kjære Jens! Bliv ikke for længe borte, men kom snart tilbage. Jeg er ikke glad, undtagen naar du er hos mig og kan beskytte mig.“

„Jeg skal være hos Dig, saa saare jeg kan, lille Ellen,“ svarede han og gjengjældte hendes Kjærtegn; „men nu maa du heller ikke gaa og ængste Dig. Jeg har givet Slyngelen en saa alvorlig og kraftig Advarsel, at han nok skal hytte sig og holde sig paa sit eget.“

„Jeg er dog saa bange!“ klagede hun.

„Vær nu en stærk Pige!“ opmuntrede han hende.

De omfavnede og kyssede hinanden til Afsked, og medens han gik rask ned ad Skovvejen, blev hun

staaende og stirrede efter ham, indtil hun ikke kunde øjne ham mere. Derpaa drog hun et dybt Suk og gik ind i Huset.

Skovfogden skulde den Dag skaffe en Vildbasse til Herskabets Køkken, og i det han gik fremad, overvejede han, hvilken af dem han skulde tage; thi han kjendte ethvert Vildsvin paa en Prik og vidste deres Alder og Læg saa nøje, som om han havde opdrættet dem i en Svinesti. Han var just bleven enig med sig selv om, hvilken Orne der skulde fældes, og drejede om efter et Skovhjørne, hvor han haabede at finde den, da han kom i Tanker om, at han havde glemt sin Jagtkniv hjemme. Altsaa vendte han om og gik tilbage. I det han nærmede sig Huset, traadte „den røde“ ud af Døren, og ved Synet af Skovfogden gav han sig til at løbe. „Staa, fordømte Skurk, eller du er dødsens!“ tordnede Jens Hansen og lagde Bøssen til Kinden, men da „den røde,“ blev ved at bruge Ben, trykkede Jægeren løs, og Synderen faldt. Skjælvende som et Espeløv traadte Skovfogden ind i sin Stue.

Vi ville kaste et Slør over det Optrin, der foregik mellem Ægtefolkene. — Da Jens Hansen kort efter atter kom ud, var hans Ansigt blegt som en Dødnings. Han ilede hen imod det Sted, hvor „den røde“ var falden. Saaret, som denne havde faaet, maatte ikke have været dødeligt, thi borte var han, og kun en Blodplet viste Stedet, hvor han havde ligget.

Skovfogden gik ned til Dalhuset; Konen var ene hjemme og sad og spandt. Hun havde ikke set „den røde“ vende hjem. Skovfogdens Udseende forfærdede hende, og hun spurgte bestyrtet, om han var syg. Dertil svarede han ja og gik.

Han gik — hvorhen? Ja, det vidste ingen, thi han forsvandt fra Egnen med det samme og lod sig aldrig oftere se paa Aakjær eller i dens nærmeste Omegn.

Ellen blev gaaende hjemme i Skovfogedhuset, kun en Skygge af hvad hun før havde været. Hun tæredes hen.

„Den sorte“s Kone i Dalhuset var en god og kjærlig Kvinde, og hun var vist for Størstedelen uvidende om, paa hvilken uredelig Maade Manden erhvervede sig sine betydelige Indtægter. Hun og Ellen havde jævnlig besøgt hinanden.

Herren til Aakjær holdt meget af Jens Hansen og satte stor Pris paa hans tro Tjeneste. Han lod nu anstille omhyggelige Efterforskninger for at gjenfinde sin paa en saa gaadefuld Maade forsvundne Skovfoged; men det var forgjæves, og han troede til sidst, at Jens Hansen maaske var bleven hvervet til Soldat. Han erfarede aldrig Aarsagen til Undvigelsen eller til Konens tærende Græmmelse. Han lod hende foreløbig bo i Skovfogedhuset og underrettede hende om, at hvad hun trængte til, kunde hun lade hente paa Gaarden.

Der gik et halvt Aarstid paa den Maade.

Saa tog Ellen en Dag sin lille Datter paa Armen, bar hende ned til Konen i Dalhuset — det var knap, hun kunde, saa syg var hun — og sagde til hende: „Du kommer til at passe Barnet for mig i nogle Dage, indtil jeg atter bliver rask, jeg kan ikke mere selv.“

Det vilde den anden gjærne, ja, hun var endogsaa glad dertil, thi selv havde hun ingen Børn.

„Se op til mig en Gang imellem, jeg kunde maaske have Hjælp behov,“ sagde Ellen ved Afskeden.

Dalhuskonen svarede venlig, at det skulde hun nok.

Hun tøvede i to Dage; saa tog hun Barnet med sig og gik op i Skovfogedhuset.

Da hun traadte ind i Sovekammeret, laa Ellen i Sengen og var død.

Veninden gjorde Anmeldelse om Dødsfaldet, og Ellen blev begravet. Det gik saa stille af, som om ingen savnede hende.

„Den sorte“s Kone beholdt Barnet hos sig og plejede det omhyggelig, til Manden kom hjem. De enedes om, at det skulde blive hos dem, og den lille Pige skulde opdrages som deres egen Datter.

Konen blev hende en god og omhyggelig Plejemoder og sparede hverken Møje eller Pleje for at erstatte hende Tabet af hendes Moder. Dette skete dog ingenlunde af Pligtfølelse, men i Følge Hjærtets Drift, thi hun var, som sagt, en god Kone, og det smukke Barn var hende inderlig kjært.

Det kunde vel ikke med samme Ret og i samme Grad siges om „den sorte,“ at han erstattede Barnet dets Fader, thi „Hjærte“ i dette Ords bedste Betydning var just ikke hans stærke Side, snarere det modsatte, som vi jo alt have hørt. Men alligevel fornøjede det ham, at de endelig havde faaet et Barn, og endda dertil et saa kjønt og lovende Barn, i Huset. Paa sin Maade elskede han den lille Pige, og hver Gang han kom hjem fra en Rejse, fejlede det ikke, at han jo havde et eller andet Godteri i Lommen til hende. Han vilde ogsaa, at hun skulde klædes i godt og pænt Tøj.

Selv „den røde“ — der ikke havde faaet anden Skade af Jens Hansens Skud end et let Strejfsaar — syntes at nære en Slags Godhed for Pigebarnet. „Hun ligner sin Moder,“ sagde han ofte, „og naar hun bliver stor, skal hun være min Kone.“

I Højlunds Skovegne ved Mos Sø laa der den Gang tre Enstedgaarde næsten i en lige Rad fra Øst til Vest og med kun faa Bøsseskuds Afstand fra den ene til den anden. De vare alle tre Fæstegaarde. Den østligste af dem beboedes af Fæste- og Hovbonde

Søren Villumsen, en yderst fattig, men stræbsom og rettænkende Mand. Da Krigen var endt, og Folket atter uforstyrret kunde hengive sig til fredelig Virksomhed, for saa vidt som det da for Bøndernes Vedkommende kunde ske under den herskende og som oftest tyranniske Herremandsvælde, havde Søren Villumsens Kaar ogsaa begyndt at bedre sig noget. Han havde sat sig i Stand til efterhaanden at forbedre en Del af sin næsten tilintetgjorte Besætning, og han kunde dyrke sine Jorder med mere Kraft og større Omhu end forhen; men til hvad man kalder Velstand, eller kaldte saaledes i hine Tider, var der endnu langt frem. Nøden var dog langt større hos mange andre trindt omkring, og Søren Villumsen var et af disse sjældne Mennesker, som ikke kunne se deres Medmennesker lide og savne uden strax efter Evne og Lejlighed at komme dem til Hjælp. Der er derfor ingen Spørgsmaal om, at han kunde haft det langt rigeligere med Udkommet, hvis han ikke havde været saa overhaands tjenstagtig og godgjørende, men det var ham umuligt at lade være at give sin trængende Næste en hjælpsom Haandsrækning, selv om han ikke høstede andet end Utak til Løn. Den ydre Følge af denne Tænke- og Handlemaade blev da ogsaa, at han selv tidt maatte savne hvad han offrede til nødlidende, og stundum lade sig udpante for Skatter og resterende Landgilde, naar han ikke kunde betale i rette Tid. Egenkjærlige og selviske Mennesker, der gave Agt paa hans Færd, grinte ham ud og kaldte ham en Daare. Men Søren Villumsen havde Fred med Gud og sin egen Samvittighed, og Døgnets andre Røster anfægtede ham kun lidet.

Og der var Fred og god Forstaaelse i hans Hus. Han og hans Hustru Signe havde ægtet hinanden af Ungdomstilbøjelighed, og de delte trofast Livets Sorger og Glæder med hinanden. Signe var en gudfrygtig Kone, og naar Manden kom og fortalte hende, at ondskabsfulde og kaadmundede Mennesker haanede ham med at sige, at „den, der giver, til han tigger, han skal slaas, til han ligger" eller lignende, plejede hun at trøste ham med: „Ja, det er Daarers Visdom, og den staar sig ikke i Længden. Nej, vi lade os ikke drage bort fra det rette. Vorherre er god at laane, han giver høje Renter."

Det er en Selvfølge, at blandt den rettænkende og ædlere Del af Omegnens Befolkning var Søren Villumsen og hans Kone et almindelig afholdt og agtet Par.

De havde kun et Barn, en Søn, som hed Villum. Det var en vel begavet og kjøn Dreng, den dyreste Gjenstand for deres gjensidige trofaste Kjærlighed, og det var deres største Omsorg at faa ham opdragen til Arbejdsomhed og redelig Vandel samt i Tugt og Herrens Formaning.

Søren Villumsen og hans Kone kunde læse og skrive. Signe havde nemlig som ung Pige tjent i en Præstegaard, og Præstens Døtre havde da af Kjærlighed til hende lært hende disse for Bønder i hine Tider sjældne Færdigheder. Siden havde Søren nemmet dem af sin Hustru, og begge fandt nu en Glæde i at lære dem fra sig igjen til deres Barn.

De havde en Bibel, en Postille, en Legendesamling og nogle andre Bøger. I de lange Vinteraftener, naar Moder Signe sad ved Spinderokken, og hendes Husbond nyttede Tiden til at snitte et Par Træsko eller til anden Husflidssyssel, maatte Villum læse højt for dem af de nævnte Bøger, og Forældrene lyttede til i stille og glad Andagt.

Om Sommeren maatte Drengen vogte Kvæg og Faar, og ligesom den kongelige Hyrde fra Betlehems Marker „hoppede han rundt og nynnede paa Salmer." Han drev det vel ikke saa vidt som David, der „hittede paa en Strængeleg." Men han kunde dog skære sig en Skalmeje og blæse mange kjønne Melodier paa den. Om Efteraaret, naar det begyndte at blive koldt, og det vilde Græs kun voxede sparsomt paa Agrene, drev han Kvæget ind i Skoven, der gav Ly, og hvor Græsset groede frodigere. Denne Del af Aaret var ikke den mindst fornøjelige for ham. Thi Hasselnødderne vare modne, han maatte plukke af dem, saa mange han vilde, og til en Afvexling kunde han more sig med at „slaa Aal med Lyster" og mede Aborrer i Mos Sø.

De to andre Gaarde hørte til dem, som vare blevne øde og henstode ubeboede under den sidste Krig. Men kort efter Fredslutningen 1660 kom der to fremmede Mænd og toge dem i Fæste. Jørgen hed han, der fik den midterste Gaard og blev Nabo til Søren Villumsen; Beboerne gav ham senere Tilnavnet List. Han var gift, og hans Kone hed Trine. Deres Ægteskab var barnløst; men de havde en Plejedatter, som hed Hedevig og var et Par Aar yngre end Villum. Han, der fik den anden Gaard, hed Mikkel; ogsaa ham gav Folket Kjendingsnavn, nemlig Pranger. Jørgen var om ved de 40 Aar, Mikkel en fem, sex Aar yngre, og den sidste var ugift.

De fremmede flyttede ind paa samme Dag. Søren Villumsens bleve glade, da de saa, at der kom Vogne med Flyttegods, og at Ødegaardene atter vilde blive beboede. Søren gik over til Nabogaarden, hvor begge de fremmede og nysankomne Mænd vare i Færd med at bære noget Bohave ind. Han mødte dem med et mildt og venligt Ansigt, gav dem Haand og bød dem Velkommen. „Jeg kommer for at tilbyde min Hjælp", sagde han; „lad mig tage en Haand i med".

(Fortsættes).

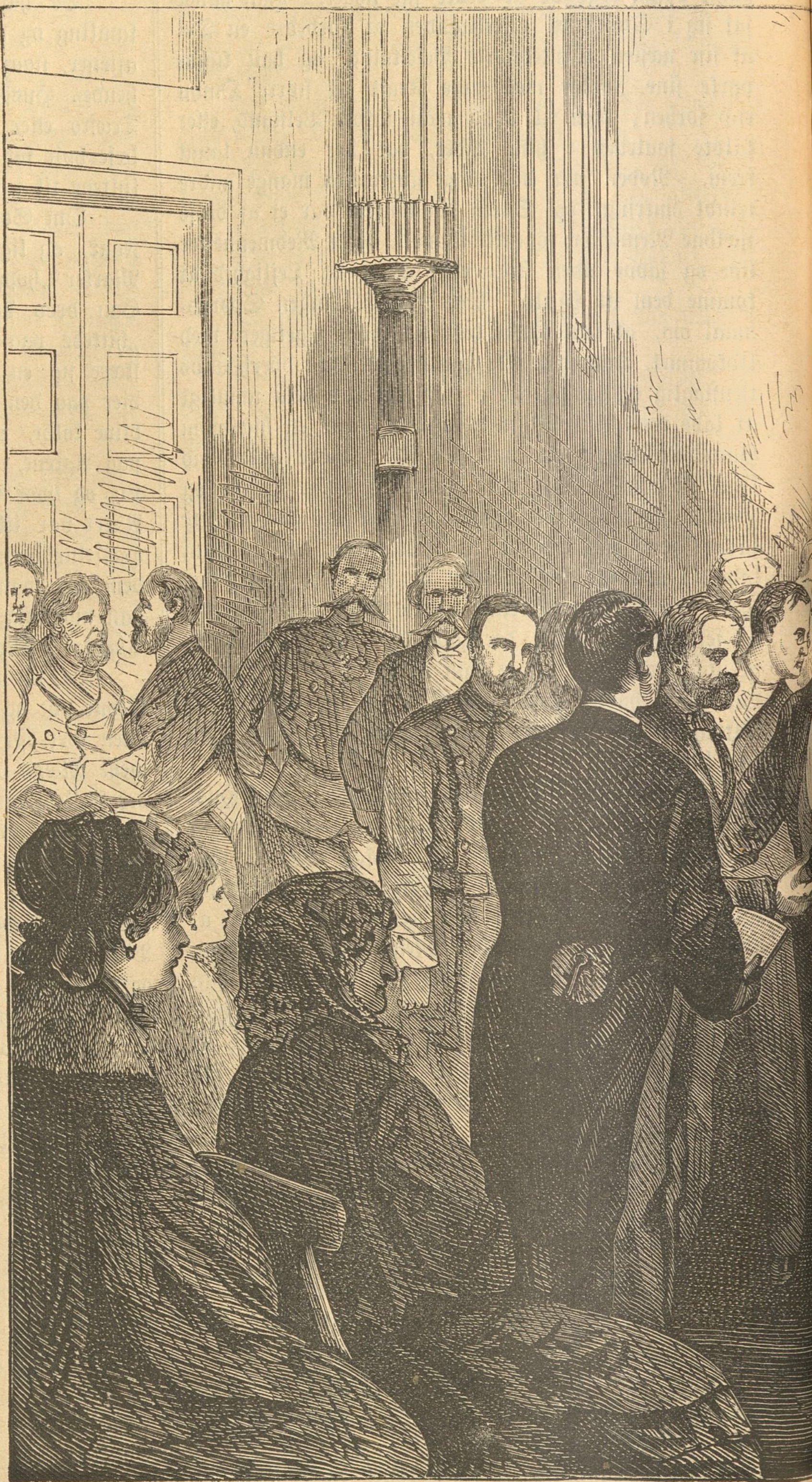
Den første Præmieuddeling
af „Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark."

Det vil være Husvennens Læsere bekjendt, at denne Forening stiftedes forrige Aar, for, i Lighed med lignende Foreninger i England, Frankrig, Norge, Tyskland og flere Lande, at opmuntre til god, kjærlig og forstandig Behandling af de umælende Medskabninger og til at modvirke den slette og raa Behandling eller tankeløse Mishandling af Dyrene, som der ikke sjælden ses og høres Exempler paa.

En saadan Forening er for en Del henvist til at søge sit Formaal fremmet ved Tildeling af offentlig Anerkjendelse og Hædersbevisning til saadanne, som give et godt Exempel paa god og medfølende Behandling af Dyrene. Flere Privatmænd have derfor stillet et ikke saa lille Beløb til Bestyrelsens Raadighed for deraf at uddele Præmier, og Foreningens første Præmieuddeling fandt Sted Søndagen den fjerde Marts. Festligheden ved denne fik forøget Betydning ved, at Hs. M. Kongen havde stillet en stor Sal paa Kristiansborg Slot til Foreningens Raadighed, og at Prinsesse Thyra viste Foreningen den Naade egenhændig at uddele Præmierne, hvorved disse sikkert, med den venlige Maade, hvorpaa de bleve overrakte, fik forøget Betydning for Modtagerne. Forinden Præmieuddelingen afsang et Kor en smuk Sang: Hilsen til Prinsessen fra „Kvindeforeningen til Dyrenes Beskyttelse", hvori det blandt andet hed:

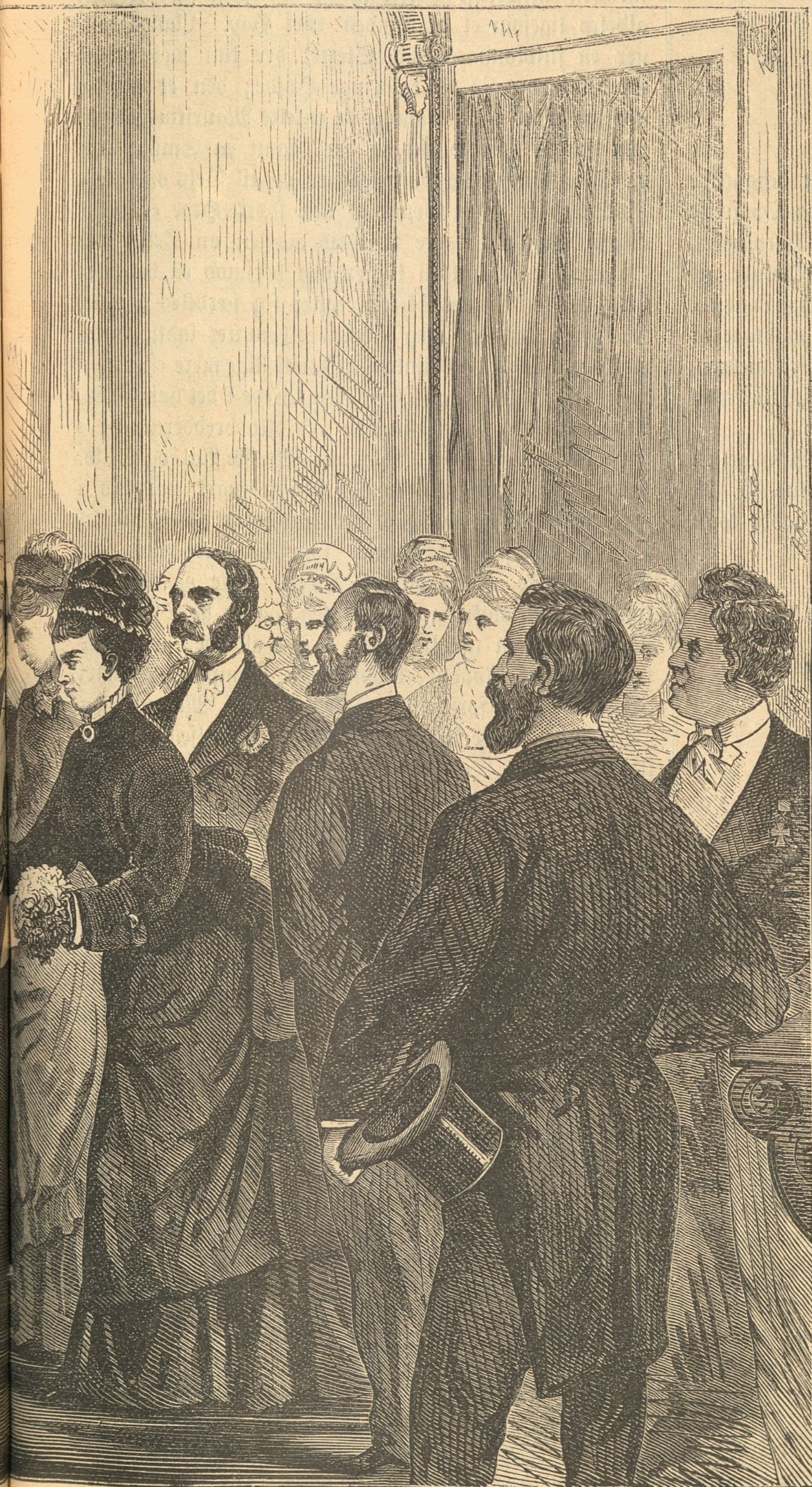
Til den, som har barmhjærtig Aand,
Forjættelsen er stor og skjøn:
velsignet derfor er den Haand,
som her uddeler Mildheds Løn!

Efter at Foreningens Formand, Hr. Kammerherre Haxthausen paa en særdeles smuk Maade havde bragt Hs. M. Kongen og de tilstedeværende af den kongelige Familie Foreningens Tak for den store Ære og den naadige Deltagelse, der vistes Foreningen ved denne Lejlighed, fremtraadte Foreningens Sekretær, Hr. Overretssagfører Wilhelm Schytte, og holdt Festtalen, til Æmne for hvilken han tog Foreningens Valgsprog: „Dyrenes Røgt viser Menneskets Kløgt". Han fremhævede og gjennemgik nøje, at Foreningen ved at sætte sig til Formaal at beskytte Dyrenes Rettigheder kunde faa Indflydelse paa Samfundstilstanden, idet den Maade, hvorpaa et Folk behandler Dyrene, i det hele afgiver et Vidnesbyrd om dets Civilisation og Kulturtrin. I det det var Meningen at beskytte alle Dyr, var det ikke alene mod Dyrplageri og raa og oprørende Mishandling af

Hendes kongelige Højhed Prinsesse Thyra uddeler

Dyr, Foreningen arbejdede; dens Bestræbelser gik ogsaa ud paa at fremkalde en fornuftig og kjærlig Behandling af Dyrene ved at virke opdragende for Ungdommen og forædlende paa Samfundet i det hele, ved at søge dannet en offentlig Mening, som ikke tillod slet Behandling af Dyr. Men i Udførelsen af dette Formaal maatte man være varsom i Midlerne og fremfor alt vogte sig for at gjøre sig skyldig i Sentimentalitet, som mere end noget andet vilde skade Foreningen. I det Taleren bemærkede, at det ikke var tilstrækkeligt, at Dyrenes gode Behandling havde sin Grund i egennyttige Motiver, fremhævede han, at vi ved at øve Retfærdighed, blandet med Mildhed og Kjærlighed til Dyreverdenen, selv lærte at øve Humanitet, og anførte til Slutning, at naar han i faa Ord skulde betegne Foreningens Stræben, da gik den ud paa at arbejde hen til, at Dyrene blive behandlede saa menneskeligt som muligt, da derved tillige bevirkedes, at Mennesket handlede saa lidt dyrisk som muligt.

...fra „Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark".

Efter Talens Slutning fremsagde kgl. Skuespiller Vilhelm Wiehe følgende smukke Digt, der var forfattet i Dagens Anledning:

En stolt, en kløgtig Slægt bebor
fra Arilds Tid den vide Jord,
og Enehersker højt sig kalder!
Den styrer ej det skabte blidt,
men blodig Uret øver tidt,
og alt for den som Offer falder.

Med sænket Hoved Dyret staar,
og yder alt hvad det formaar,
og Lænker vil taalmodig bære:
Det aner vel i os en Magt,
der særlig staar med Gud i Pagt,
og som Hans Billed skulde være.

Faar denne Tjener aldrig Løn? —
Det var vel kun en Digtning skjøn,
som lød fra Slægtens Barndomsdage:
At alt hvad leved kiendte Fred
og styredes med Kjærlighed? —
Blev der ej Spor af den tilbage?

Naar menneskelig Ret det gjaldt,
de bedste Helte stred og faldt
i hellig Kamp til alle Tider!
Den, som kan vidne for sin Sag,
han øjner sikkert Frelsens Dag,
thi han kan tolke, hvad han lider.

Men den, der stum med Byrden gaar
og ej sit Krav til os forstaar,
som uden Rast, — dog tro til Døden, —
paa saaret Fod sig vandrer træt:
Hvo hæver denne tavses Ret,
der knuses under Verdens-Brøden!

Et Kald til hver af os udgik,
til hver, som fik et aabent Blik,
for Dyrets Nød et aabent Hjærte:
Vi løsne skyldfri Væsners Baand,
til Forsvar løfte vi vor Haand,
til Værn mod unødvendig Smerte.

Dog endnu større blev vort Kald:
Vor egen Slægt vi hjælpe skal,
at den fra Grumhed bort maa vige.
Naar vi for Mildhed aabnet har
det haarde Sind, som tillukt var,
saa kæmped' vi for Lysets Rige!

Og du, som skaaner, hvor du kan,
du er forvist en Hædersmand,
dit Navn med Pris iblandt os lyde!
Var du de haardt betrængtes Trøst,
ud fra dit Indre gaar en Røst
med større Løn, end vi kan byde!

Prinsessen uddelte derpaa 14 Præmier bestaaende af Sølvbægere til flere, der med personlig Opofrelse havde anmeldt og forhindret skammeligt Dyrplageri, samt af smukke Skindfrakker og varme Dækner til Droschekuske, der havde vist deres Heste stadig Omhu i lang og tro Tjeneste. Alle Præmietagerne modtoge af Prinsessens Haand et smukt udført Præmiebrev. Vort Billede, som velvilligt er overladt fra „Illustreret Tidende", viser Overrækkelsen af Præmierne.

Højtideligheden afsluttedes derpaa med Afsyngelsen af følgende Sang, hvortil Hr. Kapelmusikus G. A. Lembcke, ligesom til Indledningssangen, havde komponeret en særdeles smuk Musik:

Du Herskerslægt paa Jorderig,
dit Scepter før med skaansom Haand!
Naar Skarers Væsner tjene dig,
saa løn dem dog med Mildheds Aand!

Du tvinger Dyret ved dit Blik,
men vis, at det var Aandens Magt,
ej blot den stærkes Ret, du fik,
og slut igjen den gamle Pagt!

I Minde blomstre frem paany
hin Tid, som Sagnet vidner om,
da hver en Skabning uden Sky
med Glæde til sin Hersker kom!

Vel er vi langt fra Edens Land,
vel ejer Jorden ingen Fred;
men alt med Fryd os tjene kan,
naar kun vor Magt er Kjærlighed!

Hele Præmieuddelingsfesten var særdeles vellykket og overværedes af saa mange af Foreningens Medlemmer, som den store Sal kunde rumme, et Vidnesbyrd om, at Foreningen med sit smukke Formaal har fundet ikke liden Tilslutning. Maatte dette varsle Foreningen en virksom og gavnrig Fremtid!

Skildring af Llanos i Sydamerika.

Ved E. T.

Ved Llanos forstaas en uhyre, omtrent 16,000 Flademile stor Slette i det nordlige Sydamerika, der gjennemstrømmes af den mægtige Flod Orinoko og dens mange Bifloder. En rejsende, som fra de Bjærge, der taarne sig op ved Kysten, første Gang ser Llanos, bliver aldeles skuffet ved Synet af den og tror at se et Hav af en umaadelig Udstrækning for sig. Jo mere han nærmer sig Sletten, desto mere skuffende bliver Billedet, thi den uendelige Slette synes at bølge sig for Øjet aldeles ligesom et af Vinden rørt Hav. Llanos danner en fuldkommen flad Slette, der kun paa enkelte Steder hæver sig til en ringe Højde; den er aldeles skovløs, naar man undtager de enkelte Mauritiuspalmer, som findes spredte hist og her, samt en Smule Krat og Skov langs med de frugtbare og til Dels opdyrkede Flodbredder. Paa Grund af den stærke Hede er denne Slette paa den tørre Aarstid næsten en Orken som Sahara; i Regntiden ligner den derimod en bølgende Græsmark. Uagtet Sletten egner sig særdeles godt til Kvægavl, laa den dog aldeles ubenyttet indtil Evropæernes Komme og vrimlede af forskjellige mere eller mindre farlige vilde Dyr. Jaguaren lurede i det høje Græs, Alligatoren og Kvælerslangen ved Flodbredderne, og i Floderne fandtes der fuldt op af elektriske Aal og Skildpadder. Evropæernes Komme bragte snart nyt Liv i disse menneskétomme Egne, der fortrinlig egnede sig til Opholdssted for de Husdyr, som de førte med sig. Store Flokke af forvildede Oxer, Heste og Muldyr tumle sig nu omkring paa Sletten, og de have formeret sig i en næsten utrolig Grad, trods alle de Farer, der true dem af Rovdyr, blodsugende Vampyrer (en Art Flagermus) og forskjellige Insekter samt Mangel paa Vand i den tørre Aarstid og Oversvømmelsen i Regntiden.

De faa Indbyggere, der ere spredte over dette store Rum, have et ikke mindre mærkeligt Præg end den Egn, der danner deres Hjem. Boligerne ligge saa vidt spredte fra hverandre, at der ofte er ti eller flere Mile fra den ene til den anden. Sadelen er i Grunden de mandlige Indbyggeres egentlige Bolig, thi deres hele Tilværelse er paa det nøjeste knyttet til de store Hjorder af Heste og Kvæg, som det er deres Opgave at vogte. For at kunne røgte dette Hverv paa en tilfredsstillende Maade maa Manden tilbringe det meste af sit Liv i Sadlen. Paa Ryggen af sin hurtige Hest iler han over Sletten, hvor der hverken findes Veje eller Stier, med samme Sikkerhed og Kjendskab til Egnen, som Sømanden sejler over det Hav, som han er fortrolig med. Grænseskjel kjendes her lige saa lidt som Veje og Stier, men trods dette ved dog enhver Hyrde nøje, om hans Hjorder græsse paa hans eget eller Naboens Omraade. Hans hele Liv hengaar under stadig Ensomhed og Virksomhed. Fra den ene Nabo til den anden er der i Reglen en Dags Rejse; kun meget sjælden faar han Besøg af en rejsende eller en vandrende Kjøbmand, og han har ingen Forestilling om alt det, der ligger hinsides hans Slette og Hjorder.

Det er en ukjendt Verden for ham, som han ikke bryder sig stort om.

Hvorledes bor en saadan Hyrde, og hvorledes lever han? Naar vi stille os paa et højt Punkt i Sletten, ville vi hist og her se smaa Grupper af Palmetræer med meget store Mellemrum. I Nærheden af enhver saadan Trægruppe, der i Landets Sprog kaldes Matas, finde vi en saakaldet Hato, Hyrdens Bolig, en meget simpel Hytte, der kun hæver sig lidt over den fugtige Grund. Hyttens Tag dannes af Palmeblade, og en Fletning af Grene deler dens Indre i to Rum, af hvilke det mindste er Kvindernes. Det større Rum er udstyret med et halv Dussin Oxehuder, samt nogle smukt lavede Stole af Bambusrør. Dette Værelse tjener baade til Modtagelse af fremmede, som Sovekammer og som Arbejdsværelse i Regntiden, under hvilken en stor Del af Sletten er oversvømmet. I nogen Afstand fra Hytten findes Corralen eller Stalden, en udstrakt Indhegning, i hvilken man driver Hjordene ind, naar de skulle tælles, eller naar de unge Dyr skulle mærkes.

Hytterne og Hjordene tilhøre i Reglen Kreoler, der bo i de paa Grænsen af Sletten liggende Stæder. Hyrderne eller Hateroerne, som de kaldes, ere derimod halvvilde Folk, der rose sig af at nedstamme fra de første Spaniere, som indvandrede i Landet, men man finder kun sjælden nogen blandt dem, der ikke har Neger- eller Indianerblod i sine Aarer. Hateroen fødes ligesom sin Fader paa Sletten, og han opvoxer ligesom denne i den fulstændigste Uvidenhed. Hans religiøse Kundskab indskrænker sig i Reglen til Overleveringer fra Fader til Søn, thi kun sjælden forvilder en Missionær sig ud i disse øde Egne.

Enhver Hytte eller Hato tjener i Reglen til Bolig for ti eller tolv Mennesker, hvis Hverv det er at vogte mange tusende Stykker Hornkvæg. Kvinderne sysle med de huslige Arbejder og dyrke et lille Stykke Jord med Majs og Mancok. Mænd og Kvinder danne en simpel og kraftig, men meget uvidende Menneskeslægt, der i Sæder, Sprog og Klædning mere nærme sig Indianerne end Spanierne. Land og Mennesker synes her ligesom gjensidig at være skabte for hinanden, saa godt passe de sammen. Mændene ere af Mellemstørrelse og af en meget kraftig Legemsbygning; de have en kort Hals og sorte Øjne, der funkle som glødende Kul. Den øverste Del af Kroppen er veldannet, medens Benene ved den stadige Riden have faaet en krum Form, ligesom ogsaa Hateroens Gang er vaklende. Hans Dragt dannes af Benklæder af Bomuldstøj, der naa lidt neden for Knæet, og en Bluse af samme Tøj, der holdes sammen om Livet af en Læderrem, i hvilken den store Machete eller Kniv stikker. Over Skuldrene bærer han den uundværlige Poncho, et forskjelligt farvet uldent Tæppe, som de spanske Amerikanere have optaget efter Indianerne, og som baade bliver brugt som Hovedpude og Kappe, ja endog som Sadel. Paa Benene bærer han Sandaler og paa Hovedet en Hue af Læder eller en Straahat. Desuden er enhver Hatero forsynet med en Lanse og den saakaldte Lasso, et langt Reb, der har en Løkke i den ene Ende, hvilken han forstaar at kaste med en forbavsende Færdighed, og som han baade bruger til at fange Dyrene af Hjorden med og tillige som et farligt Vaaben mod andre Mennesker. Hateroens største Stolthed er hans ypperlige Hest, som han forstaar at ride og tumle som en fuldendt Rytter.

En af de dygtigste Hateroer har sædvanlig Overopsynet med de andre Hyrder og med de store Hjorde af Heste og Kvæg. Enhver saadan Hjord, der i Reglen indeholder flere tusende Stykker, bliver ført af to eller tre Tyre eller Hingste, der styre de andre Dyr med en uindskrænket Magt, og hver af dem fører sin Flok fra Græsgang til Græsgang, som den ikke tillader noget fremmed Dyr eller Menneske at træde ind paa.

Brændemærkningen af Hjordene danner en særegen Fest for Hateroerne eller Llaneroerne, som de ogsaa undertiden kaldes. Lidt efter lidt blive alle Dyrene fangne ved Hjælp af Løkken paa Lassoen, der kastes om Hornene paa Kvæget og om Benene paa Hestene, og det ene Dyr efter andet føres ind i den indhegnede Coral. Kvægets Brølen, Hestenes Vrinsken samt Tyrene, der ere blevne løse og maa fanges med Lassoen, alt giver et meget livligt Billede, som Hateroen fryder sig ved. Det glødende Stempeljærns Hvislen, der høres, naar man indbrænder Mærker paa Dyrene, er som Musik for ham. Ved denne Lejlighed er han ogsaa ret i Stand til at vise sin Færdighed i Brugen af Lassoen og i at tæmme Dyrene. Han vælger sig en ung treaarig Hest, der græsser afsides fra Hjorden, og sniger sig efterhaanden nærmere og nærmere ind paa den. Pludselig kaster han Lassoen om Dyrets Hals, medens en Medhjælper kaster en anden Lasso om dets Bagben, saa at det styrter til Jorden. Han giver det derpaa nogle Slag paa Hovedet med en tyk Stok og lægger Bidselet paa det. Hesten hæver sig nu op, men i samme Øjeblik svinger han sig op paa dens Ryg. Rasende over at føle den uvante Byrde paa sin Ryg, stejler Hesten, slaar op og gjør alle mulige Forsøg paa at afkaste Rytteren, men denne sidder som fastgroet til dens Ryg, og Hateroen ved altid at hævde sit Ry som den bedste Rytter i Verden. Han lader den derpaa løbe i det stærkeste Firspring, indtil dens Kræfter ere udtømte. Dyret mærker snart, at det har fundet sin Overmand, og i Løbet af et Par Dage har han tæmmet det.

Ved Indbrændingens Fest finde Hateroerne ogsaa en ejendommelig Fornøjelse i at fange en vild Tyr ved Hjælp af to Lassoer, der bindes til to Træer, saa at den næppe er i Stand til at røre sig af Stedet. Den stærkeste Hatero griber nu fat i Tyrens Hale og trækker saa længe i denne, indtil Dyret falder om til stor Morskab for Tilskuerne. Denne grusomme Spøg

kan dog let faa en sørgelig, ubehagelig Ende, thi hvis det kan lykkes Tyren at sønderrive Lassoerne eller frigjøre sig fra deres Løkker, vender den sig rasende mod Hateroen, spidder ham paa sine Horn og gjør i et Øjeblik Ende paa hans Liv. Dette hændes ikke sjælden, men denne Hændelse gjør ikke noget videre Indtryk paa de andre Hateroer. Han er saa at sige fortrolig med Døden, som næsten daglig truer ham ved Overfald af vilde Dyr; Floden, hvori han bader sig, vrimler af farlige Alligatorer eller Krokodiller, i Sumpene lure giftige Slanger, hvis Bid i Løbet af en kort Tid kan dræbe ham. Han er omringet af Farer paa alle Sider og derfor vant til den. Naar han blot har tørret Kjød, Maniole- eller Majsmel samt Guaropo (en Slags Rom) i tilstrækkelig Mængde, bryder han sig hverken om Fortiden eller Fremtiden. Han er i det hele taget et lykkeligt Menneske paa sin Vis.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Denne Forskjel er der altid imellem Kvindens og Mandens Kjærlighed, at den, naar den en Gang har faaet Indpas hos den første, opfylder alle hendes Tankers Kilder og udelukker enhver anden Gjenstand end sig selv. Hos Manden derimod deler den Plads med alle tidligere Betragtninger og Følelser, som Fortiden endnu lod blive tilbage, og saa almægtig den end efter sin Natur maa være, kan den dog aldrig udgjøre hans hele Lykke eller hele Elendighed.

Fra Felttoget 1870 fortælles følgende pudsige Historie:

En fransk Ambulance, der blev holdt tilbage i Fangenskab af Preusserne ved Gravelotte, skaffede sig friske Levnetsmidler paa følgende Maade: En Aften paa den Tid, da General Steinmetz's Generalstab dinerede, og medens Musikken spillede lystige Melodier, saa man en Baare, som de franske Ambulancesoldater bare med stor Omhu, bevæge sig gjennem de glade Tilhøreres Rækker. Den syge, der var dødelig saaret, laa under varme Tæpper og havde Benene indsvøbte i et blødt Stof, og hans Hoved var skjult i et Uldtæppe. Foran og efter Baaren gik andre Ambulancesoldater, der vare fordybede i deres egne Tanker. De preussiske Soldater hilste den ulykkelige paa hans Vej, Skildvagterne præsenterede Gevær for ham, og Officererne bøjede deres stive Ryg for ham. Den ulykkelige saarede var ingen anden end et Faar, der var opfødt i Lothringen, og som en god gammel Kone fra Gravelotte havde solgt. Man havde slagtet det i al Hemmelighed bag ved en Brændestabel oppe paa et Loft. Og da man for at komme fra den gamle Kones Hus til Lejren maatte gjennem hele Landsbyen, havde man udgivet dette Dyr for en saaret, hvilket havde skaffet det Fjendens Hædersbevisninger. Tre Gange narrede man saaledes Preusserne. Den sidste hemmelige Transport af Levnetsmidler bestod af det halve af et nyslagtet Svin. Det nød den sjældne Ære at faa en Hilsen af en Prins. Friederich Carl og hans Generalstab rede nemlig til Siden paa Vejen for at lade det passere.

Mærkværdigt. En lille Prinsesse ved et af de smaa tyske Fyrstendømmer legede en Dag med sin Lærerinde. Pludselig betragtede hun dennes Haand og talte derpaa Fingrene paa sin egen. „Min Gud!" raabte hun forundret, „De har jo fem Fingre ligesom jeg!"

Historisk-geografisk Opgave. Forbogstaverne af efterstaaende Navne læste nedad og Endebogstaverne læste opad danne Navnene paa to engelske Admiraler: En russisk Provins, en Flod i Italien, — en By i Jylland, — en By i Holsten, — et Fyrtaarn ved England, — en Flod i Europa.

H. P. N.

Gaade:

1.

Det vokser frem af Jordens Skjød
og yder alle dagligt Brød.

2.

Saa hvas den over Jorden gaar
og fælder første Aar for Aar.

1. 2.

Snart klare Lys, snart bare Vand,
den strømmer over By og Land
og kalder første frem paa Stand.

J. P.

Opløsninger fra Nr. 26:

paa den geografiske Gaade:

L a b r a d o **r**
O r a n j **e**
L o m b a r d i e **t**
L a g o **s**
A d r i a n o p e **l**
N i a g a r **a**
D ü s s e l d o r **f**

Brevvexling.

N. N. i R. Penne der løbe løbsk kunne ikke vente at finde Plads for deres Produkter i Husvennen.

H. N. i V. Ret net, men lider dog af Mangler i Form og Indhold, saa at det ikke kan optages.

Urmager P. i S. De smaa Hjul til amerikanske Glasskærere kan faas hos C. Th. Rom & Co. for 50 Øre Stykket frit tilsendt, naar Beløbet indsendes i Frimærker eller med Postanvisning. Disse diamanthærdede Staalhjul ere ikke vanskelige at lave Skaft til, ligesom de let indsættes i Steden for beskadigede Hjul i Glasskærere, der ere fordærvede ved gjentagen Skæren i samme Ridse i Glasset, hvorved Staalhjulet, ligesom den almindelige Glarmesterdiamant, let sløves.

Ny tiltrædende Holdere kunne erholde fuldstændige Exemplarer af den hermed sluttede Halvaargang hvoraf rigeligt Forraad haves, mod Indsendelse af Bestilling ledsaget af 2 Kroner, til nærmeste Postkontor eller Boghandel.

I Anledning af, at enkelte Postkontorer have nægtet at modtage Bestilling paa afsluttede Kvartaler af det løbende Bind, bemærkes, at det er ethvert Postkontors og Brevsamlingssteds Pligt at modtage og efterkomme saadanne Bestillinger, og at enhver Klage til Udgiveren om, at noget Postkontor unddrager sig denne Pligt, vil blive indsendt til Postvæsenets Overordnede for at vedkommende kan blive draget til Ansvar for den udviste Pligtforsømmelse.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen
Udgivet af N. C. Rom.
4. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 28. Søndagen d. 8. April. 1877.

Hævneren ved Mos Sø.

Fortælling af Knud Skytte.
(Fortsat).

Hvem er du? spurgte Mikkel i en frastødende Tone.

„Mit Navn er Søren Villumsen, og jeg bor hist ovre i Gaarden der. Den ene af jer bliver altsaa min Nabo, og jeg tænker, at vi skal komme godt ud af det sammen."

„Vi kan ellers godt hjælpe os selv", sagde Mikkel i samme frastødende Tone som før.

„Det skal du ikke sige," tog Jørgen List Ordet og plirrede med Øjnene. „Naar Manden vil hjælpe os, saa var det en Skam at skyde hans Haand til Side."

Søren blev altsaa og hjalp dem, indtil de vare færdige.

Da der ikke var mere at bestille, gik Jørgen og Mikkel ind. De sagde ikke saa meget som Tak til Søren, men lod ham blive staaende paa Stenbroen.

Han vendte sig om og gik hjem.

Imidlertid havde ingen bekymret sig videre om den lille Hedevig, der, medens de andre vare sysselsatte med Indflytningen af Bohavet, havde givet sig til at løbe omkring paa Heden. Da Søren Villumsen gik hjem, mødte hun ham og havde Haanden fuld af vilde Blomster.

„Goddag, fremmede Mand!" sagde hun, i det hun med sin ledige Haand strøg de lange hørgule Lokker fra sit lille kjønne, rødmussede Ansigt og saa paa ham med et Par klare, blaa Øjne.

Søren var bleven en Smule modfalden over den kolde Modtagelse og lignende Affked, Mændene havde givet ham; men det venlige Barns frimodige Tiltale gjorde ham atter glad.

„Goddag, min lille Pige"! svarede han og standsede; „du har nok været ude at finde Blomster?"

„Ja, dem holder jeg meget af. Kan du sige mig, hvor der er mange"?

„Ja, vil du gaa med mig ind i Skoven, saa skal vi finde saa mange, du ønsker."

„Ja, nej — det er vel ikke værd i Dag," svarede hun tøvende, „for de ved ikke, hvor jeg er bleven af; men vi kan jo gaa der ud en anden Dag".

„Det var ret, min Pige! det er heller ikke værd, naar dine Forældre ikke ved det; men hjemme har jeg en lille Dreng, som vel bliver din Legekammerat herefter, han kan hjælpe dig at sanke Blomster".

„Bor du i denne Gaard?"

„Ja, jeg gjør."

„Har du ingen Smaapiger?"

„Nej."

„Hvad hedder Drengen?"

„Han hedder Villum."

„Og mit Navn er Hedevig. Ja, det var da godt, du havde en Dreng — Mikkel har slet ingen Børn — men jeg vilde dog hellere, du havde haft en lille Pige. Hils Villum fra mig, der har du et Par Blomster til ham — og nu maa jeg hjem. Farvel!"

„Farvel, lille Hedevig!"

Søren Villumsen blev staaende og saa efter hende, medens hun som en Lysalf ilede hen over Agrene til sin Faders Gaard.

Da han kom hjem til sin Kone, tænkte han kun paa det sidste og behagelige Møde; det mindre behagelige med Mændene havde han glemt.

„Det var da et yndeligt Barn, Mo'r" sagde han — „kjønne Øjne, kjønne røde Kinder med Smilehuller i, kjønt Væsen, og saa naturligt og snaksomt! Naar jeg ser saadan en lille Pige — eller en lille Dreng," tilføjede han ved Tanken om Villum, „saa kan jeg bedre forstaa, at Mennesket er skabt i Guds Billede."

„Det er jo alle Mennesker, maa vi tro, men det er vel ikke alle Mennesker, vi lige let kan se det paa eller tro det om", svarede Signe.

„Jeg kan tro, at Folk, der er Fader og Moder til et saadant Barn, kan ikke være saa overhaands slemme," sagde Søren Villumsen, der endnu ikke vidste, at Hedevig kun var Jørgens og hans Kones Plejedatter.

„Var de gamle ikke flinke Folk?" spurgte Konen.

„Aa, det kom mig bare for, at de helst vilde passe sig selv, og det har de jo Lov til; men det er jo heller ikke sagt, at Folk skal tykkes saa godt om hinanden, den allerførste Gang de ses. Vi bliver nok kjendt; jeg skal saamænd ikke gjøre dem andet end godt."

„Nej, det var Synd andet, Søren. Det er altid tungt for dem, der skal begynde, og vi kan maaske være dem til Nytte i visse Henseender. Hvis det er fattige Folk, saa vil de faa noget at gjøre med Odegaarden. Bare de kunde komme over det!"

„Nej, de er vist ikke fattige Folk", sagde Manden, „og det kan vi jo ogsaa vide deraf, at de er fra et andet Gods og maa have kjøbt sig fri for Fødestavns Tiltale, noget, som ikke mange Bønder kan gjøre i disse Tider. De havde ogsaa Flyttegods i svær Mængde, og det var altsammen splinternyt og jævnt, meget bedre, end vi nogen Tid har haft det. Men jeg taler kun om Jørgens, den andens Gaard har jeg ikke været i. Den lille Pige var ogsaa saa pænt klædt paa; hendes Klæder var af tærnet Kræmmertøj, og hun havde Snørestøvler paa. Der var noget fint, næsten noget fornemt ved hendes Udseende og Paaklædning."

„Gud ske Lov, der er Udsigt til, at de kan faa det godt!" sagde Konen.

Tiden gik, og Søren Villumsens Ord, at de ny Folk vist helst „vilde passe sig selv", viste sig at være fuldkommen rigtige. Hverken Jørgen List eller Mikkel Pranger søgte Omgang enten med Søren Villumsen eller andre i den nærmeste Omkreds, og den Glæde, som den skikkelige Søren og hans Kone havde lovet sig af Naboskabet, fik de ikke. Tjenester forlangte de nysankomne aldrig, de indbød ikke nogen til sig om Julen eller paa andre Tider af Aaret, da Folk pleje at holde Sammenkomster, og naar andre indbød dem til deres Gilder, saa kom de ikke. Dette kunde ikke godt opfattes som Sparsommelighed, men som Tegn paa, at de ansaa sig for bedre i Sammenligning med andre. Mødte Søren eller Signe tilfældig nogen af dem, saa var det ikke mere end Goddag og Farvel. De ny Folk i Odegaarden „passede fuldstændig sig selv."

Sørens anden Formodning, at de vist maatte være velhavende Folk, slog ogsaa lige til. Ja, de vare vel snarere hvad man kunde kalde rige; thi alt hvad der var nødvendigt til Gaardenes Drift: Kreaturbesætning, Avlsredskaber, Saakorn o. s. v., blev strax uden Anstrængelse eller Pengelaan skaffet til Veje, og det var altid Kjærnekram, der kjøbtes. Bygningerne bleve udbedrede og satte i forsvarlig og pyntelig Stand, navnlig hvad Stuehusene angik. Ja, Jørgen List anlagde endogsaa en Have med Frugttræer og Blomster og med et forsvarligt Stendige om, og han lønnede Herregaardens Podemester for at passe den i sin Fritid. Agerbruget blev der sat mere Kraft paa, end Bønder almindelig kunde raade over i de Tider, og der var ikke gaaet mange Aar, inden Odegaardene vare de bedst drevne, anseligste og mest velbyggede Bøndergaarde i Højlunds Skovegne.

Naar jeg siger, at Odegaardsfolkene slet ingen Omgang holdt med nogen af deres Naboer, saa var der dog et Menneske — foruden Hedevig, der daglig var sammen med sin Legekammerat Villum — for hvis Vedkommende der maa gjøres en lille Undtagelse. Denne ene var Jørgens Kone Trine, en forkuet og frygtsom lille Ting, men en inderlig god og retsindig Kvinde. Hun havde følt sig tiltrukken af Signe strax ved deres første Møde, som skete tilfældig, og vilde gjærne holde stadig Omgang og pleje Venskab med hende, men turde ikke af Frygt for sin Mand, der ikke kunde lide det „skinhellige Stodderpak", som han benævnte sine gudfrygtige og redelige Nabofolk. Men at tage en lille Smule paa egen Haand, naar Manden ikke var hjemme, kunde der da ingen Synd være i, mente Trine, eftersom hun havde intet ondt, men kun lutter godt i Sinde dermed, og hver Gang Jørgen var fraværende, tog Trine sit Kastetørklæde frem og slog det over sit skrøbelige Hoved, fik Strikketøjet mellem Hænderne og trippede over til Søren Villumsens for at tilbringe en Timestid hos disse gode Mennesker, i hvis Selskab hun befandt sig saa godt, og fra hvem hun altid vendte trøstet og oplivet tilbage. Der var saaledes, hendes Mand uafvidende, altid en god Forstaaelse mellem hende og Nabofolkene.

Men det er nok paa Tiden, at vi ogsaa lære Jørgen List og Mikkel Pranger noget bedre at kjende.

Jørgen var en lille undersætsig, hjulbenet Mand med et sortsmudset markeret Ansigt, tynd Ørnenæse og urolige, men kloge, gjennemborende Øjne. Hans Stemme var noget hæs og pibende, og han gjorde i det hele et ubehageligt Indtryk, især paa Mennesker af en ædel og human Tænkemaade. Saadanne befandt sig stedse ilde under Virkningen af hans lurende Slangeblik, og naar de havde noget at forhandle med ham, skyndte de sig at blive færdige og komme bort fra ham snarest mulig.

Hans Nabo og Stalbroder Mikkel Pranger var høj og slank, havde lyst Haar og Skjæg, en tyk hængende Underkæbe, store fremstaaende Øjne, som han altid havde ondt i, og som han idelig tørrede med Bagen af sin Haand. I Ørerne havde han Blyringe, og — fristes jeg til at spørge —: hvorfor var der ikke lagt en forsvarlig Jærnring i hans Næse?

Var det ikke farligt at lade et saadant vildt Dyr gaa løst? Thi der var meget i ham af Ulvens Natur, og han havde Mod paa at følge og tilfredsstille den.

Disse to vakre Naboer udfyldte altsaa gjensidig hinanden. Den ene var snedig, undersundig og lumsk, medens den anden var hensynsløs forvoven; men begge mødtes de i èt: umættelig Begjærlighed og Havesyge.

Der blev talt en Del om dem mellem Mand og Mand.

Man lagde Mærke til, at ingen af dem gik hverken i Kirke eller til Alters. Hvordan mon det kunde være? Vare de rene Hedninger? Gudsfrygt var ellers noget, som stod højt i Agt der paa Egnen. Folket havde gjennemgaaet og lidt saa meget, og under Modgangen ydmyges Hjærtet og vender sig til Gud. Det syntes ikke, at den havde haft samme Virkning paa disse to — havde de intet lidt? Vare de ikke taknemmelige for Fredens Velsignelser? Man fristedes til at tvivle derom.

Saa var der det paafaldende ved dem, at naar de andre Folk „drog til Hove", saa blev Jørgen List og Mikkel Pranger som oftest hjemme; man saa dem næsten aldrig paa Hovmarken. Og naar det kom til Stykket, var der dog ingen, der stod sig bedre med Forvalter, Skriver, Ride- og Ladefoged, end de. Hvordan kunde det hænge sammen? De maatte rimeligvis være i Besiddelse af mange Penge og havde maaske bestukket nævnte deres Foresatte. Ja maaske. Der var jo ogsaa andet, der tydede paa, at de havde bragt Rigdom til Ødegaardene.

De omgikkes daglig og stak Næbene sammen ved enhver Lejlighed; for de vare gode Venner, og der var ogsaa paa deres Vis en Slags Troskab i Venskabet.

Det var en Aftale imellem dem, at for at holde Grunkerne sammen skulde Mikkel Pranger ægte Hedevig, naar hun var bleven voxen, og hvis det føjede sig saadan, havde Jørgen List ogsaa betænkt at ville testamentere sin Plejedatter alt hvad han ejede.

Denne Pagt kjendte Hedevigs Plejemoder ogsaa, men den var hende imod, og hun ønskede oprigtig, at den aldrig maatte blive fuldbyrdet, fordi hun vidste, hvilket ondt og modbydeligt Menneske Mikkel Pranger var; hun haabede og bad til Gud, at Bestemmelsen mellem Mændene paa en eller anden Maade maatte blive forstyrret i rette Tid, og hendes elskede Plejedatter derved reddet fra at kastes som et villieløst Offerlam i Ulvens Kløer. Men der vilde da hengaa en Del Aar, inden der kunde tænkes derpaa, og i denne Mellemtid kunde der ske baade det ene og det andet.

Da Hedevig flyttede med sine Plejeforældre til Højlund, var hun kun otte Aar, saa Mikkel Pranger fik Lov til at bie en Stund, inden han naaede sine Ønskers Maal. Hun gjorde snart Bekjendtskab med Villum og kom til at holde grumme meget af ham, og jeg tvivler om, at hun nogensinde fortrød, at „det var en Dreng og ikke en lille Pige", som hun havde sagt til Søren Villumsen. Det ligger nær at antage, at Forholdet mellem Børnene var Jørgen List imod, og det var ogsaa Tilfældet; maaske ogsaa han tænkte paa at forbyde det. Men saa en Dag kom Hedevig løbende forpustet ind i Stuen og raabte: „Fa'er! Mo'er! Villum kan baade læse og skrive, og jeg vidste ikke en Gang, hvad det var, før han viste mig det. Han maa da tro, at jeg er grulig dum. Maa jeg ikke ogsaa lære at læse og skrive?" Jo, men hvem skulde lære hende det? Hverken Jørgen List, hans Kone eller Mikkel Pranger vare i Stand dertil; Jørgen indsaa dog, at det maatte være en Slags Fordel for hende at faa det lært, og derfor fattede han den Beslutning at lade Børnene være sammen, saa meget de lystede. Det skete ogsaa, som han havde ventet; Villum paatog sig uopfordret at være Hedevigs Skolemester, og da hun var baade meget lærenem og lærvillig, saa bragte hun det i Løbet af et Aarstid saa vidt, at hun var lige saa færdig i Læsning og Skrivning som hendes Lærer. De havde selv truffet den Aftale for Vinterens Vedkommende, at hver anden Aften skulde Hedevig komme over og sidde sit Aftensæde hos Villum, og hver anden Aften skulde han komme over i den anden Gaard og sidde sit Aftensæde hos Hedevig, og for „Lærdommens Skyld" fandt Jørgen List sig i denne Aftale. Naar de vare sammen hos Hedevigs Plejeforældre, og de læste højt af Bibelen, Postillen eller Legendebogen, havde de en udmærket Tilhørerinde i Moder Trine, der jo ikke selv kunde læse, og som fandt stor Trøst i at lytte til de glade Juletidender, der lød fra Børnenes Læber. Jørgen List besværede dem aldrig med sin Nærværelse, thi han brugte altid den Skik, naar han var hjemme, at saa snart hans Dagværk var endt, og han havde spist sin Nadver, saa gik han i sin Seng; hvad der stod i Bøgerne, brød han sig ikke om.

Saaledes gik det om Vinteren; om Sommeren var det anderledes. Da var det kun sjældent, Bøgerne kom frem, hvorimod der blev læst saa meget desto flittigere i Naturens store Bog. Ogsaa her var Villum den vejledende, hvilket jo var rimeligt, eftersom han var saa godt kjendt og kunde hele deres lille Æventyrland udenad. Han vidste, hvor der voxede de fleste og skjønneste Blomster, og hvor Fuglene havde deres Reder; han kjendte enhver Sti og ethvert mærkværdigt Sted i Skoven og tiltroede sig selv, at han umulig kunde gaa vild"; men det kunde han dog, som vi nu skulle høre.

Det var den anden Sommer, Hedevig tilbragte i Selskab med sin Legebroder, da Søren Villumsen en smuk Søndag Eftermiddag paatog sig at passe Krea-

turerne for Villum, og Børnene fik Lov til at gaa ind i Skoven og blive der til Aften, om de havde Lyst dertil. Først eftersaa de Fuglerederne for at se, om der var kommen Unger, men tog dem ikke i Haanden, hverken Æggene eller Ungerne, hvor saadanne fandtes; de vidste nemlig, skjønt vist ingen havde sagt dem det, at her gjaldt den Lov: „nok se, men ikke røre“, og de respekterede den. Derefter sankede de Blomster og bandt Kranse, og fandt de et modent Jordbær, saa puttede de det i Munden. Tilsidst gik de ned til Bredden af Mos Sø og samlede Muslinger og glatte Stene, som Hedevig kom i sit Forklæde. Villum gjorde Ænder af Siv og lod dem svømme ud i Søen og drive for den sagte Høstvind, der just bar fra Land, og de bleve staaende og stirrede efter dem, indtil de ikke kunde øjne dem mere.

(Fortsættes).

Fra Gangesfloden.

De fleste mindes vist fra Skoletiden en Flod ved Navn Ganges. Denne Flod er en af de største i Asien og flyder gjennem et over 400 Mil langt Løb

Ved Gangesflodens Bredder i Benares.

fra Himmalaya-Bjærgene — de højeste i Verden — gjennem hele Forindien, indtil den falder ud i den Bengalske Bugt. Ganges er sikkert en af de mærkeligste Floder paa Jorden, ikke alene fordi den gjennemstrømmer et rigt og afvexlende Landskab, gjennem nøgne Klippelande og rige frugtbare Egne, under den glødende Sols Bælte, men ogsaa fordi den af Hinduerne, Indiens Beboere, anses for en hellig Flod, hvis Vande rense for enhver Synd. Hinduerne tro paa Sjælevandringen, hvorved man antager, at Menneskenes Sjæle ved Døden gaa over i forskjellige Dyrs Legemer, indtil den renset og lutret tilsidst forenes med Guddommen. Men de, som dø ved Ganges Bredder eller før Døden drikke af dens Vand, tror man vil undgaa Sjælevandringen og strax indgaa til Sjælenes Ophav. Derfor er der stedse utallige Pilegrimsvandringer til den hellige Flod, ligesom man bærer de døende til dens Bredder og dykker dem i dens Vande og overgiver Liget til Bølgerne. Læserne have allerede i dette Binds Side 148 læst om den uhyggelige Maade, hvorpaa de menneskelige Levninger behandles i Indien, hvorfor vi her skulle forbigaa nærmere Omtale af Gangesfloden som Indiens Kirkegaard.

Naar man tænker over den religiøse Betydning, som denne hellige Flod har for alle rettroende Hinduer, saa forstaar man, at de talløse Valfarter der finde Sted til den, maa give dens Bredder et eget Udseende. I Virkeligheden er der ogsaa paa disse mangfoldige Steder anlagt prægtige Haver og Alleer og rejst prægtige Templer til Brug for Pilegrimmene, som komme indtil Hundreder af Mile borte fra for at bade sig i Floden — og stundum for at blive ædte af de mange Krokodiller, der have hjemme i den; men dette gjør ikke noget, da Sværmere anse dette for den højeste Lykke, der kan vederfares dem. Vort Billede i Dag viser et af disse Valfartsteder i den store Hovedstad Benares, der ligger i den overordentlig frugtbare og veldyrkede Provins af samme Navn, bygget i en Halvkreds paa den venstre Bred af Ganges.

Det penselörede Hussama Svin.

Benares, hvis Indbyggerantal omtrent er saa stort som Kjøbenhavns, hører til Indiens største og mærkværdigste Stæder og staar i saadant Ry for Hellighed, at den er Hinduernes mest ansete Valfartssted ved Floden, at mange fjærnt boende rige Hinduer rejse hertil for at ende deres Dage her. Døden i den hellige Stad, tro de, fører dem ind til den evige Fred. Staden frembyder et herligt Skue set fra Floden. Et Virvar af høje Huse, Indernes Templer („Pagoder" hvoraf der findes over 1000) og Muhamedanernes Gudshuse („Moskeer") med deres slanke gyldne Taarne „Minareter" hvoraf der findes henved 360, udbrede sig for Øjet højnende sig op ad Bredden, afvexlende med herlige Trægrupper og Masser af blomstrende Buske, der yppigt hænge ned over Byens Mure. Langs Byen er bygget store Stenbolværk

som uhyre Trapper, de saakaldte Ghâts, der i en halv Mils Længde tildække Bredden. Bag ved hæver sig Tempel ved Tempel, Pallads ved Pallads, medens hist og her et mægtigt Træ eller en enkelt Kokuspalme knejser i den varme Luft. Om Morgenen rører sig et vrimlende Liv paa disse Ghâts. Skarer af indfødte bader og vasker, spøger og lèr, medens blomsterkransede Hinduer hente det hellige Vand af Floden og lade sirlige Kjæder af en Art hvid Jasmin flyde ned ad dens glatte Spejl, som kun kruses af de roende Baade eller nu og da af et mægtigt Plask fra en Krokodille, de saakaldte „Gavialer". Naar Solen stiger, værner man sig mod dens Straaler med mægtige Solskjærme. Vort Billede viser en saadan Scene af det indiske Folkeliv ved Flodbredden i Benares, der vilde være et jordisk Paradis, naar ikke den brændende Sommerhede og de kvælende Uddunstninger fra Ligbrændingspladserne, saa vel som fra den tætbyggede, smudsige indre fattige Del af Staden ikke fremkaldte forfærdelige pestagtige Sygdomme (Kolera), ligesom Klimaet i det hele ofte gjør Opholdet i denne Del af Indien yderst usundt og pinligt.

Svinet.

Ved E. T.

Naar Læserne kaste et Blik paa medfølgende Billede, ville de sikkert strax kunne opdage, at de to Dyr, der findes i Forgrunden paa det, maa være Svin. Det er vel ikke vort almindelige eller tamme Svin, som her er fremstillet, men de ligne dog dette Svin saa meget, at man strax kan se, at det maa være nære Slægtninge af det. De Svin, som Læserne se paa Billedet, ere de saakaldte hvidskjæggede eller japanesiske Svin, der have hjemme i Japan. Dette Svin, der efter al Sandsynlighed er Stamfader til den lille, tamme Race, som er kjendt under Navn af det kinesiske Svin, har et temmelig langt Hoved og smaa Ører, der ere stærkt haarede. Dets Farve er mørkebrun, paa Bugen hvidlig, og fra Munden løber der en lys Stribe op over Kinderne. Det er nær i Slægt med det almindelige Vildsvin, som vi en Gang senere skulle fortælle Læserne lidt om. Baade det hvidskæggede Svin, det indiske Svin, Papusvinet samt Busksvinet og det penselørede Svin, der begge have hjemme i Afrika, leve alle i vild Tilstand under lignende Forhold som det almindelige Vildsvin. De lade sig dog meget let tæmme og ere derfor blevne holdte som Husdyr fra de ældste Tider hos forskjellige Folk. Busksvinet og det penselørede Svin, der har faaet Navn efter de Haarpensler, der sidde paa Enden af Ørene, ere sandsynligvis Stamfædre til de tamme Svin, der ere saa almindelig udbredte over hele Verden som Husdyr. En stor Del af de Racer af tamme Svin, som vi have her i Evropa, nedstamme dog efter al Sandsynlighed fra det almindelige Vildsvin. Alle de forskjellige Afarter af Svin her i Evropa kunne henføres til to Hovedgrupper, nemlig det lille Svin med opretstaaende Ører og uden Manke og Svinet med store Ører og Manke; fra det første nedstamme de forskjellige Racer i Sydevropa og fra det sidste de i Nordevropa. Disse Racer falde atter i en Mængde Afarter, af hvilke de ungarske, de polske, det tyske og det engelske Svin ere de vigtigste. Det sidste er især mærkværdigt ved den store Vægt (1000—1200 Pund), det kan opnaa. Dette Svin har i fedet Tilstand ofte en saa tyk og uformelig Krop, at det næsten slet ikke ligner det almindelige Svin.

Vort Billede viser en Afart af det penselørede Svin, som lever i Abyssinien og der kaldes Hassama-Svinet. Det lever for en Del af Aadsler, men fortærer ogsaa Planteføde, særligt Bananblade, som det holder meget af. Tegningen viser en Han og en Hun i et abyssinisk Landskab med dets kraftige Plantevæxt.

I Kina drives Svineavlen efter en stor Maalestok, og da Opdrætterne der holde paa, at Fedesvin skulle røre sig saa lidt som muligt, bære de, naar det er nødvendigt at forlade et Sted, deres kjære Smaadyr i et Slags Bærestole. Kjødet af dette Svin er næsten uspiseligt efter Evropæernes Smag. De tamme Svin, der leve i Siam, nedstamme fra det indiske Svin, der er udbredt over hele Sydasien og alle Sydhavsøerne. Ved Opdagelsen af disse Øer fandt Evropæerne store Flokke af Svin hos de indfødte, især paa Venskabs- og Selskabsøerne. De tamme Svin i Amerika falde sammen med Racerne i de andre Verdensdele, da de alle ere indførte Dyr. Der er næppe noget Sted i Verden, hvor Svineavlen drives efter en saa storartet Maalestok som i Nordamerika, især i Egnen om Cincinnati, hvor en Mængde Landmænd have deres vigtigste Indtægt i at fede eller mæske Svin. Derfor findes der ogsaa flere storartede Svineslagterier, i hvilke Dampkraften spiller en vigtig Rolle. Ogsaa her i Danmark er Svineavlen af ikke ringe Vigtighed, og der udføres en stor Del levende Svin samt Flæsk herfra.

Svinene ere Husdyr saa højt mod Nord, som der drives Agerdyrkning; den mangesidige Nytte, som man har af dette Dyr er saa godt kjendt af Læserne, at den ikke behøver at omtales her. I de sydlige Lande leve de tamme Svin mere i det fri. De Svin, der sættes paa Sti, blive større og federe end de andre, men tillige svagere og udsatte for flere Sygdomme. De Svin, som leve det meste af deres Liv i det fri, ere som oftest mere højbenede og magrere samt tillige mere kraftige og modige. I Amerika opdrætter man ofte Svin i Skovene, hvor de nære sig af Træernes, især Egetræernes nedfaldne Frugter. I gamle Dage, da de store Skove her i Landet dannedes af Egetræer, fedede man Svinene ved at drive store Flokke af dem ind i Skovene, hvor de snart bleve fede ved at æde de nedfaldne Agern

(Egens Frugter). I flere Provinser af Rusland samt i Donaufyrstendømmerne, Grækenland, Italien, Spanien og det sydlige Frankrig bruger man endnu denne Opdrætningsmaade. I Norge og Sverrig løbe Svinene paa de fleste Steder hele Sommeren om i det fri efter egen Lyst, hvert for sig med et lille, trekantet Træaag om Halsen for at hindre dem fra at trænge ind paa indhegnede Marker. I Spanien findes de endog højt oppe paa Bjærgene, paa Sjerra Nevada saaledes endog til en Højde af 8000 Fod over Havet.

Man har tidligere med Urette troet, at Snavs og Smuds vare nødvendige Betingelser for Svinets Velbefindende, men nyere Erfaringer have godtgjort, at det trives bedre, jo mere renligt det holdes. De, som opdrætte Svin efter en større Maalestok, indespærre dem derfor ikke mere i smudsige og snævre Svinestier, men holde dem i store, luftige Rum, der let kunne renses. Herved opnaar man at faa langt sundere og kraftigere Husdyr.

Det tamme Svin viser kun ringe Hengivenhed for Mennesket. I enkelte Tilfælde kan det endog blive farligt, ja man har flere Exempler paa, at det er trængt ind i Stuer, har revet spæde Børn ud af Vuggen og har bidt dem, ja endog aldeles opædt dem. Man har ogsaa haft Exempler paa, at Flokke af halvvilde ungarske og serbiske Svin have opædt voxne Personer. At Svinet paa den anden Side kan afrettes, ved man af mange Kjendsgjerninger. En Skovfoged havde saaledes en Gang et lille kinesisk Svin, der kom, naar han kaldte, løb efter ham som en Hund og kunde gjøre mange Kunststykker, blandt andet anstille sig død. Da Ludvig den 11te en Gang var syg, lykkedes det et opfindsomt Hoved blandt hans Hofmænd at bringe ham til at le ved at fremføre Svin, der vare iklædte en meget pudsig Dragt, og som dansede under en uafladelig Grynten. I London blev der en Gang fremvist et Svin, som kunde læse, det vil sige lægge store Bogstaver sammen, saa at de dannede opgivne Ord; det kunde ogsaa angive hvad Klokken var, naar man holdt et Ur for det o. s. v. Englænderne have ogsaa afrettet Svin til Jagt, til at trække Vogne og til at ride paa. Det er mærkeligt, at Svinets Had til Hunden gaar saa vidt, at det aldrig vil røre Hundekjød, skjønt det ellers gjærne æder Aadsler.

Det tamme Svin er i det hele altædende; kun vender det sig fra nogle enkelte Planter, og skarpe Krydderier kunne endog blive dets Død. Paa Antillerne gjør det megen Nytte ved at udrydde giftige Slanger. Paa Sukkerrørsmarkerne i Nordamerika bruger man ligeledes Svinene til at tilintetgjøre de farlige Klapperslanger. Saa snart Svinene nemlig faa Øje paa disse Slanger, styrte de sig ind paa dem og æde dem uden at tage Skade af Giften, som deres tykke Fedtlag værner dem mod. Naar Svinet rører sig for lidt, bliver det paa kort Tid stift i Ryggen og tilsidst saa hjælpeløst, at Rotterne kunne gnave dybe Huller i dets Ryg. Man har haft Svin, der have opnaaet den store Vægt af 1275 Pund.

Svin, der bruges som Tillægsdyr, maa have temmelig frit Spillerum. Efter at have gaaet drægtig i 16 til 18 Uger føder den tamme So, sædvanlig to Gange om Aaret, 4 til 6, undertiden ogsaa 11 til 15, ja i sjældne Tilfælde endog 20 til 24 Grise. Soen viser i Reglen kun ringe Omhu for dem, ja, naar den talrige Yngel bliver den til for stor Møje, æder den endog undertiden sine egne Grise. Ungerne patte i fire Uger; derpaa tager man dem bort fra Soen og opdrætter dem med lette Næringsæmner. Væxten gaar rask for sig, og Svinet er allerede avledygtigt i den 8de Maaned. Det tamme Svin er udsat for flere Sygdomme og plages meget af forskjellige Indvoldsorme, f. Ex. Blæreorme (Tinter) og Trikiner, om hvilke vi en anden Gang skulle fortælle Læserne lidt.

Den ventende.

Ved Hytten lav og lille, ud til den vaade Strand,
der man hver Aften silde en Kvinde skue kan,
der sidder hun sørgmodig med Blikket over Sø,
som spejdede hun efter en fjærn og ukjendt Ø.

Der sidder hun og venter paa den elskede Søn,
som drog fra Hjemmets Arne, saa ung og saa kjøn,
hun ventet har i Aaringers henrullende Flok,
end sidder hun og venter med graanende Lok.

Den Gang da han fra Hjemmet og Moderen drog bort,
da mente han, at Skilsmissens Tid var saa kort:
„Naar blot du til Vorherre opsender din Bøn,
saa fører han til Havnen din eneste Søn."

„Ej skal du vente længe, før du mig har igjen,
om ellers jeg kan gjøre mig Lykken til Ven.
Snart vender jeg tilbage med Gods og røden Guld,
som jeg med Flid har vundet af Jordens mørke Muld."

„Da skal du ikke mere i fattig Kjole gaa,
o nej, min lille Moder, det kan du vel forstaa;
jeg klæder dig i Fløjl og det hvideste Lin,
og ingen fornem Frue skal blive mere fin."

„Saa flytter vi fra Hytten her ved den kolde Strand,
hvor Bølgen skummer op mod Breddens hvide Sand.
Vi bygger os en prægtig, en stolt og dejlig Gaard;
ja, du kan tro, vi leve skal i herlige Kaar!"

Saa vinked han fra Baaden Farvel mod Hytten ind,
hvor nu hun stod saa ene med Taarer paa sin Kind,
saa styred Skibet ud fra den hjemlige Havn,
hun ene stod tilbage med Længsel og med Savn.

Og Dagene henrulled fra Aar og til Aar,
end sidder hun saa ene med graanende Haar,
hun folder sine Hænder til varm og stille Bøn
og beder som en Moder for sin elskede Søn.

„Maaske han alt i Morgen fra Rejsen vender hjem;
end lader jeg ej Sorgen faa Døren paa Klem."
Saa tænker hun ved Morgen, naar Solens varme Glød
helt underfuld opstiger af Havets svale Skjød.

Saa tænker hun om Kvælden, naar Maanen fjærnt og nær,
forsølver Søens Bove med sit rolige Skjær.
Saa gaar hun til sin Hytte — vel er hun mod i Hu,
dog svigted Haabets Engel hende aldrig endnu.

Som Stjærnen, der sig spejler i den rolige Sø,
saa er det og med Haabet, der aldrig kan dø.
Om Stjærnen end forsvinder i Morgenrødens Væld,
saa blinker den dog ligefuldt atter i Kvæld.

Henriette G.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Alle Mennesker have Øjeblik, hvori Klogskaben falder dem til Byrde. Udmattet af Vejens Besværlighed og af Kulden udstrækker man sig da i Ly af den første Solstraale, der trænger gjennem Skyerne, man hengiver sig til den behagelige Døsighed, der kommer over en, og naar en forbigaaende underreter en om, at det er Døden, der nærmer sig, saa svarer man ham, at det er ligegyldigt.

En Fiffikus. En Ungarer og en Østerriger traf sammen i et Bad, der var dem forordnet, da de begge havde en lidende Fod, der skulde gnides med Flonel. Opvarteren gned først Østerrigerens Fod, og denne kunde næppe holde sig fra at skrige, saa ondt gjorde det. Da Turen kom til Ungareren, udholdt han Gnidningen med megen Anstand og røg velbehagelig sin Pibe, medens Operationen stod paa. Da Opvarteren havde fjærnet sig, kunde Østerrigeren ikke tilbageholde sine Lovtaler over hans Fasthed, men Ungareren svarede med et triumferende Smil: „Ja, jeg tog ham ordentlig ved Næsen; det vár den sunde Fod jeg gav ham at gnide paa!"

Godt Raad. „Naar De vil ryge her," raabte en Haveopsynsmand til en spaserende, „vil De saa behage enten at tage Cigaren af Munden eller gaa et andet Sted hen!"

Vejrforandring. „Regner det altid hos jer"? spurgte en rejsende en skotsk Bonde. — „Nej", svarede denne, „somme Tider sner det ogsaa".

For nært Slægtskab. En Kone kjedede stadig sin Mand ved idelig at tale om, at hun snart ventede at dø. „Naa, siden du endelig vil dø," sagde Manden til sidst, „saa giv mig i det mindste et godt Raad og sig mig, hvem jeg saa skal gifte mig med." — „Med Fandens Oldemo'er," udbrød Konen opbragt, „hun vilde passe for dig." — „Nej," svarede Manden koldblodig, „hun er i for nær Familie med dig."

Medfødt. En Underofficer pralede en Gang af sin umaadelige Færdighed i at svømme. „Det er ganske naturligt", svarede en af hans Tilhørere, „en Blære kan altid svømme."

Kuglen. En Soldat havde i Slaget ved Fredericia faaet en Kugle i Skuldren og blev bragt paa Sygestuen, hvor Lægerne i flere Dage sysselsatte sig med at undersøge Saaret, hvad der naturligvis foraarsagede Soldaten ulidelige Smerter. Endelig tabte han Taalmodigheden og spurgte, hvad de søgte om. „Naturligvis efter Kuglen", svaredes der. — „Saa skulde De da ske en Ulykke", udbrød Soldaten opbragt; „hvorfor sagde De mig ikke det strax? Kuglen ligger jo i min Buxelomme"!

Geografisk Gaade. Forbogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, og Endebogstaverne, læste opad, danne Navnet paa en dansk Konge og hans Tilnavn: en By i Jylland — en Flod i Schweitz, en By i Italien, — en By i Tyskland, — en By i Lilleasien, — en Biflod til Rhinen, — en Bjærgkjæde i Evropa, — en By i Sjælland.

H. S.

Firkantet Nød: Af 2 E, 2 I, 2 S, 2 Æ, 2 Ø, 2 R, 1 D, 1 G, 1 L og 1 N dannes fire Ord, som læste fra oven og fra venstre give Løsningen paa følgende Gaade:

Det første er et lille Land
i Kattegattets Vande,
hvor fordum andet sad paa Strand,
som Gud med Krans om Pande;
af tredje mindst der findes to,
hvorfra man Ting kan dømme;
det Ord, som naar til Hjærtets Bo,
maa gjennem fjerde strømme.

p.

Stavelsegaade:

1.

Jeg forvexles tit med Ære,
er det kun, naar du kan bære
mig med Ret og Skjæl.

2.

Frem saa klar og frisk jeg bryder,
paa min Vej jeg kvæger, fryder,
kjender du mig vel?

1. 2

Fordum var jeg stor og mægtig,
fordum var jeg rig og prægtig;
gammelt er mit Navn.
End jeg staar, mens Tiden rinder,
aldrig dør de gamle Minder,
som jeg har i Favn.

Opløsning fra Nr. 27:

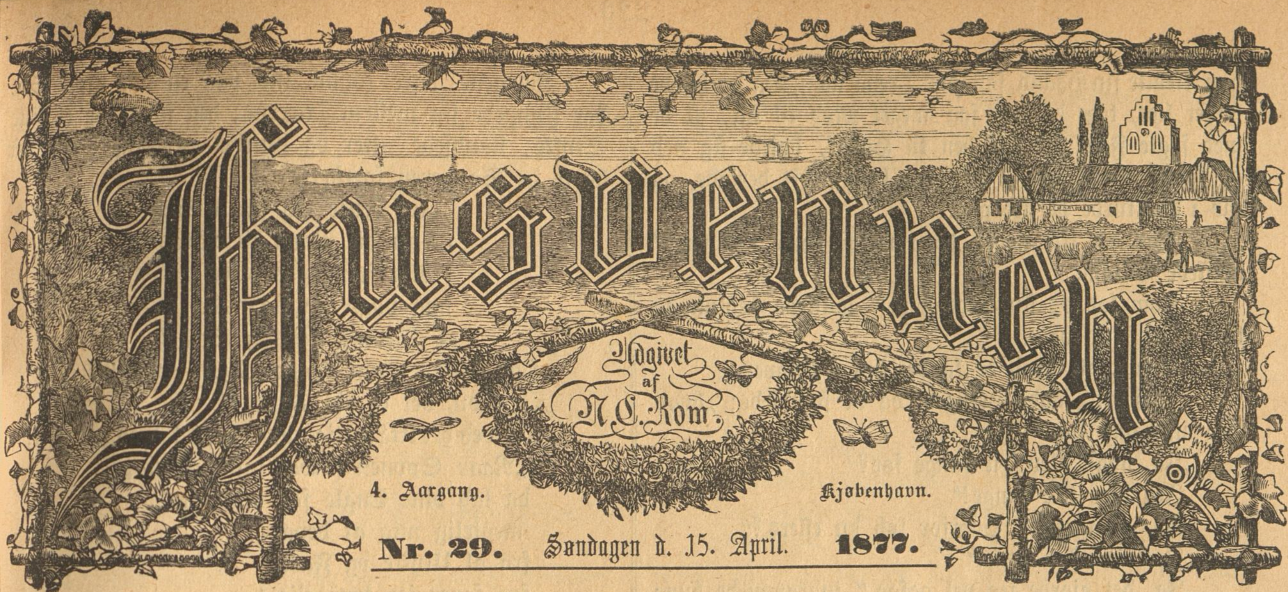
paa den historisk-geografiske Opgave:

P o l e **n**
A r n **o**
R a n d e r **s**
K i e **l**
E d d y s t o n **e**
R h i n e **n**

paa Gaaden: Straale.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 29. Søndagen d. 15. April. 1877.

Hævneren ved Mos Sø.

Fortælling af Knud Skytte.

(Fortsat).

olen var stærk i Nedgang, og dens rødlige Straaler spillede hen ad Søens rolige Flade. Børnene vare omtrent mætte af deres Lege og havde begyndt at tænke paa Hjemturen, da Hedevig fik i Sinde at spørge:

„Tror du, det er sandt, Villum, at der er Havmænd og Havfruer til?"

„Tys! tal ikke saa højt om saadanne Ting her!" svarede han i en overlegen Tone; „og husk paa, Solen vil snart til at gaa ned."

Pigen saa forskrækket ud og trykkede sig op til ham.

„Jeg troede ikke, der var nogen i saadan en Sø, men at de kun boede i Havet, og det var jo da langt herfra," sagde hun hviskende.

„Ja, det er jeg ikke saa ganske sikker paa, for vor Pige paastaar da, at hun i Fjor saa en hvid Havmand her nede ved Søbredden, og at hun blev bange for ham og løb hjem."

„Jøsses! lad os stræbe at komme herfra!" sagde Hedevig og skyndte paa ham.

„Du skal ikke være bange, jeg er jo hos dig," svarede han med selvskreven Selvtillid og blev staaende. „Fader og Moder siger ogsaa, at hun nok har taget fejl, og at det ikke var Havmanden, men Hævneren, hun saa."

„Hævneren, siger du?" Hvem er det?"

„Har du aldrig hørt Tale om Hævneren? Ja, det er sandt, du har jo ikke boet her saa længe; men det er alligevel mærkværdigt, at jeg aldrig har talt med dig om Hævneren."

„Er det et Menneske?" spurgte Hedevig.

„Ja, vel er det et Menneske, og et rigtig godt Menneske oven i Kjøbet; ham skal du ikke løbe for, hvis du møder ham."

„Hvorfor kaldes han Hævneren?"

„Det ved jeg ikke."

„Hvad hedder han ellers?"

„Det ved jeg heller ikke."

„Hvor bor han?"

„Ja, han bor nok mange Steder, har jeg hørt, men naar han opholder sig her, saa bor han hist ovre i Lindholmsnæs."

„Kan vi se hans Hus?"

„Nej, ikke før vi komme tæt til det, for det er ikke andet end en Hule, der er ind i Næsset. Skal vi følges ad derover og se den?"

„Ja, tør vi?"

„Tør? Ja, det tør vi rigtignok. Han er der slet ikke nu, om det er ham, du er bange for. Jeg har været i Hulen mange Gange og siddet i Ly i den, naar det regnede."

„Jeg vilde gjærne, hvis det — ikke er for sent," sagde Hedevig tøvende.

„Nej, det er kun ti Minutters Gang der om," svarede Drengen, „og saa kan vi lige komme hjem, til Solen gaar ned."

De toge hinanden ved Haanden og gik hurtig hen ad det hvide Sand langs Søbredden.

Snart befandt de sig lige under Næsset, der faldt noget stejlt af ud mod Søen. En gammel skrøbelig Baad stod halvt trukken op paa Land ud for Hulen, der gik vandret ind i Bakken. „Der er Hævnerens Bolig," sagde Drengen og pegede paa Hulens Indgang; men Ordene bleve sagte i en noget hviskende Tone, og Villum syntes at have mistet noget af sit tidligere Mod, hvilket vel kom af, at det næsten var blevet Aften, og saadan lige i Skumringen gjorde Stedet et noget skummelt Indtryk. Hedevig var endnu mere ængstelig, og

hun klemte sin Haand fast om Drengens. Da de havde staaet lidt, toge de dog saa meget Mod til sig, at de med sagte Fjed gik tæt hen til Hulen, bøjede sig ned og kigede ind i den. Der var bælgmørkt derinde, og ind i den turde de ikke gaa.

„Var der ikke noget, der rørte sig inde i Hulen?" hviskede Villum.

„Kom lad os skynde os bort!" hviskede Hedevig og trak afsted med ham.

De løb, alt hvad de kunde, ind i Skoven.

„Tosseri!" sagde Drengen, da de standsede; „hvad blev du bange for?"

„Ja, hvad blev du bange for?"

„Jeg blev ikke bange!"

„Jo, du gjorde! Hvorfor løb du ellers?"

„Fordi du løb først!"

„Ja, det gjorde jeg vel ogsaa," indrømmede hun; „jeg blev gruelig forskrækket, og det er jeg endnu."

„Da blev jeg ikke det mindste ræd," paastod Drengen, der vel mente, at han burde være modig; „jeg turde godt have gaaet ind i Hulen og vilde ogsaa gjort det, hvis du ikke havde faaet mig til at lade det være."

„Aa, Snak om en Ting, Villum! lad os skynde os hjem — gid vi var hjemme!"

Der, hvor de nu befandt sig, var der hverken Vej eller Sti, men Villum kjendte Strøget nøje og vilde skyde Gjenvej tværs igjennem Skoven for at komme hjem, inden det blev alt for sent.

Natvinden susede sagte gjennem Skoven, Aftenbakken flagrede lydløst mellem Grenene, Myggene summede, og Fuglene smaakvidrede, som om de snakkede hinanden i Søvn.

Børnene gik og gik, det tørre Løv raslede under deres Fødder.

Omsider standsede de.

„Jeg synes næsten, det var her, vi var før — og der er jo Lindholmsnæs!" sagde Villum.

„Hvordan har vi da gaaet — jeg er bange!" hviskede Hedevig. Hun var grædefærdig.

„Græd ikke, lille Hedevig!" trøstede Drengen, „men skynd dig at komme — vi maa afsted!"

De toge atter hinanden ved Haanden og ilede skyndsomst gjennem Skoven.

Da de havde gaaet lidt, hørte de en menneskelig Røst noget borte. De stode stille og lyttede.

„Det er en, som synger, og jeg synes, det er Fader!" sagde Villum.

Sangeren maatte ikke være langt borte, thi de hørte ham tydelig synge med dyb Basstemme og i en vemodig, klagende Tone:

„Gud haver af stor Naade
i denne Dag fra Vaade
og mod alt ondt forsvaret
og faderlig bevaret
mig som sin Øjesten."

Børnene vare komne ind paa en lille grøn Sti, der slyngede sig mellem Træerne; den fulgte de et lille Stykke, standsede atter og lyttede. Tydeligere end før hørte de Sangeren fortsætte:

„Jeg beder dig nu, o Herre,
at du dit Navn til Ære
i Nat fremdeles vilde
mig vogte og forspilde
al Satans List og Svig."

„Han kommer vist denne Vej," sagde Villum.

„Tror du, det er din Fader?"

„Jeg ved det ikke rigtig; men tys! lad os høre efter."

„Naar Søvnen falder mine Øjne paa,
da lad dine Engle for mig staa,
mægtelig mig at bevare
fra al Ulykke og Fare,
saa sover jeg tryggelig."

Her holdt Sangeren inde, og Børnene gik atter et lille Stykke, men standsede snart igjen; næsten i samme Øjeblik istemmede den hemmelighedsfulde Sanger:

„Derpaa vil jeg mig lægge,
med Hvile at vederkvæge;
Gud lad mig glad opvækkes
og lad mig dig altid tækkes
for din Søns Pine og Død."*)

De vare nu ganske nær ved ham, thi han sad med Ryggen op imod det Træ, som de vare standsede ved og saaledes, at Træet var imellem dem og ham. Nej, det var ikke Villums Fader.

Hedevig kom til at træde paa en Pind, som knækkede over; Sangeren vendte sig hurtig om og fik Børnene at se. Han stod op og traadte hen til dem.

I Tusmørket kunde de tydelig se, hvorledes han saa ud. Han var af næsten kæmpemæssig Højde og sværlemmet. Det lange kridhvide Skjæg hang ham langt ned paa Brystet. Paa Hovedet havde han en gammel graa Filthat med en Hejrefjer stukken ned ved Baandet. Koften og Benklæderne vare af ufarvet Vadmel, og paa Fødderne havde han et Par store Træsko. Koften holdtes sammen om Midjen ved Hjælp af et Stykke Reb, ved hvilket der hang en Jagtkniv i Skede, en Haglpung og et stort krumt Krudthorn. En stor tung Jagtbøsse havde han i Haanden, men da han gav sig i Snak med Børnene, satte han Kolben mod Jorden og lagde Armene over Kors paa Piben.

„Kjære Smaabørn! hvorfor er I saa sent til Skovs?" spurgte han.

„Vi er gaaet vild og kan ikke finde hjem," svarede Villum; med hans Heltemod var det nu rent forbi. Hedevig stak i at græde.

„Er I gaaet vild, stakkels Børn? Du skal ikke græde, min kjære lille Pige! Jeg vil hjælpe jer."

*) **Gammel Salme.**

Kæmpen talte men en saa forunderlig bløð og kjærlig Stemme, at det ordentlig gik dem til Hjærte, og de følte, at ham kunde de trygt overgive sig til.

„Sig mig nu, lille Børn, hvor I har hjemme, saa vil vi følges ad," vedblev han.

„Jeg er Søren Villumsens Søn, og hun er Jørgens Datter," svarede Villum.

Det gav ligesom et Sæt i Kæmpen; han bøjede sig ned til Hedevig og saa hende ind i Ansigtet med et underlig bevæget Blik. Hun blev lidt bange for hans stirrende Øjne og traadte et Skridt tilbage; men nu rettede han sig atter i Vejret, viskede en Taare af Øjet og sagde:

„Giv mig saa din Haand, lille Hedevig! for du er vel ikke bange for mig?"

Nej, hun var ikke, og hun gav ham villig Haanden.

„Kom saa, min Dreng!" sagde han til Villum, og de begyndte at gaa.

Han tog lange Skridt, og Børnene havde ondt ved at følge med. „Ja, vi maa skynde os, for vi har længere at gaa, end I maaske tror," sagde han. „Det er værst for dig, lille Hedevig! Men jeg ved et Raad." Her standsede han og bukkede sig for at løfte hende op paa sin Arm. „Jeg maa vel nok bære dig?" spurgte han. „Nej, det er jeg for stor til, og jeg kan godt gaa," svarede hun. Han tog hende alligevel op paa sin Arm og bar hende. „Nej, du vilde blive alt for træt, mit Barn, og du vilde rive dit Tøj paa Enebærbuskene; dem kan jeg naa oven over, ser du. Og hvad din Størrelse angaar, saa er den dog ikke saa overhaands, og du kunde gjærne sidde og vippe der paa min Arm en hel Mil, uden at faa den til at sove. Jeg er en stærk Mand, maa du vide. Desuden er det saa sjældent, at jeg faar Lov til at tage saadan en lille Tøs i mine Arme. Det vil jeg saa gjærne."

Saadan blev han ved at snakke, medens han skridtede ud, og Villum maatte smaarende bag efter.

Hedevig sad og keg over Kæmpens Skulder og saa paa, hvordan Villum maatte bruge Ben for at følge med. „Nu kan jeg gaa et Stykke igjen," sagde hun, „maa Villum saa komme op og hvile sig lidt?"

„Nej, jeg vil ikke bære andre end dig," svarede han. „Han er jo en stor Dreng, og du er en lille Pige," føjede han til.

Nu vare de ude af Skoven og kunde se begge Gaardene. Villum sagde Godnat og gik hjem; men Kæmpen vilde bære Hedevig til hendes Plejefaders Port.

„Jeg troede ikke, du kjendte mig; har du set mig før?" spurgte hun.

„Hvordan ved du, at jeg kjender dig?"

„Jo, for du kaldte mig for Hedevig for lidt siden."

„Gjorde jeg? Det kan jeg ikke huske. Ja, jeg kjender næsten alle."

„Hvor bor du?"

„Aa, jeg bor baade det ene og det andet Sted. Somme Steder kalde de mig Alverdens=Skytten, fordi jeg gaar saadan og driver omkring her i Landet."

Hun spurgte nu ikke mere; men da de havde naaet Gaarden, og han havde sat hende ned, spurgte han:

„Kan du din Herrens Bøn?"

„Ja, Moder har lært mig den, og vi bede den sammen Morgen og Aften."

„Det var godt. Naar du nu kommer i din lille Seng i Aften, vil du saa tænke lidt venlig paa den fremmede Mand, der bar dig hjem, og bede en god Bøn for ham."

„Ja, det skal jeg nok — det vil jeg gjærne!"

„Og vil du saa give mig et lille Kys, inden jeg gaar?"

Han bøjede sig ned til hende.

Det havde hun maaske ikke ventet, thi hun betænkte sig lidt, men gik dog hen og trykkede sine friske Læber mod hans. „Kjære Barn!" sagde han bevæget, løftede hende endnu en Gang op til sig, vendte hendes Ansigt mod Maanen og saa hende ind i de klare Øjne, der straalede i Maaneskinnet. „Lad mig nu gaa!" sagde hun. — „Ja, vi maa nok skilles — Godnat, kjære Barn, sov sødelig!" Med disse Ord satte han hende varsomt ned paa Grønningen.

„Godnat!" svarede hun og rakte ham Haanden til Afsked. Derpaa ilede hun med hurtige Fjed ind igjennem Porten.

Han blev staaende og stirrede efter hende, indtil hun forsvandt gjennem Gangdøren.

Saa slængte han Bøssen paa Nakken og gik langsomt tilbage til Skoven.

„Ved du, hvem det var, der hjalp os hjem i Aftes?" spurgte Villum sin Legesøster, saa snart de mødtes næste Dag.

„Ja, det var jo Alverdens=Skytten," svarede hun.

„Alverdens=Skytten? Nej, det var Hævneren."

Denne gaadefulde Person havde nu taget sin underjordiske Bolig i Besiddelse og blev set der paa Egnen i længere Tid; men med Vinterens Nærmelse forsvandt han og blev borte til næste Foraar; saa kom han igjen og boede i Hulen, indtil Uroen og Lysten til Forandring atter drev ham bort; men han kom igjen, forsvandt og kom igjen, og saaledes gik det i flere Aar. Hvem var han, og hvor stammede han fra? Ja, det vidste ingen. Han betragtedes almindelig som en, der ikke var rigtig klog, og han havde sit „Frisprog" alle Vegne. Jagt og Fiskeri vare hans Yndlingssysler, og i den Henseende kunde han følge sin Lyst, saa meget han vilde. Han løsnede aldrig et Skud i den urette Aarstid, og alt hvad han fældede bragte han punktlig til Herregaarden, hvor han havde Lov til at gaa til Bords med Folkene, saa ofte han vilde. Alle havde Medlidenhed med ham, og ingen gjorde ham Fortræd.

Villum og Hedevig hørte mange forunderlige Historier om ham; men hvad de hørte lode de staa

ved sit Værd. De holdt sig til deres egne Erfaringer, og hver Gang han tog Ophold der i Egnen, mødte de ham jævnlig og holdt meget af hans Selskab, thi han var altid god og venlig imod dem, og især mod Hedevig; hende kaldte han altid sit „kjære Barn".

(Fortsættes).

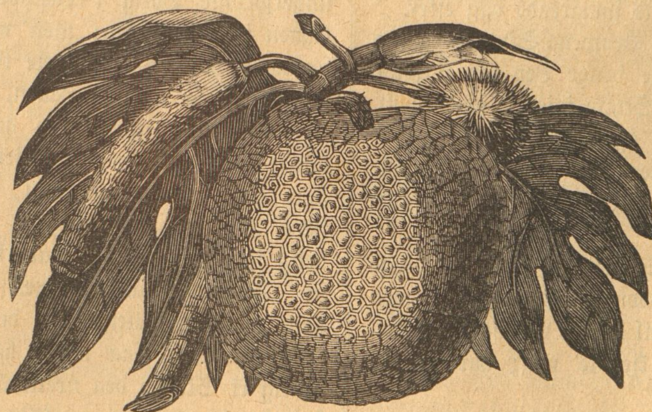
Brødfrugttræet.

Brødfrugttræet, som paa medfølgende Billede føres frem for Læserne, er en af de vigtigste Næringsplanter og en af de bedste Gaver, som Forsynet har givet Indbyggerne paa Øerne i Sydhavet. Denne Plante hører til Nældefamilien, af hvilken kun Nælderne og Humlen have hjemme hos os, medens de fleste andre Planter af denne Familie findes i de varme Lande. Brødfrugttræet er et meget smukt Træ med en stor og skyggefuld Krone, og det kan med Hensyn til Formens Skjønhed godt maale sig med Linden og Egetræet hos os. Dets hele Højde er omtrent 40 Fod. Bladene ere store, brede og grove samt forsynede med dybe Indsnit, men de have en smuk Form og en yndig Farve. Naar de visne, gjennemløbe de efterhaanden hele Farverækken fra en smuk mørkegrøn til en lys og klar rød Farve. Den ene Ende af Bladet kan ofte endnu være fløjelsgrønt, medens Midten af det er guldgult, og den anden Ende purpurfarvet. Paa denne Tid bruge Indbyggerne Bladene til at lave sig brogede Huer af, hvilket sker paa en meget simpel Maade; der skæres blot et Snit i Bladets Midtribbe saa stort som Hovedet, den forreste og bageste Halvdel af Bladet drejes opad, og hele Huen er da færdig.

Brødfrugttræet.

Det, der gjør denne Plante saa vigtig, er dog ikke Bladene, men Frugterne. Disse findes baade paa Stammen og Grenene og udvikle sig af smaa grønlige Blomster. Frugten er rund og ligner Melonen meget i Formen; den kan blive saa stor som et Barnehoved og er omgiven af en tyk Skorpe, der er dækket af smaa Skæl eller Vorter. Inden for Skorpen finder der et svampet Emne, der er meget rigt paa Mel og derfor et vigtigt Næringsmiddel. Dette svampede Emne er i Grunden kun en Fællesstilk, først for Hunblomsterne og senere for Frugterne, der udvikles af disse. Paa medfølgende Billede ses en Gren af denne Plante med et Par Blade; til venstre ses en Del Hanblomster, der ere samlede i en lang Række eller et Ax, til højre den store Frugt og oven over denne en Samling af Hunblomster. Frugterne bruges aldeles som Brød her hos os og ligne ogsaa dette i Smag, hvorfra Træets Navn hidrører. I Oktober Maaned skrider man i Reglen til at plukke Frugterne af Træet i umoden Tilstand, og man kan da vedblive i henved 8 Maaneder at indsamle dem. De kunne ikke spises raa, men man borttager først Skorpen, indvikler derpaa den hvide Marv eller Kjødet i Blade og rister eller bager det under varme Stene. Det ser da aldeles ud som Hvedebrød og ligner det ogsaa i Smagen.

Brødfrugten.

Naar Frugttiden i Juni nærmer sig sin Ende, indsamles Frugterne i stor Mængde, før de endnu ere rigtig modne, og lægges sammen i store Bunker, hvor de gaa i Gjæring og hurtig modnes paa Grund af Varmen. Derpaa skæres Skorpen og Frugtbunden bort af hver enkelt af Frugterne; disse kommes i et stort Trækar, hvor de æltes sammen til en Dej. Naar dette er sket, deles Dejen i mindre Dele, hver enkelt Del omvikles godt og fast med Blade og gjemmes derpaa i en Kjælder eller en Grube, der er gravet i Jorden. I denne Tilstand kan Dejen holde sig meget længe, endog i aarevis, ja den skal endog blive bedre med Alderen. Naar man vil bruge noget af Dejen, tager man en Klump af den, ruller den godt ind i Blade og bager den mellem et Par stærkt ophedede Stene.

Det er let at forstaa, at en Plante, der yder et Næringsmiddel med saa mange gode Egenskaber som Brødfrugttræet, maa spille en meget vigtig Rolle paa Sydhavsøerne, hvor den har hjemme. Dette Næringsmiddel er almindelig yndet og bruges næsten til hvert Maaltid af alle, baade høje og lave, fattige og rige. Der fordres tilmed kun ringe Møje og Arbejde for at skaffe sig et saa godt og næsten uudtømmeligt Næringsmiddel. Brødfrugttræet bærer nemlig saa rigelig Frugter, af hvilke hver enkelt kan veje indtil 4 Pund, at to eller tre af disse Træer ere fuldstændig tilstrækkelige til at forsyne et Menneske med Næring for hans hele Levetid. En Familiefader kan forsørge hele sin Familie i meget lang Tid ved blot at plante ti eller tolv Brødfrugttræer, thi dette Træ vedbliver at bære Frugter, indtil det er 60 til 70 Aar gammelt. Træet udvikler Frugter uafbrudt i 9 Maaneder, efterhaanden som man tager de næsten modne Frugter bort, kommer der stadig andre i deres Sted.

(Sluttes).

En Indfødt fra Sydhavsøerne.

Lidt om Frugthaver og Frugttrædyrkning.

(Af C. Mathiesen).

Det er en bekjendt Sag, at man i nogle Egne af vort Fædreland finder mange Frugttræer, og at andre ere meget fattige i denne Retning. De bedste Frugtegne ere vel Sydsjælland og det sydøstlige Fyn samt Øerne syd for, navnlig Thorseng og Als. Man har mange Fortællinger om, hvorledes det er gaaet til, at disse Egne saaledes ere blevne ligesom til store Frugthaver; sjælden har det vel været den dalevende Befolknings Lyst til og Sans for Frugttrædyrkning, der har fremkaldt disse Plantninger, som oftest derimod har det vel været Herremændene, der have nødet Bønderne til at plante. Saa meget er imidlertid vist, har der end maaske fra først af vanket af Hundepisken, førend man lod være at skære af Rødderne af Træerne, inden man plantede dem — saaledes som der fortælles fra Thorseng — saa paaskjønner den nulevende Slægt dog sikkert de Prygl, deres Forfædre have faaet i den Anledning, og vilde nødig undvære deres Frugthaver, eller som de med det gode gammeldags Navn endnu flere Steder kaldes, Abildgaarde. Disse Haver indbringe nemlig nu deres Ejere gode Indtægter for en ringe Ulejlighed. Forf. erindrer saaledes fra sin Barndom paa Als ofte at have set Haver ved Bøndergaardene med omtrent 150 store Æble- og Pæretræer, der hvert Aar indbragte mange Penge, thi var det et godt Frugtaar, var Frugten vel ikke dyr, men der var desto mere af den, og var det et knapt Aar, saa betaltes den jo saa meget bedre. Den Gang gik der mange Ladninger Frugt derfra til Limfjordsbyerne, men endnu flere til Rusland. Frugten kjøbtes af „Æbleprangere", medens den endnu sad paa Træerne, og senere efter Afplukningen lode de sig den levere paa Skibene. At en Mand i et Aar solgte for 8—900

Kroner Frugt, var ingen Sjældenhed, og det kostede ikke anden Ulejlighed, end at alle Mand plukkede ned en 8 Dages Tid. Det er altsaa en betydelig Indtægt, et saadant Stykke Jord kan give, hvortil saa kommer den Behagelighed og Fordel, der er ved hele Aaret igjennem at have Huset vel forsynet med Frugt og hvad deraf kan frembringes, navnlig tørret Frugt, der er saa anvendelig i Husholdningen og kan holde sig i flere Aar, samt den udmærkede Drik Æblemost.

Ser man Sagen fra en mindre materiel Side, da er det vel vanskeligt om Foraaret at paavise et skjønnere Syn end det, et stort blomstrende Frugttræ frembyder; det er nærved at gjøre et nys udsprungen Bøgetræ, hvor dejligt dette end er, Rangen stridig til den øverste Plads. Det samme er Tilfældet i Høst og Efteraar, naar de smukke Frugter hænge paa Træerne, og det er ikke tilfældigt, at Barnets struttende Sundhed sammenlignes med det smukke Æble, naar Digteren taler om „Æblekinden rund og rød“, eller naar Æblets Skjønhed stilles sammen med Rosens som Billeder paa noget yndigt og smukt. Det smilende og idylliske Udseende, som Als og Thorseng have ved Sommertid, kommer til Dels af, at hver Gaard og hvert Hus og derved hele Byen næsten skjuler sig mellem de frodige Frugthaver i Steden for de kjedelige Popler, man ellers ser alle Vegne, men som ere nær ved at være Sjældenheder paa disse Steder.

Enhver Egn er naturligvis ikke lige godt skikket til Dyrkning af Frugttræer, thi disse fordrer Læ og en nogenlunde god Jordbund, og just fordi de ovennævnte frugtbare Egne med de mange levende Hegn og Smaalunde kunne yde Træet begge Dele, ere de saa særdeles egnede dertil, men selv i de mere skovløse og mindre frugtbare Egne vil Frugtavl dog kunne lykkes, naar der begyndes paa en fornuftig Maade, der passer for Forholdene, hvilket man til fulde kan blive overbevist om i Jylland, hvor man paa Vestkysten ser gode Haver ved de fleste Præste- og Herregaarde, og der har man foruden den mindre gode Jord desuden den slemme Vestenvind at kæmpe med, og denne er da Havens værste Fjende.

Vil man anlægge sig en Frugthave, da skal man, hvis man er Herre over Forholdene, helst vælge sig et Stykke, der har Læ fra Vest og Nord, nødigst et Stykke, der skraaner mod Nord. Man maa først omhyggelig undersøge Jorden i det valgte Stykke for at faa at se, hvorledes Undergrunden er. Er denne ikke god, maa man helst kulegrave dybt og søge at forbedre Jorden ved at paaføre den gammel Gødning og god Jord anden Steds fra og blande det hele saa godt som muligt. Er Undergrunden leret, og der ved Kulegravningen vil komme for meget Ler oven paa, da blander man med Fordel Tørvesmuld og Grus imellem. Er der Fugtighed eller skadeligt Vand i Undergrunden, maa man nødvendigvis søge at skaffe det bort ved at afsive (dræne) Jorden, enten med almindelige Lerrør, eller ved at grave dybe Grøfter og fylde dem med større og mindre Sten, hvortil opsamlede Sten fra Marken bedst kunne benyttes. Er Jordstykket slemt fuldt af Udkrudsrødder, maa man pille saa mange af som muligt og siden efter helst dyrke Stykket med Kaal eller Kartofler det første Aar, efter at man forud har gødet godt, helst med gammel Gødning.

Har Haven ikke i Forvejen det nødvendige Læ, maa man se at skaffe den det ved paa de angivne Sider samt mod Øst at plante et saadant. I Vestjylland maa man anvende store høje Diger, men det vilde jo være unødvendigt paa Øerne. For en større Haves Vedkommende maa man helst plante 3 til 4 Rækker hurtigtvoxende Træer og større Buske saaledes, at man for Exempel planter **Popler** yderst i Vindsiden, dernæst en eller to Rækker **Ædelgran** og inderst forskjellige Buske, for Exempel **Syrener**, **Hyld**, **Hassel** o. s. v. Derved faar man Læbæltet tæt for neden, hvilket er meget nødvendigt, hvis det skal svare til sin Hensigt. Man ser ikke sjælden, at Folk plante en Række Popler alene til Læ og give dem 6 til 8 Alens Afstand og smukke 4 til 5 Alen høje Stammer. Man vil let kunne forstaa, at det er et daarligt Læbælte, næsten daarligere end slet intet, da der for neden ikke er andet end de tynde nøgne Stammer, mens Toppen snart for oven vil brede sig og kue Træerne, som de skulde give Læ for, med Skygge og Regndryp og hæmme dem i en frodig Vært og Udvikling. Man maa derfor hellere, naar man ikke kan plante et bredt forsvarligt Læbælte, nøjes med en Række Ædelgran, der har den Fordel godt at kunne taale Vinden og heller ikke tage Skade af at klippes lidt paa Siden, eller ogsaa kan man plante en høj Hæk af **Alm** eller **Avnbøg**, hvilken sidste dog voxer langsomt. Som Hegn uden om Haven er en god **Tjørnehæk** det bedste.

Paa et godt Stykke Jord planter man helst om Efteraaret, enten sidst i Oktober eller først i November, naar Løvet er faldet, thi paa denne Aarstid er Luften mere fugtig, og Jorden mere varm, hvorved Safterne i Træet ikke saa hurtigt fordampe som i den ofte skarpe og tørre Foraarsluft, og den tilstedeværende Jordvarme vil bevirke, at Rødderne strax ville begynde at arbejde og udvikle nye Sugerødder inden Vinterens Komme. Man graver Hullerne af en Størrelse, der staar i Forhold til Roden, dog hellere lidt for store end for smaa; har man Græstørv, da kastes de ned i Bunden, helst i Midten, saa at Træet kan komme til at staa derpaa, ellers kaster man nogle Spadefulde Jord ned og sætter Træet paa den deraf dannede lille Ophøjning. Træet maa ikke plantes dybere, end det hidtil har staaet, hellere næppe saa dybt, thi det synker altid noget den første Vinter efter Plantningen;

Rødderne udbredes godt til alle Sider, og Jorden fyldes paa, ikke i store Klumper, men smuldret ud, saaledes at den kan komme ind mellem de fine Rødder. For at dette sidste endnu bedre kan ske, ryster man Træet lidt, inden den sidste Jord kastes til, og inden denne stampes fast. Paa mindre heldige Jorder, hvad enten disse ere stærkt lerede eller sandede, skal man aldrig grave store Huller og fylde dem med et eller flere Læs god Jord og derefter plante de unge Træer deri, thi vel ville disse voxe rask de første Aar, men naar Rødderne senere hen naa det daarligere Jordsmon, ville de standse i Væxten og blive syge. Tilmed vil Vand og Fugtighed om Vinteren holde sig til i disse udfyldte Huller og gjøre Jorden sur, hvilket avler Kræft hos Træerne. Det er imidlertid en Fremgangsmaade, man ikke sjælden ser anvendt, derfor gjøres der her opmærksom paa det fejlagtige ved den.

Førend man planter et Træ, maa man efterse Rødderne og borttage de beskadigede med et glat Snit, saaledes at Snitfladen vender nedad, men ellers lades Rødderne urørte, med mindre en enkelt skulde være alt for lang. At lægge frisk Gødning ved Roden af nyplantede Træer er aldeles forkasteligt.

Man kan ogsaa paa mindre heldig Jord plante Træerne oven paa Jorden. Der graves da slet intet Hul til Træerne, men Rødderne udbredes paa Jordens Overflade, og der paafyldes god Jord omkring dem saa højt, som Træet tidligere har staaet. Denne Forhøjning maa forstørres lidt hvert Aar.

Samtidig med Plantningen gives Træet en god stærk Pæl, der skal staa norden for Træet og sættes ned, inden Jorden fyldes til om Rødderne, for at man ikke ved at ramme den ned senere, skal beskadige disse. Til denne Pæl bindes Træet, efter at der først er vundet gamle Klude eller lignende om Pælen ved Bindestedet, for at Barken ikke skal ødelægges, ved at Træ og Pæl i Blæst gnides mod hinanden. Den første Vinter bindes det ganske let, thi Træet vil altid synke lidt; senere kan der bindes fastere. Et godt Bindemateriale ere Halmsimer. Man kan ogsaa sætte to Pæle til et Træ, naar man ikke behøver at spare paa dem. De sættes da en god halv Alen fra hver Side af Stammen og Træet bindes til dem begge med snoede Halmsimer. Katte og Harer ødelægge ofte unge Træer, de første ved at rive i Stammerne med Kløerne, de sidste ved at afgnave Barken om Vinteren. Denne Mishandling forhindres ved at ombinde dem med Ris, helst Tjørn.

Udsætter man Plantningen til om Foraaret, maa man helst vande Træerne godt, naar det halve af Jorden er fyldt om Rødderne, og først da fylde Resten paa. En Spand Vand til hvert Træ er ikke for meget. Det gjælder som Regel for al Plantning, at Foraarsplantning maa være fast, hvilket er mindre nødvendigt om Efteraaret, da Jorden af sig selv nok falder til i Vinterens Løb.

I en større Have planter man helst Træerne i lige Rækker, saaledes at der bliver mindst 10 Alen, men helst noget større Afstand, mellem hvert Træ, hvilket navnlig gjælder med Hensyn til Æble- og Pæretræer; planter man tættere, da vil det i Tidens Løb hævne sig, i det der, naar Træerne blive store, hverken vil være Adgang for Lys eller Luft, saa Træerne kun ville give Frugt i Toppen, mens alle de lavere siddende Grene enten ville blive nøgne eller dø. I mindre Haver maa man rette sig efter de givne Forhold, men dog saavidt muligt iagttage den fornødne Afstand.

De fleste ville kjøbe deres Træer i Planteskolerne, og af saadanne findes der nu mange fortrinlige med velplejede og smukke Træer til billige Priser. Tidligere forskreves de fleste Træer fra Udlandet, nu kan man faa dem lige saa gode og bedre her hjemme, og det er et godt Vidnesbyrd om, at Lysten til Plantning af Frugttræer er i god Fremgang, naar der anlægges flere og flere store Planteskoler her i Landet, thi det tyder paa, at der er godt Marked for Træerne. Man skal som Regel kun plante lave Træer, saadanne som kun have en Stamme paa i det højeste 1 Alen, derved kommer Træets Krone nærmere til Jorden, hvor Luften altid er varmere end højere oppe, og hvor der som oftest er mere Læ, og jo varmere Træet kan faa det, jo bedre Frugt vil det give. Man skal helst vælge 2—3 Aars Forædlinger med ren Bark og gode kraftige Aarsskud; Træer med korte svage Aarsskud eller mosbegroede Træer skal man vogte sig for, om de end kunne faas billigere end de andre.

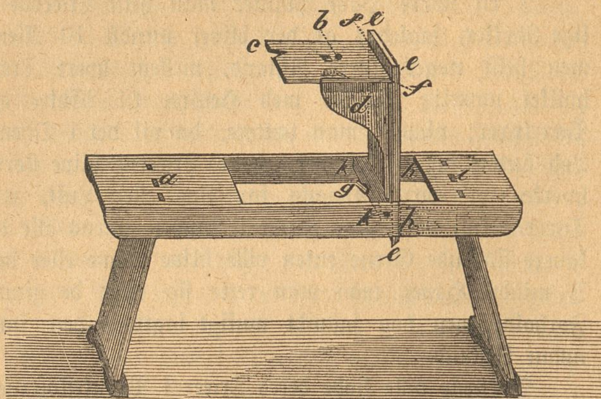
Endnu skal blot bemærkes, at man ikke skal tilskære de unge Træer, naar de plantes, med Undtagelse af, at man borttager brækkede eller paa anden Maade beskadigede Grene.

Husflid.

En Arbejdsbænk.

En af de værste Ulæmper for den mandlige Husflidsgjernings Opkomst i mange Hjem er den, at det ofte skorter paa Plads for Arbejderen og hans Redskaber ved Bordet om Aftenen; thi Husmoderen synes oftest ikke om, at dette fyldes med Hestehaar, Børster, Spaaner eller lignende, mindst naar hun eller hendes kvindelige Hjælpere have Sytøj sammesteds, — det vil da være de færreste, der forstaa at hjælpe sig anderledes i Stuen, og dette ene er da ofte nok til at standse Begyndelsen til en Husflidssyssel for mangen ung Karl, der ellers kunde have bragt det vidt i en eller anden Færdighed, hvorved mangen en Time var anvendt paa sund og god Maade, og hvorved der i Tidens Løb kunde været opsparet ikke saa faa Penge. For at hjælpe paa sligt Savn af Plads ved Bordet og Lyset har Gaardbestyrer Jørgen Pedersen i Egitsløvlille ved Skjelskør udtænkt og forfærdiget en Arbejdsbænk, som omstaaende Figur viser Tegning af. Bænken er „slaaet op“ og staar, som den skal stilles, for at Arbejderen kan tage den i Brug. Arbejderen sætter sig paa Pladsen a, tværs over Bænken eller med det ene Ben i Aabningen. Foran sig vil han da have en Bordplade, stor nok til Arbejdsplads for de almindelige Husflidssysler,

Børstebinding, Løvsavning, Billedskærerarbejde o. s. v. Ved Børstebinding bruges Hullet b, i det en rund Pind som Staaltraadsholder stikkes derned, foran denne Aabning er for oven lagt

et Stykke Træ af Bøg eller andet fast Træ til at tage mod Trykket, Staaltraadsholderen vil udøve i Pladen ved Binding af sværere Børster eller Koste. Et lignende Stykke Træ indlægges under Pladen bag b i samme Øjemed. I Aabningen b kan ogsaa den Plade fastsættes, hvorpaa Billedskæreren har sit Arbejdstræ. Til Løvsavning er Aabningen c anvendelig. Værktøj og en Del Materialier kunne opbevares i en Skuffe, der let kan anbringes paa et Par Lister under Sædet a, saaledes at den kan trækkes ud i Aabningen foran a. Naar Arbejderen er færdig, drejes Støtten d ind mod den lodret staaende Planke m; Bordpladen, der ved stærke Bladhængsler er fastskruet ved ff til Opstanderen ee, vil da falde ned langs med den lodrette Planke, og Vrideren g skrues ind over den. Bag m er anbragt paa de indre Sider af Bænkens Sidelister to Klapper h og h, der fremdrejede støde mod m og holde den i den lodrette Stilling, saa den ikke kan trækkes frem; disse Klapper drejes ind under Pladen. Den opslaaede Bænkplade kan nu dreje sig om Axen kk — der er fastgjort til m og drejer sig paa Tappe, som gaa ind i Bænkens ikke for tynde Sidelister, — saa den lægges ned i t's False, i de indre Sider af Sidelisterne. Denne Fals er indhøvlet i Sidelisterne i Bænkens hele Længde, saa Bænkpladen til Dels hviler i den; bag m ere Sidelisterne i hele deres Brede indskaarne i Falsens Dybde, saa langt som Aabningen mellem m i lodret Stilling og Bænkpladen i naar, — hvorved opnaas, at Sidelisterne under kk modsætte sig, at Pladen m i lodret Stilling kan skubbes tilbage. Naar ee er lagt ned, drejes Klapperne kk frem, og man har da en Bænk saa brugelig og god som nogen anden. Det forstaar sig, at man kan gjøre Bænken saa lang, som man ønsker den, derimod maa det paases, at m faar en Længde, saa den hverken vil hæve eller sænke Bordpladen mer end tilbørligt. Til at forfærdige en saadan Bænk vil der ikke bruges synderlig mere Træ end til en sædvanlig Bænk, kun er der lidt mere Arbejde ved Forfærdigelsen, saa den derfor vil blive lidt dyrere, men saa vist ogsaa til stor Nytte og Glæde. Arbejderen kan flytte den saa nær Lyset paa Bordet om Aftenen, som muligt er. Paa fine Steder kan den have sin Plads i Karlekammeret; — et Lys kan prægtigt staa paa Bordpladen. Og naar Sommeren kommer, og Arbejderen, der er vant til at være i det fri, trykker sig ved at sidde i de lumre Kamre, saa forlægges Arbejdspladsen til et skyggefuldt Sted i Have eller Gaard. Mangen en Husbond vil stifte Gavn ved at koste en eller to saadanne Bænke, og det skulde glæde Opfinderen meget, om hans Bænke kunde findes i mangt et Hjem.

Dersom nogen vil indsende Bestilling til Gaardbestyrer Jørgen Pedersen, Egitslevlille ved Skjelskør, er denne villig til at lade Bænke forfærdige af en for Tiden ledig Haandværker.

J. F. C.

Smaating.

Firkantet Rød: Af 2 A, 2 I, 2 N, 2 O, 2 R, 2 S, 1 D, 1 G, 1 K og 1 M dannes fire Ord, som, skrevne under hinanden og læste fra oven og fra venstre, give Løsning paa følgende Gaader:

Det første omskylles af Limfjordens Vand,
at sige mere kan ej gaa an;
det andet i Oldtiden var en Gud,
i Valhal sad han saa stolt og prud.
I Rusland det tredje du finder let,
det ligger ved Østersøen saa net.
Det fjerde — ja, hvad skal man sige derom:
en aandløs Skvalder og Tale tom.

A. Knudsen.

Gaade:

Ypperst-Præst blandt Israels Folk sig nærmed
kun med Skjælven til dens Helligdom,
smykt med Guld og af Cheruber skærmet.
Guddomslovens Bud den værned om.
Mennesker og Dyr den slutted inde,
bar dem frelste hen til Ararat.
Nu du let paa Himlen kan den finde
i den stille, stjærneklare Nat:
Gud til Ære hvælvet Buen tindrer,
sig, mon ej mit Navn du nu erindrer?

L. T.

Opløsninger fra Nr. 28:

paa den geografiske Gaade:

V e j l **e**
A a **r**
L i v o r n **o**
D a r m s t a d **t**
E f f e s u **s**
M a i **n**
A l p e r n **e**
R i n g s t e **d**

paa den firkantede Rød:

L Æ S Ø
Æ G I R
S I D E
Ø R E N

paa Stavelsesgaaden: Ros = kilde.

Brevveksling.

J. J. i H—bjærg — S. J. — J. M. J. i V — Th. J. i A. — J. W. O. i F.: Noget kan bruges.

N. M. Mørtensen: Paaskjønner den gode Hensigt, men duer ikke.

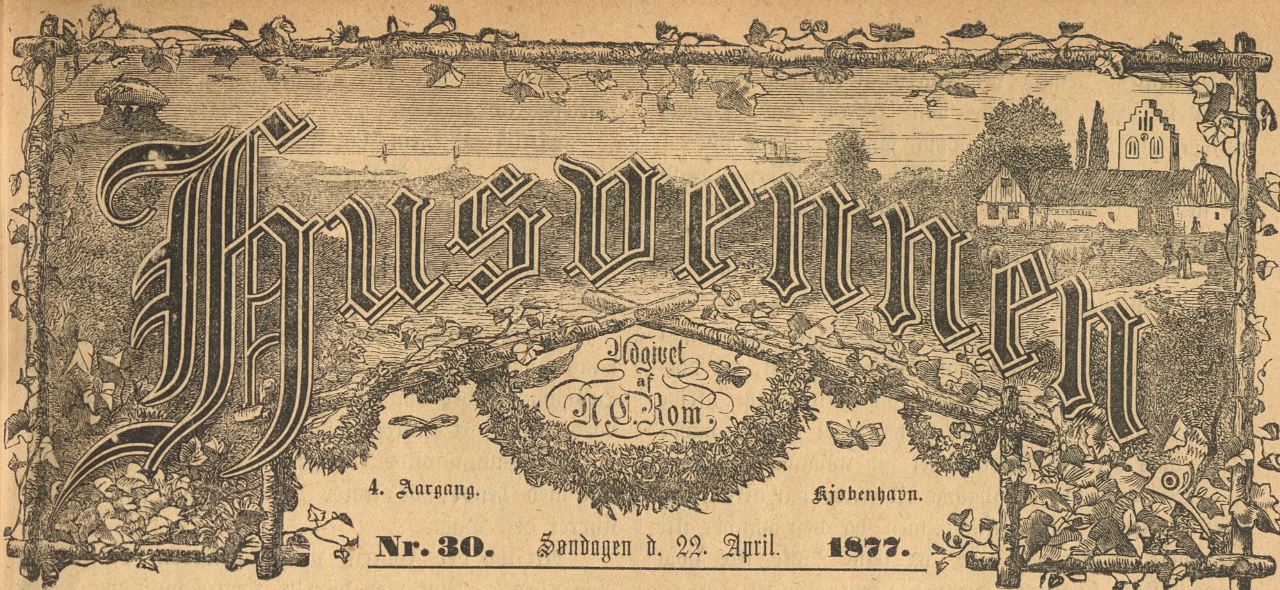
Rettelser til Nr. 26 og 28.

Ved et Uheld er Siderne 206 og 207 i Nr. 26 gaaet i Trykning inden Udg. har overtydet sig om at de fornødne Rettelser ere foretagne, hvorved flere slemme Fejl ere forblevne urettede. De værste af disse er, at der S. 206 første Linie staar Prof. Bissen i Steden for Professor Th. Stein, medens Side 207, 17—22de Linie skulde været udtagne da de gjentage en Sætning der hører til lidt længere nede i Spalten.

Ligeledes er i Nr. 28, som Udg. havde savnet Lejlighed til selv at læse Korrektur paa, indløbet adskillige slemme Trykfejl i en Del af Oplaget, hvilket Læserne bedes undskylde.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 30. Søndagen d. 22. April. **1877.**

Hævneren ved Mos Sø.

Fortælling af Knud Skytte.

(Fortsat).

Det var Mikkel Prangers „kjære stadige Tanke" gjennem den lange Ventetid, at Aftalen mellem ham og Jørgen List maatte ske Fyldest, naar Tiden dertil var kommen, det vil sige, naar Hedevig havde naaet den Alder, at han kunde gifte sig med hende. Tanken havde været ham baade kjær og stadig, lige fra den Stund af, da han undfangede den, og Aftalen blev truffen. Ikke fordi han elskede den kjønne voxende Pige, thi der var næppe Rum for denne ædle Følelse i hans udhulede Hjærte, men fordi Gods og Mammon var hans Lyst og Afgud, og han vidste bedre end nogen anden — med Undtagelse af Jørgen selv —, hvor grundmuret hans tilkommende Svigerfaders Rigdom var. Imidlertid var han altid venlig og forekommende mod Pigebarnet under hendes Opvæxt, og naar han sad ovre hos Jørgens, fandt han Fornøjelse i at drage hende ind til sig og sætte hende op paa sit Knæ. Saa satte han en Grimace paa sit Ansigt, der skulde forestille et Smil, og spurgte, om hun vilde være hans Kone? „Nej, jeg vil ikke!" svarede hun. „Hvorfor ikke?" „For jeg vil have Villum." „Den Pjalt! Han ejer jo ikke Salt til et Æg! Vil du have ham?" „Ja, for ham synes jeg bedst om." „Naa ja, vi kan vel snakkes ved om det," sagde Mikkel med et Grin og skottede til Jørgen. Førend han lod hende gaa, tvang han hende til at give sig et Kys, hvorpaa han gav hende en Sølvskilling, idet han sagde: „Der kan du se, jeg bejler ikke paa tyndt Øl!" Saa nok et fælt Grin med et meget sigende Øjekast til den tilkommende Svigerfader. „Barnestreger!" plejede denne at sige. „Nej, kom til os om en halv Snes Aar, saa bliver hun ved et andet Sind, det skal jeg indestaa dig for."

„Mit kjære uskyldige Lam!" sagde Trine, naar Mændene havde forladt Stuen. Hun løftede Hedevig op, trykkede hende til sit Hjærte og kyssede hende.

Men den Tid kom jo, da det ikke længer gik an at løfte Hedevig paa Knæ, give hende Sølvskillinger, kysse hende og spørge: „Vil du ha'e mig?" Mikkel holdt da ogsaa sin Mund, indtil han kunde forelægge hende Spørgsmaalet for ramme Alvor.

Det kan maaske nok være, at Mikkels Øjne bleve mere lystne, efterhaanden som „hans Kjæreste" voxede til og udfoldede sine Yndigheder, saa at det nu ikke blot var hendes Arv, men ogsaa hendes Person, der blev Gjenstand for hans Begjærlighed. Da Penge og Penges Værd vare de eneste Argumenter, han tillagde nogen Betydning, og han maaske troede, at de øvede samme Indflydelse paa andre som paa ham selv, saa blev han med sine Foræringer en idelig Plage for Hedevig, og jo ældre hun blev, desto nødigere tog hun imod dem. „Hvad skal jeg med hans Sager!" sagde hun utilfreds, hver Gang hun havde modtaget et nyt Smykke, som hun aldrig bar, men slængte i en Dragkisteskuffe og lod det ligge uænset — „han kan jo lade mig være og passe sig selv!"

Det var unegtelig ogsaa en ærgerlig Omstændighed for en vordende Brudgom som Mikkel Pranger, at jo kjønnere hans Udvalgte blev, des grimmere blev han selv. Kjøn havde han aldrig været, og med Alderen blev han det endnu mindre. Han kunde ikke forhindre, at Tidens Tand grov dybe Furer i hans gamle Ungkarleansigt, og at hans Tænder faldt af samtidig med, at hans Mund mere og mere antog en Form, der svarede til det gammelnordiske „Hængekjæft," hvorved altsaa den ene Skavank stillede den anden til Skue. At han blev graaskjægget, kunde

endda skjules, nemlig ved Hjælp af en Ragekniv, og de enkelte graa Haar, der viste sig paa hans Hoved, rykkede han af lige saa hyppig, som de voxede ud.

Men til sidst kom det allerværste. Tidens Tand fik nemlig i Sinde selv at besørge Afplukningen og spare ham Ulejligheden, men var smagløs nok til at tage rent med sig, saa at den fældede ikke blot de hvide, men ogsaa de røde Haar. Derover var den giftesyge gamle Ungkarl nær bleven lige saa trist i Hovedet, som han allerede var uden paa det, og blev i sin Ærgrelse til Mode, som om han skulde afrive sit eget tynde Haar, hvilket han vel ogsaa havde gjort, hvis det ikke havde været saa umaadelig dumt.

Den vordende Brudgoms Udseende var altsaa saa lidet tiltalende som muligt; men da der omsider ikke var mere at berøve ham, og hans Ydre ikke godt kunde blive styggere, vænnede han sig til det og tænkte, at Hedevig vilde gjøre det samme, naar hun blev hans Kone. Herregud! man kan da heller ikke altid være ung.

Hedevig var tyve Aar, Mikkel Pranger otteogfyrre.

En Dag sagde han til Jørgen List: „Nu kan det ikke nytte at gaa og kællinges længer om det, du ved nok. Der skal gjøres Alvor af det, om du ellers ønsker mit Venskab."

Han havde nemlig allerede for tre Aar siden fordret hvad der efter Aftalen skulde være hans, men da havde Jørgen ladet sig bevæge af Trines indstændige Bønner til at udsætte Sagen endnu i nogle Aar.

Jørgen svarede: „Ja, se nu, at du først bliver enig med Tøsen, for det skulde da gaa et bitte Korn hæderligt til."

„Det er maaske atter en Udflugt?" sagde Mikkel med et skummelt Blik.

„Nej, det er saamænd ikke, det kan du stole paa; men det skulde helst gaa i Hosefødderne paa en skikkelig Maade; jeg mener, al Staahej og Opsigt, det maa vi se at undgaa, saa vidt vi kan."

„Skikkelig Maade? Er det ikke et skikkeligt Giftermaal?"

„Jo, saagu er det saa! Hvem siger andet? Du er bare lidt stikken i Dag, tykkes jeg, og vil imod Vejret ligesom Pinds Gris. Vi forstod langt lettere hinanden, den Gang vi agerede Polakker og drog om paa Kommers."

„Ja, det var den Gang," sagde Mikkel med et Suk.

„Jeg kunde jo vel tvinge hende, ser du, og vil ogsaa gjøre det, naar intet andet vil batte," vedblev Jørgen; „men det var jo bedst, om I selv kunde enes om det. Snak med hende og lad mig vide hvad hun siger til'et."

„Naa saadan."

„Ja, det var det, jeg mente, og slet ikke andet," sluttede Jørgen List.

Mikkel gik hjem, saa sig i Spejlet og tog Kabudsen af — men satte den strax paa igjen, saa forskrækket blev han for sig selv. Han vendte sig bort og vilde ikke se sig selv mere.

„Hvem der nu havde været en Snes Aar yngre," sukkede han, men det kunde han jo ikke blive.

Næste Søndag Eftermiddag vare Jørgen List og hans Kone kjørte fra By; Hedevig havde taget sine Helligdagsklæder paa og sad ene inde ved Dagligstuebordet med sit Sytøj. Hun sad just og tænkte paa, om ikke Villum vilde komme over og sidde og snakke lidt med hende; de kunde have det saa dejlig uforstyrret den Dag.

Nu lød der Fodtrin paa Stenbroen, og Hedevig blev glad. „Pyt med ham!" tænkte hun, da Døren gik op, og hun saa, hvem det var, thi det var ikke Villum, men Mikkel Pranger, der kom.

„Goddag!" sagde han og blev staaende inden for Døren.

„Velkommen!" svarede hun, men uden at se paa ham. „Gaa fra Døren og sid ned," tilføjede hun efter en lille Pavse.

„Tak!" svarede Mikkel, gik et Par Skridt frem i Stuen og lettede paa sit Hovedtøj, men kom hurtig i Tanker om, at han helst maatte lade det blive siddende.

Han blev staaende som en Støtte. „Er det dog ikke forunderligt," tænkte han, „jeg har sagt til hende over hundrede Gange før, om hun vilde være min Kone, og nu da Spørgsmaalet skal gjøres for Alvor, nu er min Mund gaaet i Baglaas. Hvem skulde tro, at du, Mikkel, kunde blive saa bange for saadan en Smule Pigetøs!" Han stod og blev rød i Hovedet og tørrede uafladelig sine Ojne.

„Hem, he—m!" begyndte han da omsider. „Du er maaske ene hjemme i Dag?"

„Ja, Fa'er og Mo'er er rejste fra By." Atter en Pavse.

„Aa, sæt dig da ned, Mikkel!" sagde hun til sidst.

„Tak, maa jeg sidde hos dig?" spurgte han, i det han tog Plads paa Bænken ved Siden af hende.

„Ja, det maa du godt, Mikkel," svarede hun, men rykkede dog lidt fra ham.

„Det er noget pænt Tøj, du sidder og prikker i," begyndte han.

„Ja saamænd, det kan godt gaa an," svarede hun og flyttede Naalen, der fæstnede det til Syskruen.

„Men ved du hvad jeg sidder og tænker paa? Dersom jeg havde en Kone, saa skulde hun dog faa det langt kjønnere; det har jeg Raad til."

„Ja, det vil jeg gjærne tro; jeg synes ogsaa snart, du skulde gifte dig, Mikkel; det var ikke meget for tidligt."

„Jeg vil ogsaa snart gifte mig", svarede han opromt. Hun kom ham jo i Møde paa Halvvejen.

„Saa maa jeg vel ønske til Lykke?“ sagde hun.

„Ja — nej, ikke endnu; jeg er ikke forlovet.“

„Vil du holde Bryllup og har endda ingen Kjæreste? Hvordan kan det gaa til?“ Og hun saa paa ham med et drillende Smil.

„Det kan gaa saadan til, at jeg vil se at fange mig en“, svarede han.

„Ja, gjør du det!“ sagde hun og lo muntert.

Bejleren befandt sig ilde under Virkningen af denne skjælmske Munterhed. Den Smule Terræn, han bildte sig ind at have vundet, var gaaet tabt; Sveden stod ham i store Draaber paa Panden, og han tørrede sig med sit Trøjeærme. „Du kommer til at tage Skeen i en anden Haand, om det skal blive til noget,“ tænkte han ved sig selv.

Han famlede ned i sin Lomme, fremtog et Sølv-Hovedvandsæg og sad og vejede det i Haanden.

„Dette her kjøbte jeg, sidst jeg var i Skanderborg,“ sagde han, „og nu vil jeg forære dig det, hvis du ikke vil forsmaa en ringe Gave.“

„Nej Tak, det var en Skam! Jeg har ingen Brug for det.“

„Jo, tag det kun, lille Hedevig; det er dig vel undt,“ og han skød det hen ad Bordet foran hende.

Men hun skød det tilbage igjen og sagde: „Nej, behold det selv; jeg vil ikke have det.“

„Vil du ikke have Ægget?“

„Nej, du maa helst beholde det og forære din Kjæreste det som Fæstensgave.“

„Ja, nu maa jeg helst sige det uden Omsvøb, at det ogsaa var i den Mening, du skulde have det. Hvad siger du saa?“

„Jeg siger Nej!“

Men nu havde han faaet begyndt, og nu skulde det enten briste eller bære.

„Vær nu ikke saa stikken paa det,“ begyndte han igjen; „det er mit ramme Alvor, og jeg har din Faders Samtykke.“

„Men du mangler mit.“

„Jeg har baade Gaard og Grund,“ vedblev han uden at ænse Afbrydelsen, „og jeg har Raad til at klæde dig i Silke og Damask, naar du blot vil være min Kone.“

„Hvordan kan du nu være saa urimelig, Mikkel?“ sagde hun.

„Er jeg urimelig? Nej, det er dig, der er det, lille Hedevig! Men vær nu fornuftig. Jeg har haft Godhed for dig, siden du var en lille Tøs, og jeg slipper dig ikke, førend du giver mig dit Ja.“

Han greb om hendes ene Arm og prøvede paa at trække hende ind til sig, men hun stak ham med Synaalen, saa han nødtes til at slippe. Han tog sig om Armen og brølte „av!“

„Du kund have ladet mig være!“ sagde hun, i det hun samlede sit Sytøj til sig og gik sin Vej.

„Hvor gaar du hen?“ spurgte han. „Du skal dog komme til at give Kjøb, inden Enden tages!“

Hun standsede, vendte sig om imod ham og sagde: „Nej, det sker ikke, Mikkel; det kan du godt stole paa, for jeg vil ikke have dig.“

Med disse Ord gik hun ud og lukkede Døren efter sig.

„Det er nok et rebelsk Kvindemenneske, kan jeg forstaa,“ mumlede han ved sig selv, da han var bleven ene; „men det skal jeg nok siden faa pillet af hende, for vil bare den gamle staa med mig, saa skal vi nok lære hende at holde her!“

Han blev siddende en halv Timestid og ventede paa, at hun skulde komme tilbage, men da det ikke skete, samlede han sit forsmaaede Sølvtøj til sig og forlod Værelset. Da han var kommen ud i Gangen, aabnede han Døren til Overstestuen og keg derind efter hende, men hun var der ikke. Saa gik han igjennem Stuen igjen og saa sig om baade i Køkken, Bryggers og Spisekammer, men uden at finde den, han søgte. „Det var dog bansat! Hvor kan Pigebarnet have forputtet sig for mig i den Hast?“ tænkte han. „Ja ja! saa faar jeg at gaa hjem for i Dag; men jeg kommer igjen endnu en Gang, det kan du stole paa lille Jomfru! Hvad der er mit, det vil jeg have.“

Han gik ud igjennem den temmelig lave Bagdør, og i sin Iver tog han sig ikke i Agt, men løb Panden mod Dørkarmen. „Av, for Fanden!“ raabte han arrig. I et fortrædeligt Lune drev han af ud igjennem Gaardsleddet. Men hvilket rædeligt Syn mødte ikke hans Øjne her! Mellem det sydvestlige Hjørne af Stuehuset og Havediget var der en lav Stakitlaage; lige inden for Laagen stod der en umalet Træbænk, og paa den sad Villum og Hedevig; han havde Armen om hendes Liv, og hun lænede sit Hoved op til hans Skulder.

Saa fordybede havde de været i deres Samtale, at de ikke mærkede, der kom en trampende, før han havde opdaget dem. Saa slap de hurtig hinanden og rejste sig op.

Mikkel blev til Mode, som om han skulde have faret ind paa dem og torsken dem, hvilket han dog ikke gjorde, maaske af den Grund, at Villum var en bredhærdet og kraftig Karl, som rimeligvis ikke vilde staa stille og lade sig slaa.

Men den forsmaaede Bejlers Vrede maatte have Luft paa en Maade; han raabte til Hedevig: „Sidder du her og lefler med denne Grønskolding, medens jeg gaar Huset rundt og leder efter dig? Det er en pæn Opførsel, at bære dig saadan ad i dine Forældres Fraværelse! Men nu forstaar jeg, hvorfor du ikke vilde — — —.“ Han kom i Tanker om, det var bedst at gjemme Resten, til han en Gang fik hende under fire Øjne. Men til Villum sagde han: „Og du maatte skamme dig som en Ulykke, at du tør vove at kaste dine Øjne paa en rig Mands Datter, du, som knap ejer det, du

kan skjule dig i! Lad den Leg fare, heller i Dag end i Morgen, thi den skal faa en anden Udgang, end I drømmer om, det skal jeg svare jer for!"

Med disse Ord vendte han dem Ryggen og gik hurtig hen over Marken til sin Gaard.

„Nu ser det net ud med os!" sagde Villum og saa paa sin Pige med et kjærligt, men tillige mismodigt Blik.

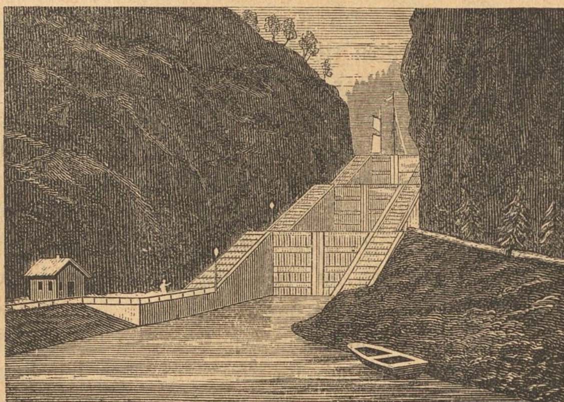
„Ja, vi kommer maaske til at gjennemgaa en Del, inden vi naar vort Maal," svarede hun, i det de atter satte sig paa Bænken; „men naar vi bliver hinanden tro, saa skal vi nok vinde Sejr til sidst. Jeg skal nok holde ud."

„Det er ogsaa min eneste Trøst, at du vil blive mig tro, hvordan det saa gaar," sagde han og kyssede hende; „men Gods og Guld er saa meget i denne Verden, og naar jeg tænker paa, hvor fattig jeg er i Sammenligning med dig, saa er jeg nær ved at blive helt fortvivlet. Og at den gamle Nar nu har bejlet til dig, har ikke gjort mig gladere. Jeg er bange for, at de skal faa dig overtalt".

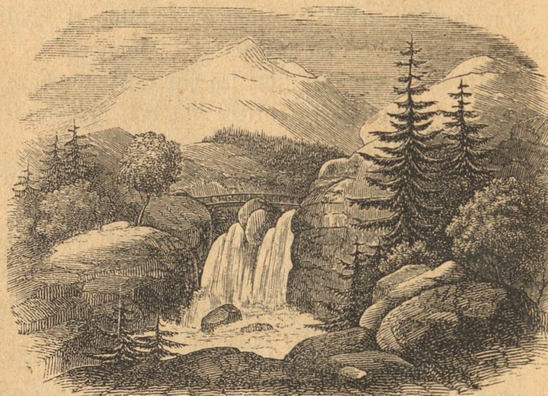
„Nej, kjære Villum, det kan de ikke, det kan du godt stole paa," sagde hun tillidsfuldt.

„Ja, jeg stoler godt nok paa dig, men —"

„Nu maa du ikke sige „men," for jeg er jo dog din egen Hedevig og vil ikke tilhøre nogen anden.

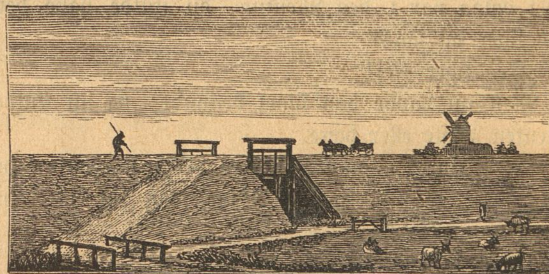
Sluser ved Götakanalen.

Fra Norge.

Istransport paa Store Bælt.

Fra Marsken i Slesvig.

Og saa skal jeg sige dig en anden Ting. Da jeg i Gaar var inde i Skoven, mødte jeg Hævneren —"

„Er han kommen her til Egnen igjen?"

„Ja. Ligesom andre spørge: naar kommer Svalen? saa spørge vi: naar kommer Hævneren? Thi jeg synes altid, at det opliver mig, naar han har været borte i nogen Tid og saa kommer igjen."

„Talte du med ham?"

„Ja, jeg gjorde, og han var lige saa kjærlig imod mig som altid. Og ved du hvad han sagde til mig? Han sagde, at naar jeg en Gang kom i Nød, saa skulde jeg sende Bud til ham, han skulde nok hjælpe mig. Jeg kan ikke forstaa, at han kan yde mig nogen Hjælp, den fattige Stakkel! Men hans Ord gjorde mig alligevel godt."

Villum rystede paa Hovedet. „Han mener det godt nok," sagde han, „og han holder mere af dig, end jeg kan begribe; det var vel derfor, han vilde hjælpe dig. Men han kan saamænd ikke hjælpe os; det kan kun en, nemlig Gud."

„Og ham vil vi stole paa!"

„Ja, ham vil vi stole paa!" istemmede Villum.

Til Afsked omfavnede og kyssede de hinanden, hvorpaa Villum sagde Farvel og gik hjem.

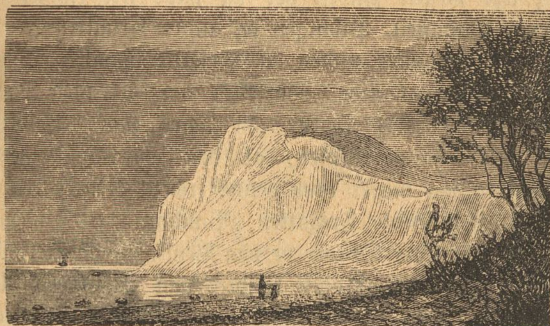
(Fortsættes).

Brødfrugttræet.

(Sluttet).

Brødfrugttræet yder ogsaa Indbyggerne Nytte paa andre Maader. Barken af det bruges til Klæder og Reb, dets bløde og lette Ved bruges til forskjellige Redskaber og egner sig udmærket til at lave Baade af; desuden indeholder Træet et Slags Mælkesaft, der bruges paa mange forskjellige Maader.

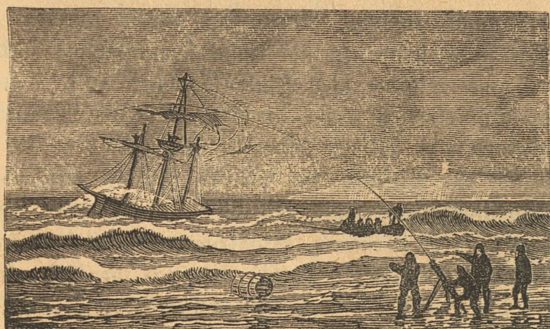
Evropæerne lærte først sent denne vigtige Plante at kjende, og det var navnlig den berømte Sømand Cook, der efter Hjemkomsten fra en af sine Rejser i Sydhavet henledede Opmærksomheden paa den. Paa Grund af denne Plantes sjældne Egenskaber var det meget naturligt, at man ønskede at faa den overført til andre varme Lande. Den engelske Regering lod i dette Øjemed Skibet „Bounty“ udruste under Anførsel af Løjtnant Bligh, for at han skulde overføre en Mængde Brødfrugttræer fra Sydhavsøerne til Vestindien (Træet kan nemlig ikke forplantes ved Frø, men kun ved Hjælp af Stiklinger). Efter en heldig Rejse landede Bligh den 28de Oktober 1788 paa Øen Tahiti, hvor han blev modtagen med den største Venlighed af de elskværdige Indbyggere, som han bragte Citroner og andre Frugter til Erstatning for

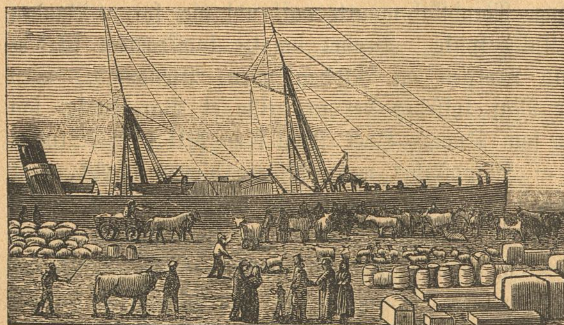
Moens Klint.

Fra den jyske Hede.

En Stranding ved Vesterhavet.

Udførsel.

de Brødfrugttræer, som han fik hos dem. Der blev nu med den største Omhyggelighed plantet over tusende unge Træer i frugtbar Jord paa det rummelige Mellemdæk, og i April 1789 forlod Bligh den gjæstfri Ø med sin svømmende Have. Den lune Passatvind førte Skibet hurtigt afsted, men det naaede aldrig sit Bestemmelsessted. Mandskabet om Bord paa Skibet bestod af 46 Mand, og af disse gjorde 28 Mand Oprør, kort efter at Skibet var sejlet fra Tahiti, overfaldt og kneblede Bligh samt overmandede de 18 Mand, der vare blevne ham tro. Bligh og hans faa tro Mænd bleve derpaa satte i Skibets Storbaad, som blev ladet med 150 Pund Brød, 32 Pund Flæsk, nogle Dunke med Vand samt noget Vin og Rom. Oprørerne sejlede nu bort med Skibet, overladende Bligh og hans Ledsagere til en sørgelig Skæbne paa det aabne Hav uden Ly mod Solens brændende Straaler og Stormvindene samt uden tilstrækkelig Næring og Drikkevarer. Dette skete omtrent 30 Mile fra en af de Øer, som Cook havde kaldt Venskabsøerne, men den svarede kun daarligt til sit Navn, thi da Bligh vilde lande for at forsyne sig med Brødfrugter og Vand, blev han modtagen med Stenkast, og han og hans Ledsagere undgik kun med Møje Døden. Der var nu intet andet tilbage for dem at gjøre end at søge at naa den nærmeste

hollandske Ø Timar, der laa 750 danske Mile derfra. Denne lange Vej skulde tilbagelægges i en skrøbelig og læk Baad, der var saa stærkt ladet, at Rælingen af den knapt hævede sig 6 Tommer over Vandets Overflade. Den 2den Maj begyndte denne farlige Rejse, efter at først hele Mandskabet højtidelig havde lovet Bligh, at de vilde nøjes med en Unze Brød og en halv Pægl Vand daglig hver. Den ene Halvdel, skulde vexelvis vaage og gjøre Tjeneste, medens den anden hvilede paa Baadens vaade Bund, men da ingen kunde strække sig, og de altid vare udsatte for Fugtighed, bleve de snart syge og næsten lammede af Gigt og Krampe. Paa den femte Dag af Rejsen fik de Øje paa to store Kanoer, fulde af kanibalske Oboere, som af alle Kræfter roede løs paa dem. Da de ingen Vaaben havde til at forsvare sig med, troede de sig allerede Døden nær, men pludselig opgave de vilde Mennesker deres Hensigt, hørte op med at forfølge dem og forsvandt snart efter. Lykkeligvis herskede der Enighed i Baaden; thi kun herved blev den skrækkelige Stilling til at udholde. Allerede den 8de Maj maatte Uddelingen af Næringsmidlerne indskrænkes til det mindst mulige. Vandet var nær ved at slippe op, men en stærk Regn, som faldt under et Tordenvejr, skaffede dem et rigeligere Forraad af Drikkevand, som hver Dag uddeltes i et lille Maal af Horn, der var 2 Tommer i Gjennemsnit og 2 Tommer dybt. Fra den 10de Maj var Vejret raat og stormende; Bølgerne sloge hvert Øjeblik op over Rælingen, og det svage og syge Mandskab maatte uafbrudt øse, for at Baaden ikke skulde synke. Brødet maatte indskrænkes til 1/25 Pund Morgen og Middag uden Aftensmad. Den 25de Maj lykkedes det at gribe et Par Fugle, saa store som Duer. Hver Fugl blev delt i 18 Stykker (en af Mandskabet var tidligere bleven dræbt af et Stenkast fra Venskabsøerne) og nedslugt med stor Begjærlighed. Den 29de Maj kom Baaden ind paa et Klipperev, mod hvilket Brændingen rasede skrækkeligt og truede med Ødelæggelse, men det lykkedes at komme igjennem en smal Aabning i Revet med Baaden. De vare nu komne i Nærheden af Ny Holland og landede en Eftermiddag paa en Ø ved dette store Fastland, hvor de fandt Østers og fersk Vand til at stille deres Sult og Tørst med. Her udhvilede de sig en hel Nat, men den næste Morgen saa de til deres store Skræk en talrig Flok vilde Mennesker ile imod dem under høje Skrig. De maatte nu atter i største Hast indskibe sig i Baaden, da de ikke turde afvente, om hine mente dem ondt eller godt. Den 31te Maj landede de paa en anden lille Ø, hvor de glædede sig ved at finde Østers og fersk Vand. Snart efter kom de ud i det store indiske Hav, hvor Storm og Regn hilste dem. De stadige Savn og Møjsommeligheder havde nu udmattet endog de stærkeste af Mandskabet, og nogle syntes at være Døden nær. Den 17de Juni lykkedes det dem endelig at naa Timar, hvor de mødte den venligste Modtagelse af Hollænderne. Efter at være kommen til Kræfter igjen vendte Bligh over Batavia tilbage til England og førte Baaden, der lykkeligt havde baaret ham igjennem saa mange Farer, med sig som en Helligdom. Kort efter blev han udnævnt til Fører for Skibet „Providence", med hvilket han den 9de April 1792 naaede til Tahiti, hvor han fik 1281 unge og kraftige Brødfrugttræer om Bord. Med disse sejlede han bort og naaede efter mange Farer lykkeligt til St. Vincent, hvor han lossede 333 Træer, og afsejlede derfra til Jamaika, hvor han udskibede Resten af Træerne.

Saaledes blev Brødfrugttræet overført den lange Vej fra Sydhavet til Vestindien. Dets Frugter fandt dog ikke megen Yndest der og have ikke kunnet fortrænge Bananen, Pisangen og andre Frugttræer.

Da en eller anden af Læserne maaske er nysgjerrig efter at vide, hvorledes det gik med Mandskabet, der gjorde Oprør om Bord paa „Bounty", skal der endnu tilføjes, at den engelske Regering harmedes saa meget over denne frække Skurkestreg, at den strax udsendte Fregatten „Pandora" til Sydhavet for at søge efter Oprørerne paa Venskabs- og Selskabsøerne. Fjorten af disse fandtes paa Tahiti og bleve i Lænker førte til England, hvor de bleve hængte. Nogle vare allerede tidligere døde af Sygdom eller ved Drab, men man kunde intet Spor finde af Hovedmanden, der tillige med otte af sine Kammerater samt nogle indfødte Mænd og Koner allerede for længe siden havde forladt Tahiti, og Hemmeligheden ved hans Skæbne blev skjult i mange Aar. Først lang Tid efter fik man at vide, at disse Mennesker om Bord paa Skibet „Bounty" vare naaede til en lille øde Ø, Pitkairu, der som en stejl Klippe hævede sig op af Havets Skjød og var dækket med en dejlig Plantevæxt af Bananer, Brødfrugttræer, Kokospalmer og andre Planter. Dette øde og mennesketomme Sted blev valgt til Opholdssted for Skaren. Skibet blev ødelagt af Frygt for, at det skulde røbe deres Nærværelse, og saaledes dømte de sig selv til stadig Fangenskab paa denne lille Ø, 2000 danske Mile fra Fædrelandet, Slægt og Venner. Oprørernes onde Samvittighed lod dem ingen Ro have; der var ingen Fred og intet Sammenhold mellem dem. Det kom snart til Strid mellem Englænderne og de indfødte fra Tahiti, som dræbte Hovedmanden for Oprøret og fire af hans Kammerater, men de bleve alle selv dræbte samme Aar af de fire Englændere, der endnu vare tilbage. Af disse styrtede en sig senere af Fortvivlelse i Havet, hvor han druknede, en anden blev dræbt i en Strid, og kun to døde en naturlig Død.

Saaledes stadfæstede ogsaa her den ældgamle Sandhed sig, at Brøde aldrig bærer velsignede Frugter.

Dværgtræernes Plantning.

De Dværg-Æble- og Pæretræer, som sidste Efteraar bleve forskrevne fra Frankrig og fordelte til mange Rekvirenter over hele Landet, ankom saa sent, at det kan formodes, de fleste ere blevne slaaede i Jorden Vinteren over, for at plantes i tilstundende April Maaned. Gjærne opfylder jeg det Løfte at meddele de vedkommende, hvorledes jeg har gaaet frem ved Plantningen af mine Dværgtræer; men, da Meddelelsen tillige med en videre gaaende Vejledning ikke kan naa at blive trykt inden hen i Sommeren, har jeg anmodet Red. af Husvennen om foreløbig at optage efterstaaende korte Meddelelse.

Træerne plantes i April, saa snart Jorden bliver saa varm og tør, at den falder for Spade og Rive. Den bedste Plads er ved en Mur, som vender mod Sydost, Syd eller Sydvest, dog med det Vilkaar, at der ej findes højere Træer eller andre Huse i Nærheden, som kaste Skygge paa Muren, thi fuld Sol er en Betingelse for god Frugt. Fritstaaende Træer bør ikke alene have Sol, men ogsaa Læ til i det mindste et Par Alens Højde og derhos saa stor Afstand fra de nærmeste Træer eller Buske, at disses Rødder ikke i væsentlig Grad kunne naa dem og tage Kraften af Jorden. Afstanden mellem Plantehullerne kan til Espalier ved en Mur passende gjøres 3 à $3^1/_2$ Alen, for fritstaaende Dværgtræer 3 Alen, for dem, som plantes til Hæk (Bænk) 2 Alen eller paa daarlig Jord endog kun $1^1/_2$ Alen. Jo bedre Jorden er, desto større Plads vil Træet fordre til Udvikling af en sund og frugtbar Krone.

Til hvert Træ graves et Hul omtrent 1 Alen i Firkant og $^3/_4$ Alen dybt; har Jorden ikke været kulegravet, lægges Muldjorden til den ene Side af Hullet, og Jorden fra Undergrunden til den anden. Derpaa lægges Muldjorden, saa nær som to Spade fulde, ned i Bunden, ikke i Klumper, men godt smuldret; oven paa den fyldes et passende Maal af Undergrundsjorden, efter at denne er bleven blandet med Kompost, gammel udbrændt Gødning, forraadnede Græstørv eller kunstig Gødning, som Fiskeguano eller Benmel. Har man Raad eller Lejlighed til helt og holdent at erstatte daarlig Undergrundsjord med god Markjord, saa meget bedre! Førend Træet sættes ned til Plantning, beskæres Roden, dersom den har en eller flere tykke Rødder — de saakaldte „Tæer;" Snittet bør gjøres med en skarp Kniv saaledes, at Træet, naar det plantes, kommer til at hvile paa de skraa Snitflader. De fine Trevlerødder beskæres paa ingen Maade, med mindre Træet har været taget saa uforsigtigt op, at de fine Rødder bleve beskadigede, hvilket ses deraf, at en Del af Spidsernes Rodbeklædning fattes. I saa Fald bør det beskadigede fjærnes med Kniven, men Træet maa ikke berøves sine sunde Rodtrevler. Før Plantningen bør man nøje betragte Træet for at lægge Mærke til den Side, man ønsker ud imod Gang- eller Solsiden. Plantningen selv gaar ud paa, at Træet med dets Rødder saa vidt muligt maa komme under lignende Forhold, som da det voxede, altsaa maa det ikke staa dybere end før (Jorden paa ingen Maade op over Forædlingsstedet), men med Rodtrevlerne godt spredte, saa at der kommer løs og god Muld af den til Side lagte Jord saa vidt muligt omkring hver Rod. Dette er det modsatte af den daarligere Fremgangsmaade, der ikke er ualmindelig, at lade alle Trevlerødder forblive samlede i en Klump, kaste løs og klumpet Jord imellem hinanden paa Rødderne ned i Hullet, trampe Jorden dygtig fast med Foden og hele Legemets Vægt og siden fylde Hullet. Det er indlysende, at et saaledes plantet Træ enten mislykkes eller dog staar lang Tid i Stampe, før ny Rødder kunne trænge ind i og hente Næring fra den Muld, de forefinde. Nej, Rodtrevlerne maa spredes godt; er der flere Sæt over hinanden, bør de nederste først dækkes med løs og god Muld, medens de øverste holdes oppe, saa at de kunne spredes oven paa og dækkes med nyt Lag Muld. Det er under Plantningen godt at ryste Stammen en Smule, for at Mulden kan falde tæt til Rødderne; ligeledes gaar det an med Foden at udøve et lempeligt Tryk paa Muldjorden, for at den ej senere skal synke for meget og bringe Træet til at staa som i en Skaal. Af samme Grund gjør man ej ilde i at lade Jorden om det nyplantede Træ danne en svag Forhøjning, som bliver jævn med Overfladen, naar Jorden har sat sig.

Saa snart Træet i Maj Maaned begynder at bryde, bør det skæres ned, for at faa ny og kraftige Skud. Alt efter den Hensigt man har med Træet, bestemmes Højden til 2, 3, 4 Kvarter. Træet maa da holdes godt fast med venstre Haand, medens højre Haand med en skarp Kniv gjør et rent og skraat Snit neden fra op efter. Snittet bør gjøres lige over et saadant Øje, der kan udvikle sig til en Gren ud ad imod den Side, hvor den ønskes for den tilsigtede Form.

U. E. Hofman (Bang).

(Af Mangel paa Plads i de foregaaende Numre er denne Anvisnings Optagelse blevet noget forsinket).

Bognyt.

„Geografi for Borger- og Almueskoler, udg. af N. C. Rom," er Navnet paa en lille Bog, som i disse Dage er udkommen. Det er en kjendt Sag for enhver Lærer, at jo mere tiltalende man kan gjøre Læremidlerne for Barnet, jo mere man kan fjærne Tørhed og Kjedelighed fra de Smaabøger, der gives Børnene i Hænde, jo livligere og jo mere afpasset efter Barnets Fatteevne og Idekreds Indholdet er, jo frugtbarere bliver Undervisningen. Det ere disse Hensyn, der have været de afgjørende ved, at den her omtalte Bog er blevet til. Den er derved bleven en sand Modsætning til de mangfoldige smaa

Geografi-Skeletter, hvoraf Skolerne fra tidligere Tid have haft et saa rigt Udvalg. Opramsning af Navne og Talstørrelser er her det underordnede, hvorimod Skildring af det ejendommelige fra Natur og Folkeliv er det fremherskende, alt valgt og fremsat paa en saadan Maade, at det samtidig med at tilfredsstille Barnet giver Læreren mange Vink om og Anledning til at fortælle Børnene mere og fyldigere end hvad Bogen kun kan meddele paa en begrænset Maade. Udgiveren, (der ikke er Forfatter af Bogen) tør indestaa for, at den er udarbejdet med en sjælden Flid og Samvittighedsfuldhed. Forinden Udgivelsen er den gjennemset af flere udmærkede Skolemænd, der have udtalt deres fulde Anerkjendelse over den for Børneskolen heldige Maade, hvorpaa Forf. har løst sin Opgave. For Børnene vil Bogen sikkert ogsaa blive rigtig tiltalende og kjær ved de mange smukke Smaategninger, den indeholder (ialt 45), og hvoraf otte omstaaende giver en Prøve. De fleste ere valgte af og tegnede til Bogen af en dygtig Skolemand (Skolebestyrer Gotlieb Christensen), og den opmærksomme Lærer vil finde, at der i Billederne er medtaget mange smaa Enkeltheder, der kunne give Anledning for ham til Forklaringer og Samtaler med Børnene om meget, der ellers i Geografitimen undgaar Opmærksomheden. Denne Geografi er den første, der er skreven særlig for Almueskolen og forsynet med Billeder. Bogen, der udgjør 144 Sider, er i Forhold til den smukke Udstyrelse og Størrelsen overordentlig billig, idet den sælges, godt indbunden i sædvanligt Bind, for 50 Øre.

Enhver Lærer, der ønsker at gjøre nærmere Bekjendtskab med Bogen for at indføre den i sin Skole, tilsendes frit et Exemplar til Gjennemsyn, naar Anmodning derom indsendes til Husvennens Hovedkontor i Axelhus, Kbh. V.

Første Oplag af „Mads Hansens Husmandsbog“ blev i sin Tid omtalt i Pressen med megen Ros. Den eneste væsentlige Anke, der fremkom, var, at dens Pris — 80 Skilling — blev anset for uoverkommelig for mange af dem, Bogen nærmest er bestemt for. Naar Udgiverne nu har vovet at trykke et saa betydeligt Oplag, at Prisen kan sættes til en Krone, tør man vente at denne Pris ikke vil overstige den talrige Husmandsklasses Kræfter, og at Arbejdsgiverne paa Landet mange Steder ville finde sig opfordrede til at udbrede Bogen blandt deres Arbejdere. For at gjøre Anskaffelsen for den ubemidlede lempeligere, sker Udgivelsen i 4 Hefter à 25 Øre.

I det første Nummer, som udkom af Husvennen, havde vi Lejlighed til nærmere at omtale Mads Hansens Husmandsbog og vi behøve derfor kun nu paa det bedste at anbefale denne Bog til enhver Smaamand, der i denne vil finde en god Ven og Raadgiver, som han ikke vil fortryde at anvende sine Femogtyveører til.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. En heftig Sorg betager os ikke enhver Evne til at nyde Fornøjelser, den blot svækker Evnen og dræber Fornøjelsen; den berøver os ikke alle Interesser, men opvækker blot tidligere for os Alderdommens mere ligegyldige Ro.

Overflodig Angst. I et Teater i Paris rejste en ung Mand sig fra sit Sæde i Parkettet, trak en Pistol op af Lommen og rettede Løbet imod sin Pande. Almindelig Rædsel. De nærmestsiddende vilde hindre Selvmorderen i hans forbryderske Gjerning, med den unge Mand rettede Pistolløbet efter dem, hvorfor selvfølgelig alle forfærdede vege tilbage. Ny Rædsel! Nu retter han Løbet imod Munden. Man vil atter fravive ham Pistolen, men viger tilbage for den truende Munding. Da aabner han Munden og — bider Enden af sin Pistol! den var af Chokolade.

Mere rimeligt. Der blev gjort en Mand det Forslag at ægte en Enke paa 36 Aar. „Ak,“ sagde han, „naar det endelig skal være sexogtredive Aar, saa tog jeg heller to Piger, hver paa atten Aar.“

Historisk-geografisk Opgave. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danne henholdsvis Navnene paa en dansk Salmedigter og paa et af hans Værker: En dansk Koloni, — en By i Rusland ved Østersøen, — en Del af Østerrig, — en By i det nordvestlige Frankrig, — et Kongerige i Evropa, — en Ø ved Fyn, — en Flod i Tyskland, — en Biflod til Rhone-Saone, — en Del af Østerrig.

T. J.

Firkantet Rød: Af 2 D, 2 L, 2 O, 2 R, 2 T, 2 Y, 1 A, 1 E, 1 K og 1 S dannes fire Ord, som skrevne under hinanden og læste fra oven og fra venstre give Løsning paa følgende Gaader:

Det første er en Gaard saa stor,
hvor tit en mægtig Herre bor;
det andet er en fornem engelsk Frue.
Det tredje er en Flod, hvis Vand
udgyder sig i Østerstrand;
i Smug det fjerde priser Vinens Lue.

Stavelsegaade:

1.

Der er et Redskab rent og let,
hvortil du nok har Magen,
og hvor det bruges, gjælder det
i Reglen Hovedsagen.

2.

Ja, denne er vel ogsaa let,
og nemt man kan den svinge,
og dog kan den frembringe det,
som store Magter tvinge.

1. 2.

Det hele — ja, forstaa mig vel —
tit man med andre førte,
tit virked ogsaa den med Held,
at hele snart ophørte.

J. P.

Opløsninger fra Nr. 29:

paa den firkantede Rød:
MORS
ODIN
RIGA
SNAK

paa Gaaden: **Arken.**

(Indsenderen af Gaaden hørte en Aften en Mand i Jylland udraabe: Se hvor Arken tindrer, — saa Navnet findes endnu i Folkemunde. For at bidrage noget lidet til at bevare dette smukke Navn fra Undergang skrev jeg Gaaden og beder Husvennens Læsere overveje, om de ikke herefter maatte have Hu til at gjøre Brug af det smukke gammeljydske Ord Arken i Stedet for det nymodens, men ukjønne „Mælkevejen.“ Franskmændene kalde Regnbuen med Navnet Ark, Englænderne udtrykke ogsaa Ordet Rundbue med Navnet Ark, og i Molbechs Dialektlexikon findes Ordet. Biskoppen i Odense skrev i det sextende Aarhundrede: „2 Klokker ofver Choret i en liden Archen.“ Skulde vi da ikke herefter enes om at benævne Stjærnehimlens hvælvede Æreport: Arken? Nord for Limfjorden er Navnet ikke uddød. Lad os holde det i Live!)

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 31. Søndagen d. 29. April. 1877.

Hævneren ved Mos Sø.

Fortælling af Knud Skytte.
(Fortsat).

Vor unge Ven havde haft stor Sorg og Modgang, siden vi saa ham sidst. Da han var femten Aar, døde hans fromme Moder fra ham og Faderen, og det var et stort og smerteligt Tab for dem. Søren Villumsen forvandt det aldrig, og han overlevede hende kun i fire Aar. Da han mærkede, hvorledes hans Kræfter stadig toge af, og han vist ikke havde lang Tid tilbage, tog han sin Søn med sig og gik, saa svag og stakaandet han var, til Herregaarden, forklarede Godsejeren, hvorledes Sagerne stode, og bad om, at Sønnen maatte faa Gaarden i Fæste efter ham. Naadigherren var ikke af de slemme Herremænd, som man kaldte Bondeplagere. Han følte Medlidenhed med den gamle syge Mand og gav Sønnen Løfte paa Gaarden.

Et halvt Aar senere havde Villum hverken Fader eller Moder.

Nu var han to og tyve Aar og Fæstebonde. En gammel tunghørig Pige, der havde tjent hans Forældre i mange Aar, var forbleven hos ham og styrede hans lille Husholdning. Flere Folk vare de ikke, thi Bedriften var ikke stor, og Villum saa sig ikke i Stand til at udvide den. Men det daglige Brød var da i Huset og blev nydt med Nøjsomhed og Tilfredshed; han havde et godt Helbred og et Par stærke arbejdsvante Arme, saa han nærede slet ingen Bekymring for dagligt Brød. Hedevig var Prinsessen i hans lille fattige Kongerige. De elskede hinanden af Hjærtens Grund og havde gjort det fra Barndommen af, og bare hun maatte blive hans, saa var han lykkelig og havde vundet det store Lod i Livet, og saa skulde han aldrig misunde andre deres Penge og Overflod af jordisk Gods. Med Hedevig var Livet ham lutter Solskin, uden hende vilde det være trist og øde.

Men Udsigterne vare ikke de bedste. Vel var det unge Pars inderlige Kjærlighed gjensidig, og deres Længslers Maal det samme, men han var fattig, og hun var en rig Arving. Hendes Plejefader, der maalte og bedømte Menneskene efter, hvad de ejede, regnede ham ikke for stort, men saa ham fuldstændig over Hovedet. Han vidste vel, at den fattige Dreng og Hedevig havde Godhed for hinanden, men det betragtede han kun for Narreværk og som noget, han kunde „blæse bort." Pyt, ikke andet! Villum var overbevist om, at fik Jørgen List Lov at raade, — og hvem skulde vel hindre ham i at følge sin ubøjelige og jærnfaste Vilje? — saa Farvel Kjærlighed, Fremtidslykke og det hele! Hedevig havde vel ment, at hun skulde „nok holde ud," men det var et Spørgsmaal, om hun kunde. Afgjørelsen syntes at nærme sig. Gid den maatte vende alt til „den gode Side."

Mikkel Pranger tog det ikke saa let, som Jørgen List, med Kjærlighedsforholdet mellem Hedevig og Villum, og siden han havde set dem sammen paa Havebænken, og det i en saa fortrolig Stilling, som han aldrig kunde tænke paa uden at faa Lyst til at skære Tænder, blot hans Mund ikke havde været tandløs, gik han ligesom i en stadig Feber og var bange for, at hans Medbejler paa en eller anden Maade skulde snappe Bruden bort lige for hans Næse. Hvor han hadede den fattige Knøs og ønskede, at han sad paa Bloksbjærg eller var forvaret paa et andet sikkert Sted, hvorfra han ikke skulde vende tilbage! Han meddelte Jørgen sine Bekymringer og drev paa, at Sagen skulde afgjøres. „Aa, blæse med den Knægt, er der ikke andet i Vejen!" sagde Jørgen List og smilede. „Ja, hvem kan vide, hvad saadan en Grønskolding han hitte paa?" indvendte Mikkel. Han vilde dog være paa sin Post, og fra nu af gik han stadig paa Lur, for uset at kunne være Vidne til Kjæreste-

folkenes Sammenkomster og forstyrre dem, hvor han kunde.

En Dag kaldte Jørgen List sin Plejedatter til sig i Enrum og sagde til hende: „Mikkel har nok snakket med dig?"

„Ja, han var her i Søndags."

„Og du sagde vel ja?" Han vidste godt, den Rad, at det modsatte var Tilfældet.

„Hvad skulde jeg sige ja til?"

„I, har du glemt det? Han bejlede jo til dig?"

„Ja, han gjorde."

„Og hvad Besked gav du ham?"

„Du kan da nok tænke, Fader, at jeg sagde nej til saadan en som ham."

„Nej, det kan jeg slet ikke tænke, min Pige, for det har jeg lovet ham for mange Aar siden, at du skulde være hans, naar du blev stor. Du kommer derfor til at sige om igjen."

„Det kan jeg ikke Fader; jeg vil ikke have Mikkel Pranger, og jeg kan ikke lide ham."

„Vil ikke? Ja, men du skal lyde dine Forældre, og dine Nykker bryder jeg mig ikke om. Naar I blive gifte, saa kommer du nok til at lide ham, for Mikkel er en flink Fyr og en rig Knægt, maa du vide. Jeg har ikke kunnet finde nogen bedre Mand til dig."

Pigen stod og stirrede paa ham som for at se, om det ikke var hans Spøg, men det var ikke Spøg, hun læste i dette kolde Ansigts snu, men dog bestemte og haarde Træk; det var ramme Alvor! Hun følte sig nu ikke nær saa selvtillidsfuld og sikker i sin Sag, som da hun talte med Villum. Som nu hendes Plejefader med sit urolige Blik og sit rynkede Ansigt med de forstenede Træk stod der for hende og sagde hende sin Vilje, var hun til Mode, som om en taarnhøj og uoverstigelig Hindring havde stillet sig mellem hende og hendes Hjærtensven.

„Herre Gud, Fader!" raabte hun forskrækket. „Lad mig dog endelig blive fri for Mikkel! Saa vil jeg hellere gaa herfra og tjene for mit Brød!"

„Snak om en Ting, bitte Hedevig! Hvor vilde du gaa hen? Nej, lad mig raade, jeg er klogere end du. Alt hvad jeg har samlet skal blive dit, men saa forlanger jeg ogsaa, at du skal lyde mig. Og nu skal der ikke være mere Snak om den Ting, og lad mig se, du gaar ikke og skraaler og giver Folk noget at snakke om, for Tingen er afgjort og kan ikke forandres. Giv mig saa mine Søndagsklæder, for jeg vil til Præsten i Dag og bede ham her ud til paa Torsdag. Det er lige St. Hansdag, og da skal Trolovelsen finde Sted. Saa gjør Jørgen Gilde, maa du tro, og det bliver noget andet end de Ost- og Brøds-Sammenkomster, de plejer at gjøre her paa Egnen."

Mekanisk adlød hun ham og hentede Tøjet; han gik ind i Sovekammeret og klædte sig paa, og saa tog han sin Stok i Haanden og gik til Præsten.

Det var første Gang, han havde talt til Hedevig om Giftermaalsplaner, og efter hans Tankegang var det ogsaa tids nok. Naar en Handel kunde bringes i Stand med ti Ord, hvorfor saa spilde fireogtyve paa den?

Hedevig gik ind og kastede sig om sin Plejemoders Hals. De græd begge to.

„Jeg har vidst det i mange Aar, men har ikke nænnet at sige dig det, mit Barn, for jeg tænkte, Vorherre skulde have forhindret det paa en eller anden Maade, og det kan han gjøre endnu, hvis det er hans naadige, gode Vilje," sagde Moder Trine til sin bedrøvede Plejedatter; „men vil han ikke forstyrre det, saa er der ingen, der kan, og vi maa finde os deri, som jeg nu har fundet mig i at være et viljeløst Væsen i over tredive Aar. Din Fader har et haardt Sind, og jeg har endnu ikke set den, der kunde bøje ham. Giv dig til Freds, mit Lam, og sæt din Lid til Gud!"

„Dersom han tvinger mig til at ægte Mikel, saa er jeg en ulykkelig Kvinde!" sagde Pigen og vred sine Hænder.

Nu var Nøden dog kommen; men det faldt hende ikke et Ojeblik ind at søge Bistand hos Hævneren, thi hvad kunde han hjælpe? Men Villum, kunde hun nu bare faa talt med ham!

Mikkel Pranger, der især holdt skarpt Udkig naar Jørgen List ikke var hjemme, vidste godt, hvor hans tilkommende Svigerfader agtede sig hen den Eftermiddag, og han var paa sin Post. Fra et Kvistvindue i sit Stuehus kunde han overse saa meget af Omegnen, som han ønskede, og fra dette sit Udkigspunkt, fik han da ganske rigtig Oje paa Hedevig, der gik hen over Marken efter Skovhjørnet. Hun stod stille en Gang mellem og saa hen efter Villums Gaard, men snart gik hun videre og blev ved, til hun var kommen ind mellem Træerne, saa kunde han ikke se hende mere. „Godt, det var den ene!" mumlede Mikkel og blev staaende. Det varede ikke længe, saa kom Villum ud af sit Gaardsled, og han snarere løb end gik hen efter Skovhjørnet, inden for hvilket han ligeledes forsvandt. „Det var den anden; jeg tænkte det nok! Til Helvede med ham!" Med dette Onske paa sine fromme Læber steg Lure-Mikkel ned, og ad en Omvej styrede ogsaa han sine Fjed hen imod Skoven. Og han var rasende!

Det syntes længe ikke, at han skulde faa Lykke med sin Færd, thi han kunde ikke finde de elskende og faa dem jaget fra hinanden, skjønt han efter Evne spidsede Ore og gjorde sine Poter lette og listende. Bare de ikke vare flygtede! Han sneg sig gjennem Skoven i alle mulige Retninger, men uden at finde Spor af dem, og det lakkede allerede mod Aften,

inden han bekvemmede sig til at opgive det. Nu vilde han til at vende hjem og kom gaaende hen ad en Ensporvej, der ad en Træbro førte over Aaen ikke langt fra det Sted, hvor denne har sit Udløb i Søen — da han med et fik Øje paa Villum og Hedevig. Han havde søgt dem i de tætteste Tykninger og paa de skjulteste Steder, og nu fandt han dem her midt paa Alfarvej. De havde ikke set ham, og han sneg sig ind i Busfene, for uset at liste sig nærmere og om mulig opfange hvad der blev talt imellem dem. De vare standsede paa Broen og havde lænet sig til Rækværket. Hun saa forgrædt og lidende ud, og Udtrykket i hans Ansigt var ogsaa bekymret og trøstesløst. De havde hinanden ved Haanden og talte i en dæmpet Tone, saa Mikkel kunde ikke skjelne hvad der blev sagt. Han var lige ved at ville springe op og vise sig for dem som deres onde Aand, men blev liggende, fordi de pludselig bleve opskræmmede og vendte sig om. Der lød Fodtrin paa Vejen. „Det er Fader, der kommer fra Præsten og er gaaet denne Vej!" sagde Hedevig. Hun ilede hurtig bort, men Villum blev staaende. Nu kom Jørgen List trippende i sine Fløjels sølvspændede Knæbuxer og med Kjæppen i Haanden. Da han var kommen op paa Broen, sagde Villum: „Goddag Jørgen!"

Denne Hilsen besvarede den anden ikke, men spurgte: „Hvad var det for et Kvindfolk, der løb op ad Vejen?"

„Det var Hedevig."

„Siger du, det var Hedevig? Holder I Stævnemøder her i Skoven?"

„Ja, i Tugt og Ære, for vi er Kjærestefolk."

„Siger du Kjærestefolk? Din forsultne Hvalp! Du fortjente, at jeg styrtede dig baglænds ned i Aaen!"

„Gid du vilde gjøre det!" mumlede Lureren inde i Busken.

„Aa, Herre Gud, Jørgen!" bad Knøsen. „Vær nu barmhjærtig og lad jer formilde! Vi holder saa meget af hinanden og har gjort det fra smaa af. Hun bliver ulykkelig, hvis I tvinger hende sammen med Mikkel, og den Vanskabning er da heller ikke en Mand for hende."

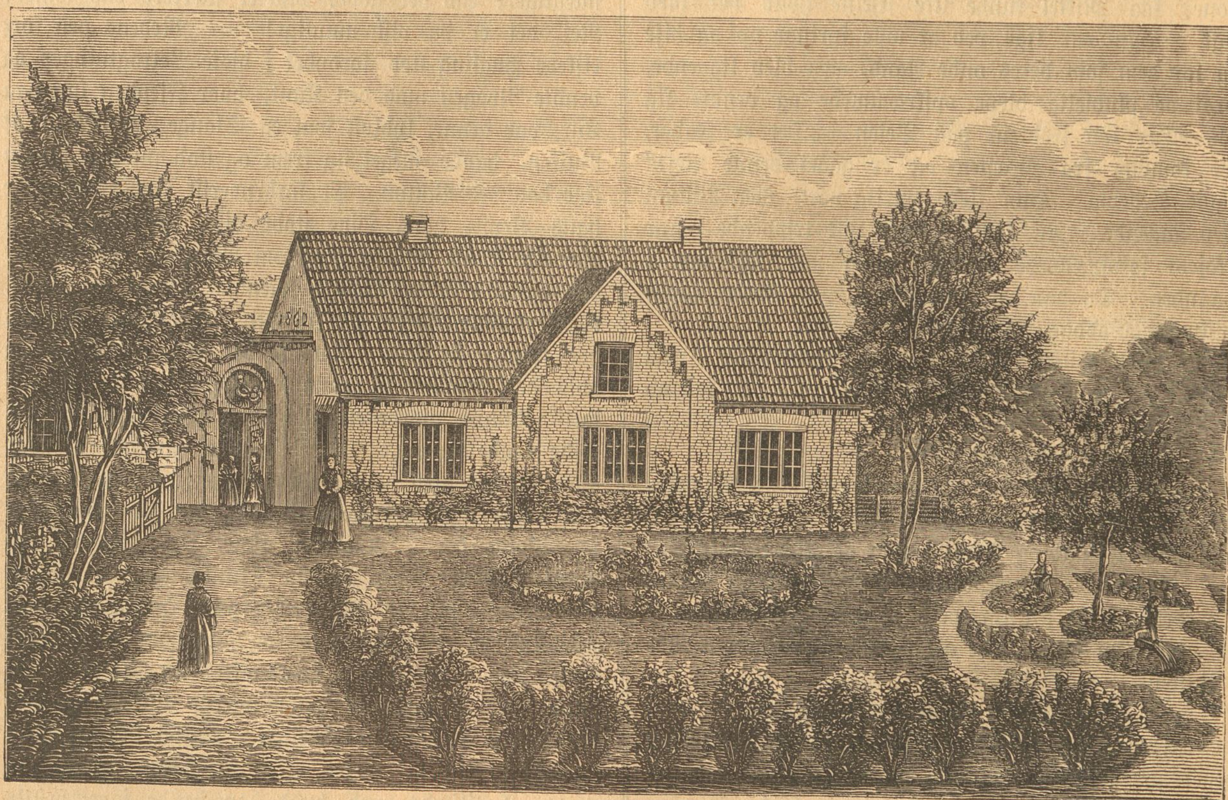
„Gid Fanden vilde tage dig!" gispede Mikkel og knyttede sine Næver.

Jørgen List, der sjælden blev hidsig, var nu atter bleven rolig. Han saa paa Karlen med et overlegent Grin. „Jeg tror, du er gal, Villum!" sagde han, hvorpaa han gik videre. Knøsen strakte begge sine Hænder ud imod ham, som for at holde ham tilbage, og da han var bleven ene, knugede han dem sammen og raabte i dyb Smerte: „Herre Gud! se dog i Naade til os og hjælp os!" Han blev staaende paa Broen og stirrede tankefuld ud over Rækværket og ned i den dybe Strøm. Den gled sagte, men uden Ophør ud imod Søen, og det mumlede uophørlig der nede som af skjulte og hemmelighedsfulde Væsener. Der var saa fredeligt og stille, Bølgerne forenede sig og bleve til et, og de fulgtes saa kjærlig ad hen imod det fælles Maal, det var ligesom om tusende elskende Væsener holdt hverandre omslyngede og ilede frem i en Dans, medens de hviskede: „Lær af os! Her er Fred, Kjærlighed, Sammenhold! Alle med, ingen imod! Det er Livets Lyst!" Villum tænkte: „Saaledes vilde ogsaa Hedevigs og mine Dage blive som en venlig henglidende Strøm, naar vi altid maatte være sammen. Hvorfor kan det ikke ogsaa blive saaledes? Hvorfor skal de Magter, der adskille, være stærkere end dem, der forener? Er det onde da mægtigere end det gode, Mørket stærkere end Lyset? Nej, det er da vist umuligt!" — Medens den forelskede Yngling stod fordybet i disse Betragtninger og vendte Ryggen mod den Kant, hvor Fjenden laa paa Lur, var denne, lydløst som en Slange, kravlet ud af Busken, havde sneget sig frem og stod nu paa Broen lige bag ved Villum. Et forbryderisk Forsæt opfyldte hans Bryst, hans Øjne stode vidt opspilede, og et djævelsk Smil spillede ham om Munden, medens der dog ogsaa i hans Ansigts spændte Udtryk var noget, der forraadte Vaklen og Uvished. Det var, som om han spurgte sig selv: „Kunde det ikke mislykkes? Og hvis det kommer til Kamp, saa er han stærkere end du!" Villum gjorde en lille Bevægelse, som om han vilde vende sig om. I det samme var der et Par Hænder, der greb ham om Benene og vippede dem op med et hurtigt og behændigt Kast, saa han kom uden for Bolværket. Angrebet skete saa pludselig og uventet, at der ingen Modstand kunde gjøres. Villum klamrede sig fast til Bolværket med Hænderne, men hans Bøddel vristede dem løs og slog ham med knyttet Næve lige i Ansigtet. Der hørtes et Skrig — et tungt Fald i Vandet — og Bølgerne lukkede sig over Niddingens forhadte Medbejler. Mikkel løb alt hvad han kunde op ad Vejen efter sit Hjem. Han var meget vel tilfreds med hvad han havde faaet bestilt den Eftermiddag.

Hedevig havde ingen Anelse om, hvilken Udaad der var øvet mod hendes Villum. Der syntes ikke at være nogen Udvej til at slippe fri for den Vanskæbne, der var hende tiltænkt, og hun følte sig højst ulykkelig. Den Tanke steg op i hendes Hjærte, at hun og Villum skulde flygte bort og paa den Maade redde sig; det var en vanskelig, maaske farlig Udvej, men den eneste, der tilbød sig. Hvorledes skulde hun faa talt med ham, inden den skæbnesvangre Dag oprandt? Der var kun et Par Dage dertil, og der viste sig ikke et eneste Glimt af ham, i hvor megen Umag hun end gjorde sig for at lokke ham frem. Jørgen List havde befalet sine Kvindfolk at gjøre Anstalter til det store

Gilde. De maatte adlyde, hvor bedrøvede de end vare, og de bryggede, bagede og slagtede, saaledes som han forordnede. Det var næsten sært, hvordan de kunde.

Den gamle døve Husholderske havde ikke set noget til sin unge Husbonds Bortgang, og hun vidste ikke, hvor han var bleven af, men hun tænkte, at Ridefogden maaske havde været der og hentet ham til Hovmarken, og at han vel saa var bleven der nede og havde lagt sig paa Høstænget om Natten for at spare den lange Gang Morgen og Aften, skjønt det plejede han rigtignok ikke, og desuden var det sært, at han ingen Besked havde sagt hende om nogen Ting, før han tog afsted. Imidlertid slog hun sig til Ro den første Nat og den følgende Dag med; men da den næste Nat var gaaet, og han ikke indfandt sig, begyndte hun for Alvor at ane Uraad. Hun gik over til Jørgens, hvor hun traf Manden og hans Karle, og spurgte dem, om ingen af dem havde set noget til Villum?" Jo, i Forgaars traf jeg sammen med ham nede paa Broen lidt før Aften," svarede Jørgen. „Har han ikke været hjemme siden?" spurgte han. Nej, han havde ikke. „Knægten skulde da vel ikke have faaet i Sinde at drukne sig?" sagde Jørgen List og satte et Ansigt op, som om han ikke havde noget imod, at det var Tilfældet. Den gamle Pige tørrede sine Øjne med sit Forklæde, gik ind til Trine og Hedevig og spurgte dem, om de ikke havde set hendes Husbonde? Hun sagde dem, hvor længe han havde været borte. De hørte med største Deltagelse paa hende, og da Hedevig erfarede, at han havde været borte, siden hun sidst talte med ham, følte hun sig greben af en pinlig Angest, gav sig til at græde og fortalte Plejemoderen om det hemmelige Stævnemøde i Skoven, og hvorledes de vare blevne forstyrrede. Han var altsaa ikke gaaet hjem, men var forsvunden paa en gaadefuld Maade. Hvad var der hændet ham?

Børnehjem ved Corselitze.

Husholdersken gik da ned over Marken i den Hensigt at søge Underretning om ham paa Herregaarden; var han ikke der, saa vidste hun ikke hvad hun skulde gjøre. Hævneren stod inde i Skovsiden og vinkede ivrig af hende; men det var jo „Havmanden;" ham var hun bange for, og hun gik langt uden om ham.

Paa Herregaarden vidste de ingen Besked. En af Fogderne sendte Folk ud at lede om den savnede; de ledte hele Dagen og gjennemsøgte baade Skov og Mark, men fandt ham ikke.

Om Middagen, da Jørgens Dreng var hjemme til Middag, blev Manden opmærksom paa, at han gik og famlede med noget i Haanden og gjorde sig Flid for at komme i Nærheden af Hedevig. Jørgen kaldte ham ud og spurgte: „Hvad har du i Haanden, Dreng?"

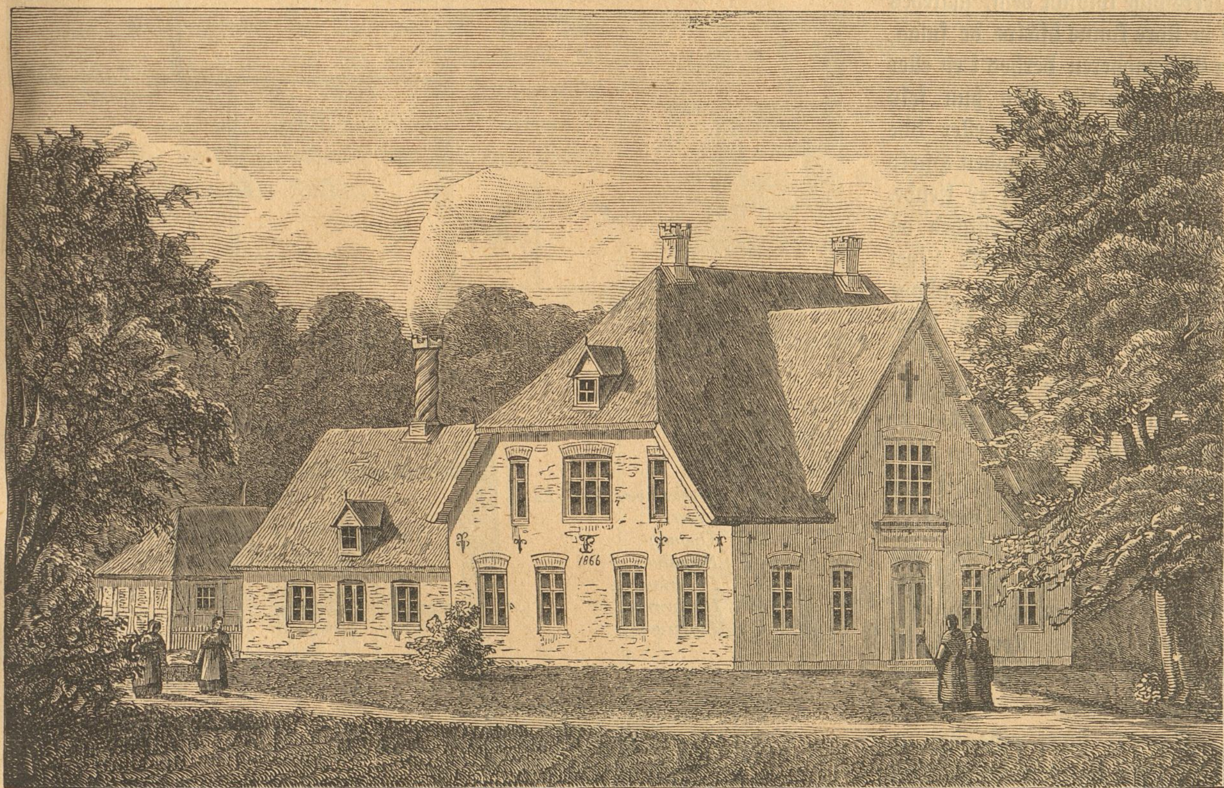
(Fortsættes).

De Classenske Børnehjem.

Den 28de Januar Aar 1789 testamenterede Generalmajor Johan Frederik Classen hele sin store Formue til et Fideikommis (en gjennem Tiderne urørlig Grundformue), hvis Midler i kommende Tider skulde anvendes til Fædrelandets Vel. Det hedder saaledes i Bestemmelserne, at Maalet for Midlernes Anvendelse skal være „at danne Mennesker til Statens bedste, at understøtte og befordre Vindskibelighed og Arbejdsomhed i de nødvendigste Dele for Landets Vel og at afhjælpe og lindre Fattigdom og Elendighed."

Den menneske- og fædrelandskjærlige Stifters Vilje er ogsaa i rigt Maal bleven efterkommet i nu snart hundrede Aar, og Millioner Kroner ere blevne anvendte til at uddanne brave og gode Mennesker, modvirke det onde og lindre Nød. Skulde alle de velsignelsesrige Velgjerninger, denne Stiftelse har skjænket Fædrelandet og dets Børn, opregnes, vilde det fylde tykke Bind. Og det er ikke alene i stort, det er ogsaa i smaat, at det Classenske Fideikommis virker. — For Husvennens Vedkommende skal blot erindres, at 150 fattige Familier trindt om paa Landet i de to sidste Aar have faaet Husvennen som Gave for Fideikommissets Regning.

For i Dag ville vi netop omtale en af de smaa Virksomheder, der ere satte i Gang, nemlig Oprettelsen af Børnehjem. Det er jo Ungdommen, Fremtiden

Hjortebjærg Skole.

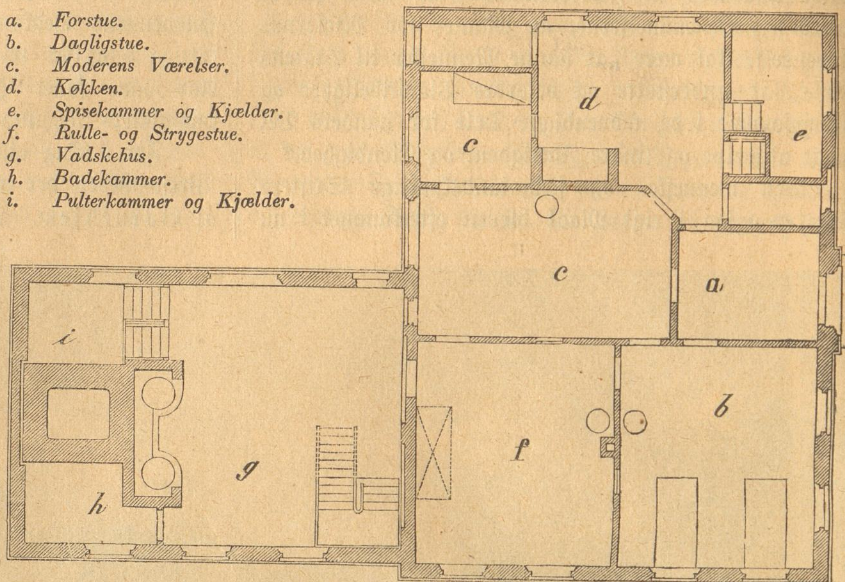
skal bygges paa. Hvert fremspirende Menneskeliv, som er kommet i Stampe eller i vild Vært, fordi det opvoxer paa usund Bund, omgivet af Ukrudt, kan blive til Velsignelse, naar det udrives af de fordærvelige Omgivelser og faar en kjærlig kristelig Opdragelse, der virker Tugt og gode Sæder, lærer Arbejde og Nøjsomhed. Hvert lille og fattigt Menneskeliv, som saaledes udrives fra det slette og udgaar i Livet befæstet i det gode, er jo tilsyneladende noget smaat, men i Virkeligheden er der dog udrettet noget stort for de enkelte Menneskeliv.

For omtrent 10 Aar siden grundlagdes et saadant Børnehjem, som hosstaaende Afbildning viser, paa Corselitze Mark, paa Falster og senere er der oprettet et lignende tæt ved Hindholm Folkehøjskole paa Sjælland.

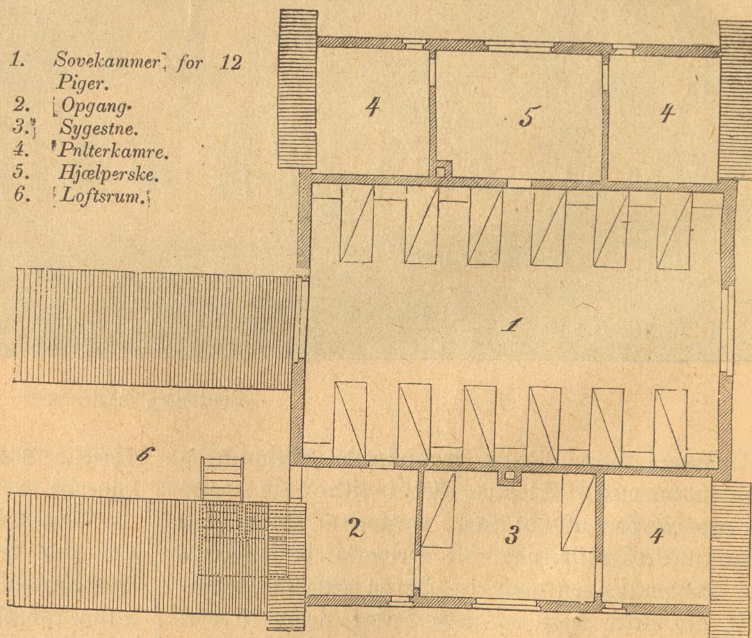
Disse Børnehjem have til Hensigt at raade Bod paa den mangelfulde Opdragelse, der ofte bliver Plejebørn til Del, ere bestemte til hver at optage 12 fattige Pigebørn, i Reglen i en Alder af 7 til 8 Aar, for under en Plejemoders Varetægt at opdrages til at blive duelige, tarvelige, kristelige Tjenestepiger. For hvert Barn betales af den Kommune eller den private, som har ønsket Barnet optaget, 60 Kr. aarligt, hvorunder alt hvad der henhører til Barnets Forplejning og Undervisning — indtil et Aar efter Konfirmationen — er indbefattet.

Indretningen af disse Børnehjem, der ere et Slags Vajsenhuse i det smaa, udmærker sig derved, at Hovedformaalet for Bestræbelsen er at skaffe Børnene et virkeligt Hjem, d. e.: et saadant, der saa vidt muligt ligner en naturlig Familie. Derfor ere de 24 Børn fordelte paa to forskjellige fra hinanden adskilte og i alt væsentligt af hinanden uafhængige Hjem, hvert med sin Plejemoder (der lever med Børnene, som om de vare hendes egne), sin Husholdning og sin Have m. v. Derfor sørges der ved Optagelsen af Børn stadig for at vedligeholde en vis Aldersfølge iblandt dem, saaledes at de store kunne hjælpe de smaa, og Plejemoderen derhos i en eller to af de ældste, som hun selv har opdraget fra 7de eller 8de Aar af, kan have fornøden Hjælp i det hele taget. Det er kjendeligt, at den Regelmæssighed og Punktlighed, der udmærke Livet i et saadant Børnehjem, udøve en mægtig Indflydelse paa Børnene. At disse imidlertid ikke i Aarenes Løb skulle blive ukjendte med den Verden, i hvilken de en Gang skulle træde ud og tjene deres Brød, er der sørget for derved, at de søge den nærmeste Almueskole, hvorved tillige opnaas den Lettelse for Plejemoderen, som hun godt kan behøve, at hun en stor Del af Dagen kun har Halvdelen af Børnene at passe.

Da det snart viste sig, at der til disse Opdragelsesanstalter ogsaa anmeldtes Piger i en ældre Alder, saa at de ikke egnede sig til Optagelse i Børnehjemmene og derfor maatte afvises, endskjønt de aabenbart befandt sig under Forhold, der paa en sørgelig Maade truede med at blive fordærvelige for deres Fremtid, gav dette Anledning til Oprettelsen af Hjortebjærg Skole, der er bestemt til at aabne saadanne ældre — dog ukonfirmerede — Piger et midlertidigt Hjem, hvorfra de, vel øvede i Gudsfrygt og gode Sæder, saa vel som i kvindelig Hus- og Haandgjerning, efter et eller flere Aars Forløb kunne anbefales til at erholde Tjeneste. I Lighed med Børnehjemmene er denne Skole indrettet til 12 Piger, og Betalingen er ligeledes for Tiden for hver Pige 60 Kr. aarlig. For øvrigt adskiller den sig fra Børnehjemmene derved, at den — foruden en større Have — ogsaa er tillagt en Jordlod og et lidet Husdyrhold, der afgive lige nyttig og nødvendig Sysselsættelse for de unge Piger, ligesom Skoleundervisningen her finder Sted i Hjemmet. Da Uddannelsestiden her er langt kortere end i Børnehjemmene, opstaar ogsaa herved et andet Forhold, der kræver særlig Omsorg, hvis Aarsag Bestyrerinden er tillagt

Grundplan af Hjortebjærg Skole.

Plan af øverste Stokværk i Hjortebjærg Skole.

en Medhjælperske, som hun selv vælger. Ogsaa her er det kjendeligt, hvorledes de landlige Forhold, de landlige Beskjæftigelser og det regelmæssige Liv udøve en velgjørende Indflydelse paa Pigerne, selvfølgelig i Forening med ikke alene den daglige Vejledning af, men tillige det daglige Samliv med dannede Lærerinder, der i en saadan lille Opdragelsesanstalt ganske anderledes kan finde Sted og udvikle sig til Familieliv, end i storartede Anstalter.

I de tvende Børnehjem blive der i Reglen en eller to, og i Hjortebjærg Skole to til tre Pladser ledige hvert Aars første Maj og første November. Enhver, som maatte ønske et Barn optaget i dette Børnehjem, maa til Direktionen for det Classenske Fideikommis indsende skriftlig Anmeldelse. Trykte Schemata, indeholdende de Spørgsmaal, paa hvis Besvarelse det vil bero, om det anmeldte Barn vil kunne optages eller ikke, kunne paa Forlangende erholdes saa vel paa Fedeikommissets Hovedkontor, Amaliegade Nr. 32 i Kjøbenhavn, som paa dets Godskontor paa Corselitze paa Falster.

Ved Uddelingen af Erindringsmedaillen.

Mel. Vort Fødeland var altid rigt.

Saa mangt i Glemslens mørke Hav
igjennem Tiden rinder,
men aldrig synker i sin Grav
vort Livs de bedste Minder,
og bliver Dagen kold og graa,
og Natten mørk, der følger paa,
som lyse Stjærner dog de staa
og gjennem Skyen funkler.

Og ret som Stjærnehæren mild
igjennem Mulmet blinker,
saa hvert et fagert Minde til
os alle Haabet vinker,
det Haab: at var end Dagen graa
og Natten mørk, som fulgte paa,
saa vil dog atter Solen staa
med Straaleglans paa Himlen.

Og naar i Dag vor Tanke gaar
til hine svundne Dage,
da Folket, stedt i Ufreds Kaar,
sit Værge maatte drage,
da aabnes Mindets rige Gjem,
og vemodsfuld sig trænger frem
en Tak og Lov til alle dem,
der gik til „Rye's Brigade."

Ja, Mindets Smykke paa vort Bryst
os kalder flux i Sinde
de svundne Tiders Sorg og Lyst
med mangt et livfuldt Minde,
vi mindes Landsoldatens Sang,
der stemningsfuld fra Læben klang
og styrked Foden paa dens Gang
mod Fjendens Bajonetter.

Vi mindes Kammeraten god,
vor „Slof," der midt i Dysten
saa støt og rolig hos os stod,
om blodig end var Høsten.
Vi mindes hvert et kjærligt Brev,
som man fra Hjemmets Arne skrev,
og Jublen, som der hjemme blev,
da vi de kjære favned.

Og faldt ej Kampen altid ud,
som ønsket var i Hjærte,
vi sætte dog vor Lid til Gud,
som gav os Haabets Kjærte.
Hans Almagtshaand kan løse det,
som bundet er i Knude tæt,
en Gang forvist han skifter Ret
bag Kongeaaen nede.

Og nu en Tak til ham, som gav
os Mindets Tegn og Smykke,
han selv gik med i Kampen brav
for Danmarks Fred og Lykke.
Gid han, som trofast hos os stod
og værned os i Med og Mod,
maa finde Lykken huld og god!
Kong Kristjan længe leve!

E. H.

Husflid.

Et Aftenarbejde.

Da „Husvennen" er en Ven af og gjør sig til Talsmand for hvad der henhører til Fritidssyssel, har jeg tænkt at nedenstaaende muligvis kunde interessere nogle af dens Læsere.

En af mine Naboer, der om Sommeren er Murer, men om Vinteren maa ernære sig og Familie — Kone og 4 Børn — ved at tjene som Karl hos en Gaardmand, har i de sidste 2 Vintre haft en ikke ganske ubetydelig Indtægt ved om Vinteraftenerne at forfærdige Hæklenaale — dels af Ben og dels af Messingtraad. Benene — Skinnebenet af Heste og Køer — saver han først igjennem med en almindelig Sav i saadanne Stykker, at der af hvert kan blive en Hæklenaal. Efter at Kanterne ere tagne bort med en Kniv, gjøres alt øvrigt med en fin Rasp — til sidst afpudses Naalen med Sandpapir. Til Messingnaalene — der naturligvis ere lettere at lave — bruges kun en Fil og Sandpapir. I Følge hans Opgivelser har han i Aftenerne i Vinteren 1875—76 lavet $46^{1}/_{4}$ Dusin, hvilket har givet ham en Renindtægt af 20 Kr. 72 Øre. Naalene solgtes til Kjøbmændene for 60 Øre pr. Dusin. I den nu forløbne Vinter, fra 1ste Oktober 1876 til 24de

Marts 1877, har han lavet $63^1/_2$ Dusin, hvoraf 45 Dusin udelukkende ere Aftenarbejde. I Aar har han solgt alt hvad han kan lave, til en Kjøbmand for 60 Øre Dusinet. Hans Renindtægt har i Aar været 27 Kr. 35 Øre. Bennaalene ere de seneste at lave; men da Raamaterialet koster mindst, give de alligevel den største Fortjeneste. Paa en Aften fra $6^1/_2$ til 10 kan han lave 1 Dusin Ben- eller $1^1/_2$ Dusin Messingnaale og paa en hel Dag henholdsvis 4 og 6 Dusin. Skjønt Naalene ere billige — 5 Øre for Stykket — kan han altsaa ved dette Arbejde have en ret kjøn Dagløn i de korte Vinterdage. Begyndelsen til denne hans Virksomhed gjordes med, at han blev anmodet af en Pige om at omdanne en Strikkepind til en Hæklenaal. Det gik let, syntes han, og saa blev han ved.

Morsø i Marts 1877.

L. K. M.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Ingen Prøvelse er overvældende, saa længe vi føle, at vort Hjærte ikke er aldeles knust under Vægten af den. Det er først længere hen i Livet, naar Ungdom og Haab ere svundne, at vi tage Glæde og Sorg lige roligt, men der findes enkelte Karakterer, som selv da have en saadan Livskraft, at de, efter Aar fulde af Prøvelser, saa at sige øjeblikkelig rejse sig igjen, saa snart der ydes dem den mindste Lindring.

Den snarraadige Læge. En Frøken i tvivlsom Alder fik det Raad af Lægen, at hun burde gifte sig. „Velan," sagde hun, „De er min Læge, gift Dem med mig." „Bedste Frøken," svarede han, „Lægen ordinerer vel Medicinen, men han tager den ikke."

Godt svaret. En ung Bondeknøs, der søgte en Plads som Vinterlærer, mødte hos Provsten for at blive prøvet i sin Kristendomskundskab.

„Hvad maa en Skolelærer især vogte sig for?" spurgte Provsten.

„At give ubestemte Spørgsmaal," var Svaret.

Hermed endte Examen.

Ren Natur. I et lystigt Selskab fik man det Indfald at vrænge Ansigter og gav til Opgave: at vrænge det dummeste Ansigt. Pludselig vendte en Dame sig til en af Herrerne. „Bravo," udbrød hun, „De har vundet Prisen!" — „Men," svarede Herren bestyrtet, „jeg har jo slet ikke vrænget Ansigt!"

Gyldig Grund. En fattig Kone: „Aa, vil Herren ikke ..." — Herren: Nej vist ikke, hun faar ingen Ting; her var en nylig, som heller ikke fik noget; man kan da heller ikke give til alle og enhver."

Geografisk Gaade. Forbogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, og Endebogstaverne, læste opad, danne Navnet paa to evropæiske Kongeriger: en By ved Kanalen, — en By i Jylland, — en By i Italien, — en By i Tyskland, — en Bjærgkjæde i Evropa, — en Bugt af det indiske Hav, — en Bjærgkjæde i Asien.

H. S.

Firkantet Rod: Af 2 A, 2 D, 2 E, 1 J, 1 M og 1 N dannes tre Ord, som, skrevne under hinanden og læste fra venstre og fra oven give Løsning paa følgende Gaader:

Hvis ej vi havde første; da kom den bitre Død;
det andet nærer dig saa mangen Kvinde;
det tredje maa du have, hvis du vil vinde Brød.
Nu tror jeg Løsningen er let at finde.

J. M. J.

Gaade: Af Bogstaverne i et Enstavelsesord paa fem Bogstaver dannes 26 forskjellige Ord. Tallene, som ere vedføjede, angive Bogstaverne Antal i de enkelte Ord:

1. Med dette lille Udraabsord
begynde vi den hele Hjord.
2. Fler end èn, dog ikke mange.
2. Stille, stille, sagte, tavs.
2. Farlig nok, hvis den vil stange.
2. Ynder Søle, Pøl og Snavs.
2. Altid flere mon' det være.
3. Stærke, hvis de var af Jærn.
3. Liden Del det er, min kjære.
3. Spises gjærne nær og fjærn.
3. Var en Gud i gamle Dage.
3. Gjør dig salig ved din Daab.
3. Bringer stedse Død og Plage.
3. Syng heri og læs og raab.
3. Nogen Kvinde maa den dreje.
3. Vandrer finder Hvile her.
3. Flittige faar den til Eje.
4. Aldrig det er lys og skjær.
4. Hører ikke til det lange.
4. Gods og Tøj det være maa.
4. Er du vel for denne bange?
4. Hører ikke til det smaa.
4. Ofte tungt det er at bære.
4. Fejer Støv og Snavset hen.
4. Det vil du vel gjærne være.
5. Kan du spise den, min Ven?
5. Med denne Fyr vi sige stop;
thi nu den hele Trop slap op.

S. Kr. Overgaard.

Opløsninger fra Nr. 30:

paa den historisk-geografiske Opgave:

Grønlan**d**
Rig**a**
Ungar**n**
Nante**s**
Danmar**k**
Taasing**e**
Vese**r**
Iser**e**
Galizie**n**

paa den firkantede Rod:

SLOT
LADY
ODER
TYRK

paa Stavelsesgaaden: **Kampen.**

Brevvexling.

Efter Anmodning meddeles Læserne, at smukke holdbare Mapper til Prydelse paa en Væg og til Opbevarelse af Husvennen faaes frit tilsendt naar opgives en nøjagtig Adresse og fremsendes 1 Kr. 25 Øre eller 2 Kr. til **Henriette Borum** Ulstrup Jærnbanestation.

„P. S. En Svend." Beløb paa 4 til 5 Kroner sendes lettest og billigst ved **Postanvisning**, hvormed kan sendes indtil 30 Kroner til hvilketsomhelst Sted i Danmark for 8 Øre. Postanvisningsblanketter udleveres frit paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted og man har Lov til at skrive de fornødne Meddelelser paa Bagsiden af Fraklipningssedlen.

s. a. o. takkes venligst. De ere meget gode og fler ville være velkomne.

Eli. Kaa. Det modtagne Manuskript er affendt poste restante efter opgiven Adresse for længe siden.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen
Udgivet af N. C. Rom.
4. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 32. Søndagen d. 6. Maj. 1877.

Hævneren ved Mos Sø.

Fortælling af Knud Skytte.

(Fortsat).

„Det maa jeg ikke sige," stammede Drengen og blev rød.

„Hid med Haanden!" sagde Manden og vristede den op. Der laa en Lap Papir i den med en skreven Linje paa, som han ikke kunde læse.

„Hvem har givet dig den? Lyver du, saa faar du Hug!" sagde han haardt.

„Det har Hævneren."

„Hvem skulde have den?"

„Hedevig."

„De er maaske i Komplot med hinanden," tænkte Jørgen List og gik ind og kastede Papirslappen paa Ilden, saa Hedevig fik ikke at vide hvad der stod paa den.

Dette tildrog sig om Onsdagen, og den følgende Dag var det, at Trolovelsen skulde finde Sted.

Den stakkels Hedevig havde en søvnløs Nat og var færdig at græde sine Øjne ud. Hendes Hjærteven var borte, og hun selv forraadt til et Liv, som var værre end Døden. Hvilken Lod kunde være tungere end hendes? Bare hun dog vidste, at Villum var i god Behold, og hvor han opholdt sig, saa vilde hun staa op og gaa til ham, om han saa var hundrede Mile borte. Men han maatte jo nok være død, siden han ikke sendte hende Bud. Gid hun da ogsaa snart maatte dø og samles med ham i det evige Liv, hvor de, som trofast elskede hinanden, aldrig mere skulle skilles!

Hedevig var i Følge Plejefaderens Ønske, eller rettere hans Befaling, iført sin bedste Pynt og sad, bleg som Døden, paa en Stol i Stadsestuen. Hendes forhadte og hende saa modbydelige Brudgom var ankommen og havde faaet Plads paa en anden Stol ved Siden af hendes, men hun sad som en Billedstøtte med nedslagne Øjne og syntes ikke at vide hvad der foregik omkring hende. Gjæsterne indfandt sig og bleve bænkede og skjænkede. Præsten var ogsaa til Stede og skulde lægge de trolovedes Hænder i hinanden, og en Trolovelse i hine Tider var mere og havde en større bindende Betydning end et „Jagilde" i vore Dage. Jørgen var ikke fornøjet med sin Plejedatters Opførsel; han var bange for, der skulde blive noget „at snakke om." Da Præsten var kommen, kaldte han ham til Side og sagde: „Hr. Jens! min Datter er des værre ikke rigtig rask; men derfor kan hun jo lige godt trolove sig."

„Ja, det kan der jo ikke være noget i Vejen for," svarede Præsten; „men er det nu ogsaa med hendes gode Vilje dette her?"

„Gud bevar's!" udbrød Jørgen List og vendte Øjnene i Hovedet. „Det er hendes eget hjærtelige Ønske, hendes egen Bøn og Begjæring."

„Det er godt — meget godt," svarede Præsten og traadte ind i Storstuen.

Han studsede over den paafaldende Forandring, der var foregaaet med Hedevig, hun saa ligere ud til Graven end til Brudesengen, syntes han. „Har du været længe syg, mit Barn?" spurgte han hende.

Hun saa paa ham med et aandsfraværende Udtryk; men Jørgen List tog Ordet og svarede for hende: „Kun et Par Dage, Fa'er, en Smule Forkølelse, som snart gaar over." Hedevig sagde intet, hvilket Præsten forstod som Samtykke, og saaledes blev han beroliget.

Stemningen blandt Gjæsterne var noget trykket, men da de kom til Bords og begyndte at spise og drikke, kom Samtalen lidt efter lidt i Gang. Det ligger nær at antage, at den skulde dreje sig om de sidste Dages store Nyhed: Villum Sørensens gaade-

fulde Forsvinden; men dette Emne blev slet ikke berørt, fordi man vidste, at han havde været Hedevigs Kjæreste, og den almindelige Mening var, at Karlen enten var bleven Rømningsmand eller havde undlivet sig, nu da Mikkel og Hedevig skulde tvinges sammen. Derimod talte man om den kæmpestore Betler, som nu atter i nogen Tid havde boet i Skovbakken ved Mos Sø.

„Ja, hvem er han egentlig? Hvem af jer kan sige mig det?“ spurgte Præsten, der ikke havde haft Kaldet mere end et Aars Tid.

„Hvem han er, eller hvor han stammer fra, det kan jeg ikke sige Faer, for jeg ved det ikke,“ sagde en Mand, ved Navn Wolle Vistisen; „men det er saadan en sølle en, der ikke er rigtig her oppe i den øverste Rubrik, skjønt taabelig kan han heller ikke kaldes.“

„Hvorfor kalder man ham Hævneren?“ spurgte Præsten videre.

„Det er saadan et Ogenavn, vi har givet ham, fordi han altid har Lyst til at hjælpe dem, der sker Uret, og Skarnsfolk er bange for ham,“ svarede Wolle Vistisen.

„Det er altsaa ikke en, der gjør Fortræd, saa skikkelige Folk kan gaa i Fred for ham?“ spurgte Hr. Jens.

„Ja, det kan de rigtignok, han er lige saa god, som han er stor.“

Der sad en lille pukkelrygget Mand, ved Navn Kristian Fisker, nede ved den nederste Bordende. Han hørte opmærksom efter og bøjede sig frem, som om han ønskede at gjøre en Meddelelse. Nu sagde han: „Det kommer dog an paa, om Hævneren er saa god en Mand, som de fleste tænker; for en, der kan mere end sit Fadervor, er baade ond og god, lige som Lejligheden falder, skjønt jeg for min Part ved ikke andet at sige om ham end lutter Dyd og godt.“

„Har han Ord for at være en Troldmand?“ spurgte Præsten.

„Det er ikke saa fri,“ svarede Kristian Fisker og slog Kors for sig, „men nogen rigtig Rede paa, hvad Slags Troldmand han er, det er der vist ingen, der har, for han kan nok leve lige saa godt i Vandet og den gloende Ild som paa Landjorden, det er ligedan for ham.“

De fleste af Gjæsterne gjorde Korsets Tegn for sig. Overtroen havde stor Magt i hine Tider, og at der fortaltes og troedes overnaturlige Ting om en saa mystisk Person som Hævneren, var noget nær en Selvfølge.

„Hvad har du hørt om ham, Kristian Fisker?“ var der en, som spurgte. Alle kunde Historierne uden ad; men det kunde være interessant at faa dem frem i Præstens Nærværelse.

Kristian Fisker var just færdig med at spise; han strøg sig om Munden med Ærmet, tørrede sin Kniv af og puttede den i Lommen, hvorpaa han fortalte:

„Det var nu forleden Aar, da Busse Per blev overfalden af Hvirvelvinden, og Baaden kæntrede med ham ude paa Søen, det husker I jo nok? Mikkel Bælum stod paa Broen og saa, hvorledes det hele gik til. Hævneren sprang i Vandet ud for Lindholmsnæs og skød sig frem under Vandfladen som en stor Fisk. Der stod en lang hvid Skumstribe efter ham, og det kogte og hvislede oven ud af Vandet, ligesom naar Lynet slaar ned i Søen. Da han kom ud til det Sted, hvor Busse Per sad og skreg og klamrede sig til den væltede Baad, tog han ham paa sin Ryg og strøg i Land med ham saa gelik som en Aal. Men det særeste er, at siden den Tid har Busse Per haft ondt for Brystet.“

„Han fangede maaske Kolden, inden han kom i Land,“ mente Præsten.

„Nej, det var om Sommeren og godt Vejr; men Tjenester af det Slags Folk skal altid betales paa en Maade,“ svarede Kristian Fisker. „Saa var det sidste Vinter, da Bertel Vejrums Gaard brændte. Taget var skredet og laa i et Baal trindt omkring Stuehuset. Man havde glemt et lille Barn derinde, man kom i Tanker om det nu, formedelst det gav sig til at skrige. Ingen turde gaa ind og hente det, for det var den visse Død, men saa kom Hævneren. „Et stakkels Barn!“ raabte han og sprang værgeløs gjennem Ilden. Luerne slikkede med sine hundrede Tunger trindt omkring, men ikke en eneste rørte ham. En af de andre skulde have prøvet det Spil! Lidt efter kom han tilbage med Barnet i sine Arme, skred gjennem Baalet som ingen Ting, og de sagde, at der var ikke et svedent Sted paa hans hvide Kofte.“

„Tog Barnet saa ingen Skade?“

„Nej, det gjorde han ingen Fortræd, det lever endnu og er baade frisk og rask — men det kan jo komme tids nok,“ føjede han til.

Der blev fortalt endnu flere Træk, men det, Forsamlingen havde ventet sig, nemlig at Præsten skulde udtale sig om Emnet, udeblev ganske. Han hørte til i Tavshed, indskød en Bemærkning hist og her, men indlod sig ellers ikke paa Spørgsmaalet.

Nu stod han op og vilde skride til Udførelsen af det Hverv, for hvis Skyld han var hidkaldt. Mikkel Pranger tog Plads midt paa Gulvet; Jørgen List gik med et højtideligt Aasyn hen til sin blege Plejedatter, tog hende ved Haanden og førte hende om paa Brudgommens venstre Side. Præsten rømmede sig og vilde just til at begynde — da hørtes tunge Trin paa Stenbroen, Døren gik op, og ind traadte, til alles Forbavselse — Hævneren. De fleste korsede sig, og Præsten vendte sig spørgende mod ham, som om han vilde sige: „Hvad vil du her?“

For Hedevig var det, som om han bragte en Solstraale ind til hende i Sorgens mørke Nat, og hun havde nær udraabt: „Hjælp mig! Jeg er i stor Nød!“ Men han gik lige hen til hende og sagde i en dæmpet Tone: „Frygt ikke, kjære Barn! Alt kan endnu blive godt!“ Derpaa vendte han sig til Præsten og sagde: „I maa helst tage hjem igjen, Hr. Jens, for der bliver dog ingen Trolovelse i Dag, og naar I en anden Gang skal binde en ung og uskyldig Pige til en gammel forhærdet Synder, saa undersøg først, om I ikke derved indvier hende til Gravnattens Mulm eller til et Helvede paa Jorden. Drag Forargelsen af de skinhellige Skurke, at de maa vise sig i deres sande Ulveskikkelse, og hele Verden skue deres Blodtænder!“ Derpaa greb han Mikkel Pranger i Nakken, ruskede ham som en Straavisk, smed ham under den ene Arm og ilede ud af Døren med sin Fangst.

„I, saa tror jeg da ogsaa, den lede er løs!“ raabte Jørgen List, som var den første, der kom sig efter Forskrækkelsen. „Efter ham! grib ham! hurtig! Jeg giver hundrede Kroner til den, der giver os den skjæggede Djævel død eller levende!“

Men Gjæsterne bleve staaende som Billedstøtter, og Rædsel stod malet i alles Ansigter. Der var ingen, der flyttede saa meget som en Fod, undtagen Præsten, der tog sit Rejsetøj paa, sagde Farvel og kjørte hjem, og da de omsider vovede sig udenfor, var Hævneren med sit Bytte hverken at høre eller se.

„Lad os gaa hjem,“ sagde Kristian Fisker til de andre; „det er ikke et Hus for skikkelige Folk at være i.“

„Ja, lad os det!“ istemmede den ene efter den anden, og trods Værtens ivrige Opfordring til dem, at de skulde blive og hjælpe ham at fange „Menneskerøveren,“ sagde de dog Farvel, og inden en halv Time var gaaet, vare de borte, og Huset tomt for Gjæster.

Hedevig var til Mode, som om hun var bleven befriet fra et Rovdyrs Kløer; men oven paa den store Spænding og den Kval, hun havde maattet gjennemgaa, fulgte nu en tilsvarende Slappelse. Plejemoderen maatte hjælpe hende i Seng, og saa snart hun lagde Hovedet til Puden, faldt hun i en tryg Søvn.

Da ingen hindrede Hævneren i at komme Vejen frem, kunde han altsaa i Ro og Mag, fri og uantastet bortfjærne sig med sit bedende, sprællende og stønnende Bytte.

„Hvem er du?“ spurgte Mikkel skjælvende.

„Hævneren!“ svarede den anden med hul Stemme og vedblev at gaa videre.

„Hvor fører du mig hen?“ spurgte Mikkel igjen.

„Til Døden!“

„Naade!“ skreg Synderen i den største Angest og gjorde en fortvivlet Anstrængelse for at komme løs.

Men Hævneren holdt ham fast som en Skruestikke, rystede ham og svarede mørk: „Nej, ingen Naade, men Hævn og Gjengjældelse!“

De vare nu komne ned i Skoven.

Paa den foran omtalte Bro standsede Hævneren, fremtog af sin Lomme nogle Rebsnører, hvormed han sammenbandt Fangens Hænder paa Ryggen. Denne var næsten vanvittig af Rædsel, og han spurgte endnu en Gang:

„Hvem er du?“

Hævneren bøjede sig ned til ham og hviskede ham et Ord i Øret.

Mikkel udstødte et gjennemtrængende Skrig og sank i Knæ for sin frygtelige Overmand.

Denne rystede paa Hovedet, som om han endnu en Gang vilde sige, at der var ingen Medlidenhed at vente for ham.

„Her i denne Flod,“ sagde han, „har du nylig myrdet et bravt ungt Menneske, fordi han stod dine Lyster og din Begjærlighed i Vejen. Det var din sidste Misgjerning, og du faar ikke Lov at øve flere. Dine Synders Maal er fuldt, og vil du bede Gud om Naade, maa det være snart!“

„Barmhjærtighed!“ raabte Synderen, der vaandede sig under Samvittighedens og Dødsfrygtens Kvaler.

„Barmhjærtighed med dig, du Landets arrigste Skurk!“ raabte Hævneren. „Har du maaske vist Barmhjærtighed mod nogen? Viste du Barmhjærtighed mod dine fattige Landsmænd, naar du ved lumske Rænker tilvendte dig deres sidste Ejendele og bragte dem til Bettelstaven? Eller naar du forraadte dem til Fjenden, for at han kunde udplyndre dem, og du og din Staldbroder bag efter nyde eders Andel af Byttet? Hvor mange ærbare Kvinder har du ikke uden Gnist af Barmhjærtighed gjort ulykkelige og været Vidne til, at de sørgede sig til Døde, uden at det i mindste Maade rørte dit forstenede Hjærte? Blandt disse Kvinder var der en, som var mig kjær og dyrebar — hvor var den Barmhjærtighed, som du nu paakalder, da du med koldt Overlæg myrdede hendes og min Lykke for stedse? Men nok af dette modbydelige Synderegister — nu er Hævnerens Time kommen!“

Mikkel vedblev dog at bede om Naade og sagde til sidst: „Jeg vil give 1,000 Kroner, om du vil lade mig gaa!“

Hævneren saa paa ham med den dybeste Foragt og svarede:

„Nej, behold dine fordømte Blodpenge! For intet i Verden vilde jeg eje en eneste Skilling af dem! Og skjønt jeg alle mine Dage vil afsky dig som det elendigste Kryb, jeg kjender, saa har dog Tiden mildnet mit Sind og min Sorg saa meget, at jeg ikke vil have din Død paa min Samvittighed, og jeg har ændret det Forsæt, som jeg nærede i mange Aar,

nemlig at slaa dig ihjel som en skabet Hund ved den første den bedste Lejlighed. Maaske du dog kunde anvende din øvrige Tid til Bod og Bedring, og derfor vil jeg skjænke dig Livet. Men dermed er vi dog ikke færdige; tung Straf maa du lide, og nu skal du se hvad jeg har tiltænkt dig."

Med disse Ord satte han Forbryderen en Knevel i Munden. Derpaa bandt han ham et Stykke Hovedlavreb om Halsen og drev ham saa langt ud i Aaen, at han kom til at staa i Vand til Armhulerne. Saa gik han selv op paa Broen og bandt den anden Ende af Rebet fast til Rækværket.

„Der skal du nu blive staaende i Nat," sagde han; „i Morgen tidlig skal jeg nok komme og løse dig, hvis der ingen kommer forinden og hjælper dig løs. Men du faar da nok Lov at blive her saa længe, at du kan lære, hvor godt det er at opholde sig i Vandet. Jeg tænker, at Villum Sørensens

Den afrikanske Næshornsfugl.

Gjenfærd vil komme ved Midnatstid og holde dig med Selskab et Par Timer; Tiden kunde ellers falde dig for lang."

Med disse Ord vendte Hævneren sig fra ham og fulgte Vejen dybere ind i Skoven.

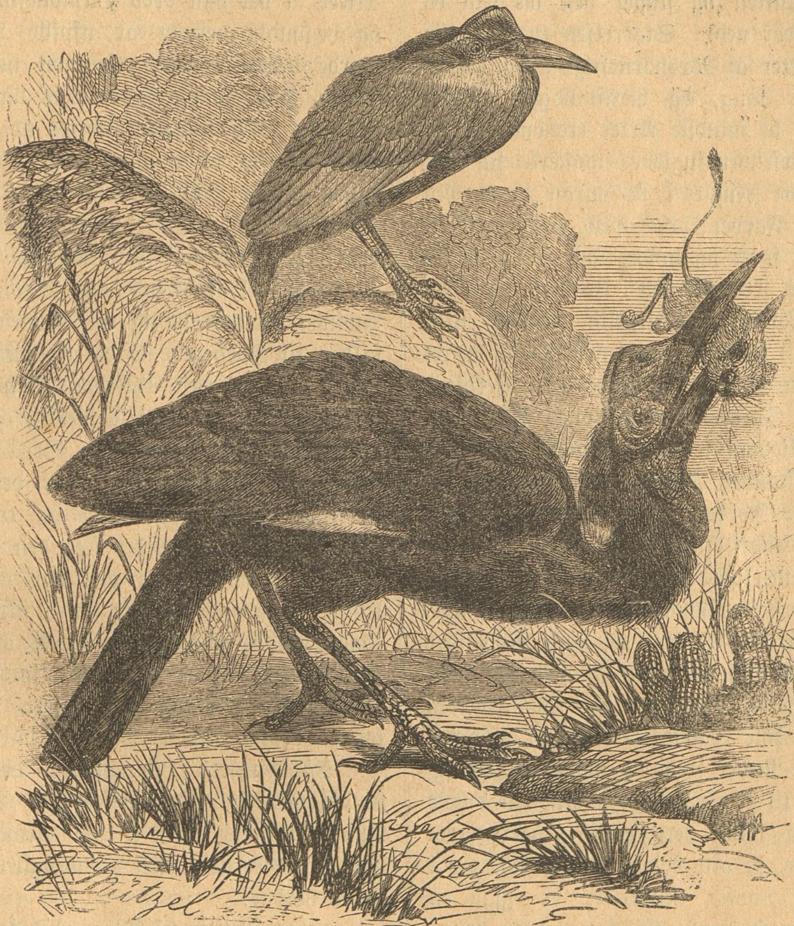
— Det var blevet langt ud paa Eftermiddagen, inden Jørgen List kunde beslutte sig til, hvad han skulde gjøre, og noget maatte han da gjøre for at gjenfinde og redde sin brave Ven og tilkommende Svigersøn. Omsider gik han hen og aabnede sit Hængeskab, stak en velforsynet Pengepung i Lommen, tog Kjæppen i Haanden og vandrede til Herregaarden. Det var Forvalteren, han søgte og fik i Tale, og det første han gjorde, var at stikke ham Pungen i Næven, hvorpaa han fortalte ham, hvad der var hændet, og hvad han ønskede. De taltes længe ved, og inden de skiltes, gav Forvalteren ham Løfte paa, at næste Morgen ved Solens Opgang, skulde 200 Mand af Godsets Bønder være tilrede for, under hans egen Anførsel, at gjennemsøge Skoven i alle Retninger, fange Hævneren og udrive Mikkel Pranger af hans Vold — „hvis han ikke allerede har klemt Livet af ham," sagde Jørgen List med himmelvendte Øjne og et fromt Suk.

(Fortsættes)

Næshornsfuglene

Ved E. T.

Ligesom Planteverdenen udfolder sig i hele sin Fylde og Yppighed i Jordens varmeste Lande, saaledes er ogsaa det samme Tilfældet med Dyreverdenen. Dyrene staa nemlig i et nøje Afhængighedsforhold til Planterne, og det er derfor meget naturligt, at jo flere forskjellige Plantearter der findes i et Land, desto mere tiltager ogsaa Mængden af de forskjellige Dyrearter, og omvendt, jo fattigere et Lands Planteverden er, desto fattigere maa ogsaa dets Dyreverden være. Det er derfor let at forstaa, at vi intet Sted paa Jorden finde en saa stor og broget Mangfoldighed af forskjellige Dyrearter som i de varmeste Lande. Det er dog ikke alene Arternes Mængde og Forskjellighed, som forbavser Iagttagerne, men ogsaa ofte de mærkelige Former, som Dyrene frembyde i de varme

Den indiske Hornfugl.

Lande. Som et Exempel paa saadanne mærkelige Dyreformer føres her et Par Fugle frem for Læserne. Ved at kaste et Blik paa medfølgende Billeder ville Læserne vistnok strax opdage, at det mærkelige ved disse Fugle er deres overordentlig store Næb, der ikke staar i noget passende Forhold til Legemets Størrelse. Paa Overnæbet af disse Fugle findes der en Udvæxt, der hos den indiske Art ikke er saa stor som hos den afrikanske, hos hvilken den har en langstrakt Form og ligger langs hen ad den øverste Del af Næbet. Hos en anden afrikansk Art ligner den derimod, som Tegningen viser, et Horn. Det er disse Udvæxter, der have skaffet disse Fugle det passende Navn „Næsehornsfugle," og denne forunderlige Udvæxt gjør det meget let at skjelne dem fra alle andre Fugle. Hvad Nytte disse Udvæxter gjøre, er det endnu ikke lykkedes Naturforskerne at paavise. De forskjellige Arter af Næsehornsfugle have alle hjemme i Sydasien, paa Øerne i det indiske Hav, samt i Mellem- og Sydafrika. De leve parvis, men ere meget selskabelige Dyr, hvorfor man altid finder en Mængde af dem i en og samme Egn. Tætte og højstammede Skove foretrækkes af dem fremfor alle andre Egne, og de tilbringe den største Del af deres Liv paa Træerne. De ere meget sky og

forsigtige Fugle, som nøje give Agt paa deres Omgivelser, og dette er ikke nogen unødvendig Forsigtighed, da de efterstræbes stærkt paa Grund af deres velsmagende Kjød. Næringen dannes dels af forskjellige Frugter, Insekter og smaa Hvirveldyr, i Nødstilfælde tage de ogsaa til Takke med Aadsler. De lade sig meget let tæmme og holdes ofte paa Øen Ceylon som Husfugle, da de gjøre megen Nytte ved at udrydde Mus. Naar en Næshornsfugl har fanget en Mus, trykker den den først flad med det store Næb, kaster den derpaa op i Luften og sluger den da paa en Gang, i det den falder ned. Størrelsen er forskjellig hos de forskjellige Arter af Næshornsfugle; den største Art er 48 Tommer lang, og heraf udgjør Næbet henved 12 Tommer; de mindste Arter ere omtrent 18 Tommer lange. Næsehornsfuglene udmærke sig ikke som saa mange andre Fugle i de varme Lande ved prægtige og stærke Farver; de mest fremherskende Farver hos dem ere sorte og hvide, der ere blandede sammen eller danne Tværbaand. Farven paa det store Næb og dets Udvæxt er forskjellig, den er enten rød, gul eller sort. Næsehornsfuglenes Flugt er ret god, men saa støjende, at den kan høres i en Fjerdingvejs Afstand. Paa Jorden bevæge disse Fugle sig derimod meget daarlig og hoppe omkring som Ravne paa deres tykke og klodsede Fødder; de komme derfor kun sjælden ned paa Jorden, men opholde sig mest paa Træerne. Næsehornsfuglene udmærke sig ikke alene ved den forunderlige Udvæxt paa Overnæbet, men ogsaa ved deres ejendommelige Forplantningsmaade. De yngle i hule Træer, og naar Rugetiden skal begynde, indmurer Hannen altid Hunnen saa fuldstændigt i det hule Træ, hvor den har sin Rede, at der kun bliver en lille Aabning tilbage, gjennem hvilken den kan stikke Næbet frem og modtage Næring. Reden bliver altsaa til et Fængsel for Hunnen i hele Rugetiden, den maa blive der, indtil Ungerne ere krøbne ud af Æggene, ja ofte endog indtil disse ere i Stand til at kunne flyve. Rugetiden er ogsaa en møjsommelig Tid for Hannen, thi saa længe denne varer, er den saa optagen af at forsyne Hunnen med tilstrækkelig Næring, at den ofte maa forsømme sig selv og derfor ved Rugetidens Slutning er saa mager, at den næsten kun bestaar af Skind og Ben. Hos en afrikansk Dobbelthornsfugl bærer Hannen sig ad som Kalkunen, naar den bliver vred, idet den slaar Hjul med Halsen, oppuster Strubelappen og lader Vingerne slæbe. Den lever af Insekter, Padder, Firben og Slanger, hvilke sidste den overfalder, idet den, ligesom Slangefalken, værner sig mod deres Bid ved de udbredte Vinger.

Naturforskeren Masan, der nøje har iagttaget denne Fugls Forplantning i Indien, fortæller, at medens han opholdt sig i Indien, fik han en Gang Underretning af Indbyggerne i Landsbyen Karen om, at en stor Dobbelthornsfugl rugede i et stort hult Træ i Nærheden, i hvilket et Par af disse Fugle allerede havde ynglet i flere Aar. Han gik strax hen til Ynglestedet, hvor han opdagede, at Rugehulen var i Stammen af et næsten lige Træ, som ingen Grene havde før i en Højde af 25 Alen over Jorden. Reden var lukket med et Lag af Ler paa en lille Aabning nær, gjennem hvilken Hunnen kunde stikke Næbet frem og blive fodret af Hannen. En af Landsbyens Indbyggere klatrede med megen Møje op ad Træet, i det han drev Bambusstokke ind i Stammen, og begyndte derpaa at afpille Leret. Medens han gjorde dette, udstødte Hannen høje, ligesom rallende Toner, fløj til og fra Træet og strøg ofte tæt forbi Folkene. De indfødte syntes at være bange og paastode, at de vilde blive overfaldne af den. Masan havde derfor Nød med at faa dem til at lade være at dræbe den. Da Hullet paa Træstammen var tilstrækkelig stort, stak den Mand, der var klatret op i Træet, sin Arm derind, men blev hugget saa heftig af Hunnen, at han hastig trak Armen til sig og nær var falden til Jorden. Efter at han havde svøbt nogle Klude om Haanden, lykkedes det ham at trække Fuglen ud. Det var en stakkels hæslig og smudsig Skabning af et ynkeligt Udseende. Den blev bragt ned og sluppen løs paa Jorden, hvor den ude af Stand til at flyve, hoppede omkring og truede de omstaaende med sit Næb. Omsider steg den op i et lille Træ og blev siddende der, da den var meget for sløv til at kunne bruge sine Vinger for at flyve hen til Hannen. Paa Bunden af Hullet i Træet, omtrent tre Fod fra Indgangen, laa der et eneste, smudsig lysebrunt Æg paa Trøske, Barkstumper og Fjer. Desuden var Rugehulen opfyldt med en Mængde halvraadne Bær.

Englænderen Livingstone, der er bleven navnkundig ved sine Opdagelsesrejser i Afrika, har flere Gange haft Lejlighed til at iagttage dette ejendommelige Forhold hos Næsehornsfuglene og fortæller følgende herom:

„Paa Rejsen til Mozambik kom vi gjennem store Skovstrækninger, og mine Folk fangede der en Mængde af de Fugle, som de indfødte kalde „Kouvé“ (en Art Næsehornsfugl), i deres Reder, som altid fandtes i hule Træer. Den 19de Februar traf vi paa en saadan Rede, som just var færdig til at tages i Besiddelse af Hunnen. Indgangen til Reden var fra begge Sider tilklinet med Ler paa et hjærteformigt Hul nær, som netop var stort nok til, at Fuglen kunde smutte igjennem det. Hulheden inde i Træet strakte sig stedse et Stykke opad oven for Aabningen, og der flygtede Fuglen hver Gang op, for ikke at blive fanget. I en anden Rede fandt vi et hvidt Æg, der lignede et Dueæg, et andet lod Fuglen falde, da vi fangede den, og inden i sig havde den endnu fire andre. Jeg saa første Gang denne mærkelige Fugl ved Kolobeng i

Sydafrika, hvor jeg vilde hente mig noget Tømmer. Medens jeg stod ved et Træ, saa en af de indfødte sig om bag ved mig og raabte: „Der er en Kouvé-Rede!" Jeg vendte mig om, men kunde ikke opdage andet end en Spalte af en halv Tommes Brede og 3 til 4 Tommers Længde, som fandtes i et Hul i Træstammen. I den Tanke at Ordet „Kouvé" betød et eller andet lille firføddet Dyr, ventede jeg med spændt Opmærksomhed paa at erfare hvad Manden vel vilde vise mig. Han brød imidlertid Leret bort omkring Spalten, stak Armen ind i Hullet og trak en Næsehornsfugl frem, som han strax dræbte. Han fortalte mig derpaa, at Hunnen bliver formelig indespærret, saa snart den har taget Plads i Reden; Hannen tilkliner derpaa Indgangen paa en smal Spalte nær, gjennem hvilken den mader sin Mage, og som er nøje afpasset efter dens Næb. Hunnen laver Reden af sine egne Fjer, lægger sine Æg, udruger dem og bliver inde hos Ungerne, indtil disse ere fuldkommen flyvefærdige. I hele denne Tid, som skal vare 2 til 3 Maaneder, vedbliver Hannen at fodre baade hende og Ungerne. Hunnen bliver ganske fed ved denne magelige Levemaade og anses derfor af de indfødte for en lækker Bid, hvorimod den stakkels Slave af en Ægtemand bliver saa udtæret, at han, naar et pludseligt Regnskyl bringer Varmen til at synke, undertiden falder ned og dør, forkommen af Kulde. Jeg har aldrig haft Lejlighed til at forvisse mig om, hvor længe Hunnens Indespærring i Virkeligheden varer, men da jeg efter 8 Dages Forløb atter kom til det samme Træ ved Kolobeng, var Hullet paa ny tilklinet, saa at den bedrøvede Enkemand i den korte Mellemtid allerede havde skaffet sig en ny Ægtemage. Hunnen blev denne Gang ikke forstyrret, og mine Forretninger tillode mig ikke senere at komme tilbage til Stedet. Det er i Februar, at Hunnen tager sin Rede i Besiddelse; vi havde, som jeg allerede har fortalt, truffet en, der endnu ikke var helt tilmuret. Vi fandt senere mange, som vare færdige, og da vi nærmede os Mozambik, fik vi der ganske den samme Underretning som ved Kolobeng, at Fuglen først kommer til Syne igjen, naar Ungerne ere ganske flyvefærdige, ved den Tid Sæden modnes. Synet af Hunnen med dens Unger betragtes endog af Indbyggerne som et Tegn paa, at Kornhøsten er for Haanden og da nu denne indtræffer i Slutningen af April, maa Hunnens Fangenskab altsaa vare 2 til 3 Maaneder. Man fortæller, at Hunnen undertiden udruger to Æg, og at naar de af disse udkrøbne Unger ere flyvefærdige, ere tvende andre netop færdige til at gjennembryde Æggeskallen. Moderen forlader nu Reden med de to ældste Unger, og Indgangen til denne tilmures paany. Begge Forældrene sørge nu i Forening for de to tilbage blevne Ungers Ophold."

Erindringsmedaillerne.

Man taler en hel Del om Medaillernes Kostbarhed i Forhold til deres Metalværdi; vi ville anstille nogle Betragtninger i den Anledning:

De udsendte Skemaer i et omtrentlig Antal af 120,000, er 60,000 Ark; til Brevomlæg 60,000 Ark, til Diplomerne, som tilbagesendtes i de gamle Brevomlæg, atter 60,000 Ark, i alt 180,000 Ark eller 360 Ris à 500 Ark; sættes dette til 5 Kr. pr. Ris, bliver det 1,800 Kr.; regne vi 200 Kr. til Bogtryk og andet Tryk, faa vi 2,000 Kr. Af de ca. 110,000 indkomne Begjæringer ere kun højst 30,000 komne fra Vaabenbrødre, for hvilke Bestyrelserne rimeligvis have betalt Porto; for Resten, ca. 80,000, har Ministeriet betalt en Porto af 6,400 Kroner. Skemaerne udsendtes fra Ministeriet til Herredsfogder og Byfogder, hvis Antal omtrent kan sættes til 210, altsaa i 210 Pakker; til disse vejede Indholdet, naar vi sætte tusende Ark til 22 Pund, 2,640 Pund; hver Pakke vejede gjennemsnitlig med Indpakningspapir 13 Pund og kostede i Porto 60 Øre, alle Pakkerne altsaa 126 Kr. Indpakningspapir, 5 Øre pr. Pakke, er 10 Kr. 50 Øre. Da Medaillerne udsendtes, afgik de i lige saa mange Pakker, hver beregnet til en Vægt af 21 Pund (hver Medaille med Diplom, Baand og Æske regnet til 4 Kvint), koster i Porto 92 Øre, i alt 193 Kr. 20 Øre; Indpakningspapir regnet som før til 10 Kr. 50 Øre. Medaillernes Transport og Indførselstold tør næppe sættes lavere end 2,000 Kroner; desuden er der naturligvis en hel Del mere Forretningsslid, der ikke saa let lader sig udfinde, uden at se Regnskabet, hvad jeg ikke har haft Lejlighed til, men det foran omtalte løber ganske artig op:

Til Papir og Tryk	2,000 Kr.	„ Øre.
Til Indpakningspapir	21 —	„ —
Porto, anden Transport og Indførselstold	8,719 —	20 —
	10,740 Kr.	20 Øre.

Det medgaaede Papir ville kunne dække 19 Tdr. Land; de ved Enden af hinanden lagte Halvark ville udgjøre en Længde af lidt over 16 Mil; hvert Ris Papir anslaaet til en Højde af 3⅔ Tomme giver for 360 Ris, stablede oven paa hverandre, 55 Alen, omtrent Rundetaarns Højde, og vilde have vejet 3,960 Pund, næsten mere end 2 Heste kunne trække. En Medaille med Æske og Baand (men uden Diplom) vil omtrent veje 3 Kvint, alle Medaillerne tilsammen omtrent 3,300 Pund, ogsaa et meget stort tohestes Læs. Hver Alen Medaillebaand vil omtrent kunne række til 7 Medailler, bliver altsaa i alt omtrent 16,000 Alen; af elastiske Snore til at sammenholde Æskerne (hver Alen regnet til 5 Længder) er omtrent medgaaet 22,000 Alen.

W.

Bognyt.

Til Hjælp ved den første Undervisning i Pianofortespil har Hr. Amberg, Organist ved Domkirken i Viborg, udgivet en Ledetraad, som sikkert — særlig paa Landet — vil være en velkommen Haandsrækning for mangen Lærer der selv vil undervise Børn i Begyndelsesgrundene af Pianospil. Den foreliggende Ledetraad udmærker sig ved en fornuftig, gradvis Fremadskriden uden at være vidtløftig som tyske Arbejder i lignende Retning. De indlagte bekjendte lette Melodier med underlagt Text ville derhos særlig tiltale Barnet og vække dets Lyst. I vor Tid, da den hele Undervisning mere og mere afpasses efter Barnets Sans og Fatteevne, er det glædeligt at se, at der ogsaa paa Musikkens Omraade bliver tænkt paa de smaa.

G. C.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Mænd blive mindre begrædte af deres Familier, jo mere deres Tab for det almindeligere Vel bliver beklaget. Den store Mand er sjælden elskværdig, og de, der vise mindst Overbærenhed med vore Vildfarelser, ere bestandig netop vore beslægtede.

Den skaansomme Underretning. En Mand skulde bringe en Kone skaansom Underretning om, at hendes Ægtefælle var død. Han var næppe kommen ind ad Døren, før hun beklagede sig over den ligegyldige Mand, der ikke havde skrevet i saa lang en Tid: „Aa, hvad er det nu for noget Snak,“ svarede han ærgerlig, „min Kone har nu været død i to Aar og har ikke skrevet mig til, og De vil allerede have Brev, skjønt Deres Mand kun har været begravet i tre Uger!“

En rimelig Anmodning. En Fiskerkone raable med Rødspætter uden for en lærd Mands Bolig. Ærgerlig stak denne Hovedet ud af Vinduet og raabte: „Hold Mund, jeg kan ikke skrive for hendes Brøl!“ — „Ej,“ svarede Konen, „vil han da laane mine Rødspætter sin brede Flab, for af sig selv kan de ikke udraabes!“

Forskjellen. Holberg gjorde i et Selskab Bekjendtskab med en ung Kone, som han fandt meget smuk. Da man siden efter spurgte ham om hans Dom om hende, svarede han: „Saa længe hun ikke talte til mig, tiltalte hun mig meget, men da hun talte til mig, tiltalte hun mig ikke mere.“

Adspredthed. „Men Hr. Professor, De tager jo Stegen med Fingrene.“ „Aa, om Forladelse, jeg troede det var Spinat.“

En Kandidat af et meget uanseligt Udvortes begyndte sin Prædiken med de Ord: „Frygter ikke!“ men gik fra Koncepterne, og begyndte adskillige Gange paany: „Frygter ikke!“ — Da raabte en Bonde af Menigheden: „Ja, han var mig ogsaa en Karl, man skulde blive bange for!“

En Mand, som havde megen Gjæld, laa og skulde dø. „Kunde jeg dog kun leve saa længe,“ sukkede han, „til jeg fik min Gjæld betalt!“ — „Ja, vil De da leve evig?“ spurgte Lægen ham.

Til Eftertanke. Vi skjænde paa Drengen, der efter en Times Forløb lukker sin Bog uden at have lært eller fattet sin Opgave. Naturens store Bog ligger opladt for os, men vi gjør os sjelden Umage med at forstaa dens Indhold.

— Naar den unge Fugl jages op, forfølges eller tror sig forfulgt, saa lærer den hurtig at flyve; men fuldt udvoxede maa Vingerne være, ellers gaar den til Grunde.

Historisk-geografisk Opgave. Forbogstaverne af efterfølgende Navne læste nedad, danne Navnet paa en norsk Jarl, Endebogstaverne læste opad give Navnet paa en samtidig levende dansk Konge: Et Rige i Evropa, — en By i Tyrkiet, — en By i Holsten, — en By paa Sjælland, — en By i Rusland, — en By i England.

H. L. H.

Firkantet Rød: Af 3 N, 2 Ø, 2 R, 2 D, 2 A, 2 E, 1 V, 1 G og 1 X dannes fire Ord, som skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, give Løsning paa følgende Gaader:

Hvor første ej kan finde Vej,
der kan ej Livet trives;
om andet ved du godt Besked,
det til din Fordel drives.
Paa Klippeø i Østersø
man vil det tredje finde;
tit fjerde, hult og særdeles fuldt,
har vækket Skræk i Sinde.

L—ll.

Stavelsegaade:

Det hele, som man her skal finde paa,
kan, naar det vil, som andet (omvendt) gaa.
Det første (omvendt) ofte kastes ud
lidt tankeløst paa Høflighedens Bud.
Det andet (omvendt) hyppig volder Død
i mangen Slægts og stor Familie Skjød,
og for det hele ofte Blodet flød.
Endnu til Slut jeg aabenbare vil:
naar af og til det hele var paa Spil,
da ønsked man: „Gid aldrig det var til!“

—t.

Opløsninger fra Nr. 31:

paa den geografiske Gaade:	paa den firkantede Rød:
Dovr**e** **A**albor**g** **N**apol**i** **M**ünste**r** **A**lpern**e** **R**øde Ha**v** **K**aukasu**s**	MAD ANE DEJ

paa Gaaden: o - to — Ro — Ko — So — os — Sko — Ort — Ost — Tor — Tro — Sot — Kor — Rok — Kro — Ros — sort — kort — Tros — Stok — stor — Kors — Kost — rost — Torsk — Stork.

Brevvexling.

Indsendere af geografiske Gaader. Kun et meget lille Antal af den store Masse der stadig indsendes, vil kunne finde Plads. Udg. kan umuligt besvare de venlige Indsenderes Breve om hvilke Gaader der bruges og hvormange der kasseres eller ikke er Plads til. Alle slige Smaating betales selvfølgelig ikke.

L. A. J. J. — J. i Korsør. — Grish. — R. O. — G. — H. — i Pr. — T. F. — Tak! men kan ikke bruges.

D. J. i Thorshavn. De omskrevne Oplysninger skulle være velkomne.

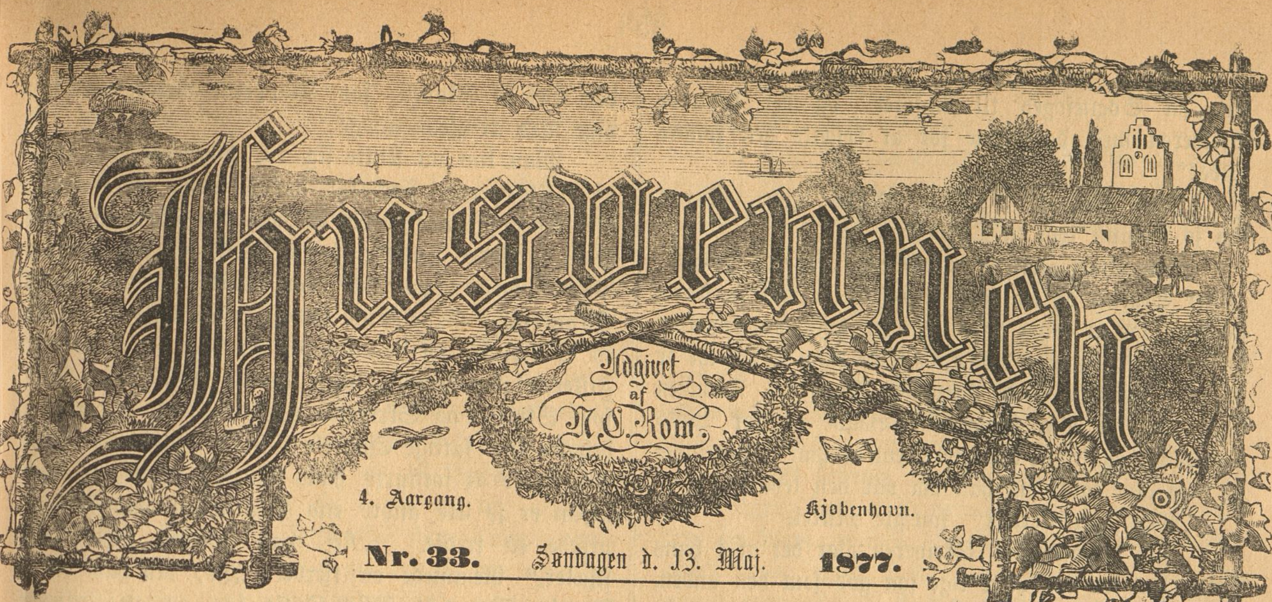
Th. J. i Aa. — Kr. B S. — A. Hannibal, Tak!

S. J. Gaaden: ja. Digtet: nej.

Barbara. Tak! Sendt Red. af Ugebl. for Børn.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 33. Søndagen d. 13. Maj. 1877.

Hævneren ved Mos Sø.

Fortælling af Knud Skytte.

(Fortsat).

Paa Hjemturen dristede han sig til at gaa igjennem Skoven, for om mulig at opleve noget, der kunde lede paa Spor efter hvad der var blevet af den sølle Mikkel Pranger.

Da han kom gaaende hen ad den foran omtalte Ensporvej og vilde til at træde op paa Broen, blev han opmærksom paa en Snøre af tyndt, men nyt og stærkt Reb, hvis ene Ende var bundet fast om Overliggeren paa den ene Side af Broens Rækværk. Snøren var strammet, det stødte uophørlig i den, og det plaskede i Vandet under Broen inde ved Landingen, saa Jørgen List troede, det var en stor Gjedde, man havde lagt Madding for, og som var bleven fangen og nu stødte saa heftig i Snøren. Han bøjede sig ud over Rækværket og kigede ned, men i Steden for Gjedden fik han Øje paa — Mikkel Pranger, der stod i Vand til Bæltestedet inde ved Land, hvor der ikke var dybere, end at han kunde bunde, og den anden Ende af Snøren var bunden om hans Hals. „Er det dig, Mikkel?" spurgte Jørgen sagte, thi han frygtede, at Hævneren skulde være i Nærheden. Han fik intet Svar, og det var ikke uden Grund, thi Fangen havde en Knebel i Munden, og hans Hænder vare snørede sammen paa hans Ryg, saa det var ham lige saa umulig at borttage Knevelen som at frigjøre sig for Snøren. Jørgen skar den over, men var saa forsigtig at beholde den i Haanden, hvilket var heldigt nok, thi da han gav los, faldt Synderen om i Vandet og begyndte at vende Mølle derude, saa Jørgen maatte springe ned paa Engen og hale ham i Land, som om det virkelig havde været en stor Fisk. Skurken var saa medtagen, at han ikke kunde støtte paa sine Ben, nu da Faren var ovre, men lagde sig i Græsset, saa lang han var. Jørgen tog Knevelen af hans Mund, skar Rebet over, der sammenholdt hans Hænder, og løste Snoren af hans Hals. Det sidste Stykke Arbejde tog Tid, thi Hævneren havde været saa barmhjærtig at gjøre Halsbaandet fast ved at binde det i Haardknude, at det ikke skulde løbe sammen, og Synderen blive kvalt. Da Fangen omsider var frigjort, begyndte Jørgen at spørge ham ud, men fik kun afbrudte og uforstaaelige Svar; det syntes næsten, som om Skrækken og det kolde Bad havde gjort ham vild i Hovedet. „Hjælp mig hjem i Seng!" var det eneste, Jørgen kunde forstaa. Da han havde hvilet sig lidt, kravlede han op; Jørgen rejste sig ligeledes, de toge hinanden under Armen, og det elskelige Par stavrede langsomt afsted op ad Vejen. „Det forbandede Menneske! Jeg er syg, dødelig syg!" stønnede Mikkel af og til. Jørgen forlod ham ikke, før han havde faaet ham hjem, hjulpet ham af Klæderne og i Sengen. Ved Afskeden sagde Mikkel: „Jeg skal en anden Gang fortælle dig det hele, men i Aften kan jeg ikke." Og Jørgen sagde: „Hvis du kan, kom saa over til mig i Morgen tidlig; jeg har været paa Herregaarden, og i Morgen skal Skoven gjennemsøges for at finde Hævneren." Denne Meddelelse glædede synlig Mikkel Pranger, og med Hjærtet fuldt af Hævnfølelse lagde han sig til at sove.

Den følgende Morgen stod Jørgen List tidligere op end sædvanlig og trippede urolig omkring. Mikkel kom over til ham i Dagningen og mødtes med ham uden for Gaarden, just som han havde gjort en lille Tur ned i Skoven.

„Bliver det saa til noget med Klapjagten?" spurgte Mikkel og hostede, thi han var bleven baade stakaandet og trangbrystet.

„Ja, den er allerede begyndt," svarede Jørgen fornøjet; „50 Mand er satte af langs Mølleaaen, andre 50 ved den østre Ende af Skoven, hver Afdeling

med en Sognefoged til Anfører, og der kommer Skriveren med de øvrige for at besætte den søndre Side!"

„Men Søsiden!" gispede Mikkel; „den Satan kan jo svømme som en Odder!"

„Saa snart Folkene er ordnede," svarede Jørgen, „lister Skytten og en halv Snes af de raskeste Karle sig frem for at fange ham i Hulen, hvis han opholder sig der, eller ogsaa i Nødsfald skyde ham ned; thi de er alle væbnede med skarpladte Bøsser. Desuden ligger der et Par bemandede Baade ud for Lindholmsnæs, og jeg ser ikke ligere, end at han er omringet og maa give tabt, om han saa var den lede selv!"

„Men Forvalteren?" spurgte Mikkel.

„Han kommer ikke, Skriveren gjør det af i hans Sted; den ene kan være lige saa god som den anden. Saa snart Skytten har naaet Hulen, blæser han i sit Horn, hele Skaren gaar frem med langsomme Skridt, men under Hujen og Støjen ligesom paa en anden Klapjagt, og ved Hulen samles de alle til sidst — det er umuligt for ham at undslippe."

Under denne Samtale havde de sat sig paa Bænken inden for Havediget, og i spændt Forventning oppebiede de, hvad Udbytte Jagten vilde bringe.

„Jeg vilde foretrække, at de skød ham ned som en Hund, for det er et djævelsk Menneske," sagde Mikkel; „han kjender alle vore Bedrifter fra Fortiden, den Rakker!"

„Saa—aa! Hvem kan han da være?" sagde Jørgen.

„Ja, lad os nu bie, til de faar skudt ham, saa skal jeg sige dig det," svarede Mikkel; „saa længe han er levende, kan jeg ikke lide at snakke om det."

Nu blæste Jægeren i Hornet; Tonerne lød hen over Søen, og Ekko bar dem tilbage med tusende Røster. De 200 Klappere satte sig i Bevægelse under larmende Raab og opskræmmede Vildtet, som flygtede i alle Retninger. Mikkel og Jørgen lyttede i spændt Forventning, den første især efter, at der skulde falde et Skud. Han sad ligesom i Feber, og den store Spænding, der malede sig i hans stygge Ansigt, gav det et sælsomt skrækindjagende Udtryk.

Medens de saaledes sad og lyttede efter hvad der gik for sig i Skoven, rejste der sig pludselig en kæmpestor Skikkelse af Buskadset i Hjørnet af Haven, og Hævneren stod foran dem.

„I har nok sat en Pris paa mit Hoved," sagde han rolig — „her er jeg! Grib mig nu, saa vinder I selv Belønningen!"

Der sad de nu, som om de havde tabt baade Næse og Mund. Hævneren lo haanlig og gottede sig over deres Forskrækkelse. Omsider kom de da til Samlingen igjen; de stode op og tumlede ind ad Havedøren, som de sloge i efter sig. Hævneren gik langsomt sin Vej; han kunde nu trygt opholde sig i den Del af Skoven, som Klapperne allerede vare færdige med at gjennemsøge.

Man kan nu slutte sig til, hvorledes Jagten løb af. Klapperne, som for største Delen vare uvillige Redskaber, gjennemstøvede Skoven paa Kryds og tværs. Man samledes sluttelig i en Kreds om den betegnede Plads, men ingen saa eller mærkede det ringeste til Hævneren. Hans Hule blev gjennemsøgt, man fandt en Skindpels, en Tranlampe, en Jærngryde og nogle Fiskeredskaber derinde, men hverken Guld eller Sølv, som Skytten og Skriveren havde haabet. „Lad ham beholde sine fattige Ejendele i Fred," sagde en. „Det var Synd at forstyrre hans Hule," mente en anden. „Han er jo ikke andre end Skarnsfolk paa Nakken," ytrede en tredje. „Nej, han hverken snyder eller stjæler," istemmede en fjerde. „Ja, lad ham være i Fred!" Med dette fælles Ønske, som oprigtig deltes af de fleste, skiltes Forsamlingen, og enhver gik hjem til sit.

„Alt kan endnu blive godt!" havde Hævneren sagt til Hedevig. Ja, Trolovelsen var forstyrret, og maaske for stedse. Men selv om saa var, kunde saa alt endda blive godt? Vel følte hun sig til Mode, som om hun var bleven udrevet af et glubende Dyrs Favntag, men hun havde endda en stor Hjertesorg at bære paa. Hævneren førte jo et Eneboerliv og vidste formodentlig slet ikke, at Villum var forsvunden, og det paa en saa sporløs og gaadefuld Maade. Ja, han vidste jo slet ikke, hvor dyrebar en Ven den savnede havde været hende, eller hvor dybt hun sørgede over Tabet. Derfor kunde han sagtens tale om, at „alt kunde endnu blive godt." Ak nej! Hun vidste det bedre, og nu var hun dog trøstesløs med sin Sorg og sit Savn.

Den foran omtalte urolige Dag var endt, Mikkel var gaaet hjem uden at henvende et eneste Ord til Hedevig, Jørgen List, hans Hustru og Tjenestefolkene vare gaaede til Hvile, og kun Hedevig var endnu oppe. Hun gik udenfor og satte sig paa Havebænken. Fuldmaanen stod blank og rund over Skoven. Det var en stille mild Sommernat, den hvide Taage laa over Moserne, ikke en Vind rørte sig, og kun Frøernes Kvækken afbrød den højtidelige Stilhed. Tys! Nu lød der Fodtrin ude paa Marken i Retning af Skoven, og de kom stedse nærmere. Hedevig stod op og gik hen til Stendiget; snart opdagede hun en menneskelig Skikkelse, der skred hen imod Gaarden, og da den nærmede sig, saa hun, at det var Hævneren. Hun traadte op paa Diget, Hævneren fik Øje paa hende, standsede og spurgte: „Er det dig, kjære Barn?"

„Ja, det er mig," svarede hun og steg ned til ham.

„Hvilken dejlig Aften!" sagde han og saa op til

Stjærnerne; „kunde du have Lyst til at gjøre en lille Tur med mig ind i Skoven? Jeg har noget at sige dig."

„Er det noget godt, for jeg er saa ulykkelig."

„Ja, betro dig kun til mig, mit Barn, saa skal dit Hjærte fange Glæde for Sorg."

Haabet vaagnede i Hedevigs Hjærte ved disse Ord. Han maatte vist vide noget om Villum, men hun vovede ikke at spørge ham derom, af Frygt for at blive bitterlig skuffet.

Hævneren førte hende gjennem Skoven og ned til Søbredden, hvor der laa en lille Baad fortøjet mellem nogle Buske, som groede helt ud til Vandet. Uden Frygt lod hun sig bære ud i den og tog Plads i Agterenden; Hævneren satte sig paa Toften, greb Aarerne, og Baaden gled sagte og let hen over den glinsende Sølvflade, uden anden Lyd end den, der foraarsagedes af Aarernes Plasken i Vandet.

Hedevig havde foldet sine Hænder over Brystet, der gjennemstrømmedes af en underlig højtidelig Følelse. Det var, som om hendes gaadefulde Ledsager havde overført hende i Æventyrets Land, og at hun var paa Vej til Lykkens Tempel.

„Ser du den klare Stjærne over Skoven til venstre?" sagde han og saa selv i den betegnede Retning. „Den synes større og straaler med fuldere Glans end nogen af de andre Stjærner."

„Ja, jeg ser den," svarede Hedevig.

„Dens Navn er Mars; men lad os for i Aften kalde den Haabets Stjærne. Den lyser jo for os, mens vi sejle, og snart komme vi til den anden Side, hvor Haabet virkeliggjøres."

„Jeg har ogsaa et lille svagt, men lyst og venligt Haab — gid det maatte blive opfyldt!" tænkte Hedevig.

De landede ved en Sandbakke, der, set fra Søen af, tog sig ud som et lille Bjærg.

„Det er Lindholmsnæs?" udbrød Hedevig.

„Ja, det er, mit Barn! Har du været her før?"

„Ja, for mange Aar siden — da var jeg kun et lille Barn; det var samme Aften, som Villum og jeg første Gang traf dig i Skoven, efter at vi var flyttede hertil."

Hævneren bar hende i Land og fortøjede Baaden ved en Pæl. Nu laa den der, akkurat som hun og Villum havde set den hin Aften for mange Aar siden.

Da han var færdig, sagde han: „Lad os nu gaa videre!" og de fulgtes ad.

Han førte hende langs Foden af Bjærget og ind i en lille snæver Dal, der var bevoxet af et næsten uigjennemtrængelig Ellekrat. Hedevig kunde knap komme frem uden at rive sine Klæder itu.

„Jeg troede, du vilde have ført mig ind i Hulen?" sagde Hedevig, der slet ikke var bange, naar han var hos hende.

„Det er en daarlig Mus, der ikke har mere end et Hul, mit Barn!" svarede han.

De standsede paa et Sted, hvor Bakken gik næsten lodret i Vejret. Hævneren bukkede sig og bøjede en vældig Enebærbusk til Side, og en Aabning, der gik skraa ned i Bakken kom til Syne.

„Jeg ser et Lys!" raabte Hedevig.

„Ja," svarede hendes Fører, „den fromme savner ingen Sinde Lys; hans Bane kan stundum være mørk, men for ham lyser dog altid en venlig Stjærne, selv gjennem det tykkeste Mørke. Vær saa god, mit kjære Barn, stig ned i min Bolig og vær uden Frygt!"

Uden at betænke sig steg hun ned ad den magelige Trappe, hvis Trin vare dannede af store Kampesten, og snart befandt hun sig i en rummelig underjordisk Bolig, hvis Vægge dannedes af det faste Ler, hvoraf denne Del af Bakken bestod. En tændt Tranlampe hang i en rusten Staaltraadskjæde ned fra Loftet, og ved dens matte Skin opdagede Hedevig snart en Skikkelse, der ved hendes Indtrædelse havde rejst sig op paa Albuen fra et Leje af Mos og Dyrehuder henne i det ene Hjørne af Hulen. Skikkelsen saa bleg og lidende ud, men strakte Armene frem imod hende. „Villum!" raabte hun, næsten med et Skrig, og ilede i hans Arme.

„Ja, det er mig, kjære Hedevig, men jeg er kun en maadelig Karl, som du ser," sagde Villum, da Glæden over Gjensynet omsider tillod ham at komme til Orde; „men jeg er godt i Bedring, og det vil ikke vare længe, inden jeg bliver rask igjen."

Hævneren sad ved Bordet med Haanden under Kinden og betragtede Gruppen med stille Glæde.

„Men hvordan er du kommen her? Hvor har du været? Fortæl mig det hele!" sagde Hedevig.

„Vi tog jo Afsked med hinanden paa Broen," begyndte han, „og jeg blev staaende, fordi jeg ikke kunde faa mig til at flygte for din Fader —"

„Plejefader," rettede Hævneren.

„Jeg havde intet ondt gjort og vilde altsaa ikke flygte for din Plejefader, og saa syntes jeg ogsaa, jeg skulde prøve at tage ham med det gode; vi fik ogsaa snakket et bitte Vers sammen paa Broen, men han var haard som en Sten og vilde ikke lade sig bevæge, skjønt jeg tiggede ham med Stakkels-Bønner. Han lo bare af mig og sagde, jeg var maaske bleven gal. Da han gik sin Vej, blev jeg staaende paa Broen og stirrede ned i Aaen — nej, lille Hedevig, vær ikke bange, jeg havde intet ondt i Sinde mod mig selv, men jeg stod og faldt i dybe Tanker og glemte at gaa hjem. Før jeg vidste et Ord af det, var der en Niding, der greb mig bag fra og styrtede mig ud i Aaen."

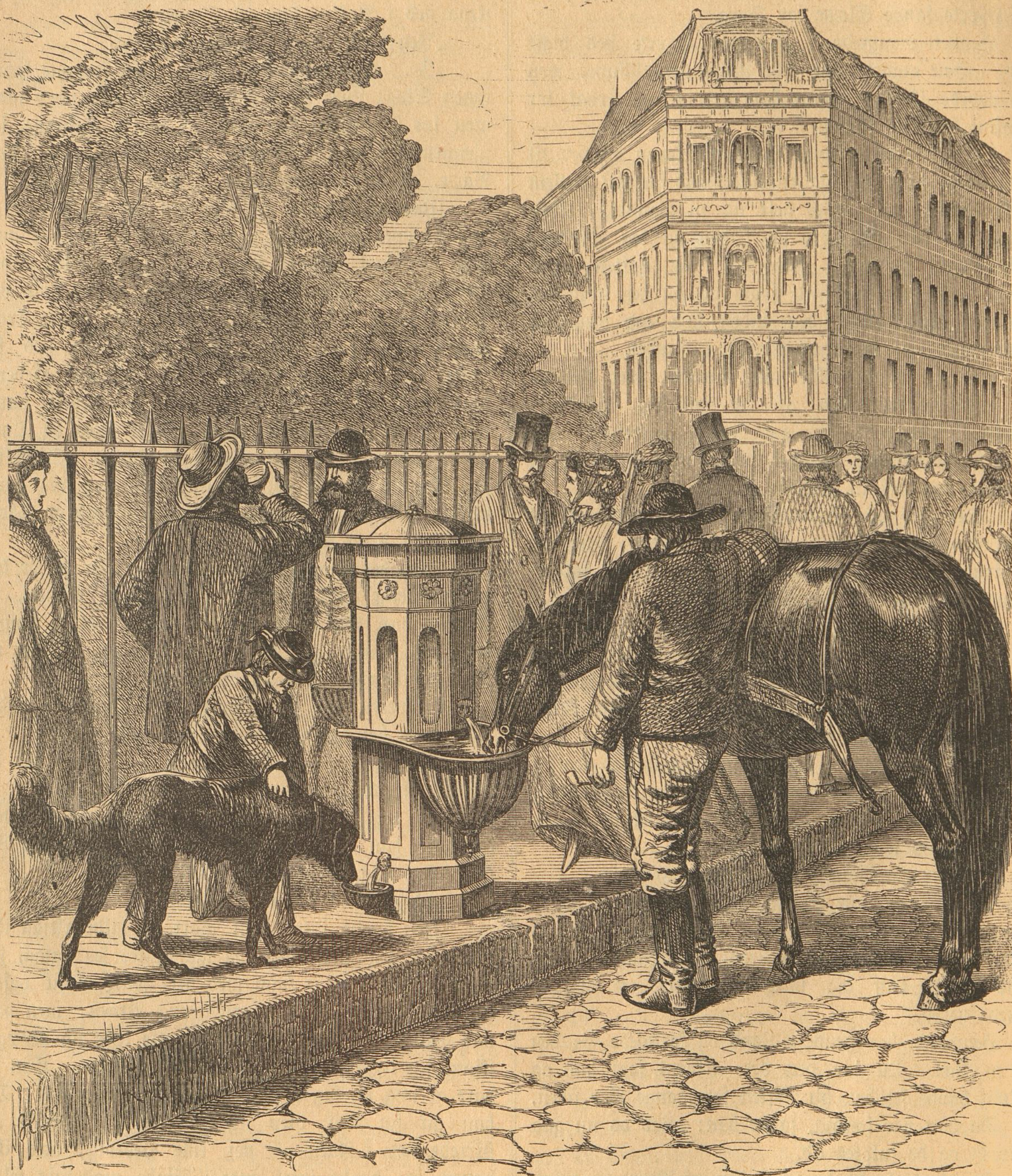
„I, du mildeste Gud! hvem var det? spurgte Hedevig og foldede sine Hænder.

„Det var Mikkel Pranger."

„Var det Mikkel Pranger? Og han kunde sidde rolig ved min Side og forlange, at jeg skulde trolove mig med ham! Gud fri mig!"

„Han har jo allerede friet dig, mit kjære Barn, af det Affkums Kløer, og vi skal snart faa Bidsel lagt paa ham," sagde Hævneren.

„Men hvordan gik det saa? Var der nogen i Nærheden, som kunde hjælpe dig?" spurgte hun videre.

Drikkevandsstander i City-Hall-Park i New-York.

„Det gik mig saadan, at jeg i Faldet tørnede med Hovedet mod en gammel Bropæl, der næsten staar oven ud af Vandet; det var, som om Ildgnister føg mig ud af Øjnene, og jeg daanede. Da jeg atter kom til mig selv igjen, laa jeg her paa dette Leje og var i en forsmædelig Pine; min Redningsmand knælede ved min Side og plejede mig som den barmhjærtige Samaritan. Det er denne gode Mand, som sidder henne ved Bordet. Han kan bedst fortælle dig Resten."

(Fortsættes).

Drikkevand paa Gaden.

Det vil være kjendt for mange af Husvennens Læsere, at man i de fleste store Byer har fundet Brønde utilstrækkelige til at forsyne Byens Beboere rigeligt med den uhyre Mængde Vand, der daglig er Brug for til Føde og Renlighed, saa vel som ved mange Borgeres Virksomhed ved Haandværk og Værkflid. Med uhyre Bekostning har man som oftest ledet godt Vand milevidt til de store Byer og sluttelig i Gaderne nedlagt et uhyre forgrenet Net af Jærnrør, fra de allerstørste indtil de mindste, der lede ind i Husene. Vandet trykkes, ved Hjælp af umaadelige Dampmaskiner, ind i disse Rør, og naar man aabner for en af Vandhanerne flyder det friske gode Vand ud, selv i de øverste Stokværk af de høje Huse.

Men da der saaledes ingen Brønde eller andre aabne Vandbeholdere findes paa Gaderne, saa er det ofte vanskeligt for Dyrene i saadanne store Byer at faa slukket deres Tørst i de hede Sommerdage. Navnlig lide Hunde og Heste meget af Tørst. „Foreningen til Dyrenes Beskyttelse" har derfor næsten siden sin Stiftelse haft Opmærksomheden henvendt paa at tilvejebringe Drikkevandsopstandere, som stadig bød frisk Vand til Dyrene, men Kostbarheden af de fremkomne Forslag har hidtil forhindret, at Tanken er kommen ud i Livet.

Det har derfor glædet os i et udenlandsk Tidsskrift at finde et Billede af en saadan Vandopstander i New York, hvilket vi gjengive i Dag. Det er en sand Fornøjelse at se, hvor simpelt og praktisk, men dog smukt, den er indrettet. Man ser, at der findes tre forskjellige Kummer. Til venstre sprudler Vandet ud, som ved en Kilde, i den første Kumme. Her er anbragt Drikkebægere, saa at Mennesker kunne slukke deres Tørst uden at være henviste til „halve Bayere," som de fleste Steder hos os. Spildevandet løber nu igjennem Støtten og risler, som man ser, ud i Kummen til højre, der er anbragt ud til Gaden i en saadan Højde, at en Hest i Mag kan drikke deraf, medens Hunde ikke kunne naa at forurene den. Disse have nemlig deres egen Beværtning for neden, hvor man ser en lille Kumme, som Spildevandet til sidst sprudler ned i, førend det gjennem underjordiske Rør bortledes til de store Spildevandsledninger (Kloaker), som over alt findes under Gaderne.

Det var smukt, om saadanne nette og nyttige smaa Springvand snart maatte blive almindelige i alle danske Byer, som have Vandværk, og om nævnte Forening snart maatte blive saa heldig stillet, at dens Midler tillod at bidrage sit til at gjøre denne Tanke til Virkelighed.

„Foreningen til Dyrenes Beskyttelse."

Man har opstillet den Grundsætning, „at Maaden, hvorpaa et Folk stiller sig lige over for Husdyrene, er en vigtig Maalestok for Folkets Kulturtrin." Heri ligger uden Tvivl en alvorlig Sandhed, hvorfor det kunde være rigtigt at tænke lidt nærmere over denne Sag.

At Husdyrholdet ikke kan give det Udbytte, som er nødvendigt, naar man ikke forplejer og omgaas Dyrene paa en ordentlig Maade, burde være en saa vel kjendt Sag, at den næppe behøver nærmere Udvikling, saa at alene Klogskabs- og Beregningshensyn maa føre til, at Husdyrene faa en god Behandling, og at der bliver sørget for deres Velvære i enhver Henseende saa godt som mulig. Naar Landbruget derfor udvikler sig mere og mere i heldig Retning, bliver den ligefremme Følge, at Husdyrenes Behandling ogsaa i Reglen bliver bedre. I denne Henseende behøve vi blot at se hen til, hvilke Kæmpeskridt vi i de senere Aar have gjort i Retning af Kvægets bedre Behandling, ved at sørge for hensigtsmæssige Stalde, kraftigere Fodring og bedre Hudpleje. Man vil maaske indvende, at et vel drevet Landbrug stiller større og større Fordringer til Hestenes Kræfter og Udholdenhed, og man har for saa vidt Ret heri, men denne Side af Sagen opvejes til fulde ved, at man nu anvender større og kraftigere Dyr end tidligere, fodrer bedre, og man desuden ved, at en Overanstrængelse og Misbrug af Hestenes Kræfter straffe sig haardt ved Forringelse eller muligvis fuldstændig Tilintetgjørelse af den betydelige Kapital, som staar i de kostbare Dyr. I det altsaa ligefremme Beregningshensyn lede hen i Retningen af Husdyrenes bedre Behandling, er man imidlertid ogsaa berettiget til at se Sagen fra et andet, et højere Standpunkt. Enhver udøvet Mishandling og tyrannisk Fremgangsmaade mod Dyr, som ere undergivne Menneskets Herredømme, maa absolut oprøre Menneskets bedre Følelser og er et ligefrem sørgeligt Bevis paa Haardhed i Karakteren og paa manglende Begreb om hvad vi skylde de Medskabninger, som Gud har betroet os til Nytte og Glæde. „Et godt Menneske kan aldrig være ond mod Dyrene,"

skrev allerede en gammel Forfatter i forrige Aarhundrede.

Naar man nu spørger, hvorledes det staar sig med denne Sag iblandt det danske Folk, da maa Svaret, foreløbig for Landbefolkningens Vedkommende, vistnok komme til at lyde ret tilfredsstillende. Fra gammel Tid af have Jyderne fortrinsvis et godt Lov paa sig, og skjønt flere af Oboerne —, især Sjællænderne, ere blevne beskyldte for, at de ikke sjælden overanstrænge deres Heste i Retning af for stærk Kjørsel, kan man vistnok sige, at om man ikke ubetinget kan frikjende dem i denne Henseende, ere Misbrugene vistnok nu i Aftagende; desuden maa man erindre, at lettere Hestebeslag og bedre Veje ogsaa tillade en stærkere Kjørsel uden Overanstrængelse for Dyrene. Endvidere er det en Kjendsgjerning, som vist enhver Dyrlæge kan underskrive, at under Lidelser og Sygdomme hos Husdyrene, da træffer man oftest Omhu og Lyst til at skaffe Hjælp; vel er det sandt, at Drivfjederen hertil kan være Frygt for Tab, men i Reglen mærker man dog tydelig, at virkelig Medfølelse og Kjærlighed til den lidende Medskabning ogsaa gjør sig gjældende i større eller mindre Grad. Det forekommer mig saaledes at være ret betegnende, at skjønt jeg altid har holdt skarpt Udkig med stedfindende Mishandlinger af Dyrene, har jeg under en 24aarig Virksomhed som Dyrlæge paa Landet med en udstrakt Praxis kun en eneste Gang haft Anledning til at gjøre Anmeldelse til Øvrigheden om Dyrplageri. Der har naturligvis i uendelig mange Tilfælde været en eller anden Ting at rette, men jeg har altid fundet, „at et godt Ord finder et godt Sted*)“ — Selvfølgelig stiller Sagen sig ikke lidt anderledes mange andre Steder, særlig i de store Byer. Misbrug af Dyrenes Kræfter, ligefremme Mishandlinger, raa, hensynsløs og tyrannisk Behandling komme desværre her til at høre til de ikke sjældne Tilfælde. Vor Tids humane Bestræbelser have imidlertid ogsaa, Gud ske Lov, naaet til at se paa denne Sag. En Kreds af Mænd og Kvinder, der have Syn og Hjærte for Menneskets Pligter mod Dyrene, er traadt sammen til en Forening, og ved Raad og Daad stræbes der nu hen til, at Misbrug, Raahed og Tyranneri i denne Retning kan forsvinde. Dette smukke Formaal kan saa at sige enhver være med til at arbejde for, baade den lille Pog eller Pige, hvem Pasningen af de mindre Husdyr er betroet, enhver, som har med Dyrtransporten at bestille, — Tjenestekarlen og Røgteren og lige til Manden, som raader over den hele Besætning. De kunne naturligvis ikke vente alle at faa Præmie eller offentlig Anerkjendelse, men de kunne være forvissede om, at Lønnen ikke vil udeblive, ikke mindst i den Retning, at der i Virkeligheden ad denne Vej kan naas hen til at blive et bedre Menneske; thi det haarde forsvinder, og et mildere Sind bliver fremherskende.

L. Oppermann.

*) Det eneste Husdyr, som ofte behandles haardt og slet, er Hunden. Paa et andet Sted (i næste Aargang af „Folkets Almanak“) skal Forf. nærmere omtale det danske Hundehold og Hundens Behandling.

Om at beskytte Dyr.

(Efter Pastor Wolffs: Menschenschutz und Thierschutz. Zürich 1875.)

„Hvor Folk dog i de senere Aar gjøre meget Væsen af Dyrene. Næsten i alle Lande er der fremtraadt Mænd, som have talt og skrevet om, at man ikke maa mishandle Dyrene, men at man skal beskytte dem. Man har i alle Lande dannet Selskaber, der tage sig af dem. Hvad Folk dog kunne finde paa, naar de intet have at bestille.“ Saaledes tænker mangen en af vore gode Medborgere, og han fortsætter sin Tankegang omtrent saaledes: „Man vil beskytte Dyrene, og glemmer det første og vigtigste, at man skal hjælpe Menneskene! Disse Herrer Dyrebeskyttere, de vide nok ikke hvad mange tusende stakkels Mennesker maa døje.“

Saaledes tænker maaske Landmanden, der i sit Ansigts Sved gaar bag Ploven, eller Arbejderen i sit Værksted, og den fattige Kone med sin store Børneflok tænker vel noget lignende. „Og nu bliver det rent galt“, sige de saa, „nu er her en Mand, som endog udsender Opraab til hele Folket og beder alle Mennesker om at beskytte Dyrene! Hvis vi havde ham hos os, vi skulde da sige ham noget andet?“

Saa sagte, mine Venner, lader os først se at forstaa hinanden! Jeg vil være tilfreds, hvis I blot vilde sige: den Mand har dog Ret i et og andet. Jeg har talt med forskjellige Mennesker om den Sag og ved derfor af Erfaring, med hvad Vaaben man angriber den og vil gjøre den betydningsløs. Den første Indvending lyder gjærne saaledes: „Man skal hellere hjælpe Mennesker, der døje ondt, og førend det Hverv helt og fuldt er udført, tør og vil man ikke tænke paa at beskytte Dyr.“ Med denne Indvending fremtræder vor Modstander nu kjækt og mener, at han med den alene skal slaa hele vor Stræben efter en bedre Behandling af de lavere Skabninger til Jorden, thi des værre, der gives jo saa megen Kval og saa megen Elendighed, især blandt Fattigfolk, at de bedre stillede i Samfundet kunne faa fuldt op at bestille med at søge afhjulpen endog kun den ringere Del deraf. Vort Svar lyder saaledes: „Du har ganske Ret deri, min Ven, at du stiller Menneskets Nød i den forreste Række, og at du fremfor alt vil stræbe at afhjælpe denne; dertil ere vi med, og det er ogsaa for os det vigtigste. Men vi mene rigtignok,

at man skal gjøre det ene og ikke forsømme det andet. Nu sætter jeg, at en Familiefader, til hvem der stilles mange svære Fordringer, har flere egne Børn og et Stifbarn, hvilke alle skulle opdrages, opfødes og klædes. I Fald han nu vilde sige: „Jeg kan slet ikke tænke paa mit Stifbarn, og ham kan jeg intet give, før alle mine egne Børn ere fuldstændig forsørgede,“ var det rigtigt eller smukt tænkt? Dyrene ere paa en Maade Jordens Stifbørn eller, som man ogsaa har kaldet dem, vore umyndige Medskabninger. Efter Legemet ere vi Mennesker jo kun det fornemste Dyr, og derom ere vi vel nu alle enige, at Dyret, efter dets hele legemlige Bygning, har Trang til alt, og føler Tilfredshed eller Savn, Glæde eller Smerte, ligesom vi. Deri ere vi vel ogsaa enige, at vi ikke med vor Hensigt bør tilføje noget Medmmeneske Smerte, ja ikke uden den højeste Nødvendighed, eller berøve ham det, som han ikke kan undvære, naar han skal leve. Nu gaa vi blot et Skridt videre og sige: du bør lige saa lidt handle saaledes mod Dyret, thi naar du gjør det, da aflægger du et slet Vidnesbyrd om din Forstand og dit Hjærte. „Hvad du ikke vil, at man skal gjøre imod dig, det maa du heller ikke tilføje andre, selv ikke noget Dyr.“

Du ved jo, at Dyret føler Slag, Stød, Sult og Tørst o. s. v., aldeles ligesom du selv føler, og du røber da Hjærteløshed, naar du med Vilje tilføjer de lavere Væsener Smerte. Men læg nu en Gang ret Mærke til det gamle Ord, som siger, at Grusomhed mod Dyr ogsaa forhærder Hjærtet mod Mennesker, og det er visselig et sandt Ord. Vi ville her gjentage hvad der ofte er sagt, at de største Forbrydere, især Mordere, næsten altid vare Dyrplagere fra Barndommen af, og den daglige Erfaring kan ogsaa hyppig lære en, hvor sandt dette gamle Ord dog er.

Naa du faar Øje paa en Kusk, som mishandler sine Heste, eller en Mand, som sparker og skjælder paa sine Kreaturer, saa ledsag disse Folk ind i deres Boliger og se, hvordan de have det i deres Forhold til Familien, man vil sikkert finde dem lige saa raa og ufølsomme mod deres nærmeste, som de vare imod Dyrene. I maa ikke tro, at det er vor Opgave at forskjæle Dyr eller hjælpe til at gjøre det bedre for dem end for Mennesker. Tværtimod, de ere jo skabte til vor Nytte, vor Glæde og vor Tjeneste. Men vær endelig en god og fornuftig Herre over dem. I maa bruge dem, ja endog dræbe dem, naar det er nødvendigt, men forlang kun det fornødne af dem og tilføj dem ikke mere Lidelse, end den, der er uundgaaeligt. Ogsaa Dyret har af Gud erholdt Ret til en, saa vidt mulig smertefri og uforstyrret Tilværelse, og naar du handler uforsvarlig imod det, saa nedværdiger du dig selv og er et slet Exempel for dine Medmennesker. Det kan ogsaa være os til stor Nytte at behandle de lavere Skabninger godt. Naar for Exempel Bonden holder sine Husdyr i god Stand og sørger godt for dem, saa trives de jo bedre, blive kraftigere og gjøre ham mere Gavn, end forsømte Dyr vilde gjøre ham, og han har oven i Kjøbet den Tilfredsstillelse, at de blive tamme og ere ham hengivne. Fra Barn af ved enhver, at Husdyrene ere til Nytte, ja, at de ere os uundværlige, men der gives ogsaa en Masse andre Dyr, der kunde være Landmændene til megen Gavn, naar de gjorde dem den Umage, at tænke lidt over disse Dyrs Liv. Tvertimod bryder man sig sjeldent eller aldrig om, at de forfølges og dræbes, man straffer ikke sine Børn naar de plyndre Fuglereder med Æg eller Unger eller naar de om Vinteren skyde eller fange de stakkels smaa forsultne Sangere, i Steden for at lære Ungdommen at finde en Glæde i at strø Korn og Brødsmuler ud til dem og ved at se dem æde sig mætte og flyve glade bort igjen.

Landmanden tænker slet ikke over, at det er hans bedste Venner, der saa ofte mishandles og forulempes. Smaafuglene, bortpille jo de skadelige Insekter fra Træer og Planter i saadan Masse, at vi, ikke kunde fjærne en tusende Del af det Antal, som de flittige Fugle fange, selv om vi sendte alle vore Folk ud paa Jagt efter dem.

Men der gives dog heldigvis mange der nok ville skaane de smaa Fugle thi det er jo dog et yndigt lille Folkefærd, der hopper omkring og glæder os ved sin muntre Sang, og mange indse jo ogsaa, at de ere nyttige og ødelægge meget Utøj. Ja, de plyndre jo vistnok ogsaa tidt Kornmarkerne og Kirsebærtræerne. Men Fuglen tænker vel som saa: „naar jeg hjælper min Herre af med saa mange skadelige Orme og andet Kryb, som vilde have afædt alle hans Blomster og Frugter, hvis jeg ikke havde fortæret dem, saa maa jeg ogsaa have en ordentlig Løn derfor, og den tør jeg vel nok hente selv i lidt Korn og lidt Frugt, naar jeg ser Lejlighed dertil.“ Som sagt man er dog maaske medfølende og overbærende imod Fuglene. Men de stygge Dyr har man dog fra umindelige Tider stræbt efter Livet, blot fordi de have et for os ubehageligt Ydre; til denne Art Dyr høre, blandt mange andre, Muldvarpen, Skruptudsen, Snogen, Firbenet, Pindsvinet og andre. Men de fortære jo, dog ligesom Fuglene, en stor Del Orme, Myg, Mus, o. s. v. og naar man lægger lidt Mærke til deres hele Færd, tror jeg, at man snart vil erkjende den Nytte de udrette, og skaane dem saavidt muligt. Ser til Eders egen Fordel, gjentage vi til Landmændene, og dræber ikke Eders trofaste Hjælpere.

Nu ville I kjære Læsere vel spørge mig, hvad er nu egentlig Meningen med din lange Tale? Ja I forstaa vel at jeg gjærne har villet overbevise eder om, at det ingenlunde er en overflødig eller latterlig Sag, at „beskytte Dyrene,“ men derimod en meget god og fornuftig Sag, som er til alle Folks Nytte.

Dermed har jeg villet belære eder om, at de, der mene det godt med Dyrene, først og fremmest ville Menneskene godt, og ville hjælpe Eder med at opdrage Eders Børn til varmtfølende, barmhjærtige og til al Hjælp villige Mennesker.

I Fædre og Mødre, og I Lærere og Præster lægger eder vel paa Sinde, at I fremme Børnenes rette Opdragelse og Hjærteuddannelse i høj Grad, naar I lære dem at kjende og skatte Dyreverdenen, samt atter og atter paaminde dem om, at omgaas vore umælende Medskabninger mildt, skaansomt og venligt.

Nu beder jeg eder blot at tænke lidt nøjere over hvad jeg har ytret, saa beslutte maaske nogle af eder, at I ville støtte vore Bestræbelser, indtræde i vor Forening eller stifte nye, lignende Foreninger paa Steder, hvor endnu ingen findes. I saa Fald har jeg opnaaet, hvad der var mit Ønske.

Smaating.

Foreninger til Dyrenes Beskyttelse. Siden den første Forening mod Dyrplageri var opstaaet i London 1824, er der fremkommen Masser af lignende Foreninger over hele Jorden, (omtrent henved tre Hundrede), og deres Antal tiltager hvert Aar. Der findes saaledes i Schweitz 23, Tyskland 97, Østerrig og Ungarn 18, Frankrig 9, Storbrittanien og Kolonier 82, Amerika 70, Sverig og Norge 3, Holland 5 og i Belgien 4. Slige Dyrebeskyttelses-Selskaber tælle flere tusende af de mest ansete Mænd som Medlemmer.

Fra fremmede Forfattere. Naar tvende Pligters Veje forvirre dig, og du ikke ved, hvilken det er rigtigt at følge, saa vælg den, som for dig selv er den tornefuldeste.

Til Eftertanke. Havearbejdet bestaar langt mere i at luge Ukrudtet væk end i at plante det, der skal voxe. Dette gjælder ogsaa om Opdragelsen.

Firkantet Nød: Af 4 R, 3 E, 2 Y, 2 N, 2 V, 1 G, 1 I og 1 O dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven give Løsning paa følgende Gaader:

Tit bruges det første til Middagsmad,
endog i den fattigste Hytte.
Det andet har mange Tænder paa Rad,
med dem maa det gjøre sin Nytte.
Det tredje skjænker en Drik saa sød,
der er saa kjendt som det daglige Brød.
I fjerde du sikkert Navnet vil finde
paa en Oldtids Kejser, saa grum i Sinde.

x—N.

Opløsninger fra Nr. 32:

paa den historisk-geografiske Opgave:

H o l l a n **d**
A d r i a n o p e **l**
A l t o n **a**
K o r s ø **r**
O d e s s **a**
N o r w i c **h**

paa den firkantede Nød:

V A N D
A G E R
N E X Ø
D R Ø N

paa Stavelsesgaaden: Katten.

Bekjendtgjørelser for Skolen*).

1. Ny Skolepen.

Det vil være en Del af Læserne bekjendt, at Udg. i Fjor, som Fritidssyssel, havde Fornøjelse af at danne en ny Penneform, særligt med Tanken henvendt paa at faa fremstillet en Pen til Skolebrug der forenede de Fordringer, der efter hans Erfaring som Lærer kunne stilles til en god Skolepen, hvilke Egenskaber sjældent findes forenede. Den første Fabrikation paa 75,000 Penne blev hurtigt udsolgt og Pennen — der for at undgaa Forvexling med andre Former er kaldt Roms Skolepen — har hele Vinteren været meget efterspurgt uden at kunne faaes. Da det var magtpaaliggende at faa den nye Levering saa god som mulig, maatte der nemlig i England skæres nye Stempler til Pennens Fabrikation, for at give den en endnu smukkere og bedre Form og for at der kunde blive taget Hensyn til de Raad, der ere indkomne fra Lærere som i Skolen have underkastet Pennen en omhyggelig Prøve. Alt dette har taget over et halvt Aars Arbejde.

Den nye forbedrede Skolepen foreligger derfor først nu i anden Levering, udført i en af Englands bedste Pennefabriker, og er saavidt vides den første originale danske, med særligt Hensyn til Skolen dannede Pen, som er fremkommet. Den forhandles i smukt udstyrede Æsker paa 100 Penne à 1 Krone. Lærere der forskrive Pennen direkte til Udsalg i Skolen erholde den dog for Fabrikspris 75 Øre Æsken frit tilsendt.

2. Nye Skrivebogsomslag.

De i forrige Bind S. 287 omtalte smukke Skrivebogsomslag ere blevne modtagne med saa stor Velvilje af de danske Lærere, som en velkommen Afløsning af de alt for længe brugte kolorerede tykke Omslag, at det store Oplag (100,000) nu er udsolgt. Et nyt Oplag er derfor trykt i denne Tid og frembyder atter et stort nyt Udvalg af de smukkeste Billeder der har været i Husvennen, trykt omhyggeligt paa godt Papir i sex Farver. 100 sorterede Omslag koste 1 Kr. 60 Øre.

3. Nye Skolelinealer.

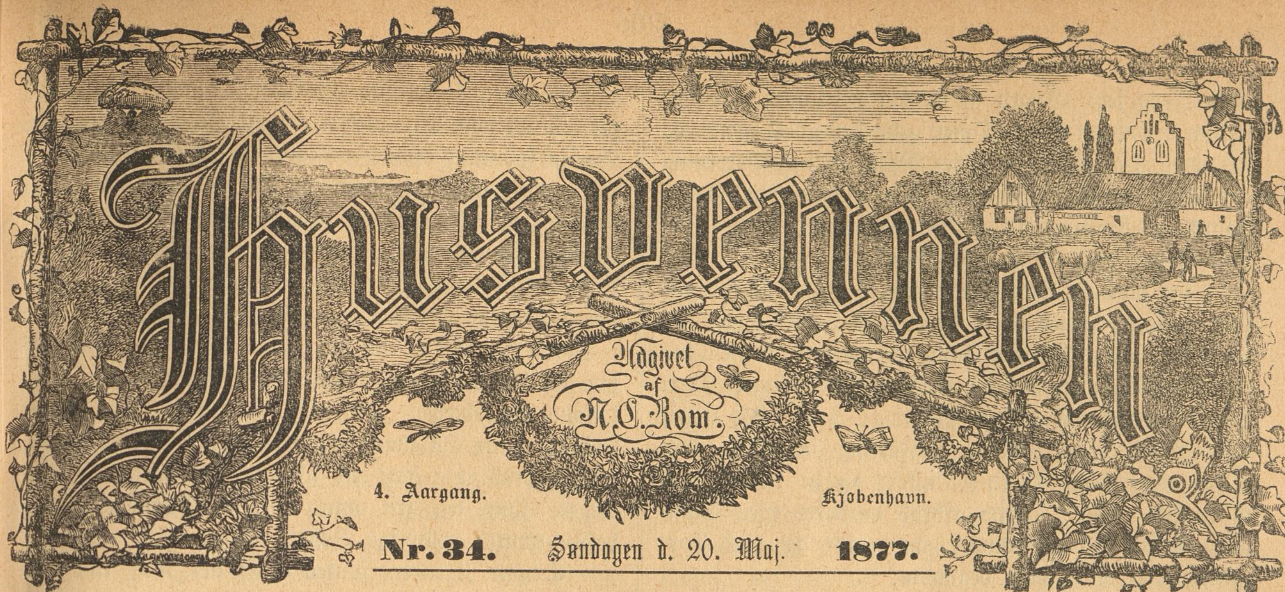
Det er en bekjendt Sag at vore Nabolande i Nord og Syd i de sidste Aar have antaget det franske Længdemaal Meteren som Maalenhed, og at denne — der nu er indført i de fleste civiliserede Lande — har været foreslaaet i vor lovgivende Forsamling til Indførelse i Danmark. Om det nu end maaske har lange Udsigter med at Metermaalet bliver lovbefalet hos os, saa vil det dog være gavnligt at den opvoxende Slægt bliver fortrolig med dette Verdensmaal, der dog vist en Gang i Tiden vil blive almindeligt i Danmark ogsaa, da det ved sin Tideling frembyder mange Fordele, lige som vort nu tidelte Vægt- og Møntsystem.

Som et praktisk og let overkommeligt Middel til at gjøre Skolebørnene fortrolige med Metermaalet og dets Forhold til det danske Maal har Udgiverens Broder ladet udføre en Skolelineal der er forsynet med nøjagtigt danske Tommemaal og Metermaal lige for hinanden. Denne Lineal leveres, smukt poleret, i fire Længder saa overordentlig billigt, at den sikkert hurtigt vil finde Indgang i de fleste Skoler. Prisen for de fire Størrelser er nemlig:

Længde:				Stykket:	for 10 Stk.
$9^1/_2$	Tom. eller	25	centimeter.	15 Øre.	1.20 Øre.
$11^1/_2$	—	30	—	20 —	1.50 —
$15^1/_3$	—	40	—	30 —	2.20 —
19	—	50	—	35 —	2.50 —

Bestillinger paa ovennævnte nye Skolesager modtages hos C. Th. Rom & Co., Kjøbenhavn, V. Pengeforsendelser indsendes lettest pr. Postanvisning der for hver 30 Kroner frigjøres med 8 Øres Frimærke.

*) Til Gjengjæld for den Plads enkelte Bekjendtgjørelser indtage i Bladet fra C. Th. Rom & Co., vil i Kvartalets Løb medfølge et mindre Extra-Tillægsbillede.

4. Aargang. Kjobenhavn.

Nr. 34. Søndagen d. 20. Maj. 1877.

Hævneren ved Mos Sø.

Fortælling af Knud Skytte.

(Fortsat).

Hedevig sprang hen og slyngede sine Arme om Hævnerens Hals, kyssede ham, græd og lo imellem hinanden, medens hun sagde: „Jeg tænkte nok, det var dig, du kjære gode Mand! Intet Menneske har gjort os saa meget godt, som du — Gud lønne dig evig derfor!"

Han svarede: „Enhver god Daad, som Alfader giver os Naade til at øve, har Løn nok i sig selv. Du maa tro, at min Part i Glæden er ikke den mindste."

„Men var du da til Stede, da Forbrydelsen skete?"

„Jeg sad under en Busk ude ved Aamundingen og lurede paa en Odder, som havde sin Gang der forbi," svarede Hævneren. „Som jeg da allerbedst sidder i mine egne Tanker, hører jeg et gjennemtrængende Skrig i Retning af Broen og som af en, der var i stor Vaande. Jeg stod da op og gik hurtig langs Aaen. Da jeg nærmede mig Broen, fik jeg Øje paa et mørkt Legeme, som Strømmen hvirvlede op i Overfladen af Vandet. Jeg tænkte, det var maaske en forvildet, der havde druknet sig, og sprang ud, som jeg gik og stod. Det var et Held, at jeg fik Tag i Skikkelsen, før den atter gik til Bunds. „Han er vist allerede død," tænkte jeg med Sorg, da jeg bar det livløse Legeme i Land, og da jeg havde lagt ham paa Engen og drejet hans Ansigt om mod Maaneskinnet, saa jeg til min Forfærdelse, hvem det var."

Her holdt Fortælleren inde et Øjeblik. Der stod Taarer i hans Øjne, han lagde sine Hænder sammen og vendte sit Blik mod Himlen, som om han opsendte en stille Takkebøn til Gud.

„Jeg maa nu sige jer, Børn," vedblev han, „at jeg har faaet en bedre Opdragelse, end Folk maaske tror, og jeg har lært adskilligt i min Ungdom, der siden er blevet mig nyttigt. Saaledes vidste jeg da ogsaa lidt om skindødes Behandling, og jeg gav mig nu til at haandtere med vor stakkels Ven og rulle ham omkring paa Grønningen, saa det gylpede i ham. En forskrækkelig Hob Vand løb der af ham, og da jeg saa rev Tøjet til Side og stak Haanden ind paa hans bare Bryst, havde jeg den Glæde at kunne mærke Hjærtets Slag."

„Gud ske Tak og Lov!" sagde Hedevig som i en Bøn.

„Saa blev jeg bange for, at den kolde Aften og de vaade Klæder skulde gjøre ham Skade," vedblev Hævneren, „og saa tog jeg ham paa mine Arme og løb hid med ham, saa hurtig jeg kunde. Det vaade Tøj fik jeg af ham i en Hast, jeg lagde ham paa Lejet der og begyndte atter at trimle ham omkring som en Rullepølse, og jeg blev ved, til han fik Munden paa Gang og begyndte at klage sig. Nu var han reddet. Han var dog meget syg og medtagen og havde Feber, som først forlod ham i Gaar Morges, men nu er han uden Fare, og om et Par Dage vil han være saa kvik som en Fisk."

Hævneren tav og lagde atter sin Hage i den hule Haand, medens han støttede Albuen paa Bordkanten og saa fornøjet paa det lykkelige Par, som han havde haft en saa væsentlig Del i at føre sammen, just da saa stærke onde Magter syntes at skulle faa Held til at skille dem for stedse. Hedevig sad paa en trebenet Træstol ved Siden af Lejet og holdt Villums Haand i sin, og i en dæmpet Tone samtalede de i Kjærlighedens søde Sprog. Hævneren lod dem længe være uforstyrrede, men omsider sagde han, i det han lagde Mærke til, at Hedevig stundum kastede et uroligt Blik til Hulens Indgang.

„Vær kun rolig, kjære Barn! Her kan I være trygge, for denne Bolig er der ingen, der kjender,

uden I og jeg. Ingen af os har vel Lyst til at sove i Nat. Om et Par Timer gryr det ad Dagen, og saa maa jeg afsted at give Moder Trine Beretning om, hvor hendes Ojesten er bleven af. Nu vil jeg benytte Mellemtiden til at fortælle jer mit Levnetsløb, hvis I har Lyst til at høre mig?"

Det havde i flere Aar været et stærkt Ønske hos dem at faa Klarhed over, hvem han egentlig var, og hvad der havde bevæget ham til at fortsætte en saa ejendommelig Levevis; de havde ogsaa tidligere gjort ham Spørgsmaal i den Retning, men altid faaet undvigende Svar. Med sit Forslag imødekom han altsaa et af deres kjæreste Ønsker, og de laante ham villig Øre. Med Glæde afbrød de deres egen Samtale, vendte sig om imod ham i tavs og glad Forventning, og Hæveneren begyndte:

„Jeg er født i det skjønne og frugtbare Hadsherred. Min Fader var Præst, og jeg, hans eneste Barn, havde et lykkeligt Nemme og blev derfor tidlig bestemt til Studeringerne, for at jeg en Gang kunde afløse min Fader i Præstegjerningen — saaledes havde han og Godsejeren aftalt det. Men en umættelig Lyst til at øve og bevæge mine stærke Lemmer i Guds skjønne og fri Natur drog mig alt for meget fra Bogen. Denne Lyst blev jo længer jo stærkere hos mig, og jeg ligesom indaandede den Dag for Dag ved Havets Bred og i Skovens Skygge. Min Fader, denne kjære uforglemmelige Sjæl, hvis milde Aasyn altid staar for mig, brød sig ikke meget om mine Udflugter, thi selv elskede han Naturen højt, og jeg lærte med Lethed alt hvad han underviste mig i. Men langt større Fremgang kunde jeg dog have gjort, hvis jeg ikke havde anvendt saa megen Tid paa at flakke om i Mark og Skov. Det skete næsten daglig, at naar han troede, jeg sad ved mine Bøger, saa hang jeg klatrende i Bøgens højeste Top eller boltrede mig i Havets Bølger. Ikke desto mindre haabede han dog snart at se sin Vildbasse af Søn blive en flink Student, men førend jeg naaede saa vidt, kom Døden og tog ham bort fra vor lille Kreds. Jeg sørgede inderlig over hans Bortgang og græd meget. Min kjære Moder var allerede død for flere Aar siden; ingen brød sig om hvad der blev af mig, og jeg gjorde da hvad mit Hjærte tilskyndede mig, lagde Bogen paa Hylden og blev — Skytte paa Aakjær.

I den dejlige fri Natur, som jeg nu kunde nyde med Hjærtets fulde Lyst, glemte jeg snart min store Sorg, skjønt Mindet om mine kjære hedengangne glemte jeg ikke, men bevarede det trofast indtil denne Dag. Livsmodet og Livslysten fyldte dog mit unge Bryst og svulmede i mine Aarer, og Sorgerne maatte tie. Naar jeg med Bøssen paa Skulderen og Jagtkniven i Bæltet gjennemstrejfede Mark og Skov, følte jeg mig saa lykkelig og tilfreds, og jeg syntes, at min Lod var den lykkeligste og frieste, langt at foretrække for hvilken som helst anden. Lyst, Anlæg og utrættelig Øvelse lod mig opnaa en aldrig fejlende Sikkerhed i Brugen af mine Vaaben, og der gik Ry af mig som den dygtigste Jæger paa hele Godset. Fra mit attende til mit fire og tyvende Aar henlevede jeg nogle af mit Livs lykkeligste Dage. Mit Legeme udvikledes, jeg fik overordentlige Kræfter, og Folk, som kjendte mig, vare i Stand til at tro, at jeg havde været inde i Feldshøj hos Troldkvinden og drukket mig Kræfter til af det samme Guldbæger, som, efter Sagnet, gav Svend Felding hans Tolvmands Styrke, men jeg tror snarere, at jeg drak mig den til af den fri Naturs Underbæger, som jeg fra min tidligste Barndom daglig havde tømt i vellystige Drag.

Skjønt Naturen syntes mig det mest tillokkende af alt, maatte jeg dog i denne Alder bøje mig endnu dybere for en skjøn ung Piges favre Aasyn og søde Smil. Elskovens Trylleri lod mig føle noget, om hvis Tilværelse jeg ikke før havde haft nogen Anelse. Jeg elskede, og det baade første og sidste Gang i denne Betydning af Ordet. Kammerpigen Ellen drog mig til sig med uimodstaaelig Magt; hun gjengjældte min Kjærlighed af et trofast og oprigtigt Hjærte, og da Herskabet gav mig hende til Hustru, gjorde mig til Skovfoged og overlod os Skovfogedhuset til Bolig, da syntes jeg at have naaet Topmaalet af jordisk Lykke!"

Da Fortælleren kom hertil, grebes han af en saa stærk indre Bevægelse, at han et Øjeblik maatte standse. Han skammede sig ikke ved sine Taarer, men gav dem frit Løb, og de trillede i tunge Draaber ned ad hans vejrslagne Ansigt og bleve hængende i hans hvide Skjæg. Villum og Hedevig saa paa ham i tavs Ærbødighed og med et Udtryk i deres Ansigter, hvori den inderligste Kjærlighed og den dybeste Medfølelse afspejlede sig. De kunde nok tænke, at der nu maatte komme noget meget sørgeligt, og at Gaadens Løsning nærmede sig.

Da Fortælleren atter nogenlunde havde fattet sig, fortsatte han saaledes:

„Denne Lykke varede kun et Par Aar, saa blev den forstyrret saa grundig, at den aldrig mere kunde blomstre."

Her standsede han igjen, som om det kostede ham alt for megen Overvindelse at fortælle videre.

„Hun døde vel for dig, din kjære unge Hustru?" spurgte Hedevig, der havde trukket sin Stol tæt hen til ham og sad og saa ham lige ind i Ansigtet med sine klare milde Øjne.

„Ja, hun gjorde, mit kjære Barn! Men det skete paa en saa sørgelig Maade. Et af de største Afskum, som Jorden nogen Sinde har baaret, sneg sig ind i vor lille lykkelige Rede og tilføjede hende en saa skjændig Krænkelse, at det er mig umulig nærmere at sige,

hvori den bestod. Følgen blev, at den jog mig i Landflygtighed, og sært var det, at jeg ikke gik fra Forstanden. Hun overlevede det kun en kort Tid, men græmmede sig til Døde. Skal jeg sige jer hvad den Skurk hed, som ødelagde os hele vor jordiske Lykke? Han lever endnu, og hans Navn er — Mikkel Pranger!"

„Gud Fader se i Naade til os!" udbrød Hedevig og gyste.

„Det djævelske Affkum!" sagde Villum henne i Krogen.

„Ja, han har gjort Fortræd nok, og mere vilde han have gjort, hvis han maatte have raadet sig selv," vedblev Hævneren. „I kjender ham nemlig endnu kun halvt; al sin Rigdom har han stjaalet eller tilvendt sig paa uretfærdig Maade fra sine fattige Landsmænd, mens Fjenden var i Landet. Og naar vi saa hertil føjer hans Adfærd imod jer, mine kjære Børn, saa er vi omtrent færdige med hans Skudsmaal, og det er ikke for godt. Der kunde ogsaa siges adskilligt mod hans Staldbroder Jørgen List, men han har været dig i Faders Sted, mit kjære Barn, og af Taknemmelighed for denne Velgjerning vil jeg skaane ham og, foreløbig i det mindste, kaste et Slør over hans Misgjerninger. Lad Herren selv opgjøre Regnskabet, naar hans Time kommer!"

Efter et lille Ophold vedblev Fortælleren:

„Men lad mig tage fat igjen, hvor jeg slap. Det er ikke min Skyld, at Niddingen er blandt de levendes Tal. Jeg saa ham snige sig bort som en Slange, da han havde øvet sin Forbrydelse, og jeg vilde have dræbt ham, men mit Sinds voldsomme Oprør maa have gjort min Haand usikker, og jeg forfejlede mit Maal. Hvem der ikke har følt noget lignende, kan umulig forestille sig den Helvedskval, der fyldte mit Hjærte, da jeg fik at vide, at hele min huslige Lykke for stedse var traadt i Støvet af Niddingens plumpe Hæl. Jeg styrtede ud af Huset og søgte efter ham, thi min første Tanke var Hævn, og havde jeg truffet ham, var Døden bleven hans visse Lod, men da jeg ikke traf ham strax, fik Smerten atter Overhaand, og min Hævnfølelse døde hen af sig selv. Uden at være mig bevidst, hvorhen jeg styrede mine Fjed, ilede jeg ind i Skoven og rendte omkring derinde som en saaret Vildorne, saa længe jeg kunde orke det. Til sidst kastede jeg mig udmattet ned under et Træ og udraabte min Smerte for Vinden, der susede gjennem Skoven. Der laa jeg i et helt Døgn, og i den Tid hverken spiste eller drak jeg, og jeg sov ikke og rørte mig ikke. Det var i Efterhøsten; et vældigt Tordenvejr trak op og rystede hele Naturen, og jeg følte en vild Tilfredsstillelse derved. Det gik Lyn i Lyn, som om Skoven var et uhyre Baal, det knagede og bragede, som om Verden skulde rystes sammen i et Urede. Da følte jeg mit Hjærte lettet og min Sjæl vederkvæget. Vandet styrtede ned i Strømme og udgød sig over mig; det var, som om jeg befandt mig i Havets Skjød. Omsider var Uvejret forbi, og Morgensolens Straaler brød frem fra en skyfri Himmel. Jeg forsøgte at staa op — stiv og kold var jeg, men kom dog snart i Bevægelse. I Hundslund fik jeg mine Klæder tørrede, og jeg sov i rum Tid som i Dødens Favn. Da jeg vaagnede og første Gang igjen saa mig i et Spejl, var mit Haar og Skjæg blevet hvidt som en Oldings. — Siden har jeg slentret omkring i hele Jylland. Et Par Gange har jeg haft Tjeneste som Skytte, men jeg kan ikke udholde at være Vidne til Vold og Uretfærdighed uden at hævne den uskyldige og lidende, derfor er det, at man kalder mig Hævneren, og det er ogsaa derfor, jeg helst vil bo ene og adskilt fra Menneskene. Mine faa Fornødenheder ere let tilfredsstillede, og for mine sidste Dage vil Alfaderen selv sørge. Jeg har vadet med „Glib" i Limfjorden, fisket i Vesterhavet, skudt Urhøns paa Alheden og Svaner ved Skagen. Man kjender mig overalt, og Folk har været gode og overbærende mod mig. Jeg har erhvervet mig langt flere Venner end Fjender, og derfor er jeg meget glad og taknemmelig.

Gud ske Lov, nu er jeg over det værste, og det glædelige er tilbage. Vi havde et Barn, min Ellen og jeg. Det var en lille Pige, som ikke var gammel nok til at have noget Begreb om den Ulykke, der var overgaaet hendes Forældre. En god og kjærlig Kvinde aabnede hende baade sit Hus og sit Hjærte og blev hende i Moders Sted. Skal jeg sige jer, hvem denne brave Kvinde er? Thi ogsaa hun lever endnu. Det er Jørgen Lists Hustru."

Den store Nyhed, som disse Ord indeholdt for Hedevig, overvældede hende næsten i Øjeblikket, hun syntes ikke fuldt at kunne fatte den, men blev siddende og stirrede maalløs paa Meddeleren, der havde rejst sig og stod for hende med udbredte Arme.

„Kjære Barn — hvi tøver du?" spurgte han.

„Fader!" raabte hun og kastede sig i hans Arme.

„Jeg tænkte nok, det hang saadan sammen," sagde Villum til sig selv.

Den stumme, men dog saa talende Scene afbrødes omsider af Hævneren, der sagde:

„Dette er det lykkeligste Øjeblik, jeg har haft i mange Aar, og Gud være lovet for det! Thi saa vidt jeg kan skjønne, er du ogsaa glad, mit Barn, og skammer dig ikke ved din Fader i hans Fattigdom?"

„Nej, jeg er meget glad og lykkelig," svarede hun, i det hun gjentagende kyssede ham og derpaa lænede sit Hoved op til hans brede Bryst, „men jeg blev alligevel lidt fortumlet i Førstningen og havde ondt ved at blive ret vendt i det. Sig mig nu, kjære Fader, hvad du hedder, for nu vil vi aldrig mere kalde dig Hævneren."

(Fortsættes).

Fiskere sætte Garn.

Mange af „Husvennens" Læsere have ønsket at faa en Gjengivelse af det ny, for „Familievennen" udførte danske Farvelitografi („Oljetryksbillede"), hvorfor vi i Dag meddele hosstaaende meget formindskede Tegning efter Maleriet. De fjorten litograferede Farveplader, hvormed Billedet skal trykkes (og hvorpaa der stadig er arbejdet af Landets dygtigste Litograf siden Avgust Maaned f. A.), ere nu færdige, og Prøvestykkerne ere saa vellykkede, at en Anmeldelse i „Illustreret Tidende" for 29de April kalder Billedet „et af de fortrinligste ægte danske Oljetryksbilleder, der endnu er udført her til Lands."

Det er en ægte dansk Scene, Kunstneren her har fremstillet; Sommeraftenen har i al sin Skjønhed sænket sig over Øresund, farvende Luft og Hav med sit milde, rolige Skjær. Til venstre skimter man Hveens Kyst; Skibe og Baade hvile roligt paa den stille spejlblanke Flade; i Forgrunden ere to Fiskere i Færd med at røgte deres Dont og sætte Garn ud fra Baaden. Medens den ene af dem har grebet Aarerne og ror Baaden gjennem Vandet med sindige kraftige Aaretag, er hans Opmærksomhed øjensynlig

Efter Dorphs Maleri: „Fiskere sætte Garn" (Sommeraften i Øresund.)

ikke henvendt paa Arbejdet, som han kan udenad; det er den smukke Dreng, som lige har faaet Øje paa en „Vandmand" og griber efter den, han ser og tænker paa. Den anden Fisker har nok at tage Vare paa med at faa Garnet sat ud, han maa passe paa, at det ikke bliver „uklart," og har ikke en Gang Tid til at holde Ild i Piben. De kraftige vejrbidte Skikkelser ere opfattede og gjengivne med den samme Troskab og Følelse for hele Scenens ejendommelige Skjønhed, som den, hvormed den dejlige Aftenstemning taler til os gjennem Maleriets Farver. Der er paa en Gang Fred og Storhed over det hele Billede.

Det ny Kunstblad er $22\frac{1}{2}$ Tomme bredt og $15\frac{1}{2}$ Tomme højt og vil i Boghandelen komme til at koste 20 Kroner, medens „Familievennens" Holdere ville have det for 10 Kroner 25 Øre. Da det har vist sig, at ikke faa af „Husvennens Holdere" gjærne ville have Billedet, men dog ikke derfor ville affige „Husvennen" og holde „Familievennen", har Udg. truffet Foranstaltning til at imødekomme de af „Husvennens" Holdere, der ønske at erholde det smukke Billede paa samme billige Vilkaar som „Familievennens" Holdere. Naar man indsender Anmeldelse til „Husvennens" Hovedkontor om, at man ønsker Billedet mod Efterbetaling

ved Postopkrævning af 10 Kr. 25 Øre (ledsaget af Postkvittering eller Attest fra en Boghandler om, at man er Abonnent paa „Husvennen"), vil man ved Aargangens Slutning modtage Oljetryksbilledet tilsendt, ligesom de af „Familievennens" Holdere, der have tegnet sig for det.

Æslet.

Efter forskjellige Kilder ved E. T.

Uagtet Æslet langtfra er noget almindeligt Husdyr her i Landet, tør jeg vist nok forudsætte, at de fleste af Læserne kjende det saa godt, at det ikke er nødvendigt her at give en Skildring af dets Udseende. Hvis man fra de Æsler, som man ser her i Landet, vilde slutte sig til Æslets Udseende i Almindelighed, vilde man gjøre det stor Uret. De Æsler, som vi se her, ere alt andet end smukke Dyr, de ere rene Vantrivninger i Sammenligning med de tamme Æsler, der leve i de sydlige Lande, og som baade ere smukke og livlige Dyr, ja Ligheden mellem hine og disse er endog saa ringe, at man meget let kan holde dem for forskjellige Arter. Det er ikke alene Udseendet, der er saa forskjelligt, men ogsaa Egenskaberne. Medens Æslerne her hos os mest udmærke sig ved slette Egenskaber som Stædighed, Dovenskab, Gjenstridighed og Dumhed, saa at Navnet „Æsel" her er blevet et foragteligt Skjældsord, ere Æslerne i de sydlige Lande derimod baade livlige, arbejdsomme, udholdende og opvakte Dyr. Denne store Forskjel i Udseende og Egenskaber har især sin Grund i den forskjellige Behandlingsmaade. Hos os maa Æslet tage til Takke med en meget mager Kost, og hertil kommer endnu en slet Behandling, Skjældsord og Prygl. Under denne Behandlingsmaade er det gaaet med Æslet ligesom med de Menneskeracer, der i lang Tid have levet i en undertrykt Tilstand og som Følge deraf have mistet mange af de gode Egenskaber, der udmærke den fri Mand. I de sydlige Lande vises der derimod altid megen Omhu mod Æslet, det bliver baade fodret og

Vilde Æsler.

behandlet godt samt ikke anstrængt over Evne. Det har derfor der bevaret sit oprindelige smukke Udseende og sine gode Egenskaber. Grunden til denne langt bedre Behandling ligger vistnok i, at Eslet i de sydlige Lande er af langt større Vigtighed end for Exempel her hos os. Medens det her kun spiller en meget underordnet Rolle som Husdyr, er det derimod et overordentlig vigtigt Husdyr i de sydlige Lande. Det træder der i mange Egne aldeles i Hestens Sted og udretter dennes Arbejde, i det det baade bruges til Ridning, Kjørsel samt desuden ogsaa til at bære Byrder. Man kan ikke let tænke sig noget nyttigere Dyr end det tamme Esel, der spiller en meget vigtig Rolle som Husdyr i hele det sydlige Europa, For- og Mellemasien, Nordafrika og det indre Afrika; man træffer det der overalt, baade i den riges prægtige Bolig og i den fattiges usle Hytte. I Persien, Arabien og Egypten bruges Eslet især meget til Ridning; hvor svagt dette Dyrs Legemsbygning end er, kan det dog med Lethed bære den største Karl og sætte afsted med ham paa Ryggen i fuldt Firspring. Det er forbavsende, at et Dyr, der ser ud til at være saa svagt, dog har Kræfter nok til i flere Timer i den stærkeste Hede at traske omkring med et voxent Menneske paa Ryggen, i det det snart maa trave og snart fare afsted i fuld Galop. Særdeles gode og smukke Ride-æsler blive i de før nævnte Lande ofte betalte med 12—1400 Kroner i vore Penge og staa altsaa i lige saa høj Pris som Hesten her hos os. Om Eslets Brug til Ridning i Egypten fortæller Brehm følgende:

„Ingen Steder bliver der redet saa meget paa Esler som i Egypten. Man bruger dem der, ligesom vi bruge Hyrevogne, og derfor skammer man sig heller ikke ved at bruge dem. I Kairo ser man dem for Exempel overalt i den tætte Menneskevrimmel, der bølger i de snævre Gader. Kairos Eseldrivere udgjøre en egen Stand, en formelig Kaste; de høre til Staden ligesom Minareterne og Palmerne. De ere lige uundværlige for den indfødte som den fremmede. „Det er en sand Lyst og en sand Kval," — siger den ægyptiske Spidsborger, — „at have med disse Eseldrivere at gjøre. Man kan ikke blive enig med dem, og ved ikke, om man skal anse dem for gode eller onde, trevne eller tjenstvillige, dovne eller livlige, fiffige eller uforskammede, de ere en Blanding af alle mulige Egenskaber." Den tilrejsende træffer dem allerede, saa snart han sætter Foden paa Land i Alexandria. Paa enhver Plads, hvor der er Færdsel, holde de med deres Dyr, fra Solen staar op, til den gaar ned. Et Dampskibs Komme er en Begivenhed for dem, thi det gjælder da om at tilkæmpe sig dem, som i deres Øjne se mest dumme og uvidende ud. Den fremmede bliver strax tiltalt i tre, fire Sprog, og ve ham, hvis han svarer noget, der ligner engelsk. Der opstaar da et formeligt Slagsmaal om denne Pengemand, indtil den rejsende tager det klogeste Parti, han kan vælge, det vil sige: sætter sig paa det første det bedste Esel og lader sig bringe hen til et eller andet Hotel. Først naar man har lært noget arabisk og kan tale med Eseldriverne i deres Modersmaal i Steden for i et Kauderwælsk, som de lave sammen af tre, fire radbrækkede Sprog, først da lærer man dem rigtig at kjende. Det er morsomt at høre paa deres Samtale, men ikke at lytte til de Lovtaler, de holde over deres Dyr.

„Se her, Herre!" — siger den ene, — „se denne Dampvogn af et Esel, som jeg tilbyder dig, og sammenlign den med dem, som de andre Drenge rose for dig! De vilde synke sammen under dig, det er elendige Kalliker, og du er en stærk Mand! Men mit! For det er det kun en ringe Ting at løbe afsted med dig som en Gazelle." En anden raaber: „Dette er et Kahisiner-Esel, dets Bedstefader var en Gazelle, og dets Tipoldemoder en vild Hest. Ej, du Kahisiner! afsted og vis Herren hvad du duer til! Gjør ikke dine Forældre Skam, løb i Allahs Navn, min Gazelle, min Svale!" En tredje søger endnu at overbyde begge de andre, og i denne Tone fortsættes der, indtil man endelig har sat sig op paa et af Dyrene. Det bliver sat i Galop ved uforlignelige Ryk, Slag, Stød, Stik og Prygl af en Stok, der er tilspidset i den ene Ende, og Drengen løber bag efter, raabende, skrigende og sladrende, for at skynde paa Dyret, i det han kort sagt ikke skaaner sine Lunger mere end Eslet foran sig. Saaledes jager man afsted mellem Dyr og Ryttere, mellem Karrer og læssede Kameler, Vogne og Fodgængere, og Eslet mister intet Øjeblik sit gode Lune, men sætter afsted i en højst behagelig Galop, indtil det staar ved Maalet. Kairo er Eslets Højskole. Først der lærer man rigtig at kjende og skatte dette fortræffelige Dyr."

Allerede fra gammel Tid af har man parret Hest og Esel med hinanden, og ved denne Krydsning er der opstaaet Bastarder, der kaldes **Muldyr**, naar Faderen er et Esel, og **Mulæsel**, naar Moderen er et Esel. I deres Bygning ligne de begge mere Moderen end Faderen, men i Væsen derimod mere Faderen. Muldyret bliver næsten lige saa stort som Hesten og har omtrent den samme Legemsbygning, men skjelnes især fra denne ved Formen af Hovedet, de længere Ører samt den korthaarede Halerod, der alt er som hos Eslet. Farven ligner Moderens, den skrydende Stemme Faderens. Mulæslet ligner Moderen, Eslet, i Størrelse, men Hesten paa det smallere og længere Hoved, de korte Ører, de fyldige Laar, den langhaarede Hale og den vrinskende Stemme. Af disse to Bastarder er Muldyret det bedste og vigtigste, da det i sig forener begge sine Forældres Fortrin. Det ligner Eslet i Udholdenhed og Nøjsomhed, i den jævne og sikre Gang, og Hesten i Kraft og Mod. Dets sikre Gang gjør det næsten uundværligt i alle Bjærglande

hvor det spiller en meget vigtig Rolle, baade som Træk- og som Ridedyr. Det er derfor et meget vigtigt og almindelig udbredt Husdyr, navnlig i Sydevropa og i Sydamerika, hvor det ofte daglig maa gaa 6 til 7 Mile med en Byrde paa 300 Pund.

Det tamme Æsel nedstammer fra en af de vilde Æselarter, af hvilke der findes tre, nemlig Dshiggetajen, Kulanen og Hamar-el-Wadi eller det afrikanske Steppeæsel. Vi ville her kun dvæle ved den første Art, af hvilken Læserne se en Flok paa foranstaaende Billede. Dshiggetajen ligner Muldyret meget i Størrelse og Udseende, men er smukkere og har en mere smækker Legemsbygning. Højden over Skuldren er omtrent 8 Kvarter, og Længden fra Hovedet til Halen er noget over 10 Kvarter. Hovedet er større og mere sammentrykt end hos Hesten, og Ørerne længere. Kroppen er langstrakt og bæres af høje, fine og seneftærke Lemmer. Manken er kort samt opretstaaende, og Halen ender med en Haardusk. Halsen er bleggul, Kroppen fra Ryggen ned ad Siderne noget mørkere, Siderne og Lemmerne ere lyse. Dshiggetajen har hjemme paa aabne og tørre Sletter eller Bjærgskraaninger i det østlige Mellemasien, især i Mongoliet. Den lever der i Flokke af en forskjellig Størrelse. I Spidsen for hver Flok staar der en Hingst. Undertiden dannes en Flok af Hingsten samt flere end 20 Hopper og Føl, men i Almindelighed ere de dog mindre.

Efter Naturforskeren Radde's Jagttagelser foretage Dshiggetajerne ofte Vandringer, af hvilke de største altid finde Sted om Efteraaret, fordi det omflakkende Liv først kan begynde, naar Føllene fra om Foraaret ere blevne kraftige nok til at kunne gjøre de lange og vedholdende Ture. Ved Slutningen af September forlade de tre- eller firaarige Hingste de Hjorde, til hvilke de hidtil have hørt og drage enkeltvis op i de bjærgfulde Stepper for selv at stifte en Hjord. Paa denne Tid ere disse Hingste mest ustyrlige, og der finde da heftige Kampe Sted mellem dem. Saasnart en Hingst faar Øje paa en anden Hingst, der har en Hjord, springer den ham i Møde i fuldt Firspring. Med Halen i Vejret jager den forbi Føreren af Hjorden og slaar med Bagbenene efter den. Den buskede Manke rejses mere og mere; efter nogle Spring standser Hingsten pludselig, vender sig til en af Siderne og omkredser i Trav Hjorden i en stor Bue, medens den holder godt Øje med Føreren. Men den gamle Hingst passer paa og venter taalmodig, indtil dens frække Modstander kommer den nær nok. Den styrter da rask løs paa den, bider og slaar, og det er ikke sjældent, at Modstanderne maa lade et Stykke af deres Skind eller Halvdelen af den glatte Hale i Stikken. Det lykkedes Radde at dræbe flere Hingste, og de talrige Ar, som han fandt paa dem, viste bedst hvor blodige de nævnte Kampe ere og hvor kamplystne Hingstene maa være. Det er forbunden med store Vanskeligheder at komme til at iagttage Dshiggetajens Levemaade, da det er et forunderligt flygtigt Dyr, der ikke i sit Løb kan indhentes selv af den hurtigste Hest. Dertil er det meget sky, og dets skarpe Sanser forraade det allerede i det fjærne Menneskets Nærmelse. Naar det er i Ro, bærer det altid sin Hals stolt oprejst, men naar det bliver uroligt, kaster det Hovedet højt i Vejret for at se sig om og løfter Halen op. Hingsten er overordentlig paapassende og holder sine Hopper omhyggelig samlede. Naar den mærker nogen Fare, driver den strax sin Hjord paa Flugt, og denne sker med en saa utrolig Hurtighed, at Mongolerne holde den for det hurtigste af alle vilde Dyr.

Mongolerne gjøre ofte Jagt paa Dshiggetajen. „Naar Jægerne vil dræbe dette sky Dyr," fortæller Radde, „rider han paa en lysegul Hest tidlig om Morgenen ind mellem Bjærgene. Saa snart han har naaet en Bjærgtop, skuer han ud i det fjærne for at se, om ikke en mørk Plet skulde røbe ham det ønskede Vildt. Naar han har opdaget noget saadant, rider han rask nærmere. Vejen er lang, thi han tør kun ride i Dalene og mod Vinden. Paa den Høj, der er nærmest ved Dshiggetajen, sniger den erfarne Jæger sig op med den største Forsigtighed. Dyret staar som fastnaglet og stirrer stift mod Nord, og nu begynder den egentlige Jagt. Paa Jægerens raske Kleppert blive de løse Halehaar bundne sammen for oven, for at de ikke skulle flyve i Vinden, derpaa fører han den op paa Toppen af Bakken og lader den græsse. Omtrent 100 Skridt fra den lægger han sig plat ned paa Jorden med Bøssen færdig til Skud og venter i denne Stilling. Dshiggetajen lægger snart Mærke til Hesten, tror, at det er en Hoppe af dens egen Art, og stormer i fuld Firspring op mod den. Men saa snart den kommer i Nærheden, studser den, sagtner sit Løb og standser endelig. Nu er Øjeblikket kommet til at skyde. Jægeren sigter helst paa Brystet og dræber den ikke sjælden paa Stedet, men undertiden maa den have indtil 5 Kugler, før den falder. Det kan ofte lykkes Jægeren at snige sig tæt ind paa den trods dens stærke Lugtesans, naar den nemlig paa en stormfuld Dag gaar langsomt og græsser i Udkanten af en Dal. Udbyttet af Jagten er ikke stort. Kjødet er velsmagende, Skindet staar i høj Pris, og efter Mongolernes Folketro ligger der en forunderlig Lægekraft i Huden paa Halen med den lange Kvast. Mongolerne tro nemlig, at naar man brænder et Stykke deraf paa Kul og lader et sygt Dyr indaande Dampen deraf kommer det sig."

Dshiggetajen er endnu aldrig bleven fuldstændig tæmmet, uagtet Mongolerne, der ere udmærkede Ryttere og Hyrder, ofte have prøvet paa at opdrætte unge fangne Føl. Hvis det kunde lykkes, vilde den

være særdeles godt skikket til Ridebrug paa Grund af sin Hurtighed og Udholdenhed. Efter de Forsøg, som man i den nyere Tid har gjort i forskjellige zoologiske Haver med den, skal der dog være ret gode Udsigter hertil. I den zoologiske Have i Paris er det nemlig lykkedes at faa flere Dshiggetaj-Hingste saa tamme, at man næsten var i Stand til at kjøre med dem. Man har ogsaa der med Held faaet disse Hingste til at parre sig ikke alene med Hopper af tamme Æsler, men ogsaa af Kvaggaer og Zebraer.

Husflid.

Plov til Pløjning med Køer.

De fleste Husmænd ville være vel kjendte med den Vanskelighed, der er forbunden med at faa deres Jord ordentlig dyrket, saa den kan give et nogenlunde tidssvarende Udbytte. Det er dyrt at leje til at faa Arbejdet gjort, og mange Steder er det næsten ikke muligt at leje selv for høj Betaling. Mange faa imidlertid Arbejdet udført ved Villighed, og paa fine Steder er dette endogsaa det almindeligste, og det synes jo at være en overmaade billig Maade; men foruden det, at man trykker sig ved at skulle falde Folk til Byrde, selv om man tør gjøre Regning paa ikke at faa Afslag, saa tager det som oftest dog mere med sig end blot Mad og Drikke, og hvad man skulde antage, naar man ikke kjender det af Erfaring. „Den ene Tjeneste er den anden værd“: Er min Nabo saa god at pløje min Ager for gode Ord, saa maa jeg heller ikke krympe mig ved at være ham til Tjeneste igjen, naar det forlanges, selv om det falder saare ubelejligt for mig, og der er mange Steder ingen Regel for, hvor mange Arbejdsdage jeg skal gjøre hos ham, for hver Dag han arbejder paa min Mark med sit Spænd, saa det er ingenlunde sagt, at jeg faar min Jord drevet for godt Kjøb, fordi det sker ved Villighed. Og hvorledes faar Husmanden saa Jorden behandlet? Ikke altid som han vil, snarere som hans Nabo vil, og som Tid og Lejlighed kan falde; men saa kan man kun vente ringe Udbytte, og det kan Husmanden Aar for Aar kun daarligere være tjent med, eftersom Jordens Værdi stiger, og bør kunne indbringe mere ved omhyggelig Dyrkning.

Nu anbefaler man jo nok stærkt at grave sin Jord, og det var ganske vist ikke ilde, om man kunde faa det gjort; men det er næsten ikke til at overkomme, naar man har en større Lod. Min er omtrent 8 Tdr. Land geom. Maal. Jeg er derfor meget tilfreds med, at jeg er kommen til at bruge mine Køer til Arbejdet, og jeg kan ikke noksom anbefale mine Standsfæller for Alvor at prøve det samme. Jeg har flere Gange faaet Præmie derfor, og det er jo en lille Opmuntring; men den behøves ikke for at faa mig til at blive ved; dertil befinder jeg mig alt for vel derved. Naar jeg har lette, passende Redskaber, kraftige, ikke for gamle Køer og fodrer dem godt, faa kan jeg ved deres Hjælp bearbejde min Jord saa tilfredsstillende, at ikke mange faar det gjort bedre med deres Heste. Naar jeg giver hver af Køerne en Tilgift af 2 à 3 Pd. Grut daglig foruden det sædvanlige Foder, saa kan jeg daglig i 7 Timer pløje 5000 □ Alen, uden at Mælken derved formindskes, mer end blot maaske de første Par Dage, og saa billigt vil jeg vanskeligt faa Pløjningen udført paa nogen anden Maade. Men fremfor alt kan jeg faa Arbejdet gjort naar og hvordan jeg vil og altid være Herre over min Tid, og det har grumme meget at betyde.

Det er imidlertid af særdeles Vigtighed at Plovtøjet er nøje afpasset efter Køernes Trækkeevne. Nu er det saa heldigt for mig, at Smeden her i Byen Kristen Krogh, laver udmærkede Plove til Køer. En saadan Jærn-Svingplov med Staalplade og Skære, i alle Maader net og forsvarligt gjort og udmærket til Brug, vejer ca. 60 Pd. og koster 25 Kroner, og han er villig til paa Bestilling for Modtagerens Regning at sende dem til hvilken Kjøbstad eller Jærnvejsstation, der forlanges, og da jeg og flere har fundet mig saa vel tilfreds med disse Koplove, har jeg bedt Udg. af Husvennen om ved dette lille Stykke, at henlede mine Standsfællers Opmærksomhed paa dem.

Hans Plove ville forøvrigt være mange bekjendte fra Udstillingerne i Viborg og Aarhus, paa hvilket sidste Sted de fik „hæderlig Omtale.“

Thorup paa Mors, den 24de Februar 1877.

Anders Nielsen.

Smaating.

Geografisk Opgave. Dan af følgende Stavelser: a, borg, de dy, ed, ev, gab, has, le, min, ne, næst, ny, pa, pel, ro, sau, sto, trecht, u, ved, vi — Navnene paa en Verdensdel, en By i Italien, — et Fyrtaarn ved England, — en By paa Bornholm, — en By i Holland, — en By i Jylland, — en By i Sjælland, — en Biflod til Donau — og et Fjordindløb i Jylland. Opskriv dernæst disse Navne saaledes under hverandre, at Forbogstaverne læste nedad angive Navnet paa et Blad, og Endebogstaverne, læste samme Vej, en Egenskab ved dette.

B. K. H. F.

Stavelsegaade:

Det første og andet være maa,
naar han i Fare skal sig hytte;
det hele Hunden maa forstaa,
at bruge, naar den søger Bytte.

—t.

Opløsninger fra Nr. 33:

paa den firkantede Nød:

G R Y N
R I V E
Y V E R
N E R O

Brevvexling.

Undervisning i Rodfrugt- og Havedyrkning. Fra 22de Maj til 3die Juni d. A. vil der ved Torups Landboskole blive givet Undervisning i Rodfrugtkultur og Havedyrkning, i hvilken Mænd og Karle kunne blive Deltagere. Der vil daglig blive holdt 2 Foredrag over Dyrkning af alle Slags Rodfrugter og de vigtigste Køkkenvæxter samt, saavidt det kan naaes, over Dyrkning af Frugttræer, og derhos vil der hver Dag blive givet praktisk Vejledning i Saaning og Plantning saavelsom i Udførelsen af de forskjellige forefaldende Rensningsarbejder. Uden for Foredrags- og Øvelsestimerne er Skolens Bogsamling til fri Afbenyttelse for Deltagerne. Betalingen for Bolig, Kost og Undervisning er 25 Kr. Nærmere Oplysning gives og Anmeldelse om Deltagelse i det nævnte Kursus modtages af Forstanderen, Lærer P. Nielsen under Adresse: Torup Landboskole, pr. Ulstrup Station (ved Randers).

Aug. Hannibal. — r. — J. J. i H. — Th. J. — Chr. C. ved Løgstør. — N. P.: En Del vil blive benyttet.

Jens Mourits Jensen: Det er unødvendigt at sende samme Ting mere end en Gang. De fleste ere brugelige.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen
Udgivet af N. C. Rom.
4. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 35. Søndagen d. 27. Maj. 1877.

Hævneren ved Mos Sø.

Fortælling af Knud Skytte.

(Fortsat).

~~~~~~

Det har din Plejemoder altsaa ikke sagt dig, mit Barn? Nej, hun er en forstandig Kone, og hun har vel ment, det var bedst at kaste et Slør baade over Navn og det hele. Mit Navn er, Jens Hansen, og det passer jo godt nok; thi du er kristendøbt Hedvig Jensdatter."

„Nej, hverken hun eller min Plejefader har sagt mig det mindste om mine Forældre, som jeg heller ikke selv havde nogen Mindelse om, og de har ladet mig opvoxe og blive i den Tro, at jeg var deres egen Datter. Men sig mig nu, kjære Fader, hvorfor du har gjemt saa længe paa Hemmeligheden?"

„Det kan maaske tykkes dig sært nok, min Pige, men er det dog ingenlunde, naar du ret kunde sætte dig ind i det. At jeg ikke gjorde det tidligere, er ligefrem en Selvfølge. Thi i de første Aar efter Ulykken var der en saa rastløs Uro over mig, at jeg næsten ikke kunde være i Stilhed eller opholde mig paa samme Sted en Dag til Ende, jeg var vist ikke fri for at have, hvad man kalder, en Skrue løs, og at Tiden har bragt den aldeles i Lave igjen, er maaske ikke saa ganske sikkert; i det mindste kan jeg endnu stundom gribes af denne indre jagende Uro og maa vanke om som et Særsyn fra Sted til Sted. Der gik to Aar hen, inden jeg atter gjensaa Aakjær; men da vaagnede Længselen og drev mig derhen. Mit Udseende var saa forandret, at ikke et Menneske kunde kjende mig, og jeg kunde spørge om, hvad jeg ønskede at vide, uden at vække Mistanke om, hvem jeg var. Havde din Moder været levende den Gang, saa var alt maaske blevet anderledes, skjønt det gamle ægteskabelige og lykkelige Forhold kunde aldrig være vendt tilbage. Men hun var død, sagde man mig, og jeg fik da ogsaa at vide, hvor hendes Hvilested var. Mangen Nat har jeg tilbragt paa hendes Grav og gaaet min Vej derfra i Dagningen stiv og forfrossen. Det var en stor Lise for mig, da jeg fik at vide, at du havde fundet en saa god og trofast Plejemoder; men tro ikke, Barn, at min Faderkjærlighed var død eller udslukt. Nej, den drog mig til dig med uimodstaaelig Magt, og mangen Aften, naar du i din Uskyldighed og Glæde gik og legede paa Gulvet uden nogen Anelse om, hvem der var din rette Fader, eller hvor nær han var dig, kunde jeg staa uden for Huset og titte igjennem Ruden for at iagttage dig, indtil din Plejemoder klædte dig af og lagde dig i din lille Seng; saa vendte jeg mig bort og gik hen og søgte mit Leje i Skoven eller i en Høstak, hvor det nu kunde falde. Men hvad kunde det have nyttet, at jeg gik ind og sagde, hvem jeg var? Min indre Kraft var brudt, jeg var et Skumpelskud for Verden og ude af Stand til at forsørge dig. Fra det Øjeblik af, jeg erfarede din Moders Død, tænkte jeg aldrig paa at forandre min omflakkende og ubundne Levevis; men aldrig tabte jeg dig af Syne, og flere Gange aarlig vendte jeg tilbage til Egnen, hvor du opholdt dig, for ukjendt at kunne være i din Nærhed, se dig, og give Agt paa, hvorledes du havde det; jeg omkredsede dig som en urolig, men god og venlig Aand, der gjærne vilde bidrage til din Velfærd, hvis jeg kunde. Men altid foresvævede det mig, at Gjenforeningens lykkelige Stund maatte komme, saaledes som det nu er sket. Jeg kunde have fremskyndt den, om jeg havde villet, og hvortil jeg ofte følte mig fristet, men jeg ansaa det for klogest at holde igjen, saa længe Alderen ikke havde kuet min Lyst til det halvvilde og æventyrlige Liv, til hvilket jeg nu har været vant i saa mange Aar, og indtil du selv fik et Hjem, i hvilket din gamle Fader kunde faa Lov at udhvile sig efter sin lange og trange Vandring. Og havde det ikke lykkedes „Hæv-
~~~~~~

neren" at sønderrive det Væv, som nedrige Rænker omspændt dig med, men du var bleven tvungen til at ægte det Umenneske, der udstrakte sine Kløer efter dig, saa havde jeg vist aldrig sat min Fod inden din Dør."

„Stakkels, kjære Fader!" sagde den unge Pige og kjærtegnede ham, „hvad har du ikke maattet gjennemgaa! Men Gud ske Lov for dig! Næst Guds Bistand har du reddet min Lykke, og jeg skal være dig evig taknemlig derfor!"

„Naa, hvad siger du til den Historie? Du ligger saa stille og siger Ingenting," sagde Jens Hansen til Villum og lagde venlig sin Haand paa hans Hoved.

„Jeg siger, at den begyndte sørgelig nok," svarede Villum; „men Gud ske Lov, den fik saa god en Ende; det er jeg glad ved. Ja, ja! Enden er jo ikke kommen endnu; men den kommer vel nok om lidt, naar jeg først bliver Mand for at gaa her fra dette Leje. Thi saa vil vi slutte den med et glædeligt Bryllup, hvis du ikke har noget derimod."

„Nej, jeg har ikke, min Søn! Jeres Ønske er mit eget, efter som jeg ved, at intet saaledes kan forsøde Livet som trofast Ægtekjærlighed. Og jeg har kjendt Jeres Hjærters Attraa, længe før I drømte om, at nogen Tredjemand havde kiget jer i Kortene."

Depaa lagde han deres Hænder i hinanden og sagde: „Der har du hende, unge Ven! hun er mit kjæreste og dyrebareste her paa Jorden; men uden Betænkning lægger jeg hendes Haand i din, da jeg kjender dit trofaste Sindelag imod hende. Gud give Jer Lykke og Velsignelse til den Pagt, som Kjærligheden alt har sluttet imellem Eders Hjærter, og som Kirken snart skal besegle!"

Han gav dem ikke Stunder til at udtale deres Taksigelser, men forlod dem et Øjeblik og steg op ad Trappen, som førte ud af den underjordiske Bolig. Da han kort efter vendte tilbage, sagde han:

„Det dages stærkt, og jeg maa afsted og se at faa Moder Trine i Tale; thi medens vi har siddet her og sladret Natten bort, har hun maaske vaandet sig paa sit Leje og forestillet sig, at noget ulykkeligt var hændet hendes Øjesten. Det var Synd, at hun længer skulde svæve i denne sørgelige Uvished. Du kommer altsaa til, kjære Hedevig, at blive og pleje vor Patient, indtil jeg vender tilbage. Ret betænkt har jeg nok egenlig været en daarlig Læge i Nat og holdt den syge vaagen med min Snak, i Steden for at lade ham sove sig stærk og sund."

„Aa, jeg trængte endda ikke saa stærkt til Søvn," svarede Villum; „jeg har jo i den sidste Tid ikke bestilt andet end sove, og da du kom, havde jeg sovet i flere Timer. De gode Tidender, du bringer mig, opliver mig ogsaa mere, tror jeg, end den beske Krydderdrik, du har kogt og tvunget i mig. Jeg fejler vist Ingenting og kan ikke udholde at ligge her ret længe."

„Ja, ja,! lad os nu se, hvordan det kan gaa — Farvel saa længe!"

Med disse Ord tog Jens Hansen Afsked, steg op af Hulen og gik med lange Skridt ud igjennem Skoven efter Jørgen Lists Gaard. Inden han naaede Maalet for sin Vandring, var det blevet højlys Dag, og han fandt alle Folkene paa Benene.

Da han traadte ind i Dagligstuen, mødte der ham strax det sære og paafaldende Syn, at Jørgen List sad paa Gulvet paa en Stol og snøvsgræd. Han vendte sine af Graaden røde Øjne mod den indtrædende, tørrede dem med Bagen af sin Haand, pudsede sin Næse og saa i det hele meget elendig, men tillige yderst latterlig ud. Trine stod foran ham og gjorde sit Bedste for at trøste ham.

„Guds Fred og God Morgen!" sagde Jens Hansen. Han tænkte ved sig selv, det var meget, at den gamle Synder tog sig Savnet af sin Plejedatter saa nær.

„God Morgen og Velkommen!" svarede Trine venlig.

„Lad Hævneren faa en Stol," sagde Jørgen gispende.

„Tak, jeg forretter bedst mit Ærinde staaende," svarede Jens Hansen. „Og du skal ikke sidde og græde for Hedevig; for hun er i god Behold og skal snart være hos jer igjen."

„Gud være evig lovpriset! hvor er hun?" udbrød Trine med inderlig Glæde.

„Hun er ikke saa farlig langt herfra; men I maa ikke være vrede paa hende; for det var mig, der narrede hende med mig ud i Skoven i Aftes. Vi havde saa meget at snakke sammen om."

Det lod ikke til, at denne Meddelelse gjorde noget Indtryk paa Græderen, der blev siddende med ludende Hoved og skabede sig lige saa utrøstelig som før Dette undrede Jens Hansen, og han spurgte:

„Familien har nok haft anden Modgang, saavidt jeg kan skjønne?"

„Ja, vi har rigtignok haft Sorg og Modgang, og i den sidste Tid har intet villet lykkes for os, men det sidste var dog det tungeste," sagde Jørgen List med brudt Stemme.

„Hvad er der nu gaaet Jer imod igjen?" spurgte Jens Hansen en Smule ironisk; „for jeg kan jo vel tænke, det maa være noget andet end den Streg, jeg spillede jer paa Trolovelsesdagen, og at jeg ikke lod mig fange eller skyde i Gaar, det kan du da ikke sidde og græde over og lade mig se paa?"

Jørgen drog et dybt Suk, inden han svarede: „Nej, det er saamænd ikke det, jeg sørger over, og Meningen med Jagten var da ogsaa kun at jage dig en Skræk i Livet, men det er noget, som er langt værre. Det anede mig nok, at han vilde bære sig galt ad; for han har saamænd ikke været rigtig

Menneske, siden jeg fiskede ham op af Aaen, og han bliver det, for den Sag, heller aldrig mere."

„Hvem er det, du sidder og snakker om?" spurgte Jens Hansen.

Det er saamænd Mikkel Pranger. Han var rent tummelumsk i Hovedet, da han gik herfra i Gaar, og hans hele Væsen kom mig saa sært for. Saa listede jeg mig over til ham i Aftes og vilde se til ham, inden jeg gik i Seng. Han var oppe og havde Lys tændt, og det var ogsaa underligt paa denne Aarsens Tid. Jeg gik hen og kigede ind ad Vinduet; han sad der inde ganske ene; men det kom mig grangivelig for, at han ingen Hoved havde, og det skal nok være et daarligt Tegn."

„Det er nok muligt," mumlede Jens Hansen.

„Da jeg kom ind til ham," vedblev Jørgen List og tørrede sine svinepoliske Øjne, „sad Hovedet rigtig nok paa Kroppen, ligesom det plejede. Jeg spurgte, hvorfor han havde tændt Lys, og han svarede, det var fordi, han var ræd for at være ene i Mørke, og ligesom han sad allerbedst, kunde han se sig omkring med et forvildet Blik, saa jeg næsten blev ræd for ham. Der var bestandig noget efter ham og vilde gjøre ham Fortræd, og han sagde, han var det ulykkeligste Menneske paa Jorden. Jeg talte saa kjønt med ham, som jeg kunde, og inden jeg gik, lovede han mig at være fornuftig. Men jeg havde en urolig Nat, hver Gang jeg vaagnede, tænkte jeg paa Mikkel, og saa snart Dagen var paa Himlen, stod jeg op og ilede der over. Hvad tror du da, der var sket? Mikkel havde saamæn hængt sig!"

„Og var død?"

„Saa død som en Sild. Karlene havde fundet ham og skaaret ham ned, inden jeg kom; men han var baade kold og stiv."

„Ja, jeg tykkes, det er saa meget sørgeligt, naar Folk skal komme saadan af Dage," sagde Trine; „Jørgen er ret saa forknyt over det; de holdt saa meget af hinanden."

„Ja, det ved Gud, vi gjorde!" sagde Jørgen og græd, som han var pisket. „Og nu har hans Folk ranet hans Penge og alt, hvad han ejede! Er det ikke tungt!"

„Gud være ham en naadig Dommer! han havde meget paa sin Samvittighed, den Karl," sagde Jens Hansen med højtidelig Alvor.

„Har du kjendt ham før?" spurgte Jørgen hurtig og glemte at græde.

„Ja, jeg har kjendt ham, siden han tog Bolig i Dalhuset ved Aakjær, og jeg har fulgt hans Færd saa temmelig nøje. Men det vilde blive et langt Register, hvis jeg skulde til at tælle op, alt hvad han har bedrevet. Lad de døde hvile i Fred!"

„Ih, men hvem er du da?" spurgte Jørgen og sprang op.

„Hvem jeg er? Jeg er Hedevigs Fader, din tidligere Nabo, Skovfoged Jens Hansen fra Aakjær!"

„Skov—foged Jens H—ansen!" stammede Jørgen og tumlede tilbage paa Stolen, hvor han blev siddende og stirrede maalløs paa Gjengangeren, saa bleg som en kalket Væg.

Ogsaa Trine blev noget forskrækket over den uventede Meddelelse, men for hende vandt Hjærtet snart Herredømmet. Taarerne traadte hende i Øjnene, og inderlig bevæget gik hun hen til Jens Hansen, greb begge hans Hænder og sagde:

„Herre Gud i Himlen! Er det Skovfogden, som blev borte for os, da Ellen var syg og daarlig. Saa har vi jo været hinanden nær i mange Aar, og du kjendte os, og vi kunde ikke kjende dig! Hvorfor kom du ikke og sagde os, hvem du var?"

„Ja, det er en lang Historie, som jeg siden skal fortælle dig, min gode Trine. Lad mig nu allerførst takke dig for, hvad du saa trofast har gjort imod min moderløse Datter. Det er en Velgjerning, som jeg ikke kan gjengjælde, men som jeg vil bede Gud lønne dig for. Ogsaa dig, Jørgen, vil jeg takke, for uden dit Minde kunde hun ikke have faaet saa venligt et Hjem i dit Hus."

Jørgen sagde Ingenting, men Konen svarede:

„Det bliver os, der maa takke; thi hun har været os til stor Glæde, og det vil blive os tungt at miste hende."

„Ja, det behøves jo heller ikke," sagde Jens Hansen. „Alt kan godt ordnes saadan, at I bliver sammen, eller da at I ikke kommer længer fra hinanden, end at I daglig kan omgaas. I kan jo blive Nabokoner."

„Det har altid været min Plan," sagde Jørgen List.

„Din Plan er jo gaaet i Stykker, nu da Mikkel er død," sagde Jens Hansen mildt.

„Ja, det er ogsaa sandt," klynkede Jørgen. „Jeg er rent forstyrret og husker Ingenting. Min bedste Ven er borte, og nu stjæle de hans Penge og Gods, som vi har hjulpet hinanden at slide sammen!"

Disse Ord skurrede ilde i Jens Hansens Ører, og han havde nær glemt sit Forsæt og givet den gamle Synder en drøj Lektion; men han besindede sig og sagde, nærmest henvendt til Trine:

„Min Bestemmelse er, at vi lade Hedevig tage den til Mand, som hun elsker, og som for længe siden har bundet sit Hjærte til hende ikke af Lystenhed efter hendes Gods, om hun ellers har noget, men af oprigtig Kjærlighed til Pigen selv. Villum har jo Gaard og Grund i Fæste og trænger til en god Medhjælp, og naar vi nu lade de unge Folk faa hinanden, saa kommer hun ikke længer bort, end at I kan komme sammen, saa tidt det skal være. I kunde jo for den Sags Skyld staa hver i sit Gaardsled og raabe til hinanden, om det skulde være."

(Fortsættes)

Et Par mærkelige Fugle.

Ved E. T.

1. Lyrehalen.

Ligesom Avstralien udmærker sig ved sine særegne Pattedyr, Pungdyrene, saaledes findes der ogsaa ikke faa Fugle, som ere særegne for denne Verdensdel. Blandt disse er Paradisfuglen en af de smukkeste og mærkeligste. Hannen, der er en Del større end Hunnen, er omtrent saa stor som en Fasan. Næbet er lige og kun svagt bøjet i Spidsen, Fødderne ere høje og have lange Kløer, som ere krumme, men stumpe. Hannen har en lang og meget smuk Hale, der har Form som en Lyre, og det er denne, som har givet Fuglen Navn af Lyrehale. Medfølgende Billede fremstiller en Han for Læserne, og naar de kaste et Blik paa det, kunne de danne sig en Forestilling om dens lange og prægtige Hale. Lyrehalens Fjerdragt er tæt og løs; paa Hovedet danne Fjerene en kort Top. Farven er brungraa med et rødt Skjær, Struben er rød, Bugen graabrun og Vingerne rødbrune.

Denne mærkelige Fugl har hjemme paa Nyholland, hvor den især findes i tætte Kratskove baade ved Kysterne og paa Bjærgenes Skraaninger i det Indre. Paa saadanne Steder høres Lyrehalen næsten overalt, men det er meget vanskeligt at faa den at se, baade fordi den er overordentlig sky, og fordi den opholder sig i Egne, der ere næsten utilgængelige. Naturforskere have ofte opholdt sig hele Dage i disse tætte Kratskove for at iagttage denne Fugl, men uagtet de kunde høre dem til alle Sider, vare de dog kun sjælden i Stand til at faa Øje paa en eneste af dem. Det kan kun lykkes efter en meget lang og taalmodig Venten og ved Brugen af den yderste Forsigtighed, saa at man undgaar enhver Støj. Alle Jagttagere af Lyrehalen ere enige om, at den tilbringer den største Del af sit Liv paa Jorden og kun meget sjælden flyver. Den gjennemiler løbende store Skovstrækninger, hopper over omstyrtede Træstammer, smutter rask mellem Grenene, klavrer let op ad stejle Klippevægge, springer pludselig en halv Snes Fod eller mere i Vejret, styrter sig med et langt Spring ned fra en Klippeblok og gjør kun Brug af sine Vinger, naar den vil flyve ned i en dyb Kløft. Den viser stor Forsigtighed overfor andre levende Væsener, og den sky Mennesket endnu ængsteligere end Dyrene. Man træffer den aldrig i Flokke, men kun parvis. Hannerne ere meget kamplystne, og naar to af disse mødes, komme de strax i den heftigste Strid, under hvilken de jage hinanden omkring i Krattet. I Yngletiden ses Hannerne trippe om paa runde Smaahøje, som de selv skrabe sammen, og hvor de indtage meget pudsige Stillinger, idet de holde den smukke Hale i Vejret og udbrede den, medens de udtrykke deres Følelser ved forskjellige Toner. De have stærkt udviklede Sangmuskler og en meget bøjelig Stemme. Sangen dannes i Reglen kun af laante eller tilegnede Toner; den lyder livlig, men noget forvirret. Naturforskerne ere enige om, at der næppe er nogen Fugl, som bedre er i Stand til at kunne efterligne alle Slags forskjellige Toner end Lyrehalen. En Naturforsker, som i længere Tid opholdt sig i en Savmølle i Avstralien, hørte hver Søndag, naar der var stille, Hundeglam, menneskelig Latter, Børneskrig, Sang, Kvidren som af mange Fugle og en Gang imellem den almindelig kjendte og øresønderrivende Lyd, der opstaar, naar man filer en Sav, fra det nærliggende Krat. Da han undersøgte, hvorfra disse mange forskjellige Toner og Lyde kom, opdagede han, at de alle frem-

Lyrehalen (Paradisfuglen).

bragtes af en og samme Lyrehale, som havde sin Hvileplads i Krattet ikke langt fra Savmøllen.

Lyrehalen har sædvanlig sin Rede imellem nogle tætstaaende unge Træstammer, der tilsammen danne en Slags Tragt. Den er et Par Fod over Jorden, er 18 Tommer i Tværmaal og 5 Tommer høj. Underlaget dannes af grove Kviste samt Træstumper, men den egentlige, kugleformede Rede er sammenflettet af bøjelige Rødder og udforet med Hunnens blødeste Fjer. Den øverste Halvdel, Taget, der er dannet af Grene, Kviste, Mos og Bregneblade, er ikke tæt forbunden med den nederste og kan skilles derfra. Indgangshullet findes altid paa Siden, og Hunnen skal gaa baglængs ind ad det med Halen lagt op over Ryggen. Den ruger kun en Gang om Aaret og lægger blot et eneste Æg, der er saa stort som et Andeæg og er svagt tegnet med mørkebrune Pletter paa lys askegraa Grund. Naar Ungen kryber ud af Ægget, er den næsten uden Fjer og er kun hist og her dækket af tommelange, sorte Fjerbørster, der ser ud som Hestehaar. Man har flere Gange fanget Lyrehalens Unger, og da disse paa en kort Tid kunne blive meget tamme, vil man vistnok kunne opnaa at faa denne smukke og mærkelige Fugl at se i de zoologiske Haver.

2. Nanduen.

En sand Modsætning til den foregaaende smukke Fugl danner Nanduen eller den sydamerikanske Struds, som fremstilles for Læserne paa medfølgende Billede. Den hører til Løbe- eller Strudsfuglene og bliver henved 3 Alen høj, men dog en Del mindre end den afrikanske Struds, som er bleven skildret i en tidligere Aargang af Husvennen. De lange og kraftige Ben ere forsynede med 3 stærke Negle. Fjerene paa Hals og Hoved ere smaa og spidse, paa Kroppen ere de derimod store, brede og afrundede. Vingerne ere smaa og mangle Svingfjer, hvorfor de ikke kunne bruges til at flyve med. Paa Issen, Nakken og Overbrystet ere Fjerene sorte, paa Midten af Halsen gule; Ryg, Side og Vinger brungraa, Bugen og Underbrystet smudsig hvide.

Nanduen (den amerikanske Struds).

Nanduens Hjemstavn er de store Sletter i Sydamerika mellem det atlantiske Hav og Andesbjærgene, hvor der findes flere forskjellige Arter. Hver Han lever med 5—7 Hunner i en sluttet Familiegruppe, og paa de Enemærker, som den har valgt sig, taaler den ingen andre Hanner, men overfalder disse, saa snart de lade sig se. Naar Rugetiden er forbi, opløses en saadan Familie, og Nanduerne samle sig da i Flokke paa 60 Fugle og derover. Disse Flokke have dog ikke noget fast Sammenhold, men opløses ved den første den bedste Tilfældighed. Naar Parringstiden nærmer sig, finder der heftige Kampe Sted mellem Hannerne. Enhver sejrende Han samler 3—7 Hunner om sig og driver alle Medbejlere bort fra disse med stærke Hug og Vingeslag, hvorpaa den opfører højst pudsige og forunderlige Danse for Hunnerne. Reden er meget simpel og dannes kun af en lav Fordybning paa et tørt Sted; paa et Underlag af Græs lægges 7—23 Æg, der ere indtil 5 Tommer lange. I Nærheden af enhver Rede findes der altid nogle enkelte Æg, som ere friskere end de i Reden. Disse Æg skulle tjene de udklækkede Unger til Næring, da den Føde, som Sletten byder, ikke strax passer til deres Mave. Hannen ruger alene, især om Natten og i Morgentimerne, om Dagen forlader den derimod ofte Reden for at græsse, ligesom den ogsaa sagte sniger sig bort ved den ringeste Støj. Dette gjælder dog kun i Førstningen af Rugetiden, mod Slutningen af denne sidder den derimod saa fast paa Reden, at en Rytter kan nærme sig tæt til denne. Den træder da Rytteren i Møde med udbredte Vinger og søger at bortlede

hans Opmærksomhed fra Reden ved at løbe langsomt og haltende bort, som om den var et let Bytte. Paa denne Maade lokker den Rytteren langt bort fra Reden og løber da hurtig ad en Omvej tilbage til denne.

Nanduen løber ikke alene saa hurtig, at den kan udmatte den bedste Hest, men den er ogsaa i Stand til at kunne smutte med en beundringsværdig Færdighed. Dens Skridt udgjør sædvanlig henved 24 Tommer, men naar den traver afsted med opløftede og baskende Vinger, tilbagelægger den 3½ Fod i hvert Skridt, og naar den jages, løber den i Spring paa 5 Fod og flytter Benene saa hurtig, at Ojet ikke er i Stand til at følge de enkelte Bevægelser.

I Rugetiden lever Nanduen især af Kløver og Insekter; senere opsøger den fortrinsvis de Steder, hvor Kvæget har efterladt sin Gjødning, da det der voxende Græs, der forsmaas baade af vilde og tamme Hjorder, foretrækkes af den fremfor alt andet. Den æder ogsaa smaa Slanger og Padder og sluger ofte en Del Sten for at lette Fordøjelsen. Dens Evner er ikke ringe, og den forstaar meget godt at rette sig efter Omstændighederne, samt at skjelne mellem Venner og Fjender. Medens den saaledes strax flygter ved Synet af Gauchoerne (Kvægrytterne) og Indianerne der altid jage efter den, naar de faa Oje paa den, nærmer den sig derimod tæt til de fredelige Nybyggere, og viser sig saa fortrolig, at den blander sig mellem Heste og Køer og kun gaar af Vejen for Hunde og Mennesker. Man ser derfor ofte Nanduer i Sydamerika løbe omkring ved Nybyggernes Boliger som halve Husdyr. De ere ikke vanskelige at tæmme, og man kan let holde dem i Fangenskab, da de nøjes med den tarveligste Kost og godt kunne taale Kulde.

Regnar Lodbrogs Kamp med Dragen.

Da uden Tvivl alle „Husvennens" Læsere fra deres Børnelærdom er vel bekjendte med vor berømte Sagnhelt, den drabelige Vikingekonge Regnar Lodbrog og hans æventyrlige Bedrifter, skulle vi i Anledning af det Billede, vi i Dag bringe, indskrænke os til i al Korthed at minde om Hovedtrækkene i den Begivenhed, der her er fremstillet. Det viser den unge Kæmpe i det Ojeblik, da han har fældet den lede Orm, der laa om Thora Borghjorts Jomfrubur. Det gamle Sagn fortæller at hendes Fader, Jarl Herrød i Gøtland, havde givet hende den, da den var en lille morsom Ormeunge, men nu var den bleven saa stor, at den ikke længer var til Morskab, men til Plage; thi det var ikke nok med, at den forlængst var voxet fra Æsken, den oprindelig havde ligget i, og nu laa uden om hele Huset, men den var derhos saa grum, at ingen turde komme den nær uden den Mand, som forede den. Saa lod da til sidst Jarl Herrød kundgjøre, at den, der kunde skaffe ham af med den Landeplage, skulde baade faa hans Datter til Ægte og alt det Guld, Ormen rugede paa i Medgift, og det var ikke lidt, thi Guldet var voxet med den. Da den unge Regnar spurgte det, besluttede han at give sig i Lav med Uhyret, og for at skjærme sig imod Edder og Gift lod han sig gjøre et Par lodne Broge eller Benklæder og en laaden Kofte, som han kogte i Beg, saa den hele Klædning blev haard og stiv som et Panser og uigjennemtrængelig. Tidlig om Morgenen stod den forfærdelige Kamp; ingen stod hos, imens den yppedes, men vidt og bredt hørtes det forfærdelige Brøl, Ormen gav fra sig, da den havde faaet sit Banesaar og opgav Aanden. Ved denne Stordaad vandt Regnar Jarledatteren, og af de laadne Broge, han bar i Dysten, fik han sit Tilnavn Lodbrog.

Fr. W.-H.

Kortfattet Kalender for det 19de Aarhundrede.

Af Torvald Køhl.

Ved Hjælp af nedenstaaende Tabeller er man istand til at finde Ugedagen for ethvert opgivent Datum i hele vort Aarhundrede. Onsker man f. Ex. at vide, paa hvilken Ugedag denne eller hin Person er født, om man er saa lykkelig at være et Søndagsbarn, eller lignende, saa gaar man frem paa følgende Maade. I Tabel 1 opsøger man det givne Aarstal, hvilket er meget let, da hvert Aarti har sin Række Tal, hvoraf de almindelige Aar staa til venstre og Skudaarene til højre. Fra det fundne Aarstal lader man Fingeren glide lodret ned i Tabel 2 og standser ved det Tal i samme, som staar lige ud for den opgivne Maaned. Dette Tal, som er et af de 7 første i Talrækken, gjenfindes ovenover den første Halvdel af Tabel 3. I sammes sidste Halvdel søger man det opgivne Datum, og til venstre for dette samt lodret under det omtalte Tal finder man den søgte Ugedag. Et Exempel vil tjene til nærmere Forklaring. Paa hvilken Ugedag blev Danmarks Riges Grundlov given? — eller med andre Ord: hvilken Ugedag var den 5te Juni 1849?

I Tabel 1 søges Tallet 49. Herfra lader man Fingeren glide ned i Tabel 2, indtil man kommer lige ud for Juni, hvor Tallet 5 staar. I Tabel 3 under „Datum" søger man den 5te og til venstre ud for dette Datum i Rubriken 5 træffer man paa „Ti", som betyder Tirsdag.

	Alm. Aar.							Tiaar.	Skudaar.						
Tabel 1.	1 7	2	3	5	6	9	10	1801—10	4	8					
	18	19 13	14	11	17	15		11—20			12	16	20		
	29	30	25	22	23	26	27 21	21—30						24	28
	35		31	39 33	34	37	38	31—40	32	36	40				
	46	47 41	42	50	45	43	49	41—50				44	48		
	57	58	59 53		51	54	55	51—60	60					52	56
	63	69	70	67 61	62	65	66	61—70		64	68				
	74	75		78	79 73	71	77	71—80				72	76	80	
	85	86	87 81	89	90	82	83	81—90	88						84
	91	97	98	95		99 93	94	91—1900		92	96				
Tabel 2.	4	5	6	2	3	7	1	Januar.	7	5	3	1	6	4	2
	7	1	2	5	6	3	4	Februar.	3	1	6	4	2	7	5
	7	1	2	5	6	1	4	Marts.	4	2	7	5	3	1	6
	3	4	5	1	2	6	7	April.	7	5	3	1	6	4	2
	5	6	7	3	4	1	2	Maj.	2	7	5	3	1	6	4
	1	2	3	6	7	4	5	Juni.	5	3	1	6	4	2	7
	3	4	5	1	2	6	7	Juli.	7	5	3	1	6	4	2
	6	7	1	4	5	2	3	August.	3	1	6	4	2	7	5
	2	3	4	7	1	5	6	September.	6	4	2	7	5	3	1
	4	5	6	2	3	7	1	Oktober.	1	6	4	2	7	5	3
	7	1	2	5	6	3	4	November.	4	2	7	5	3	1	6
	2	3	4	7	1	5	6	December.	6	4	2	7	5	3	1

	1	2	3	4	5	6	7	Datum.				
Tabel 3.	M.	Ti.	O.	T.	F.	L.	S.	1	8	15	22	29
	Ti.	O.	T.	F.	L.	S.	M.	2	9	16	23	30
	O.	T.	F.	L.	S.	M.	Ti.	3	10	17	24	31
	T.	F.	L.	S.	M.	Ti.	O.	4	11	18	25	
	Fr.	L.	S.	M.	Ti.	O.	T.	5	12	19	26	
	L.	S.	M.	Ti.	O.	T.	F.	6	13	20	27	
	S.	M.	Ti.	O.	T.	F.	L.	7	14	21	28	

Husflid.

Da der for 30 à 40 Aar siden kun var faa Mænd, som befattede sig med Husflid i Hjemmet i Fritiden, vil jeg dog fremdrage for „Husvennens“ Læsere, en Mand, der var mig bekjendt som en overordentlig flittig Husflidsdyrker, saa at hans Navn virkelig ikke fortjener at glemmes i en Tid, da Husflidssagen stadig staar paa Dagsordenen. Manden hed Niels Rasmussen Mogensen og var bosat i Østerby paa Samsø. Da han blev gift fik han meget snart en talrig Børneflok at forsørge, foruden sine gamle Svigerforældre og tvende af hans Hustrus Sødskende, saa at hans daglige Fortjeneste som Arbejdsmand hos en Bonde — Inds. Fader — slet ikke vilde slaa til. Efter min Faders Raad og Vejledning begyndte han da at øve sig i Halmarbejde, navnlig Løb og Bikuber, hvoraf han især bragte de sidste til at blive et sandt Mesterværk, og hvoraf Inds. endnu har opbevaret nogle som Modeller. Hans Arbejde fandt snart en rivende Afsætning, og han maatte ikke alene bruge sin Fritid dertil, men undertiden største Delen af Natten for at tilfredsstille Folk, og tjente derved en god Skilling i en lang Aarrække til Hjælp til Familiens Underhold; han kunde endogsaa bygge sit faldefærdige Hus op ved Hjælp af denne Extra Fortjeneste og havde den Glæde at opleve bedre Dage, hvorvel han dog døde tidlig, allerede i 1865. Inds. skal tilføje at da han tjente min afd. Fader uafbrudt i over 40 Aar har jeg kjendt ham som en meget flittig og dygtig, men fremfor alt tænksom Arbejder, som man kun træffer meget faa.

F. S.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Der gives mange Gjenvordigheder, som Verden kalder forfærdelige Ulykker, men som dog bæres af den skyldfri Natur, med en forunderlig Ro. Disse Gjenvordigheder, der af falske Pietister betegnes som „Hjemsøgelser“ og „Tugtelser“, men som besynderlig nok ikke desmindre hyppig ramme de uskyldigste, ere stedse afpassede efter den, de ramme. Vorherre paalægger ikke sine Skabninger tungere Byrder, end de kunne bære, og hvor haardt Byrden end trykker, ligger der dog en Betryggelse i at vide, at den er Guds synlige Finger.

— Man tale ikke letsindig om elskendes Uenigheder; elskende bør aldrig blive uenige, dersom de ville elske inderlig og længe.

Til Eftertanke. Savn og Nød for tidlig i Ungdommen knækker Kraften, der styrkes, naar der er nogen Modenhed.

Gjensidig Hjælp. „Hvordan kommer du ud af det med din nye Herre, Peter?“ — „Aa, udmærket; vi banker hinandens Frakke hver Morgen. Det eneste vi ikke ere rigtige enige i, er, at han tager sin Frakke af, naar den bliver banket og jeg maa beholde min paa.“

Truffet En Pige blev sendt hen til en Konditor efter noget af det Tebrød, som i Almindelighed gaar under Navn af „Brøvl“. Da Konditoren spurgte hende, hvad hun skulde have, svarede hun, at hun havde glemt Navnet, men dette havde da ogsaa været noget rent Vaas. — „Hvad er nu det for noget Brøvl!“ udbrød Konditoren utaalmodig. — „Brøvl, ja, saadan var det,“ svarede Pigen fornøjet.

Tvivlsom Anbefaling. „Kunde jeg ikke faa' Tjeneste som Portner hos Deres Velbaarenhed?“ spurgte en ubekjendt en velhavende Grosserer. — „Tror De at være i Stand til at beskytte Huset mod Indbrudstyve, Løsgængere og andet Pak?“ — „Aa ja, jeg kjender dem allesammen; jeg har levet sammen med de fleste af dem i tolv Aar.“

Et Vidnesbyrd. Ved en festlig Lejlighed holdt en ung Mand en Tale, som fandt Gjenklang hos Tilhørerne. En af disse, en velnæret Bager, gik efter Talens Slutning hen til den unge Mand og sagde, at det havde været ham en sand Nydelse at lytte til hans Ord. „Ja,“ svarede den unge Mand, „da ser De, Mennesket lever ikke af Brød alene.“

Historisk-geografisk Opgave. Forbogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, og Endebogstaverne, læste opad, give henholdsvis Navnene paa en dansk Konge og hans Dronning: Et Kongerige i Sydevropa, — en Flod og Stat i Nordamerika, — en Biflod til Donau, — en By i Frankrig, — en By i Ungarn, — en Verdensdel, — en australisk Ø, — en Flod i Afrika, — en Ø i Øresund, — en Flod i Avstralien, — en By i Illyrien, — en By i Sachsen.

Firkantet Nød: Af 3 E, 2 Å, 2 D, 2 R, 2 U, 2 V, 1 K, 1 M og 1 N dannes fire Ord, som læste fra oven og fra venstre give Løsningen paa følgende Gaader:

Naar Hjærtet luer, for første gruer
hver Ungersvend;
hvor Nordlys luer, som Elv du skuer
det andet end.
Hvor tre er fremme, har aldrig hjemme
en tugtig Mø;
hvor fjerde rammer, der lyder Jammer
paa Land og Sø.

Gaade:

Det første flyver rask og let
og saarer, hvor det rammer;
det andet ligger fast og tæt
i Jordens mørke Kammer;
De hele somme Tider let
kan stille Sygdoms Jammer.

J. P.

Opløsninger fra Nr. 34:

paa den geografiske Opgave:

H a s l **e**
U t r e c h **t**
S a **U**
V i b o r **g**
E d d y s t o n **e**
N y m i n d e g a **b**
N e a p e **l**
E v r o p **a**
N æ s t v e **d**

paa Stavelsesgaaden: Snuden.

Brevvexling.

Deltagerne i Aarhusmødet f. A. Som Svar paa mange indløbne Forespørgsler meddeles, at Fællesfotografiet, som Hr. Fotograf Lønborg i Kbh. har under Arbejde, vil blive færdigt først i Juni og i Løbet af Maanedens første Halvdel blive forsendt fra ham til hver Deltager mod Postopkrævning af Betalingen (4 Kr.).

„Skak“. De i 3. Aarg. Nr. 12 afbildede Brikker udskæres naturligvis ens paa begge Sider og staa sig bedst naar de lakeres.

C. Pedersen. Tak. Skal blive optaget.

H. And..sen. Adskilligt kan anvendes. Anv. til Bogbinderi vil tage for meget Plads i Husvennen og findes desuden i Udgiverens „Haandgjerningsbog for Ungdommen“ anden Del, der kan faas gjennem Bogladen for sig, eller i Forlagsforretningen, Axelhus 2 B.

Joh. N. H. i H. Bruger næsten ingen Oversættelser og endnu mindre Rimeri.

Hermed Extra-Tillægsbilledet: „Regnar Lodbrogs Kamp med Dragen“, tegnet af Kunstmaler N. Hansen.

REGNAR LODBROG VINDER SIN BRUD.

Husvennen
Udgivet af N. C. Rom.
4. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 36. Søndagen d. 3. Juni. 1877.

C. A. Thyregod.

En Livsskildring, ved — n.

Digtekunsten er en Kilde, hvis Væld ikke alene formaar at danne og forædle Sind og Hjærte, men ogsaa at forskjønne Tilværelsen ved rige og herlige Nydelser. Denne Kilde var i lange Tider tillukket for det store menige Folk, og kun de mere oplyste og dannede Klasser havde Adgang til den. Digternes Værker vare ikke alene meget kostbare, men deres hele Form var alt for høj for Menigmands Tænke- og Opfattelsesevne. At de i Reglen handlede om Herremænd, Riddere, Grosserere, Studenter, fine Fruer og Frøkener var allerede en Anstødsstén for Bondestanden, der var tilbøjelig til at se op til de højere stillede Klasser med en vis Mistænksomhed; men hertil kom, at de ofte indeholdt saa mange Udtryk og Billeder fra de græske og romerske Oldtidsdigtninge, samt at Tankerne ofte vare saa kunstig sammenkjædede, og Sproget saa højt, at Menigmand, der savnede Forudsætningerne for at kunne læse dem, kun havde et saare ringe Udbytte af at granske i dem. Vel fandtes der ogsaa enkelte Digterværker med et mere folkeligt Præg, men Skjønliteraturen var i det hele og store dog væsentlig i de højere Klassers Eje.

Disse Klasser stode jo ogsaa i det hele taget baade i aandelig og i materielt Velvære højt over Almuen. I Tidernes Løb havde der dannet sig dybe Kløfter mellem de forskjellige Folkelag — Kløfter, der vare uddybede ved Standsprivilegier, Kundskabshovmod o. s. v., og de højere og lavere Samfundsklasser stode derfor fremmede, ja ofte fjendtlig over for hverandre, de vidste ikke at skatte hverandres gode Egenskaber, og derfor kunde ingen Tankeudveksling, intet aandeligt Samkvem og altsaa heller intet Fællesskab med Hensyn til Kunstens Frembringelser finde Sted.

Nu er det anderledes. Tidsaanden har nu til Dels tiljævnet Kløfterne, Friheden og den stedse stigende Folkeoplysning have efterhaanden nærmet de forskjellige Samfundsklasser mere og mere til hverandre og fremkaldt aandelig Samkvem og Fællesskab i mange Retninger. Digtekunsten henter nu lige saa gjærne sine Æmner fra Almuens fattigste Kredse som fra de højeste og fineste Folkelag, og Digterne have mere og mere forstaaet at klæde deres Tanker og Syner i Dragter, som selv den mindre oplyste Menigmand formaar at gjøre sig fortrolig med.

Mange have været i Arbejde — og ere det endnu — for at hidkalde denne gjensidige Agtelse og Forstaaelse mellem Fokelagene og for ogsaa at udmønte Digtekunstens herlige Skatte saaledes, at Menigmand kunde faa Del i dem. Det er ofte vanskelig at paapege den enkeltes fortjenstfulde Gjerning i det store Fællesarbejde, dog gives der nogle Personligheder, der rage frem ved deres Virksomhed som Banebrydere, og iblandt disse maa nævnes Folkedigteren C. A. Thyregod. Denne Mand har gjennem en lang Aarrække med Utrættelighed arbejdet paa at bygge Bro mellem Folkene af de forskjellige Samfundslag; han har i sine talrige Fortællinger paa en Gang paavist og paakaldt noget af det dybeste i Folkegrunden og derved bidraget overordentlig meget til at vække Samfundsfølelsen, at aabne Blikket for de skjønne og ædle Træk i Folkekarakteren, saaledes som de aabenbare sig ogsaa i Folkets nederste Lag, samt at fremkalde Respekt for enhver ærlig Livsstilling, hvor ringe den end er, og at gjøre det indlysende, at enhver god Gjerning har sin Ære og Poesi, naar den opfattes rigtig.

Thyregod fremtraadte først i en moden Alder som Forfatter. Vel havde han i sin tidlige Ungdom skrevet adskillige Smaadigte, men han havde intet Maal haft

med disse, og de vare da heller ikke andet end Døgnfluer, der flagrede ud for at dø en hurtig Død. Først da han naaede op i Fyrrerne fik han Øjnene op for Digtekunstens Herligheder og blev sig sit Maal som Folkedigter bevidst, og da begyndte han med ægte jysk Ihærdighed at arbejde paa sin æsthetiske Uddannelse og at forberede sin Digtergjerning ved at gjøre sig fortrolig med Almuens Tanke- og Handlemaade, samt ved at indsamle en Mængde forskjelligartet Stof til senere Bearbejdelse. Gjennem en lang Aarrække arbejdede han saaledes i det skjulte, gav sig god Tid til Selvprøvelse og Stofsamling, og først da han var omtrent 40 Aar gammel, traadte han frem paa Offentlighedens Skueplads. Nu fremtog han sit rigelige Stofforraad, sigtede og rensede og omarbejdede det efter Poesiens Krav, og Frugterne af hans Arbejde foreligge nu i en lang Række af Fortællinger.

Christen Andersen, som er Digterens egentlige Navn, blev født den 12te November 1822 i Landsbyen Thyregod, der ligger 4 Mile nordvest for Vejle. Som Soldat fik han efter den Tids Skik Tilnavnet Thyregod efter sin Fødeby, og dette Navn har han senere beholdt. Hans Forældre vare Indsidderfolk, hvis fattige Vilkaar kun bleve endnu misligere derved, at hans Fader var Soldat næsten uafbrudt fra 1799 til 1814 og var den meste Tid af disse Aar paa Krigstog eller Grænsevogtning. Han kom hjem med et nedbrudt Helbred, blev senere blind og til sidst sengeliggende, hvorfor det ikke var saa underligt, at der herskede stor Fattigdom i det lille Indsidderhjem.

Christen var den yngste af 7 Søskende. Forældrene sørgede saa godt som mulig for at give Børnene en god Undervisning, hvilket var saa meget mere nødvendigt, som Skolevæsenet den Gang var yderst kummerligt der i Egnen. Faderen var selv godt oplært, og denne Omstændighed kom Børnene til gode, skjønt Christen rigtignok høstede mindst Nytte deraf, i det Faderens Blindhed indtraadte i hans Barndomstid. For øvrigt vare Forældrene, paa Grund af deres fattige Vilkaar, nødsagede til saa tidlig som mulig at faa Børnene ud at tjene.

Christen røbede tidlig, at han var i Besiddelse af gode aandelige Gaver; maaske bidrog ogsaa de ejendommelige stedlige Forhold til at vække hans aandelige Sans. Hans Fødesogn, der ligger paa den jyske Højderygs vestlige Affald, var den Gang helt omgivet af Hede, og Egnen var meget fattig, men den var rig paa Minder. Sagn fra Gorms og Thyras og Harald Blaatands Tider vare knyttede til den gamle Kampestenskirke med den berømte Dronnings Navn, ligesom ogsaa til Gaarden Hastrup, der mentes at have været hendes Dronningsæde, og som i hvert Fald ogsaa har været et ældgammelt Slot, der senere hen i lang Tid var Sædet for den berømte jyske Adelsslægt Skram. Mange andre Sagn levede paa Egnen og bidroge til at sætte Drengens livlige Indbildningskraft i Bevægelse. Dertil kom endnu, at i hans Barndom blev en fordansket Udgave af Saxo og Snorro givet af Kongen til hver af Landets Skoler, altsaa ogsaa til dette Sogns Skole, og dette vakte saa meget mere Opmærksomhed i Thyregods Fødeby, som Oversættelsen var af Grundtvig, der i flere af sine Barndomsaar havde levet i Sognets Præstegaard, hvilket mange af Byens Folk endnu mindedes. Denne Bog fik megen Betydning for den videbegjærlige Dreng.

Da han var 8 Aar, kom han ud at tjene som Faarehyrde, dog paa de Vilkaar, at han skulde være hjemme nogle faa Vintermaaneder. Gaarden, i hvilken han fik Tjeneste, laa halvanden Mil fra hans Hjem og var en af de mest enligt liggende Boliger i hele Jylland. Folkene, der ingen Børn havde selv, vare brave og velsindede, men de havde dog adskillige Særheder, som Drengen ikke undgik at blive smittet af, og den dybe Ensomhed undlod heller ikke at paatrykke Drengens Sjæl sit Præg. Med Hensyn til hans Skolegang gik det, som det kunde. Undervisningen gik for en stor Del ud paa Remseri; han havde temmelig let ved at lære udenad, og Tid og Ro havde han nok af under sin ensomme Vogterbestilling.

Som Israels store Sanger voxte den vordende danske Folkedigter op med Hyrdestaven i Haand. Han havde en meget stor Hjord, henved et Par hundrede Faar, foruden nogle Stude og Ungkreaturer, men Hyrdegjerningen var forholdsvis let, thi Hjorden havde et umaadeligt Raaderum med mange forskjellige Urtearter, lige fra den golde Sandflugt og de bratte Lyngbakker til den græsrige Mose og Engdragene i den brede Aadal. Her laa den lille Fyr ude i den stille og ensomme Hede, læste i sine Bøger, saa paa de drivende Skyer, syslede med sine egne Tanker, med Sagnenes og Mindernes tavse Skikkelser, og med alt hvad han i øvrigt havde hørt og lært. Allerede den Gang rørte Digtertrangen sig i hans Bryst; ofte fik den Luft i Viser og Vers, der imidlertid ikke bleve nedskrevne, men fløj bort med Vindpustene over Lyngmarkerne.

Saaledes henrandt 8 Aar; i de senere Aar opholdt han sig i den ensomme Hedegaard baade Sommer og Vinter, og da han omsider kom tilbage til sit Fødesogn — ak, da var hans Barndomshjem paa Engen ved Kirken jævnet med Jorden, hans Søskende vare spredte vidt om i Verden, hans Fader var død, kun Moderen fandt han; hun havde gode kristelige Formaninger at give ham, men intet andet. Han fik sig imidlertid snart en Tjeneste, men han har næppe gjort nogen overdreven god Fyldest i denne, thi han var lille af Vært, havde et svagt Helbred og derhos

et løjerlig indadvendt, drømmende Væsen. Skjønt han aldrig havde læst noget egentligt Digterværk og heller ikke fik et saadant i Hænde, før han var over tyve Aar, røbede dog hans dæmrende Digteraand sig ved de Viser og Sange, som jævnlig fødtes ud af hans varme Følelser. Hans Aandsevner vare bedre end hans Legemskræfter, men hans Verdenskundskab var endnu, efter det mangeaarige udelukkende Samliv med Faarene og Studene paa Heden, kun yderst tynd. Imidlertid havde han erhvervet sig en vis Fasthed i Karakteren, og den bødede paa adskillige aandelige Mangler, skjønt den vel ogsaa undertiden, naar den fremtraadte som Stædighed, voldte Skade. Han tjente kun en ringe Løn, og da han selv skulde sørge for alle sine Fornødenheder, kunde der ikke blive meget til overs til Bøger og Skrivematerialier, skjønt hans Lyst til boglige Sysler stadig øgedes. En Del af hans knappe Løn gik ogsaa med til Værktøj og Materiale til smaa Haandarbejder, thi han havde lidt Anlæg til at blive en Tusendkunstner, og endnu den Dag i Dag kan han more sig ved at lave et eller andet Legeværk.

I øvrigt henrandt hans Ungdom temmelig glædeløs. Saa nærmede den Tid sig, da han skulde være Soldat. I den sidste Tid, før han skulde afsted, tog han sig nogle Maaneders Frihed. I denne Tid var det nemlig, at han fik fat paa et rigtigt Digterværk; det vakte ny Kræfter til Live i hans Sjæl, han begyndte at læse og skrive med en Iver som aldrig før. I Vejle, hvor han opholdt sig i nogle Foraarsuger 1845, blev der af adskillige vist ham Velvilje; i Byens Avis blev et af hans Digte optaget, derfra gik det over i „Berl. Tid." og i flere andre Blade, ja blev endog oversat paa tysk. Dette Digt er det eneste af hans Poesier fra tidligere Tid, som er opbevaret. Det røbede for øvrigt en ikke ringe Grad af Selvfølelse. Det hedder saaledes:

„Vel Gudenaaens Bredder, jeg skjønne finder dem,
men Vesteregnens Heder er dog mit Fædrehjem;
der jeg til Lyset kaldtes i lyngomkranste Dal
og af Naturen valgtes til Vesteregnens Skjald."

Disse Ord synes for øvrigt at tyde paa et uvilkaarligt Fremsyn. Ingen anden Digter har saa tit og saa udførligt skildret Folke- og Naturlivet paa „Vesteregnens" Heder.

Under Soldatertjenesten, som just ikke behagede ham i nogen særlig Grad, vedblev han at skrive Digte, hvorhos han ogsaa benyttede en Del af sin Fritid til Læsning. Det lykkedes ham at faa Adgang til „Berlingske Tidendes" Redaktør, gamle Etatsraad Nathanson, og til Professor Clausen, og disse og flere andre formaaende Mænd tilbød at gjøre noget for hans Uddannelse. Der fremkom flere Forslag i denne Retning; et af disse gik ud paa, at han skulde uddannes til Skolelærer paa Jælling Seminarium, og dette Forslag valgte han saa meget hellere, som han inderlig længtes efter Jyllands Natur og friske Luft. Kongen, Kristian den 8de, tilsagde ham sin Understøttelse, og i 1846 blev han optagen som Elev paa det nævnte Seminarium. En Episode, som gik forud har Thyregod selv fortalt saaledes:

„Det var lovbestemt, at den, som vilde optages paa et Seminarium i et andet Stift, skulde først afhøres af Provsten paa det Sted, hvor han opholdt sig. Denne Bestemmelse var nok allerede selvdød, men med mig skulde det jo gaa aldeles snorret, og det blev mig befalet, at jeg paa en vis Dag og Time skulde møde — naturligvis vel pudset — hos Stiftsprovst Tryde til Overhøring, at det kunde ses, om jeg havde de fornødne Kundskaber til at blive optagen paa Seminariet. Der var to Dage til at forberede mig i, og jeg fik jo travlt. Jeg kjøbte mig en „Balles Lærebog", i den og i et „nyt Testament", som jeg havde, studerede jeg saa, hvorvel det ikke blev til stort, thi der var kun liden Ro paa Kasernen. Jeg kom til det Resultat, at jeg ingen Ting kunde, og saa kom Dagen, og jeg fik iført mig min stiveste Militærstads, blev synet af Kommandersergenten og trak saa ned til Provstegaarden i Nærheden af Frue Kirke, hvor jeg meldte mig paa soldatermæssig Maade hos Stiftsprovsten. „Naa, det er godt," sagde han; „men sæt nu Sablen og det andet Stads til Side!" At man kunde undvære Sablen ved højtidelige Lejligheder, syntes mig allerede galt nok, men værre blev det, da han sagde, jeg skulde knappe den stramme Kjole op og sætte mig og gjøre mig det mageligt. Saa kom der Kaffe, og saa talte han med mig om Landsbyforholdene i Jylland, om Seværdighederne i Kjøbenhavn, om Soldaterlivet, og om alt hvad der saadan kunde ligge for, undtagen netop hvad jeg troede, jeg skulde overhøres i. Efter en Stunds Samtale sagde han, at nu skulde jeg have Tak, nu skulde han nok skrive et Vidnesbyrd og sende min Oberst den. Jeg spurgte forundret, om jeg da ikke skulde prøves i mine Kundskaber. Da lo han og sagde: „Nu har jeg prøvet Dem og har kunnet skjønne, at hvad De ikke kan, det kan De lære". Det fandt jeg var en meget nem Examen, men senere kom jeg til at skjønne, at den ikke var saa gal endda."

Paa Seminariet var Thyregod nok flittigere til at studere Bøgerne i Seminariets Bogsamling end til at passe sit egentlige Studium. Da udbrød Krigen 1848, en Del af Seminaristerne enedes om at gaa med som frivillige, og iblandt disse var Thyregod. Felttoget blev af ubereggnelig Vigtighed for hans hele Udvikling. Blandt hans nærmeste Kammerater under Felttoget var den senere Højskoleforstander Kold, der — nys hjemkommen fra Smyrna — ogsaa var med som frivillig. Felttogets Besværligheder indvirkede dog skadeligt paa Thyregods Helbred, navnlig da Efteraaret kom med regnfulde Dage og kolde Nætter. Da

Hæren gik i Vinterlejr, søgte han og de øvrige Seminarister tilbage til Seminariet. I Foraaret 1849 blev der afholdt en særlig Examen for de Elever, som havde været med i Krigen, og Thyregod blev da dimitteret med bedste Karakter. Der blev tilbudt ham forskjellige fordelagtige Pladser, men han valgte en af de besværligste og ringest lønnede, for at komme ud paa den kjære Hede, thi den Gang var han allerede paa Spor efter sit Livs Kald. Han blev Lærer for to Biskoler i Hammerum Herred, og der havde han nu Lejlighed til fra et modnere Synspunkt at lære Heden og dens Beboere at kjende.

Den $1^1/_2$ Mil lange Vandring mellem de to Skoler var dog mere, end han i Længden kunde udholde. I Foraaret 1852 blev han kaldet til et lille Embede i Sønderjylland; han giftede sig den 4de Juni s. A. med sin Forlovede Ane Marie Sørensen og beredte sig paa at drage ned til sin ny Virkeplads, men han havde samtidig søgt flere Embeder, og den 8de Juni blev han kaldet til Lærer i Ans, hvilket Embede han foretrak for det sønderjyske. Det var kun et lille Embede, han der fik, og skjønt det efterhaanden er blevet noget forbedret, har Thyregods økonomiske Kaar ikke været meget lyse; en Flok af 8 Børn, der alle leve, har, som enhver kan tænke, krævet betydelige Ofre, og da det i Følge hans Stilling som Forfatter har været ham en Nødvendighed at følge med Tiden og med Literaturen, har han haft Brug for enhver Skilling, han har kunnet fortjene. Egnen, hvori han bor, er smuk, og da der ikke er nogen uoverkommelig Vejlængde ud til Heden, har Thyregod jævnlig foretaget smaa Udflugter til denne. For øvrigt er Egnen Skuepladsen for flere af Blichers Fortællinger.

Thyregod har været en meget frugtbar Forfatter. Foruden en Mængde Skildringer, kulturhistoriske Opsatser og Digte, der ere spredte i mange forskjellige Blade og Tidsskrifter, har han særskilt udgivet 1 Bind „Historier og Sagn", 4 Bind „Blandt Bønder", 4 Bind „Blandt Bønder" 2den Række, 2 Bind fra „Herregaard og Landsby", et Bind „Skildringer af det virkelige Liv" og 1 Bind „Fra afsides Egne". Desuden har han skrevet en Del „Skildringer af det virkelige Liv" i de af „Udvalget for Folkeoplysnings Fremme" udgivne Skrifter.

De første Arbejder Thyregod udgav, bleve modtagne med taalelig Velvilje, men gjorde ingen glimrende Lykke. Han tragtede heller ikke efter Ære og Ros, sigtede ikke efter at vinde den fine Verdens Bifald; han vilde være Forfatter fortrinsvis for Almuen, og han maatte derfor give sine Fortællinger Præg af den Jævnhed og Simpelhed, der laa Almuens Tankesæt nær; han vilde bryde Vej for en Literatur, der skulde virke forædlende i sund kristelig Retning, og han har senere i sine talrige Skrifter vist, at han er bleven sit Princip tro. Han har ikke alene brudt Vej for, men han har selv skabt en Literatur, der baade er tiltalende og forædlende, og som helt igjennem har et jævnt, ægte dansk Præg.

Thyregod indlader sig aldrig i sine Skrifter paa at gjøre Sprøl med stærkt spændende Skildringer og nervepirrende Situationer, heller ikke lægger han an paa at kildre Læserens Lattermuskler, skjønt han stundum, ligesom sig selv uafvidende, kommer bag paa Læserne med en ægte, tør, jysk Vittighed, der ikke undlader at gjøre sin Virkning paa Læserens Humør. Hans Fortællinger skride i Reglen rolig frem som en Bæk, der glider stille hen over grønne Enge, gjennem purlet Krat og over store Lyngmarker. Der er over hans Fortællinger udbredt en velgjørende Ro, der vidner om, at Forfatteren har været klar over sig selv og har skrevet i Bevidstheden om, at han var Herre over sit Stof. Han maler med Sandhedens og Virkelighedens Farver, skildrer de jævne jyske Almuesfolks Liv og Færd i klare kraftige Træk. Man lærer at kjende den fattige, nøjsomme Hedebonde, saaledes som han er, og ikke saaledes som en Digter har tænkt sig ham. Man faar et klart Begreb om, hvilken haard Kamp disse Mennesker der ovre paa Heden mangen Gang maa kæmpe for at fravriste dens karrige Jordbund det daglige Livs allermest nødvendige Fornødenheder; man lærer at kjende deres seje Udholdenhed, deres rolige, nøjsomme Vandel, men ogsaa deres mindre gode Egenskaber, saasom Stædighed, en ofte forstenet Tankegang, samt Snuhed, hvor det gjælder egne Interesser. Thyregod stiller det slette saa vel som det gode i sit rette Lys, men Reflexionerne overlader han til Læseren; hans Skildringer bære altid Præget af, at han ser paa Almuens Liv med et skaansomt og kjærligt Blik; han elsker Hedeboerne og forstaar ypperlig at vise, hvorledes Æresfølelsen, Fædrelandskjærligheden og andre ædle Følelser ogsaa rummes i deres Bryst, trods Armod og Savn; han agter dem for deres Trofasthed, deres resignerede Ro og Tilfredshed, og hans jævne Historier prædike derhos klart og kraftigt om den Velsignelse, som følger Arbejdet, naar det røgtes med Flid og Stræbsomhed.

Og ligesom Thyregod elsker de jyske Almuesfolk, saaledes elsker han ogsaa deres Hjem. Han er selv groet op paa Heden, har boltret sig i Lyngen, har lyttet til Hjejlens Fløjten og indaandet den rene sunde Luft, og i de fleste af hans Fortællinger træder hans Kjærlighed til Naturen frem i kortere eller længere Skildringer af dens Ejendommeligheder. Enhver, som kjender hans Fortællinger, vil erindre, med hvilket Velbehag han spanker om i de brune Lyngmarker, og hvor fornøjet han kaster Blikket hen over vilde Bakkestrøg og kratbevoxede Skrænter, Engdrag og Moser, samt hvor vel tilfreds han betragter de vidtstrakte Marker, bevoxede med Gyvel, Pors, Enebærbuske, purlet Egekrat o. s. v., o. s. v. Der kommer, naar

man læser disse prægtige Naturskildringer, en løjerlig Uro over en, en ubetvingelig Lyst til selv at besøge hine Egne, for ligesom Forfatteren at svælge i deres ejendommelige Skjønhed og Friskhed.

Thyregods Fortællinger ere gjennemstrømmede af sand og ægte Poesi; man bliver forynget og forfrisket ved at læse hans Skrifter, og de udbrede Hygge og Velvære om Læseren. Naar hertil kommer, at de ere skrevne i et godt dansk Sprog, som aldrig hæver sig over den jævne Almues Fatteevne, men som heller aldrig tilsidesætter de Skjønhedshensyn, som en mere kræsen Smag gjør gjældende, vil det ikke forundre, at denne Forfatters Arbejder høre til den mest yndede Folkelæsning, vi have paa dansk Grund. I enhver Laanebogsamling paa Landet kan man være overbevist om at træffe dem, og de læses med Glæde af høje og lave. Thyregods Navn paa Titelbladet er en Borgen for, at Bogen er sund og god og vel værd at gjøre Bekjendtskab med. Man er ikke længer i Uvished om, hvorvidt Thyregod bør regnes blandt de danske Digtere, den almindelige Mening har forlængst udkaaret ham til en af Danmarks ypperste Folkedigtere, ja selv uden for Fædrelandet er hans Navn kjendt, flere af hans Fortællinger ere saaledes oversatte paa engelsk, og i Sverige er et literært nyt Foretagende begyndt med et Udvalg af hans Fortællinger.

Og Thyregod har ogsaa ved Siden af sin Forfattergjerning udfoldet en rig Virksomhed for at fremme Oplysningssagen; han har skrevet en Mængde Indlæg i Skolesagen, deriblandt „Bidrag til Belysning af Landsbylærernes Kaar", der i 1875 blev udgivet af Danmarks Lærerforening; en Tid lang var han Medredaktør af et Skoleblad, og i et Par Aar har han redigeret „Folkets Almanak", der har vidst at forskaffe sig en overordentlig stor Udbredelse. Ogsaa har han virket for at udbrede Folkeoplysningsskrifter ved Bogbærere og paa anden Maade, ligesom han ogsaa har arbejdet for Folkesangens Fremme.

Idet vi slutte denne Livsskildring, føle vi os overbevist om, at dette Blads talrige Læsere, hvem Thyregod saa ofte har glædet med smukke Fortællinger og Digte, i Tanken sende ham en oprigtig Tak for hans velsignelsesrige Virksomhed. Og naar han den 4de dennes i Kredsen af sine Børn og mange kjære Venner fejrer sit Sølvbryllup med den Kvinde, som nu i 25 Aar har været ham en kjærlig Medhjælp, og som trofast har delt Livets Sorger og Glæder med ham og forstaaet at styrke ham under hans betydningsfulde Livsgjerning, da ville sikkert mange varme og gode Ønsker kredse om det lille Hjem nær Heden.

C. A. Thyregod.

Hævneren ved Mos Sø.

Fortælling af Knud Skytte.

(Fortsat).

„I, men hvad er det, du staar og siger, Jens Hansen? Den stakkels Villum er jo bleven borte, og ingen af os ved, hvor han er?" sagde Trine.

„Aa ja, nu staar jeg og snakker over mig

og glemmer det halve; jeg burde først have sagt jer, at han er i god Behold nede i mit Hus i Skovbakken. Jeg var saa heldig at faa ham samlet an en Aften, da et Skarnsmenneske stødte ham ud i Aaen i den Hensigt, at han skulde drukne."

„Men hvem kunde da være saa nedrig?" spurgte Trine og korsede sig.

„Det var Mikkel Pranger!" svarede Jens Hansen og vendte sig om mod Jørgen List, der saa endnu mere forstyrret ud end før.

„Saa maa vi da ogsaa være glade og takke Gud, at vi ikke fik mit uskyldige Lam smeddet sammen med dette onde Menneske!" sagde Trine.

„Ja, det var rigtig en Guds Lykke," samstemmede Jens Hansen.

„Saa er de vel hos hinanden, Villum og Hedevig, og han fejler ingen Ting?" spurgte hun.

„Ja, de passer Huset, mens jeg er borte," svarede Jens Hansen med et Smil. „Jo, vist fejler han noget, og han var meget daarlig i Førstningen, men nu er det snart ovre, og om en Dags Tid kan han kravle ud af Hulen og være her igjen, saa fra den Dag kan vi bestemme Trolovelsesdagen, naar det skal være."

„Ja, jeg giver saa Hjærtens gjærne mit Samtykke; men hvad siger du, Jørgen?" spurgte Trine sin Mand. „Siden Skovfogden vil beraade sig med os, saa bør vi ogsaa give ham et Svar, skjønt han jo nu er den, der ene kan afgjøre Sagen. Men du tykkes vel, at vi har en lille Part i Pigen, og at vi ogsaa skulde have en Stemme i Sagen — er det ikke din Mening, Jens?" Trine havde aldrig vovet at være saa veltalende før.

„Jo, jeg vilde helst, det skulde gaa efter fælles Aftale og med alle Parters gode Samtykke," svarede Jens Hansen.

„Hvad siger du saa, Jørgen?" gjentog Konen.

„Jeg? Jeg siger ingen Ting — kan du ikke nok forstaa det?"

„Jo, men jeg synes, du skulde sige en Ting til det."

„Aa, I kan mage det, som I vil; jeg bryder mig om ingen Ting nu, siden min bedste Ven er borte. For skjønt Mikkel kunde bære sig forvovent og ufornuftigt ad, saa var han dog altid en tro Kammerat mod mig. Jeg vil savne ham haardt; det er ligesom min højre Haand er hugget af mig!"

„Ja, I har været et Par rigtige Kjæltringer," tænkte Jens Hansen; han nænnede ikke at sige det højt for Trines Skyld.

Kort efter tog han Afsked med Ægteparret og gik.

Da han kom uden for Porten, gik han og saa over til Villums Gaard, der nu skulde være hans Datters Fremtidshjem. „Det er sandt," sagde han pludselig til sig selv; „den gamle Pige der ovre skulde da ogsaa have en Smule Trøst i sin Sorg og erfare, hvorledes alt har vendt sig til det gode; jeg vil vejgaa lige der over og fortælle hende hvad hun vist længes efter at vide." Han tog strax en anden Retning og gik tværs over Agrene efter Gaarden. Hun havde vist været i Marken at flytte Hestene; nu standsede hun i Gaardsleddet og syntes at afvente, om ikke „Hævneren," der en Gang havde gjort hende rigtig forskrækket, kunde faa i Sinde at gaa uden om Gaarden, men da han tvært imod syntes at ville aflægge et Besøg i den, saa gjorde hun omkring og søgte at redde sig ved Flugt. „Halløj, gamle! Bliv staaende! Jeg vil snakke med dig! Godt nyt!" raabte Jens Hansen, men hun for ind ad Døren og slog den i efter sig. „Sikken Tossenakke! Hun kan jo da vel vide, at jeg ingen Fortræd vil gjøre hende." Han gik ind i Gaarden og hen til Indgangsdøren, som han tog fat i og ruskede dygtig i den, thi den var stænget inden fra. Den gamle Husholderske stod og lurede i Forstuen. Da hun hørte det voldsomme Tag i Døren, satte hun sin Mund til en Aabning, der var mellem Døren og Stolpen og sagde; „Min Husbonde er rejst bort, og jeg er ene hjemme; vil du tale med ham, kom saa igjen en anden Gang, jeg lukker ingen ind i Dag!"

„Ja, jeg kommer lige fra din Husbonde og kan hilse dig fra ham!" brølte Jens Hansen ind igjennem Sprækken.

„Hvad siger du?"

„Jeg siger, at jeg ved, hvor Villum er — jeg bringer godt nyt, om du ellers vil høre det."

„Ja, det vilde jeg gjærne, hvis jeg tør tro dig."

„Det kan du godt; jeg kommer i Guds Navn og har intet ondt i Sinde."

Hun aabnede Døren, men skyndte sig foran ind i Stuen, som om hun var mere sikker der.

„Hvordan kan du være saa bange for mig?" spurgte Jens Hansen, da han var kommen ind.

„Aa, jeg er ikke stort modig af mig," svarede hun og skottede ræd til Kæmpen; „men ved du noget om Villum Sørensen? Kommer han tilbage?"

„Ja, jeg tænker, han kommer i Morgen; for han har været syg, siden han gik hjemme fra, men nu er han næsten bleven rask igjen."

„Gud ske Lov! Jeg var saa ræd for, han var død. Hvor er han?"

„Han er hjemme hos mig — der hvor jeg bor, og nu gaar jeg ned til ham. Hvordan staar det sig ellers her hjemme?"

„Det staar vel til, tror jeg; for jeg passer alting, saa godt jeg kan, og der er ingen Ting bleven forsømt."

„Nu skal han snart til at giftes, din Husbonde."

„Nej vel? Hvem skal det være med?"

„Jeres Nabodatter Hedevig; hende kjender du da?"

„Jøsses, skulde jeg ikke kjende Hedevig! Der faar han en god Hustru."

„Synes du godt om hende?"

„Ja, Jøsses! hvem kan ikke godt lide Hedevig? der er ingen, der siger andet end godt om hende. Naa, saa det faldt i Lave tilsidst? Ja, jeg har saamænd luret dem det af i mange Aar og tænkte nok, det vilde gaa saadan. Det var rigtig godt. Vil du ikke have en Skaal Mælk, inden du gaar?"

„Tak, jo det vil jeg gjærne."

Da han havde drukket, sagde han Farvel og skyndte sig afsted. Han var rigtig glad over det gode Skudsmaal, som den gamle havde givet hans Datter.

Samme Formiddag fulgte han hende hjem til hendes Plejeforældre, hvor hun blev modtagen med stor Glæde af Moder Trine, medens det ikke var at mærke paa Jørgen List, at han havde savnet hende videre; men han havde jo ogsaa nok at gjøre med at sørge over sin tabte Ven og det herreløse Gods, som Mikkels Tjenestefolk ganske rigtig havde delt imellem sig.

Dagen efter ledsagede Jens Hansen ligeledes Villum til hans Hjem, skjønt han nu var saa rask at han godt kunde have gaaet uden Følgeskab. Villum fik ogsaa en venlig Modtagelse af sit gamle hengivne Tyende, der ønskede ham til Lykke med Forlovelsen, førend han vel var traadt over Tærskelen.

Nogle Maaneder senere var der atter Trolovelsesgilde hos Jørgen List, og da var det anderledes fornøjeligt at være med end forrige Gang. Hedevig sad paa den samme Plads og iført den samme Højtidsdragt som sidst; men hvilken Forvandling var der ikke i Mellemtiden foregaaet med hendes Udseende! Da lignede hun et Offerlam, der nødtvungen lod sig slæbe til Slagterbænken og allerede syntes halvdød af Skræk, medens hun nu blomstrede i al sin Ungdoms Friskhed og Ynde og sad der med et Ansigt saa straalende lykkeligt, at Ingen, som saa hende, kunde andet end glædes derved. Villum sad naturligvis paa den Plads, som Mikkel Pranger forrige Gang havde behaget at plante sig paa, men som han nødtvungen havde maattet vige, for at den rette Brudgom kunde komme til Sæde og tage, hvad der var hans efter Kjærlighedens guddommelige Lov. Han sad maaske nok saa stille og skjult med det, men var naturligvis lige saa glad og lykkelig som Bruden, og det havde han Grund til at være.

Der var ogsaa den Forskjel paa dette og forrige Gilde, at hverken Wolle Visitsen, Kristian Fisker eller nogen af de andre Gjæster fortalte en eneste Historie om „Hævneren"; men det kom vel af, at denne selv var tilstede og sad til Bords blandt de andre Gjæster, iført en pæn ny Klædning efter Tidens og Egnens Skik. Folk havde allerede faaet at vide, at han var Hedevigs Fader; thi hun havde villet at det skulde være saaledes; ellers var det ligesom, hun ikke vilde være ham bekjendt, sagde hun, og hun var endda saa glad ved ham og syntes, at ingen kunde have en bedre eller mere fortræffelig Fader end hun.

Men skjønt der altsaa ingen „Hævner" kom og bortsnappede Brudgommen i den afgjørende og højtidelige Stund, saa skulde dog heller ikke denne Dag gaa hen uden en alvorlig og sørgelig Forstyrrelse.

Jørgen List blev ved at være sær og af Lave siden hans „højre Haand var bleven hugget af", og ved nærværende Lejlighed tog han ingen levende Del i Glæden eller Samtalen, men gik og skulkede uden om Alting, som om han følte sig tilovers.*

Den højtidelige Handling var sluttet, Præsten havde taget Afsked og var kjørt hjem, det var blevet Aften; men de andre Gjæster vare endnu tilstede, og Samtalen var i fuld Gang.

(Sluttes).

Vaarbud.

Lærke! hvor muntert du slaar din lystige Trille
højt i det skyløse Lufthav, det klare, det stille.
Kom som et Bud
du fra Alkjærligheds Gud
til os med Budskab om Vaaren, den venlige, milde?

Ja, det er Vaaren, du bringer os; klart vi fornemme
Vinterens svindende Magt i din jublende Stemme.
Syng da med Lyst
højt af dit frydfulde Bryst,
Hedens Sanger! de Toner, vi aldrig kan glemme.

Sving dig i kredsende Flugt over Bakker og Dale!
Snart nu igjen sig hvælver de løvede Sale;
atter i Flæng
blomstrer paa grønnende Eng
alle de Liljer smaa, som nys laa i Dvale.

Herlige Billede paa Opstandelsens Morgen,
yndige Vaar, da alt, som før var forborgen,
vækkes igjen! —
aldrig slumrer dog hen
Sjælen, som en Gang er vaagnet hist, befriet fra
Sorgen!

Andreas Beier.

Husflid.

En Families Flid.

Idet jeg takker for den velvillige Omtale, som i Husvennens Nr. 28 for f. A. skjænkedes Husmd. Adrian Eliesarsens Husflidsvirksomhed med at forfærdige Straahatte — hvilken bevirkede, at han fik betydelig forøget Afsætning — skal jeg atter i Aar tillade mig at indsende en Beretning om hans Virksomhed i Vinter, i Haab om, at en lille Udtalelse herom i Husvennen fremdeles vilde hjælpe paa ham. Da der i Fjor gik for megen Tid til Spilde ved Forhandlingen af Hattene, overdrog han i Efteraaret Konsul F. D. Hancke i Hjørring Eneudsalget for hele Landet. Ifølge den mellem Konsulen og ham førte Kontrabog har han indleveret:

den 1ste November	133	Hatte
— 1ste December	130	—
— 27de —	125	—
— 7de Februar	162	—
— 25de —	140	—
— 18de Marts	150	—
— 15de April	160	—

altsaa i Tidsrummet fra 1ste November til 15de April ialt 1,000 Hatte.

Hvis der ikke var indtruffet Sygdom i Familien vilde Antallet have blevet endnu større, men som man vil se har der herstet Flid i det lille Hus der ude paa Heden, og hvad der maa glæde er, at den trykkende Armod er veget bort, og at der allerede spores en tilfreds Velvære.

T. K.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Det er sælsomt — og vi have vist alle erfaret det —, at under visse Kriser af opfyldt Forventning synes vi at være lammede. Vi kunne ikke gjøre et Skridt for at møde den kommende Gjæst eller gribe det med Længsel ventede Brev; vi gjennemisnes og blive ubevægelige og tavse.

— Der indtræder stundom i vort Liv dybe, stille Pavser, da vi give os hen i vor fulde Tilfredshed, ligesom et Barn ligger i Græsset paa Engen, uden at frygte noget, uden at ønske noget, ja næsten uden at tænke, tilfreds med kun at føle.

— Skræk er Forberedelsen eller Indledningen til alle heftige Sindsbevægelser. Alle heftige Lidenskaber ere ligesom Koldfeberen: først Kuldegysninger, saa Hede.

Samtale. „Hvorledes har De det?" spurgte Lægen en syg Mand. — „Noget bedre," svarede denne. — „Har De spist noget til Middag?" — „Ja, noget Kalvekjød." — „Med Appetit?" — „Nej, med brun Sauce."

Hammerslaget. Ved en Avktion opstod der en Strid mellem to, som havde gjort samme Bud, og de begyndte at slaa løs paa hinanden. „Nej, hør nu lidt," sagde en Marskandiser, „dette her er imod Konditionerne, man byder, før man slaar til."

En forekommende Herre. En ældre Herre beklagede sig til en Ven paa en Café i Paris, at han havde tre Døtre, som han vilde efterlade 20,000 Kroner hver, og dog lod det til, som om der ingen var, der havde Lyst til at gifte sig med dem. — Næppe havde han udtalt Ordene, før en ung Mand, der havde hørt Samtalen, bukkede dybt for ham og sagde: „Hvis De ikke har noget specielt derimod, saa er jeg parat til at gifte mig med dem alle tre!"

Geografisk Opgave: For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danne Navnene paa to evropæiske Kongeriger: en By i Syrien, — en By i Fyn, — en By i England, — en By i Tyskland, — en Bjærgkjæde i Asien, — en By ved Limfjorden, — en By i Irland.

J. M. J.

Firkantet Rod: Af 2 E, 2 U, 2 V, 1 A, 1 D og 1 L dannes tre Ord, som, læste fra venstre og fra oven løse følgende Gaader:

1.

Jeg kom en Gang med Oljeblad
hjemad i Aftenstunden
og da blev hele Verden glad,
for der var Maj i Lunden.

2.

Jeg æder gjærne Gæs og Faar
og andre gode Sager,
men stundum Folk ihjæl jeg slaar,
naar Hunger mig betager.

3.

Mig syntes Frugten lystelig,
før jeg den fik at smage,
men Bladet hurtig vendte sig,
saa jeg fik Sorg og Klage.

s. a. s.

Stavelsegaade:

I det første du vel mangen Gang
hæver dig til Gud i Bøn og Sang.
I det andet — ejer du det blot —
hersker du saa fri som nogen Drot.
Tynged Sorgen dig for haardt paa Sinde,
ønsked du vel af og til at finde
Freden, som del hele slutter inde.

„sen."

Kjældermænd:

1. Hvad Lighed er der imellem Solen og et Par gamle Støvler?
2. Hvori ligner et Fruentimmer og en Kanehest hinanden?

Opløsninger fra Nr. 35:

paa den historisk-geografiske Opgave:

G r æ k e n l a n **d**
O h i **o**
R a a **b**
M a r s e i l l **e**
D e b r e c z i **n**
E v r o p **a**
N y - Z e e l a n **d**
G a m b i **a**
A m a g e **r**
M u n a **y**
L a i b a c **h**
E r f u r **t**

paa den firkantede Rod:

K U R V
U M E Å
R E N D
V Å D E

paa Stavelsegaaden: Piller.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen
Udgivet af N. C. Rom.
4. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 37. Søndagen d. 10. Juni. 1877.

Hævneren ved Mos Sø.

Fortælling af Knud Skytte.

(Sluttet).

Hvad mon det kunde være, Jørgen List gik og havde saa travlt med? Det er vel lige saa godt, jeg siger det. Han havde listet en stor Messing Haandkjedel ud af Køkkenet, og den havde han baaret ud og skjult mellem Buskene i Haven. Saa gik han ind i Kammeret, hvor Kisten med hans Liggendefæ i fandtes, tog saa meget af Skatten til sig, som han kunde overkomme, hvorpaa han gik ud og tømte sine Lommer i Kjedlen. Saaledes blev han ved, indtil Skatten var flyttet, og nu var Kjedlen bredfuld. Han bredte en Blaarlærreds Sæk over den og snørede den fast med tyndt Reb, og derpaa hivede han afsted med sin Byrde, der var saa tung, at han knap kunde drage den. Pustende og stønnende vandrede han hen over Marken og gik ind i Skoven. Flere Gange maatte han sætte Kjedlen fra sig og puste ud, men naar han havde hvilet sig lidt, vandrede han videre med sin Skat. Inde i Skoven var der en stor Mose, og den var Maalet for hans Vandring. Mosen brugtes til Tørveskær, og den var opskaaren i en Mængde dybe Grave, som paa denne Aarstid stode fulde af brunt Mosevand. Jørgen var godt kjendt med Stedet, han skred sikkert frem mellem Hullerne og standsede omsider midt ude i Mosen ved en af de største Grave. Her satte han Kjedlen fra sig, saa sig først forsigtig omkring og sænkede den derpaa langsomt ned i Graven. Han lod sin Arm blive vaad lige til Skulderen og troede, at han kunde mærke, naar Kjedlen stødte mod Bunden; men i det han bøjede sig saa langt ud over Graven, svigtede den visne Græstot, som han holdt i med den anden Haand, og den gamle Mammonsdyrker væltede ud paa Hovedet. Hvorledes han kom op igjen, vidste han egentlig ikke, men da han kom til sig selv, stod han med Hovedet oven ud af Vandet og holdt sig ved Brinken med begge Hænder. Med stor Anstrængelse lykkedes det ham at kravle op, og nu vaklede han hjemad, saa vaad som en druknet Mus. Det var meget koldt, og Tænderne klaprede ham i Munden, medens Vandet drev af ham.

Der var vist ingen, der havde givet saa nøje Agt paa hans sære og urolige Færd, som Jens Hansen, der dog ikke kunde begribe hvad han havde for; det anede ham, at det var noget galt, og da Manden omsider blev rent borte, stod Jens Hansen op og gik ud for at se efter ham. I Gaarden eller dens Nærhed var der ingen Jørgen List hverken at høre eller se. Han gik rundt om Gaarden og til sidst uden for Haven. Ved at staa stille og lytte, hørte han nu tydelig, at der var en, som sagde: „Aa, aa!" og da han gik længer ud efter Skovhjørnet, var det ganske rigtig Jørgen, som kom pjaskende ud fra Skoven. Han var saa udaset og saa forfrossen, at han som en fuld Mand ravede op ad Jens Hansen, der næsten maatte bære ham hjem.

Gjæsterne vare nu i Færd med at bryde op, og nogle af dem vare allerede borte. Man undrede sig over, hvor Værten kunde være bleven af, og at han ikke var til Stede for at tage Afsked med sine fremmede. Da gik Døren op, og Jens Hansen traadte ind med ham paa sine Arme, saa let, som om det havde været et lille Barn, han gik med. Der var nemlig ingen Adgang til Sovekammeret uden igjennem Stuen, saa den Vej maatte nødvendig passeres, og saaledes kunde det ikke undgaas, at de tilbageblevne Gjæster fik et Glimt at se af Manden i hans bedrøvelige Tilstand, skjønt de ingen Rede fik paa, hvad der egentlig var hændet ham. De skyndte sig nu at tage Afsked og

sagde hinanden Godnat med Hovedrysten, som om de vilde sige: „Det er nu anden Gang, det er gaaet skjævt med en Forsamlig her, og der maa være noget forkert ved denne Mand og hans Hus, i hvad det saa er."

Heller ikke Jørgens nærmeste fik nogen Sinde at vide, hvor han havde været og var bleven saa ilde tilredt. Saa snart han var bleven bragt ind i Sovekammeret, blev han afklædt og lagt i Sengen. Han var hele Tiden mørk og indesluttet og saa stum som en Fisk. Den stærke Forkølelse, han havde paadraget sig i den frostkolde Oktobernat, gik over til en heftig Lungebetændelse, der i Løbet af nogle Dage gjorde Ende paa hans Liv. Han døde dog altsaa Straadød, og for saa vidt fik han en hæderligere Udgang end hans forudgangne Staldbroder.

Men sin Afgud fik han da forvaret, inden han gik herfra, og Hemmeligheden om dens Gjemmested i Skovmosen tog han med sig i Graven.

Moder Trine havde ikke været helt uvidende om hvad der gjemtes i Skatkisten, og det undrede hende højlig, at den ved Mandens Død fandtes at være tom. Messingkjedlen savnede hun ogsaa, og da hun betroede Jens Hansen disse tvende paafaldende Omstændigheder, og han til Gjengjæld sagde hende, hvorledes han om Aftenen efter Trolovelsesdagen havde truffet Manden uden for Haven som kommende fra Skoven, stavede de og lagde sammen saa længe, til de fik gættet, i hvilket Ærende han havde været borte. Men hvor han havde haft sin natlige Vandring og gjemt sin Skat, kunde de jo ikke vide; de prøvede da heller aldrig paa det forgjæves Arbejde at finde den, saa den var og blev borte. „Hvad med Synden kommer, med Sorgen gaar," tænkte Jens Hansen som Slutning paa den uløselige Gaade, „og i Grunden er det bedst, som det er gaaet. Hvad skulde skikkelige Mennesker med de sammenranede Blodpenge, som der umulig kunde være nogen Velsignelse ved? Lad dem ligge i det skjulte Gjemme, indtil en Gang en heldig Finder snubler over dem og bringer dem for Lyset igjen. De unge Folks Lykke er rig nok endda og trænger ikke til at forgyldes."

„Moder Trine," som Jens Hansen altid benævnede Hedevigs Plejemoder, havde intet imod, at de trolovede giftede sig, saa snart det skulde være, men hun ønskede, at ingen Glædeshøjtid maatte fejres i hendes Hus, førend der var hengaaet et Aar efter hendes Husbonds Død. Bryllupet blev derfor udsat saa længe, thi de havde Agtelse for Enkens Ønske, og de vilde dog helst, at deres Bryllup skulde staa i Brudens Barndoms- og Ungdomshjem.

„Saa drak de deres Bryllup alt i saa god en Stund,
de elsked' og hinanden alt ud af Hjærtens Grund."

Saaledes staar der i Folkesangen, og den glade Dag oprandt da omsider ogsaa, da disse Ord i fuldt Maal kunde anvendes paa Villum og Hedevig, thi et mere taknemmeligt, glad og lykkeligt Brudepar skulde man have ondt ved at finde. Mørkt havde det en Gang set ud for dem, men Kjærlighed og Troskab havde sejret trods alle Rænker og Hindringer.

Samme Dag, som Bryllupet havde staaet, sagde Hedevig sin Plejemoder Farvel og drog som Husmoder med sin Ægtefælle ind i hans Fædrenegaard, som blev hende et lykkeligt Hjem.

Skjønt Afstanden mellem Nabokonerne ikke var større, end at de, som Jens Hansen havde sagt, daglig kunde se hinanden og tale sammen, saa varede det dog ikke længe, inden Adskillelsen blev Plejemoderen for tung. Hun gav Gaard og Fæste fra sig, samlede sine Ejendele sammen og drog ind til sine „kjære Børn," der med Glæde aabnede deres Hus for hende. Og, som Læserne nok kunne tænke, forlod ogsaa „Hævneren" sin Bolig i Skovbakken og opslog sin Bo hos den elskede Datter.

Det varede ikke længe, inden der kom „Smaafolk" i Huset, og Jens Hansen og Moder Trine kappedes da om, hvem af dem der var den fortrinligste „Barnepige." Bedstefader var ingenlunde den ringeste, og da Børnene voxede til, kom hans Kundskaber til god Nytte og Anvendelse, og han blev en ypperlig Opdrager og Lærer for Hedevigs Børn, der altsaa i den Henseende havde et stort Fortrin fremfor de fleste Bønderbørn i hine Tider.

Den „kjære Bedstemoder," hvis Udgang fra dette Liv var sket paa en saa sørgelig Maade, var ofte i stille Timer Gjenstand for Jens Hansens og hans Datters Tanker og Samtaler. Det skete gjærne en Dag om Aaret, at de tre: Jens Hansen, Hedevig og Villum, satte sig til Vogns og kjørte hen til Kirkegaarden, hvor Ellen hvilede. De havde opkastet en lille Høj og plantet et Rosentræ paa hendes Grav, og en fattig Kone der i Byen fik en Skillings Penge for at holde Graven fri for Græs og Ukrudt. Træet bar hver Sommer en yppig Flor af hvide Roser, hvilket maaske kom af, at den afdødes Mand og Datter vandede det med deres Taarer, hver Gang de besøgte hendes Grav.

Det er mange Aar siden, de i denne Historie skildrede Personer have afsluttet deres jordiske Bane, og flere Slægtled have i Mellemtiden levet deres Liv og ere gangne til Hvile. Men Skatten i Skovmosen blev liggende uopdaget indtil for en Del Aar siden, da en af Villums og Hedevigs Efterkommere fandt den ved at grave Tørv i Mosen. I den lange Tid, Pengene have ligget der, maa de rimeligvis være blevne

udlutrede og rensede, saa at det Blod og de Taarer, som klæbede ved den, vare blevne afvaskede. I det mindste viste det sig, at der var Velsignelse med dem, og at de bragte Finderen al den Nytte og Lykke, som Penge kunne yde.

Titlen til foranstaaende Fortælling samt enkelte Træk i den ere laante af nogle haandskrevne Optegnelser af afdøde Lærer R. Randlev i Taaning, hvilket en Ven af Forfatteren har overladt mig til fri Afbenyttelse.

K. Sk.

Et Æventyr med Ulve.

Under den langvarige og blodige Kamp, som Tscherkesserne førte med Russerne, blev der i den strænge Vinter 1852, da alt vidt og bredt var dækket med Sne, udsendt en Afdeling Tscherkesser fra Bjærgene til den neden for liggende Slette for at udspejde Russernes Stilling. Afdelingen dannedes af 11 Ryttere paa udmærkede Heste, og de førte desuden 8 Reserveheste med sig. Efter et langt Ridt og mange Møjsommeligheder fik de fuldført deres Hverv og vendte atter tilbage, førende fire russiske Soldater og en Kone hjem med sig som Fanger.

Da Troppen paa Tilbagevejen red over en udstrakt Slette, saa Tscherkesserne i det fjærne en Flok af 7 Ulve, der ilede efter dem. De dræbte tre af disse, og de andre toge strax Flugten. Kort efter hørte de en ejendommelig Lyd langt borte, der lignede Vindens Hylen, men da de paa samme Tid saa en mørk Masse af Legemer, der snarere syntes at flyve end løbe hen over Snefladen, var der ingen Tvivl mere om, at en stor Flok Ulve var i Hælene paa dem, og at deres Liv var i overhængende Fare. Ogsaa Hestene mærkede den truende Fare, thi uagtet de vare meget udmattede af det lange Ridt, syntes Skrækken for Ulvene at give dem Vinger. Det var, som om de kunde forudse den Skæbne, der ventede dem, naar Ulvene indhentede dem, og derfor sprang de afsted af alle Kræfter. Den nærmeste Landsby var over 1½ Mil borte, og Vejen var saa ujævn, at Hestene ofte snublede eller styrtede og kun med Møje kunde arbejde sig gjennem den dybe Sne. Ulvene derimod løb hen over Sneen uden at synke igjennem den og havde allerede nærmet sig saa meget, at de næsten vare komne inden for Skudvidde. Paa Grund af den truende Fare, der nu nærmede sig stærkt, holdt Tscherkesserne Krigsraad under Ridtet, og Udfaldet af dette blev, at man først skulde give Reservehestene og derpaa Fangerne til Pris for Ulvene, for at Troppen herved kunde faa Tid til at redde sig. Man skød strax paa en af Hestene, saa at den ikke kunde følge med Troppen. Ulvene indhentede den snart og styrtede sig over den. Den værgede sig vel tappert med Bagbenene og dræbte flere Ulve, men den maatte dog snart bukke under for Overmagten. I Løbet af en ganske kort Tid var den fortæret af de sultne Ulve, som derpaa ilede efter Troppen. En anden Hest blev ofret paa samme Maade for at opholde Ulvene. De andre Reserveheste syntes nu at ane den Skæbne, der ventede dem, thi de bleve pludselig saa vilde, at det lykkedes dem at gjøre sig fri, og de for afsted i fuldt Firspring. Nu kom Turen til de ulykkelige Fanger. Konen blev først given til Pris for Ulvene, i det man huggede Senerne over paa det ene Ben af den Hest, hun red paa, og derved hindrede den i at løbe. Den ulykkelige Kvinde sprang af Hesten og løb videre af alle Kræfter, men Ulvene indhentede snart baade hende og Hesten. Man hørte et Skrig, der endog overdøvede Ulvenes Hylen, derpaa blev alt stille. Baade Kvinden og Hesten vare blevne et Offer for de graadige Ulve. Tscherkesserne saa tilbage, fulde af Skræk, og opdagede, at de vel havde vundet et stort Forspring, men det varede ikke længe, før Ulvene atter vare i Hælene paa dem. Man prisgav efterhaanden paa samme Maade de fire fangne russiske Soldater med deres Heste til Ulvene. Det herved vundne Forspring kunde ikke vedligeholdes ret længe. Ulvene, der nu ret syntes at have faaet Blod paa Tanden, var snart igjen saa tæt inde paa Livet af Tscherkesserne, at der ikke var anden Udvej for disse end at forsvare sig. De fyrede derfor det ene Skud efter det andet paa Ulvene og saarede eller dræbte en Del af dem, men Tallet af dem var for stort, til at Tscherkesserne kunde faa Bugt med dem paa denne Maade. Man saarede derfor atter et Par Heste for at give dem til Pris for Ulvene. De stakkels Dyr, som kjendte den Skæbne, der ventede dem, styrtede til Jorden med en hvinende Vrinsken, og deres Ryttere søgte at redde sig til Fods, men den dybe Sne gjorde Gangen saa tung og møjsommelig, at de snart bleve aldeles udmattede og kun meget langsomt kunde arbejde sig fremad. De raabte derfor til de andre Tscherkesser, at disse skulde redde sig og overlade dem til deres Skæbne. De trak derpaa deres Sabler, udstødte deres sædvanlige Krigsskrig og vare snart i fuld Kamp med Ulvene. Mange af disse faldt for deres Hug og Stik, men Overmagten var saa stor, at Tscherkesserne snart bukkede under for den.

De øvrige Tscherkesser havde imidlertid vundet et godt Forspring og vare nu kun en halv Mil fra den nærmeste Landsby, men deres Heste vare des værre saa udmattede, at de næsten ikke kunde arbejde sig videre fremad paa den ujævne Vej. Ulvenes Hylen lod sig nu atter høre og forkyndte, at de havde endt deres Maaltid. Deres Sult var endnu ikke bleven stillet, og de kom snart inden for Pistolskuds Afstand. En gammel Kriger blandt Tscherkesserne, hvis to Sønner

ligeledes vare mellem de overlevende, indsaa Faren i hele dens Omfang og tilbød sit Liv for at frelse de andre. Han bød sine Kammerater et Levvel, dræbte sin herlige Hest ved et Pistolskud i Hovedet og gjorde sig rede til at sælge sit Liv saa dyrt som muligt til Ulvene, der nærmede sig af alle Kræfter. Nu var der kun otte Tscherkesser tilbage, men heller ikke disse havde megen Udsigt til at kunne redde Livet. Ulvene vare nemlig hurtig færdige med den gamle Tscherkesser og hans Hest og styrtede atter afsted efter Troppen. Nu hævede Høvdingen for denne sin Pistol og skød den Rytter, der var ham nærmest, en Kugle gjennem Hovedet, saa at han styrtede af Hesten. Den forskrækkede Hest stejlede og styrtede derpaa vildt afsted, i det den slæbte sin Rytters Lig efter sig ved Stigbøjlen, men en Kugle strakte den strax til Jorden og overgav den til Ulvene. Dette Syn fyldte de andre Tscherkesser med Skræk og bragte dem til at spore deres Heste af alle Kræfter.

Det sidste Offer standsede Forfølgelsen en kort Tid. Troppen fik nu Øje paa en Hytte, som det lykkedes at naa hen til. Det var en Bygning af Træ, opført til Værn for rejsende. Døren til den stod aaben, Troppen ilede ind i en Hast og stængede for Døren med en stærk Slagbom. Strax efter hørte de et højt Skrig af et Menneske; det overdøvede

En Kamp med Ulve.

Hylet af Ulvene, som imidlertid ogsaa vare naaede til Hytten. Tscherkesserne kigede ud mellem Revnerne i Husets Bjælker og opdagede en af deres Kammerater, hvis Hest var styrtet tæt ved Hytten, og som var bleven opholdt herved. I den Hast, hvormed de andre trængte ind i Hytten, havde de ikke lagt Mærke hertil. Nu var det dem umuligt at hjælpe ham uden ogsaa at give sig til Pris for Ulvene. Den ulykkelige forsvarede sig fortvivlet imod Ulvene, men blev snart overmandet og ædt tillige med sin Hest. Ulvenes Graadighed var endnu ikke bleven mættet; de stormede fra alle Sider ind paa Hytten, og da de opdagede, at de ikke kunde trænge ind i den, faldt de gjensidig over hverandre og kæmpede indbyrdes. Derpaa søgte nogle at skrabe Jorden bort under Døren for paa denne Maade at trænge ind i Hytten, medens andre kradsede og bed i Bjælkerne for at faa dem skilte, men Hytten var heldigvis saa stærkt bygget, at alle deres Forsøg mislykkedes. Paa samme Tid fyrede Tscherkesserne det ene Skud efter det andet paa Ulvene gjennem Sprækkerne for at redde sig selv og hævne Kammeraterne, der vare blevne Ofre for Ulvenes Graadighed. Der blev dræbt eller saaret en Mængde Ulve, da disse vare saa nær, at hvert Skud

maatte ramme. De dræbte og saarede Ulve bleve strax overfaldne og opædte af de andre Ulve. Trods den stadige Fyren med Riflerne lykkedes det dog ikke Tscherkesserne at drive Flokken bort. De maatte endnu blive i Hytten i over 24 Timer. En stærk Storm og et heftigt Uvejr reddede dem endelig og tvang Ulvene til at hæve Belejringen. De bleve nemlig saa bange for de stærke Lyn og Tordenen om Natten, at de flygtede bort fra Hytten. De 6 levende Tscherkesser brøde strax op fra denne, og det lykkedes dem snart at naa til Hjemmet. De glemte aldrig dette forfærdelige Møde med Ulvene, der nær havde kostet dem alle Livet.

Slangerne.

Efter forskjellige Kilder ved E. T.

Den Gruppe af Krybdyrene, der med et fælles Navn kaldes Slanger, har saa stærkt fremtrædende ydre Kjendetegn, at det i Reglen er let at skjelne mellem disse Dyr og de fleste andre Krybdyr. Slangernes Hoved er lidt bredere end den øvrige Del af Kroppen, det er i Reglen fladt og har en tresidet eller oval Form samt en meget stor Mundaabning. Halsen mangler aldeles, og Hoved, Krop og Hale gaa næsten ud i et uden nogen skarp Afskillelse. Kroppen er lang

En Kvælerslange sluger sit Bytte.

og trind samt i Reglen tykkest paa Midten og noget tyndere mod Hovedet og Halen, hvilken sidste har en forskjellig Længde hos de forskjellige Arter. Lemmer mangle aldeles, naar man undtager enkelte Arter af Kæmpeslangerne, der have et Par meget ufuldkomne Baglemmer. Bevægelsen sker ved at bugte Kroppen fra den ene Side til den anden; under Bevægelsen komme Ribbenene til at trykke paa Bugens Skinner, der paa Grund af dette Tryk rejses paa Kant og virke med til at fremme Bevægelsen. Slangerne kunne flytte sig paa flere Maader, men dog ikke med nogen stor Hurtighed. De kunne ikke alene krybe hen over en jævn Grund samt op og ned ad Skraaninger, men en stor Del af dem klatre ogsaa med en stor Smidighed i Træerne, i det de i en Skruegang sno sig omkring Stammen eller Grenene, og de kunne alle svømme meget godt. Den største Del af Slangernes Legeme er dækket af Hornskæl, der kun ere en Fortyk-

kelse af Overhuden. Paa Ryggen viser denne Hornklædning sig som taglagte Skæl, paa Hovedet som Plader og under Bugen som langstrakte Skinner. Overhuden eller, som den ogsaa kaldes, „Hammen" skiftes meget ofte. Det første Hamskifte sker strax efter, at Ungen er kommen ud af Ægget, og senere gjentages Hamskiftet flere Gange hvert Aar. Ethvert Hamskifte indledes med en Løsning af Huden langs Randen af Kjæberne, og Løsningen nærmer sig efterhaanden mere og mere til Halen, saa at Slangen til sidst kryber ud af Huden eller Hammen som af et Hylster. Hudens Farve og Tegning er meget forskjellig hos de forskjellige Arter; medens nogle Arter saaledes have en meget simpel Farve og Tegning, have andre derimod meget smukke Tegninger og straale i de mest forskjellige og prægtige Farver, der dog altid staa i den nøjeste Overensstemmelse med Omgivelserne. Slangernes Øjne mangle Øjelaag og ere i det Sted dækkede af en gjennemsigtig Hud, der dækker Øjet ligesom en Kapsel; den er en Del af Overhuden og skiftes derfor med denne. Tungen er meget lang og tynd samt for til spaltet i to spidse Flige. Den kan strækkes meget langt ud af Munden og er overordentlig smidig; naar den ikke bruges, trækkes den tilbage i Munden og gjemmes i en Hudskede.

Med Hensyn til den indre Bygning afvige Slangerne fra alle de andre Krybdyr ved en stor Bevægelighed af Ansigtets Knokler. Disse ere nemlig ikke voxede sammen og kunne derfor spærres ud fra hverandre ligesom Underkjæbens to Grene, der ere forenede med hinanden ved et udvideligt Baand. Munden hos Slangerne kan derfor spærres meget højt op, da de desuden heller ikke have noget Brystben og Ribbenene som Følge heraf ere aldeles fri, kunne disse Dyr sluge et Bytte, der er meget større i Omfang end de selv ere. Alle Slanger leve af andre Dyr og i Særdeleshed af saadanne, som de selv have dræbt. Maaden, hvorpaa de faa fat paa Byttet og dræbe det, er meget forskjellig. Giftslangerne dræbe det ved Hjælp af Gifttænderne, de giftløse Slanger ligeledes med Tænderne eller trykke det ihjel ved at slynge sig omkring det. Byttet sluges altid helt; det gribes saa vidt muligt altid ved Hovedet og fastholdes med Tænderne. Nedslugningen af et stort Dyr sker meget langsomt og optager en lang Tid, det samme er Tilfældet med Fordøjelsen. Under Nedslugningen overgydes Byttet rigelig med Spyt, for at det lettere skal glide ned, og de ufordøjelige Dele opgylpes igjen i Klumper. Saa længe Fordøjelsen varer, ere Slangerne meget dorske og døsige og ligge næsten som livløse. De tage i Reglen megen Næring til sig paa en Gang, men kunne da ogsaa taale at sulte i Uger eller Maaneder. Paa omstaaende Billede se Læserne en stor Kvælerslange med vidt opspilet Gab, i Færd med at nedsluge en stor Fugl, af hvilken en Del allerede er forsvunden i Gabet paa den.

De fleste og største Slangearter have hjemme i de varme Lande, hvor de hyppigst findes i vandrige Skovegne; dog træffer man i disse Lande ogsaa Slanger baade i tørre Skovegne og op ad Bjærgene lige til Snegrænsen. Jo mere man nærmer sig Polerne, desto færre blive Slangerne baade med Hensyn til Arter og Individer. Her hos os findes kun tre Arter (den almindelige Snog, Staalormen og Hugormen), der alle kun ere i Virksomhed i den varmeste Tid af Aaret. For at værne sig mod Kulden trække de sig, saa snart denne indtræder, tilbage i dybe Smuthuller i Jorden, og her tilbringe de hele Vinteren i Dvale. De fleste Slanger lægge Æg, men en Del Arter føde dog levende Unger, i det Æggets Skal brister ved Æglægningen, og Ungerne saaledes komme levende til Verden. Æggene lægges altid paa lune Steder, da Slangerne som koldblodige Dyr ikke selv kunne udruge dem. Den almindelige Snog her hos os lægger saaledes ofte sine Æg i Møddinger. Moderen bryder sig i Reglen ikke om Ungerne, der som oftest overlades aldeles til sig selv.

Man inddeler Slangerne i Giftslangerne og de giftløse Slanger. Vi skulle senere komme tilbage til dem og fortælle Læserne lidt om enkelte Slanger af hver af disse Grupper.

Fra ældre Tider.

Medens man i Førstningen af dette Hundredaar var tilbøjelig til at lægge den gamle danske Adel al den Uselhed til Last, der herskede i Landboforholdene, har man nu faaet en med Sandheden mere stemmende Opfattelse, hvorefter Bøndernes forkuede Tilstand først naaede Højdepunktet under Enevælden. Som bekjendt gjorde de første Enevoldskonger alt for at knuge og knække den gamle Adel; det maatte derfor være dem kjærkomment at se Adelen fremstillet saa sort som muligt, des mere fortjenstligt et Værk maatte det jo nemlig være at have kuldkastet dens Herredømme. At man i dette fra oven udgaaede Had til Adelen maa søge den vigtigste Grund til den onde Medfart Historien har ladet samme blive til Del, er temmelig sandsynligt, men skjøndt jeg indrømmer, at Nutiden her har en Uret at gjøre god igjen, tror jeg paa den anden Side, at man nu begynder at slaa over i Modretningen og er tilbøjelig til at fremstille Adelen hvidere, end den var i Virkeligheden, navnlig ogsaa i dens Forhold til Bondestanden.

I forrige Aargang af Husvennen findes saaledes i Nr. 33 en Udtalelse om, at Bønderne i det 17de Hundredaar i Almindelighed kun gjorde, hvad de vilde

og ikke „bar synderlig Respekt for nogen". Denne Udtalelse holder ikke Stik og jeg skal til Vidnesbyrd herom fremdrage et Brev fra 1652 til Erik Krag til Braminge.

Brevskriveren ejede en større Gaard i Obling i Sønder-Bark Sogn, Ringkjøbing Amt; han var Sandemand i Nørre-Horne Herred, var en rig Mand og havde givet sine Børn en god Opdragelse. En Datter var gift med Biskop Ancherfen i Ribe, 4 andre med Præster. Efter hvad der kjendes til Manden, var han en meget fremragende Bonde, men hvor ræd han var for at komme fra Kronen og under en Herremand, giver Brevet et tydeligt Vidnesbyrd om, det lyder saaledes:

„Gunstige, velbyrdige og fromme Hr. Sekretær og gode Erik Krag, Gud naadelig belønne Eders Velbaarenhed for mig meget bevist gode. Lader jeg Eders Velb. ganske ydmygeligen vide, at mig af en trofast Ven er berettet, at velbaarne Laurits Poviſk (Ejer af Herregaarden Skrunuager i S. Bark) har haardelig truet mig, at jeg inden Philipi Jacobi (1ste Maj) skulde gjøre Arbejde til Skunuagen, og er det vist, at hans Velbaarenhed har ladet slig Ord falde nu, siden vi var i Viborg, ved mig nu ingen Raad, uden Eders Velb. vil hjælpe paa mig, thi efter som Christen Nielsen, forrige Skriver paa Lundenæs, (en stor Herregaard i Bølling Herred og Sæde for Lensmanden over Lundenæs, nu Ringkjøbing Amt) nu nylig fra Kjøbenhavn hjemkommen, beretter, at der er et aabent Brev udgangen, at Hans Kongel. Majestæt derudi begjærer Penge af Adelen til Skibenes Udredning og Landets Forsvar og derimod arbejder at sætte til Underpant, brugelig Pant, ja end ogsaa bortsælge af Kronens Gods, hver Td. Hartkon for 50 eller 60 Rd. befrygter jeg mig des højere for den gode Mands haarde Hjertelag imod mig fattig Mand; thi havde jeg ikke bygget saa meget paa Stedet, skulde jeg ikke taget mig det saa nær, hvorfor jeg skikker Eders Velb. Kopi af den kgl. Bevilling, Eders Velb. selv flyede mig. Dersom Eders Velb. synes, at der kan være den allerringeste Facite (Fejl) under, at samme Brev ikke kan fri mig for Ægt og Arbejde og Laurits Poviſk eller velb. Jakob Grubbe (Ejer af Herregaarden Grubbesholm i Nørre-Bark) kjøbte min Gaard, da beder jeg Eders Velb. paa det allerydmygeligste, at I cito cito og saa snart, ja det allersnareste muligt er, selv kjøber mig; min Landgilde er ikke uden 3 Tdr. Byg, 4 Alb. Toftepenge og 4 Sk. Spendpenge. Hvad Eders Velb. for Td. Korn udlover, skal jeg selv, til hvilken Tid I Pengene udlover, aflægge uden al Eders Velb. Skade, siden forlader jeg mig til, at Eders Velb. lader mig sidde rolig under Eders Velb. gode Gunst og Venskab. Her er i Obling mit Sødskendebarn Niels Christensen, som i lige Tilfælde befrygter sig for Arbejde, saafremt Eders Velb. formener enten Poviſk eller Grubbe at ville gjøre nogen Indpas paa hans Halvgaard, begjærer i lige Maade af Eders Velb. I og ville kjøbe hans Halvgaard, jeg skal til den Tid i Pengene udlover, dem forskaffe til al Takſigelse, og forlader os nu fuldt og fast til Eders Velbaarenhed at I vil bevise os denne Venskab, udi alle de Dage, jeg lever, skal jeg beflitte mig paa, at tjene Eders Velb. Jeg har afferdiget et eget Bud paa det jeg kunde forvente nogen Trøst skriftlig tilbage, vil og selv med det snareste besøge Eders Velb. i Kjøbenhavn. Gud almægtigste give jeg maatte finde Eders Velb. glad og ved Helbred, under hvis naadige Protektion jeg med Hustru og Børn i vore Bønner Eders Velbaarenhed stedse vil have befalet.

Bark, den 19de November 1652.

E. V. Tjener al Tid
Niels Nielsen.
mpp. (manu propria ɔ: egen Haand).

I Brevet er indlagt en Seddel saalydende:

Nu siden jeg havde Brevet undfanget, kom min Moder til mig, som og befrygter sig at blive bortforhandlet, hun lader velb. Erik Krag ganske ydmygelig ombede, om noget med hendes Gaard forfalder han da vilde have hende i Erindring og afværge saavidt muligt er, eller og selv kjøbe hende, hun vil og skal skaffe Penge frem efter Eders Velb. gode Vilje, hendes Skyld er 3 Tdr. Byg, 1 Skovsvin, fire Hestegjæsteri er fire Mark. Hendes Gaard er og en Selvejergaard.

Niels Nielsen. mpp.

Det fremgaar altsaa heraf, at 3 Personer af Frygt for Hoveri tilbyde at betale deres Fæsteejendomme til en Adelsmand, der boede saa langt borte, at han intet Arbejde kunde paalægge dem, og følgelig har de haft „Respekt" for Hoveri. Som bekjendt, maatte Bøndergods den Gang ikke sælges til „ufrie", hvorfor de her omtalte Bønder ikke kunde faa Gaardene til Selvejendom.

Da Flertallet af Husvennens Læsere næppe kjende enten den Tids Stavemaade eller Titulaturer, skal jeg endnu meddele Brevets Udskrift ordret, det lyder: „Erlig og welbiurdig Mandt Erick Krag till wahrhaffde Kongl. Mayts. Cicreterer och Decanus i riber Domkirche. Min goede beforderer ydmyelig tillschreuet".

(Meddelt af Palle Floe.)

Hilsen til C. A. Thyregod

ved hans Sølvbryllup

den 4de Juni 1877.

Paa Heden, hvor Hjelen og Urhønen bo,
hvor Lærken paa Luftbølgen glider,
hvor Vestvinden danser saa frejdig og fro
paa ensomme, sagnrige Vidder,
hvor Smaabække synge i Lyngmarkens Fang,
— du lærte de milde Naturaanders Sang.

Af Bonden, der véd med sit hornede Spand
af Sandmarken Brødet at tvinge,
af Hjemflidens Frugter, som Kvinde og Mand,
hinanden i Kjærlighed bringe,
du lærte at agte den fattiges Færd,
at skatte hans Kraft og Nøjsomheds Værd.

Af hende, som tro ved din Arne holdt Vagt,
trods Drivsky og Luftninger skarpe,
du lærte at kjende hin løftende Magt,
som stiger fra Kjærligheds Harpe,
hun mildned din Sans og hun lærte din Sjæl:
i Hjærtet, det dybe, er Livskildens Væld.

Du voxte i Kaldet, og andre du drog
mod Skjønhedens Guddom herneden.
Helt vide din Digtnings foryngede Sprog
gav Gjenlyd i By og paa Heden.
I Toner saa milde du tolkede grant,
hvad dybest i Hjærtet hos Bonden du fandt.

Vær hilset du Lynghedens Skjald, som har bragt
os mangen en Hilsen og Gave!
Hav Tak for hvert Skjønhedens Frø, du har lagt
i Borgers og Bondemands Have!
Gud vare dig længe og signe dig rigt
og gjøre din Fremtid saa mild som dit Digt!

Zakarias Nielsen.

Smaating.

De bedste Læger. En berømt Læge laa paa Dødslejet, omgiven af en Del Kolleger, der begræd Tabet af ham. Til disse sagde han: „Mine Herrer, jeg efterlader tre store Læger." Enhver troede at være en af de tre. Da man anmodede ham om at nævne dem, svarede han: „Vandet, Legemsbevægelse og Maadehold i Spise og Drikke."

Historisk-geografisk Opgave. Forbogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, og Endebogstaverne, læste opad, danne henholdsvis Navnene paa en israelitisk Folkefører og hans falske Elskerinde: en Ørken i Afrika, — en By i Rusland, — en Flod i Amerika, — en By i Portugal, — en By i Rusland — en By i Sjælland.

T. Jensen.

Firkantet Nød: Af 6 A, 4 N, 3 R, 2 O og 1 F dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, give Løsning paa følgende Gaader:

Første i Flokke paa Marken gaar;
andet betegner det nævnte Aar;
tredje kjendes som kvindeligt Navn,
fjerde som Drot ved Isefjords Strand.

J. P.

Gaade:

Svirrende, svajende,
brummende, drejende,
Gulvene fejende,
Skyerne kløvende,
Vandreren øvende,
blinkende, dansende,
Hovedet kransende.
Omvendt læst: maalende,
firrdelt og taalende
stærkeste Drikke.
Naa, gjætter du ikke?

Oplosninger fra Nr. 36:

paa den geografiske Opgave:

H a l e **b**
O d e n s **e**
L iverpoo **l**
L e i p z i **g**
A l t a **i**
N i b **e**
D u b l i **n**

paa den firkantede Nød:

D U E
U L V
E V A

paa Stavelsegaaden: Kirkegaard.

Svar paa Kjældermændene: 1. De trække begge Vand. 2. De bære begge Klokker.

Brevvexling.

En Tjenestekarl fra Haarby. Ja. Det pressede Schirting De ønsker til Bogindbinding kan faaes i flere Farver for omtrent 1 Krone Alnen.

„Fehr." Tak! skal noget omformet blive anvendt.

C. Chr. i H. br. Forinden Deres Digt kom var alt Slaget i Kjøgebugt behandlet for Husvennen.

J. i Aarh. „Dan" kan ikke anvendes.

J. Fr. i Alsl. Husv. Læsere har vist faaet nok af den „kolde Maj" i Virkeligheden. Den ret nette poetiske Gjentagelse derfor henlagt.

„Uden Mont" kan ikke bruges.

T. T. Overgivet til Børnebladet. Kan næppe bruges.

„jas". Tak! skal blive anvendt.

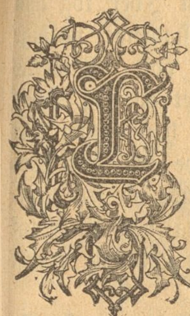
„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen
Udgivet af N. C. Rom.
4. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 38. Søndagen d. 17. Juni. 1877.

Pistolen.

Efter det svenske,
ved Emanuel Henningsen.

Lars Blom var Gartner paa en af de større Gaarde i Nærheden af Byen og tredive Aar gammel, da jeg første Gang lærte ham at kjende. Han var undersætsig, men usædvanlig bredskuldret og stærkt bygget, havde et næsten cirkelrundt Ansigt, brunrødt af Sundhed og Sol, livlige mørke Øjne, en lidt kroget Næse og en stor Mund, som var forsynet med et Par Rækker hvide og brede Tænder. Et ravnsort tykt Haar faldt ned paa hans Skuldre, og Skjæg af samme Farve og Tæthed prydede hans brede Hage. Han saa ud som en Person, der vidste hvad han vilde, og som forstod at sætte sin Vilje igjennem.

Et Par Aar efter, at jeg havde lært ham at kjende, blev han antagen som Gartner hos en af de rigeste Godsejere, en Major L., der var bekjendt for at være en rigtig Plageaand for sine undergivne. Man havde advaret Lars Blom for at tage i Tjeneste hos ham og forestillet ham det ukloge i at forlade et Sted, hvor han var godt lidt af alle, og hvor han omtrent kunde faa det, ligesom han vilde have det, men det nyttede intet.

„Jeg har ympet Træer, som alle har anset for at være hjælpeløse, og det med et godt Resultat," sagde han og tog, trods alle Advarsler, afsted til Gaarden. Han fandt baade Haven og Drivhuset i høj Grad forsømte.

„Hvormange Folk har man til Hjælp i Haven?" spurgte han Forvalteren, samme Dag han ankom.

„En Mand og en Dreng," svarede denne.

„Tror De, det er muligt at holde Have og Drivhus i forsvarlig Stand ved saa ringe en Hjælp?" spurgte Lars Blom igjen.

Forvalteren trak paa Skuldren og tav.

„Først maa Drivhuset sættes i ordentlig Stand," sagde Gartneren, „og siden maa jeg baade have Lugekoner og et Par Mænd til Hjælp."

„Maa?" gjentog Forvalteren med en Grimace, medens han saa sig om med et sky Blik. „Ja, alt det maa De tale med Herren selv om."

„Det er ogsaa det, jeg tænker at gjøre," sagde Gartneren og gik bort for at opsøge Majoren.

„Han bliver nok ikke gammel paa Gaarden," mumlede Forvalteren, i det han saa efter den bortgaaende, „og kommer han herfra med hele Rygstykker, vil jeg være et Fæ."

Gartneren fandt Majoren siddende ene inde i Kontoret foran sit Skrivebord. Det var en høj, mager og midaldrende Mand med en stiv Holdning og lige saa stive Ansigtstræk. Underlæben skød sig frem og skjulte næsten Overlæben, mere af Vane end af Naturen. Det skal betyde en ophøjet Foragt for alt. Øjnene, der oprindelig vare udstaaende og store, vare ved den Vane at tillukke Øjenlaagene halvt blevne smaa og plirrende. Det skal betyde Fornemhed. Majoren behøvede imidlertid ikke at have taget sin Tilflugt til disse unaturlige Grimacer eller at hænge Skiltet ud paa et Ansigt, som Naturen allerede havde stemplet med et stygt Præg af Haardhed, maaske af samme Grund, som den giver Klapperslangen dens Ringe.

„Jeg er Gartneren Lars Blom," sagde denne.

„Gaa til Forvalteren," svarede Majoren, uden at værdige den nys ankomne Fjerdeparten af et Blik.

„Drivhuset dur ikke, men maa strax sættes i Stand," vedblev Gartneren.

„Gaa til Forvalteren . . . Hørte du ikke hvad jeg sagde, Karl?" svarede Majoren med forstærket Røst.

„Jeg maa ogsaa have nogle flere Folk til at hjælpe mig med Arbejdet," vedblev Gartneren, ligeledes forstærkende Røsten.

„Hvad siger du, din Hund?" raabte Majoren og spærrede for første Gang Øjnene op til den naturlige Vidde.

Gartneren gjentog sine Fordringer og lagde til:

„Alt det maa jeg nødvendigvis have, hvis det ikke er Meningen, at jeg skal dyrke brune Bønner i Steden for Vindruer og Kartofler i Steden for Ananas."

Majoren sprang med en vild Ed op fra Skrivebordet og styrtede med opløftet Arm hen imod Gartneren.

„Ned med Armen!" tordnede denne. „Alle Grene og Kviste, som er mig i Vejen, hugger jeg væk!"

Ude af sig selv for Majoren hen til Væggen og greb en stor Stok, men i det han vendte sig om igjen, mødte hans Øjne Mundingen af noget, der havde en betænkelig Lighed med en Pistol, som Gartneren holdt rettet imod sin Herres Bryst.

„Jeg er for gammel til at tage Prygl," sagde Gartneren med dæmpet, men tydelig Stemme, „derfor vil jeg sige Dem, at hvert Stokkeslag betaler jeg med en Smule Bly og hver Rift i Skindet med et Hul i Hjærneskallen. Jeg skal love for, at jeg bliver en god Betaler."

Majoren, der var bleven ligbleg, stod en Stund som forstenet. Derefter for han hen til Vinduet, rev det op paa vid Gavl og raabte om Hjælp. Gartneren satte sig rolig paa en Stol. Kontordøren aabnedes, og nogle Karle og Daglejere, som netop havde været nede i Gaarden, kom ilsomt ind.

„Grib ham! Det er en Stratenrøver, en Morder!" raabte Majoren til sine Folk, i det han pegede paa den ny Gartner.

„Det staar aldrig rigtig til med Herren," sagde Lars Blom med et Udtryk af den dybeste Deltagelse. „Har han længe været saadan?" vedblev han halv højt, i det han vendte sig til Karlene og pegede med Fingeren paa sin Pande.

„Din Kanalje!" brølede Majoren. „Undersøg hans Lommer! Han har Mordvaaben hos sig og har nylig truet med at skyde mig for Panden!"

„Gud hjælpe vor stakkels Herre," klagede Lars Blom sig og rystede paa Hovedet. „Nuvel, Majoren skal faa sin Vilje. Se, her er mine Lommer. Søg dem kun nøje igjennem, Godtfolk, saa at Majoren kan blive overtydet om, at det er en tom Vildfarelse."

Dermed vendte han ud og ind paa alle sine Lommer. Karlene og Daglejerne, af hvilke nogle allerede kjendte Gartneren, stirrede med Forundring, snart paa denne og snart paa Majoren, men anstillede til sidst den befalede Undersøgelse, uden at finde andet end en lille Daase, fuld af Snustobak. Majoren lagde selv Haand paa Værket, uden at Resultatet derved blev bedre.

„Men," raabte han, fraadende af Raseri, „jeg saa jo selv Pistolen, som Skurken nylig rettede imod mig . . . Maaske har han kastet den fra sig her i Kontoret."

Man begyndte at lede under Bordet, Stolene og Sofaen, men lige saa frugtesløst.

„Man burde maaske underrette Fruen om Herrens Tilstand, for at der strax kunde blive skikket Bud efter en Læge," sagde Gartneren mildt.

Majoren, rystet af et Optrin, der hidtil var ham ukjendt, begyndte at skjælve over hele Legemet, som om han havde Feber, og sank ned paa en Stol. Man frygtede, at han skulde faa et Slagtilfælde, og overhældte ham med Vand. Lars Blom søgte efter bedste Evne at understøtte de andres Bestræbelser for at bringe Majoren til sig selv igjen, men i sin Iver tog han af en Fejltagelse det paa Bordet staaende vældige Blækhus og tømte Indholdet ud over Majorens Hoved, hvorefter han forlod Kontoret og tog Vejen ned i Haven til Drivhuset. Havde han ventet lidt længere med at gaa, vilde han have set, hvorledes Daglejerne og Karlene styrtede skrigende ud fra Kontoret, efterfulgt af Majoren, der slog med sin Stok til højre og venstre, rasende som en Løve og sort i Ansigtet som en Morian.

Lars Blom fik først Kjendskab til det ny Optrin mellem Majoren og Karlene, da han, staaende i Døren til et ved Siden af Drivhuset værende Materialskur, saa disse sidste kile forbi, efterfulgte af deres forfærdelige Herre.

„Ha!" raabte Majoren og standsede pludselig, da han fik Øje paa Gartneren, Roden og Ophavet til alt det onde. Lars Blom kunde ikke afholde sig fra at trække paa Munden ved Synet af Herrens sorte Ansigt, i hvilket der rullede et Par blodsprængte gnistrende Øjne. Han trak sig lidt tilbage ind i Skuret, som kun fik Lys fra den aabne Dør. Majoren for efter ham med løftet Stok, men standsede brat, thi paa ny opdagede han i Gartnerens højre Haand den Pistol, som havde truet ham i Kontoret, og som forgjæves var bleven eftersøgt.

„Kom ikke for nær!" sagde Gartneren advarende. „Det er meget muligt, at jeg kan overmandes og mishandles, men vær vis paa, at De med det første Slag har en Kugle i Livet. Det er ikke blot for Havens Skyld, at jeg er kommen hertil, men ogsaa for at tugte Dem, der, efter hvad jeg havde hørt, staar som første Mand blandt alle uretfærdige og grusomme Herrer . . . Men det er skrækkeligt, hvor De er sort i Ansigtet," vedblev han deltagende. „De har bestemt vendt ud og ind paa Dem selv i Dag."

Medens han holdt denne Tale, trak Majoren sig lidt efter lidt hen mod Døren, stadig med Øjnene vendt

mod den fordømte Pistol, som vegedr paa ham, men næppe var Majoren kommen ud af Skuret, før han lynsnart slog Døren til, satte den store Hængelaas for og lukkede den af, saa at Lars Blom pludselig fandt sig i mørk Arrest. Han hørte Majoren briste i en haanlig Latter og derefter skynde sig bort. Men det varede ikke længe, før han igjen hørte Trin og Stemmer af flere ankommende Personer.

„Ja, mine Herrer," hørte han Majoren sige, „jeg har haft et Møde med Djævlen selv, men her har jeg ham nu bag Laas og Lukke, og jeg haaber, at han nu vil være moden."

Døren aabnedes, og Majoren traadte paa ny ind, efterfulgt af Forvalteren og nogle af Gaardens Folk, samt to ældre Herrer. Disse vare, efter hvad han senere fik at vide, Sognepræsten og Herredsfogden, som vare indbudne til Middag paa Gaarden, og som havde mødt deres Vært, netop som denne var i Færd med at begive sig hen til Forvalteren for at faa fat i nogle af Folkene.

„Se saa, din Skurk," sagde Majoren, „kom nu frem med dit Skydevaaben, hvormed du for anden Gang har søgt at myrde mig, og bekjend Sandheden, at Processen kan blive kort!"

„Jeg kalder Herrerne til Vidne paa, at Majoren har kaldet mig for en Skurk og beskyldt mig for at have villet myrde ham," sagde Gartneren med den største Ro af Verden. „Det er anden Gang i Dag, at jeg har været udsat for en saa krænkende Beskyldning i andre Folks Nærværelse."

„Frem med Pistolen," vedblev Majoren.

„Hvis der findes nogen Pistol eller andet Mordvaaben eller saa meget som en Gartnerkniv hos mig," svarede Gartneren, „saa vil jeg aabent erklære mig for skyldig i den grove Forbrydelse, som min Herre skylder mig for ... Men man vil ikke finde noget, og jeg er bange for, at det ikke staar rigtig til med Majorens Hoved, thi ..."

Majoren løftede sin Stok og vilde styrte løs paa ham, men Præsten og Herredsfogden traadte imellem.

„Han har umulig kunnet komme ud af Døren, efter at De har lukket den af," sagde den sidste, „følgelig maa han have Pistolen hos sig eller ogsaa have gjemt den her inde, hvis han da ellers ikke har slugt den, hvad der vel maa anses for umuligt."

Man anstillede nu en ny Undersøgelse af hans Person, men uden Resultat. Man fandt kun Snusdaasen, som omhyggelig tømtes ud, som om man troede, at Pistolen kunde have været skjult i den. Alle saa forbavset paa hverandre, og Majorens Bestyrtelse og Harme var ubeskrivelig.

„De tilstaar maaske heller ikke, at De har hældt Blæk over Hr. Majoren?" spurgte Herredsfogden.

„Jo," svarede Gartneren, „men jeg antog i Skyndingen det store Blækhus for en Karaffel Vand, da Majoren besvimede inde paa Kontoret. Desuden har jeg selv nylig bedet Majoren om Forladelse og faaet hans Tilgivelse derfor."

„Har han faaet min Tilgivelse!" raabte Majoren tænderskærende.

„Hvad, kan de ikke huske det?" sagde Gartneren. „De kom jo selv for lidt siden her ind i Skuret og spøgede med Sagen og sagde: „Min kjære Blom, man kunde let tro, at du var Luther, og jeg Djævlen, siden du saadan kastede Blækhuset efter mig." Netop saadan sagde De. Er det ikke rigtigt?"

„Uf, din forhærdede Slyngel!" brølede Majoren og vilde paa ny styrte sig over ham.

Herredsfogden traadte atter imellem og sagde:

„Vi har endnu ikke undersøgt Skuret. Pistolen maa være gjemt et eller andet Sted her inde."

Atter begyndte Undersøgelsen, men med samme daarlige Resultat. Gulv, Vægge og Tag undersøgtes, men forgjæves. Majoren, der ikke var den mindst ivrige ved denne Lejlighed, var saa uheldig at støde til en Gedehamserede, som fandtes oppe under Taget, hvad der havde til Følge, at en Mængde store Gedehamse strax sværmede ud og begyndte at surre om Ørene paa de indeværende. Alle styrtede øjeblikkelig ud af Skuret, skrigende og slaaende om sig af al Magt.

Som Lansenerere med fældede Lanser og maaske endnu farligere end saadanne, satte Gedehamsene efter de flygtende. Herredsfogden og Præsten hoppede som Graaspurve om mellem Mistbænke og Agurkebed og bleve til sidst nødsagede til at kaste sig hovedkulds ned ved Bredden af Havedammen og dyppe Hovedet ned i det grønne Vand, for paa denne Maade at blive deres Fjender kvit. Begge havde belavet sig paa en fin Middag, som efter Sædvane indledededes med Suppe; men saadan en Grønsuppe! De forbandede af ganske Hjærte baade Suppen og Værten.

Værten selv var imidlertid værst faren, thi Gedehamsene, som instinktsmæssig gjenkjendte Forstyrreren af deres fredelige Hjem, rettede deres Hovedstyrke mod ham.

„Hjælp! Hjælp!" brølede han, medens han rev sig i Hovedet med begge Hænder og sparkede ud med Benene, ligesom en af de Sprællemænd, som Børnene sætte i Bevægelse ved Hjælp af en Traad.

Enhver var imidlertid fuldt optagen af at værne om sig selv. Den eneste, som forbarmede sig over Majoren, var Gartneren, der selv var nogenlunde beskyttet af sit lange tætte Haar. Han greb en stor Kost, som han fandt staaende i Skuret, dyppede den i Dammen og lod den derefter suse om Ørene paa Majoren.

„Av!" hylede denne, „Slaa ikke saa haardt! Av! Hold op, din Slyngel!"

„Det er bare for Gedehamsene," svarede Gartneren, uafbrudt fortsættende sit Redningsværk, „Ser

Gedehamse kan dræbe en Hest, og Majoren har over en halv Snes i Hovedet!"

„Av, vil du holde op!" vedblev Majoren. „Du slaar mine Øjne ud, din Usling!"

„Det er bare for Gedehamsenes Skyld," svarede Gartneren og daskede ham i Hovedet, snart fra venstre, snart fra højre Side og af og til lige i Skallen.

Til sidst opgav Majoren Værret og flygtede bort fra Valpladsen, og paa denne Maade endte det andet Livtag. Majoren laa fire Dage til Sengs af Galdefeber eller hvad det nu var, og imens fik Gartneren, baade gjennem Forvalteren og andre Personer, udtrykkelig Befaling af Majoren til strax at forlade Gaarden. Men Blom svarede, at da Kontrakten mellem ham og Majoren var sluttet for fem Aar, saa var det hans bestemte Forsæt at blive i Majorens Tjeneste, til Tiden var udløben. Gaardens og Egnens Folk vidste ikke rigtig hvad de skulde tro om alt dette, men de fleste betragtede Gartneren med en vis Agtelse, i det alle vare enige i, at alt hvad han foretog til Drivhusets og Havens Istandsættelse baade vidnede om Dygtighed og Smag.

(Sluttes).

Russiske Tilstande.

Af Cand. juris P. Rasmussen.

Udbruddet af den russisk tyrkiske Krig har rettet hele Evropas Opmærksomhed paa Rusland, ligesom den nu alt i længere Tid har været rettet paa Tyrkiet. Enhver ved, at det uhyre russiske Rige indbefatter en Sjettedel af alt Land paa Jorden og tæller en Befolkning af 80 Millioner Sjæle, som staa under

I en russisk Bondehytte.

„Selvherskeren over alle Russeres" umaadelige Herredømme. Men uden for dette er Kundskaben til Forhold og Tilstande i det russiske Rige ikke stor. Rusland besidder utvivlsomt Betingelser, som i Fremtiden ville løfte det til en stor samfundsdannende Magt, men for Tiden befinder det sig paa et Standpunkt, der paa meget nær svarer til det, Danmark indtog for godt og vel 70 Aar siden. For tyve Aar siden vare endnu alle russiske Bønder, eller med andre Ord største Delen af fyrretyve Millioner, Herremændenes Slaver. Ved denne Tid gav Kejser Nikolaus dem som bekjendt fri. Men der skal mange Aar til, inden Frihedens Gave kan sætte Frugt, selv om man ogsaa i vor Jærnbanernes og Telegrafernes Tid skrider frem med større Hurtighed end i Slutningen af forrige Aarhundrede, og desuden ere de nedarvede Forhold i Rusland af en særegen konservativ Karakter.

Den talrigste Del af Befolkningen i det evropæiske Rusland er Bønder, som nu vel ere fri, men hvis Forhold derfor dog ere meget forskjellige fra vore Bønders. I Rusland hersker der endnu overalt Markfælleskab, ganske som hos os indtil Slutningen af forrige Aarhundrede. Jorderne ere altsaa ikke udskiftede til enkelte Brugere, men hver Landsbys Beboere dyrke Byens Jord under et og dele Udbyttet. Et saadant Fællesskab eller en Kommune kaldes paa russisk „Mir" og dannes af alle Byens Familiefædre. Alt hvad der vedrører Jordens Drift afgjøres af dette Familieraad, det bestemmer, hvilken Jord der skal tages under Ploven, og hvilken der skal ligge brak, det fordeler de forskjellige Markarbejder for hver Gaard i Byen, det tager Bestemmelse om, hvor vidt der skal indføres ny Forbedringer i Agerbruget, og det bestemmer endelig Fordelingen af Udbyttet. At

man under disse Omstændigheder ikke er meget tilbøjelig til at indføre Forbedringer i Agerbruget, men derimod holder stærkt paa det nedarvede, er indtysende, ligesom at der i Reglen heller ikke vil være nogen synderlig Spore for den enkeltes Foretagelsesaand. Landsbyens Skatter og Afgifter udredes ligeledes under et, men for dens punktlige Erlæggelse er „Mir" ikke ansvarlig; Ansvaret herfor paahviler „Starosten", det vil sige Byens ældste.

Denne gammeldags-faderlige Indretning af de offentlige Forhold gjør sig ogsaa gjældende i Familieforholdet. Alle Sønner, baade gifte og ugifte, leve i Formuefællesskab med Forældrene ved den samme huslige Arne; de bidrage saaledes alle til den hele fælles Families Underhold. Familiens Overhoved kaldes „Bolsjak", og alle Familiens Medlemmer se op til ham med den dybeste Ærbødighed. Han er i det smaa hvad „Czaren" er i det store, uindskrænket Hersker i alle Familiesager. Sædvanlig er det Bedstefaderen, som indtager denne ærværdige Stilling, thi det er væsentligst Alderen, som giver Adkomst dertil. Er Bedstefaderen død, bliver Faderen „Bolsjak", og naar denne dør, indtager den ældste Søn hans Plads, med mindre Moderen endnu lever, thi da tilkommer den hende. Naar Sønnerne gifte sig, føre de deres Hustruer ind i Fælliget, og disse staa da saa vel som deres Mænd under Bolsjakens Myndighed. Som Bolsjaken er, saaledes er hele Familien; hvis han er en ordentlig Mand, hersker der Orden overalt; men hvis han er skjødesløs og ligegyldig, træffer man de samme Fejl hos hele Familiens Medlemmer. Sønnekonerne have slet intet at sige, det er Svigermoderen, som regerer dem, og ikke sjældent læsser hun de haardeste Arbejder paa deres Skuldre. Selve Gaarden saa vel som dens Besætning, Indbo og Avl er Familiens Fælleseje. Intet Medlem af Familien kan derfor paa egen Haand kjøbe eller sælge noget, ikke en Gang Bolsjaken kan gjøre dette, med mindre de andre give deres Samtykke. Men derimod nyder han en ubegrænset Myndighed, og hans Ord ere derfor saa godt

Russiske Bønder.

Russiske Kuske.

Poper.

som en Befaling. Alt hvad der indkommer i rede Penge gaar til den fælles Kasse, som Bolsjoken staar for. Naar en af Sønnerne forlade det fædrene Hjem for at tage Tjeneste andensteds, betragtes det som en fat Regel, at han sender alt hvad han ikke nødvendigvis bruger til Føde, Bolig og andre uundværlige Ting, til Hjemmet, hvor det saa gaar ind i Fælliget, og hvis han tilfældigvis skulde have alt for store Fornødenheder, kan han gjøre sikker Regning paa at faa mange Bebrejdelser, naar han atter vender tilbage. Medens han er borte, blive rigtignok hans Kone og Børn hjemme, og man kan jo altsaa, om man vil, betragte de rede Penge, han sender hjem, som et Vederlag for disses Underhold.

Siden 1860 ere alle Bønder i det russiske Rige fri Mænd, men dette har endnu ikke forbedret deres Samfundstilstand synderlig. Under Livegenskabet vare de i høj Grad hengivne til Drik, og efter denne Tid ere de ikke i nogen mærkelig Grad blevne enten mere ædruelige eller sparsommelige; men Forandringen er jo ogsaa endnu saa ny, at man ikke har Lov til deraf at slutte, at det altid vil blive saaledes. Tværtimod vil der sikkert med Tiden indtræde bedre Tilstande. For øvrigt holde Russerne ikke af, at man sammenligner det tidligere Livegenskab med Slaveri. Men at de livegne i Virkeligheden ikke vare et Haar bedre stillede end Slaver, er det ikke vanskeligt at bevise. Den, der skulde falde paa at tvivle derom, behøver kun at tage et Exemplar af „Moskou Tidende" for 1801 i Haanden og gjennemlæse nogle Avertissementer deri, han vil da faa Troen i Hænde. Vi skulle her kun exempelvis anføre et Par saadanne Avertissementer.

„Til Salgs ere to Kuske, vel uddannede og smukke, samt to Piger, den ene atten, den anden femten Aar gammel, begge af et godt Ydre og dygtige i forskjellige Slags Haandarbejder. I samme Hus ere til Salgs to Frisører, den ene 21 Aar, kan læse, skrive, spille et Instrument og kan ogsaa bruges som Jæger;

den anden kan frisere baade Damer og Herrer. I samme Sted faas Pianoer og Orgler til Kjøbs."

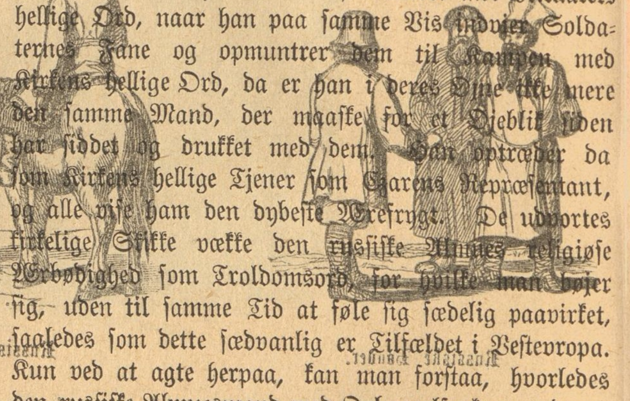
En anden Annonce lyder saaledes: "I dette Hus sælges en Kusk og en hollandsk Ko, som snart skal kælve."

Saadanne Bekjendtgjørelser ere talende nok og trænge ikke til Forklaring. Om man end i Danmark i Bornedskabets Tid byttede sin Kusk bort for en ægte Jagthund, saa eperterer man ham dog ikke offentlig til Salgs.

Uvidenheden og Overtroen iblandt Bønderne er stor, hvad der ikke er saa underligt, da der saa godt som slet ikke er Tale om nogen Folkeundervisning. Ja selv den højere Undervisning ved de lærde Skoler og Universiteterne lader meget tilbage at ønske. Man har hidtil begge Steder i en temmelig stor Maalestok været henvist til at udfylde Lærerpersonalet med Tyskere. Men disse have i de senere Aar forstaaet at gjøre sig saa grundig forhadte blandt Russerne, at man nu ikke mere vil have noget med dem at gjøre, men derimod har fæstet sin Opmærksomhed andensteds hen, saaledes navnlig paa Danmark, hvorfra man gjærne vil modtage unge videnskabelig sprogdannede Skolemænd, naar disse blot kunne tilegne sig det for os vanskelige russiske Sprog.

En overordenlig Indflydelse paa Ledelsen af Folkemasserne i Rusland har Gejstligheden. Som bekjendt er den russiske Kejser Kirkens Hoved, og Gejstligheden sondrer sig i to forskjellige Klasser: den højere Gejstlighed, der lever i ugift Stand (Cølibat), og den lavere eller Poperne, der have Lov til at gifte sig. Den højere Gejstlighed er et fast afsluttet Adelskab, som har udelukkende Adgang til Kirkens højeste Værdigheder som Biskopper eller Forstandere for Klostrene; den er en Munkestand, som lever i Velstand og ikke har meget Hjærte for de fattige Poper, der som Familiefædre, i de allerfleste Tilfælde med en talrig Børneflok, have stor Møje med at slaa sig igjennem Verden. Stillingen som Pope er paa en Maade arvelig, eller rettere, Poperne danne en Slags Kaste, thi det er næsten altid Tilfældet, at Popens Sønner blive Poper ligesom Faderen. De unge Popedøtre blive sædvanlig gifte med Poper.

Popesønnerne faa en temmelig tarvelig Opdragelse i et Seminarium, og saa snart de ere gamle nok, vælger Biskoppen en Kone til dem, vier dem og sender dem til den Landsby, hvor de skulle leve og virke som Præster. Deres sædelige Egenskaber staa sjælden synderlig højere end deres Omgivelsers, og det er derfor ikke noget usædvanligt Tilfælde, at en saadan Præst ved Søndagsgudstjenesten er saa fuld, at han knap kan staa paa Benene. Hvad der ofte i høj Grad forbitrer en saadan Præsts Liv er, at han er forpligtet til at tage sin Svigermoder i Huset og sørge for hende, naar hun er bleven Enke og Biskoppen sender hende til ham. Han maa vise hende den dybeste Ærbødighed, og hvis hun klager over hans Opførsel, maa han øjeblikkelig møde hos sine Foresatte og give en Forklaring, og det er da ikke sjældent, at det til Straf i flere Maaneder bliver forbudt ham at foretage nogensomhelst præstelig Gjerning. Menighederne udmærke sig just ikke ved Redebonhed ligeover for deres Præster, og et russisk Ordsprog siger: Præsten tager saavel fra den levende, som fra den døde. Da Præstesønnerne altid blive Præster, tiltager Præsternes Antal i en utrolig Grad, og mange vanke derfor hele deres Liv igjennem om som Tiggere, hvad der just ikke forøger deres Anseelse. Mange leve ogsaa som Snyltegjæster omkring paa Herregaardene og maa finde sig i alle Godsejernes Luner og Raaheder. Trods alt dette nyde Præsterne dog en vis Anseelse hos Bønderne, og det er egentlig Overtroen som omgiver dem med Hellighedens Skin. Hverken i sædelig Henseende eller med Hensyn til deres Stilling i Samfundet staa de over Bønderne, med hvem de daglig færdes som Ligemænd, men naar Præsten samler Bønderne til Bøn, naar han lyser Velsignelse over dem, naar han udtaler sin Dadel med Ritualets hellige Ord, naar han paa samme Vis indvier Soldaternes Fane og opmuntrer dem til Kampen med Kirkens hellige Ord, da er han i deres Øjne ikke mere den samme Mand, der maaske for et Øjeblik siden har siddet og drukket med dem. Han optræder da som Kirkens hellige Tjener som Czarens Repræsentant, og alle vise ham den dybeste Ærefrygt. De udvortes kirkelige Skikke vække den russiske Almues religiøse Ærbødighed som Troldomsord, for hvilke man bøjer sig, uden til samme Tid at føle sig sædelig paavirket, saaledes som dette sædvanlig er Tilfældet i Vesteuropa.

Kun ved at agte herpaa, kan man forstaa, hvorledes den russiske Almuesmand med Opbyggelse kan modtage Velsignelse af en beruset Præst. Her som i næsten alle Forhold er det Ærbødigheden for det Tilvante, der behersker Russerne.

Hos Russerne ytrer der sig en stærk Trang til at se sig om i Verden. Det er ovenfor berørt, at en Bonde, der ikke er Bolsjak, hyppig i længere Tid rejser bort fra Hjemmet for at tage Tjeneste hos andre. Ofte gaar Rejsen meget langt, og træffe flere rejsende sammen, slutte de sig sammen til et Selskab, der gjør Turen i Fællesskab. De vælge da en iblandt dem til Fører, som baade er Kassemester og har en afgjørende Stemme ved alle Lejligheder, og naar nye Rejsefæller slutte sig til eller indtage Pladsen i Steden for dem, der have naaet deres Rejses Maal, underkaste de sig villig den Ordning, der er truffen før deres Ankomst. Paa samme Maade bære Kjøbstadsbeboerne sig ad, naar de foretage deres Handelsrejser

til de store Markeder. Det er atter her den medfødte Trang til at se op til en Styrer, der ubevidst gjør sig gjældende.

Med disse Kjendsgjerninger for Øje forstaar man, hvorledes dette ejendommelige Folk igjennem hele sin Karakter og alle sine Samfundsforhold paa det nøjeste er sammenvoxet med Czarens uindskrænkede Eneherredømme. Den russiske Folkedigtning med sine tungsindige Melodier bekræfte i Ord og Toner denne Hengivelse under Respekt for det Tilvantes Magt. Religionen, Kejseren og Fædrelandet udgjøre for Russeren en eneste uadskillelig Enhed, og denne folkelige Opfattelse forklarer den Jubel og Begejstring, hvormed Rusland har besvaret sin Kejsers Krigserklæring, og hvormed de russiske Hærskarer for Øjeblikket drage i Kampen paa deres Kejsers Bud til den hellige Krig mod Tyrkerne, hvis Formaal er at værne deres Troesfællers Arne.

Povl Gerhard.

(Frit efter Schmidt von Lübeck.)

Kurfyrsten sender sit Edikt
mod Luthers frie Lære.
Povl Gerhard kjender større Pligt,
og saadan skal det være.
„Hvad kan os komme til for Sorg,
vor Gud han er saa fast en Borg.“
Saa taler han med Ære.

Til Fyrsten flux han stævnes ind,
hvor Harmen staar i Flamme:
„Tror I, at eders stride Sind
gjør mine Ord til Skamme?
Hvis ej I lystrer Landets Lov,
saa har vi eder ej behov,
saa rejs kun med det samme.“

Den Sanger mild med graanet Haar
gjenmæler saa: „Med Føje
for Fyrstens Ord og Lovens Kaar
jeg maa mit Hoved bøje;
men, Herre, over alle Bud
staar Hjærtets Lov, thi den skrev Gud,
hvad jeg saa end maa døje.“

Han bukker, og med faste Trin
han gaar fra Slottets Sale
sin Hustru kjær med roligt Sind
han melder Fyrstens Tale. —
„Stands Taaren, det har ingen Nød;
den Haand, som giver Fuglen Brød,
kan ogsaa os husvale.“

„Guds Vilje ske. I Jesu Navn!“
gjensvaret ham den blide.
Sit mindste Barn hun ta'er i Favn;
det andet ved sin Side.
Saa tager han sin Bibel ned,
og trøstig vandre de afsted
i Verden ud saa vide. —

Det er i Kvæld et gjæstfrit Tag
sig hvælver om de trætte;
men ak, hvor skal vel næste Dag
de deres Hunger mætte?
Paa Bænken i den dunkle Vraa
der blunde Favn i Favn de smaa,
saa trygt og hjærtelette.

Povl Gerhard træder stille ud
bag Havens grønne Ranker
at være ene med sin Gud
og sine dybe Tanker; —
da brister Moderhjærtets Mod,
da vælder Taarens bitre Flod,
og angstfuldt Hjærtet banker.

De kjære to, hun stirrer paa,
hvor blidelig de drømme!
„O Gud, min Gud, skal disse smaa
alt Nødens Bæger tømme?“
Men atter aabnes Døren tyst,
og der staar han igjen. — Med Trøst
hans Ord fra Læben strømme.

„Befal du dine Veje
og al din Hjærtesorg
til hans trofaste Pleje,
som bor i Himlens Borg.
Han, som kan Stormen binde
og lede Bølgen blaa,
han kan og Vejen finde,
hvorpaa din Fod kan gaa.“

Den hele Salme rig og fuld,
nys født i Havens Skygge,
sig sænker mildt som Solens Guld
med Troens stille Lykke.
Hans Blik er klart, hans Røst er varm,
da synker tyst hun i hans Arm:
„Paa Herren vil vi bygge.“

„Er Nøden stor, er Hjælpen nær“,
det er troværdig Tale.
Og saadan gik det ogsaa her,
thi under Husets Svale
alt holdt et Bud fra Saksenland
og bad for Hertug Kristian
Hr. Povl at faa i Tale.

„Hi være dig, du ædle Skjald,"
— saa mæler han med Liste —
„din Ros er hørt i Fyrstens Hal
og Nøden, du maa friste.
Kom hid — saa er min Herres Ord —
og jeg vil give ti Fold stor
dig hvad du maatte miste."

„Følg med, du Sandheds Ridder god,
du Stridsmand til Guds Ære;
forkynd for os med frejdigt Mod
den rene Sandheds Lære.
Her venter dig en Menighed,
her vente Venner, Hjem og Fred
paa dig og dine kjære."

Vilhelm Gregersen

Smaating.

Geografisk Gaade: Forbogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, og Endebogstaverne læste opad, danne henholdsvis Navnene paa en dansk Konge og hans Dronning: en Biflod til Volga, — en Fjord paa Jyllands Vestkyst, — en By i Würtemberg, — en By i Frankrig.

J. M. J.

Opløsninger fra Nr. 37:

paa den historisk-geografiske Opgave:

S a h a r **a**
A r c h a n g e **l**
M i s s i s s i p p **i**
S e t u v a **l**
O d e s s **a**
N æ s t v e **d**

paa den firkantede Rød:

F A A R
A N N O
A N N A
R O A R

paa Gaaden: Top — Pot

Brevvexling.

S. J. For svært for Læserne.

C. M. i V. — R. — Halmsm. — A. Knudsen. — J. Cs. — G. R. — m - s - y. — T. T. — M. J. R. Clausen: Noget vil blive benyttet.

J - s: Kan maaske faa Brug for det.

Poul Poulsen. — Intet: Kan ikke benyttes.

Næste Kvartal vil begynde med en ny Fortælling af C. A. Thyregod.

Tillægsbilledet for indeværende Fjerdingaar: Søslaget i Kjøgebugt, medfølger Nr. 40, der udkommer den 1ste Juli, 200 Aarsdagen for denne Begivenhed.

Til Husvennens Læsere.

Da hver Aargang af Husvennen danner et samlet Hele med Titelblad og Indholdsfortegnelse, der indbundet vil udgjøre en fornøjelig Familiebog, som i mange Aar vil kunne være til Gavn og Glæde for unge og gamle, saa vil det være imod Læsernes Interesse at afsige Bladet i Sommermaanederne, fordi Tiden til Læsning er mindre. Da det i endnu højere Grad er imod „Husvennens" Interesse at Landboerne falde fra om Sommeren, hvilket gjør et meget føleligt Skaar i Udgiverens Bestræbelse for at udstyre Bladet rigtig godt, saa bedes alle de Læsere som holde af Husvennen om venligst at forny Bestillingen ogsaa paa Sommerkvartalet.

Endskjønt Husvennen har vundet en meget stor Udbredelse, saa hænder det dog ikke sjældent at Udg. modtager Breve fra Folk som ikke har kjendt Bladet, men tilfældigt har faaet det at se, og som synes saa godt om det, at de fremtidig ville holde det. Jeg anser det derfor ikke for overflødigt at bede enhver Læser, der synes om Bladet, om venligst at virke lidt til at Husvennen bliver mere og mere kjendt ved at anbefale den til Slægt og Kjendinge som et i Sandhed godt Folkeblad, med et rent og sædeligt, underholdende og belærende Indhold, der snart i hver Familie vil gjøre Bladet til en sand Husven.

Hvert Numer afsendes bestemt fra Kjøbenhavn til Postabonnenterne med Aftentoget om Torsdagen og vil saaledes være alle Holderne omtrent i hele Landet i Hænde om Søndagen, saa at det overalt vil kunne afgive en velkommen Søndagslæsning.

Med næste Nr. sluttes dette Binds tredje Fjerdingaar og Bestilling paa Bladet for næste Fjerdingaar bedes, for Postens Vedkommende indsendt snarest muligt for at undgaa den Standsning i Forsendelsen som indtræder naar Bladet først betales de sidste Dage i Maaneden.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen

Udgivet af N. C. Rom.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 39. Søndagen d. 24. Juni. 1877.

Søljen.

(Et Rejseæventyr af Jens Skytte.)

Uden for et norsk Skydsskifte holder paa en Graadag først i Juli en forspændt Karriol. I Agestolen sidder en noget trivelig Mand med livlige Øjne og breder sig vel tilfreds, smaaknalder med Pisken, fløjter og nynner stiftevis og henkaster nu og da nogle Ord til en yngre mørkladen, høj og smuk Mand, der vandrer utaalmodig frem og tilbage paa Vejen.

„Det var da en utaalelig lang Tid, det varer med at hente den Skydshest," brummer han fortrædelig; i det han standser ud for Vognen og ser paa sit Ur.

„Taalmodighed, Taalmodighed, kjæreste Ven og Fætter. Naar dine Smerter ophøre, vil du ganske bestemt føle Lindring," trøster hin leende.

„Taalmodighed, ha! Ja, deraf skal man i Sandhed have en forsvarlig Posefuld, naar man gjæster „Kæmpers Fødeland", men min er for længst udtømt, jeg er baade led og kjed — aa, sid nu ikke der og le, det er virkelig mit fulde Alvor — jeg er til Bunds kjed af at rejse her, lad os vende Næsen hjem efter, jo før jo heller, strax! Dag ud og Dag ind ser og oplever vi kun det samme og det samme i den mest trættende Ensformighed — nej, vist lyver jeg ikke. — I Dalene steges man op af Solhede, paa Fjældene er man udsat for enten at ase sig ihjel eller fryse ihjel." „Alt efter Behag, Valget er frit," indskyder Fætteren. „Du ser, der er Afvexling."

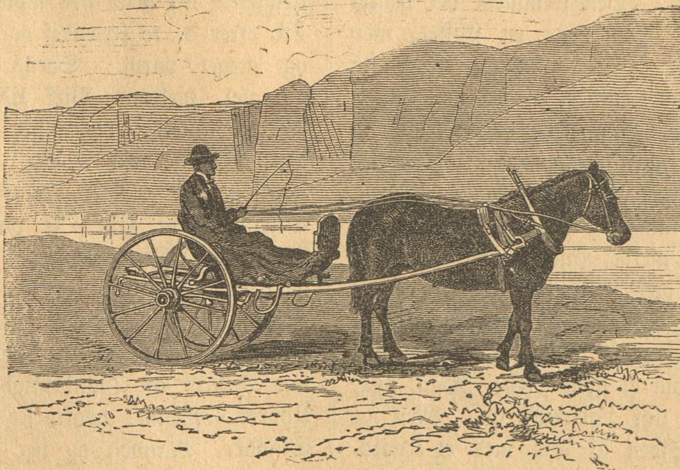
„Ja men jeg har ikke Hang til Selvmord. Hvert andet Øjeblik er man end videre udsat for at falde i Kløerne og lagt paa Pinebænk af en vims snakkelysten Tysker eller ærgres og besværes af engelske Idrætsmænd, spraglede som lybske Pølser, den ene uglet naragtigere ud end den anden."

„Atter Afvexling. For Resten vedkommer de jo ikke Landet."

„Vi træffer dem dog her, og vi sporer ogsaa alt for tydelig, hvor de Fugle har strøget over: Spekulation, Vindesyge, Optrækkeri, det finder man der, det faar ens Pengepung at føle, men den lovpriste Gjæstfrihed og ligefremme Djærvhed finder man saare lidt tilbage af. — Og saa Sætrene, de idylliske Sætre! Tak: sorte, tilrøgede, uhyggelige Rønner."

„Dem har de slemme spraglede Engelskmænd vel ogsaa fordærvet?"

„Sjælden møder man der en net og tækkelig Pige, aldrig en af disse granvoxne guldhaarfagre Jenter, som lokker Kvæget hjem med Sang, naar „Solen gaar bag Aasen ned," og som kan blæse saa lifligt paa Lur, at Gutterne faar Hjærteklage nede i Dalene. Derimod har man temmelig let ved at finde Sæteren besat af en gammel tandløs

Norsk Kariol.

Kælling, hun blæser saamænd ikke paa Lur, men hun blæser eller ryger Tobak paa Kraft. Men maaske din livlige Indbildningskraft kan omdanne saadan et rynket gammelt Væsen til en blomstrende Ungmø og Snaddepiben til en Lur, min mægter det ikke. Nej, det var denne Gang, Fætter Jørgen, du fik mig narret med herop at beundre dette s t e n r i g e Land og dets Herligheder, prøv om det gjentager sig." Jørgen havde hørt paa ham med foldede Hænder, hældet Hoved og et lunt Smil. Nu kastede han sig tilbage i Sædet og sagde med en hjærtelig Latter: „Aa, ja! Du er en fortræffelig, en elskværdig Fyr, Svend Lynæs, men du har den værre Stær, graa, mørkegraa, sort Stær, en fæl Sygdom for et Menneske paa 25 Aar. Se frisk op, Hædersbro'er! Verden er Pinedød ikke saa ful endda! For Resten glæder det mig, du har faaet dit Mæle igjen; for en Rejsefælle, der i hele otte Dage kun siger naa, saa, ja, maaske og lignende, er ikke noget videre underholdende Selskab, maa du dog tro. Hvor vil du nu hen?"

„Bare ind og skjælde Manden ud."

„Til en behagelig Afvexling skulde du lægge til. Nej hør, lad være at rutte med din Veltalenhed; Manden kunde gjærne blive saa rørt og taknemmelig over en saadan Indtægt, at han gav dig Næsen til tredje Ben. Nej, lad heller dit Lys skinne her ude, tag et Billede af mig i disse storladne Omgivelser; jeg, Jørgen Lynæs, med mine sjælfulde, mandig skjønne Ansigtstræk, troner som Karriolens Pryd i Forgrunden, i Baggrunden staar de høje Fjælde. — Hvad er nu det? Det er saagu raske og glade Pigebørn! Hør hvor de ler."

Hen for Døren ruller en Karriol med to unge Piger, da dæmper deres Munterhed ved Synet af de to fremmede. „Kan jeg faa Skyds?" spørger en af dem, en rank, lys Skikkelse, som staar bag paa Karriolen, holdende i Agestolens Rygstød. Ordene ere rettede til Manden, der træder ud paa Stentrappen. Han ryster paa Hovedet. „Den fremmede der venter efter min sidste Hest." Hun gjør en skuffet, men meget klædelig Bevægelse. Svend Lynæs løfter sin gule Straahat, træder lidt nærmere og vil med Glæde overlade hende Skydsen. Hun fæster et Ojeblik to klare Ojne paa ham, tier, men siger endelig: „Hjærtelig Tak skal De have," og stiger rask og frit ned af Vognen. Da kommer i det samme en Gut med vippende, stribet Tophue pilende og melder Husbonden, at Skydshesten har „tullet" sig væk i Fjældet, er ikke til at finde. Pigerne se paa hinanden, se paa Svend og briste i Latter; han maa le med, og henne fra Fætterens Vogn lyder som et dybt Ekko: „Haa, haa, haa!" Dette vækker et nyt Latterudbrud. Men nu braser Jørgen op ved Siden af dem med et Knald. „Værsgod, Frøken! denne her triller sig Pinedød ikke væk for Dem." Nej, nej, det vil hun ikke, det var at misbruge — —. „Nej, saamænd om det er. Den er Dem hjærtelig vel undt." — „De gjør endog en Velgjerning," indfalder Svend leende; „min Ven og jeg kan ingen Vegne komme med en Karriol." Tilbudet modtoges endelig, Rejsesagerne flyttes over, hun stiger op og fortæller derunder, at hun har haft Uheld borte paa Vejen, hendes Skydshest havde i fuld Fart snublet midt paa en Bakke, hun var bleven kastet ud af Vognen, denne var gaaet i Stykker, og Hesten havde stødt sig saa slemt, stakkels Dyr, at Gutten maatte vende tilbage med den. „Jeg slap med nogle Smaaskrammer," slutter hun leende. — „Baade Deres Held og Uheld glæder os," ytrer Jørgen galant. — En let Hovedbøjning og et yndigt Smil! — Alt er nu ordnet. — „Farvel, Farvel! god Rejse!" ønske Pigerne. — „Farvel, Farvel! lykkelig Rejse!" ønskes dem igjen, Karriolerne rulle bort, en sort Hat og en lys Hat løftes højt i Vejret. Jørgen sætter sin Hat paa Hovedet, sine Næver i Siderne og stritter ud paa sine korte Ben. „Jo jo! endnu er der dog Riddere her i Verden!" Hans Ven tier. Men nede hvor Vejen bøjer ind i den mørke Granskov, drejer et Hoved til Siden, et kort Kast kun, strax løftes en lys Straahat, en sort Filthat kommer for silde. — „Det var dog en forunderlig dejlig klangfuld Røst," siger den lyse Hats Ejermand dæmpet, stirrende hen for sig. — „Som Musik ja, som en Klarinet! Hvilken af dem mener du ellers? Den siddende eller hende — hende — den ranke, lyse — Valkyrie? — der er Ordet!" Han skotter op til sin Ven med et skjælmsk Sideblik. — „Aa!"

Kort efter vandre de hen ad Vejen, hver med et Sælskindstornister paa Ryggen.

Hardangers Natursprog er, som der smukt og træffende er sagt, „Majestæt og Yndighed i en inderlig Forening." I denne Egn af Norge, ved den skridende Bræ, der fra Folgefondens uhyre Ismark kiler og bryder sig ned gjennem Buardalen, væltende og ødelæggende alt hvad den møder, træffe vi en tre Ugers Tid efter de to Frænder og Venner. Dagen er solklar og meget varm. Svend ligger i Skyggen af en gammel, hældende Birk lidt borte fra Broen og ser paa Sollysets Brydninger paa Isvæggen. Jørgen, den trivelige lille Mand, med Hatten i Nakken og Frakken paa Armen, kommer arbejdende sig op ad Stien. Han faar Øje paa Vennen og raaber op: „Naa, der existerer du oppe, Hædersbro'er! Har du ikke hørt, hvordan jeg stod og galede efter dig nede ved Elven, saa det rungede i gamle Norges gamle Fjælde! Han er Pinedød bleven bjærgtagen eller har faaet et nyt Anfald af Dumdristighed og saa bleven slugt af Uhyret derhenne, tænkte jeg. Vi fik os ellers en lun Sladder, Manden og jeg, behageligere end Drikken, han rakte mig, brrru! bare der ikke sker Revolution i mit Indre. Aa, py — y! sikken velsignet Varme."

Han kaster sig ned i Græsset. „Naa, hvad for Idrætter har du saa øvet imens?" — „Set mig om; det er virkelig en højst forunderlig Natur." — „Naa, naa, se, se! det glæder mig." — „Saa har jeg gjort et Fund." — „Fu — und! dog vel aldrig en Køkkenmødding?" — „Nej et Sølvspænde, en Sølje, der under Birken." — „Ej ej, se se! kjøn Ting, gammelt Arbejde, smuk ligefrem. Den har nok ligget der længe, siden den er saa irret. Hej, et Bogstav, et I, det kan jo sige Ingeb.... Alle Aser og milde Vaner! Nu lysner det. Nu har du igjen vandret i Drømmenes Riger og Lande. „I", siger den ranke, lyse, siger Valkyrien, siger Ingrid Bratsberg, Navnet i Skydsbogen. Hvem har saa den livligste Indbildningskraft! Nej, Fætter, Reb i Sejlene. Alt kan ske, har en saare forstandig og paalidelig Mand sagt til mig, men dette her — —."

„Du gjør et Piskesmæld til et Tordenstrald, Jørgen," svarer Svend alvorlig, i det han rejser sig; „men det jeg tror er, at hun og jeg maa og vil mødes igjen; det maa jeg naa, før forlader jeg ikke Landet." — „Tak, Skæbne!" Nede i Odda faar Jørgen noget uventet at vide, at for en tre fire Aar tilbage havde et Rejseselskab der savnet og søgt længe efter en Sølje; de vare nok fra Kristianiaegnen, men deres Navn huskedes ikke.

Fjælddal i Norge.

Ved Mjosstrand i Tjelemarken ligger en enlig Gaard. En Avgustaften med Blæst, tæt Mørke og Støvregn nødes en lille Baad med vore to rejsende til at lægge til Land her. De stige op til Gaarden og dundre paa Døren. „Vaagn op, du gamle Bamsejæger, og lad os komme i Ly i dit Pavlun," raaber Jørgen. Først da Færgekarlen gjennem Vinduet har givet den brummende Jægersmand alle ønskelige Oplysninger aabnes den øverste Halvdør. Den gamle har baade en Bænk i Stuen og Høet i Laden at byde dem til Natteleje; de vælge det sidste. Næste Morgen har Svend et ret morsomt Arbejde med at faa sin knurrende Fætter dragen op af Søvnen i Høet; han mumler og gnaver noget over visse Folks halvgale Lyst efter at læse Navne i Skydsbøger, men snart er han atter kvik og munter. De træde ind i Stuen, en rigtig gammelnorsk Bondestue. Bordet er allerede dækket med en Bøtte Smør og en høj Stabel Fladbrød, og Renjægeren, en rask og kraftig gammel Mand, ligger knælende ved Arnen, i Færd med at brænde Kaffebønner i en lille Jærnkasse. Den øvrige Husstand er til Sæters. I Samtale med ham sidder en ung norsk Student, som hilser de indtrædende og betragter dem opmærksomt, især Svend, som paa sin Side drager forundret mod ham og søger at indlede en Samtale, men den unge Nordmand er tilbageholdende. Bedre Lykke i saa Henseende har den livlige Jørgen, der slaar sig ned ved Kaffebrænderen. Ogsaa denne er tilknappet, ja svær forsigtig, men Jørgen har meget store Evner til at overvinde det Slags Hindringer, han hjælper Gamlingen op paa hans Kjæphest, Jagten, og nu er han paa Glid, nu gaar det afsted gjennem Skov og over Fjældmark, thi han har faret vide om Land i sine Dage, den gamle Renskytte. De gjøre en Gang et lille Pust i Hardanger. Jørgen drejer sig om til Vennen. „Du, vis den gamle Søljen, du fandt ved Buarbroen." Det sker. Da træder Studenten rask til. „Faar jeg se den Søljen?" Den rækkes ham. „Det er den, det er min Søsters, det er Farmors Sølje!" udbryder han glad, i det han stormer ud. — „Al Landsens! — Hvem er han, gamle?" Renskytten faar ikke svaret, thi henne ved Vinduet lyder et dæmpet jublende Udraab, Spørgeren farer derhen, borer sig op ved Siden af Vennen og ser ud. Neden for Staburtrappen staar en ung smuk Pige i ivrig Samtale med Studenten. „Valky —! ja, Pin' —!" Han tumler ned af Bænken, om af Overraskelse eller af Svends Stød, er ikke godt at sige. Faste, lette Fodtrin nærmer sig Døren, en Kjole rasler i Forstuen, den unge Pige gaar Svend i Møde med straalende Øjne og fremrakt Haand. „Og det er Dem, der har fundet min Sølje!" siger hun.

Gladere Mennesker har den gamle Bondestue næppe nogen Sinde rummet. Jørgen, den trivelige

lille Mand, er helt overgiven; han drejer sig om paa Gulvet med et Stykke Fladbrød i den ene Haand og en Skaal Kaffe i den anden, spiser, snakker, ler, nynner og danser. Og den gamle Renskytte! Han har faaet stukket Huen over paa det ene Øre og stamper livlig omkring med et lunt, fornøjet Smil; men danse Vals med Jørgen sætter han sig dog stritende imod, uagtet denne kalder ham den elskværdigste af al Verdens Bamsejægere.

Saa omsider brydes der op. De to Søskende, der ere paa Hjemvejen fra en længere Udflugt, have ikke svært ved at overtale de to Venner til at gjæste en norsk Præstegaard i nogen Tid. Den gamle og den unge Normand gaa ned at gjøre Baaden klar; de andre følge efter. Solen staar klart over et fjærnt højt Fjæld. Aase, Fjældsider og Skove ere klædte i Lys, Søens Smaabølger og Regndraaberne paa Græs og Stene knitre og glimre, en frisk Vind vifter ned fra Fjældene. Ingrid standser. „Naa, hvad synes du saa om gamle Norge?"

„Det er et herligt, et prægtigt Land!" svarer Svend varmt.

Oppe ved Døren lidt bag dem staar Jørgen og spænder sit Tornister. Han nynner:

„Der brænder en Ild, der brænder en Ild,
den brænder i tusende Flammer!" — Jeg stakkels lille Menneske kommer nok til at rejse ene herfra!"

En Skildring fra Afrika.

Ved E. T.

Uagtet Afrika som bekjendt hører til den gamle Verden, altsaa til den Del af Verden, som man længst har kjendt, var Kjendskabet til denne Verdensdel indtil for kort Tid siden kun meget ringe. Man kjendte saa at sige kun Kyststrækningerne, medens den øvrige og største Del af denne Verdensdel næsten var aldeles ukjendt. Med dette ufuldkomne Kjendskab slog man sig lang Tid til Ro og glemte saa at sige den gamle Verden for den ny. I den senere Tid har man omsider taget fat paa at indhente det forsømte i denne Retning, og den ene Opdagelsesrejse i Afrika afløser nu den anden. Vel er der ogsaa tidligere af og til bleven gjort forskjellige Forsøg paa at lære denne Verdensdel bedre at kjende, men der frembød sig saa mange Vanskeligheder, at Forsøgene sjælden bragte noget stort Udbytte. Vanskelighederne ere vel de samme i vore Dage, men man har nu langt flere og bedre Midler til at kunne overvinde dem med. Der er foretaget ikke faa Opdagelsesrejser gjennem de hidtil ukjendte Egne i Afrika, og disse have paa en forholdsvis kort Tid bragt et meget vigtigt Udbytte. En af de Mænd, der have gjort sig fortjent i denne Retning, er Amerikaneren du Chaillu.

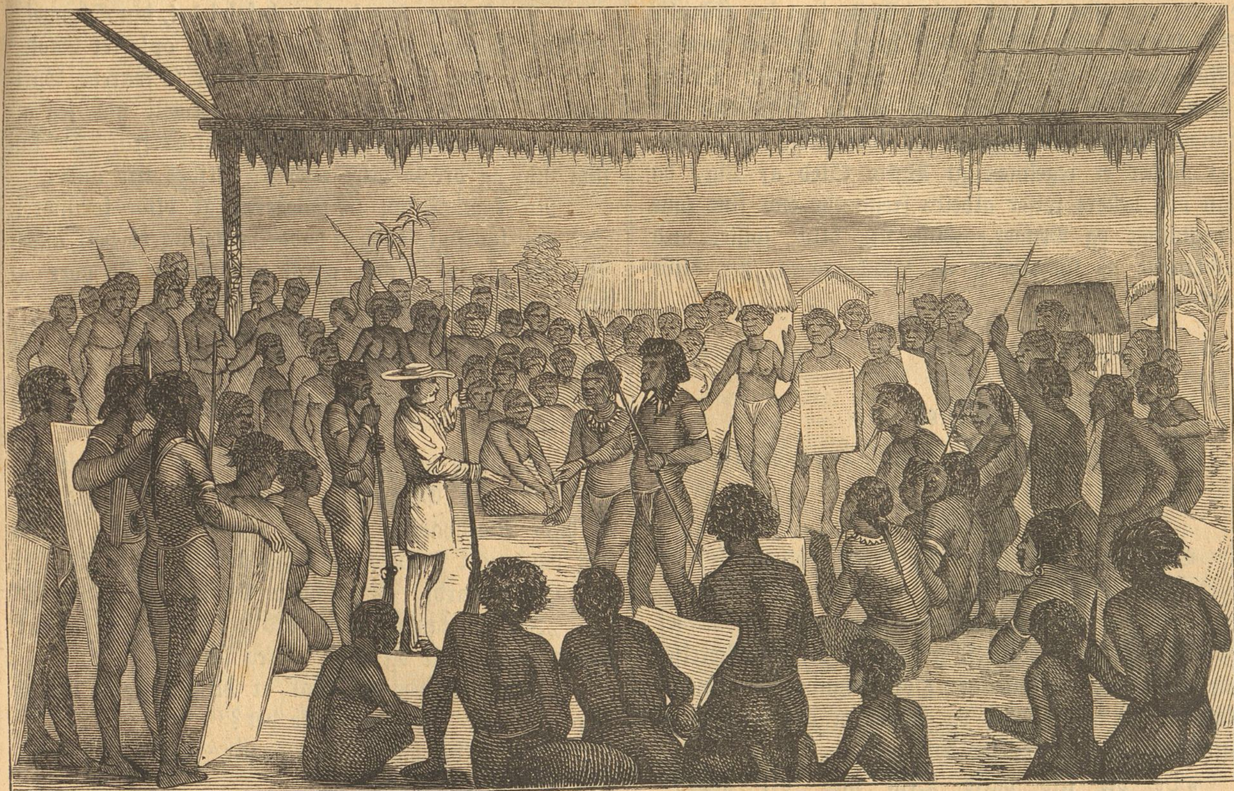
Han levede først i fire Aar som Kjøbmand i Afrika og begyndte 1856 paa sine Rejser i denne Verdensdel. Han opnaaede derved den store Fordel fremfor saa mange andre Mænd, der have gjort lignende Rejser i denne Verdensdel, at han baade var vant til Vejrlaget og havde sat sig godt ind i ikke faa af de indfødte Stammers Sprog og Skikke, hvilket var ham til megen Nytte paa hans Rejser. Han rejste bestandig til Fods og uden at være ledsaget af noget andet hvidt Menneske. Paa denne Maade rejste han over 200 Mile og ofte gjennem Egne, der vare aldeles ukjendte. Paa disse Rejser skød han efter sit eget Sigende mere end 2000 Fugle og 1000 forskjellige Pattedyr; af Fugle opdagede han mere end 60 og af firføddede Dyr 20 Arter, der hidtil enten vare aldeles ukjendte eller kun lidet kjendte. Alle Fuglene udstoppede han og førte hjem med sig, det samme var ogsaa Tilfældet med 200 forskjellige firføddede Dyr, og af disse førte han desuden mere end 80 Skeletter tilbage med sig. Han var en skarp Iagttager af Naturen og udgav efter sin Hjemkomst en Skildring af sine Rejser, der er rig paa interessante Træk af Dyrelivet og de forskjellige vilde Stammers Liv og Skikke. Af denne Rejseskildring ville vi her kun omtale hans Besøg hos Stammen „Fan", i det vi lade ham selv skildre sit Ophold hos dette Folk.

„Hinsides Sjerra del Crystal bor det mærkelige Folk „Fan". Jeg ledsagedes hertil af en Høvding fra en nærboende Stamme. Midt i Skoven traf jeg sammen med en Fan-Kriger og hans to Koner. De havde aldrig før set et hvidt Menneske og bleve derfor yderst forskrækkede ved Synet af mig, som de holdt for en Aand. Det lykkedes mig at stille deres Skræk, og de førte mig strax til den nærmeste Landsby, hvor jeg snart kom til den Overbevisning, at denne Stamme maatte være Menneskeædere ligesom flere andre Stammer, som jeg tidligere var stødt sammen med. Ved min Indtrædelse i Landsbyen mødte jeg nemlig en Kvinde, der bar et Ben af en Mand. Foran Hytterne laa der hist og her Knokler af Mennesker, og i det store Forsamlingshus i Landsbyen blev just ved min Indtrædelse Kjødet af et Menneske uddelt til Indvaanerne. Hovedet blev lagt til Side til Kongen, som har Ret til alle Hoveder.

Stammen „Fan" er det mærkeligste Folk, som jeg har truffet i Afrika. De have ikke saa mørk en Hud som de andre Negere, og ere af en kraftig og slank Vært. De gaa næsten aldeles nøgne, i det de kun have et lille Dyreskind eller et Stykke Basttøj fæstet om Lænderne. Fortænderne files spidse og farves sorte. Det uldagtige Haar flettes i stive Piske, der pyntes med Glasperler. Hver Mand bærer en

stor Kniv hængende over Skuldren, paa den venstre Arm et Skjold af Elefantens Hud, der først er bleven tørret og hærdet i Røg, og i den højre Haand et Spyd. Kvinderne, som ere meget stygge, file ligeledes Fortænderne og indsmøre deres hele Legeme med en rød Farve.

Mit uventede Komme vakte megen Forundring i Landsbyen; man forbavsedes især over mit Haar og min Hudfarve. Indvaanerne vare ikke i Stand til at forklare sig, af hvilken Grund mine Hænder vare hvide, og mine Fødder derimod sorte, thi de holdt nemlig mine Støvler for en Del af Kroppen. Strax efter mit Komme blev jeg ført til Kongen, som var en meget styg Mand. Hans Krop var malet rød og aldeles nøgen paa et lille Skjørt af Basttøj nær, som han havde om Livet; Ansigtet, Brystet og Ryggen vare stærkt tatoverede. Haaret var samlet i to lange og stive Fletninger, pyntede med Messingringe og Glasperler. Skjægget var ligeledes samlet i flere Fletninger, der stode stift ud fra Ansigtet. Hans fornemste Hustru, en meget hæslig Kvinde, stod ved Siden af ham og var ligeledes malet rød og tatoveret. Kongen modtog mig i et Slags aaben Forsamlingssal i Overværelse af en Mængde Høvdinge og andre Krigere, der strømmede til fra alle Kanter. (Medfølgende Billede fremstiller denne Modtagelse hos Kongen).

Du Chaillu hos Fan-Kongen.

Hans Majestæt modtog mig meget naadig og underholdt sig en Tid med mig, ved Hjælp af den Høvding, der ledsagede mig og gjorde Tjeneste som Tolk. Da Modtagelsen var forbi, blev jeg vist hen til en Hytte, som Kongen overlod mig til Bolig under mit Ophold hos hans Folk. Landbyen var nylig bleven anlagt og dannede en meget lang Gade. Hver Hytte var omtrent 5 Fod lang, 6 Fod bred og saa høj som en Mand. De vare alle gjorte af Barken af Træerne og tækkede med Maatter. I hver Hytte findes flere Stænger, paa hvilke der hænger Menneskekjød for at røges.

Den næste Dag kom Kongen til mig, ledsaget af et meget stort Følge og iført alle sine Krigssmykker. Han havde et stort Skjold af Elefanthud, tre Spyd og en lille Pung med forgiftede Pile samt en Mængde røde Fuglefjer paa Hovedet. Følget var væbnet med Knive, Buer, Stridskøller eller Øxer. Efter Skik og Brug overrakte jeg ham en Gave af Glasperler, Spejle, File og et Par Bøsser, der bleve modtagne med megen Glæde.

Jeg har aldrig set mere kraftig byggede Negere i Afrika end disse Folk, der strømmede til fra alle Kanter, thi Rygtet om mit Komme var hurtig naaet til de nærmeste Landsbyer. Alle skulde se det forunderlige hvide Menneske, og der havde snart samlet

sig flere hundrede Krigere og Kvinder. Nogle spillede paa en Træharmonika, medens andre sloge paa en meget simpel Tromme, der dannes af en udhulet Blok, over hvilken der spændes et Skind. Den Musik, som frembragtes af disse Instrumenter, var naturligvis alt andet end behagelig.

For at vise sig erkjendtlig for de modtagne Gaver, indbød Kongen mig til at deltage i en stor Elefantjagt, som blev holdt den samme Dag, og paa hvilken der blev dræbt fire Elefanter. En af Jægerne blev dræbt paa Jagten af en Elefant, og man solgte strax hans Lig, som derpaa blev spist.

Jeg fik snart nok af mit Ophold hos dette Folk og forlod det derfor atter snarest muligt, thi Menneskeæderiet var aldrig traadt mig i Møde i en saa afskyelig Skikkelse som her. Dette Folk lægger ikke det mindste Skjul herpaa og finder det aldeles i sin Orden. Ligene ere en almindelig og vigtig Gjenstand for Handel mellem Indbyggerne af forskjellige Landsbyer. Der finder et regelmæssigt Bytte Sted af Lig, da man dog hellere spiser aldeles fremmede end sine egne Slægtninge og Venner. Alle Lig blive spiste, med Undtagelse af Kongernes og Høvdingenes, der blive begravne.

Pistolen.

Efter det svenske, ved Emanuel Henningsen.

(Sluttet).

En Dag, kort efter Majorens Helbredelse, fik Gartneren Befaling til strax at komme op til Majoren. Han adlød og fandt denne, som han ikke havde set siden Optrinet ved Skuret, siddende i et lille Værelse, som laa ved Siden af Hovedbygningens Entrè. Majoren saa noget bleg og medtagen ud, men hans Aasyn var ikke blidere for det.

„De vil ikke pakke Dem med det gode?" begyndte han.

„Nej, ikke en Gang med det onde," svarede Gartneren.

Majoren, der sad ved et Bord, tog et Papir frem af en Skuffe og bredte det ud paa Bordet.

„Det er Kontrakten, som min Kommissjonær oprettede med Dem paa mine Vegne," sagde han.

„Naa, hvad saa?" spurgte Gartneren. „Det er jo i sin Orden, at Majoren har det ene Exemplar, ligesom jeg har det andet."

„Du skal strax skrive paa denne Kontrakt, at du i Morgen forlader min Tjeneste uden ringeste Erstatning."

Gartneren saa lidt forbavset paa Majoren, thi det forekom ham besynderligt, at denne, efter hvad der var passeret imellem dem, endnu kunde tiltro ham saa megen Medgjørlighed.

„Det gjør jeg vist ikke," svarede han imidlertid.

„Du skal," sagde Majoren. „Jeg skal vide at anvende saadanne Midler, at de nok skal bevæge dig dertil."

Med disse Ord tog han fat paa et tykt Spanskrør, som stod ved Siden af ham.

Gartnerens Forundring voxede yderligere ved denne Trusel, om hvis Magtesløshed Majoren allerede burde have været overtydet. Han kastede et skarpt undersøgende Blik rundt om sig og slog derefter Øjnene ned, i det han paatog sig en Mine af Ydmyghed og Frygt.

„Du skriver, som jeg har befalet det, din Slyngel," vedblev Majoren og nærmede sig med opløftet Stok.

„Jeg kan det ikke, Hr. Major," svarede Gartneren. „For at komme i Deres Tjeneste har jeg afslaaet de fordelagtigste Tilbud andensteds fra. De kan slaa mig og dræbe mig, men jeg skriver ikke under."

Nu kom Turen til Majoren at blive forundret. Det var tydeligt, at han havde ventet sig et helt andet Resultat af sin Trusel, og at han ærgede sig over, at det, han havde ventet, ikke var indtruffet.

„Ja saa, du vil ikke skyde mig i Dag? Du har altsaa ikke Pistolen hos dig, din Bandit!" raabte han, i det han gav Blom et haardt Slag over Skuldren med Stokken.

„At blive mishandlet har altid været den fattiges Lod," klagede Gartneren, „men at blive beskyldt for at have Mordvaaben hos sig, skjønt man hele sit Liv har vandret i Fred og god Forstaaelse med alle, det er dog for haardt. Er jeg da en Morder, Hr. Major?"

„Ja, en langt større, end der nogen Sinde har ligget paa Stejle og Hjul," skreg denne.

„Der manglede nu blot at blive beskyldt for at være en Tyv. Er jeg maaske det?"

„Det er du saa vist som nogen," vedblev Majoren med forøget Heftighed.

„Jeg har alligevel de bedste Vidnesbyrd," indvendte Gartneren, „men Majoren vil maaske ogsaa paastaa, at jeg har forfalsket dem?"

„Ja, vist har du," raabte Majoren og stampede i Gulvet af Utaalmodighed, „mangen mindre Skurk, end du, har siddet i Tugthuset."

Næppe havde han ytret disse Ord, før Gartneren stødte til Væggen, hvorved en Tapetdør, som førte ind til en lille Garderobe, sprang op og lod tre Mænd, deriblandt Sognefogden, komme til Syne.

„Jeg tager Dem til Vidne paa, at Majoren har kaldt mig en Morder, Tyv og Falskner, og at han med Hug og Slag har søgt at tvinge mig til at ophæve vor Kontrakt," sagde Gartneren til dem. „Majoren skal staa til Ansvar for disse Beskyldninger

og denne grove Vold. Aa, her er ogsaa tre Huller paa Døren, passende for tre Ojne, ser jeg. De har altsaa baade hørt og set hvad der er passeret herinde. Saa meget des bedre!"

Med disse Ord forlod han Værelset med raske Skridt. Majoren stod slagen af Bestyrtelse, og flove over al Beskrivelse traadte Sognefogden og hans Haandlangere ud af Garderoben. Saaledes endte det tredje Livtag.

Allerede den næste Dag modtog Majoren en i lovlig Form opsat Stævning, i hvilken Gartneren ikke blot kaldte Sognefogden og han to Kammerater til Vidne, men ogsaa Herredsfogden og Præsten, som havde været nærværende ved det andet Optrin. Og ikke nok dermed. Den samme Dags Aften overraskedes Majoren, som sad ene i et Lysthus, af sin forfærdelige Gartner med Pistolen i Haanden, den samme Pistol, som Majoren nu for tredje Gang saa tydelig saa, medens den var usynlig for alle andre.

„Slaget, De gav mig i Gaar," sagde Gartneren til ham, „skal koste Dem Livet, men først skal Loven dømme Dem."

Derpaa forsvandt han. Majorens Raseri var ubeskriveligt. De følgende Dage gik han mørk og sky omkring som en Skygge, landflygtig paa sin egen Ejendom. Overtroisk som alle Despoter, begyndte han at grunde paa, om det ikke kunde være Djævlen selv, som i en Gartners Skikkelse færdedes paa Gaarden for at pine ham allerede her i Livet. I sin Fortvivlelse søgte han Raad hos sine bekjendte, og disse raadede ham til at søge Forlig, for med det gode at blive af med en Gartner, der strøede saadanne Roser paa hans Sti, og at slippe fri for en Proces, som vilde vække lige saa megen Skandale som Skadefryd.

Det blev overdraget en upartisk Mand at tale med Gartneren om Sagen, og denne erklærede sig villig til at nedlægge Processen og strax flytte bort, imod at han fik sin Løn fuldt ud for alle de fem Aar, og at der sikredes ham en livsvarig Pensjon paa fem hundrede Daler. Disse Fordringer, skjønt ret billige og menneskelige for at være af Djævlen, bragte Majoren i et nyt Raseri, men til sidst gik han dog ind paa Sagen, og en skjøn Dag rejste Blom tilbage til sit forrige Sted, hvor han blev modtagen med aabne Arme.

„Men hvorledes bar de Dem ad med at gjøre den Pistol usynlig for alle undtagen Majoren?" spurgte jeg ham en Gang, da jeg besøgte ham ude paa Landet, og han fortalte mig sit Æventyr med Majoren.

„Intet var lettere," svarede Blom. Han aabnede sin Skatolklap, puslede lidt i en Skuffe, og i det han atter vendte sig til mig, sagde han: „De kan nu gjennemsøge hver Trevl paa mig og dog ikke finde den Pistol, De søger. Den er alligevel saa nær ved Haanden, at jeg næsten øjeblikkelig kan sætte den for Panden af Dem."

„Kan De gjemme den i Haaret?" spurgte jeg, famlende med min Haand i hans lange tykke Haar.

Blom smilede og halede fra det højre Øre noget frem, som ved det første Ojekast lignede en lille Fingerhætte af sort Skind, men som i Virkeligheden var en Kautschukhinde. Denne Hinde satte han for sin Mund, blæste i den, fyldte den med Luft og lukkede derefter for det lille Hul, alt saa hurtig, at jeg, inden jeg vidste et Ord af det, saa en Tingest rettet mod mig, som baade med Hensyn til Størrelse, Løb og Kolbe fuldkommen lignede en Pistol, men som atter blev til samme ubetydelige Hinde, saa snart Luften slap ud.

„Det var med dette forskrækkelige Vaaben, jeg skræmmede Tyrannen," sagde Lars Blom. „Ligesom Diamant sliber Diamant, saaledes tugtede den ene Blære den anden."

Husflid.

Af et Brev.

Kjære Rasmus! Du beskylder mig i dit sidste Brev for at være, hvad du kalder en Misanthrop; jeg er ikke synderlig stiv i de fremmede Ord, men det maa vel betyde det samme som, at jeg er en, der holder af at se alt sort; navnlig kan jeg mærke, at min Dom over „de Ældre" ikke er dig tilpas, ej heller er du endnu fuldt enig med mig i Husflidskapitlet, derfor vil jeg i dette lille Brev — yderligere end jeg tidligere har havt Lejlighed til — sige dig min Mening derom, og det saa meget mere, som jeg med det samme kan fortælle dig lidt om den Rejse, som du ved, jeg havde bestemt at gjøre. Jeg afrejste herfra Søndag; Tirsdag Aften var jeg hos F. J. som du bad mig besøge med det samme, og jeg er ganske enig med dig i den Dom, du gav mig af denne Mand: han er af den gamle Tid og synes ikke at kunne forstaa, hvad det er for noget nyt, der tager paa at bryde her i Danmark. I min Samtale med ham ytrede han følgende: „Mine Karle sang forleden Aften en Sang, der nok skal være digtet af denne hersens Mads Hansen derovre fra Hundstrup; Sangen kaldes „min Klage" og synges paa fynsk Bondemaal; det hedder et Sted i den, kan jeg huske: forhen da stod Karlene, naar de havd' Tid og lempe*) ved River og Grebe, nu ser de kun efter at blive givet fri, og saa maa vi Redskabet kjøbe. Det er minsæl et sandt Ord, han der siger, som vi gamle med rette kan gjentage. Det er ikke nu som i de gode gamle Dage, da maatte de unge anderledes arbejde, hvad bestilles der nu omstunder mod den Gang? Da jeg tjente hos Per Sørvens, var vi kun to Karle i den store Gaard, og vi baade mærglede den og ryddede store Strækninger af Skovbunden, foruden at vi endte alt det andet Arbejde. Per Sørvens havde den Gang ingen af disse hersens nysmodens Indretninger — Maskiner mener jeg. — Og tænk dig, nu har han baade Hakkelse- og Tærskemaskine, ja de vil endog sige, at han ikke blot kjærner ved Hestekraft, men endogsaa hakker sine Rodfrugter paa Maskine, og saa har han endda 3 store, svære Karle. Men det er disse Højskoler og Skytteforeninger, der er Skyld i det, det er paa dem det hviler; man kan jo bogstavelig ikke tale Ungdommen til Fornuft, den raser, som Kællingen sagde da hun sprang over et Halmstraa, og saa denne Husflid, de render her efter, det er noget rigtigt Dagdriveri, Tids- og Pengespilde er det hele beregnet paa!" — Han var ved Udgydelsen af denne Ordstrøm bleven saa varm, at jeg fandt det klogest at

---

*) Fynsk Udtryk for at gjøre noget istand.

vente lidt med mine Ytringer, dem jeg dog ikke her skal trætte dig med, kjære Ven, thi du ved, hvad jeg plejer at sige til saadant, og du er fortrolig med den Maade, hvorpaa jeg fremstiller Sagen. Derimod vil jeg sige til dig og bede dig at overveje, om man ikke med Hensyn til det sidste Punkt i hans Angreb (Husfliden nemlig) kunde ved et Ord i rette Tid bringe ham og hans mange Meningsfæller trindt i vort Land til Fornuft, saa de ikke vedblivende skal døse hen i en Selvmodsigelse; thi det er det dog aabenbart, naar de paa samme Tid, som de dadler den ny Tid, eller rettere Tidens Ungdom, fordi den ikke som den gamle Tids kan „lempe ved River og og Grebe“ o. s. v., river ned paa de Forsøg, der gjøres af alvorlige Mænd, for at tage op, hvad sundt og godt, der laa i den gamle Tids Færd. Og saaledes maa jeg betragte Husflidsbevægelsen. Men som sagt, jeg tror, at man ved et Ord kan gjøre grumme mange dette forstaaeligt, at deres fejlagtige Syn paa Husflidssagen snarere skriver sig fra den Harme, hvormed de ser paa alt det andet ny, Folkelivet har ført med sig i vor Tid, og som de vel aldrig rigtig naar den fulde Forstaaelse af, hvad vel ogsaa var en altfor stor Fordring at gjøre. Og kunde dette naas, da vilde den pengelige Side af Sagen ulige lettere fremmes, thi det er, som man siger, de gamle, der har Midlerne i Hænde. Det gaar mange Steder saaledes hos Gaardmændene, hvor en eller flere af Mandens Sønner har faaet Mod paa Husfliden, at til Trods for at Fader ikke i og for sig har noget imod, at de anvender adskilligt til dette, da han ser, at derved bevares de maaske fra saameget af det Gjøgl, der er i Verden, saa blot fordi, at det er noget nyt, sætter han et om ikke fortrædeligt, saa dog vrangvilligt Ansigt op, naar de beder ham om et eller andet, for Exempel: Værktøj, Plads til dette, Lov til at gaa i Snitteskole om Vinteraftenerne eller saadant. Men det maa ogsaa siges, at mange Steder grunder Forældrenes Tilbageholdenhed sig langt mere derpaa, at de ikke har set, hvad Frugter det vil bære. Forøvrigt tror jeg, at hvis vore Folkehøjskoler vilde række en hjælpsom Haand til Værket, hvad der flere Steder er paatænkt, og maaske enkelte Steder paabegyndt, saa vilde de ikke blot derved gjøre sig selv en Tjeneste, men ogsaa virkelig gavne den gode Sag. Vel ved jeg, at 5 Vintremaaneder er en kort Tid til at fremme det, som der gjærne skulde gennemgaas, men dog tror jeg, at man ikke skulde fortryde, om man prøvede paa at ofre nogle Timer ugentlig paa Husfliden. Naa, saa vil jeg slutte denne Gang, kjære Ven; du har vel nu forstaaet, haaber jeg, at jeg i Grunden slet ikke ser mørkt paa „de Gamle“ og kræver ikke noget i og for sig ubilligt af dem, men vil kun minde de af dem, som trænger dertil, om en Selvmodsigelse, de maa kaste væk, og dette haaber jeg, at mangen en vil sige mig Tak for. Og forresten skulde det kun glæde mig en Gang i en nær Fremtid at høre fra dig om denne Sag og den Opfattelse deraf angaaende.

Din Ven
N — n.

Smaating.

Firkantet Nød: Af 4 T, 3 S, 3 E, 2 G, 2 O, 1 K og 1 N dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, give Løsning paa følgende Gaader:

I Stuen, Køkkenet og Loen
det første tit maa gjøre Gavn;
det andet vinder man af Koen;
saa gætter du vel nok dets Navn.
Det tredje er en yndet Spise,
naar den blot rigtig rettes an;
den stumme maa det fjerde prise,
ved Hjælp af det han tale kan.

L—ll.

Bogstavgaade.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

God den er at have, nem at miste,
uden den er Livet tungt at friste.
Skjønt den mer end Verdens Guld er dyr,
mangen sætter den dog over Styr.

5. 2. 1.

Snart et Slot og snart en lille Hytte,
der mod Vind og Vejret skal beskytte.

1. 3. 2. 5. 6. 7.

Tvivlsomt Gode, dog den prises tit,
naar kun Heldet fulgte med dens Skridt.

1. 3. 6.

Naar i Flokke den til Jorden kommer,
da er længst forbi den varme Sommer.

5. 2. 3. 4.

Som en trofast Vogter gjør den Gavn,
bærer derfor mangt et Kjælenavn.

7. 2. 6.

Under Skyen op den let sig svinger,
Budskab over Land og By den bringer.

Opløsninger fra Nr. 38:

paa den geografiske Gaade:

K a m **a**
N i s s u **m**
U l **m**
D i e p p **e**

Brevvexling.

r. a. b. — d. Kan ikke bruges som det er.

Chr. P. „Den sørgende Olding“ er for mat.

Julie, Hilda og Dagmar. Bind og Mapper til Husvennen kan faas gjennem Hovedkontoret Axelhus 2. Fejlen rettet.

Næste Kvartal vil begynde med en ny Fortælling af C. A. Thyregod.

Tillægsbilledet for indeværende Fjerdingaar: Søslaget i Kjøgebugt, medfølger Nr. 40, der udkommer den 1ste Juli, 200 Aarsdagen for denne Begivenhed.

Med dette Nummer sluttes dette Binds tredje Fjerdingaar, og Bestilling paa Bladet for næste Fjerdingaar bedes, for Postvæsenets Vedkommende, indsendt snarest muligt for at undgaa den Standsning i Forsendelsen, der indtræder, naar Bladet først bestilles lige i Maanedens Slutning.

Rettelse.

I Kalendertabellen 2 Side 279 er indløbet den Trykfejl at der i Talrækken til Venstre for Marts er kommet til at staa 4 1 6 o. s. v i Steden for 4 3 6 o. s. v. hvilken Fejl bedes rettet.

Hermed et Tillæg indeholdende Bekjendtgjørelser.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

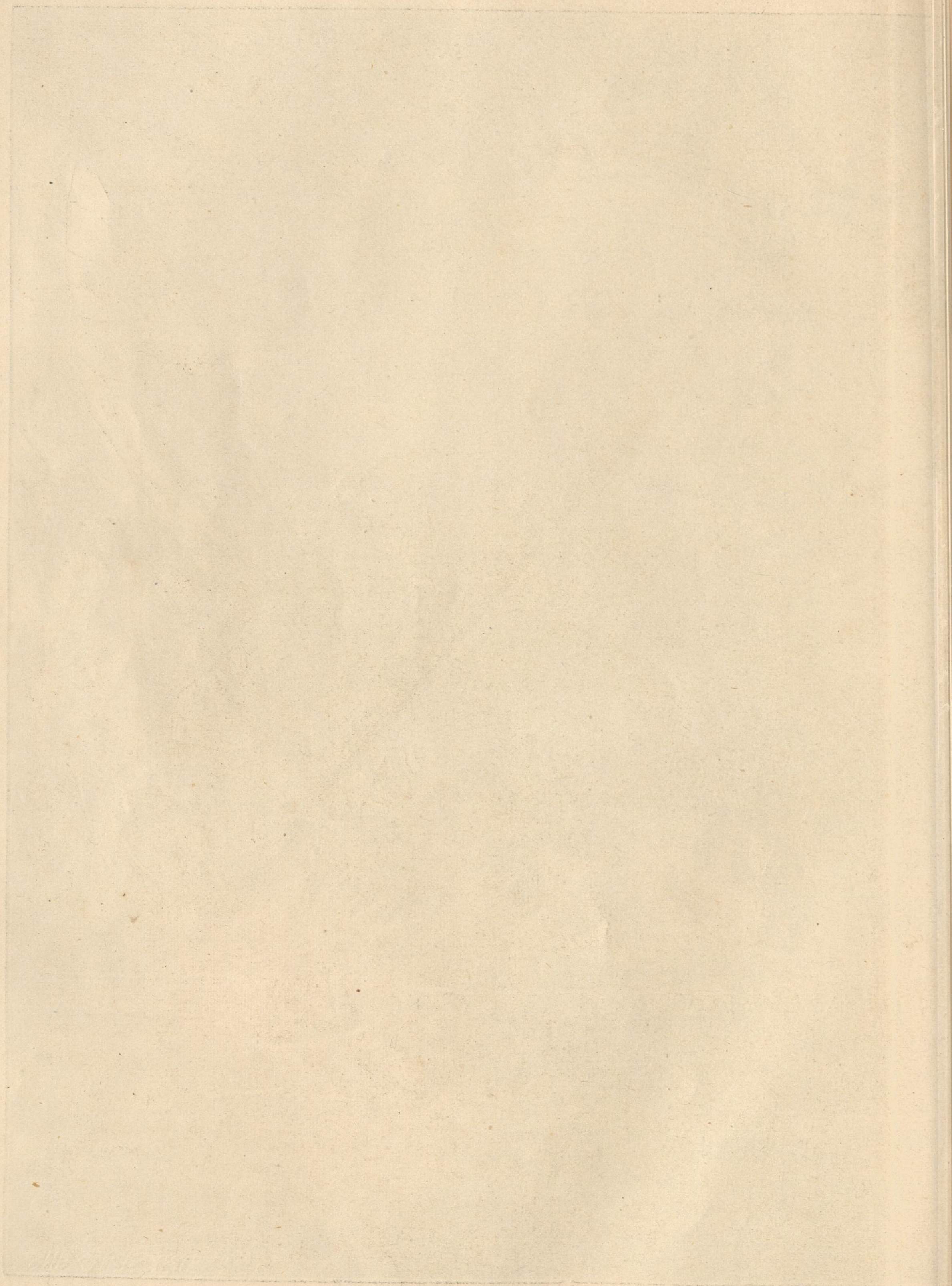
Tillægsbillede til Husvennen.

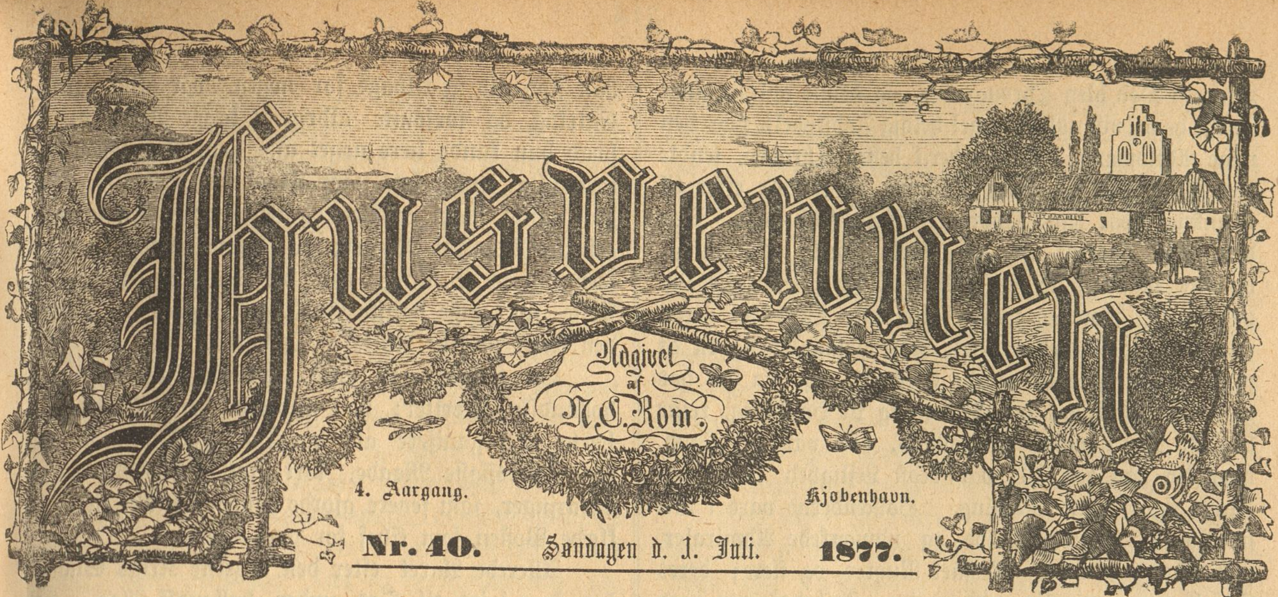
I KJØGEBUGT

Trykt hos J. H. Schultz.

DEN 1. JULI 1677.

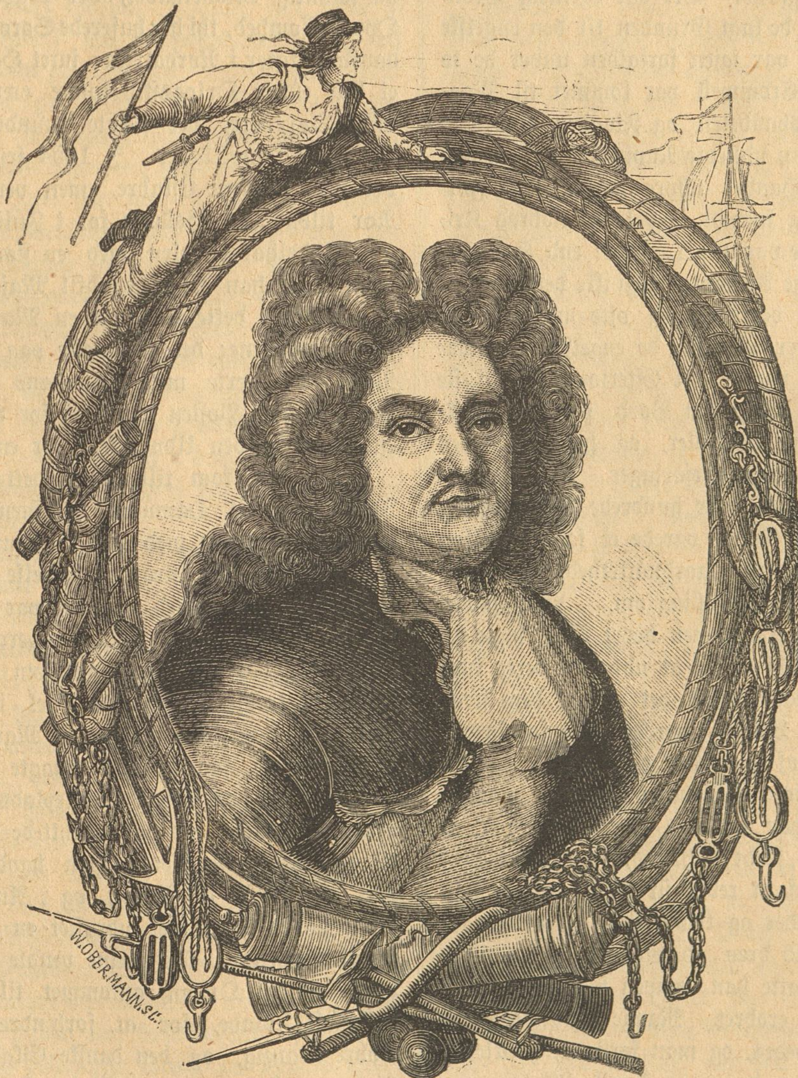
4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 40. Søndagen d. 1. Juli. 1877.

Slaget i Kjøgebugt.

Den 1ste Juli 1677.

Det er i Aar 200 Aar siden, at Niels Juel gjorde sit Navn udødeligt, da han sejrede over Svenskerne i Kjøgebugt. Som alle véd, indsamles der jo over hele Landet Bidrag til en Statue for ham; den taknemlige Efterverden kunde næppe have valgt et mere passende Tidspunkt til denne Handling end netop 200 Aarsdagen for hans største og skjønneste Bedrift, en Bedrift, som skaffede ham et evropæisk Navn, og som lærte Kristian den femte, at han ikke behøvede at ty til Holland, for at faa en Admiral, der kunde føre hans Flaade til Sejr, men at han selv besad et uskatterligt Klenodie, som han før den Tid ikke havde vurderet tilstrækkelig højt.

Niels Juel.

Niels Juel nedstammede fra en gammel adelig dansk Familie; hans Fader, som ejede Hovedgaarden Torp i det nordlige Thy, var ved de kejserlige Troppers Indfald i Nørrejylland flygtet til Norge, og her fødtes Niels Juel den 8de Maj 1629. Kun en Maaned gammel kom han tilbage til sin Fædrenegaard, og skjønt der var mange Børn, Niels var den ottende af elleve, fik han en omhyggelig Opdragelse af sin Moder, en Søster til den bekjendte Hannibal Sehested. Fjorten Aar gammel blev han ansat som Page hos Prinds Frederik, der senere ved den ældste

Broders Død blev Thronarving, og denne oplyste unge Fyrste havde vist nok en meget heldig Indflydelse paa den unge Adelsmand. Da Frederik besteg Thronen, sendte han Niels Juel til Sorø Akademi, og et Aar efter til Frankrig, hvor hans Opdragelse skulde fuldendes. Men dette Liv passede ikke for Niels Juel; den unge, opvakte Mand følte sig kaldet til det frie, raske Liv paa Søen, hvor saa mange glimrende Bedrifter netop paa den Tid udøvedes; han følte ogsaa Trang til at prøve Lykken paa det vaade Element, og, da der hos ham ikke var langt fra Beslutning til Handling, rejste han 21 Aar gammel til Holland, der var det Land, hvor der paa den Tid var bedst Lejlighed til at uddanne sig i denne Retning. Hollænderne vare i Besiddelse af en stor Flaade og udmærkede Admiraler, som Martin Tromp, Michael Ruyter og flere; deres Søfolk vare ypperlig uddannede i Frihedskrigen mod Spanien; men medens denne sidste Stats Sømagt var sunken ned fra sin tidligere Højde til at blive Hollænderne langt underlegen, havde disse faaet en ny Rival paa Søen, nemlig England. Det var egentlig Dronning Elisabeth, der havde lagt Grunden til den engelske Sømagt, men denne var igjen forfalden under de to første Stuarter. Da Cromwell var kommet til Magten, skjænkede han Søhandelen og Flaaden stor Opmærksomhed, og da han udstedte Navigationsakten, som skadede Hollændernes Handel uhyre meget, blev Forholdet til disse yderlig spændt, og 1652 udbrød Krigen. Englands Flaade var meget mindre end Hollands og den manglede erfarne Anførere; men ikke desto mindre var Krigslykken meget vekslende, og ofte maatte overlegne hollandske Flaader vige for de engelske. Under hele denne Krig, der varede til Eftersommeren næste Aar, var Niels Juel stadig om Bord paa hollandske Skibe, deltog i de fleste Batailler, og havde saaledes rig Lejlighed til at indhøste Erfaringer. Der blev leveret flere Slag, hvori over hundrede Skibe deltog paa hver Side, og flere Gange varede et saadant Slag tre Dage i Træk med en Haardnakkethed, som man næppe gjør sig nogen Forestilling om. Man havde ikke nogen rigtig Slagorden, men hvert Skib søgte sin Modstander, og de vedbleve da at udtordne deres knusende, dødbringende Lag, indtil det ene af dem strøg Flaget eller sprang i Luften; varede dette for længe, lagde de paa Siden af hinanden og entrede, og det ses let, at der ved disse Lejligheder forefaldt mangen rask Gjerning; man har saaledes Beretninger om, at et hollandsk Skib blev skudt i Brand, og da dets Chef indsaa Umuligheden af at redde sit Skib, entrede han over paa sin Modstander og tvang ham til at stryge; medens hans eget Skib drev ad Læ til og omsider sprang i Luften, fortsatte han Kampen fra det engelske Skib, som han havde erobret. Mange lignende æventyrlige Bedrifter udøvedes, og man forstaar, hvorledes alt dette indvirkede paa den unge danske Adelsmand; han stod aldrig tilbage for nogen, var altid forrest i Entring og forsømte aldrig at lægge Mærke til alt, hvad han kunde lære noget af. Han blev ogsaa altid fortrinlig anbefalet, naar Flaaderne vendte hjem, og han vandt snart en Ven og Beskytter i den tapre og erfarne Admiral Ruyter; da denne indtog en meget fremragende Stilling, var det ham en let Sag at skaffe sin unge danske Yndling Lejlighed til at drage den størst mulige Nytte af Opholdet i Holland.

Da Krigen var endt, opholdt Juel sig paa de hollandske Værfter; han studerede der Skibsbygning, lærte at organisere alt om Bord i Skibene paa den hensigtmæssigste Maade, kort sagt, indhøstede alle de Erfaringer, som senere gjorde ham saa skikket til at beklæde Posten som Chef for vort Værft.

Allerede Aaret efter den engelske Krigs Slutning kom han igjen til Søs under hollandsk Flag. Hollændernes udstrakte Handel fordrede nemlig, at de stadig havde et større Antal Krigsskibe paa de forskjellige Have for at værne om deres Handelsskibe. Det var da navnlig Middelhavet, der lagde Beslag paa deres Opmærksomhed, thi her huserede Sørøvere fra de muhamedanske Stater i Nordafrika; intet Handelsskib, ja knapt et lille enkelt Orlogsskib kunde være sikkert for disse vilde Sørøvere, der slæbte Tusinder af kristne Søfolk til Afrika som Slaver. I 1654 sendtes derfor Ruyter der ned med en Eskadre, men vendte allerede samme Aar tilbage til Holland for i Juli næste Aar at gaa til Middelhavet igjen med en større Eskadre. Med denne blev han der nede indtil Maj Maaned 1656, og han havde i dette Tidsrum en Mængde Smaabatailler med Sørøverne; det er maaske paa disse to Togter, at Niels Juel lærte mest, thi hans Ven Ruyter havde forskaffet ham Posten som Chef for et Linieskib, vist nok en meget sjælden Udmærkelse for en fremmed.

Da han kom tilbage fra dette sidste Togt, rejste Juel hjem til Danmark, fuldstændig uddannet i sit Kald, og forsynet med mange glimrende Anbefalinger. Han fik dog ikke strax Ansættelse paa Flaaden, thi Danmark havde Fred, saa der var ikke Brug for større Flaadeafdelinger, og til en underordnet Post passede Juel ikke; han blev da ansat som Hofjunker hos Frederik den tredje. Her var Juel ikke paa sin rette Hylde; han var nu modnet til Mand i Slud, Storm og Kugleregn, saa Hoflivet smagte ham slet ikke, han maatte have en friere Tumleplads. Det varede da heller ikke længe, før han benyttede den første Lejlighed til at komme til Søs. Han havde ledsaget Kongen paa en Rejse til Norge, og i Anledning af denne Rejse havde der været udrustet en Eskadre under Admiral Lindenov. Da denne vendte tilbage fra Norge, var Admiral Opdam ankommet til Østersøen med en hollandsk Flaade, for at forhindre Svenskerne i at erobre Danzig, og den danske Eskadre sluttede sig nu til ham; her var en Lejlighed for Niels Juel til at

slippe bort fra Hoffet, og paa hans Anmodning gav Kongen ham Linieskibet „Sorte Rytter" at føre; vel forefaldt der ingen Begivenheder paa Søen, men han havde nu haft en Post som Skibschef paa den danske Flaade, og da Posten som Holmens Admiral i Aaret 1657 blev ledig, gav Kongen den til den nu 28aarige Niels Juel. Her var han paa sin Plads, hvilket ogsaa sporedes ved de paafølgende Udrustninger; Skibene havde nemlig tidligere ofte været mangelfuldt udrustede, der var sørget daarlig for Mandskabets Indlogering og Bespisning, hvilket medførte, at Epidemier ofte udbrød om Bord, og bortrev mange flere Mennesker end Fjendens Kugler. Niels Juel, som havde set det bedste, den Tid kunde opvise, indførte adskillige Forbedringer, og de Skibe, der i hans Tid løb ud fra Værftet, vare altid saa solidt og hensigtsmæssig udstyrede som muligt. Mange nye og smukke Skibe bleve byggede under hans Ledelse, og Flaaden bragtes i det hele taget i en ypperlig Stand.

Desværre kom den ikke til at virke ret meget under Krigene med Karl Gustav. Under den første af disse to for Danmark saa skæbnesvangre Krige var Niels Juel hele Tiden paa Værftet, hvorfra han sendte Admiral Bjelke den ene Forstærkning efter den anden, saaledes at denne, saa længe Farvandet var aabent, kunde byde Svenskerne Spidsen; men det var først under den anden, at Juel selv kom til at kæmpe under Dannebrog. Da Kjøbenhavn blev belejret, ledede han med udmærket Dygtighed Forsvaret mod Søsiden; en flydende Defension udlagdes, og med Chalouper gjorde Niels Juel flere dristige, natlige Udfald mod den blokerende svenske Flaade. Da Kjøbenhavn senere blev befriet, førte Juel en Del af Flaaden under Henrik Bjelke, og efter en Bataille med Svenskerne, nævntes særlig han saa vel i Bjelkes som i den hollandske Admiral Opdams Rapport, og rostes for sin udmærkede Tapperhed og Konduite.

I de paafølgende femten Fredsaar arbejdede Juel ivrigt paa Flaadens Udvidelse, som navnlig havde Fremgang efter Kristian den femtes Thronbestigelse; gamle Skibe kasseredes, naar de vare alt for daarlige til, at en Reparation kunde gjøre dem brugbare igjen, og nye byggedes; paa 4 Skibe byggede man et Batteri til, saa at Danmark ved den skaanske Krigs Udbrud ogsaa kunde møde paa Søen med Tredækkere, mægtige Kolosser, hvis Agterkastel ragede indtil 40 Fod op over Havfladen.

1675 blev Krigen erklæret, men der forefaldt ikke nogen Begivenhed paa Søen i dette Aar. Det næste Aar fik den hollandske Admiral Cornelis Tromp Overkommandoen over Flaaden, til stor Krænkelse for Niels Juel, som havde været den nærmeste dertil efter Curt Adelaers Død. Flaaden var, som bekjendt, sammensat baade af danske og hollandske Skibe, da Tromp havde bragt en stor Hjælpeflaade med sig, og selv paa de danske Skibe fandtes mange hollandske Officerer og Matroser. Niels Juel førte dette Aar de danske Skibe, som sagt under Tromps Overkommando, og han maatte derfor finde sig i, at Æren for Sejren ved Øland for en stor Del tilfaldt Tromp.

I Begyndelsen af 1677 blev Tromp sendt til Holland, for at bevirke, at Generalstaterne sendte Danmark en større Hjælpeflaade, men Hollænderne vare bange for, at de Danske skulde blive for mægtige i Østersøen, og det varede derfor næsten et halvt Aar, inden Tromp ankom med Hjælpeflaaden, en Omstændighed, som gav Niels Juel Lejlighed til at sejre paa egen Haand, fri for at dele Æren derfor med nogen.

Saa snart Isen var brudt op, udrustedes Flaaden, og den 22de Maj hejste Niels Juel sit Flag om Bord paa Tredækkeren „Christianus Qvintus", den danske Flaades stolteste Skib, paa 86 Kanoner. Viceadmiral Christian Bjelke havde sit Flag vajende paa Orlogsskibet „Churprinsen" paa 68 Kanoner, og Viceadmiral Peter Morsings Flag vajede fra Orlogsskibet „Gyldenløve"s Fortop. I Løbet af den sidste Uge af Maj blev Flaaden forøget, saa at Juel den 28de Maj havde 13 Orlogsskibe og Fregatter med tilsammen 671 Kanoner samlede ved Gjedser, foruden nogle Brandere og Galioter. Her fik han Melding fra Kjøbenhavn, om at en svensk Eskadre var løben ud fra Gøteborg for at forene sig med Hovedflaaden fra Stokholm. Denne svenske Eskadre, der kommanderedes af Admiral Erik Sjøblad, bestod af 11 Orlogsskibe og Fregatter med tilsammen 426 Kanoner, foruden nogle Brandere og mindre Skibe; den danske Flaade havde saaledes afgjort Overmagt, men den kjække Erik Sjøblad vilde ikke undgaa Fjenden, det kom til Slag, den 1ste Juni 1677, der under Møen endte med, at fire svenske Orlogsskibe erobredes, et ødelagdes, og Admiral Sjøblad tilligemed 30 andre Officerer og 1550 Mand bleve tagne til Fange. Resten af den svenske Eskadre flygtede, og paa Flugten opsnappedes endnu tre Smaaskibe. Niels Juel gik op i Kjøgebugt med sine Priser, der indlemmedes i Flaaden. I Kjøbenhavn hilsedes Sejren med Jubel, og Medailler prægedes til Minde om den.

Men imidlertid udrustedes i Stokholm den store svenske Hovedflaade. Kong Karl havde bevæget Feltmarschal og Rigsraad Baron Evert Henrik Horn til at overtage Kommandoen; denne Mand var ikke Sømand, men en bestemt, rolig og tapper Mand, der mødte paa Søen med Bevidstheden om at have Overmagten og den faste Overbevisning, at det vilde være en let Sag at gjøre det af med de Danske, naar han blot fik fat i dem, inden Hollændernes Hjælpeflaade ankom.

Horns Flag vajede paa Orlogsskibet „Victoria", et stolt Skib, der førte 84 Kanoner, og paa dette førte han selv 1ste Eskadre, der bestod af 13 Orlogsskibe og Fregatter; anden Eskadre bestod af 11 Skibe og

førtes af Admiral Clerck, medens Admiral, Baron Wachtmeister førte den tredje Eskadre, der talte 12 Skibe. Paa disse 36 Orlogsskibe og Fregatter var der over 1800 Kanoner og omtrent 9000 Mands Besætning. Desuden havde Horn 6 Brandere og 12 Smaaskibe. Om Bord paa Flaaden fandtes 3000 Soldater, bestemte til at kastes i Land paa Sjælland; Admiralen havde nemlig Ordre til at ødelægge den danske Flaade, og derefter afskære de Danske Forbindelsen mellem Hovedstaden og Hæren i Skaane, ved hvilken Kong Kristian befandt sig. I Begyndelsen af Juni stak Horn i Søen med denne mægtige Flaade, og i nogen Tid krydsede han nu i Østersøens østlige Del, men den 28de Juni fik han bestemt Ordre fra Karl den ellevte til at angribe og ødelægge den danske Flaade, der laa til Ankers mellem Stevns og Falsterbo. Han gik da vesterpaa, og ankrede den 30te om Morgenen under Møen, hvorfra han kunde se den danske Flaade 5 a 6 Mil nordligere.

Lad os imidlertid se, hvorledes det stod til paa denne.

Niels Juel havde efterhaanden faaet sin Flaade bragt op til 25 Orlogsskibe og Fregatter med 1267 Kanoner og 6500 Mands Besætning; desuden havde han 3 Brandere og 8 Smaaskibe. Flaaden var ligesom den svenske delt i 3 Eskadrer; Juel paa „Christianus Qvintus" førte selv første Eskadre, der talte 9 Skibe, anden Eskadre, bestaaende af 8 Skibe, førtes af Admiral Markvor Rodsteen paa Orlogsskibet „Anna Sophie" paa 62 Kanoner, medens tredje Eskadre, der ligeledes bestod af 8 Skibe, førtes af Admiral Jens Rodsten, hvis Flag vajede paa 70=Kanonskibet „Trekroner".

De svenske havde saaledes den betydelige Overmagt af 11 store Skibe og over 500 Kanoner, men det var ikke den eneste Fordel, de havde lige overfor de danske; Horn havde nemlig fra sin Konge faaet en bestemt Ordre, han vidste hvad han havde at rette sig efter, men anderledes forholdt det sig med Niels Juel; han havde midt i Maaneden faaet Ordre til at krydse i den vestlige Del af Østersøen; hvis han skulde møde en underlegen svensk Flaade, maatte han slaa, men han skulde vige for Overmagten og søge at trække det afgjørende Slag ud, til Tromp kom, og fremfor alt maatte han ikke lade sig afskære fra Kjøbenhavn. Da Juel nu ved sine Jagere fik Underretning om, at den store svenske Flaade nærmede sig østerfra, sendte han strax Melding derom til Kongen og udbad sig hans Bestemmelse om, hvor vidt han skulde indlade sig i Bataille eller vente, til der kom Hjælp. Kongen svarede, at han om muligt skulde undgaa Slag; Dagen før Slaget sendte han hans ældre Broder Baron Jens Juel om Bord, for at Niels Juel kunde blive sat rigtig ind i Krigsbegivenhedernes Gang i Land, og til Dels ogsaa, fordi Kongen var bange for, at Niels Juel skulde gaa paa i Utide, og han mente derfor, at det var heldigt, at den ældre Broder blev stillet ved hans Side som Raadgiver. Niels Juel fik saaledes ingen bestemt Ordre, vilde han indlade sig i Slag med Horn, maatte han omtrent gjøre det paa eget Ansvar.

Da han nu den 30te Juni saa' den svenske Flaade ankre under Møen, samlede han et Krigsraad om Bord paa „Christianus Qvintus", og da alle vare enige om, at Flaaderne vare hinanden for nær, til at et Slag kunde undgaas, hvis man ikke ligefrem vilde flygte, blev det besluttet at modtage Angrebet.

Hen paa Eftermiddagen sendte Horn et Par Orlogsskibe op mod den danske Flaade som en Slags Udfordring, men da Juel sendte et Par af sine Skibe ned imod dem, vendte Svenskerne om. Begge Flaader lettede og stod nu i Kjølvandsorden Sydost over. Vinden var Sydsydvest, frisk Kuling, og Svenskerne havde altsaa den Fordel at være til Luvart, de kunde holde ned paa den fjendtlige Flaade, naar de vilde, og saaledes bestemme Øjeblikket til at begynde Kampen.

Om Natten holdt begge Flaader gaaende under Sejl, de Svenske stadig nærmende sig de Danske. Det var en dejlig Sommernat, overalt var der udbredt Ro og Stilhed, som om alt samlede Kræfter, inden Stormen brød løs. Langsomt bevægede de taarnhøje mørke Kolosser sig gjennem Vandet for Merssejlene. Vagtmandskabet spaserede op og ned ad Dækket, nogle tavse og tankefulde, sendende en Tanke hjem til deres kjære, som de maaske havde set for sidste Gang, andre samlede sig om en eller anden gammel Ulk, der fortalte Historier om tidligere Batailler, hvilket fik Hjertet til at banke i Brystet paa mangen kjæk ung Gut, der i Morgen skulde modtage Ilddaaben, skulde prøve sit Mod og sine Kræfter i den første Dyst — maaske den sidste. Alle vidste, at Slaget var uundgaaeligt, vidste, at om faa Timer vilde mægtige Røgsøjler brølende fare ud fra Siderne af de mørke Masser, som i en Mils Afstand gjennemskar Bølgerne.

Søndagen den 1ste Juli oprandt, denne for Danmark uforglemmelige Dag. Klokken 4 om Morgenen sejlede Flaaderne parallelt med hinanden Nordvest i over mod Stevns, med Bagbords Halse, d v. s. med Vinden Bagbord ind, idet Vinden var Sydsydvest ligesom den foregaaende Dag. Den svenske Linie var tæt samlet, men dette var derimod ikke Tilfældet med den danske; en Kvartmil nord for Svenskerne sejlede Corps de bataille og Arrièregarden i en sluttet Linie, men Avantgarden saas længere nede i Læ, nord for Stevns; det stærke Søndenvande havde i Nattens Løb forsat den, men Niels Juel turde ikke nu holde ned til den, dels fordi Linien derved kunde komme i Uorden, og dels fordi han ikke for nogen Pris vilde give Svenskerne Anledning til at tro, at han flygtede. Tvært imod kneb han saa tæt til Vinden som muligt for at komme dem paa Livet og skjød

3 Skud, det danske Løsen, for at vise Fjenden, at han var klar til at tage imod ham. Klokken 5 begyndte Skydningen, og strax efter var den danske Flaade indhyllet i en tæt Røg. da Fjendens Røg jo af Vinden blev dreven ned over den.

Paa „Christianus Qvintus" høje Skanse stod Niels Juel og hans Flagkaptajn Peter Beesemacker, begge stirrende op til Luvart, hvor de svenske Skibe utydelig viste sig gjennem Røgen.

„Mener Hr. Admiralen at vende her?"

„Vilde gjærne klemme ham lidt mellem os og Grunden," svarede Niels Juel, „og havde heller ikke noget imod, at faa vor brave Rodsteen med; kjender jeg ham ret, gløder han vist for Øjeblikket lige saa meget af Længsel efter at tale et Ord med, som hans Kanoner inden Aften ville komme til det af Hede. Tror for Resten, at Vinden skager sig nordligere hen ad Middag."

„Saa narrer vi . . . . En Brander forude om Bagbord, Hr. Admiral!"

„Bagbords Sluproers Fald!" brølede Niels Juel, „rask ned selv, Beesemacker, og hal den væk!"

Igjennem Røgen saas virkelig en Brander komme drivende ned paa det danske Admiralskib, Faren var overhængende, der var ikke Plads eller Tid til at manøvrere klar af den; men Beesemacker var ikke sen, to Minutter efter Ordrens Udstedelse pilede Chalouppen lynsnar gjennem Bølgerne, dreven frem af tyve kraftige Arme. Branderen var nu lige tværs, knap 100 Alen fra „Christianus Qvintus", men i dette Øjeblik springer Beesemacker op paa dens Dæk med Fangelinen i Haanden; hurtigere, end det kan fortælles, er den gjort fast paa en Pullert ved Branderens Spryd, og et halvt Minut efter bugseres den ind mellem „Christianus Qvintus" og hans nærmeste Agtermand, der luver lidt op for den ubehagelige Gjæst.

„Vel klaret, Beesemacker!" prajede Niels Juel, „lad den nu kun drive ad Læ til. Tag mod Kasteenden dernede!"

Et Par Minutter efter stod Beesemacker igjen ved Siden af Niels Juel. Faren var overstaaet.

Flaaderne vare imidlertid komne tæt ind under Stevns, og her skyder en farlig Grund, „Kalkgrunden", sig nogle Kabellængder ud fra Land. Niels Juel holdt lidt af, og stod i kort Afstand fra Grunden ned mod Marsvor Rodsteens Eskadre, fulgt af hele den danske Linie; men derved bleve Svenskerne, der nødig vilde opgive Luven, tvungne helt ned paa Grunden, som de ikke kjendte tilstrækkelig, og Følgen af Juels snilde Manøvre var, at et stort svensk Orlogsskib „Draken", Schoutbynacht Taube, kom paa Grund. Horn gav da 6 Skibe Ordre til at blive hos ham, og vendte selv med Resten af Flaaden. Niels Juel, som med Glæde havde set Resultatet af sin Manøvre, gav nu Rodsteen Signal til med sine Skibe at angribe „Draken" og dens Sekundanter, medens han selv med Hovedstyrken vendte og stod efter Horn. Vi lade nu Hovedflaaderne staa til Søs, vedligeholdende en livlig Ild paa klos Hold, for at se, hvorledes det gik ved Stevns, hvor Rodsteen snart kom Svenskerne paa Skudvidde. Rodsteen og Henrik Span paa Tredækkeren „Norske Løve", 76 Kanoner, angreb „Draken", medens de øvrige svenske Skibe bleve engagerede, efterhaanden som hele den danske Avantgarde kom op. Taube var naturligvis meget uheldig stillet, da hans Skib var ubevægeligt, medens hans Modstandere kunde lægge sig agtenfor ham og sende ham det ene dødbringende Lag efter det andet langskibs, og det varede derfor heller ikke længe, før han saa' sig nødsaget til at stryge Flaget, hvorpaa Rodsteen lod hans Skib besætte af Strandvagten, som havde samlet sig inde paa Kysten. Da „Draken"s Sekundanter saa', at den havde strøget, flygtede de for alt, hvad trække kunde. Orlogsskibene „Cesar" og „Mars", der vare forrest, søgte ned mod den svenske Hovedflaade, og vi skulle senere se, hvorledes det gik dem; et tredje svensk Orlogsskib „Flygande Wargen" kom paa Grund paa Falsterbo Rev, og da de andre tre heller ikke kunde lægge Revet forover, flygtede de nordpaa op gjennem Flinterenden, hvor „Merkurius" stødte paa Grund, medens de to andre „Kalmar" og „Hieronymus" satte paa Land under Malmøs Kanoner af Frygt for Tromps Skibe, som netop kom ned nordfra gjennem Sundet. Vi skulle senere komme tilbage til alle disse Skibe, vi maa her først indskyde den Bemærkning, at Tromp den 19de Juni havde forladt Holland med en Flaade under Admiral Willem Bastiansen Schepers, og han kom nu netop tids nok til i det fjærne at høre Kanonaden; der var ikke Tale om at komme tids nok til at faa noget af Æren med, thi det stærke Søndenvande hindrede ham i at naa de kæmpende, som stadig fjærnede sig østerefter. Han gik derfor harmfuld til Ankers oppe under Hven.

Imidlertid havde Niels Juel ikke været ledig, men vedligeholdt en livlig Kamp med Horn. De danske Artillerister skjød bedre end de svenske, og disse bleve derfor svært medtagne, medens de Danske heller ikke forbleve helt uskadte, men tvært imod flere Skibe bleve ikke saa lidt medtagne. Noget agtenfor „Christianus Qvintus" skjød Christian Bjelkes Skib „Churprinsen" gjennem Bølgerne, og agtenfor ham igjen kom Orlogsskibet „Tre Løver" paa 64 Kanoner, ført af den unge Schoutbynacht Floris Carstensen, der under Curt Adelaer deltog i flere Kampe i Middelhavet. Carstensen, der forrige Aar havde udmærket sig i Slaget under Øland, sparede heller ikke nu Svenskerne, men sendte det ene dødbringende Lag efter det andet ud fra sine Styrbords Batterier. Pludselig ser han to store svenske Orlogsskibe for fulde Sejl komme ned mod bagbords Side af den danske Linie.

„For Satan," mumler han, „troede dog ellers at have alle de Gutter om Styrbord!"

Pludselig falder det ham ind, at det er Flygtninge fra Stevns, og rask tagende sin Beslutning, løber han op paa Siden af „Churprinsen" og prajer over til Christian Bjelke: „Om Admiralen ellers har Lyst til at gjøre en smuk Prise, kunde De maaske tage Dem af det ene af de to forvildede Faar der." — „Ej nok!" svarede Christian Bjelke med et lystig Latter, og begge de danske Skibe staa ud af Linien for at forfølge de to ovenfor nævnte Skibe „Cesar" og „Mars", der i Krudtrøgen havde taget Fejl af den danske Linie og deres egen. Et Par glatte Lag fra „Churprinsen" og „Tre Løver" viser dem deres Fejltagelse, de forsøge at flygte, men i samme Øjeblik stryger „Churprinsen" klos op ad Siden paa „Cesar", et stort Skib paa 60 Kanoner, Entredræggene kastes over, og i Spidsen for sine Entregaster springer Bjelke over paa det fjendtlige Skibs Dæk; efter en kort Kamp, overgive Svenskerne sig, og efter at have bemandet Prisen sejler Bjelke tilbage til Linien og indtager sin forrige Plads. Carstensen kunde ikke saa hurtig vende tilbage, thi „Mars" havde været længere borte fra ham, da den opdagede sin Fejltagelse, og efter at have besvaret „Tre Løver"s Lag, stod den under en Force af Sejl nordpaa; men „Tre Løver" var en god Sejler, og snart var den pyntet med Sejl fra Toppen til Vandgangen, og et Kvarter senere stryger den op langs Siden af „Mars". En Kugle fra en af „Tre Løver"s Bovkanoner rammer „Mars"s Fokkemast, den vakler og falder med et bedøvende Brag Styrbord over belemrende begge Skibe, der kun vare en halv Snes Alen fra hinanden; medens man vedbliver at skyde fra de underste Batterier, begynder Svenskerne at entre over deres faldne Fokkemast over paa det danske Skib; der er ikke Tale om i en Fart at klare sig bort, Carstensen har ikke andet at gjøre, end at følge Modstanderens Exempel, og et Øjeblik efter er han i Spidsen for sine Gutter ude paa Vraget, hvor han møder den svenske Kaptajn; der er kun Plads til at gaa én ad Gangen, og der opstaar derfor en Duel mellem de to Chefer: efter en kort Kamp sender Floris Carstensen med et velført Hug sin Modstander ind i Evigheden under et jublende Hurra fra „Tre Løver"s Besætning. Svenskerne, som se deres Chef falde, vige tilbage til deres eget Skib, og stryge efter en kort Kamp Flaget. Efter at have sendt Prisen til Kjøbenhavn, vender Carstensen tilbage til Linien.

Imidlertid indtraf den Omstændighed, som Niels Juel allerede om Morgenen havde forudsét, Vinden gik nemlig gjennem Vest op til Nordvest; ikke alene medførte dette, at Rodsteen, efter at have udført sit Hverv, nu med Lethed kunde forene sig med ham, men han benyttede paa en fortrinlig Maade Vindforandringen til ved en driftig Manøvre at gjennembryde Fjendens Linie, afskære en Del af de svenske Skibe og selv at komme til Luvart; de afskaarne Skibe reddede sig i det mindste til Dels ved Flugt, og nu, da Svenskernes Linie var brudt, var al Orden paa deres Side forbi. Navnlig samlede de sig i en Klump om det danske Admiralskib, der kraftig understøttedes af sine to Sekundanter Orlogsskibet „Enighed" paa 66 Kanoner, ført af den bekjendte, tapre Kaptajn Andreas Dreyer, og Orlogsskibet „Neptunus" paa 60 Kanoner, ført af den unge Eiler Gjedde, der efter Slaget ved Øland var bleven forfremmet til Kaptajn. Kampen var morderisk, og „Christianus Qvintus" led uhyre meget baade paa Skrog og Rejsning.

„Fem Fod Vand i Lasten, Hr. Admiral!" meldte Beesemacker.

„Ej, ej, maa nok lægge fra, hvis hun ellers oftere skal danse med. Styrbord lidt!"

Ud gled Skibet mellem de to nærmeste svenske, som fik endnu en kraftig Hilsen fra „Christianus Qvintus".

„Kommer ret strax igjen, min Gut!" prajede Niels Juel over til Eiler Gjedde, da „Christianus Qvintus" strøg tæt agtenom „Neptunus"s Hakkebrædt, „hold dem kun varme!"

Som Svar sendte Eiler Gjedde det store svenske Orlogsskib „Jupiter" sit fulde Lag, men det blev ikke besvaret, Svenskeren maa rimeligvis have befundet sig i en lignende Tilstand som det danske Admiralskib, thi han fulgte dets Exempel, lagde fra og stod for fulde Sejl ud fra Kamppladsen over mod den svenske Kyst, hvor han satte paa Land. Gjedde vilde have fulgt efter „Jupiter", men et andet svensk Skib brakte i det samme op for ham og gav ham nok at bestille.

Da „Christianus Qvintus" var kommet ud af Kampens Hede, gik Niels Juel fra Borde, efter at have givet Beesemacker Ordre til at gaa til Kjøbenhavn, og fem Minutter efter vajede Admiralsflaget fra Orlogsskibet „Fredericus Tertius" Stortop. Med dette lagde Niels Juel igjen ind i Kampen, og holdt endnu god Orden paa sine Skibe, hvorimod Svenskerne havde opgivet al Orden og sloges med meget formindsket Kraft.

Pludselig ses gjennem Røgen et rødt flammende Skjær; det er det svenske 64 Kanonskib „Saturnus", der er kommet i Brand; de omliggende Skibe fjærne sig i Hast fra det, og det varer ikke længe, før et voldsomt Brag ryster Luften, utallige Træstumper slynges op i Luften, og et Minut efter ere de sidste Rester af „Saturnus" forsvundne fra Havets Overflade.

Forvirringen blandt Svenskerne blev ved dette Uheld endnu større, og de søgte nu alle at redde sig ved Flugt østerpaa. Som en Følge af, at Svenskerne under den sidste Del af Kampen især havde flokket sig om det danske Admiralsflag, var „Fredericus Tertius" nu ogsaa saa ilde tilredt, at Niels Juel omtrent ved

Middagstid maatte flytte sit Flag over paa et tredje Skib „Charlotte Amalie", og fra dette gav han nu Signal til almindelig Jagt.

For en frisk Nordvestvind stryger nu alt, hvad sejle kunde, under en Force af Sejl østerpaa. Blandt de forreste af de danske Skibe ses „Christiania", en stolt Sejler paa 54 Kanoner, ført af Kaptajn Zacharias Bang. Chefen staar paa Hytten, utaalmodig seende snart forud, hvor et svensk Orlogsskib flygter for fulde Sejl, og snart agterud, hvor Orlogsskibet „Enighed" i en Kabellængdes Afstand skummer gjennem Bølgerne, stadig halende ind paa de to nys nævnte Skibe. Paa „Enighed"s Skanse staar Andreas Dreyer, gnidende sig fornøjet i Hænderne. Der er ikke Tvivl om, at han jo naar det svenske Skib før Bang, og saaledes narrer denne for Prisen. — Et Par Kabellængder fra det svenske Skib stryger „Enighed" op langs Siden af „Christiania" og er et Minut efter forbi. „Fikst du Pæren, Zacharias?" prajer Andreas Dreyer over til Bang, der nu opgav Haabet om Prisen og saa' sig om efter en anden. Dreyer naaede imidlertid snart op paa Siden af Svenskeren, der hed „Svenska Leyonet"; efter det første Lag strøg den Flaget, Dreyer lod den bemande og fortsatte derpaa Jagten. Denne vedblev indtil Mørket faldt paa, og et Par svenske Smaaskibe bleve endnu indhentede og tagne. Ved Midnat samledes den danske Flaade Syd for Ystad, og Niels Juel gav Signal til at ophøre med Jagten; man har troet, at det var af Mangel paa Proviant, at han saa' sig nødsaget til at opgive den, dog vides dette ikke bestemt. De Svenske flygtede uforfulgte videre, de fleste af dem havde lidt uhyre meget under Slaget, og det fortaltes endog, at to af dem sank under Øland.

Samme Nat som den danske Flaade laa samlet udfor Ystad, kom Fregatten „Charitas", som Niels Juel forrige Aar paa Vejen til Gulland havde erobret fra Svenskerne, ned fra Kjøbenhavn; da den saa' et svensk Orlogsskib staa paa Grund paa Falsterbro Rev, angreb den det og tvang det til at stryge; det var den ovenfor nævnte „Flygande Wargen", altsaa den tredje af „Draken"s Ulykkesbrødre, der nu var bleven erobret. Som ovenfor omtalt stod de tre andre paa Grund, „Mercurius" i Flinterenden, „Calmar" og „Hieronymus" ved Malmø; næste Dag gav Kong Kristian Tromp Ordre til at angribe disse med de hollandske Skibe; det lykkedes Tromp at erobre de to, hvorimod det tredje „Calmar" blev stukket i Brand af Mandskabet, der dernæst reddede sig ind til Malmø.

Saaledes vare baade „Draken" og alle dens 6 Sekundanter erobrede eller ødelagte.

Den 4de Juli ankrede Niels Juel udfor Dragør, medens Resten af den svenske Flaade under Admiral Wachtmeister var tyet ind til Calmar, for ikke at vise sig mere paa Søen, der under hele Resten af Krigen fuldstændig beherskedes af de danske.

Niels Juel havde vundet en glimrende Sejer, en Sejr, der var vundet imod en betydelig Overmagt udelukkende ved hans overlegne Dygtighed. Det er tydeligt, at Niels Juel havde stor Tillid til sin egen og sine undergivnes Dygtighed, ellers kunde han ikke have vovet at fjærne sig saa langt fra dem af hans Skibe, der vare drevne ad Læ til, men han maatte tvært imod have søgt at holde sig saa samlet som muligt for bedre at kunne modstaa et Angreb af Overmagten. Hvad der næst „Draken"s Uheld gjorde Udslaget, var Juels ypperlige Manøvre, da han splittede den fjendtlige Linie og selv vandt Luven, men dersom Svenskerne havde været lige saa godt førte, vilde det maaske ikke være lykkedes ham.

Den mægtige svenske Flaade var draget ud for at hævne Nederlaget under Øland forrige Aar; den havde nu lidt et endnu større Nederlag. Den havde mistet 12 prægtige, store Orlogsskibe, hvoraf 7 indlemmedes i den danske Flaade; hertil maa endnu føjes Tabet af 3 Smaaskibe, 3 Brandere og 4 Transportfartøjer foruden det store Tab af Mandskab, nemlig: over 2000 dræbte og saarede foruden de 2000 eller 3000 Fanger, de Danske gjorde. Den danske Flaade havde vel lidt en Del i den haarde Kamp, dog ikke mere, end at Juel foruden Priserne kun behøvede at sende 4 Skibe til Kjøbenhavn for at reparere; han havde ikke mistet et eneste Skib.

Glæden i Danmark over Sejren var stor; over alt holdtes Takkefester, og selv i Udlandet vakte den en betydelig Opsigt, ja den engelske Konge skrev endog i sin Lykønskning til Kristian den femte, at Juel var den største Admiral, som nu fandtes i Europa. Baron Jens Juel havde om Morgenen forladt sin Broders Skib og var gaaet om Bord paa en lille Jagt, hvorfra han iagttog Kampens Gang; da Svenskerne toge Flugten, gik han igjen om Bord til Broderen, modtog af denne Rapporten og bragte den egenhændig til Kong Kristian. Denne vidste allerede, hvad der var foregaaet; han havde om Morgenen den 1ste Juli, da han fik Efterretning om, at Slaget var begyndt, forladt Lejren ved Malmø og var redet ned til Skanør for at iagttage Kampens Gang. Som bekjendt troede han først, at Niels Juel veg, og lovede at hænge ham op i den højeste Galge i Danmark, hvis han satte den skjønne Flaade overstyr i Stedet for at vente, til Tromp kom; men i Stedet for Strikken hængte han en stor massiv Guldkjæde om Halsen paa Niels Juel, da han nogle Dage senere kom til Kjøbenhavn, og udnævnte ham til General-Admiral-Lieutenant.

Til Minde om Slaget prægedes en stor Medaille, hvorpaa stod: „Sic codani turbas conciliasse juvat", paa Dansk: „Saaledes skal man stille Urolighederne i Østersøen."

Vi skulle nu til Slutning i Korthed omtale Heltens senere Liv og Endeligt,

Uagtet Juel nu til Gavns havde vist, hvad han

duede til, blev han dog igjen stillet under Tromps Overkommando; da imidlertid den svenske Flaade ikke viste sig, indskrænkede Søkrigen sig til at hærje Sverrigs Kyster. Om Efteraaret vendte Hollænderne hjem, for ikke mere at vise sig i vore Farvande; deres Hjælp behøvedes ikke mere efter Generalstaternes Mening, men Tromp, som var dansk Admiral, blev tilbage; imidlertid blev han stadig mere anmassende, og da der ikke mere for Hollands Skyld var Anledning til at holde paa ham, fik han i Maj Maaned 1678 sin Afsked fra dansk Tjeneste. Nu vare alle Baand paa de danske Admiraler borte, og Niels Juel, der blev udnævnt til virkelig Gehejmeraad, kom nu til at indtage den Plads som Højstkommanderende over Flaaden, som saa længe var bleven ham forholdt. Han førte nu i den sidste Tid af Krigen Flaaden, der havde opnaaet den betydelige Størrelse af 31 Orlogsskibe, 9 Fregatter, 3 Brandere og 10 mindre Skibe; med Stolthed kunde Niels Juel se paa denne Flaade, hvis fleste Skibe skyldte ham deres Tilværelse eller Optagelse i den danske Flaade. — Imidlertid kom han ikke oftere til at føre Flaaden i nogen større Kamp, kun et Par Gange lykkedes det at lokke nogle Svenske udenfor Skjærgaarden, men de flygtede strax ind igjen.

Efter Fredsslutningen virkede Juel med uformindsket Iver for Flaaden. Store Arbejder foretoges i Havnen, de smaa Holme paa Refshalegrunden forenedes til Nyholm, og Flaadens Leje henlagdes paa dets nuværende Plads. Som Præsident i Admiralitetet var en stor Magt lagt i hans Hænder, og han brugte den paa en for Flaaden velsignelsesrig Maade; han fik Indrulleringsvæsenet ordnet saaledes, at man altid havde indøvet Mandskab til Flaaden; den faste Stok, der dannede Kjærnen af Besætningerne og hvorfra Underofficererne udgik, blev i Fredsaarene stadig øvet paa Togter; et Par Gange i 1683 og 1689 blev der foretaget større Udrustninger i Anledning af nogle Uenigheder med Hertugen af Holsten-Gottorp, og begge Gange førte Niels Juel Flaaden.

Under al denne Virksomhed førte Juel et lykkeligt Familieliv og var ogsaa som Privatmand afholdt af alle, saa vel store som smaa. Foruden Godserne Thorseng, Eriksholm og Totterupholm, som han til Dels havde kjøbt for sine Prisepenge, ejede han en Gaard i Kjøbenhavn, det nuværende Hotel du Nord paa Kongens Nytorv. Han havde stadig nydt et udmærket Helbred, og aldrig havde han i sine mange Kampe faaet noget Saar; men i Aaret 1693 havde han det Uheld at brække sin Arm, og fra den Tid blev hans kraftige Legeme bøjet; han vedblev dog at besørge sine Forretninger indtil Slutningen af Aaret 1696, da han maatte lægge sig til Sængs for aldrig at rejse sig mere. Den 8de April 1697 hensov han i sin Hustrus og sine Børns Arme i sit Hus paa Kongens Nytorv, næsten 68 Aar gammel.

Nogen Tid efter hans Død hensattes hans Lig i Kapellet ved Holmens Kirke, og der hviler endnu Støvet af Danmarks største Søhelt, ved Siden af hans Hustrus, Søns og Svigersøns Kister.

Saalænge Dannebrog vajer paa Søen, glemmes hverken han eller hans Sejr i Kjøgebugt!

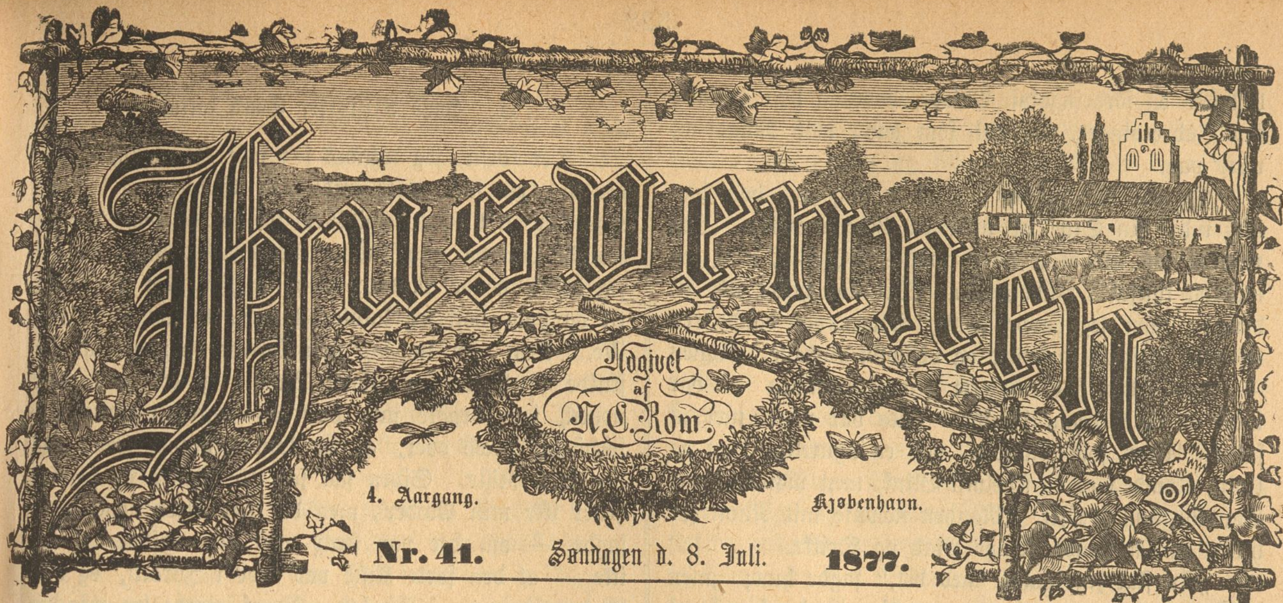
Lænkehunden og Tørsten.

Det er en bekjendt Sag at Hunde der løbe løse omkring om Sommeren hvert Øjeblik drikke naar de have Adgang til Vand. Dette viser at Hunden tørster meget i den varme Aarstid. I fri Tilstand ser man ligeledes Hunden omhyggeligt søge Skygge paa den varme Tid af Dagen, fordi den lider af Varmen. Dette finde vi ganske naturligt — men underligt nok finder vi det ligesaa naturligt at Lænkehunden ofte savner baade Vand og Skygge i de lange hede Sommerdage. Man viser her en stor Tankeløshed, idet man ikke tænker paa de Lidelser, de stakkels Lænkehunde, hvis Hus ofte er anbragt i en stegende hed Krog af Gaarden, maa udholde. Ja man bliver maaske stundom endog ærgerlig over en saadan Hunds uophørlige Glammen og Tuden, uden at tænke paa, at den i høj Grad lider Tørstens Kvaler den lange hede Sommerdag igjennem — og uden at tænke paa hvilken Vederkvægelse man vilde yde den med en Drik frisk Vand, som den i sin bundne Tilstand jo er ude af Stand til at skaffe sig selv, saaledes som dens løsgaaende Kammerater kunne gjøre det Snese Gange om Dagen.

Vi holde jo alle af Hunden og ville gjærne være gode imod den. Som en god Husven kunne vi derfor ikke andet end gjøre opmærksom paa hvilken daglig Pine vi paa Landet ved vor Tankeløshed ofte berede Husets tro Vogter, overbevist om, at man blot behøver at mindes derom for at afhjælpe Dyrets Savn. Vi bede derfor Landboerne om at sørge for at Lænkehunden har et godt rent Vandtrug, og hver Dag sørge for at det er fyldt med frisk Vand. Vi tro navnlig at kunne anbefale vore smaa Venner: Børnene, at overtage den lille Barmhjærtighedsgjærning imod deres tro firbenede Ven. Vi kunne forsikre at de ville faa megen Glæde med at se de stakkels Dyrs ufkromtede Taknemmelighed for den daglige Lædskedrik — og vi tro at Ungdommen selv vil have godt af vænne sig til Opfyldelsen af en saadan lille selvpaatagen daglig Pligt. Den der vænner sig til at være god mod Dyrene bliver sikkert ogsaa selv et godt Menneske.

R.

Landets Blade bedes for Sagens Skyld om at optage dette lille Stykke snarest.

4. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 41. Søndagen d. 8. Juli. 1877.

Et Rejseminde.

Fortalt af C. A. Thyregod.

I. Guldbæksholms Fabrik.

Ved Landmandsudstillinger og lignende Lejligheder havde jeg oftere lagt Mærke til Maskiner og Redskaber, der sagdes at være fra Guldbæksholms Fabrik og rostes meget. Andre Steder, hvor jeg saa af det Slags Sager med samme Fabrikmærke, hed det, at de hidrørte fra Kristoffer Smed i Ringsby. Ved Efterspørgsel fik jeg let at vide, at Kristoffer Smed i Ringsby og Fabrikanten i Guldbæksholm var en og samme Mand, og lejlighedsvis hørte jeg, at denne Mand ikke nogen Sinde havde staaet i Lære, at han i sin Ungdom havde været en dum og uduelig Knægt og var i visse Maader ikke overdreven klog endnu, men han havde dog nok ikke nogen Sinde været helt fra Forstanden, hvilket derimod havde været Tilfældet med hans Kone. Skjønt man saaledes vidste adskilligt at sige om ham, hørte jeg dog ingen nægte, at han var en i sit Fag meget duelig og en i alle Maader brav Mand.

Da jeg senere en Gang kom igjennem Ringsby og blev opmærksom paa en forreven og meget daarlig udseende Smedje tæt ved Vejen, saa kom jeg til at tænke paa Kristoffer og hans Maskiner. Jeg gik hen til Døren og spurgte, om det var der, Kristoffer Smed boede.

„Nej," svarede Smeden. „Han bor nede i Guldbæksholm."

„Ja, det ved jeg ikke, hvor er," sagde jeg.

„De kan følge Vejen til højre og øster ud af Byen," sagde en Bonde, som var til Stede i Smedjen. „Naar De kommer op paa Bakken, kan De se ham. Han gaar og pløjer der nede med et Par brogede Heste."

„Ja, men," indvendte jeg, „det er Manden i Fabrikken, jeg spørger efter."

„Ja vel," sagde Bonden. „Det kan ogsaa være, han har spændt fra Ploven og er hjemme i Fabrikken. I saa Fald kan De blive ved at følge Vejen, til De nede i Dalen ser et teglhængt Hus imellem grønne Træer. Det er Fabrikken."

Saa drev jeg af med den Besked. Oppe paa Bakken saa jeg mig flittigt om, men kunde ingen brogede Heste faa Øje paa. Jeg gik nu videre og fandt ganske rigtig Fabrikken efter den modtagne Anvisning.

Den var just ikke stor, men der var ikke saa faa Folk i Arbejde. Da jeg spurgte om Mesteren, blev jeg henvist til en midaldrende stærktbygget Mand med Bondeklæder og Bondesæder og oven i Kjøbet ikke saa lidt snavset i Ansigtet. Jeg bad om Tilladelse til at se mig om i Fabrikken.

„Med Fornøjelse," sagde han. „Forstaar De Dem paa saadan noget?"

„Nej, ikke synderlig."

„Ja, De er jo lige velkommen," sagde han; „men naar her kommer en Gjæst, saa vil jeg gjærne vide, om det er en, der kun føler Deltagelse for saadanne Ting, eller det er en, jeg maaske kan lære noget af."

Han viste mig nu omkring, forklarede mig hvad jeg ønskede at vide og gav mig ogsaa uanmodet en Del Forklaringer. Dem skal jeg ikke gjentage, og heller ikke skal jeg indlade mig paa at beskrive Fabrikken. Hvad der i denne mest tildrog sig min Opmærksomhed, var da ogsaa Manden selv, denne fordums dumme og uduelige Dreng, der ikke var synderlig klog endnu, men som dog havde anlagt denne Fabrik, hvori adskillige Ting vare hans egne Opfindelser. Jeg maatte indrømme, at han saa ikke meget snild ud, skjønt han havde et Par kloge Øjne. Hvad der først og stærkest faldt mig i Øjnene hos ham, var den

beskedne og fordringsløse Maade, hvorpaa han omtalte sine Indretninger, saa vel som hans hele Maade at være paa.

Da jeg var færdig med at se mig om, bød han mig ind i sin Stue at nyde en Vederkvægelse. Jeg ventede just ikke at se noget pynteligt Husliv, men jeg modtog ligefuldt Indbydelsen. Det stod heller ikke til derinde, som jeg havde tænkt, Stuen var baade ren og pæn, forsynet med net og velholdt Bohave. Konen — hende, der havde været fra Forstanden — bar intet Præg af denne Ulykke. Hun var noget nær af samme Alder som Manden, var en pyntelig, kjøn og livlig Kvinde med et skjælmsk Blink, men visselig intet Vanvidsglimt i Øjet. Manden nævnte mit Navn for hende og bad hende bringe Mad og Drikke.

„Nu skal jeg komme med det," sagde hun; „men du kunde gjærne gaa hen og to dig, da du har faaet fremmede."

„Nu har han jo set mig," indvendte Manden.

„Har han det? Nej, han har set Smeddeskæl og Tapsmørelse og andet Snavs paa dig, men han kunde dog maaske ogsaa ønske at se dit rigtige Ansigt."

Manden lo og gik bort igjennem en Sidedør ind i et andet Værelse, hvorfra han kom tilbage en Tid efter med rent Ansigt og rene Klæder. Jeg har en lumsk Mistanke om, at Forvandlingen ikke helt var bleven iværksat ved hans egen Hjælp.

Det var baade Mandens og Konens Mening, at jeg ikke maatte forlade dem lige strax, og da der var meget i Hus og Have og Værksted, jeg følte Deltagelse for, lod jeg mig let overtale til at tøve. Jeg tilbragte en fornøjelig Eftermiddag hos det vakre Par og deres flinke velopdragne Børn. At Rygtet havde Ret i, at Manden ikke havde udstaaet nogen ordentlig Lære, fik jeg snart at vide, lige som ogsaa, at han fra først af havde været yderlig fattig, og hans Kone ikke rigere. Min Videbegjærlighed blev stedse stærkere vakt, og til sidst bad jeg Manden om at fortælle mig sit Levnetsløb. Det gjorde han saa, efter at han havde bragt Tobak og Piber ud i et Lysthus i den vakre lille Have. Men inden han begyndte at fortælle, satte han sig saadan, at han kunde holde Øje med Udgangsdøren fra Stuehuset, at hans Kone ikke uformærkt skulde komme i vor Nærhed, thi der var noget i Historien, sagde han, som hun ikke maatte høre.

Jeg skal i det følgende meddele Kristoffer Smeds Fortælling, i det jeg indfører ham selv talende. Jeg vilde ønske, jeg kunde gjengive den med den fordringsløse Troskyldighed, hvormed han fortalte den, men det lader sig ikke gjøre. Imidlertid skal jeg holde mig saa nær til hans Ord og Udtryksmaade, som det er mig muligt.

II. Hvad Kristoffer Smed fortalte.

Det første, jeg mindes fra min Barndom, er, at der stod en sort Kiste midt paa Gulvet, og i denne Kiste laa en bleg og hvidklædt Kvinde og sov. Denne Kvinde var for mig Indbegrebet af alt godt i Verden; jeg kaldte hende Moder; men nu hjalp det ikke, hvor tit og hvor højt jeg kaldte: hun hørte ikke og svarede ikke. Der var nogen, som løftede mig op, at jeg skulde se hende for sidste Gang, og der var atter nogen, som bragte mig bort og søgte at trøste mig, fordi jeg græd over, at de lagde et sort Laag paa den sorte Kiste. Siden saa jeg ikke Kisten, og jeg saa heller ikke min Moder, men der var atter nogen, som sagde — om det var strax eller siden efter, ved jeg ikke — at den sorte Kiste var nede i Jorden, og min Moder var oppe i Himlen. Deraf gjorde jeg mig den Forestilling, at min Moder var ført der vester ud over Røgild Banke, hvor Himmel og Jord syntes at naa sammen, og hvor det stundum glimrede saa vidunderlig dejligt med Roser og Guld og Lys, naar Solen gik ned.

Jeg mindes, at jeg atter havde en Moder; men hvorledes jeg fik hende, hvor snart og hvorfra — ja, det ved jeg jo nok nu, men jeg mindes intet derom. Det første, jeg husker i den Retning, knytter sig til en Vugge, som stod, hvor den sorte Kiste havde staaet, og til et Ris, der sad ved Bjælken oven over. Jeg skulde holde Vuggen i Gang, og forsømte jeg det, saa kom Riset i Gang, til liden Glæde for mig. Jeg mindes, at en Moder var noget at være ræd for, og at en Vugge var det kjedeligste Stykke Bohave i Verden, medens et Ris syntes mig langt værre end „Krig og Pest og Dyrtid," som min Fader læste om i Aftenbønnen.

Saaledes som det nu staar for min Hukommelse, udviklede min Bevidsthed sig ligesom af et Svøb, næsten som Rosenknoppen, der først lader sin rette Form skinne frem i enkelte Striber og efterhaanden udfolder sig mod Lyset med Orden og Sammenhæng. Jeg mindes, at jeg kom til at trække Blæsebælgen — min Fader var nemlig Smed —; og at det havde en vis Lighed med at gynge Vuggen, men var langt morsommere; thi i Smedjen var der næsten altid fremmede, og der var intet Ris ved Bjælken. Saa kom jeg ogsaa til at gaa i Skole, men mine Barndomshændelser i Skolen og Hjemmet skal jeg ikke videre dvæle ved. Det blev baade sagt det ene og det andet Sted, at jeg var baade lærenem og godmodig, men at jeg tillige var ustadig og ubetænksom. Jeg husker ogsaa nok, at jeg rodede mig ind i en og anden lille Ulykke, som jeg dog sædvanlig slap helskindet fra.

Blandt mine tidligere Barndomsminder indtager ogsaa min Mormoder en fremtrædende Plads. Hun

var min rigtige Moders Moder, og hun kom undertiden for at se mig og medbragte da gjærne et eller andet, et Æble eller en Kringle eller saadant noget, og saa kyssede hun mig og sagde saa mange gode Ord til mig, at jeg slet ikke kunde forstaa, hvordan min Stifmoder kunde sige, at hun var en ond Kvinde. En Gang bragte hun mig et smukt, rødtærnet Halstørklæde, men det blev taget i Brug til en af mine Halvsøskende, da det sagdes, at det ikke passede til min øvrige Klædedragt. Jeg var nemlig klædt i usle Pjalter, og jeg behandlede da heller ikke mine Klæder godt, men sølede mig jævnlig i Smeddeskæl og andet Snavs.

Min Mormoders Besøg fik ellers en brat Ende, og det var nok mest paa Grund af min Paaklædning. Det var i det mindste den, hun talte om en Dag til min Moder; dog saa blev jeg jaget ud af Stuen og gik hen i Smedjen til min Fader. Men lidt efter blev min Fader hentet ind, og jeg ved, at han den Dag viste min Mormoder Døren og forbød hende at komme i sit Hus tiere. Hvordan Ordene for Resten faldt, ved jeg ikke, men senere paa Dagen saa jeg ham græde, og det forekom mig, at han fra den Tid af var mere omhyggelig og god imod mig end forhen.

Jeg forstaar nok, at der den Dag var Klammeri imellem min Moder og min Mormoder, og der har jo nok været Skyld paa begge Sider, thi de havde hver for sig et heftigt Sind. Til min Stifmoders Undskyldning maa jeg sige, at vore Vilkaar vare fattige, og hun havde mange Børn foruden mig, der aldrig havde forstaaet at vinde hendes Kjærlighed, saa der var jo nogen Grund til, at jeg fik ringere Klæder end hendes egne, hvorimod min Mormoder sagtens har gjort for store Fordringer for mit Vedkommende.

Jeg var stor og stærk for min Alder og kom tidlig til at bruge Hammer og Tang, medens min Fader enten stod og saa til eller blev liggende i Sengen, thi hans Helbred blev Tid efter anden meget daarlig. Men han var godt lidt af Folk, og Kunderne lode til at være vel tilfredse med mit Arbejde. Først da han ikke mere kunde forlade Sengen, mærkede jeg, at en og anden Mand søgte til en udenbys Smed med adskilligt vanskeligt Arbejde.

Jeg havde ikke fyldt sytten Aar, da min Fader døde, og det var jo ganske vist en tung Sorg, men vi havde været forberedt paa det længe. I det sidste halve Aar havde jeg udelukkende forestaaet Værkstedet, og nu sagde Mændene i Byen til min Moder, at de fremdeles vilde unde mig deres Søgning og ikke skaffe nogen anden Smed til Byen. Jeg var altsaa i egentlig Forstand Smedemester; hidtil havde jeg dog haft min Fader at spørge til Raads, naar der var noget, jeg ikke forstod.

I mange Retninger var jeg dygtig nok, men der var heller ikke faa Ting, jeg kun havde daarlig Forstand paa, og det blev ikke bedre af, at min Moder, der endnu havde ringere Indsigt i Haandværket, vilde blande sig i alting og desuden satte sine egne Børn til at passe paa mig. De skulde se efter, om jeg ikke dovnede, om den hele Smeddeløn blev betalt til hende, om jeg ikke solgte noget og stak Pengene i min egen Lomme, og meget andet. Mine Halvsøskende vare ret flinke Børn, og jeg tror ikke, de med Vilje løj om mig, men de vare sagtens smittede af deres Moders Mistro, og det havde vel nogen Indflydelse paa deres Meldinger. De kunde heller ikke dølge, at de holdt sig for vigtigere og mere myndige end jeg, uagtet jeg var den ældste. Saa var jo ogsaa jeg umoden og uforstandig, og jeg blev led og kjed af Arbejdet, jeg sløsede med det og søgte, saa tit der gaves Lejlighed, at komme ud paa Gaden til Keglespil og andet, eller jeg ligefrem gik og drev. En og anden Mand i Byen satte mig i Rette, og det hed om mig: „Kristoffer var en dygtig Knægt, mens hans Fader levede, men siden han blev overladt til sig selv, duer han ikke stort." Man havde just ikke megen Uret deri.

Det var om Foraaret, min Fader var død. Hen ad Efteraaret var det en Dag, jeg havde lagt mig bag Vejdiget østen for Smedjen og laa og læste i en Bog. Jeg hørte, at to Mænd mødtes paa Vejen hinsides Diget, og kjendte paa Røsten, at det var Niels Andersen og Søren Hassel. Sidstnævnte sagde: „Jeg var inde og vilde haft Kristoffer til at sætte en ny Ring i min Hestekobbel, men han var ingensteds at finde. Vi komme dog til at se at faa en ordentlig Smed til Byen."

„Ja, det bliver vel Enden," svarede Niels. „Jeg tænkte saamænd endda, Knægten kunde holde Sagerne gaaende, saa Enken kunde faaet opdraget sine Børn, og han selv faaet saa megen Øvelse og Dygtighed, at vi ingen anden Smed behøvede."

„Det tænkte jeg nu ikke; men det kunde jo været muligt, at Enken kunde være bleven gift med en Smed."

„Naa, og saa bliver det en Murer i Steden for. Klavs Murer skal ellers have sagt, at han nok skulde faa Kristoffer til at lystre, saa der skulde komme mere Orden i Smedjen."

„Ja, Klavs er ikke blød af sig, men alligevel kan det falde ham vanskeligt at drive et Haandværk i Vejret, som han ikke selv forstaar. Naa, vi faa at se, hvad det kan blive til. Kristoffer kan maaske have godt af at blive holdt til Lydighed."

Der fik jeg nyt at vide. Jeg havde nok set Klavs Murer i vort Hjem gjentagne Gange i den sidste Tid, men det var aldrig faldet mig ind, at min Stifmoder vilde gifte sig igjen. Tanken derom var mig meget imod, og at en fremmed skulde have nogen Myndighed over mig i min Faders Værksted, det fandt jeg heller ikke i sin Orden. Saa gik Tiden og

— ganske rigtigt — hen i November Maaned blev der tillyst Ægteskab for min Moder og Klavs, og da Frosten samtidig traf ind, saa Mureriet ophørte, kom Klavs og tog Bolig hos os. Mine Halvsøskende begyndte strax at kalde ham Fader; det gjorde jeg ikke, og det kan gjærne være, at jeg ikke saa synderlig mildt til ham.

Den følgende Morgen kom han ud til mig i Smedjen, medens jeg stod ved Filebænken. „Hvad bestiller du der?" spurgte han.

„Det er en ny Fjeder til Møllersvendens Bøsselaas," svarede jeg.

„Naa, den skal du lægge til Siden til senere. I Dag skal du smedde Trækkosøm hele Dagen."

„Skal jeg?" spurgte jeg lidt mut.

„Ja, du skal," svarede han haardt. „Og saa skal du smedde og ikke være doven, som du plejer at være. Sagerne maa have en anden Gang herefter, hvis du og jeg skulle skifte det godt."

„Jeg ved ikke, at vi har noget at skifte endnu," sagde jeg.

„Ikke det? Men saa er det bedst, du faar det at vide!" Med disse Ord gav han mig et Nakkedrag, saa jeg tumlede, og derpaa fik jeg et Ørefigen, saa jeg tumlede til den anden Side. Jeg vilde løbet ud af Døren, men der stod nu Søren Hassel og lo og sagde: „I Dag smeddes der nok for Alvor!"

„Skynd dig nu at gjøre Ild paa!" sagde Klavs.

„Nej," svarede jeg trodsig.

Mureren vilde faret paa mig igjen, men nu gik Søren imellem og sagde: „Var dig, hvad du gjør, Klavs, og husk paa, at du endnu ikke —".

Mere hørte jeg ikke, thi nu var Udgangen fri, og jeg skyndte mig bort. Lidt efter hørte jeg baade Søren og Klavs kalde paa mig, men da var jeg af Syne i den tætte Rimtaage, og jeg skyndte mig at lægge et større og større Rum imellem mig og mit Fødehjem.

Snart stod jeg ude paa Røgild Banke, hvor efter min Barndoms Forestilling Himmel og Jord mødtes, og hvor Indgangen til Paradis maatte være. Nu vidste jeg jo nok, at paa dette Sted var man lige saa langt fra Himlen som andre Steder, og dog mindedes jeg her saa klart om mit hellige Barneminde, min blege Moder i den sorte Kiste. Jeg saa tilbage paa mit Liv, paa hvad jeg havde lidt, og hvad jeg havde syndet; jeg saa fremad, men Udsigten var lukket med et Slør, saa tæt som den isnende Novembertaage. Jeg kunde ikke nægte, at jeg siden min Faders Død havde opført mig daarligt, og at jeg var bleven almindelig dadlet, maaske endnu mere, end jeg fortjente. Tilbage til min Fødeby vilde jeg ikke mere, men hvor skulde jeg ty hen? Her stod jeg i de mest pjaltede af mine daarlige Klæder, uden en Skilling i Lommen og uden nogen Ven i den vide Verden. Da faldt Tanken paa min Mormoder. Jeg havde hørt min Stifmoder sige meget ondt om hende, og jeg havde ikke set hende i 6 eller 7 Aar, men jeg vidste, hun levede og boede i Ringsby, hvor jeg i min tidlige Barndom havde gjæstet hende. I hin Tid havde hun været meget kjærlig imod mig, og hun var den eneste, af hvem jeg nu kunde vente et venligt Ord og et godt Raad.

Jeg var en halv Mil vesten for mit Hjem, men Ringsby laa mere end en halv Mil østen for dette, jeg maatte altsaa tilbage igjen, men igjennem Andrup By og forbi mit Fædrehus vilde jeg ikke, og jeg vilde ogsaa nødig møde nogle af mine Kjendinge. Jeg gjorde altsaa en lang Omvej ud over Markerne, men for vild i Taagen og havde Møje med at finde mig til rette, endelig lykkedes det, og henimod Aften stod jeg ved Ringsby.

Min Mormoders lille Hytte var let kjendelig paa Gaardsdammen med de hvidsandede Bredder, som den laa hos os, og paa de tre høje Asketræer, der stode foran Indgangen. Ængstelig og forventningsfuld nærmede jeg mig Døren, men den var aflaaset. Da faldt det mig ind, at hun maaske var død. Det var jo let tænkeligt, og det syntes mig endog sandsynligt, at saaledes det sidste Haab om Trøst og Raad var udslukt. Jeg saa ind ad Vinduet. Nej, Stuen saa dog ud til at være beboet. Jeg satte mig paa den store Kampesten mellem Døren og Dammen, men det blev mig for koldt at vente, og jeg gik videre.

(Fortsættes).

Sukkeret.

Ved E. T.

Sukkeret er, som alle vide, et Stof, der nyttes paa mange Maader i det daglige Liv som Tilsætning baade til vor Mad og flere af vore mest almindelige Drikke, f. Ex. Kaffe og Te. Dette Stof findes hos en stor Del forskjellige Planter, men kun hos nogle faa af dem er det til Stede i saa stor Mængde, at vi med Fordel kunne uddrage det. Den vigtigste af disse sukkerholdige Planter er Sukkerrøret, som hører til Græssernes store Familie. Medfølgende Afbildning vil kunne give Læserne en Forestilling om denne store og vigtige Græsarts Udseende; Stængelen eller Straaet bliver omtrent 12 Fod højt. Bladene ere lange og smalle ligesom hos de øvrige Græsarter, men afvige fra disse ved en paa langs løbende hvid Stribe. Straaet, der kan blive 1—4 Tommer tykt, er ikke hult som hos næsten alle de andre Græsarter, men fyldt med en saftfuld Marv, der indeholder en stor Mængde Sukker. Sukkerrørets almindelige Hjem er Ostindien, hvorfra det er blevet overført til flere andre tropiske Lande, baade i den gamle og ny Verden.

Man dyrker det i disse Lande i store Plantager, hvor det formeres ved Stiklinger, der plantes i en Afstand af 5—8 Fod fra hverandre, og som opnaa deres fulde Udvikling i Løbet af 6—15 Maaneder, eftersom Vejrlaget er mere eller mindre varmt. Naar den travle Høsttid kommer, afskæres Rørene med en Kniv saa langt nede ved Jorden som muligt, Stubbene tildækkes med Jord og skyde ny Rodskud, som afskæres ved den næste Høst, men da disse Skud Aar for Aar blive mindre, og Høstens Udbytte derfor ogsaa mindre, maa der snart foretages en ny Plantning. Medfølgende Billede viser Sukkerhøsten i fuld Gang; Mænd og Kvinder ere travlt sysselsatte med at afskære Rørene, der blive læssede paa Vogne og strax kjørte til Sukkermøllerne, der ses til venstre paa Billedet, hvor Saften udperses af dem ved Hjælp af tunge Jærnvalser. De knuste Rør blive tørrede og nyttede til Brændsel. Saften flyder fra Valserne ud i store Kar, hvor den klares ved Tilsætning af Kalk. Den bliver derpaa kogt, hvorved en Del af de fremmede Emner, som den indeholder, udskilles og danne et Skum paa Overfladen, der fjærnes fra den. Saften hældes derefter i Trækar, for at den der kan afkøles og krystallisere sig. Naar dette er sket, kommes den i

Dyrkning af Sukker.

Fade, som ere forsynede med Huller, for at den bedre kan tørres, og den gaar derpaa over i Handelen under Navn af Raasukker. Dette Sukker undergaar som oftest en videre Bearbejdelse i særegne Fabrikker, som kaldes Sukkerraffinaderier. Da Fremgangsmaaden ved Sukkerets Raffinering i disse Fabrikker er meget vidtløftig, ville vi ikke omtale den her, men kun bemærke, at den dels gaar ud paa at give det mørke Raasukker en lysere og smukkere Farve, dels paa at fjærne de fremmede Stoffer, som endnu findes i dette Sukker, hvilket sker ved Kogning og Tilsætning af Benkul og Oxeblod. Fra Raffinaderierne udgaar Sukkeret som Puddersukker, hvidt Topsukker og brunt Kandis. Ved Sukkerets Tilvirkning, baade i Sukkermøllerne og i Raffinaderierne, bliver der en tykflydende mørkebrun Vædske tilbage som et Slags Affald fra Sukkeret; den er kjendt under Navn af Melasse eller Sirup. Af denne tilvirkes der ved Gjæring og Distillation en Art Brændevin, som kaldes Rom.

Sukkerrørets oprindelige Hjem er, som før nævnt, Indien. Baade der og i Kina kjendtes det længe før den historiske Tid. Fra Indien blev det overført til Arabien, og Araberne udbredte ved deres Landeran Sukkeravlen baade til Nordafrika og Cypern, Rhodos,

Sicilien og de sydlige Egne i Spanien. Efter Professor Schouws Fremstilling var det dog først ved Korstogene, at Europæerne ret lærte Sukkeret at kjende. Ved Amerikas Opdagelse overførtes Sukkerrøret ogsaa til denne Verdensdel, hvor det med stort Held blev dyrket i den sydlige Del af Nordamerika, de vestindiske Øer og Brasilien, paa hvilke Steder endnu de største og vigtigste Sukkerplantager findes. Det var navnlig denne Plantes Overførsel og Dyrkning i Amerika, som gav Stødet til den afskyelige Negerhandel og Negerslaveriet.

Af andre sukkerholdige Planter ville vi nævne Palmerne, navnlig Daddelpalmen, Sukker-Løn eller Sukker-Ahorn og Sukkerroen. Sukker-Lønnen (Acer saccharinum) er et Træ, som har hjemme i Nordamerika. Det indeholder ligesom vor almindelige Birk om Foraaret en stor Mængde sød Saft, af hvilken man ved Kogning kan uddrage Sukker. Af denne Plante vindes en Del af det Sukker, som bruges i Nordamerika. Sukkerroen indeholder ligeledes en stor Del Sukkerstof. Den er, som bekjendt, beslægtet med Runkelroen, der bruges til Kvægfoder. Da Napoleon den store spærrede Fastlandets Havne for Englænderne i Førstningen af dette Aarhundrede, begyndte man snart at lide Mangel paa forskjellige Frembringelser fra de andre Verdensdele og navnlig paa Sukker. Han udsatte derfor en Belønning af en Million Francs for en heldig Tilvirkning af indenlandske sukkerholdige Planter; Opmærksomheden blev derved henledet paa Sukkerroen, som den bedste af disse, og der blev grundlagt en Mængde Fabrikker i Frankrig, Tyskland og flere andre Lande, som tilvirkede Sukker af denne Plante. En stor Del af disse Fabrikker bleve senere atter nedlagte. I den nyere Tid har man dog atter taget fat paa at indvinde Sukker af Sukkerroen i flere Lande, og ogsaa i vort Fædreland er der i de sidste Aar bleven oprettet et Par Sukkerroefabrikker paa Laaland og i Odense, hvoraf det første dog allerede er nedlagt igjen. Hvor stor en Rolle Sukkeret spiller i det daglige Liv, vil bedst ses af, at der i Evropa aarlig forbruges over 22 Millioner Centner Sukker. I Danmark bruges der hvert Aar henved 40 Millioner Pund, hvilket omtrent er 22 Pund for hver Person.

Om Lynet og dets Virkninger.

(Af P. A. Rosenberg.)

I.

Naar jeg nærmer Haanden til en Elektrisermaskine, saa springer der en lille Gnist over mellem denne og min Haand. Det forklares saaledes: I ethvert Legeme — altsaa ogsaa i mit — findes der en uendelig Mængde Elektricitet, som bestaar af to forskjellige Arter, der efter den bekjendte Franklins Anvisning kaldes positiv og negativ Elektricitet. Naar disse to Arter ere sammenblandede, holde de hinanden i Ligevægt, ophæve hinanden, og derfor mærker jeg under almindelige Forhold slet ikke noget til, at jeg har dem i Kroppen; men sætter jeg nu Fingeren paa en Elektrisermaskine, der er ladet — lad os sige med positiv Elektricitet — saa sker det mærkelige, at den positive i Maskinen strax tiltrækker den negative i min Krop, saaledes at denne samler sig ude i Enden af Fingeren, medens den samtidig frastøder den positive og jager den gjennem mine Ben ned i Jorden. Dersom jeg holder Fingeren tilstrækkelig nær, bliver Tiltrækningen mellem de to Arter — den positive i Maskinen og den negative i min Finger — saa stærk, at de forene sig med hinanden og altsaa ophæver hinanden, hvilket sker under Udvikling af en lille Gnist, ledsaget af en svag knitrende Lyd. Det maa vi nu mærke os, at den positive og den negative Elektricitet altsaa tiltrække hinanden indbyrdes, og ophæve hinanden, naar de sammenblandes. Det er netop noget lignende, der gaar for sig, naar det lyner og tordner; Lynet er en saadan elektrisk Gnist, Tordenen den medfølgende Lyd. Uvejrsskyen er den vældigt ladede Maskine, til min Haand svarer Jorden eller en anden Sky. Denne Forklaring, der ser saa simpel ud, er imidlertid saa langt fra at kunne forklare alle de med Lynet forbundne Særsyn, at de allerfleste endnu maa siges at være fuldstændige Gaader; og Naturforskernes Meninger derom ere meget forskjellige.

En Tordensky er, som bekjendt, i Almindelighed let kjendelig. Den er sædvanligvis mere jævn paa den Side, der vender mod Jorden end paa den anden, der ofte er takket og forreven. Dens Tykkelse er meget forskjellig, i Gjennemsnit vel en 40 Alen; ligeledes er dens Højde over Jorden afhængig af Forholdene. Man har Exempler paa, at en Uvejrssky har været 20,000 Fod over Havets Flade, men man har ogsaa Exempler paa, at den har nærmet sig Jorden i en Højde af 89 Fod*). Saaledes fortælles der, at et Uvejr, som i Aaret 1827 trak hen over Klostret Admont i Steyermark blev iagttaget fra et Slot, der laa 373 Fod over Bunden af den Dal, hvori Klostret er beliggende. Lynet slog ned i Kirken og dræbte der to Præster. Det omtalte Slot ligger paa et Bjærg, og fra dets Vinduer saa man Skyen svæve ned over Kirken, hvis Kors ragede frem derover. Et Vindue i Kirketaarnet stod aabent og befandt sig umiddelbart under Skyen. Da dette Vindue var 89 Fod over Jorden, maa Uvejrsskyen altsaa have svævet omtrent i samme Højde, og da Taarnet var 114 Fod højt, har dens Tykkelse i dette Tilfælde kun været 25 Fod.

*) Gjennemsnitshøjden er 5—6000 Fod.

Højt oppe over deres Hoveder opdagede Slottets Beboere en anden Sky, der efter deres Formodning var mindst 2000 Fod fra Jorden, og mellem disse to Lag af Skyer sprang Lynene stadig frem og tilbage, dog mest fra den underste til den øverste. Det er hyppigt Tilfældet, at en Tordensky saaledes bestaar af to Lag, Franklin antager det endogsaa for nødvendigt, for at et Uvejr skal opstaa.

Den Fart, hvormed Skyen bevæger sig fremad, beløber sig i Almindelighed til 10 Mil i Timen, dog ved man Tilfælde, hvor den endogsaa steg til 20 Mil. Da Luftstrømningerne i de øvre Højdebælter, hvor Skyen sædvanligvis befinder sig, tit ere forskjellige fra dem, som hersker nede hos os, har man stundum det Særsyn, at Skyen trækker lige mod Vinden. De fleste Lyn springe over mellem forskjellige Dele af Skyen eller mellem de to Lag, saafremt disse ere til Stede, men enkelte søge ogsaa ned til Jorden, og disse ere for os de mærkeligste, altsaa dem vi nærmest ville dvæle ved.

Man inddeler Lyn i tre Arter, nemlig Zigzaglyn, Lyn, hvor det synes, som om Skyen aabner sig, og Kuglelyn. Alle have set de to første Arter, hvorimod de sidste ere mere sjældne. Jeg skal anføre en Beretning om et saadant Kuglelyn:

„Efter et temmelig stærkt Tordenskrald, men ikke umiddelbart derefter, saa en Skrædder, mens han sad ved sit Bord og spiste, pludselig Kamindøren aabne sig, ligesom om den blev stødt op af et ikke videre stærkt Vindpust, og en Ildkugle af Størrelse som et Barnehoved komme ud derfra og vandre meget langsomt frem i Værelset omtrent i Højde med Kakkelovnspladen. Kuglen lignede efter Skrædderens Udsagn en Kattekilling af Middelstørrelse, der havde rullet sig sammen og bevægede sig uden at bæres af sine Poter. Den syntes snarere at være glimrende og lysende end egentlig varm og ophedet, og han mærkede intet til Varme. Denne Kugle nærmede sig hans Ben ligesom en Kattekilling, der vil lege og gnide sig op ad en efter disse Dyrs Sædvane, men Arbejderen flyttede Fødderne og undgik saaledes Berørelsen med Ildkuglen, meget lempeligt, efter hans egen Beretning. Den holdt sig flere Sekunder rolig ved hans Ben, saa han fik Tid nok til at undersøge den nøje. Efter at have forsøgt nogle Udflugter i forskjellige Retninger uden imidlertid at forlade Værelsets Midte, hævede den sig lodret i Vejret i Højde med hans Hoved. For at undgaa at berøre den med Ansigtet og for tillige at kunne betragte den, sprang han op paa en Stol. Da den havde naaet en Højde af omtrent halvanden Alen over Gulvet, rettede den pludselig sin Fart hen mod et Hul i Væggen i Nærheden af Kakkelovnen. Dette Hul brugtes om Vinteren til at lægge Kakkelovnsrøret igjennem, men i Følge Skrædderens Sigende kunde „Tordenen ikke se det", da det var tilklistret med Papir. Ildkuglen tog Papiret til Side og gik gjennem Hullet op i Skorstenen. Efter at have fuldført denne Opstigning „i det samme Trit, som den hele Tiden gik i", siger Skrædderen, det vil sige: langsomt, „naaede Kuglen Skorstenens Munding, der var mindst et Par og tredive Alen fra Jorden, og her frembragte den en frygtelig Sprængning, som ødelagde en Del af Skorstenen og slyngede Murbrokker ned i Gaarden."

I denne ubegribelige Form kan Lynet altsaa vare flere Minutter, medens det almindelige Zigzaglyn kun har en Tilværelse af højst $^1/_{1000}$ Sekund. Naar en saadan Kugle springer, udsender den en Del almindelige Lyn i forskjellige Retninger; dog maa man ved alle Fortællinger om dette Særsyn lægge vel Mærke til, om det ikke har været et Luftsyn, som det, der viser sig, naar en meget lille Planet kommer vor Jord for nær og falder ned derpaa.

Christiansen mener, at det almindelige Lyn fremkommer ved en Ildkugles hurtige Fart gjennem Himmelrummet.

Zigzaglynenes Længde har man ved forskjellige Kunstgreb kunnet maale, og det viser sig da, at de ofte opnaa en Længde af 5 til 6 Mil. En saa umaadelig Mængde Elektricitet som den, der maatte til for at frembringe en Gnist af denne Længde, kan man umulig tænke sig ophobet i Skyen, og man forklarer derfor dette ved at antage, at Lynet ikke er en enkelt Gnist, men en hel Række af Gnister, der paa Grund af den store Hastighed, hvormed Lynet naar vort Øje, synes os at være en eneste.

Skjønt Lynet oftest farer fra Skyen ned paa Jorden, er det i Følge Forklaringen klart, at man ogsaa maa kunne tænke sig Lyn, der gik fra Jorden op mod Skyen, og noget saadant er virkelig blevet iagttaget, skjønt rigtignok yderst sjældent. Følgende Exempel er et Uddrag af et Brev til den tyske Videnskabsmand Klein:

(Fortsættes.)

Husflid.

En Vindplov.

Det hænder ikke saa sjælden, at Husflidssyslen paa Landet aabenbarer eller udvikler virkelig mekanisk Snille, et Vidnesbyrd om Husflidens Evne til at frigjøre skjulte Gaver. Ofte fremkommer vel herved Snurrepiberier af tvivlsomt Værd, eller Tanken kommer paa Afveje og søger at løse uløselige Opgaver*), men det hænder dog ikke sjælden, at der fremkommer virkelig praktiske Resultater og vises en Udholdenhed, der er en god Sag værdig, selv om det ser lidt trøstesløst ud med Udfaldet.

Et saadant Tilfælde skulle vi omtale i Dag. Ved flere Lejligheder er der af Husmand Thomas Sørensen udstillet

*) Der er saaledes ikke kommet faa til Udg. for at faa Raad om, hvorledes de bedst skulle faa sig nyttiggjort Evighedsmaskiner („perpetuum mobile"), som de mente at have opfundet, og som „næsten kan gaa", og det har stundum været umuligt at overbevise Opfinderen om det frugtesløse og tomme i hans Spekulation og Arbejde.

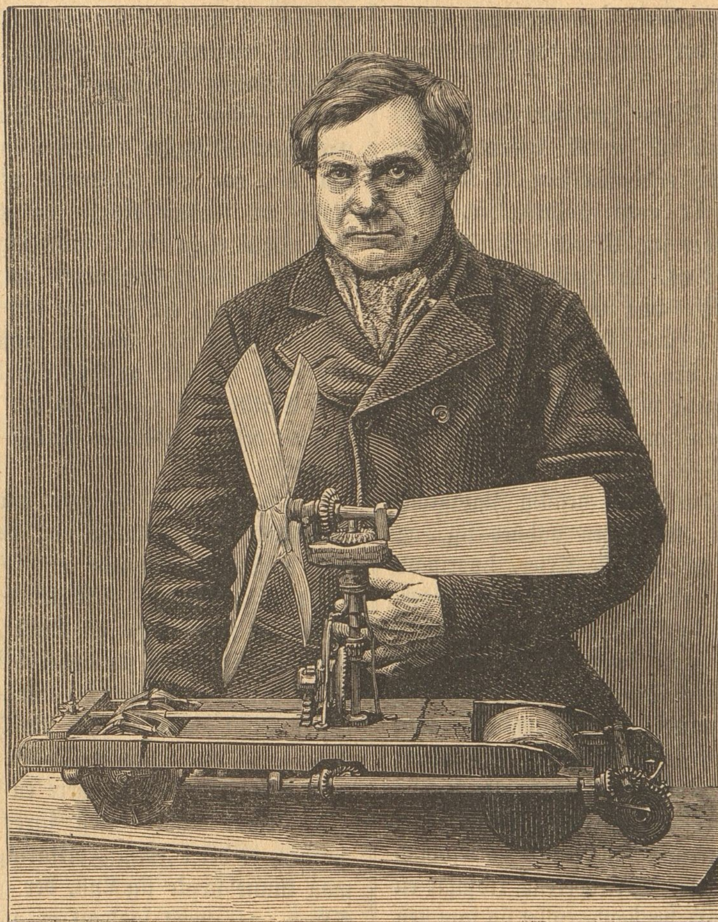
Modellen af en Vindpløjemaskine, senest ved Udstillingen i Viborg 1875. At pløje med Vind! Det er slet ingen tosset Tanke. Hvilken uhyre Kraft er ikke indeholdt i den bevægede Luft, naar Blæsten stryger hen over Jorden. Den kan udmærket nyttes til at drive svære Skibe frem og til at dreje store Møller. Den maatte ogsaa kunne bruges til at grave Jorden med, har nævnte Opfinder ment. Det er nu over tyve Aar siden, han undfangede denne Tanke, og han har siden ufortrøden efter ringe Evne søgt at virkeliggjøre den. Han har aldrig lært noget Haandværk og har, ved Hjælp af sin Kniv, lidt Blik o. lign., som Vinteraftens- og Fritidssyssel lavet den ene ufuldkomne Maskine efter den anden og stadig forbedret den, indtil en tilsyneladende brugbar Model fremkom. I det Foredrag om Husfliden i Danmark, som dette Blads Udgiver holdt ved den trettende danske Landmandsforsamling, ytrede han om denne Maskine: „Modellen røber en sund Tanke og meget Snille. Mange kunne maaske smile over den ualmindelige Tanke, men ser man Modellen og hører om, i hvor mange Aar Opfinderen med sej Udholdenhed har arbejdet paa dennes Fuldkommengjørelse, saa tager man Hatten af for Manden, selv om man har Tvivl om, hvorvidt Maskinen kan blive praktisk brugbar, og man maa ønske ham, at en eller flere Rigmænd vilde glæde ham med at give ham Midlerne i Hænde til Maskinens Udførelse i fuld Størrelse, hvilket den fattige Husmand aldrig har evnet."

Dette „fromme Ønske" er dog til Dels opfyldt, i det Opfinderen i et Brev herom skriver:

„Det forekommer mig, at jeg nu er rykket mit Ønskes Maal lidt nærmere, da flere ansete Mænd nu støtte min Sag, og flere Bidrag til Plovens Udførelse ere indkomne. Fra nogle Landboforeninger 210 Kr., en Folkeforening 100 Kr. Det lille Sogn, hvor jeg bor, har tegnet sig for et Beløb af 50 Kr. Hans Majestæt Kongen har tilstillet mig 25 Kr. De indkomne Bidrag indestaa i Sparekassen. Jeg har nu indsendt en Del trykte Begjæringer til Sognene i Amtet om Hjælp og haaber en Del Bidrag derfra. Men da Ploven vil koste circa 2,000 Kr., skal der ikke indkomme saa faa Bidrag, før jeg kan faa den bygget."

Den omtalte trykte Begjæring om Bistand indeholder Attest fra Sognets gode Mænd, hvori Opfinderen omtales som en i alle Maader hæderlig og flittig Mand. Det skulde derfor være Husvennen kjært, om de, der have Evne dertil og Lyst til at hjælpe en tænksom og flittig Husflidsmand til at faa sit Livs kjæreste Ønske opfyldt, ved dette lille Stykke maatte blive opmærksom paa Husmand og Brøndgraver Thomas Sørensen i Borup Skjørbek ved Ribe og yde ham Bistand til at faa den første Vindplov udført i Virkeligheden. Udg. tror ikke, at de dertil anvendte Penge vilde være spildte.

Det kunde maaske interessere Husvennens Læsere at se den jævne Opfinder med sin Maskinmodel. Vi have derfor ladet udføre hosstaaende Billede, som viser, hvorledes Manden og hans findrigt udtænkte Redskab se ud.

Thomas Sørensen og hans Vindplov.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Det er en bemærkningsværdig Omstændighed, at Frygt i høj Grad forøger Kjærligheden. Denne Aforisme (Strøtanke) behøver en Forklaring; jeg vil dermed sige: vi elske Gjenstanden for vor Kjærlighed i samme Forhold, som vi frygte for at tabe den, eller blot for, at den skal være udsat for Fare. Dette er et Bevis for Følelsernes tilbagevirkende Kraft: Kjærligheden avler Frygt, og Frygt avler atter ny Kjærlighed. Dette er en blandt de mange Aarsager, hvorfor Kvinden elsker langt mere hjærtelig og inderlig end Manden; ligeledes er dette en af de mange Aarsager, hvorfor hyppig Fraværelse i alle Kjærlighedens Grader er Lidenskabens skarpeste Spore.

Gaade:

Det første er et nyttigt Dyr,
det andet nævner dig en Fyr,
som med det første holder Styr.
Naar Foraarsmorgen atter gryr,
det hele op af Jorden tyr.

jas.

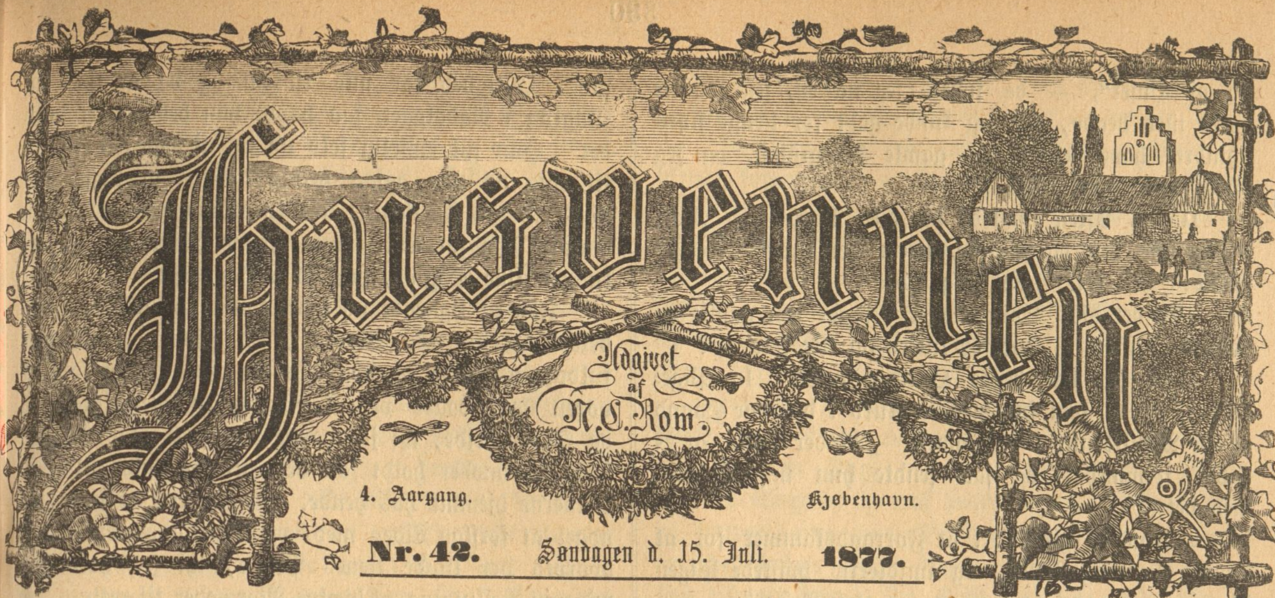
Opløsninger fra Nr. 39:

paa den firkantede Nød: KOST / OSTE / STEG / TEGN

paa Bogstavgaaden: Sundhed. — Hus. — Snuhed. Sne. — Hund. — Due.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Et Rejseminde.

Fortalt af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

Jeg nærmede mig en Gaard norden for Dammen. I denne Gaards Have gik der en lille Pige og sankede Vasketøj ind. Jeg gik hen til Havegærdet og spurgte Pigen: „Har du ikke set min Mormoder?"

Pigebarnet laante mig et Par skjælmske Øjne og sagde: „Jo, jeg tror. Det var vist hende, der lige nu fløj forbi paa et Kosteskaft."

Jeg sænkede Hovedet og vilde gaa videre, men nu kaldte hun paa mig: „Hej, du! Du kunde gjærne sagt, hvem din Mormoder var."

Nu først faldt det mig ind, at jeg havde spurgt dumt, og jeg sagde, at den, jeg søgte, var en Kone, der hed Gamle Anna eller Anna Damsted eller —"

„Eller Anna Madsdatter?" fortsatte Tøsen. „Ja, hun sidder inde hos vort. Naar du følger Havegærdet og saa drejer om Hushjørnet, saa er du strax ved Døren."

„Tak! jeg vilde helst være fri for at gaa ind. Mon hun ikke snart kommer ud, eller kunde du ikke —?"

„Sige hende, at der staar en og spørger efter sin Mormoder! Ja, det kan jeg gjærne." Og hun tog Armene fulde af stivfrossent Vasketøj og løb ind i Gaarden. To Minutter efter kom den gamle Kone rokkende ud imod mig.

„Sofie siger, du spørger efter din Mormoder!" begyndte hun. „Er det virkelig lille Kristoffer? Hvor du er bleven stor! Ak ja! nu har du hverken Fader eller Moder, saa er det i sin Orden, at du søger til din gamle Mormoder. Følg med hjem, min Dreng! Er det dine bedste Klæder, du har paa?"

Jeg sagde, at jeg var kommen temmelig uforberedt afsted og derfor gik i mine Arbejdsklæder. Hun afbrød mig og sagde: „Gaa med hjem til mit. Der kan du fortælle mig om al din Lejlighed. Du bliver da hos mig til i Morgen?"

Dertil var jeg naturligvis villig. Snart sad vi foran Tørvebaalet, som brændte paa hendes Arne, og jeg fortalte, hvad jeg havde lidt, og at jeg nu søgte til hende, om hun kunde give mig noget Raad for min Fremtid.

„Ja, jeg kan," sagde hun. „Jeg har et Raad i Beredskab, for jeg har ventet dig længe."

„Hvorledes det?"

„Ja, ser du! Du havde maaske halvvejs glemt mig, men en gammel Kone glemmer ikke saa let sit eneste Barnebarn. Jeg har stadig hørt mig for, og jeg ved alt om dig uden netop det, der er sket i Dag. Jeg har hørt sige, at du var doven og ulydig, men det tror jeg netop ikke er Sandhed. Du har jo ikke gjort noget ondt, og jeg er vis paa, du har gjort det gode, som du havde Forstand og Evner til. Men Vorherre kræver ikke mer, end han har givet, og du skal ikke tiere ud at være et Skumpelskud for de hovmodige Mennesker. Nu kan du blive her hos mig. Kan du udrette en Smule, saa er det godt, og kan du ikke, faa vi vel Føden alligevel. Naar jeg dør, saa arver du Huset og Haven her, og saa har du Tag over Hovedet, og kan du saa øve dig i at bestille noget, saa du kan tjene tarveligt Brød, saa kommer du vel nok igjennem Verden, om der end er andre, der er klogere og dygtigere end du."

Jeg blev helt underlig til Mode ved denne Opfatelse, som hun syntes urokkelig at ville fastholde. Hun havde hørt Tale om min Udueligheď, og hun skrev den paa mine svage Evners Regning, og jeg spurgte mig selv, om hun maaske havde Ret. En Halvtosse kjender vist ikke selv sine Mangler, men tror, at han har en udmærket Forstand. Da hun sagde: „Havde du haft Omløb i Hovedet, saa havde du kommet længe før og ikke ventet, til Klavs Murer bankede dig

ud af Huset", — da syntes jeg næsten, jeg maatte holde med hende, thi jeg kunde godt for længe siden uhindret have besøgt min gamle Slægtning, og jeg burde have gjort det.

Ud ad Aften tumlede det med Døren, og Mormoder gik hen og spurgte, hvem det var. „Det er Sofie!" hed det, „Luk mig ind!"

„Er det dig, Spilopmager," sagde den gamle og aabnede Døren. „Hvorfor lukker du ikke selv op?"

„For jeg har begge Hænder fulde," lo Pigebarnet, der nu kom ind med en Kurv i den ene Haand og en Mælkekrukke i den anden. „Moder hørte, at I havde fremmede, og saa sendte hun mig herover med dette."

Mormoder gik ind i sit Forraadskammer for at tømme Kurv og Krukke, og imidlertid hviskede Pigen til mig: „Har du sagt noget om Kosteskaftet?"

„Nej, jeg har ikke," svarede jeg.

„Saa sig heller intet," bad hun. „Jeg gættede nok, det var hende, du spurgte om, men jeg vidste det jo ikke."

Pigen gik igjen, og snart laa jeg nu i den bedste af min Mormoders tvende Senge.

Men jeg kunde ikke sove. Det brød mig ikke synderligt, at den gamle holdt mig for at være en Halvtosse, uden for saa vidt, at hun ikke vidste noget bedre Raad end at beholde mig hos sig og ernære mig, mig, den stærke Knøs, af hendes egne fattige Hjælpekilder. Hun ejede nemlig intet andet end Huset og Haven og ernærede sig for øvrigt af sin Haandgjerning; men den halvfjerdsindstyveaarige Kone var ikke mere saa dygtig, som hun havde været, og i Samtalens Løb havde jeg skjønnet, at hun vel ikke ligefrem tiggede, men dog for en væsentlig Del levede af Almisse. Saadant et gammelt Menneske, der har boet i samme By og næret sig redelig igjennem et langt Liv, er der jo altid mange, der vil gjøre tilgode, og Forholdet kan baade være smukt og godt paa begge Sider; men det syntes mig en ubodelig Skam, om jeg i min unge Alder skulde dele de milde Gaver, der undtes hende. Derimod syntes det mig smukt og godt, om jeg kunde hjælpe hende til rette i hendes Alderdom. Og det var slet ikke sandt, det var jeg nu vis paa, at mine Evner vare saa svage. Jeg følte Kraft og Dygtighed i mig, og min Skyld skulde det ikke være, om min gamle Mormoders Livsaften ikke blev blid og god. Jeg saa langt ind i Fremtiden, ja jeg tror endog, at jeg saa „Spilopmagerens", Sofies lille skjælmske Ansigt titte ud af Fremtidens Taage og nikke til mig, som hun havde nikket, da hun gik ud af Døren.

Næste Morgen tog jeg fat paa Samtalen fra den foregaaende Aften og udtalte som mit bestemte Forsæt, at jeg vilde se mig om efter Arbejde. Mormoder paastod, at jeg skulde blive hos hende, men kunde der gives Lejlighed for mig til nu og da at tjene en Dagløn i Nabolaget, saa havde hun heller intet imod det. Hun gik endelig selv ud for at høre om Arbejde til mig og var ogsaa heldig nok til at skaffe mig nogle Dages Fortjeneste hos en Mand i Byen. Hun omtalte dog formentlig mine svage Evner, og det var kun en lille Dagløn, hun fik Tilsagn om.

For en lignende ubetydelig Dagløn fik jeg fremdeles Arbejde hele Vinteren, og skjønt jeg ikke var fuldvoxen, kunde jeg dog omtrent gjøre det af som en voxen Karl, baade ved Tærskning og Mergelgravning og Skovarbejde, thi jeg havde som sagt gode Kræfter. Min Mormoder holdt fast ved, at jeg skulde tilbringe Aftnerne hjemme hos hende. Jeg maatte da se at faa noget at forslaa Tiden med, og det skulde være noget, hvorved der kunde tjenes Penge, thi jeg holdt fast ved min Beslutning at hjælpe Mormoder til rette. Jeg tog mig først for at lave Tøjrepæle. Træ dertil og til meget andet kunde jeg faa for et godt Ord. Tøjrepælene kunde jeg afsætte til Morten Gammelgaard, Sofies Fader, der var Handelsmand og kjøbte og solgte omtrent alt muligt. Sofie gav mig nu Øgenavnet: „Kristoffer Tøjrepæl", men hun havde altid saa meget af Munden, og man kunde enddog ikke blive vred paa hende. Siden maatte jeg dog ogsaa tage mig andet for, og saa lavede jeg River og Leskafter og saadant noget, og efterhaanden fik jeg mig skaffet mere Værktøj og fik ogsaa mere Færdighed. Mormoder blev mere og mere glad ved mig og sagde, at hun maaske dog havde taget fejl, da hun troede, jeg havde en Mangel paa Forstanden, men at jeg var doven og uduelig, som andre have sagt, det var da en forbandet Løgn. Først senere gav hun mig dog Ret, da jeg sagde, at jeg virkelig havde dovnet og sløset, da jeg i min unge Alder overlodes til mig selv og dog mistroedes i den Grad, at mine smaa Halvsøskende sattes til at have Tilsyn med mig.

Min Mormoder vilde ikke tillade mig at drage bort fra hende, og hun kunde heller ikke godt undvære mig, ligesom jeg vel ogsaa var bedst tjent med at blive hos hende. Jeg havde nemlig mine Mangler. Saadanne har jo ethvert Menneske, men de kunne stundum udmøntes i noget godt, og det prøvede jeg paa med mine. Jeg var ustadig og holdt ikke af at blive ved for længe med et Slags Arbejde. Daglejerarbejdet blev jeg ved med, for det var noget frisk og frejdigt saaledes at være paa Færde i Skov og Mark, i Lade og Mergelgrav, men i min Fritid syslede jeg med mange forskjellige Ting og havde Held med mig, saa der sædvanlig kom noget godt ud af det. Mormoder trængte nu ikke længer til Naboernes milde Gaver; hun var derhos nøjsom og sparsommelig, og vi hjalp hinanden, saa jeg snart fik gode Klæder paa Kroppen, og saa jeg Tid efter anden kunde skaffe mig mere Værktøj. Den ene af vore smaa Stuer fik jeg til Værksted, og

der havde jeg Høvlebænk og Drejelad, ja endogsaa en lille Smedjeesse. Først brugte jeg en Sten til Ambolt og en almindelig Puster til Blæsebælg, men senere fik jeg andre Redskaber. Stundum skaffede jeg mig et Stykke Værktøj, jeg ikke fik nogen Nytte af, men da jeg ellers ikke satte Penge til paa unyttig Maade, saa havde det ikke videre at sige. En Gang fik jeg en omvandrende Urmagersvend til at blive hos mig nogle Dage og undervise mig i Urmageriet, og det var en Udgift, som senere har betalt sig godt for mig.

Jeg havde været hos min Mormoder halvfemte Aar, da jeg en Dag bragte et Par Dusin River om til Morten Gammelgaard. Jeg havde faaet min Betaling i Lommen og vilde til at gaa, da Sofie kom ind, løste Riveknippet op og betragtede Riverne nøje en for en og prøvede dem i Hænderne. Sofie var nu voxen — næsten tyve Aar, skjønt ikke meget større, end da jeg først saa hende, men fyldigere og smukkere. Jeg troede, hun vilde gjøre Løjer med Riverne, og spurgte, om hun opdagede nogen Fejl ved dem.

„Det just ikke," svarede hun, „men jeg vilde udsøge den letteste og smukkeste, for den vilde jeg selv have."

„Saa skal du ingen tage af dem," sagde jeg, „for saa skal jeg lave dig en, der er meget smukkere."

„Ja, og let og stærk! Lad mig se, du gjør det, saa er du en rar Dreng."

Jeg fik travlt med at lave en Rive, der kunde være pæn nok til den pæne Pige, og da jeg havde grublet over, hvilke ny Kunster jeg skulde bruge, saa faldt jeg paa at bejtse og polere Skaftet, foruden at jeg ogsaa ellers gjorde den saa smuk, som jeg kunde. Det blev et nydeligt Redskab, naar jeg selv skal sige det, og siden kom der mange Karle og vilde have saadanne River til deres Høstpiger, men ingen af dem, jeg lavede til Salg, gjorde jeg mig saa megen Umage med som Sofies.

Da den var færdig, gik jeg derom med den. Hun var ene i Stuen, var meget glad ved Redskabet, som hun roste meget. Saa spurgte hun, hvad Riven skulde koste.

„Jeg ved det snart ikke; jeg har tænkt, jeg vilde forlange et Kys for den."

Hun blev blussende rød og vendte sig til den anden Side.

„Er det for meget?" spurgte jeg.

„Det er det vel ikke — men — nu kommer Moder!" og saa smuttede hun ud af Stuen, netop som Moderen traadte ind.

Jeg havde ogsaa et andet Ærende den Dag; jeg skulde kjøbe fire Pund Uld til Mormoder, og mens Konen vejede det af, gik jeg ud for at finde Sofie og sige hende, at det jo da var min Mening, at jeg ikke vilde have Betaling for Riven. Jeg fandt hende ikke, og saa gik jeg ind og modtog Ulden og betalte den.

Imidlertid var jeg næsten ræd for, at Sofie var bleven fornærmet, og da jeg kom uden for Døren, satte jeg Uldposen paa en Vogn, der stod i Gaarden, og gik ned i Haven for at se efter Pigen, der aabenbart havde gjemt sig for mig og ikke en Gang havde sagt mig Tak for Riven. Jeg fandt hende endnu ikke, og da jeg havde søgt bag alle Havens Hækker, gik jeg op og tog min Pose og gik hjem med den.

Her kan jeg med det samme fortælle, at jeg i lange Tider havde været utilpas for Sofies Skyld. Lige fra den Dag, da jeg i mine pjaltede Klæder kom til Ringsby og traf hende i hendes Faders Have og spurgte efter min Bedstemoder, havde jeg været forgabet i den lystige Unge. Tit og ofte havde jeg sagt til mig selv: „Nej, Kristoffer! Du er da ikke saa taabelig, at du bilder dig ind, at den rige Mands smukke Datter er til Fals for en Pjalt som dig!" Men til andre Tider havde jeg husket Ordsproget: „Dristig Mand staar Lykke for!" og tænkt, at det kanske dog var muligt. I Tidens Løb var jeg jo ogsaa gaaet meget godt fremad. Jeg var velklædt, saa ganske godt ud og havde det Ord paa mig, at jeg var dygtig til næsten alt Slags Arbejde. Min Mormoder trængte nu ikke til nogens Hjælp, og vi havde sparet sammen, saa hun havde bedre Bohave end nogen Sinde, og jeg havde en hel Del godt Værktøj. Derhos var det Rygte kommet ud, at Morten Gammelgaard slet ikke var saa overvættes rig, men kun sad i jævn Velstand.

(Fortsættes).

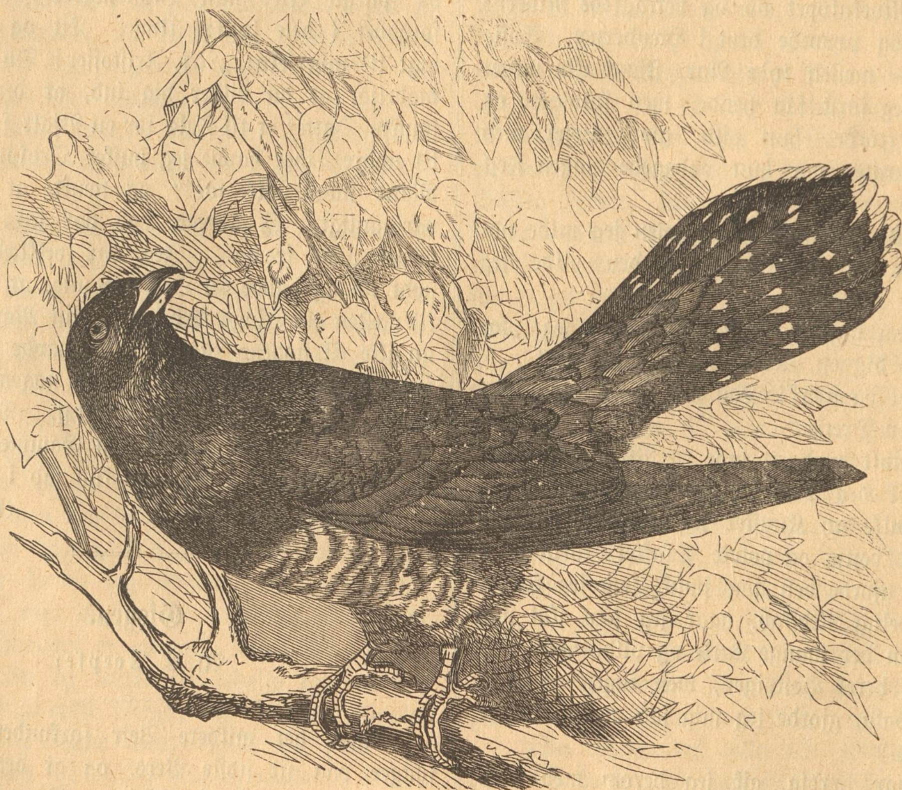
Gjøgen.

Af E. Toepfer.

Naar det mildere Vejr forkynder, at Vinteren synger paa sit sidste Vers, og at den dejlige Vaar nærmer sig med stærke Skridt, opstaar der en Længsel efter Hjemmet hos vore Trækfugle, som Kulde og Mangel paa Næring om Efteraaret drive til sydlige Lande. Den ene Trækfugl efter den anden bryder derfor op fra sit Opholdssted i Syden og vender tilbage til det gamle Hjem. Tiden for deres Tilbagekomst hertil er meget forskjellig for de forskjellige Arter. Medens nogle, som for Exempel Stæren, allerede indtræffe her, før Vinteren ret har sagt sit sidste Farvel, komme andre derimod først, naar Naturen har iført sig sin hele dejlige Foraarsdragt. Til de sidste hører Gjøgen. Alle Læserne kjende uden Tvivl denne underlige Fugl af Navn, men derimod have vistnok kun faa af dem set den, da den er saa sky og urolig, at man kun sjælden kan faa Lejlighed til i Mag at

tage den i Øjesyn. Uagtet den ikke klatrer, henregnes den dog til Klatrefuglene paa Grund af sin Fodform; den har nemlig den saa kaldte Klatrefod, det vil sige en Fod med to Fortæer og to Bagtæer. Den er lidt større end en Drossel og har et svagt buet Næb, der er bredt ved Roden. Halen er bred, Vingerne lange og spidse, og Flugten derfor let og rask. Paa Ryggen har den en blaagraa Farve, Brystet og Bugen ere hvide eller graalige med mørke, bølgende Linjer, Halsen og Vingerne ere mørke med hvide Pletter. Den lever udelukkende af Insekter og Larver, især de saa kaldte Bombyxlarver, en Slags Sommerfuglelarver, der ere laadne over hele Kroppen. Stemmen hos den indskrænker sig til en ejendommelig Kukken, efter hvilken Fuglen har faaet Navn af Kukkeren eller Kukmanden. Læserne kjende alle denne ejendommelige Lyd, der lyder som „Kuk kuk". Det er kun Hannen, som giver denne Lyd fra sig i Parringstiden for at kalde paa Hunnen, som svarer med en Lyd, der har megen Lighed med en høj Latter eller Fnisen.

Gjøgen kommer hertil i smaa Flokke omtrent i Midten af Maj. Enhver Flok opløser sig strax, naar den er kommen hertil, og hvert Par Gjøge vælger sig saa en Egn til Opholdssted. Efter paalidelige Jagttagelser vaage de strængt over, at ingen fremmede Gjøge trænge ind paa de Enemærker, de have valgt. Saa snart en fremmed Gjøg ytrer Lyst hertil, opstaar der en heftig Kamp mellem Hannerne. Hvis det kan

Gjøgen.

lykkes den fremmede Han at sejre over den anden Han, lader denne sig dog ikke strax drive bort fra Egnen, men nedsætter sig Side om Side med Erobreren og slaas daglig med denne. Den Gjøg, der her tales om, er den almindelige Gjøg, som findes i de fleste Egne baade i Evropa, Asien og Afrika. Den er meget almindelig udbredt her i Landet, hvor man hyppig hører dens Kukken i Skove, Krat og større Haver. I Jylland skal der være langt flere Gjøge end i det øvrige Danmark, hvilket vist nok har sin Grund i, at denne Del af Landet er mindst opdyrket. Gjøgen er nemlig en meget uselskabelig og sky Fugl, der holder mest af Ensomhed, og det er derfor let at forstaa, at den føler sig mest tiltrukken af de jyske Egne. Dens Ophold her hos os er ikke af lang Varighed, da den allerede forlader os i Avgust for at drage til sydligere Egne. Man ved endnu ikke med Vished, hvor den opslaar sit Vinterkvarter, men man tror, at det er i det indre af Afrika.

Det, der gjør Gjøgen saa mærkelig, er dens ejendommelige Opfostringsforhold. Læserne have vist nok allerede tidligere hørt, at den ikke selv udruger sine Æg, men overlader dette Arbejde til forskjellige smaa insektædende Fugle, for Exempel Gærdesmutter, Fuglekonger og Vipstjærter. Naar en af disse Smaafugle er borte fra sin Rede, passer Gjøgen sit Snit og

lægger et Æg i denne, efter at den først har taget et af Fuglens egne Æg og kastet det ud af Reden, for at Tallet af Æggene kan blive det samme, da Fuglen ellers ikke udruger dem, men forlader Reden. Den Maade, hvorpaa Gjøgen faar sit eget Æg ind i den fremmede Rede, er forskjellig og retter sig efter Aabningen paa denne. Hvis Aabningen eller Indgangen findes for oven, sætter Gjøgen sig blot paa Reden og lader sit Æg falde ned i denne, men hvis Indgangen derimod er paa Siden af Reden, maa Gjøgen først lægge Ægget og derpaa bringe det ind i denne ved Hjælp af sit Næb. Man skulde nu tro, at Fuglen strax maatte kjende det fremmede Æg fra sine egne og kaste det ud af Reden, men dette er dog ikke Tilfældet. Uagtet Gjøgen lægger sit Æg i Reden hos saa mange forskjellige Smaafugle, hvis Æg afvige saa meget fra hverandre i Farven, ligner dens Æg dog altid Æggene hos den Fugl, i hvis Rede de lægges, saa at det kun vanskelig kan skjelnes fra disse. Denne ejendommelige Mærkelighed var allerede kjendt i Oldtiden og har ofte været Gjenstand for Naturforskernes Undersøgelser, som dog endnu ikke have ført til noget rigtig tilfredsstillende Resultat. Man har opstillet forskjellige Gisninger og er fremkommen med ikke faa Forklaringer om Oprindelsen til denne Mærkelighed, men da ingen af disse er aldeles tilfredsstillende, vil jeg ikke omtale dem her, især da alle Naturforskerne ikke en Gang ere enige med Hensyn til dette Forhold, som baade har sine Talsmænd og sine Modstandere. Saa meget er imidlertid vist, at Fuglen ikke er i Stand til at gjøre Forskjel paa Gjøgeægget og sine egne Æg, men udruger det sammen med disse. Gjøgeungen, der kommer ud af Ægget, er større og voxer hurtigere end de andre Unger, men heller ikke dette er i Stand til at vække Plejeforældrenes Mistanke. Det synes tvært imod, som om disse føle megen Glæde ved Synet af denne usædvanlig store og trivelige Unge. Det varer ikke længe, før den lille Rede bliver for trang til baade at kunne rumme Gjøgeungen og dens Plejeforældres egne Unger. Sandheden af det gamle Ord „Utak er Verdens Løn" viser sig ret her. Gjøgeungen gjengjælder nemlig sine Plejeforældres opofrende Omhu og Kjærlighed med den sorteste Utaknemmelighed. Den gjør den stærkeres Ret gjældende og tager den ene efter den anden af Plejeforældrenes egne Unger i Nakken og kaster dem ud af Reden for selv at kunne faa Plads i denne, og de stakkels Unger dø da af Sult og Mangel paa Pleje. Gjøgeungen, der som før nævnt voxer hurtig, viser tillige en saa umættelig Graadighed, at dens Plejeforældre næsten ikke eller dog kun med megen Møje ere i Stand til at kunne opdrive tilstrækkelig Næring til denne Slughals.

Som et Exempel paa den opofrende Kjærlighed, som Plejeforældrene vise mod Gjøgeungen, vil jeg meddele følgende aldeles paalidelige Jagttagelse: „For en Del Aar siden traf en Jæger tidlig om Efteraaret en Vipstjært, som med ængstelig Iver søgte efter Foder. Da Vipstjærterne altid pleje at drage mod Syd til varmere Lande allerede i de første Dage af Efteraaret, blev han naturligvis meget forbavset ved at se denne Fugl saa sent paa Aaret. Han iagttog derfor det lille Dyr nøjere og opdagede da, at Vipstjærten, naar den havde fundet noget, strax fløj hen til et Egetræ, som stod i Nærheden; snart efter kom den igjen flyvende og fortsatte sin Søgen efter Næring. Hver Gang den fandt noget, vendte den strax tilbage til Egetræet med det. Jægeren gik derfor nærmere hen til Træet og saa her Hovedet af en temmelig stor Fugl kige frem fra et Hul, højt oppe paa Stammen. Han fjærnede sig derpaa nogle Skridt fra Træet, og snart efter saa han atter den lille Vipstjært komme flyvende med noget i Næbbet, som den gav til Fuglen, der strax aad det. Da Vipstjærten atter fløj bort, klatrede Jægeren op i Træet til Redens Aabning, og han opdagede da en Fugl, som han ikke strax kjendte, og som sad saaledes indeklemt i det Hul, der dannede Reden, at den ikke kunde komme ud, men kun var i Stand til at stikke Hovedet frem af Aabningen. Da han gjærne vilde hjælpe den stakkels Fugl ud af dens snævre Fængsel, gik han strax hjem og hentede en Kniv, og med denne udvidede han Aabningen. Medens han arbejdede herpaa, fløj Vipstjærten frem og tilbage, ofte ganske tæt ved ham, og udstødte angstfulde Toner. Da Hullet var blevet stort nok, tog han den indespærrede Fugl ud og saa nu strax, at det var en ung Gjøg. Paa Grund af det indskrænkede Rum var denne ikke fuldstændig udvoxet; Vinge- og Halefjerene havde ikke den fulde Længde, og den kunde aldeles ikke staa, da den hidtil stadig havde maattet sidde. Han tog Fuglen med sig, plejede den godt, indtil den rigtig var kommen til Kræfter. Den fik derpaa sin Frihed, svang sig højt op i Luften og tog Flugten i Retning mod Syd."

Den her nævnte Gjøgeunge var altsaa bleven udruget af et Æg, som dens Moder havde lagt i Vipstjærtens Rede. Gjøgeungen var voxet saa stærkt, at den ikke var i Stand til at komme ud af den snævre Aabning paa Reden, da den blev flyvefærdig. Den maatte derfor blive i Reden, hvor den havde maattet sulte ihjel, hvis den lille Vipstjært ikke saa trofast havde taget sig af dette sit store Plejebarn. Skjønt Naturdriften allerede for længe siden havde maattet minde Vipstjærten om, at det var paa Tiden at ombytte det kolde Opholdssted med et varmere, foretrak den dog at blive tilbage hos sit Plejebarn, for at skaffe dette Næring, hvor vanskeligt dette end var for den saa sent paa Aaret.

Gjøgen har tidligere ikke haft et godt Navn og Rygte paa sig, og man har givet den Skyld for

Graadighed, Magelighed og Mangel paa Moderkjærlighed, men det gaar her, som det saa ofte gaar i i Verden, „Skinnet skuffer". Skinnet er mod Gjøgen, som ganske vist synes at lide af Magelighed og Ulyst til at opfylde sine Moderpligter, men det er ogsaa kun Skinnet, i Virkeligheden er det ganske anderledes. Det er nemlig ikke af Mangel paa Moderkjærlighed eller paa Grund af Magelighed, at Gjøgen ikke selv udruger sine Æg og sørger for Ungerne, men overlader dette til fremmede. Medens de andre Fugle nemlig lægge deres Æg med meget korte Mellemrum, er der hos Gjøgen i Reglen saa lang Tid (hyppigst 6 à 8 Dage) mellem hvert Æg, den lægger, at der vilde hengaa over en Maaned, inden den fik lagt alle sine Æg (4—6), og de første af disse vilde derfor være raadne, inden den fik lagt de sidste. Det er derfor en Nødvendighed, at den maa overlade Udrugningen af sine Æg til andre Fugle, og at den ikke lader det mangle paa Omhu for sin Yngel, viser just den Omtanke, som den lægger for Dagen ved Valget af Plejeforældrene for denne, i det den altid vælger saadanne Fugle, som ville give Gjøgeungerne en passende Føde, der bestaar af smaa Insekter. Ogsaa af en anden Grund er det en Umulighed for Gjøgen selv at udruge sine Æg, da dens Tid er saa optagen af at søge Næring til sig selv, at der ikke bliver nogen Tid tilovers til Rugningen. Dette synes at vidne om en stor og umættelig Graadighed, men det er her atter kun Skinnet, som er imod den. Dens Næring bestaar, som før nævnt, næsten udelukkende af laadne Sommerfuglelarver, men hver enkelt af disse Larver indeholder kun et ganske ringe Næringsæmne, den største Del af deres Legeme er ufordøjelig og derfor ikke skikket til at tjene til Næring. Gjøgen er altsaa ikke saa stor en Slughals, som den ser ud til.

Ved Gjøgens ejendommelige Opfostringsforhold gaar mange nyttige, insektædende Smaafugles Yngel til Grunde, og hvis man udelukkende tager Hensyn hertil, maa man regne den for en meget skadelig Fugl. Sagen stiller sig imidlertid ganske anderledes, naar man ser hen til dens Næring. Som før nævnt lever den især af laadne Sommerfuglelarver. Disse Larver ere meget skadelige for de dyrkede Planter, og det er kun ved Gjøgens Virksomhed, at den Skade, de kunne gjøre, holdes inden for visse Grænser. Ingen anden Fugl tør give sig i Kast med disse Larver, paa Grund af de til Dels giftige Haar, der i saa stor Mængde findes paa deres Krop. Kun Gjøgen alene kan uden Skade efterstræbe og æde de laadne Larver, da dens Mave og Fordøjelse er indrettet efter denne Næring. Af denne Grund hører Gjøgen til vore nyttigste Fugle, trods al den Ødelæggelse, som dens Opfostringsforhold gjør paa andre nyttige Fugles Yngel.

Som Exempel paa den Nytte, Gjøgen gjør, fortæller Naturforskeren Tschudi, at i Aaret 1847 blev en stor Fyrreskov i Pommern saa stærkt angreben af Larver, at den allerede begyndte at gaa ud; da blev den pludselig frelst ved en Flok Gjøge, der vel allerede vare paa Vandring, men dog nu dvælede nogle Uger i Skoven og rensede Træerne saaledes, at Plagen ikke kom igjen næste Aar. Efter de Jagttagelser, som man har gjort, kan man regne, at en Gjøg i det mindste æder en Larve hvert femte Minut, og paa en Dag mindst 170. Regner man end videre, at Halvdelen af de slugte Larver ere Hunner, og at hver af disse i Gjennemsnit senere vilde kunne lægge 500 Æg, hvilket langt fra er nogen Overdrivelse, saa hindrer en eneste Gjøg paa en eneste Dag Udviklingen af 42,500 skadelige Larver.

Det er ikke saa underligt, at en saa mærkelig Fugl, som Gjøgen, fra gammel Tid af har tiltrukket sig almindelig Opmærksomhed, og at den spiller en vigtig Rolle, baade i den gamle Overtro og i flere Folkeæventyr. Almuen troede tidligere om den, at den ved Sommerens Slutning forvandlede sig til en Høg, hvilket vist nok til Dels hidrører fra dens Lighed med Spurvehøgen, dels fra, at den saa tidlig og pludselig drager bort herfra, at Almuen ikke kunde forstaa, hvor den blev af. Det var tidligere ogsaa en almindelig Tro blandt Almuen, at Gjøgen gav sig af med Trolddom, og det var derfor ikke godt at komme den nær. Læserne kjende uden Tvivl de smaa Klumper Skum, som man ofte ser paa Græs og andre Planter, og der ser ud som Spyt. Almuen nærede tidligere den Tro, at disse Skumklatter hidrørte fra Gjøgen, og kaldte dem „Gjøgespyt" eller „Troldspyt", fordi det ikke var raadeligt at røre ved dem. Gjøgen har imidlertid ikke det ringeste med dette Skum at gjøre; det skriver sig fra et Insekt, som kaldes Skumcicaden, fordi den indhyller eller omgiver sine Larver med Skum for at værne dem mod andre Dyr. Naar man undersøger en saadan Skumklat, vil man altid finde et lille gult eller grønt Dyr inde i den, og dette er Skumcicadens Larve. Nedenstaaaende smaa Fortællinger meddeles her for at tjene som Exempler paa det slette Rygte, som Gjøgen tidligere havde hos Almuen.

„En Gang da det var Dyrtid, stjal en Bagerdreng den Dej, som Gud skulde velsigne, og hver Gang Gud vilde trække Dejen frem af Ovnen for at velsigne den, raabte Drengen: Kuk! Kuk! Herover blev Vorherre saa vred, at han forvandlede ham til en Fugl, der til Straf stadig maatte gjentage disse Ord."

„Da Kristus en Gang kom forbi en Bagerbod med sine Disciple, bad han Bageren, som var en haardhjærtet Mand, om et Brød. Denne nægtede ham hans Bøn, medens Bagerkonen og hendes 6 Døtre

hver rakte ham et Brød. Til Løn herfor bleve Moderen og Døtrene satte paa Himlen som Syvstjærnen. Bageren derimod blev til Straf forvandlet til en Gjøg, som siden maa raabe sit Navn, saa længe Syvstjærnen staar paa Himlen."

Om Lynet og dets Virkninger.

Af P. A. Rosenberg.

(Fortsat).

„Den 15de Juli 1839 gik jeg fra Montigny i Sveits, i Følge med nogle andre Herrer fra Kanton Valine, til Chamounix. Det var om Morgenen trykkende varmt, allerede Kl. 10 henved 36 Grader i Montigny, dog var Himlen, saavidt jeg erindrer, aldeles klar. Vi havde om Eftermiddagen Kl. 4 endnu omtrent en halv Mil tilbage, førend vi naaede op til Passets højeste Punkt, da det pludselig blev meget mørkt, efter at nogle Uvejrsskyer allerede vare trukne op; de tunge Skyer sænkede sig stadig mer og mer, saa at vi med et var ligesom ganske indhyllet i Skyer. Vi bleve naturligvis øjeblikkelig vaade til Skindet, førend det paafølgende forfærdelige Regnskyl styrtede ned. Skyerne selv vare af en saadan Tæthed, at vi næppe kunde se fem Skridt foran os. Lyn for frem og tilbage, men Torden hørte vi aldeles ikke. Vi ansaa os for fortabte og gik derfor videre med opslaaede Paraplyer, skjønt Faren derved blev større — jeg betragtede alt med en vis sløv Ligegyldighed. Vi hørte kun den svage Knitren af Lynene, der af Tykkelse som tynde Halmstraa snart for fra et Skylag til et andet, snart forsvandt i Dybet, men hyppig omsusede os i en Afstand af 2 til 4 Fod. Pludselig skød omtrent halvanden Fod foran mig en Lynfunke ud af Jorden, hævede sig 2 til 3 Fod i Vejret og forenede sig med en fra Skyerne kommende Funke; jeg stod i første Øjeblik som blændet og omgiven af en stærk Dunst. — Jeg saa altsaa her ganske tydelig Lynet fare op af Jorden, thi det kom næsten lige fra det Sted, hvor jeg netop vilde sætte min Fod. Efter at vi nu omtrent et Kvarters Tid havde fortsat vor Vej, kom vi pludselig op over Skyerne, og saa den klare Himmel solbelyst over vore Hoveder; da Lynene uafbrudt omsusede os, gave vi os til at løbe, indtil vi vare komne 100—200 Fod op over Skylaget nær ved Passets højeste Punkt, men der bleve vi staaende et Kvarter, skjønt vi vare gjennemblødte, for at betragte det storartede Naturoptrin nøjere. Saa snart der kom et Lyn, blev Landskabet under os klart oplyst, i Særdeleshed saa vi hver Gang meget tydelig en Landsbykirke; dernæst fulgte et Sammenstød af Skyer og en frygtelig Torden, der gjenlød voldsomt mellem Bjærgene, og saa atter pludseligt Bælgmørke under os, indtil et nyt Lyn oplyste alt. I Sennhytten fik vi vore Klæder tørrede og kom henimod Aften i prægtigt Solskin velbeholdne til Chamounix."

Et saadant fra Jorden kommende Lyn har undertiden holdt sig i flere Sekunder, hvorved det synes at kunne sætte i Forbindelse med en anden Fremtoning, som jeg dernæst skal omtale; nemlig „St. Elms Ilden." Det er en mer eller mindre stærk Lysning, der stundum viser sig som en Lysbuket om Enden af spidse Gjenstande, som for Exempel Kirketaarne, Skibsmaster o. s. v. Allerede fra Oldtiden forefindes Beretninger herom; Romerne kaldte det „Castor og Pollux," men i den kristne Middelalder omdøbtes det og fik Navn efter den hellige St. Erasmus af Antiochien, i det det kaldtes St. Ernus Ilden, som forkortedes til den nu anvendte Betegnelse. Saa vel i Oldtiden som i Middelalderen ansaas det for et Varsel. I rum Sø er det forholdsvis ofte blevet bemærket, og har da hyppig vist sig paa Mastetoppene. Ikke alene paa højtstaaende Gjenstande ogsaa paa lavere er det blevet set. Saaledes saa Braid 1817 paa en Ridetur sin Hat, Enden af Ridepisken og Hestens Manke og Ører staa i Flamme, uden at han dog følte noget til Varme. Ligesom St. Elms Ilden kan holde sig en vis Tid, kan den ogsaa flytte sig, i det den slukkes et Sted og tændes paa et andet. Synes det ikke at minde om de gaadefulde „Lygtemænd"? Stundum har man ogsaa set St. Elms Ilden hæve sig fra en jævn Flade. Da James Ross og Sabine vendte tilbage fra deres første Nordpolsrejse og endnu befandt sig i det grønlandske Hav, bleve de i en mørk Nat kaldte op paa Dækket af den vagthavende Officer, da han havde opdaget noget sælsomt. Foran Skibet, netop i samme Retning som den, hvori det sejlede, viste sig paa Vandet et stillestaaende Lys, der hævede sig til en betydelig Højde over Vandspejlet, medens alt rundt omkring var mørkt. Da Skibet kom ind i den lysende Egn, stod hele Mandskabet tavs hensunket i Forbavselse, og med Lethed lode selv de øverste Dele af Masterne, Sejlene og Tovværket sig skjelne. Særsynet havde en Udstrækning af omtrent 1,200 Fod og var uforandret paa sin Plads, da Skibet allerede var kommet langt bort derfra.

Jeg skal endnu omtale nogle mærkelige Ytringsmaader af Lynet, inden jeg gaar over til at fortælle om dets Virkninger. „Det kom som et Lyn fra en klar Himmel," hører man undertiden Folk sige, for at betegne, at noget sker pludselig og uventet, og denne Talemaade tyder jo hen paa, at der virkelig maa kunne gives Lyn fra en klar Himmel. Beretninger herom haves vel, men i ringe Antal. Ligeledes ere Lyn uden paafølgende Torden sjældne. Talrigere ere Exemplerne paa Torden uden Lyn, men man maa erindre, at en eller anden tordenlignende Larm i Nærheden let kan forvexles med egentlig Torden.

(Fortsættes).

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Intet er for Forfængelighedens ømme Hud saa smertelig saarende, som Anvendelse af raa Sandhed. Vore Følelser, i Særdeleshed i Ungdommen, ligne hint Blad, der efter en rejsendes Paastand udbreder sig mod Varmen, men indtræffer stivnende Kulde, saa ikke alene indskrumper og tillukker det sig, men fremviser ogsaa paa den anden Side for Tilskuernes Blik Torne, der forhen vare skjulte.

— Der gives ingen Hemmelighed, som bedre oplader det menneskelige Hjærte, end Modgang — i Særdeleshed den Modgang, der har sin Oprindelse i Lidenskab. — Alle Mennesker, selv de mest beskedne, have en fælles Fejl, men det er en, som ifører sig Forklædning og Maske — Stoltheden!

Hvad der er varmest. Wessel hørte i et Selskab en sige, at intet varmede saa godt om Vinteren som at gaa med to Skjorter. Han rejste sig, saa højtidelig op og ned ad ham og spurgte: „Men hvad siger De da om tre, min Fa'er?"

Ikke raadvild. En Præst i en Søstad i Skotland udviklede for sine Tilhørere den Fare, som haardnakkede Syndere svævede i, medens de langsomt drev med Tidens Strøm. Han sammenlignede dem med Sømænd paa et Skib, der tumledes omkring af Stormen, med Sejl og Spær sønderede og i Færd med at drive paa de nærliggende Klipper. Til sidst udbrød Præsten: „Og hvorledes — hvorledes vil vel den stakkels Sømand blive frelst?" — En gammel Matros, der med spændt Opmærksomhed havde fulgt Præstens Prædiken, sprang pludselig op og raabte: „Kap Masterne og rid Stormen af for Ankrene."

Paa Svogerskabets Regning. En Matros, der var plaget med en ond og arrig Kone, fik en Nat Besøg af et Spøgelse, som han blev meget bange for. Til sidst tog han dog Mod til sig og sagde med rystende Stemme: „Hvo er du? Er du en Engel, saa gjør du mig vist intet ondt, men er du den lede Satan selv, saa lader du din Svoger i Ro, for jeg er jo gift med din Søster."

Umuligt. En gammel Adelsmand hørte en Gang i Kirken Menigheden synge den gamle Salme: „Herre Gud Fader i Himmerige, du, som gjør os alle lige." — „Det er umuligt," sagde han til sin Sidemand, „det tillader Adelen aldrig i Evighed."

Den sidste Udvej. En Tigger tiltalte en forbigaaende Herre med følgende Ord, i det han satte et fortvivlet Ansigt op: „Deres Velbaarenhed, giv mig for Guds Skyld en Krone, hvis ikke, ser jeg mig tvungen til at gjøre, hvad jeg nødig vil." Herren, der forestillede sig, at Mennesket vilde tage Livet af sig, gav ham den forlangte Krone og spurgte: „Hvad vilde du ellers have gjort, ulykkelige? Taget Livet af dig?" — „Nej," svarede Tiggeren, „men jeg havde da været nødsaget til at arbejde."

Svar paa Tiltale. En rig Gnier holdt, trods sin Gjerrighed, meget af at have fremmede til Bords hos sig, men disse gik rigtignok meget sjælden mætte fra Bordet. En Dag sagde han efter endt Maaltid: „Mine Herrer, det har glædet mig meget at se Dem hos mig; naar gjør De mig atter den Fornøjelse at spise hos mig?" — „Helst strax", svarede en af Gjæsterne.

Meget muligt. En fremmed kom ind paa et Værtshus, hvor en tilstedeværende Herre plagede ham med alle Haande Spørgsmaal og endelig ytrede: „Jeg kjender ikke Deres Navn, min Herre, men De synes mig alligevel saa kjendt; jeg maa vist have set Dem et andet Sted før." — „Det er meget muligt," svarede den fremmede tørt, „men for Øjeblikket ser De mig i Ansigtet."

En Ting manglede. I en engelsk Daareanstalt blev der givet et stort Festmaaltid for alle de assindige. „Gjæsternes Opførsel," siger en Beretning i denne Anledning, „var upaaklagelig. Kun paa en Ting mærkede man, at det ikke var rigtig fat med disse Folk: ikke en eneste drak sig fuld."

Halsbrækkende Kur. En Læge ordinerede noget Mixtur til en syg Mand, som boede paa tredje Sal. Nogle Dage efter fandt Lægen den syge i god Bedring. „De har vel fulgt min Recept?" spurgte han. — „Nej, Vorherre bevare mig," svarede den syge, „saa maatte jeg jo have brækket Halsen." — „Hvordan det?" spurgte Lægen forbavset. — „Jo, jeg kastede den ud af Vinduet . . . . Betænk dog . . . . tredje Sal!"

Geografisk Gaade: Forbogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, og Endebogstaverne, læste opad, danne henholdsvis Navnene paa en dansk Ø og en By paa Fyn: en Ø ved Sønderjylland, — en By i Bajern, — en Flod i Italien, — en Flod i Indien, — en preussisk Provins, — en By i Rusland ved Østersøen.

H. Nielsen.

Firkantet Nød: Af 4 L, 3 T, 3 I, 2 E, 2 F og 2 O dannes fire Ord, som, skrevne under hinanden og læste fra oven og fra venstre, give Løsningen paa følgende Gaader:

I Kammer og i Stue
du kan det første sue;
om andet hver Mand ved,
at det hjælper paa Gled;
et Redskab er det tredje,
det findes i hver Smedje;
det fjerde er en Bolig let,
i hver en Lejr man finder det.

Carl Petersen.

Bogstavgaade.

1. 2. 3. 4. 5. 6.

Med det en ædel Kvinde godt betegnes,
og dog er det et fattigt, simpelt Navn,
blandt Rang og Titler det for intet regnes,
og dog det hædrer mer end Adelsnavn.

4. 5. 2. 3.

Naar man blot dette er i Sjæl og Sinde,
da vandrer man saa rolig trygt sin Gang.

4. 2. 5. 3.

Tit kan man dette ret som Skallen finde,
der slutter ind en Kjærne, besk og svang.

5. 2. 3.

Men dette slutter mange Skatte inde,
som ofte pristes højt i Digt og Sang.

Opløsning fra Nr. 41:

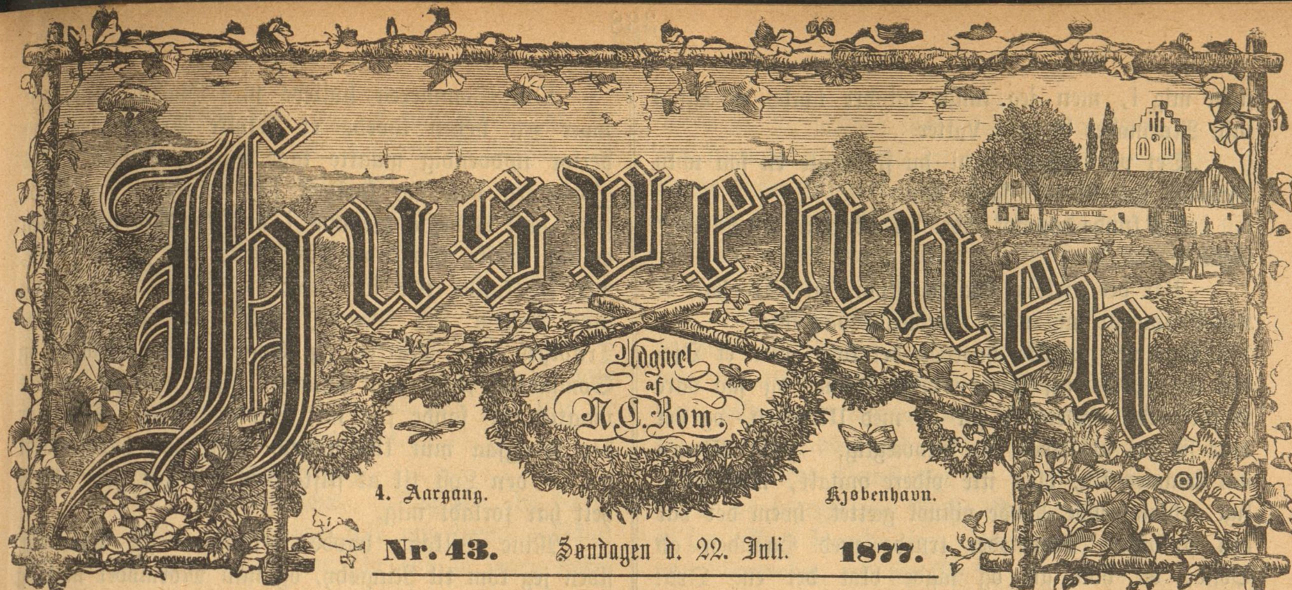
Paa Gaaden: Kodriver.

Rettelser til Nr. 37.

Side 294, Spalte 2, Linie 6 fra neden: Modretningen læs: Modsætningen,
— 295, — 1, — 6: Sønder-Bark, læs: Sønder-Bork,
— 295, — 1, — 20: Skrunnager i S. Bark, læs: Skrumsager i S. Bork.
— 295, — 1, — 22: Skunagen, læs: Skrumsager.
— 295, — 1, — 32: arbejder, læs: erbyder.
— 295, — 1, — 41: Facite, læs: Faute.
— 295, — 1, — 44: Nørre Bark, læs: Nørre-Bork.
— 295, — 2, — 15: Bark, læs: Bork.
— 295, — 2, — 20: undfanget, læs: indforseglet.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 43. Søndagen d. 22. Juli. 1877.

Et Rejseminde.

Fortalt af C. A. Thyregod.

(Fortsat).

Saa var der Sofie selv. Hun havde som oftest været venlig mod mig, og først i den senere Tid var hun underlig lunefuld. Undertiden var det, ligesom hun skyede mig, og til andre Tider hvilede hendes Blik paa mig med saadan en mærkelig Ild. Jeg lavede mange smukke Smaating til hende af Træ og Metal — somme Tider tog hun mod dem, og somme Tider ikke, skjønt det da var tydeligt, at hun nødig afslog dem. Hun var kort sagt ikke til at blive klog paa. Undertiden var jeg saa glad og fuld af Lykke, som jeg var i Himmerig, og til andre Tider var jeg i en saadan Haabløshedens Pine, som om jeg var et vist andet Sted. Mormoder havde mærket, der var noget i Vejen med mig; hun troede, jeg var syg, og det var jeg ogsaa nær ved at blive af lutter Uro i Sindet.

Medens jeg gik hjem med Uldposen, overtænkte jeg min Stilling. Det var jo blot Skjæmt med det Kys, jeg forlangte, men jeg var bange for, at hun var bleven vred, og saa syntes jeg næsten ikke, jeg kunde leve. I saadanne Tanker kom jeg ind til Mormoder. Jeg slængte Uldposen fra mig uden at sige noget, saa gik jeg ind i mit Værksted, men havde ingen Ro til at begynde et Arbejde. Jeg drev da ud omkring ved Haven. Det var en smuk, varm Sommerdag, og jeg satte mig en Stund i Skyggen under et Æbletræ. Da jeg kom ind igjen, var Mormoder borte, og saa begyndte jeg at pusle om i Værkstedet og gav mig til at ordne lidt ved Værktøjet, uden at ane, hvad der imidlertid foregik andre Steder.

Morten Gammelgaard havde den Dag Besøg af sin Handelsven Bertel Brok, de havde været ude i Marken og sad nu ved Bordet og nød deres Formiddagskaffe, da min Mormoder forpustet kom ind til dem og saa meget vred ud. Hun lagde en stor Sten paa Bordet og sagde: „Er det god Uld?"

„Den er vist ikke nem at karte. Hvad mener du ellers med det Spørgsmaal, Anna?" sagde Morten.

„For den fandtes i Ulden, som Kristoffer kjøbte her omme," sagde hun. „Det er ogsaa vist, at den vejer godt til; men at sælge den for Uld, det kalder jeg — ja, du ved vel hvad det kan kaldes, Morten!"

„Naa, naa, Morlille!" sagde Manden. „Det maa nok hænge anderledes sammen. — Else! Kom herind lidt!"

Konen kom, og Morten spurgte, om hun havde lagt den Sten i Ulden.

„Hvad er det for Snak," sagde hun. „Kristoffer fik fire Pund Uld, og den Sten vejer da mer end fire Pund. Siger han at han, fik Stenen i Ulden?"

„Jeg har ikke spurgt ham," sagde Mormoder, „for da jeg vilde tage Ulden af Posen, fik jeg den strax i Haanden, og saa løb jeg med det samme."

„Der maa som sagt stikke noget andet under," sagde Morten. „Sid ned, Anna, og faa en Kop Kaffe. Du ved godt, vi vil ikke snyde dig, men vi maa have Bud efter Kristoffer, og lad ham saa tage Uldposen med, at den kan blive eftervejet."

Sofie kom nu for at hente mig, og hun vidste næppe, enten hun skulde le eller græde. Jeg vilde jo vide, hvorfor jeg skulde bringe Uldposen tilbage, og saa maatte hun bekjende Sandheden. Medens jeg ledte efter hende i Haven, havde den lille Gavtyv set sit Snit og puttet Stenen i Uldposen. „Men jeg havde aldrig ventet, at der skulde kommet saadan en Hurlumhej ud af," sagde hun, „for jeg er vis paa, at Stenen vejer et Lispund eller mere, og jeg troede, du maatte mærke undervejs, at Posen var for tung."

„Jeg tænkte ikke paa det," sagde jeg, og jeg skal ikke nægte, at jeg var gnaven; thi at hun gav mig en Sten at rende med i en Pose, det kunde jeg vel

finde mig i, men jeg kunde mindre taale, at ogsaa min Mormoder blev til Latter.

„Det var ogsaa, fordi du forlangte en saa ublu Betaling for Riven," sagde hun.

„Du kunde dog nok vide, det ikke var mit Alvor," sagde jeg.

„Var det virkelig ikke dit Alvor, du vilde haft et Kys?" spurgte hun og saa drillende paa mig.

Saa ved jeg ikke, hvordan det kom, men et Øjeblik efter holdt jeg hende i mine Arme, og saa vare vi forlovede. Derefter gik vi med Uldposen, og det viste sig da, at Ulden var fuldvægtig. Hvor Stenen var kommen fra, blev ikke videre omtalt, men samtlige vedkommende havde vistnok gættet, hvem der var den skyldige. Mormoder truede med Haanden ad Sofie, da hun gik og sagde blot det ene Ord: „Spilopmager!"

Saa henrandt der to lykkelige Aar for Sofie og mig, medens vor Kjærlighed holdtes hemmelig. Den eneste, som gættede den, var min Mormoder, men hun talte aldrig om hvad hun havde opdaget. Den eneste Maade, hvorpaa hun lod sig mærke med sin Viden, var, at hun nu, naar Sofie blev omtalt imellem os, kaldte hende med en særegen Betoning: „Vor egen „Spilopmager."

Ogsaa ellers gik alting godt i disse Aaringer. Jeg kunde nu tjene en lige saa stor Dagløn som den bedste, og mine Aftenarbejder fandt rigelig Afsætning, saa vi lagde Penge op, og det flere, end man efter vore Forhold skulde tro. Nu var jeg jo ogsaa godt forsynet med Værktøj og havde megen Færdighed i de fleste Arbejder, jeg tog mig for.

Vinteren syntes mig en dejlig Tid. Om Morgenen gik jeg til mit Dagsarbejde i Skov eller Mergelgrav, eller hvor det nu traf sig, men saa snart Mørket faldt paa og gjorde Ende paa Markarbejdet, skyndte jeg mig hjem til Høvlebænk og Drejelad, hvor jeg altid havde nok at bestille, og hvor jeg saa arbejdede en syv eller otte Timer. Jeg har hørt Folk sige, at de i deres Ungdom ikke kunde blive trætte; saaledes var det ikke med mig, thi jeg kunde være træt som et Udgangsøg, naar jeg gik til Sengs, men efter nogle Timers Søvn var al Trætheden borte. Mormoder sad sædvanlig inde hos mig i Værkstedet om Aftenen, men stundum kom Sofie, og skjønt hun for det meste sagde, at hun havde et Ærende til Mormoder, saa listede den gamle dog snart af ind i sin egen Stue og lod os to være alene. Saa var Sofie rigtignok paa Spil med sine Gavtyvestreger, og naar hun vilde hjem, maatte jeg lade mit Arbejde ligge og følge hende paa Vej; men det var jo noget, der kom som af sig selv, og om hendes Komme sinkede mig en Smule, det oprettedes mange Fold igjen derved, at Tanken om hende i høj Grad øgede min Styrke og Udholdenhed.

Om Sommeren hvilede min Husflid, undtagen naar jeg netop lovede et Stykke Arbejde bort og derfor nødvendig maatte tage mig en Fridag. Det gjorde jeg dog saa sjælden som muligt. Jeg kunde godt haft Arbejde hjemme i mit Værksted hele Tiden og det kanske med bedre Fortjeneste, end jeg nu havde, men jeg kunde ikke faa over mit Sind at mure mig inde mellem fire Vægge, mens der var jublende Travlhed paa Marker og Enge. Ungdomsblod og Sommersol passe godt sammen, siger man jo, og det maatte jeg sande for mit Vedkommende. Saa var der jo ogsaa min Ustadighed, som man havde kaldt det — den Lyst til at skifte med Arbejdet, som aldrig helt har forladt mig.

Mine Vilkaar havde forandret sig mærkelig, siden jeg kom til Ringsby, og min Mormoder modtog mig som en stakkels Halvtosse, som hun af Barmhjærtighed skulde give Føden for Fremtiden. Nu kunde jeg skaffe Føde og Klæder til os begge, og om hun en Gang blev aflægs, saa havde jeg baade Vilje og Evne til at forsørge hende. Kloge Mænd i Byen spurgte mig om Raad baade ved et og andet Slags Arbejde, og min Mormoder var ligefrem stolt af sin Dattersøn, og det sagde hun rent ud.

„Men det er jeg ogsaa," sagde Sofie, „og det er ikke saa sært, for det er da mig, der har opdraget dig."

„Har du?" spurgte jeg. „Hvordan forklarer du det? Det er jo Vaas."

„Det skulde du nødig sige! Husker du, da du kom til mig og spurgte om din Mormoder, og jeg sagde, at hun nys var fløjet forbi paa et Kosteskaft. Da skulde du set dig selv, hvorledes du saa i Vejret, stirrede op i Taagen, aa, med en saa dybsindig Mine, om du ikke endnu kunde faa et Glimt at se af hende. Den Gang kunde jeg allerede skjønne, at du var ingen Tosse."

„Jeg tror netop, at jeg saa temmelig dum ud den Gang," sagde jeg.

„Ja vist! du er overtroisk. Det viste sig ogsaa, da du løb med Stenen i Uldposen. Jeg vejede Stenen siden, den vejede sytten Pund og atten Lod, og du troede endda, at du ikke havde andet i Sækken end fire Pund Uld."

„Hør nu, Sofie! Nu skal du lade være at rode op i alle mine Dumheder."

„Aa, du har saamænd godt af at faa dem at høre, for din Mormoder forkjæler dig og bilder dig ind, at du er en fuldstændig Engel. Andre Folk i Byen roser dig ogsaa. Du er lykkelig, at du har mig til at minde dig om dine Smaasynder."

„Gjorde du det, Sofie, saa kunde det være godt nok, men der er jo ingen Synd i det, du driller mig med."

„Det kommer vel saa af, at jeg ikke ved noget andet om dig," sagde hun og blev alvorlig. „Dog

jo! Jeg ved noget, som jeg tit har tænkt, at jeg vilde tale med dig om, men jeg har ikke turdet, for jeg tror ikke, du kan godt taale det."

„Jo, af dig kan jeg taale alting. Hvad er det?"

„Det er om Klavs Murer," vedblev hun.

Alt Blodet for mig til Hovedet, hun havde Ret i, at der var et Punkt, som ikke taalte at berøres. Jeg spurgte heftig: „Hvad er der med ham!"

„Naa, naa! Bid mig ikke! Jeg vilde netop tale med dig om Klavs Murer, som du ikke kan lide at høre nævne. Du maa tilgive ham."

„Om jeg kan," svarede jeg.

„Du skal!" paastod hun. „Jeg ved, du bærer Nag i dit Sind, og du har talt om Hævn. Sligt maa du ikke tænke paa, for saa tør vi ingen Lykke vente."

Jeg lovede, jeg skulde se at tilgive Klavs, men det var rigtignok lettere sagt end gjort, thi Naget til ham havde ædt sig ind i min Sjæl som Rust. Jeg var nu en stærk Karl, og det Par Ørefigen, Klavs havde givet mig, kunde jeg let givet ham tilbage med Renter, men det syntes mig en utilstrækkelig Hævn; jeg vilde have en anden og større og vidste dog ikke hvilken. Nu havde Tøsen gaaet og afluret mig, hvad det var, jeg gik og gjemte paa, hun var bleven bange for det og vilde have det draget frem. Hun førte det nu atter og atter i Tale og gjorde Løjer med det, indtil jeg ogsaa selv kom til at synes, at det i Grunden ikke var andet end at le af nu saa længe efter.

Men nu skulde der komme en Modgang af en anden Natur, og min Livsskæbne skulde faa en ny Vending.

Det var to Aar, siden jeg blev Kjæreste med Sofie, og det var atter i Sommertiden, da jeg begyndte at skjønne, at hun ikke var som før. Imod mig var hun kjærlig nok, men hun var ofte sørgmodig, og i lang Tid vilde hun ikke sige mig, hvad der var i Vejen. Endelig kom det dog frem, og det var hverken mer eller mindre, end at hendes Forældre havde Giftermaalsplaner med hende. Bejleren var Bertel Brok, og det var jo ikke saa underligt, at Forældrene kunde synes godt om ham, thi han var Morten Gammelgaards gode Ven, var en dygtig Handelskarl, der havde mange Penge. Han var ogsaa et skikkeligt Menneske, der saa godt ud, og var kun ti eller tolv Aar ældre end Sofie.

„Men jeg vil ikke have ham, om han saa var forgyldt," sagde Sofie. „Mine Forældre sige, at han og jeg maa faa vor Gaard; dog om de havde ti Gaarde at give mig, vilde det ikke gjøre nogen Forskjel."

Det undrede mig, at de tiltænkte Sofie deres Gaard, da de havde fire Sønner, af hvilke to vare ældre, og to yngre end hun. Hun syntes ogsaa selv sært om det, men mente, det var af Velvilje mod Bertel, hvem hendes Fader særdeles godt kunde lide. Sofie og jeg mødtes ellers sjælden i den Tid, da hun var kommen til at tro, at man passede paa hende og havde fattet Mistanke om vort Kjæresteri. Alligevel vare vi ved godt Mod, i det vi mente, at Bertel nok trak sig tilbage, naar han mærkede, hvor uvillig Sofie var stemt imod ham.

Det var en Søndag Morgen i Høslettens Tid, at jeg sad i Værkstedet og aftog mit Skjæg, thi jeg agtede mig til Kirke og havde noget Haab om, at jeg muligen vilde støde sammen med Sofie undervejs. Som jeg nu bedst sidder ved min Syssel, kommer Morten Gammelgaards Tjenestepige — Mette Marie hed hun — ud og spørger, om Sofie ikke var her. „Nej, her er hun ikke," svarede jeg, „men om hun er inde hos min Mormoder, ved jeg ikke."

„Nej, der er hun ikke; der har jeg været. Du har altsaa ikke set hende?"

„Nej, i Dag har jeg ikke set hende. Men hvorfor søger du om hende her. Er hun løben bort?"

„Ja, jeg er bange for det, og jeg er ogsaa bange, at hun ikke kommer igjen mere."

Jeg drejede mig hastig og saa paa Pigen. Ja, der var ingen Tvivl om, at hun talte Alvor, thi Taarerne stode hende i Øjnene. Jeg bad hende forklare, hvad der var sket, men det vidste hun ikke fuldkommen Rede paa. Hun vidste kun, at der havde fundet et heftigt Optrin Sted med Sofie og hendes Forældre, at Faderen havde brugt haarde Ord, og Moder og Datter havde grædt. „Og saa," sagde Pigen, „blev Sofie borte. Jeg saa, hun gik. Jeg stod ude i Toften og gav Kalvene Drikke, da hun kom forbi med flagrende Haar og løb øster paa. Jeg undredes vel paa, hvor hun vilde hen en Søndag Morgen uden at være ordentlig paaklædt, men jeg tænkte dog ikke paa noget galt, inden jeg hørte, hun savnedes. Jeg gaar nu ud i Marken at se, jeg kan finde hende, men jeg vilde sige dig Besked først, om du maaske ogsaa vilde ud at lede."

Ja, det vilde jeg selvfølgelig, skjønt jeg ikke kunde tro, der var stor Fare paa Færde. Da jeg var færdig med at rage mig, gik jeg ud paa Byens Østermark, helt ned til Guldbæk og til Kæmpehøjene østen for denne. Jeg saa, at Mette Marie og Sofies Brødre ogsaa vare der ude paa Marken, men jeg talte ikke med dem, og jeg mærkede heller ikke noget til Sofie. Jeg troede som sagt ikke, at hun for Alvor var løben bort, thi jeg mente, at saa vilde hun kommet til mig eller i det mindste givet mig et Vink, hvor vi kunde mødes.

(Sluttes).

Den glade Hans.

Gammelt Folkeæventyr.

En Gang i længst henrundne Dage,
vel flere hundred Aar tilbage,
en Hyrdedreng, med Hans til Navn,
blev tagen ind i Bjærgets Favn,
og snart han fandt sig, glad i Sinde,
til rette der hos Trolden inde.
I Bjærgets Hule underfuld
der luer af det røde Guld,
og Sølvets Aarer blaalig flammer
i Troldens hvalte Klippekammer.

Imens vor Hans gik her i Mag,
han skued ej den klare Dag,
men Sølvets Skjær og Guldets Gløden
for ham blev Dag og Aftenrøden.
Og alt imedens Tiden randt,
han Magt med Guld og Sølvet vandt,
han smedded Pandens gyldne Smykke,
den fine Ring, som tolker Lykke,
og Sværdet, bidende og hvast,
han dannede af Staalet fast;
som Sølv det klang, naar han det prøved
og Kampestenen med det kløved.
Da tog til Orde Trolden brat:
„Nu skilles, Hans, vi denne Nat,

Den glade Hans møder Rytteren.

syv Aar du tjente tro og villig,
saa er det ikke mer end billig,
at du igjen din Frihed faar
og op til dine Venner gaar.
Se her, tag med dig denne Klump,
den kan vel hjælpe dig en Stump.
Det er jo det, I higer efter
og vier eders bedste Kræfter,
I Puslinger, som gaa paa Jord;
men mærk dig, Hans, blot mine Ord:
den Løn, du faar for Arbejds Møde,
er ikke Guldet her, det røde,
men Lønnen i dig selv du bær!“

Her standsed Trolden, trak sit Vejr,
som naar en Storm gaar gjennem Lunden,
thi han var rørt i Affkedsstunden.
Og da nu Nattens Mulm brød frem,
steg altsaa Hans af Bjærgets Gjem,
og da han havde nydt den Lykke
til Afsked Troldens Haand at trykke,
gled Bjærgets Side sammen brat,
han ene stod i mørke Nat,
men under ham der lød fra Jorden
en brummende og sælsom Torden,
en dæmpet Lyd som Klokkeklang,
det var den gamle Trold, der sang

og smedded Guldet med sin Hammer
i Bjærgets hvalte Klippekammer.
Hans lagde sig ved Bjærget ned,
blidt Søvnen over Øjet gled,
og da han sent paa Morgenstunden
forfrisket vaagned op af Blunden,
han maatte lidt sig tænke om,
før ret han til sin Samling kom.
Saa tog sin Guldklump han paa Nakken
og styred Vejen ned ad Bakken.
Alt Sommersolen brændte hedt,
før Hans var kommen ret i Trit,
svært Klumpen tynged paa hans Skulder,
mens Foden traadte dybe Huller
i Vejens løse, fine Sand,
og skjønt vor glade Hansemand
var kraftig nok og let i Sinde,
faldt det ham trælsomt frem at vinde.
Da han fra Bakken vel kom ned,
hans Ansigt badet var i Sved,
mens Draaberne fra Panden regned,
han næsten under Byrden segned.
Da hen mod ham en Rytter kom.
„Ja, hvem der kunde ride om,"
saa brummed Hans med treven Mine,
„saa slap man da for saadan Pine
at gaa og slæbe dette Guld."
— „Ej," afbrød Rytteren ham huld,
„hvis ellers du har Lyst til Hesten,
saa kan vi bytte, men for Resten
jeg skjøtter ikke stort derom,
for Hesten er saa skjøn og from,
at ikke let man skal faa Færten
af Ligemand til den i Verden."
— „Top," sagde Hans, „den staar mig an,
og I er Klumpens Ejermand.
Stig af og hjælp mig lidt til rette,
imens vil Klumpen her jeg sætte."
Som sagt, saa gjort, snart glad i Hu
sad Hansemand i Sadlen nu,
og Herren med sin Klump paa Nakken
tog skyndsomst Vejen op ad Bakken.
Saalunde blev vor Hans da fri
for alt det tunge Slæberi,
hvad videre der er at mælde,
den næste Gang vi skal fortælle.

(Fortsættes)

Brilleslangen.

Ved E. T.

Medfølgende Billede fremstiller en af de farligste Giftslanger for Læserne; det er den saa kaldte Brilleslange, af hvilken der findes flere forskjellige Arter i det sydlige Asien og i Afrika. Naar denne Slange opirres, rejser den Forkroppen lodret i Vejret og udvider den Del af Kroppen, der er nærmest ved Hovedet, til en Skive, ved at spærre Ribbenene ud til Siderne. Paa samme Tid viser der sig paa Skiven en Tegning, som har megen Lighed med en Brille, og det er herfra Navnet Brilleslange hidrører. Paa det Billede, der følger med denne lille Skildring, kunne Læserne tydelig se denne Tegning. Man kalder undertiden ogsaa denne Slange Hatteslangen eller „Cobra de Capello", fordi den, naar man ser den langt fra, har Udseende af at have en stor rund Hat paa Hovedet; Hatten dannes af den udvidede Del af Forkroppen. Naar denne Slange er i en rolig og fredelig Stemning, er Forkroppen ikke saa bred som Hovedet, og man kan da ganske rolig nærme sig den, men saa snart den rejser sig og lader sin Hvæsen høre, er det et Tegn paa, at den bliver vred, og man gjør da klogest i at fjerne sig fra den saa hurtig som muligt. Den indiske Brilleslange, som findes i Østindien og Nabolandene, bliver henved 6 Fod lang og har en gul Farve med et askegraat Skjær; dens afrikanske Slægtning, som i flere Arter er meget almindelig i flere Egne i Afrika, bliver lidt større, omtrent 7 Fod lang; den har som oftest ligeledes en gul Farve. Brilleslangen hører til de farligste Giftslanger, men heldigvis overfalder den ikke Mennesker, uden naar den opirres og tror sig udsat for Fare, ellers undflyr den helst, naar den ser et Menneske nærme sig. Den skal især leve af Krybdyr og Padder samt mindre Pattedyr, som Rotter og Mus. For de sidste Dyrs Skyld holder den sig ofte til Bygninger, hvor den paa Grund af sin Farlighed ikke er nogen velset Gjæst. Trods Brilleslangens farlige Egenskaber ere de indiske og afrikanske Gjøglere ikke bange for at give sig i Kast med den, og de omgaas med den paa en saa driftig Maade, at det maa vække almindelig Forbavselse. Disse Slangetæmmere fange den ved at lade den udtømme sin Gift i nogle Klude, der ere fæstede paa

Brilleslangen.

Enden af en lang Stang. Naar Giften er udtømt, give de Slangen et let Slag og kunne da uden Fare tage fat paa den. Da „Husvennen" allerede et Par Gange har omtalt disse Gjøgleres Kunster, skulle vi her ikke dvæle ved dem, men blot efter Brehm omtale en meget lille Skildring, som Naturforskeren Randoh har givet om et Møde med dem.

„Henad Kl. 6 om Aftenen kom en indisk Gjøgler om Bord paa vort Skib. Han var meget fattig klædt, men bar som Udmærkelsestegn en med Paafuglefjer prydet Turban og førte en Brilleslange med sig i en flad Kurv. Han traf sine Forberedelser i Forstavnen af Skibet; vi satte os paa Bænke agter ude, og Matroserne dannede en Kreds uden om. Kurven blev sat ned, og dens Laag taget af. Slangen laa sammenrullet paa Bunden. Gjøgleren satte sig paa Hug i nogen Afstand fra den og gav sig strax til paa en Klarinet at spille en ensformig Melodi af lange og klagende Toner. Slangen løftede sig lidt, strakte sig og rejste sig i Vejret. Det saa ud, som om den havde sat sig paa Halen, der endnu var sammenrullet, men den forlod endnu ikke Kurven. Kort efter viste den sig urolig, søgte at udspejde, hvor den var, rørte sig livligere, udfoldede og udbredte Skjoldet, blev vred, hvæsede mere, end den hvislede, spillede livlig med Tungen og for flere Gange med Kraft hen imod Gjøgleren, som om den vilde bide ham, og sprang ogsaa flere Gange op i klodsede Sæt. Jo mere den rørte Skjoldet, des mere udbredte den det. Gjøgleren fulgte den stadig med Øjnene, i det han stirrede forunderlig stift paa den. Efter omtrent 10 til 12 Minutters Forløb viste den sig mindre ophidset, den blev lidt efter lidt roligere og vuggede sig til sidst, som om den syntes godt om Mesterens Musik, der efterhaanden blev svagere og svagere, men den vedblev dog endnu at spille livlig med Tungen. Den syntes mere og mere at henfalde i en søvndrukken eller drømmende Tilstand. Dens Øjne, som i Førstningen syntes at ville tilintetgjøre Gjøgleren, stirrede nu som fortryllede paa ham. Denne Tilstand førte Gjøgleren sig til Nytte, nærmede sig langsomt uden at ophøre med sit Spil og trykkede først sin Næse og derpaa sin Tunge til dens Hoved. Det varede kun et Øjeblik, men i samme Nu kom Slangen til sig selv og for rasende frem efter Gjøgleren, som med Nød og næppe slap saa langt bort, at den ikke kunde naa ham. Da han havde udført sit Kunststykke, kom en af Skibets Officerer til og ønskede ogsaa at se, hvorledes Gjøgleren trykkede sine Læber til Dyrets Hoved. Den stakkels Djævel tog da igjen fat paa sin Melodi og fæstede atter sit stirrende Blik paa Slangen, men alle hans Anstrængelser vare til ingen Nytte. Slangen var nu saa ophidset, at intet mere virkede paa den. Den vilde forlade Kurven, og dette maatte hindres. Vi tvivlede om, at den endnu havde sine Gifttænder, og at den Frygt, Gjøgleren viste for den, virkelig var grundet. Vi forlangte derfor, at Manden skulde lade to Høns bide og lovede ham en spansk Pjaster derfor. Han tog da en sort Høne og holdt den hen for Slangen. Denne rejste sig halvt i Vejret, saa et Øjeblik paa Hønen, bed den og slap den igjen. Hønen flygtede forskrækket, men 6 Minutter efter strakte den Fødderne fra sig og døde. En anden Høne blev nu holdt frem for Slangen; den bed den to Gange, og Hønen døde 8 Minutter efter".

Til Slutning ville vi kun tilføje, at Slangetæmmernes Kunster i Særdeleshed grunde sig paa en nøje Kjendskab til Brilleslangens Vaner og Tilbøjeligheder. De vide, hvor nødig den bruger sine dræbende Vaaben, og deres Øvelse og Paapasselighed sikre dem mod den Fare, som de saa driftig udsætte sig for. Det hænder dog undertiden, at en og anden af disse Folk mister Livet ved at blive bidt.

Om Lynet og dets Virkninger.

(Af P. A. Rosenberg.)

(Fortsat).

En særegen Art af Lyn, der maaske i visse Tilfælde kan sættes i Klasse med Lyn uden Torden, ere de saa kaldte „Kornmod". I Almindelighed vil dog den gængse Forklaring af disse som Gjenskin af fjærne Lyn være tilfredsstillende, men ganske vist er det, at enkelte Tilfælde ikke passer ind her under. Brandes har set Kornmod, uden at der i Følge hans Undersøgelser var noget Uvejr at spore i mange Miles Omkreds.

Endelig staar endnu en Ting tilbage at omtale, nemlig det saakaldte „Tilbageslag". Det kunne vi ret fyldestgjørende forklare os. Vi erindre, at Tordenskyen tiltrækker den i Jorden værende Elektricitet, og den vil altsaa søge saa højt op fra Jorden som mulig. Da Skyen i Almindelighed er positiv, vil der derfor i de Menneskers og Dyrs Hoveder, som befinde sig under den, opsamles en Del negativ Elektricitet. Dersom nu Skyen pludselig aflades, ved at Lynet slaar ned i Jorden eller over mod en anden Sky, saa vil denne negative Elektricitet øjeblikkelig søge ned igjen i Jorden, da den Kraft, som holdt den oppe, nu er borte. Dette kan under visse Omstændigheder ske saa voldsomt, at de paagjældende bedøves eller endog dræbes derved. Man ser da intet Lyn, og det er let forstaaeligt, at overordentlig mange samtidig kunne blive dræbte paa denne Maade, medens det almindelige Lyn sjælden dræber videre mange paa en Gang. Jeg skal anføre et Par Exempler. To med Kul belæssede Vogne kjørte op ad en Bakke og havde just naaet dennes Top, da et stærkt Knald lød sig

høre. Kusken paa den sidste Vogn saa pludselig sin Kammerat og de to Heste foran den forreste Vogn falde døde om. Rundt om Vognen laa Kulstykker spredte, de saa ud, som havde de været udsatte for Ilden. Hestenes Haar vare affvedne under Bugen og paa Benene. Den ulykkelige Kusks Legeme viste Spor af Brandsaar, hans Klæder og i Særdeleshed hans Hat vare sønderrevne og udbredte en stærk Lugt. Jærnbeslagene paa Hjulene vare paa sine Steder smeltede, og der, hvor de havde berørt Jorden, fandtes smaa Huller i denne, hvoraf der endnu en halv Time efter opsteg en Røg, der mindede om Ætherdamp; der viste sig aldeles intet Lyn før Knaldet. Paa en Mark ved Montabaur dræbtes 1855 en Hund og 125 Faar ved det elektriske Tilbageslag. Hertil maa vel ogsaa regnes et mærkeligt Tilfælde, hvor en lille Sø under et Uvejr blev ganske hvid, som om der var opløst Sæbe deri. Den næste Dag fandtes en Mængde døde Fisk ved Bredden.

Naar Lynet slaar ned i Nærheden af et Menneske, føler vedkommende for det meste en stærk Rystelse, som ofte medfører Bevidstløshed. Jeg antager, at dette altid hidrører fra Tilbageslaget, thi at Lynet selv umiddelbart skulde kunne frembringe Virkninger der, hvor det aldeles ikke rammer, er dog næppe sandsynligt.

II.

Jeg gaar dernæst over til at omtale de Virkninger, der sædvanlig ledsage Lynet, naar det slaar ned. For at kunne forstaa det væsentlige i saa Henseende, maa man kjende den almindelige Forklaring om de saa kaldte gode og slette Ledere, som i øvrigt er meget simpel. Nogle Legemer siges at være gode Ledere for Elektriciteten, det vil sige, de lade med Lethed denne gaa igjennem sig. Saadanne ere alle organiske Legemer, som Mennesker, Dyr og Planter; end videre alle Metallerne, Vandet, Flammen og flere. I Modsætning hertil gjøre de slette Ledere Modstand mod at forplante Elektriciteten og blive derfor ofte sprængte og søndrede af den. De fleste Stenarter, Glas, Papir, Harpix, Luft og mange andre ere slette Ledere. Maaden, hvorpaa Lynet virker paa gode og slette Ledere, er højst forskjellig, og ved at behandle dem hver for sig faa vi derfor en bekvem Oversigt over dets Virkninger. De slette Ledere tiltrække ikke Lynet, men blive, naar de rammes deraf, oftest knuste eller smeltede; de gode Ledere tiltrække Lynet og blive for det meste ikke knuste deraf, dog se vi, at Træer ligesom de slette Ledere kløves eller splintres. Mennesker og Dyr bedøves eller dræbes.

Slette Ledere. Tilfælde, hvor slette Ledere ere blevne knuste af Lynet, ere meget hyppige. Saa godt som hver Gang det slaar ned i en Bygning, leverer det et nyt Exempel herpaa, thi det slaar da i Almindelighed Huller i Murene, sprænger Ruderne o. s. v.

I Juni Maaned 1867 slog Lynet ned i Kirketaarnet i en lille By et Sted i Polen. En Del af Taarnets Træ- og Murværk blev knust. I en lille med Glasvinduer bedækket Nische stod en gammel Statue. Tre Fod over denne havde Lynet gjennembrudt den stærke Hvælving og derfra kastet sig ned paa Nischen. Paa en af dennes Ruder var der ophobet en Del Støv, og i dette Støv vare ganske tydelig aftegnede nogle visse bestemte Figurer — de lichtenbergske — som frembringes af Elektriciteten, naar man lader den slaa over fra en Elektricermaskine paa en Plade, belagt med Hexemel. Herved beviste Lynet altsaa paa den tydeligste Maade sin elektriske Oprindelse.

Ved en Præmieskydning, der i Aaret 1862 fandt Sted i den lille franske By Verdiers, gjennemborede Lynet Skiven lige i det sorte og sprang derfra hen paa en Bøsse, der var opstillet som første Præmie. Den blev slaaet i mange Stykker, og de omvundne Laurbærblade spredtes til alle Sider.

Lynets Evne til at løfte Gjenstande og kaste dem langt bort er ofte bleven godtgjort. Mennesker ere blevne kastede 20 Alen fra det Sted, hvor de bleve ramte. En Gang løftedes en Bygning, som vejede 520 Centner, op fra sin Grundvold og flyttedes 9 Fod.

En Bondepige, som var gaaet ind under et Træ i et stærkt Tordenvejr, blev dræbt af Lynet. Hendes Haar var revet af Hovedet og fandtes tillige med en Jærnring af hendes Træsko højt oppe i Træets Grene. Dette viser muligvis hen paa et fra Jorden kommende Lyn.

Den 18de September 1876 slog Lynet ned gjennem Skorstenen i Vorbasse Kro og gik igjennem Kakkelovnen ind i Skjænkestuen, hvor der — da det just var i Middagsstunden — var en Flok Konfirmander og Skolebørn til Stede. Her gjorde Lynet en Del Spektakler, slog for Exempel Maden ud af Fadet, som stod paa Bordet, og Skeen ud af Haanden paa en Daglejer. Flere af de tilstedeværende fik et Slag paa Haanden, Foden, Hovedet eller deslige, og skjønt flere klagede over at kunne føle Slaget flere Dage efter, var der dog ingen, som tog nogen Skade.

I sandrige Egne finder man ofte nogle tit meget lange Rør, bestaaende af sammensmeltet Sand. Det er bevist, at disse dannes ved, at Lynet slaar ned i Sandet, og afgiver saaledes et Bevis paa dets overordentlige Varme. Saadanne Dannelser kaldes Fulguriter eller Lynildsrør.

(Fortsættes).

Husflid.

En Hattekone.

Det glæder mig, at jeg nu kan opfylde et gammelt Løfte med at sende Dem en Straahat, saaledes som den tilvirkes af Snedker Karl Sørensens Kone i Voldby ved Frijsenborg (pr. Hammel).

Det er Dem jo bekjendt at der for snart flere Menneskealdere siden blev gjort Forsøg med at indføre Straafletning paa Frijsenborg Gods, i det gamle Kommersernad Tommesen ivrede meget for at faa dette Arbejde i Gang*). Jeg havde hidtil antaget, at „Hattekonen" i Voldby var en Lærling eller Lærlings Lærling af Tommesens Virksomhed, men hun fortæller mig nu, at hendes Virksomhed slet ikke berører den gamle Tid paa anden Maade, end at Hatte maaske derfra have været mere almindelige her paa Egnen end andre Steder, hvilket maaske gav Anledning til, at hun, allerede medens hun vogtede Kreaturer, saa stærkt følte Savnet af en Hat, at hun benyttede Fritiden til at flette sig en. Hun benyttede da Straaet lige fra Marken, og bankede Fletningerne mellem et Par Sten. Den første Forbedring bestod i at stryge Fletningerne med et Strygejærn. Først efter mange Aars Arbejde fik hun tilfældig fat i en Valse og et Spalteapparat, Efterladenskab fra Komm. Tommesens Skole. Svovlning og Farvning af Straaet har hun lejlighedsvis faat Besked om og kunstigere Fletning af Straa har hun lært sig ved at optrævle gamle Stumper af indførte Hatte, som hun skulde bøde.

I de sidste Aar har hun haft en Pige, der hjælper til med Fletning o. s. v. Husholdning lægger ikke lidt Beslag paa hendes Tid; Manden og 2 à 3 Sønner, der om Vinteren arbejde hjemme i Snedkerværkstedet, fordre jo ikke saa lidt Tilsyn med Klædernes Vedligeholdelse, Madlavning o. s. v., og dog har hun forrige Sommer lavet 124 nye Hatte samt bødet og bleget over hundrede gamle.

I 1852 havde hun Hatte paa Udstillingen i Kjøbenhavn og fik 20 Rd. i Præmie. Siden har hun intet fremstillet."

Det har været Udg. kjært at meddele Husvennens Læsere ovenstaaende Brev om en gammel og smuk Husflidsvirksomhed. Den lille Gjerning har bidraget til at bringe gode Kaar i Huse (flere af Sønnerne ere flittige og brave Lærere), og det skulde være kjært, om denne Omtale maatte give forøget Afsætning. En indsendt Prøvehat er saa smukt forarbejdet og saa prisbillig (2 Kr. 50 Øre) at den i Sandhed fortjener „Hæderlig Omtale."

*) Udg. kan herom henvise til sin Bog „den danske Husflid" hvor det er omtalt S. 294—95.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Naar den yderste Dag kommer, og alle Hjærtens Hemmeligheder skulle aabenbares, hvor ville da ikke nogle af os undre os og græde! Om end nogle faa Hyklere, som vi have kjendt, da ville vise sig sorte og hæslige gjennem Rifterne i deres skjønne Forklædning, vil der være andre, som vi, medens de vandrede mellem os, kun have kjendt som dagligdags Folk, der havde deres Del af Livets smaa Glæder og Sorger, som vi holdt af eller ikke holdt af, som vi roste eller dadlede, ligesom vi fandt for godt. Naar vi da endelig lære dem ret at kjende, ville vi paa hin Dag med Undren og Ærefrygt erfare, at nogle af Himlens ypperste Helgener og Martyrer ikke have været større end de.

Ganske naturligt. „Tænk blot", sagde Peter undrende til Povl, „de lærde kan endogsaa beregne, hvornaar Sol- og Maaneformørkelser skal indtræffe." — „Aa, din Tosse, det ser de jo af Almanakken!" svarede Povl.

Sprogligt. En Elev, der var i Kost hos en gjerrig Tante, skrev hjem til sin Fader: „Kjære Fader! Hvis jeg skal leve endnu en Maaned i dette Hus, forsikrer jeg dig for, at jeg vil være krepèret af Sult inden fjorten Dage."

Forskjellige Sprog. Grev Valdemar, en naturlig Søn af Kristian den fjerde, var i stort Ry for sine Sprogkundskaber. En Middag spurgte Kongen ham om, hvilket Sprog man havde talt i Paradiset. „Uden Tvivl det hebraiske," svarede han. „Forbudet mod at spise af Kundskabens Træ blev givet paa spansk; da Adam tiltalte Eva, skete det paa fransk; og Eva svarede ham paa engelsk. Slangen talte italiensk, og efter Syndefaldet drev Englen dem bort fra Eden paa tysk." — „Blev der da slet ikke talt dansk?" spurgte Kongen. — „Jo," svarede Greven, „da de vare uden for Edens Have, sagde Adam til Eva: „Gud naade os arme Djævle!"

Historisk-geografisk Opgave. Forbogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, og Endebogstaverne, læste opad, give Navnene paa to ældre danske Digtere: en By i Østerrig, — en Profet i Israel, — en Fæstning i Rusland, — en Flod i Afrika, — en lille By i Preussen, kjendt af et stort Feltslag 1807, — en Provins i Italien.

Firkantet Rød: Af 4 A, 2 D, 2 E, 2 L, 2 R, 1 F, 1 G, 1 M og 1 N dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, give Løsning paa følgende Gaader:

Det første staar,
mens Tiden gaar,
som Hovmods sikre Høst,
men andet spaar
i lyse Vaar
for Bonden Vintertrøst.
Fra Klippeskaar
det tredje gaar
til Ishavs kolde Kyst,
men fjerde staar
som kvægsom Taar
og tørre Halses Lyst.

J. P.

Stavelsegaade:

Det første du finder paa Landet,
men sjælden du saa det paa Vandet.
Hvis andet er trofast til Døden,
da svigter det ikke i Nøden.
Det hele sikkert du kjender,
du har det i dine Hænder.

H. B. H.

Opløsning fra Nr. 42:

paa den geografiske Gaade:	paa den firkantede Rød:
Als	LOFT
München	OLIE
Adige	FIIL
Ganges	TELT
Elsas	
Riga	

paa Bogstavgaaden: Jomfru — from — Form — Rom.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen
Udgivet af N. C. Rom.
4. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 44. Søndagen d. 29. Juli. 1877.

Et Rejseminde.

Fortalt af C. A. Thyregod.

(Sluttet.)

Jeg holdt stadig Øje med Sofies Brødre, og da jeg lagde Mærke til, at de vinkede af hinanden og derpaa gik hjemad, saa gik jeg ogsaa hjem i den Tanke, at hele Historien havde opløst sig i ingen Ting. Saaledes var det dog ikke. Da jeg kom til Byen, fik jeg at høre, at Sofie rigtignok snart var bleven funden, og det kun et kort Stykke uden for Byen, hvor hun sad i en Rugmark og bandt en Krans af Kornblomster. Hun var syg og talte i Vildelse, men hun lod sig taalmodig føre hjem.

Jeg skyndte mig over til Mortens, men hvordan det stod sig med Sofie, holder jeg ikke videre af at omtale, og jeg kan knap taale at tænke derpaa. Derimod vil jeg fortælle hvad det var, der saa pludselig greb den aandsklare og muntre Piges Tankegang og forvirrede den.

Den samme Søndag Morgen havde Forældrene trængt stærkere ind paa hende end nogen Sinde, for at faa hendes Samtykke til Giftermaalet med Bertel Brok, og hun havde som sædvanlig svaret et bestemt Nej. De havde da villet dutte hende paa, at hun var hemmelig forlovet med mig, og hun havde til sidst tilstaaet det. Da var Faderen paa sin Side kommen frem med en anden Tilstaaelse, der kom Sofie aldeles uventet. Han var ikke, som man en Gang havde troet, rig, ikke en Gang velhavende, men var rent ud sagt en ødelagt Mand. Hans Gjæld var mere end hans Gods, og Tilgodehavere, der længe havde truet ham, agtede nu at gjøre Alvor af deres Trusler, hvis han ikke fandt en Udvej ufortøvet. Og der var kun en Udvej at finde, den nemlig, at hun skulde giftes med Bertel Brok. Bertel var underrettet om den hele Stilling, og af Kjærlighed til Sofie vilde han overtage Gaarden og Handelen og Gjælden og desuden sikre de gamle livsvarig Forsørgelse. Bertel havde Penge nok til at klare alle Bugterne, saa hans Tilbud var intet tomt Mundsvejr. Modtagelse eller Forkastelse af det var henholdsvis enslydigt med Redning eller Ødelæggelse, og det hele havde altsaa en anden Betydning end Valg af en rig eller fattig Brudgom for Sofie, thi det gjaldt hendes Forældres og hendes smaa Søskendes Fremtid og Anseelse. Det var dette Valg, der faldt hende saa svært, at det gjorde hende aandelig og legemlig syg.

Da Bertel hørte, hvorledes det stod sig med hende, saa trak han sig tilbage fra den attraaede Forbindelse, og saa snart det rygtedes, faldt Tilgodehaverne over Morten Gammelgaard som en Sværm Græshopper. Der var mange, som havde ondt af det for den ødelagte Familie, navnlig Fattigfolk, som Sofie og hendes Moder altid havde været gode imod, men der var andre, som følte mindre Medynk, og det var især Byens Gaardfolk, som den halvfornemme Handelsmand ikke havde været fri for at se lidt over Hovedet. Da nu Gaard og Bohave og Handelsvare blev solgt, uden at der blev en Smule tilbage, saa faldt min Mormoder paa, at vi skulde tilbyde Folkene et Tilflugtssted, thi vi havde jo to Stuer med Køkken og Tilbehør og vare kun to enlige Mennesker. Saa var der ogsaa den Omstændighed, at skjønt Sofie i sin syge Tilstand hverken syntes at kjende min Mormoder eller mig, virkede vor Nærværelse dog kjendelig beroligende paa hende, hvorimod hun var ræd for sine egne Forældre. Dette var maaske medvirkende til, at de toge mod Tilbudet „for det første." De flyttede nu ind i mit Værksted, medens jeg redte mig en Seng paa Loftet; min Mormoder fik „vor stakkels Spilopmager" ind til sig, og her kjælede hun for hende og puslede om hende, og vi havde den Glæde, at hun atter blev sund til Legeme og Sjæl.

Siden blev hun min Hustru, og jeg paatog mig — ikke ved nogen skriftlig eller mundtlig Forpligtelse, men i mine egne Tanker, — hvad Bertel Brok havde tilbudt, at forsørge hendes Forældre og hendes smaa Søskende. De ældre Brødre kunde jo forsørge sig selv.

Det var ingen lille Byrde, jeg saaledes havde lagt paa mig selv, og det saa saa meget vanskeligere ud, som jeg jo egentlig ikke havde lært noget Haandværk, men var blot Daglejer og Husflidsmand. Dog nu stod Vinteren for, og Vinteren plejede at være min bedste Tid, formedelst de lange Aftener. Det viste sig da ogsaa, at jeg ikke behøvede at være ene om Arbejdet, thi medens Kvinderne vare flinke og flittige paa deres Vis, toge min Svigerfader og hans to Smaadrenge Haand i ved min Gjerning. Morten Gammelgaard var i Grunden en baade dygtig og brav Mand, men han var for godtroende og kanske ogsaa for letsindig til at være Handelsmand, og det havde været hans Skade. Han forlangte, at jeg skulde finde paa en Syssel til ham, og jeg foreslog da Børstenbinderiet; det slog han saa ind paa, og det gik godt og gav god Fortjeneste.

Det var et stort Savn for en saa talrig Husstand, at vi ingen Jord havde og ikke kunde holde et Par Køer. Jeg fik derfor min Mormoder overtalt til at sælge Huset, og saa fik vi i Fæste et Grundstykke her nede ved Guldbæk. Der byggede vi os saa et Hus tæt nede ved selve Bækken, og min Svigerfader og jeg gjorde selv det meste af Arbejdet. Folk mente, at det var et dumt Byggested der nede i Dalen, og selv min Mormoder knurrede derover, men jeg vidste dog nok, hvorfor jeg valgte denne Plads, og inden ret længe fik jeg anlagt et lille Vandhjul, som kunde trække baade Blæsebælg og Forhammer og Drejelad. Saa kunde jeg arbejde baade i Jærn og Træ efter Behag, og jeg lagde mig efter at være Maskinbygger. Efterhaanden holdt jeg flere Medhjælpere og fik en temmelig stor Bedrift, ligesom jeg ogsaa har faaet en større Jordlod og har en lille Gaard, som De ser.

Nu ere vore gamle bragte til den sidste Hvile, og Sofie og jeg ere ogsaa i Færd med at blive gamle, men en Børneflok er voxet op omkring os og har baade Evne og Vilje til at fortsætte vor Gjerning. Hvad os selv angaar, da ere vi vistnok ikke synderlig forandrede. Jeg ved godt, at man siger om mig, at jeg har god Forstand paa min Gjerning, men at jeg ellers er noget enfoldig, saa at jeg ikke har nogen Indsigt i Politik eller i Sogneanliggender eller saadan noget. Man har vistnok Ret deri, og jeg tør heller ikke godt betro mig selv til at gjøre en Kohandel eller en Hestehandel, fordi jeg ved, at jeg ikke har god Forstand paa Kvæg. Jeg trøster mig imidlertid med, at jeg forstaar mig paa Jærn og Træ og Tandhjul og Krumtappe og det Slags Ting, og et Menneske kan nok være tilfreds, fordi han ikke er kyndig i alt, især naar han i sin Ungdom har kæmpet og samlet udholdende, men i visse Maader blindt, for at finde det, han duede til.

Sofie, min trofaste kjærlige Hustru, er ogsaa bleven sin Ungdoms Idrætter tro, og hun er endnu et Stykke af en Spilopmager, der kan more sig udmærket over en lystig Spøg, selv om den gaar ud over hendes skikkelige taalmodige Mand, og hun kan da ogsaa taale en Spøg, der gaar ud over hende selv. Kun i en Henseende er hun meget ømtaalig, og der er et Punkt paa hendes Livsvej, der ikke maa omtales i hendes Paahør. Det er nemlig den Formiddag, da hun sad i Rugageren med Kornblomsterne og saa den for os alle saa tunge Tid, som fulgte efter, indtil hun atter stod aandsfrisk iblandt os. Naar nogen fremmed hentyder til den Tid — jeg gjør det aldrig —, saa mørknes hendes Aasyn, og i tidligere Dage kunde jeg da blive bange for, at et Tilbagefald kunde indtræde.

Jeg siger i tidligere Dage, thi da mærkede jeg nok, hun ikke var paa det rene med sin Samvittighed. Valget mellem mig og min Medbejler var kommen til hende som en voldsom Strid mellem Pligt og Attraa, og denne Strid var det, der forvirrede hende og kastede hende paa Sygelejet. Havde det gaaet saa ilde, at hendes Forældre vare komne til at lide Nød i deres Alderdom, saa vilde hun tilregnet sig det som Skyld, fordi hun ikke havde bragt sin egen Elskovslykke som Offer for deres Velfærd. Men som det gik, fik hun ikke noget at angre i den Retning, thi de levede tilfreds, og der var aldrig et vrangt Ord mellem dem og mig.

Men naar jeg saaledes ser tilbage over min Livsvandring, som her er sket, kan jeg ikke fuldttakke Gud for al hans Naade. Det er ham, som har banet Vejen for den fattige forældreløse Dreng, der ikke havde nogen Ven eller velsindet Vejleder — har banet Vejen mellem Fristelser og Farer, saa jeg har vundet dagligt Brød og Kjærlighed og Ære og alt hvad der behøves til et lykkeligt Menneskeliv. Det er mit faste Haab, at han ogsaa vil føre mig og mine fremdeles og berede os en større Lyksalighed, end vi her paa Jorden kunne tænke os.

III. Bortrejsen.

Siden viste Manden mig omkring i Husene, hvor alt var hyggeligt og vel indrettet og vidnede om megen Tænksomhed. Inde i et af Værelserne saa jeg blandt andet en lille Indretning, som jeg antog for et Legetøj, men hvorpaa der dog efter mit Tykke var anvendt temmelig meget Messing og omhyggeligt Arbejde. Kristoffer sagde, at jeg vist ikke gættede Indretningens Hensigt, og nu tog han et Glas Vand, som han hældte i en lille Beholder, hvorpaa han drejede en Hane, og nu kom et Hjul og adskillige

andre Dele af Indretningen i Bevægelse. Nu bragte han en efter en, smaa Maskinmodeller i Forbindelse med Indretningen og viste mig, hvorledes de gik. Snart begyndte jeg at faa et Begreb om, at det ikke var noget blot og bart Legetøj, og han forklarede mig da ogsaa Bestemmelsen. Han, der egentlig mindre var Haandværker end Husflidsmand, og som ikke havde lært Mathematik eller Tegning eller havde faaet andre mekaniske Forkundskaber, men maatte prøve sig frem, han havde udfundet en egen Maade til at afveje den til hans Maskiner fornødne Kraftanvendelse. Dertil brugte han hin lille Indretning, som et Glas Vand kunde sætte i Gang, og hvortil han havde passende Vægtlodder, og Forsøgene derved erstattede ham de manglende Forkundskaber paa en Maade, som jeg ikke til fulde forstod, og som jeg derfor ikke tilstrækkeligt kan oprede for Læserne, hvilket vel ogsaa kan være det samme, da jeg ikke optræder som Lærer i Maskinbyggeriet.

Da Kristoffer havde hørt, hvor jeg agtede mig hen, sagde han, at hvis jeg vilde vente til næste Morgen, kunde jeg komme til at kjøre et Par Mil, da en Mand oppe i Byen kjørte til Orum, hvilken By laa paa min Vej i den omtalte Afstand. Jeg tog da gjærne mod det gjorte Tilbud om at overnatte der i Huset, og næste Morgen sad jeg ved Siden af Jens Madsen fra Ringsby og rullede hen ad Vejen. I det vi kjørte over Bakken østen for Byen, kastede jeg et sidste Blik ned til Guldbækholms røde Tage og grønne Træer og høje Fabrikskorsten. Jeg var endnu opfyldt af Minderne derfra og omtalte til min aldrende Sidemand Kristoffers Tænksomhed og Dygtighed.

„Ja, han er en dygtig Mand," svarede Jens; „men skulde De tro det! Jeg ved ikke den Ting, som han har begyndt paa, som Folk ikke fra først af har kaldt Tosseri og gjort Nar af."

„Nej, virkelig?"

„Ja saadan har det været, lige siden det første han kom her til Byen og løb omkring i sine Pjalter og bad om lidt Træ til at gjøre Tøjrepæle og Rivetænder af. Jeg var den Gang Ungkarl i min Faders Gaard, den Gaard, som jeg nu selv bor i, jeg holdt mig naturligvis for god til at bruge Øxe og Baandkniv til saadanne Ting, som man kunde kjøbe for et Par Skilling af den dumme forløbne Smededreng. Men hvem af os var den dummeste?"

„Ja, det vil jeg just ikke sige Dem."

„Jeg har sagt mig det selv. Han var saa fattig, som nogen kan være, og han har haft store Byrder at drages med, ja baade sin Bedstemoder og sine Svigerforældre at forsørge i deres Alderdom. Endda er han, naar alt kommer til alt, maaske lige saa rig som jeg, der har arvet en god Gaard og ikke har været ramt af nogen særlig Ulykke."

„Men," spurgte jeg, „har Kristoffer nu ogsaa været heldig med alle sine Foretagender?"

„Nej, det vil jeg slet ikke sige. Der er vist mange Ting mislykkedes for ham, saa de Folk, der altid ere rede til at gjøre Nar af det, de ikke forstaa, have faaet Ret. Men Kristoffer har taget fat igjen eller har begyndt paa noget andet, for den Vane, at han skal have noget at sysle med og at tænke paa, den forlader ham vist aldrig. Uheld! Ja med sine Heste og sit Kvæg har han haft Uheld, for det passer han ikke saa godt som Arbejdet."

„Nej, han forstaar sig nok ikke paa Kvægomsætning."

„Han gjør ikke saa, og dertil er han saa godtroende. Naar et Menneske bander højt og dyrt paa, at et Stykke Kvæg er saa og saa meget værd, saa tror han det. Min Nabo, Peder Jepsen, har bandet baade Heste og Køer i ham og har snydt ham for mangen blank Daler, og det varede endda ikke saa faa Aar, inden Smeden opdagede, at hans gode Ven jævnlig tog ham ved Næsen. Men hvad saa? Det har ikke gjort Peder Jepsen rig, saa lidt som det har gjort Kristoffer fattig."

Under den videre Samtale erfarede jeg, at de Folk, der nu gjorde Nar ad Kristoffers Foretagender, egentlig kun vare saadanne, der i hans formentlige Mangler søgte en Undskyldning for deres egen Ladhed og Daarskab. Fornuftige Folk — og til saadanne maatte Jens Madsen henregnes — dvælede kun ved hans Fortid og Fejltagelser for at fremhæve hvad et fattigt og hjælpeløst og middelmaadig begavet Menneske kunde drive det til ved ærlig Flid og udholdende Benyttelse af sin Tid og sine Evner. Det fremgik end videre, at hans Exempel ikke var blevet uden Indflydelse paa Egnens Ungdom. Der var kommen en ganske god Husflid i Gang blandt Byens mandlige Befolkning, og dertil bidrog Kristoffer umiddelbart ved, at han gjærne kjøbte Skafter og andet Træværk til de Redskaber, der udgik fra hans Fabrik, af de unge Mennesker, der kunde og vilde udarbejde Tingene godt og smagfuldt.

Jeg havde haft stor Glæde af mit Besøg i Ringsby og Guldbæksholm, og saa er jeg kommen til at tro, at det maaske ikke kunde være Husvennens Læsere saa meget imod at læse en Skildring deraf. Dygtige, samvittighedsfulde og agtværdige Folk kan man finde i enhver Egn og i alle Klasser, men det er ikke alle Vegne, man finder et Anlæg som Guldbæksholms Fabrik, om hvilket man kan sige, at det er grundlagt paa Tøjrepæle.

Den glade Hans.

Gammelt Folkeæventyr.

(Fortsat.)

Sidst slap vi Hans paa Hestens Ryg,
hvor han sig hvilte glad og tryg,
og mens han sad og samled Kræfter,
begyndte han at længes efter
det Hjem, som han forlod saa brat,
da Bjærgets Trold i ham fik fat.
Hans Hjærte banked under Vesten,
selv banked han i Siden Hesten.
„Hop!“ raabte han, og i Galop
den fløj ad Landevejen op,
men før han ret sig havde presset
i Sadlen fast, han bed i Græsset
og slog sig, saa det havde Klem.
„Av!“ brølte han, „det var en slem
Kamel, som der mig faldt i Hænde;
det kunde faaet værre Ende,
hvis Lykken ikke stod mig bi,
saa jeg for Brud og Bræk slap fri ...
Ak, gode Ven,“ vor Hans saalunde
tog Ordet, da en gammel Bonde
til ham tren hen i Mag og Ro,
„da priser jeg dog eders Ko.
Vel kan man ikke paa den ride,
men fuldt saa trøstig paa den lide,
den slænger ikke en i Grus,

Hanses første Ridetur.

men drager villig til sit Hus,
og Smør og Ost og Mælk og Fløde
den giver daglig os til Føde.“
— „Ja,“ sagde Bonden, „det er sandt,
en Ko, som min, man sjælden fandt,
den er saa skikkelig og stille,
at jeg vil meget nødig skille
mig af med den, og Mælk min Fa'er,
i Spandevis af den jeg har.
Men da du er saa ilde faren
med Hesten, hvis ej Fanden ta'er 'en,
saa vil jeg i al Ærlighed
og villig Næstekjærlighed
min gode Ko for Hesten bytte
og drive Bæstet til min Hytte.“
— „Mangfoldig Tak!“ Hans glad udbrød,
„at I mig hjælper i min Nød!
Det er saa rart, naar paa sin Færden
man finder Hjælpsomhed i Verden.
Tag Hesten kun, min gode Mand,
hvis ellers I den fange kan,
og træk den hjem til eders Hytte,
jeg gjærne vil med eder bytte.“
Saa skiltes de, og Hans i Ro
fortsatte Rejsen med sin Ko.

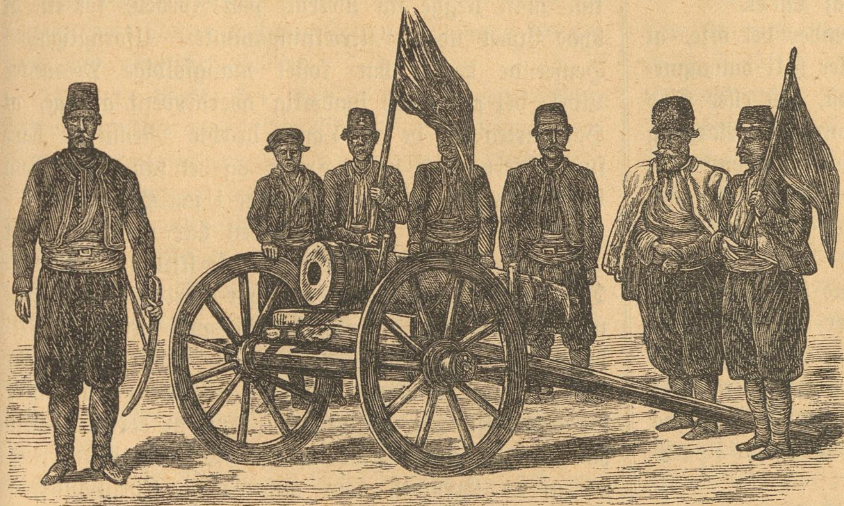
(Fortsættes).

En Trækanon.

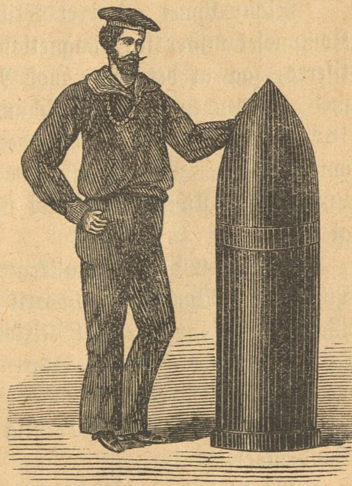
„Husvennen" har tidligere (3. Aarg. S. 21) haft Lejlighed til at gjøre Læserne bekjendt med det forfærdelige Kæmpeskyts, som Nutiden har naaet at fremstille. Det kunde maaske interessere at se en anden Nutidskanon, der danner en pudsig Modsætning, hvorfor vi (efter „Indstr. Tid.") meddeler Billedet af en Trækanon, som forrige Aar blev tilvirket til Brug ved Opstanden i Bulgarien.

For mange Aarhundreder siden, da man opfandt at forfærdige Kanoner, var Jærn ganske vist Hovedmaterialet, som anvendtes hertil. Men det var ikke sjælden, at man anvendte den langt lettere og billigere Maade: at fremstille den af Træ. Man har Meddelelser fra det 13de og 14de Aarhundrede, der synes at vise, at de første Kanoner, man brugte i Italien, vare af Træ. Rimeligvis have de kun været forsynede med smaa Løb, der kun kunde føre mindre Kugler. I Arsenalet i Genua opbevares endnu flere saadanne Trækanoner, der ere dannede af tykke Træstave, samlede ved Ringe, udvendig betrukne med et tykt Lag raa Huder. Man har ogsaa Prøver paa gamle Trækanoner, der indvendig ere udfodrede med et Rør, dannet af en tynd Jærnplade.

Det er mærkeligt nok, at en Nutidskrig har kunnet fremvise lignende ufuldkomne Skydevaaben. Men Nøden gjør jo opfindsom. De ulykkelige bulgariske Kristne, som, forpinte ved Tyrkernes Mishandlinger, endelig gjorde Opstand forrige Aar, havde kun yderst slette Haandskydevaaben og slet intet svært Skyts. De maatte derfor søge Manglen erstattet, saa godt de kunde, og ligesom de tyske Bønder i Bondekrigen 1525 og Tyrolerne i Aarene 1703 og 1809 lavede de Trækanoner. Vort Billede viser nogle bulgariske frivillige med en saadan Kanon, hvis komiske Udseende ikke forringes ved, at den er anbragt paa Forstillingen af en Bondevogn. Den er dannet af en Egestamme, der er omlagt med Jærnringe og forsynet med et tyndt Pladejærnsrør i Udboringen. At en Trop Friskaremænd med saadanne Vaaben ikke kunde staa sig mod Tyrkerne, der vare forholdsvis vel udrustede og forsynede med krupske Kanoner, kan man let forstaa. Tyrkerne erobrede ogsaa snart Trækanonen, der blev ført til Konstantinopel som Sejerstegn, men det er Læserne vel bekjendt, hvorledes hin Opstand blev Aarsagen til den store russisk-tyrkiske Krig, som nu truer Evropas Fred og vil blive Tusenders Bane.

Bulgariske frivillige med en Trækanon.

Kuglen til en Kæmpekanon.

Det vil give Læserne Stof til Eftertanke at se afbildet ved Siden af Trækanonen den Spidskugle, der hører til den nyeste engelske Armstrongkanon, vist den største, der endnu er lavet. Den vejer 100 Tons (en Tons er 2200 Pund), er 3 Alen i Tværmaal i den tykkeste Ende og bruger 325 Pund Krudt til et Skud — der saa rigtignok sender Spidskuglen gjennem en Panserplade der er over en Alen tyk. Kuglen vejer 1800 Pund, og dens Størrelse faar man et Begreb om ved at se en fuldvoxen Matros staa ved Siden af den paa Billedet. Hvilken Modsætning til den stakkels Trækanon!

Om Lynet og dets Virkninger.

Af P. A. Rosenberg.

(Fortsat).

Gode Ledere. De bedste Ledere for Elektriciteten, altsaa ogsaa for Lynet, ere Metallerne. Det søger fortrinsvis at kaste sig langs dem ned i Jorden. Med en ubegribelig Færdighed forstaar det at opspore

saadanne — som for Exempel Jærnkramper, Søm, Beslag o. s. v. —, selv naar de ere gjemte bag tykke Mure. Ofte sønderslaar det slette Ledere for at naa hen til de gode. Naar en Metalstang rammes, efterlader Lynet sjælden noget Spor paa den, saafremt den er tilstrækkelig tyk, men i modsat Fald smeltes den eller kan endog helt forflygtiges. Klokkestrænge ere en meget yndet Spaseresti for Lynet, Telegraftraade ligeledes; paa Grund af deres ringe Tykkelse maa de i Almindelighed undgjælde med deres Tilværelse.

For en Snes Aar siden traf Lynet et Hus paa Vesterbro, fulgte en Klokkestræng og anrettede en Mængde Ulykker inde i Værelserne. I det samme Nedslaget skete, ringede Lynet voldsomt paa Klokken, saa at Beboerne kom meget forfærdede ud. Strængen smeltede og efterlod sig kun en mørk Stribe hen ad Væggen.

En Gang blev der en tynd Messingstræng forkortet omtrent en Tomme ved at rammes af Lynet.

Slaar Lynet ned i et Skib, hænder det ofte, at Kompasset mister sin Magnetisme eller helt ommagnetiseres, saa at det peger mod Nordost, Ost eller Syd med Nordenden. I „Silimans Journal" (Aargang 1827) fortælles der, hvorledes samtlige Kompasser om Bord paa „Medusa" mistede deres Magnetisme ved Lynnedslag, skjønt de befandt sig paa forskjellige Dele af Skibet.

Paa Grund af Metallernes Evne til at tiltrække Lynet, ere, Bygninger, hvortil der er anvendt meget Metal, som for Exempel Kirketaarne, stærkt udsatte. Fremspringende Hjørner, Tagrender og deslige rammes ofte; da Fugtigheden og Vandet ere gode Ledere, saa ere særlig Tagrender overordenlig tit Maalet for Lynets Vandringer.

Blandt andre gode Ledere synes Træerne at være mest udsatte; i alt Fald slaar Lynet meget tit ned i dem, hvilket dog maaske ogsaa følger af, at de rage saa højt i Vejret og indeholde saa megen Fugtighed. Imellem Barken og Veddet ligger den saakaldte „Cambialring", og da den er mest vædskeholdig, plejer Lynet at følge den, hvorved Barken skrælles af, og Blade og Grene spredes rundt omkring. Rundt om Stammen vise sig tit sneglesnoede Striber, som angive Lynets Bane. Hvorfor den i dette Tilfælde er sneglesnoet, er endnu ikke til Fulde forklaret.

Tit splintres eller kløves Stammen ogsaa fuldstændigt; i Nærheden af Skanderborg stod i sin Tid et Træ — en svær Bøg —, som var flækket temmelig nøjagtig igjennem paa langs. Den ene Halvpart laa paa Jorden, og Indersiden af den anden, der stod oprejst, var ganske sværtet.

Visse Arter af Træer synes at tiltrække Lynet mere end andre, saaledes paastod Grækerne i Oldtiden, at Laurbærtræet, og Kineserne, at Morbærtræet var uangribeligt*). Det er nok muligt, at Naaletræerne, som indeholde saa megen Harpix, der er en daarlig Leder, ere mindre udsatte end andre, men om et Træ skal rammes eller ej, beror dog vist nærmest paa andre Omstændigheder, for Exempel Forskjelligheder i den omgivende Jordbund, thi at saadanne virkelig kunne have Indflydelse, er temmelig sikkert bevist. Dette er i øvrigt et Spørgsmaal af mindre Vigtighed, som det maa overlades Botanikeren at afgjøre.

Da Uvejret i Almindelighed er ledsaget af Regnskyl, hænder det ofte, at Mennesker, som overraskes deraf i fri Mark, søge Ly under Træer. Det er det værste, man kan gjøre. Langt hellere maa man blive ude under aaben Himmel, og bliver man gjennemblødt, saa meget desto bedre, thi da vil Lynet, saafremt man rammes, rimeligvis ile ned i Jorden langs de vaade Klæder — thi Fugtighed er jo ledende —, uden at beskadige Personen selv. Vil man være ganske sikker, kan man lægge sig udstrakt paa Jorden, for ikke at byde Lynet noget Tiltrækningspunkt. Uforsigtighed i Henseende hertil har kostet mangfoldige Mennesker Livet, det er næppe synderlig overdrevent at sige, at Halvparten af de af Lynet dræbte Mennesker have fundet deres Død under Træer, og det kan ikke noksom indskærpes alle at være forsigtige i saa Henseende.

Allerede for lang Tid siden har man bemærket dette og forklaret det paa forskjellige Maader. Den gamle nordiske Tro, at Thor kjørte over Himlen, naar det tordnede, har holdt sig med forskjellige Tillempninger paa flere Steder langt ned i Tiden. At Lynet særlig udkaarer sig Træer, at dette har været Bondebefolkningen vel bekjendt, samt at det heller ikke har manglet paa ejendommelige Forklaringer herpaa, ses af et Exempel, som anføres af Christiansen i „Fortællinger om Lynet". Det hidrører fra en svensk Præst Rhyzelius og omhandler et Uvejr i Aaret 1707, altsaa inden noget Menneske havde Begreb om, hvad Elektricitet egentlig vilde sige. Deri fortælles det, at Folk ansaa det for farligt at gaa ind under Træer i Tordenvejr, fordi Troldene flygtede derind, og det er jo særlig dem, hvem Tordenkilen — Thors Hammer — er efter.

Ligesom Træer, ere ogsaa Skibsmaster meget udsatte, og denne Omstændighed kan selvfølgelig medføre forfærdelige Ulykker. Vandet er ogsaa en god Leder, og mange Lyn slaa ned i Havet. Vandet omkring det ramte Sted kommer da ofte stærkt i Kog og udsender Dampe.

Mennesker og Dyr. Den alvorligste Virkning af Lynet er naturligvis Menneskers og Dyrs Død. Man finder Ligene bedækkede med Saar, sjældnere ses

*) Det siges forunderlig nok, at Poplen meget sjælden rammes, skjønt den er saa høj og langstrakt.

der smaa Huller, som da formodentlig ere frembragte af Lynet, hvor det gaar ind og ud, thi de findes næsten altid i Hoved eller Skulder samt under Fodsaalerne. Kredsrunde Pletter og lange fine Striber, der ofte dele sig i to eller flere Grene, forekomme hyppig. I det indre findes Blodophobninger. Lynet synes for det meste at følge Overfladen af det menneskelige Legeme, der hvor det berøres af Klæderne, og jeg har ikke kunnet finde noget Exempel paa, at et Menneskes Indre er blevet gjennemboret af Lynet. De samme Særtegn, der iagttages ved dræbte Personer, gjenfinder man ogsaa selv, naar vedkommende kun bedøves. I saa Fald sløves ofte Sanserne; Døvhed, Blindhed og endnu oftere Lamhed indtræde, dog tror jeg aldrig vedblivende. Ogsaa det modsatte er mærkelig nok hændet, at nemlig Mennesker ere blevne helbredede for en eller anden Sygdom, for Exempel Lamhed, ved at træffes af Lynet; ligeledes har man iagttaget Træer, der voxede langt frodigere efter at være blevne trufne end før. Klæderne sønderrives altid mer eller mindre.

En ung Mand, der dræbtes ved et Lynnedslag, fandtes ganske nøgen; kun lidt af Skjortelinningen, Strømpen paa det ene Ben og Rester af Ærmet nede ved Haandlinningen vare blevne tilbage paa Kroppen; det øvrige laa adsplittet i Stumper og Stykker rundt omkring. Ganske det samme skal man have iagttaget ved flere af de Personer, der bleve ihjelslagne under den bekjendte store Sprængning i Bremerhafen.

Sjældnere er det, at Klæderne antændes, dog haves ogsaa Exempler herpaa. Den 19de Juli 1819 skulde i en By i Nedrealperne en Præstevielse gaa for sig. Efter en klar og varm Morgen trak et heftigt Uvejr op. Et blændende Lyn sænkede sig ned paa Spidsen af Kirketaarnet, slyngede Korset langt bort og brød dernæst gjennem Hvælvingen ind i Kirken. Her kastede det Præsten, som stod foran Alteret, til Jorden. Man fandt ham tilsyneladende død med brændende Klæder, dog lykkedes det efter nogle Anstrængelser atter at kalde ham til Live. Desforuden bleve 80 Mennesker saarede, 8 endogsaa dræbte. Tæt Røg opfyldte Kirken, som tillige paa enkelte Steder kom i Brand. Sin Vej betegnede Lynet ved en bred Spalte, som gjennembrød Muren og først endte i det fri. Maaske delte Straalen sig i Kirkens Indre, thi man fandt Spor af en anden Vej, der strakte sig over mod Præstens Bolig, hvor en Hest og et Par Faar bleve dræbte.

Har den ramte Person metalliske Gjenstande hos sig, da kaster Lynet sig gjærne paa dem, saaledes blive Pengestykker og Ure tit smeltede. Denne Omstændighed, som vel kan drage Lynet ned paa vedkommende Person, kan dog ogsaa undertiden blive Aarsagen til dennes Frelse. Soldater, som stode paa Post, ere tit blevne ramte, men Lynet er da for det meste ilet langs Geværerne ned i Jorden uden at beskadige Menneskene selv synderligt.

Constantini fortæller, at en Dame, der rakte Haanden ud af Vinduet, pludselig blev truffen af Lynet. Dette kastede sig paa en Guldring, som hun bar om Armen, og denne Ring forsvandt fuldstændig (fordampede maaske?), men hvor Lynet dernæst er draget hen, er ikke let at forstaa, thi der fandtes intet Spor deraf, hverken paa Damen eller hendes Omgivelser. Muligvis opbrugte det sin Kraft til at fordampe Guldet. Imidlertid tror jeg ikke, man kan fæste uindskrænket Tiltro til denne Historie.

(Fortsættes.)

En Stærfjende.

Naar jeg har faaet i Sinde at komme med et Par Bemærkninger til „Husvennen", er det, fordi jeg er en Fugleven og derfor gjærne vilde henlede Folks Opmærksomhed end mere paa de nyttige insektædende Sangfugle. Det er om Stæren, jeg denne Gang vil sige et Par Ord.

Oldenborren og den lille gule Smelderlarve ere navnlig Lækkerbidskener for Stæren; af denne sidste hjemfører et Stærpar i tusendvis til deres Unger. Det er denne lille Larve, som gnaver i Foraarssædens Rod, saa at Planten visner, det er ligeledes den, som er Roedyrkeren, navnlig Runkelroedyrkeren, til saa megen Besvær ved at afgnave de unge Spirer og Rødder. Den er til Stede i Jorden, saa snart Frøet begynder at spire, afgnaver de første fine Spirer, saa det ser ud, som om Frøet slet ikke har haft Livskraft, og vedbliver med sine Ødelæggelser, saa længe som den unge Plante har den første fine Rod.

Det er ikke nok at opstille mange Stærkasser og indrette dem bekvemt for Fuglene, men de maa indrettes saaledes, at Yngelen ikke er udsat for Angreb af Fjender. Stærens værste Fjende er Skaden. Denne kan prægtig sidde paa Pinden uden for Hullet og dels med Næbbet dels med Kløerne trække de spæde Unger ud, naar de række sig lidt i Vejret og tro at de gamle ere udenfor med Æde. Er der ikke mere for Skaden at røve, har jeg set den trække Reden ud, Straa for Straa. Paa Stærkassen bør der af denne Grund ikke være nogen Pind umiddelbart under Hullet; derimod kan den godt være ved Bunden, paa Siden eller som et Kors oven paa Kassen. Ere Ungerne først saa store, at de række Hovedet ud for at se sig om, tager de sig nok i Agt for Røveren. Det er dog ikke alene nok, at Pinden er taget bort, thi jeg har set Skaden holde sig fast paa den ene af Kassens udvendige Kanter og saaledes udføre sine Plyndinger. Kassen maa derfor enten være rund af

glat Træ, — ofte er den lavet af et Stykke Træstamme med Bark paa, men da vil Skaden selvfølgelig have let ved at holde sig fast —, eller, er den firkantet, maa de udvendige Kanter afrundes. Kassens Tag bør ligeledes være mindst 4 Tommer over Hullet.

Ved at indrette Kassen saaledes, tror jeg, at Stæren vil kunne bevare Yngelen fra den ondskabsfulde Skade. Jeg har i Aar faaet Stærkasser indrettet paa denne Maade, og Skaden har ingen Fortræd kunnet gjøre Yngelen. K.-D.

Husflid.

En Husflidsmaskine.

Som et Exempel paa et ret mærkeligt mekanisk Snille, skulle vi anføre efterfølgende Meddelelse, der er tilsendt os om en yngre dygtig Haandværksmester i Hjørring, der som Fritidssyssel har lavet sig en Symaskine. Stativet er af Træ, og en stor Del selv af de indviklede Maskindele ligeledes. Hvor det har været nødvendig, ere de beklædte med Metal, Skytten er støbt af Bly, men har Staalspids, Grebet, der fører den, er Gaflen af en Sofarulle. Indretningen, hvorpaa Naalen føres, er et Stykke af en Spaserestok, og Bøsningen, hvori Hovedaxlen løber, en overskaaren Bordklokke. Selv ikke Pynteligheden mangler, og Maskinen, der har kostet sin Forfærdiger omtrent 6—7 Kroner i rede Penge, arbejder med en Nøjagtighed og en Hurtighed, som man skulde anse for umulig, ligesom den forretter Arbejder, som ellers kun gjøres af de dyre Symaskiner. Om det saa gjælder at sy i 2—3 Lag tykt Læder, kan det sindrige lille Apparat udrette det. Det er en Selvfølge, at denne, af simple Materialier selvlavede Maskine, maa staa langt tilbage i Holdbarhed for en Symaskine af Jærn og Staal, men der er her saa meget, der vidner lige saa meget om et mærkelig praktisk Blik, som om god Eftertanke og snild Hjælpsomhed, at det er med virkelig Interesse, man beser denne Husflids Symaskine. Apparatets Ejer og Forfærdiger er Hr. Sadelmager M. Nielsen.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Det er en Pligt til enhver Tid at bekjende en vigtig Sandhed, thi om det end ikke kan antages, at den øjeblikkelig vil blive anerkjendt, saa kan den dog i en og anden Sjæl forberede en saadan Stemning, som en Gang fremkalder en større Upartiskhed i Dommen og den efterfølgende Lysets Sejr.

Skuffet. Vessel skulde en Gang i et Selskab underholde en ældre Dame, der kjedede ham umaadelig. Endelig sagde han: „Hvor gammel er De, Frue?" — „Fem og fyrretyve Aar," svarede Damen. — „Nej virkelig," udbrød Vessel, „det havde jeg aldrig troet!" — „Hvor gammel troede De da, jeg var?" spurgte Damen smigret. — „Aa, saadan en fire og fyrretyve Aar," svarede Vessel.

Almindeligt paa Landet. En ung kjøbenhavnsk Frøken, der var paa Besøg paa en sjællandsk Herregaard, ytrede en Gang meget forbavset: „Nej, nu har jeg aldrig set saa galt! Der gaar jo en Høne, hvis Kyllinger er blevne til Ællinger!" — „Ja, lille Frøken," svarede Forvalteren, „saadan noget er saa almindeligt paa Landet. Der ovre bor en Kone der er Jordemoder, og begge hendes Sønner er blevne til Grovsmede."

Et Væddemaal. I et lystigt Lag tømte en af Gjæsterne sin Pengepung paa en Tiøre nær og vendte sig derpaa til sin Sidemand, i det han sagde: „Det gjælder en Flaske Vin, at jeg endnu har flere Penge i min Pung, end De!" — „Top, det er et Ord," svarede Naboen. — „Saa har jeg vundet," vedblev den første. „Ser De, jeg har en Tiøre, men De har slet intet i min Pung."

Intet at glæde sig over. „Det glæder mig, at du er sund og rask," sagde en til en Gnier. — „Intet at glæde sig over," svarede Gnieren, „man har saa blot mere Appetit og koster saa meget mere."

Hævngjærrighed. En Mand, som var velsignet med en arrig og ond Datter, gav sin største Uven hende til Kone. Man spurgte ham, hvorfor han havde ladet sin Datter ægte netop den Mand, han allermindst kunde lide. „Blot for at hævne mig paa ham," lød Svaret.

Historisk-geografisk Opgave: Forbogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, og Endebogstaverne, læste opad, danne henholdsvis Navnene paa en af Danmarks største Statsmænd og en verdensberømt Billedhugger: en Provins og By i Holland, — en gammel dansk By i Jylland, — en Flod i Asien, — et Fyrstendømme i Rusland, — en By i det nordlige Spanien, — en Ø ved Italien, — en By paa Laaland, — en dansk Ø, — en Flod i Spanien, — en By i Illyrien, — en By i Storhertugdømmet Hessen.

Firkantet Rød: Af 6 E, 4 L, 2 A, 2 V, 1 M og 1 B dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, give Løsningen paa følgende Gaader:

At øve det første en Kunst kan være;
det andet faldt for sin Broders Haand;
og vil du det tredje, din Kost maa du tære;
det fjerde maa lytte med villig Aand.

L—n.

Gaade:

Daglig bruges jeg, er let at kjende
og betyder næsten Fødder tvende.
Med et D foran jeg ligger vakker
som et Skjel imellem tvende Bakker.
Med et H mig mangen Skabning bærer,
selv en Negerstamme mig som Smykke ærer.
Med et S, som Husets bedste Sted,
bruges jeg ved festlig Lejlighed.
Med et T er jeg et Kildevæld,
evig sprudlende imellem Sjæl og Sjæl.
Med et V jeg kræver Liv og Blod,
Fordring gjør jeg paa din Kraft, dit Mod.

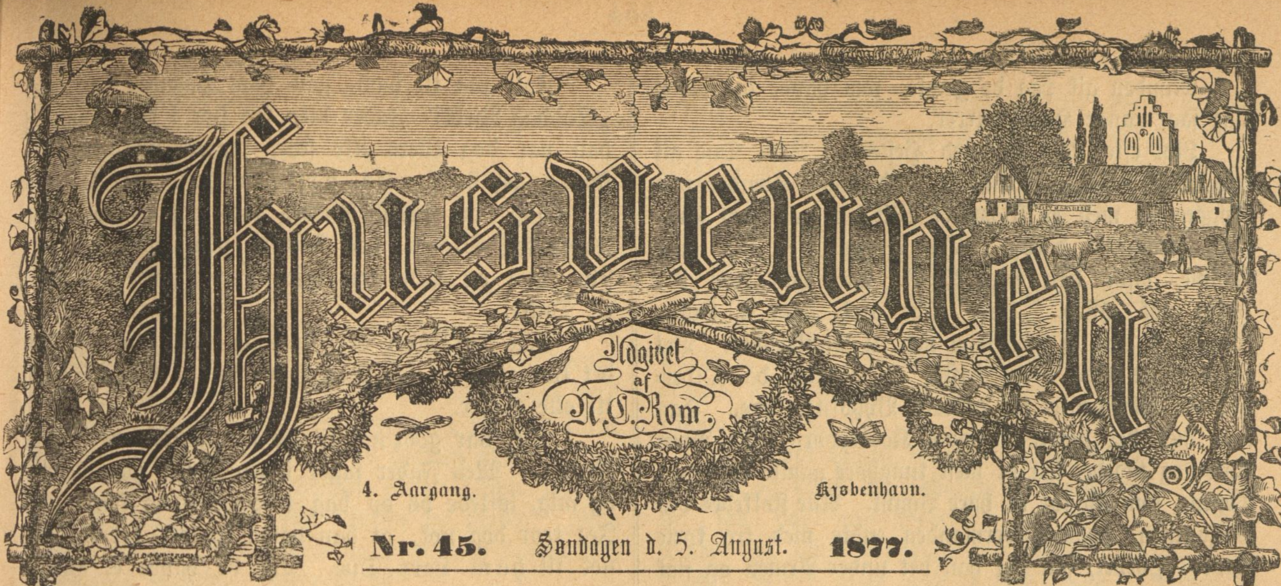
Opløsninger fra Nr. 43:

paa den historisk-geografiske Opgave:	paa den firkantede Rød:
V i e **n**	F A L D
E l **i**	A G E R
Sebastopo**l**	L E N A
Senega**l**	D R A M
E i l a **u**	
Lombardie**t**	

paa Stavelsesgaaden: Husven.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 45. Søndagen d. 5. August. 1877.

Vogterdrengen.

Et Billede fra det virkelige Liv
af Severin Kjær.

~~~~~~

Bro'er Per.

Min Faders Hus laa paa en Skraaning. Bag ved og opad strakte sig det lille grønne Vænge, men foran der nede i Dybet løb Vejen i Snirkler og Bugter; lige hen til Majbænken kunde jeg følge den med Øjet, men saa heller ikke længer. Her var min Tumleplads som lille Dreng. Og naar jeg nu efter et halvt Aarhundredes Forløb tænker derpaa, paa Barndomsminderne med Smil og Graad, kommer altid det grønne Vænge og den snirklede Vej frem som Baggrund for de brogede Billeder; og med Vejen følger Huse og Haver, Slag i Slag, thi Vejen var tillige Gade i min lille Fødeby Borup. Jeg ved ikke, om du kjender den.

Noget af det første, jeg kan huske, er en slem Historie med Bro'er Per. Han har altid været en Spilopmager, det var han ogsaa den Gang. Saa havde han lavet sig en „Horsegnarre". Saadan en til at jage Udgangsøgene til Skovs med; ja, de brugte den ogsaa til at kalde Øgene hjem med. Naar det traf sig om Vinteren, at Sneen havde lagt Skjul over alt, over Græsset, Mosset og Træernes fine Kviste, saa Horsegnarren fat, uden for Byen med den, og saa snurrede de den lystig rundt. Det hørtes langt i den lette klare Frostluft, og det varede derfor sjælden længe, før man saa Øgene komme i jævnt Luntetrav fra Skoven og sætte om ad Baggaarden til, hvor der var lagt nogle Bundter Ærtehalm til dem. Det var ikke meget, men noget er bedre end ingen Ting.

Men det var Bro'er Per. Han havde altsaa lavet sig en Horsegnarre, bare for Løjers Skyld, den skulde kun bruges som Legetøj. Da var det en Dag, han stod med den i Døren — vor Dør var en Halvdør, den nederste var lukket, men den øverste slaaet tilbage. — Jeg stod lige ved Siden af ham og kunde lige kige over Døren, saa stor en Kumpen var jeg. I det samme kommer Lars Dues kjørende ned ad Gaden med de sex store blankbrune for Hjulploven, de skulde ud at pløje. Drengen og Lillepigen vare med og kjørte hver et Par af de forreste Heste, Manden kjørte selv de bageste og holdt Ploven. Der gik et Smil over Pers Ansigt, men jeg vidste ikke hvad han smilte af, thi vel var det pæne Dyr, de sex brune, de saa godt ud, da de dansede for Ploven der ned ad Gaden, men det var da ikke til at le af, om det ogsaa var til at blive glad over. Nej, det var noget andet, han havde bag Øret. Lige som de kom ned for vort Hus, snurrede han Horsegnarren rundt.

„Gnar, gnar, gnar!" sagde det.

Hestene spidsede Øren, prustede og saa hallo!

Det hjalp ikke, at Drengen raabte: „Tru, tru, tru!" Og Pigen: „Pru, pru, pru!"

At Manden strittede imod, fløjtede og sagde: „Hova Tøsen! Hova Drengen!"

Nej, der var kommen Gang i det, og saa gik det, alt hvad Remmer og Tøj kunde holde; ja, jeg tror næppe en Gang, at det holdt.

Og tænk saa, Bro'er Per — den Filur — han stod saamænd der oppe i vor Dør og lo af det hele af fuld Hals, slog med Armene, spjattede med Benene og abede efter baade Hestene og Folkene. Hvilken Tummel der blev i Byen! Hundene gøede, Børnene løb efter Toget, hujede og skrege, de gamle Kærlinger kom ud af Stuerne med den ene Arm i Siden og den anden under Forklædet, der blev en Pegen og en Visen, først op ad vort til, saa ned mod Majbænken, hvor Toget var standset, og Hestene fangede.
~~~~~~

Munden gik paa de gamle, som havde det været lige saa mange Horsegnarrer.

Lidt efter kom de med Hestene. Lars Due gik bag efter, stille og harmfuld, med begge Hænder paa Ryggen og med et skjævende Blik op mod vort Hus. Han skraanede derop. Da Bro'er Per saa ham komme, vilde han søge Skjul, men han kom ikke tidlig nok afsted. Lars Due greb ham i Haartoppen og trak af med ham ned til Majbænken. Det vakte Røre blev atter frisket op, særlig da Oldermanden blev hentet for at lade Byhornet lyde. Han kom med det gamle krumme Kobberhorn, gik Byen rundt og tudede, saa de mest tunghøre gamle kom paa Benene, kom ud for at høre Bynyt. Alle flokkedes ved Majbænken, hvor Oldermanden endte med tre korte Stød i Hornet, saa tog han det under Armen og stak begge Hænder i Lommen.

Bymændene stode i Kreds om Majpilen, uden om stode Koner og Børn, gamle Mænd med Støttekjæp i Haanden og Stumppibe i Munden, men inderst i Kredsen stod Lars Due som en Konge, omringet af det lyttende Folk. Han var en høj sværlemmet Mand. Den røde Tophue sad kjækt over hans af Vrede rødmende Ansigt, den rødtærnede Vest stuntede over de i Solen rødglindsende Skindbuxer, og hans udstrakte, røde, barkede Næve hvilede tungt og indviklet i Bro'er Pers lyse Haartop. Der var bleven Stilhed i Kredsen, alle stode med spændte Miner og aaben Mund, ventende paa hvad Dom der skulde fældes over den arme lille Synder Bro'er Per, der stod derinde, rystende under Lovens Haand.

Jeg var da ogsaa trippet derned og stod yderst i Kredsen, tittende efter min Broder, men jeg kunde hverken forstaa eller se alt hvad der gik for sig.

Som Spændingen var paa det højeste, og Dommen netop skulde fældes, kom en Vogn rullende. Alle Hoveder gjorde omkring for at se, hvem det var, der kom i det vigtige Ojeblik.

„Det er Niels Hansen," hviskede somme.

„Ja, det er Kydslagteren," sagde andre.

„Fa'er, Fa'er!" raabte jeg. Det var ham, jeg kjendte jo det rødblissede Og. Han holdt stille, sprang af Vognen og smed Linerne, saa gik han med raske faste Skridt ind i Kredsen.

„Hvad er det, min Dreng?" sagde han, slet ikke mere.

Lars Due vilde svare, men han fik ikke Stunder. Fader greb Bro'er Per i den ene Haand, Lars Due i den anden, hævede dem op, slap atter Lars, i det han gav ham et rask Skub, saa han trillede hen under Majpilen, men Sønnen tog han paa Armen. Kredsen aabnedes, og Fader gik stille og rolig tilbage, i det han sagde: „Kan Fattigfolks Børn ikke faa Lov til at gaa i Fred, saa skal jeg dog en Gang vise Storhanserne, at jeg vil værne om mine!"

Folk saa til ham, gav ham Haanden og sagde: „Goddag Niels!" Fader blev saa stor i deres Ojne, og han var dog ellers ikke stor, snarere lille, men firskaaren og stærk. Ja, stærk var han. Jeg saa selv en Gang, at Støvle-Anders satte sig paa en Stol, Fader tog Stolen med Anders paa, holdt den ud i stiv Arm og satte den igjen, som havde det været en Dukke.

Saa stod Fader der, stolt og glad; glad var han, det kunde jeg se paa hans Ojne, for de lyste saa mildt til alle Sider.

„Det var godt nok til ham," hviskede de fra alle Kanter. Men Fader sagde ingen Ting; han tog Per og mig, løftede os op bag i Vognen og kjørte hjem. Jeg tror dog nok, at han ogsaa syntes, det var godt nok til ham Lars Due. Thi de havde et Horn i Siden paa hinanden. Folk sagde, at det kom af Kvindesager, men det ved jeg ingen rigtig Besked om, og derfor vil jeg ikke fortælle det.

Moder var ikke glad, da vi kom hjem, hun var vred paa Per og vilde strax fare i Toppen paa ham, men Fader værgede af og sagde: „Lad ham være for den Gang. Nu kom jeg dog over ham!" Han sagde slet ikke, hvad for en ham, men Moder vidste godt, at det var Lars Due. Hun sukkede og sagde: „Naar kommer han saa over os? Der kan komme noget bag efter!"

Vi smaa tænkte slet ikke paa hvad der kunde komme bag efter, vi saa blot paa hvad der laa lige for: Leg og Barneglæde, saa tumlede vi os lystig, og der var nok til det, thi vi vare syv Søskende, alle raske og lette til Bens. Dog stundum stilnede Legen af, naar det traf sig, at vi under Tumlen og Støjen kom til at se op til vor Himmel, Moders milde Aasyn, da mærkede Barnekjærligheden strax, at der var mørke Skyer oppe, saa klyngede vi os alle om hende i bange Anelse om et kommende Uvejr

Moder var ellers saa rapkejet, og jeg ligner hende deri; har jeg noget inde, maa det ud, højt og lydelig skal det siges; jeg raaber, naar jeg bliver varm i min Snakken, som talte jeg med lutter døve, og dog, det er slet ikke for de andres Skyld, at jeg raaber højt, nej, det er for min egen, jeg kan ikke andet, der er noget inde i mig, der presser paa, og siger: „Plads!" For Tankens fulde Vingeslag, naar den stiger op og ud: Plads! at Ordet maa lyde frit og højt! Eller jeg skulde krybe hen ad Jorden og kunde ingen Vegne komme. Jeg har det efter min Moder: det skarpe Ansigt, Ojnene, der spille, den rappe Tunge og Tanken, der arbejder frem, baade til Spilopper som til Alvors Gjerning. Det sagde ogsaa alle, der kjendte min salig Moder: „Jørgen ligner sin Moder, som Kyllingen Hønen." „Ja, ham „Krabaten", han er ogsaa Kjæledæggen," sagde mine Søskende. Men det er lige meget, hvad de sagde, for jeg siger kun: „Min

Moder var en rar Kone, gid jeg maatte ligne hende til min Død!"

Det var vel ikke andet end Løjer, der blev sagt for at drille mig lidt. Men Drengene paa Gaden gik i Spænd med mine Søskende, og saa maatte lille Jørgen ty ind til Moders Trøst.

Dog, det var ikke det værste. Jeg, der ærlig og redelig er døbt Jørgen Nielsen; og det synes mig dog er et meget ordentligt Navn, som enhver kunde være bekjendt at bære, men se om jeg fik Lov til at beholde det? Nej, disse Tampe havde opsnappet, at jeg var kaldt op efter en gammel Støder med saadan et fælt Ogenavn. Det skulde jeg drilles med. Saa løb de kaade Knægte der ude paa Gaden og raabte: „Lille Jørgen, lille Jørgen!" Men naar de vare komne ind i Hjemmets Gadedør, føjede de til:

„Hork, Hork, Hork!"

U, hvor jeg gnistrede! Men hvad kunde det nytte, jeg var alligevel den lille Jørgen Hork!

Faders Kamp.

Fader havde været temmelig velhavende. Han havde det lille fede Vænge bag Huset, det gav noget; saa kjørte han om med det rødblissede Øg og solgte Kjød, det gav mere, men nu gik det tilbage. Af og til fik vi Besøg af Sognefogden og en anden Mand. Det var ikke kjærkomne Besøg, det kunde jeg nok mærke, men ellers vidste jeg ikke hvad det gjaldt; jeg havde ingen Forstand paa hvad det vil sige at blive stævnet, og det kunde da ogsaa være det samme. Men naar Mændene vare gaaede, græd Moder, og Fader var gnaven, skjældte og smældte og mumlede om, at han nok skulde vise ham, at han ikke gav Kjøb, om saa alting skulde springe. Jeg blev bange og forknyt, men Broder Per var modig. Naar jeg tyede angst og grædende hen til ham, fløjtede han og sagde: „Hvad tuder du for, Dreng? Fader vinder hende nok."

„Hvem?" spurgte jeg. „I, Prinsessen!" sagde han. „Fader og Lars Due har en Prinsesse, men Fader vinder hende."

„Er hun rigtig eller fortroldet?" spurgte jeg.

Det vidste han ikke, han havde ikke set hende; men en Prinsesse var det, og Fader vilde vinde, det troede Per fuldt og fast.

Men Fader tabte, tabte Prinsessen, ja, tabte alt, han tabte Modet med. Folk sagde, det kom af, at han var en fattig Mand lige over for Lars Due.

En Dag strømmede Folk i Hobetal op til vort Hus paa Bakken. Der kom kjendte og ukjendte, Byfolk og udenbys, der var en Sladren og Pjadren, som blandt Ænderne nede ved Vandingen. Lidt efter kom en Vogn kjørende med fine Folk, der havde Guldsnore om Huen. Folk gik til Side og tog Hatten af, men der var ogsaa dem, der gik ind til vort og bar ud: Dyner, Borde, Stole, kort sagt, alt hvad Fader og Moder ejede. Men han, med Guldsnoren om Huen slog i Bordet med en lille Hammer og raabte: „Højere op, højere op!" Det var morsomt, sagde Folk, lo af det og kaldte det Auktion.

Solen gik ned, og hver gik til sit. Bassemanden listede af med sin lettede Kurv, den tømte Brændevinsbimpel og med Lommerne tunge og proppede med Smaaskillinger.

Inde var Solen, Glæden, ogsaa gaaet ned. Der var øde og tomt, alt Bohavet var borte, solgt, ja, om det saa var min Søbeske, var den solgt. Min Moder og mine Søskende sad henne i en Krog og græd. Fader græd med — det havde jeg aldrig set før. Jeg var den eneste, der holdt mig, jeg havde vel ingen Forstand paa Sorgens, Skammens og Nødens Størrelse, og derfor heller ingen Trang til Taarernes Trøsteflod. At bande havde jeg aldrig lært, men nu gik jeg og spankede op ned ad Gulvet og sagde: „Jeg græder „dennemæ" ikke, nej, jeg græder „dennemæ" ikke!" Saa tog jeg min Kjæphest og red nok saa strunk. Kjæphesterytteren er lykkelig, lykkeligere end den, der rider med Guldsporer og Sølvbidsel.

Jeg tror, Barnemodet trøstede de andre. Graaden stilnede af, Sorgen dulmedes ved Tanken om, at de alle vare, som jeg, Vorherres Børn. Og da jeg paa det fattige Leje ved Moders Side skulde bede Fadervor højt for de andre og med barnlig Enfold bad: „Forlad os vor Skyld, som vi forlade vore Skyldnere!" sukkede Moder efter: „Vor Skyld — ja, nu kom det, der vilde komme bag efter. Niels," hviskede hun til Fader, hørte du, Drengen bad: „Giv os vort daglige Brød!" Vi skulle ikke tage selv; Vorherre giver os det nok." Saa hørte jeg ikke mere, jeg sov en sød Søvn.

(Fortsættes).

Den glade Hans.

Gammelt Folkeæventyr.

(Fortsat.)

Mens Hans sin Vej mod Hjemmet gik,
han saa paa Koen med et Blik,
fuldt af Fornøjelse og Lykke.
„Den Handel faldt mig just til Tykke,
og hvor min Moder bliver glad,
naar altid fuldt hun har sit Fad!
En Ko er dog en Skat i Huset . . .
Jeg tror, den gamle var beruset,
hvis ikke, var han da forsand,
en rigtig god og ærlig Mand."

Alt mens i disse glade Tanker
vor Hansemand mod Hjemmet vanker,
blev Dagen hedere end før,
og Hans's Hals blev dygtig tør.
„Nu," tænkte han, „det skader ikke
at faa en Draabe Mælk at drikke."
Saa stilled Dyret han i Ro
og malkede sin gode Ko,
men lange bleve nu hans Miner,
ej mindste Draabe frem han piner,
og da han malked rent konfus,
gav Koen ham en Sinkedus,
saa han med Ve og Værk og Snøften
paa Hovedet gik ned i Grøften.
„Hej," raabte da en Slagtersvend,
som drev en Gris ad Vejen hen,
„godt, at du slap i Hovedsagen
og fik det værste Skub paa Bagen."
— „Ja," svared Hans og kravled op,
imens han følte paa sin Krop,
om den endnu var hel og holden,
„nu maa jeg sande vel med Trolden,
at Folk er ej at stole paa,
naar de en Handel af vil slaa."
Og medens Svenden holdt paa Soen,
fortalte Hans ham alt om Koen.
— „Ja," sagde Slagtersvenden nu,
„jeg ogsaa ofte saa med Gru,
hvor Snyderi ved Verden hæfter,
man snyder, saa det knager efter.

Den gode Kohandel.

Det Dyr, som du har kjøbt i Tro
om, at det var en Malkeko,
det gi'er, saa vist som Vand i Stranden,
ej mindste Draabe Mælk i Spanden."
— „Jeg tror bestemt, at Ret I har"
gav Hans ham helt forknyt til Svar.
— „Ja, Ret, det har jeg," Svenden banded,
„nej, slig en Gris er noget andet!
Den giver Flæsk og Fedt og Flom',
som man skal lede længe om.
Og Pølser! Død og salte Pine,
de vil min sandten blive fine!
Og Svinebøsterne! Min Tro,
de vejer op din hele Ko.
Dog, Hjærtet, er min svage Side,
det piner mig at se dig lide . . .
Du skal ha'e Grisen . . . tag den, Ven,
jeg nøjes med din Ko igjen!"
—„Top!" raabte Hans. „Det maa jeg sige,
man træffer ikke let jer Lige
i god Uegennyttighed!
Hej! hvilken Lykke! Knap jeg ved,
om ogsaa rigtig jeg tør tro 'en."
Saa trak vor Hans afsted med Soen.

(Fortsættes)

Kongetigeren.

Ved E. T.

Af alle de forskjellige Kattearter er Kongetigeren eller den bengalske Tiger den, der staar Løven nærmest i Størrelse og Styrke. Den er omtrent lige saa stor som denne, men har en højere og længere Krop samt en mere slank og let Legemsbygning; desuden er dens Hoved mere rundt, og Haarene ere aldeles glatte og korte. Hos den fuldvoxne Hantiger er Kroppen sædvanlig godt 5 Fod, og Halen, der ingen Haardusk har i Enden, lidt over 2 Fod lang. Hunnen er lidt mindre end Hannen. Den lysegule Grundfarve er meget smukt tegnet med sorte Tværstriber fra Ryggen ned ad Siderne og med Ringe paa Halen. Tigerens Legemsbygning tyder paa en høj Grad af Smidighed og Styrke. Den er saa stærk, at den let kan slæbe et Menneske eller en Hjort bort, ja man har endog set den slæbe afsted med en Hest. Dens Styrke i Forbindelse med dens Graadighed og Blodtørst gjør den til et meget farligt Dyr, og den frygtes med Rette mere end alle de andre Rovdyr. Næsten intet Dyr er sikkert for dens Overfald, ja dens Mod er saa stort, at den endog vover sig i Kamp med Elefanten, men maa rigtignok som oftest bukke under for denne. Den er ikke saa meget Natdyr, som de fleste andre Kattearter, men strejfer om for at søge Bytte til alle Tider paa Døgnet, dog helst nogle Timer før og efter Solens Nedgang. Den lægger sig enten paa Lur ved Flodbredderne, hvor Dyrene komme for at slukke deres Tørst, eller ogsaa lister den sig paa ægte Kattevis ind paa det og styrter sig over det med et Spring og med en saadan Kraft, at endog de stærkeste Dyr synke i Knæ.

Kongetigeren.

I Smidighed og Lumskhed har Tigeren dog sin Overmand i de giftige Slanger, hvoraf der findes en saa forfærdelig Mængde i Indien. Paa det Billede, der ledsager denne Skildring, se Læserne en Tiger fare til Side, i det den paa sin Vej gjennem Rørene opdager en Giftslange, der rejser sig til Angreb, medens man hinsides Floden ser et andet Dyr, der ikke frygter Tigeren, nemlig Elefanten.

Tigerens Hjem er Asien, hvor den har en meget stor Udbredelseskreds. I den sydlige Del af denne Verdensdel og især i visse Egne i Forindien forekommer den hyppigst. Den findes baade i tætte Skove og i Egne, hvor der er højt Græs eller Siv, men det saa kaldte Junglekrat langs med de sumpige Flodbredder er dog dens kjæreste Opholdssted. Den er saa almindelig i mange Egne i Forindien, at den er en sand Landeplage for Indbyggerne, som med

Rette nære den største Skræk for den. Hele Landsbyer ere undertiden blevne forladte af Indbyggerne paa Grund af ofte gjentagne Overfald af dette farlige Dyr, der endog vover ved højlys Dag at bryde ind i Landsbyerne og dræbe baade Mennesker og Dyr. Man har flere Exempler paa, at Forbindelsen mellem forskjellige Provinser i dette Land er bleven afbrudt i længere Tid paa Grund af Overfald af Tigre. Brehm fortæller saaledes, at for en Del Aar siden lagde en stor Huntiger sig paa Lur i det snævre Pas Kukkum Sandi i Forindien og dræbte i flere Maaneder daglig Mennesker, der færdedes ad denne Vej. Frygten for denne Tiger blev til sidst saa stor, at intet Menneske mere vovede at nærme sig Passet, og dette ene Dyr afbrød i lang Tid næsten fuldstændig Forbindelsen mellem denne Del af Landet og de øvrige Provinser. Regeringen saa sig derfor nødsaget til at love en stor Sum Penge til den, der dræbte dette Dyr, men det var til ingen Nytte, da der ikke fandtes nogen, som turde indlade sig i Kamp med den. Til sidst fortrak Tigeren af sig selv, da man ophørte at færdes gjennem Passet, og den saaledes der blev sat paa smal Kost. Folk, der færdes meget i Skovene, blive ofte et Bytte for Tigeren, da denne skal foretrække Menneskekjød fremfor alt andet Kjød, naar den en Gang har smagt dette. Læserne kunne bedst danne sig en Forestilling om, hvor almindelig Tigeren er i Indien, naar de høre, at der i Løbet af 4 Aar blev dræbt ikke mindre end 1032 Tigre i en eneste Provins i dette Land.

Hvor farlig og blodtørstig Tigeren end er, findes der dog heldigvis altid Folk, der ikke ere bange for at indlade sig i en Kamp med den, og navnlig have mange Officerer ved den engelske Hær i Indien udmærket sig i denne Retning. Den Officer, der er bleven mest kjendt ved sine mange Tigerkampe, er Løjtnant Rice, der har dræbt ikke mindre end 70 Tigre, foruden andre farlige Rovdyr, i Løbet af 4 Aar (1850—54). Han drev Tigerjagten med sand Lidenskab. Forsynet med gode dobbeltløbede Rifler og ledsaget af nogle Drivere samt et Kobbel modige Hunde, trængte han, efter hvad Brehm fortæller, ind i Skovtykningen for selv at opsøge Tigeren og opskræmme den. Hoveddriveren gik sædvanlig forrest og fulgte opmærksomt Tigerens Spor og viste, i hvilken Retning de andre skulde gaa. Lige bag efter ham fulgte Løjtnant Rice, altid skudfærdig og med Folk tæt bag ved sig med ladte Rifler, som de skulde række ham, naar han vilde bruge dem. Derefter fulgte Musikken, der dannedes af 4 eller 6 Trommer, Pauker, Horn, samt nogle Pistoler, der stadig affyredes for at opskræmme Tigeren. Til denne Trop sluttede sig nogle Folk, der vare væbnede med Sabler og Spyd, og endelig nogle, der stadig kastede Sten over Hovederne paa de forreste ind imellem Rørene. Den hele Trop holdt sig tæt sluttet.

Rice var en Gang i Forening med sin Ven Fændrik Elliot gaaet ud for at undersøge et Junglekrat, og da de ikke ventede noget Udbytte deraf, vare de stegne op i nogle lavere Træer for at vente paa Udfaldet. Pludselig opskræmmedes en Tiger, der gik langsomt hen mod dem, de holdt sig derfor ganske stille. En af deres Ledsagere, der sad i et andet Træ, blev bange for, at de skulde overraskes og raabte derfor til dem for at gjøre dem opmærksom paa Faren. Tigeren tog nu en anden Retning, saa at de næppe fik Tid til at sende en Kugle efter den. Det stærke Brøl, som den derpaa strax udstødte, vidnede om, at den var saaret, men den var kommen for langt ind mellem Rørene til, at der atter kunde skydes paa den. De stege derfor ned af Træerne og fulgte efter den. Da hørtes der paa en Gang atter et rasende Brøl, og fra en under Rørene skjult Hule sprang Tigeren ind paa Rice. Denne fik just Tid til i en Afstand af kun tre Skridt at affyre begge sine Løb paa Tigerens Hoved. Forvirret herved, greb den med et frygtelig Spring hans Ledsager Elliot, inden denne kunde faa Tid til at sigte og fyre. Rice ilede strax til og saa sin Ven under Dyrets Fødder. En Driver rakte ham en anden Riffel med dobbelt Løb; han affyrede det ene Løb, men holdt derpaa inde, da Tigeren havde grebet hans Ven og slæbt ham hen imod Hulen. Det næste Skud maatte nødvendig ramme Tigerens Hjærne, da et Saar, der ikke dræbte strax, kun vilde gjøre den endnu mere rasende. Rice fulgte derfor langsomt efter for at passe det rette Øjeblik. Han sigtede og sigtede atter, indtil han endelig fandt en Lejlighed til at sende Dyret et Skud lige i Hjærneskallen, saa at det styrtede om. Efter at han endnu havde affyret et Skud, var Tigeren endelig død, og Vennen reddet.

Man skulde ikke tro, at et saa vildt og blodtørstigt Dyr, som Tigeren, kunde tæmmes, men dog er dette Tilfældet. Naar Tigrene fanges unge, kunne de endog blive meget tamme, men de ere dog aldrig rigtig paalidelige. Jeg har selv en Gang i et Menageri set Ejerens Datter gaa ind i et Bur, hvori der var to voxne Tigere, Han og Hun; hun lod dem udføre flere Kunststykker, men det var et meget uhyggeligt Syn at se paa, da man hvert Øjeblik maatte frygte for, at de kunde styrte sig over hende. Man har ogsaa enkelte Exempler paa, at Tigeren i tæmmet Tilstand med Hengivenhed har sluttet sig til et Menneske. For en Del Aar siden kom en ung Tiger om Bord paa et engelsk Skib i Indien for at føres til England. Den blev snart saa fortrolig med Matroserne, at disse gjærne legede med den, men de maatte tage sig vel i Agt for at drille den, at den ikke skulde opirres. Under Rejsen sluttede den især

et nøje Venskab med Tømmermanden. Kort før Skibet naaede England, stjal den et Stykke Kjød fra ham, men han opdagede strax Tyveriet, rev Kjødet fra den og gav den en dygtig Dragt Prygl, uden at den satte sig til Modværge. Efter at Skibet var kommet til England, blev Tigeren solgt til et Menageri, og Skibet sejlede atter til Indien. Da Skibet senere igjen kom til England, fik Tømmermanden Lyst til at se sin Ven Tigeren. Han gik derfor hen i Menageriet. Tigeren, der var bleven meget større og stærkere, kjendte ham strax igjen og ytrede en saa levende Glæde ved at se ham, at han gik ind i Buret til den. Den sprang strax op ad ham og kjærtegnede ham paa enhver Maade. Dens Kjærtegn vare imidlertid saa heftige, at han fandt det raadeligst atter at forlade Buret snarest muligt, men han var nær ikke sluppen fra den, da den grumme nødig vilde skilles fra ham.

Om Lynet og dets Virkninger.

(Af P. A. Rosenberg.)

(Fortsat).

Det er en bekjendt Omstændighed, som allerede er oplyst ved foregaaende Exempler, at Haaret ofte svides af. En Mand, der lænede sig op mod en Væg, hvorigjennem Lynet banede sig Vej, fik alt Haaret paa Hovedet afsvedet, uden dog at dræbes. Umiddelbart førend et forestaaende Nedslag føler vedkommende ofte et ejendommeligt Ildebefindende, der maaske kan finde sin Forklaring ved, at der i hans Legeme ophobes en stor Mængde Elektricitet. Dette oplyser Gütle ved et mærkeligt Exempel. To Mand søgte under et stærkt Tordenrejr Ly under et Træ. Den ene af dem stod inde ved Stammen, den anden et Stykke derfra. Efter en kort Tids Forløb følte den første en underlig kvælende Fornemmelse, det for ham saa forunderlig gjennem Legemet, forsikrede han. Da han en Stund havde mærket dette, bad han sin Kammerat om at bytte Plads med sig, under Paaskud af, at Vinden blæste saa stærkt paa ham der, hvor han stod. De gjorde det, og et Minut efter slog Lynet ned i Træet og dræbte den ulykkelige, som havde indtaget sin Vens Plads og lænet sig op mod Stammen. Den anden derimod blev kun bedøvet. Dette betroede den overlevende 30 Aar efter hin Begivenhed Professor Weber paa sin Dødsseng. Under et Tordenvejr føler man stundum sit Ansigt ligesom indhyllet i Spindelvæv, hvilket ogsaa forklares ved, at den i Hovedet opsamlede Elektricitet strømmer ud gjennem de fine Haar i Ansigtet. (Sluttes).

Torpedovaabnet.

Enhver, der i den senere Tid har fulgt lidt med Begivenhederne i Udlandet, vil ofte have hørt „Torpedoer“ omtale, da Bladene hyppig have indeholdt Meddelelser om dette Nutidsvaabens uimodstaaelige Virkninger. Vi antage derfor, at det vil være „Husvennens“ Læsere kjært at høre lidt om disse farlige Tingesters Indretning og skulle i det følgende efter Indstrtid. meddele nogle Billeder, der kunne give et Begreb om disse Havets Uhyrer, der synes at skulle blive de kæmpemæssige Panserskibes Bane.

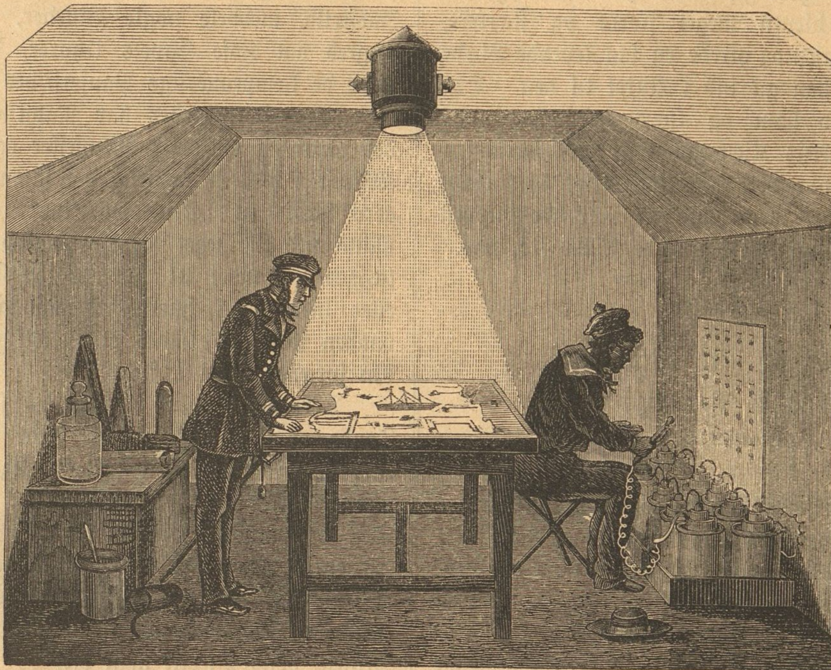
„Torpedoen“, der har Navn efter en Fisk, som ved Berøring meddeler Mennesker og Dyr et voldsomt elektrisk Stød, er egentlig det samme, som man tidligere kaldte en „Helvedsmaskine“, et Slags flyttelig Mine med en meget stor Sprængladning, der kan nedlægges i Vandet til Forsvar for Kyster og Havneløb eller med smaa hurtige Dampbaade som Angrebsvaaben føres ud under et fjendtlig Krigsskib og i et Nu sprænge det i Luften.

Torpedoen ligner gjærne en stor Daase eller en Tønde af Jærnblik, og er fyldt med Skydebomuld eller Dynamit (Om dette farlige Sprængstof har „Husvennen“ i sit første Bind S. 53 bragt Meddelelse). Den er desuden forsynet med et Tændeapparat, der enten bringes til Virksomhed, naar Torpedoen faar et let Stød, eller ved Hjælp af en elektrisk Strøm, der gjennem Ledningstraade fra Land kan sendes ud til Minen, hvad Øjeblik man vil.

Saadanne Forsvarstorpedoer nedsænkes nu i Krigstid rundt om i Indløbene til saadanne Sunde og Havne, som man gjærne vil holde fri for fjendtlige Krigsskibe. De holdes gjærne svømmende i en vis Dybde under Vandets Overflade, ved Hjælp af Ankre og Bøjer. Naar nu et Skib med sin Bund berører den lille Jærntønde, der paa sin opad vendte Ende er besat med smaa fremstaaende Vorter, afbrydes Spidsen af nogle Glasrør, der udmunde her, og nogle Vanddraaber trænge ind i det vandtætte Rum. Men ved Glasrørets anden Ende findes et lille Stykke af et vorblødt hvidt Metal, der hedder Kalium, hvilket meget sjældne og kostbare Metal har den mærkelige Egenskab, at det kommer i Brand ved Berøring med Vand. Man vil saaledes forstaa, at den letteste Berøring af et haardt Legeme vil give Ild i den forankrede Torpedo, og en forfærdelig Sprængnin paafølge, der i et Nu slaar Bunden ind paa det Fartøj, der er over Minen. Der er dog mange andre Maader, hvorpaa en saadan tændes ved Berøring, men vi have valgt at fremstille den mest fattelige.

Men man vil let forstaa, at disse Torpedoer ikke gjøre Forskjel paa Ven eller Fjende, man har derfor udtænkt sindrige Maader, hvorved man fra Land, i ethvert givet Øjeblik, kan sprænge den udlagte Torpedo,

Denne maa saa være forbunden med Land ved en tynd Line, der indeholder en telegrafisk Ledning, bestaaende af to tynde af Guttaperka omgivne Kobbertraade. Disse ere i Torpedoen forbundne med hinanden med en meget fin Platintraad, der bliver gløende i samme Nu, som en elektrisk Strøm, hvilken man kan *tænke* sig som en hurtig Række fine elektriske Gnister, gjennemfarer Traadene. Hovedvanskeligheden er fra Land at opdage, naar et Skib *netop* sejler lige over Torpedoerne — hvoraf Sejlløbet, man vil sikre, indeholder en Mængde paa forskjellige Steder, hver med sit Nr. —, og man har udtænkt flere yderst sindrige Apparater, hvorved det virkelig kan lade sig gjøre. Saaledes kan man fra Søfortet *Trekroner* ved Kjøbenhavn nøje bestemme, naar et Skib befinder sig over de i Sundet nedlagte Torpedoer, men vi kunne af gode Grunde ikke forklare hvorledes. For at Læserne dog ikke ganske skulle savne et Begreb om Sagen, bringe vi hosstaaende Billede, der viser en i Belgien udtænkt Fremgangsmaade. Det er det elektriske Observationshus paa Land, hvor Traadene fra alle Søminerne samles. Der findes ingen Vinduer, men i Taget ser man en stor Lanterne. Denne gjør Tjeneste som Vindue og er dog i Virkeligheden et Slags fotografisk Apparat, der kaster et formindsket, men fuldstændig klart og tydeligt Billede af hele det udenfor liggende Sejlløb ned paa det hvide Bord i Værelsets Midte. Paa dette ere Stederne, hvor Torpedoerne ere nedlagte, afmærkede med deres Nr. Til højre ser man en Væggetavle, forsynet med blanke Metalknapper, der hver har et Nummer og staar i Forbindelse med en Telegraftraad, som gaar ud til Torpedoen, der har samme Nummer. Oven for ser man det elektriske Batteri, som Ledningernes anden Traad er forbunden med. Naar nu et fjendtligt Skib passerer Torpedoomraadet, vil det tydelig afbildes paa det hvide Bord i det mørke Kammer. Man ser netop paa Bordet, at en Tremaster sejler ude i Sundet.

Elektrisk Torpedosprængning.

Med spændt Opmærksomhed følger Officeren dets Fart. Netop nu er det over Minen 27. Han nævner Numret, Matrosen berører Knappen 27 med den med Batteriet forbundne Metalstav, han har i Haanden, og sender derved den elektriske Gnist ud til den Torpedo Nr. 27, som Skibet netop er over. En umaadelig Vandsøjle hæver sig om Fregatten, dens Bund er knust, Vraget synker, og i næste Øjeblik er den forfærdelige Begivenhed endt. Et Skib, der har kostet Millioner, er tabt, og flere hundrede Mennesker ere tilintetgjorte. Havfladen er atter glat over Minen, og Officeren, der som en Troldmand har siddet i sit mørke Kammer og paa Bordet set et formindsket Billede af hele Sprængningen, ser intet Skib mere.

Man kan nu forstaa, hvilket forfærdeligt Forsvarsvaaben Torpedoen er lige over for Nutidens umaadelige skudsikre Panserskibe, og flere af Tyrkernes kostbare Skibe ere jo allerede tilintetgjorte ved Russernes Torpedoer.

Vi skulle i de følgende Numre meddele nogle Tegninger, der vise nogle af de forskjellige Maader, hvorpaa man har indrettet bevægelige Angrebstorpedoer, hvormed man, som Russerne, kan opsøge og sprænge de fjendtlige Skibe.

Opløsning fra Nr. 44:

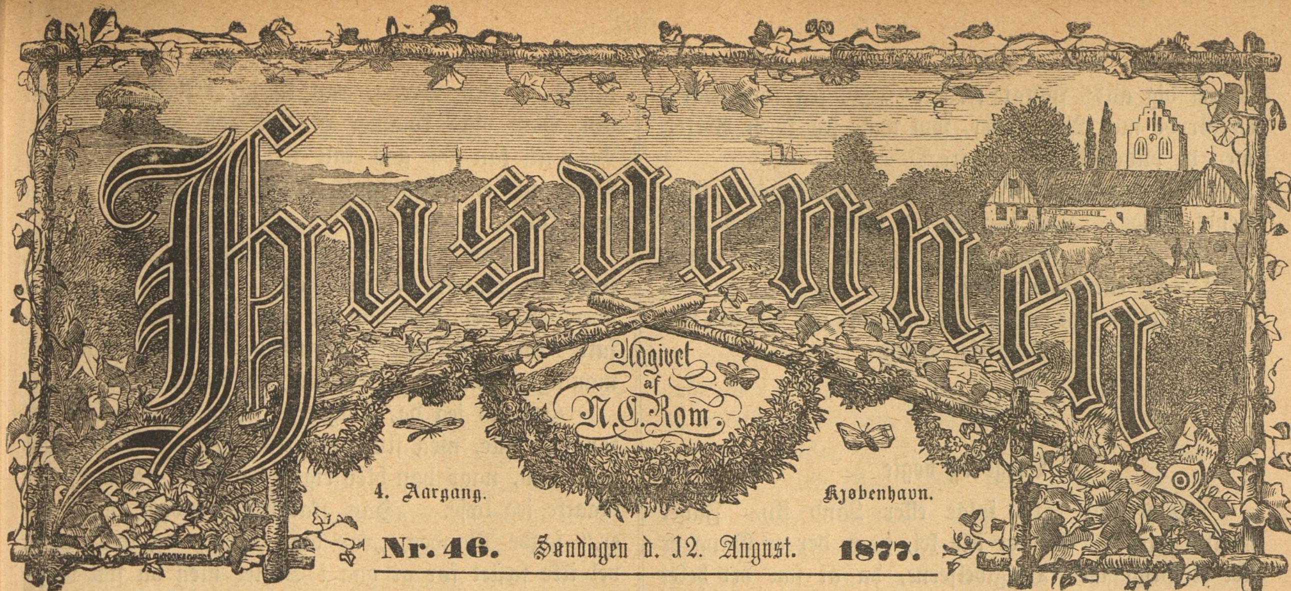
paa den historisk-geografiske Gaade:

Grønninge**n**
Rib**e**
Indu**s**
Finlan**d**
Ferro**l**
Elb**a**
Naksko**v**
Falste**r**
Ebr**o**
Laibac**h**
Darmstad**t**

paa Gaaden: Alen.

paa den firkantede Nød:

M A L E
A B E L
L E V E
E L E V

Husvennen. Udgivet af N. C. Rom.
4. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 46. Søndagen d. 12. August. 1877.

Vogterdrengen.

Et Billede fra det virkelige Liv
af Severin Kjær.
(Fortsat).

Om Morgenen, da jeg vaagnede og vilde til at lege med Fader, som jeg plejede, blev jeg forbavset ved at se, at han allerede var staaet op, men endnu større blev min Forskrækkelse, da jeg saa Moder sidde bleg og rystende henne ved Vinduet. Fader var der ikke; han var gaaet bort om Natten, og han blev borte; der gik Dage, Uger, Maaneder, men han kom ikke; der blev spurgt i Øster og Vester, men der var ingen, der havde set ham, og der var da heller ingen uden Moder og os smaa, der sørgede videre derover. Han var en god og kjærlig Mand, men han kunde ikke taale at leve der, hvor han havde stridt og kæmpet saa haardt og dog maatte ligge under. Han vilde bort fra Valpladsen, hvor han havde kæmpet med sin arrigste Fjende og sat hele sin timelige Velfærd paa Spil. Nu havde han tabt; ja, tabe kunde han, men han kunde ikke taale Haan og Spot af den sejrende. Det koste hvad det koste vilde, han maatte bort; saa flygtede han i Nattens Stilhed.

Der gik Aar hen, og vi hørte intet fra Fader. Og i al den Tid maatte Moder ene sørge for og tumle med os syv Søskende; jeg forstaar ikke, hvordan hun kunde. Dog, vor Nabos Sønner, Villum og Hans, vare et Par flinke Karle; de drev Vænget, og saa gik Moder dem til Gjengjæld til Haande ved Brygning, Bagning og Slagtning. Saa gik det; der er saa meget, der gaar, endda det ser forunderlig ud.

Jeg har ofte i de senere Aar tænkt over den Tid, og atter og atter er det Spørgsmaal brudt frem hos mig: Hvordan kunde dog Moder alt dette, uden Hjælp, uden Støtte, uden min Fader? Saa har jeg faaet en Anelse; den er bleven stærkere og fastere, for hver Gang jeg har tænkt derover. Ytringer, halvt glemte, fra hin Tid og Moders frejdige Arbejden have stadfæstet min Tanke. Jeg har sagt til mig selv: Fader var død og borte for alle, ingen maatte vide, hvor han led og sled, ingen skulde se hans Sorg og Strid, ingen — uden Moder! Hun har vidst det. Hende har han sendt trøstende Ord og Hjælp, men alt er sket i Hemmelighed. Og disse hemmelige Bud have været hendes Trøst og Næring i den frivillige Enkestand. Men Hemmeligheden kunde ikke vare.

Paa den Tid kom nemlig det Rygte i Omløb, at min Fader skulde være set i Kjøbenhavn, og at han arbejdede der som Murer. Da saa først Tavsheden var brudt, og Rygtet havde faaet Fødder at gaa paa, havde Moder hverken Rist eller Ro, før hun fik Broder Per med, en Gang vore Nabosønner skulde derind. Hun gik der hjemme i en mageløs Spænding: Mon Fader nu vilde komme hjem, mon hans Udlændigheds Tid var omme?

En Morgen jeg vaagnede, tittede Moder ind til mig: „Nu er Fader her!" sagde hun sjæleglad, og jeg op til ham. Solen skinnede ind ad de smaa Ruder og gav Gjenskin fra alle de smaa Sjæleruder, der fandtes inden Vægge i Faders fattige Hytte.

„Jeg har nogle Bønner til dig, vor Mo'er," begyndte Fader.

„Ja, da kom kun saa frem med alt hvad der ligger dig paa Hjærte, Niels, i Dag kan jeg ikke sige nej til nogen Verdens Ting. Hvad er det?"

Fader lo. „Det er Kaffebønner!" fik han endelig frem, det var knap, han kunde for at le; men saa lo Moder med. Hun fik Bønnerne, og imedens hun kogte Kaffen, skulde Fader ligge og „batte" sig; det var første Morgen, han var i Hjemmet efter den lange Adskillelse, saa skulde han da have det lidt godt. Lidt efter kom Moder ind og klagede over, at hun kunde ikke faa Kaffen kogt. „Hvordan har du da

baaret dig ad?" spurgte Fader. „Ih, jeg kom dem i en Gryde med Vand over, som naar jeg koger Ærter, men de vilde ikke blive møre."

Aa, hvor Fader gottede sig; han havde aldrig kjendt Mage. „Det har jeg ikke heller," sagde Moder. Og det var et sandt Ord, thi hun havde aldrig hverken set eller smagt Kaffe.

Kaffebønnerne vare spildte, men det var Glæden ikke. Solen lyste i et fattigt Hjem.

Vugge og vogte.

„Man skal Skik følge eller Land fly. Fader maatte rejse. — Det er ikke let, naar der en Gang er sket et Brud med Omgivelserne, da at faa det helet paa ny; prøves der derpaa, kan det blive værre end før var; men Fader prøvede ikke derpaa, han rejste. Det var et stort Læs, der drog ud fra det gamle Hjem, et Læs fuldt af Børn, men kun lidt Gods.

Saa kom vi til Søby. Det var en stor og stadselig By med mange Gaarde og med mange usle Huse, og vi fik et af de daarligste.

Men nu var min Legetid forbi. Af og til hørte jeg Tale om, at nu maatte jeg gjøre Gavn og selv tjene Føden. En Dag kom Moder og sagde, at nu var jeg fæstet bort som Vogterdreng hos Jens Ladefoged i Dolmer, og at jeg skulde tiltræde Tjenesten, saa snart Foraaret kom. Det gik jeg og bed paa i nogle Dage, halv stolt, halv forknyt; men saa en Dag kom der Bud paa ny, at nu kunde jeg komme strax, for der var kommen en lille Arving der nede i Dolmer, og saa skulde jeg hjælpe til med at vugge og passe den lille. Jeg sagde saa Farvel til Vennerne og travede lystig afsted for at naa mit ny Hjem, inden Solen dalede. Da jeg kom til Dolmer, spurgte jeg mig for, hvor Jens Ladefoged boede, og der blev peget paa en gammel Gaard henne i Udkanten af Byen. Uden for Porten gik en halvgammel Mand og vandede Køerne; han gik med Skindbuxer, Skindtrøje og Skindhue, det var altsammen Skind; Manden selv var skindmager, og saa forfrossen ud. Men det var ogsaa koldt, det „mølede" baade i Hænder og Fødder, da jeg stod stille og hilste: „Gudsfred og Goddag! Er I ikke Jens Ladefoged?"

„Jo, jeg er, min Dreng; hvad skal du?" „Det er mig, der skal tjene jer!" „Naa er det det. Hvad er det ellers, du hedder? Jørgen Ellemue, eller hvad er det?" spurgte han.

„Nej!" sagde jeg, „jeg hedder ærlig og redelig Jørgen Nielsen, men de andre Drenge har kaldt mig Jørgen Hork efter en gammel en, som jeg slet ikke kjender."

„Ja, ja, Jørgen Hork, lad mig nu se, at du bliver en rap Dreng, rap til dit Arbejde og rap til din Mad, saa kommer vi lige godt nok ud af det. Men nu kan du gaa ind til vor Mor og faa noget Mad og en Haandfuld Varme, for det er lige godt koldt!"

Det var saa underligt, da jeg kom ind i Stuen, fremmed blandt de fremmede. Men det gik snart over. Nabokvinden var der, og hun og vor Mo'er indsatte mig med megen Højtidelighed og mange Formaninger i min ny Bestilling, at vugge.

Her sad jeg da, Dag efter Dag, sang og trallede for den lille, men stundum græd jeg ogsaa om Kaps med ham, naar han blev rigtig balstyrig. Om Aftenen maatte jeg læse. „Han skal bestille noget, mens Tid er," sagde Manden, „rap dig, Dreng, og læs; du er vel ikke fæstet for at gaa i Skole, men du skal alligevel lære noget." Og han rappede mig op hver evige Aften. Det havde jeg godt af; jeg fik saa meget at tænke paa, ogsaa andet end Bogstaver.

Skjønt jeg maatte sidde derinde og blive til en ren Frossenpind, saa jeg var bange for at faa Frost i Næsen, naar jeg stak den uden for Døren, var jeg dog glad ved det meget nyt, jeg fik at høre, meget, jeg aldrig før havde kjendt eller tænkt.

„Du har da vel ikke taget Staalnaalen her af Svøbet, Dreng?" sagde Kvinden en Dag. „Nej," forsikrede jeg. „Her er den nok ogsaa," føjede hun til, i det hun fandt Naalen. „Den skal saamænd dog ogsaa blive siddende, saa kan alle de selvkloge Folk sige hvad de vil; for det er rigtigt skammeligt, saa ligegyldige somme er og ikke kan sætte en Smule Staal paa de uskyldige Smaastakler, men lade dem ligge og blive sugede og pinte af Uvætter og andet underjordisk Tøjeri!"

Det var altsammen fyret paa Manden, der laa og lankede sig i Kakkelovnskrogen. Han rykkede ogsaa strax frem til Kamp:

„Det er lige godt noget Sludder, vor Mo'er, med det Troldtøj og den Staalsætning; der er saamænd ingen Ting, der kan skamfere vor Søn, naar han ellers bliver passet ordentlig, og Vorherre vil give Helsen."

„Det er nu lige meget hvad du siger, Jens," begyndte Konen igjen, „for naar alle andre bruger det, saa kan vi ogsaa, og det skader da aldrig, om det ogsaa ingen Gavn gjør. Vi kunde ogsaa gjærne lade gaa Bud hen til Ka . . . .!" „Karen Møllers!" buste Manden ud. „Nej, saa skulde jeg rappe hende, hvis hun kom her inden Døre med sin Læsen og Blæsen, med sin Signen og Naalen. Tvi — det skal blive bare Fejl, saa længe jeg er Mand her i Gaarden! Slige Troldkunster, sligt Hexetøj vil jeg ikke vide noget af at sige. Naar vi lade vor Søn ærligt kristne, saa er der læst over ham, og saa har vi gjort vort, og saa beder vi Vorherre om, han vil gjøre sit!"

Der blev Stilhed i Stuen, Bygen var trukken over, Manden havde faaet sig udladt, men Straalen havde truffet vor Mo'er.

Jeg havde faaet nyt Stof for min Indbildningskraft: Uvætter, Trolde, Hexe; det var noget at tygge paa, vaagen og i Drømme.

Og jeg fik mere endnu, mere end der var bestemt for alles Øjne. Jeg saa godt, den Dag, lille Hans skulde i Kirke, at Kvinden tog og lagde en Skilling paa hans Bryst, i det hun mumlede for sig selv: „Saa kommer du aldrig til at mangle Penge, min Dreng." Jeg saa ogsaa, at der blev lagt en Gløð ved Dørtrinet, der hvor vor Mo'er skulde gaa ud over, da de kjørte til Kirke, og hun skulde holde sin Kirkegang. Men jeg havde ogsaa hørt, hvorledes hun foreholdt Pigen, der skulde holde lille Hans over Daaben, at hun endelig maatte læse hvert eneste Ord efter, som Præsten sagde, for at Drengen kunde blive skrap til at læse.

Den sidste Mundfuld var for meget. Da Stadsen var kjørt til Kirke, gik jeg ud i Stakhaven og græd, græd bitterlig; nu var der gaaet en Praas op for mig. Min Gudmoder maatte have glemt at læse Præsten efter, derfor var jeg saa dum i Læsningen.

Gildet var overstaaet, den store Stads og Herlighed forbi. Jeg kan godt huske, paa hvad Tid af Aaret det var, for vi skar Tørv paa Gildeslevningerne, saa bestemt slog det til.

Vaaren stod for Døren. Der var Grøde i alt, ogsaa i mig. Opad, ud! sang det inden i mig, saa det var knap, jeg kunde lade være med at juble højt og skyde Hovedleg der inde i Stuen. Det var et Held for mig, at de smaa grønne Gæslinger nu havde brudt deres haarde Fængsel, at Svinene i Svinesproget gryntede: Ud, ud! og slog op med alle fire. Ellers ved jeg ikke hvad jeg havde fundet paa, for at komme ud af mit Fængsel, bort fra Vuggen, ud at tumle mig i den fri, foraarsfriske Natur. Nu fik jeg ikke alene Lov dertil, men det blev givet mig som en Befaling at drage ud paa Brakmarken med mine undergivne. Der ude gik jeg i fem Somre og røgtede min Dont som Vogter, og jeg fik det Skudsmaal af min Husbond: „Det er lige godt en rap Dreng; han løber for en halv Vind, men ogsaa tit med halv Besked!"

Jeg var ogsaa en rask Vogter i Førstningen, den Lov tør jeg give mig selv. Løb mine Undersaatter, kunde jeg løbe lige saa stærkt, men efterhaanden blev jeg „dolhærdet" og lod Svin være Svin; om de endog gik i Sæden, kunde jeg alligevel ligge og snue der ude paa de grønne Agre. Jeg skammer mig ved at fortælle, hvilket Skarn jeg var — hvilken Skalkagtighed, der dog kan trives hos en saadan lille Fyr! Hør en Gang: Vi havde Ungkvæg staaende derude; det skulde jeg flytte og vande, alt imens jeg havde Øje med Smaakreaturerne, men saa traf det sig i Begyndelsen, at Gæs og Svin gik i Sæden, naar jeg vandede, og saa vankede der Skjænd for mig. „Det kan ikke blive saadan ved", tænkte jeg, „der maa findes paa Raad." Jeg havde lagt Mærke til, at naar mine smaa vare mætte og trætte af at æde, laa de stille og rolige hen; da saa Rugen blev saa stor, at de gad haft den, jog jeg Gæs og Svin derind et godt Bed; bag efter laa de dejligt stille og døsige; og naar Manden kom, færdedes jeg med Ungkvæget, flyttede og vandede, saa det stod efter. Det regnede ned over mig med Ros. Det var morsomt saadan at kunne narre Manden. Men hvor dog Verden er underlig uretfærdig! Før, da jeg stræbte, fik jeg Prygl — nu, da jeg dovnede, fik jeg Ros! Dog, bi lidt, lille Jørgen, det kommer igjen, naar man giver Svin Rug.

Naar jeg gik til eller fra Marken, kom jeg forbi Enkens Gaard. Vi bleve snart gode Venner; jeg hendes udkaarede Yndling, hun min anden Moder; min egen saa jeg næsten aldrig.

Hvor var hun dog en herlig Kvinde, denne gamle Enke! Skam skulde jeg have, hvis jeg nogen Sinde glemte hende, men det gjør jeg heller ikke. Jeg ser hende saa tydelig staa der ude ved Havegærdet med det hvide Lin og de røde Bindeærmer, men især det brede milde Ansigt glemmer jeg aldrig. Altid hilste hun saa venligt: „Gudsfred og Goddag, lille Jørgen; hvordan gaar det saa ude hos Gæssene?" Jeg takkede, det gik meget godt.

„Du kan vel nok gnave et Par Æbler." Det kunde jeg. Altid havde hun et eller andet Pilleri at stikke til mig. En Dag, hun stod derude, siger hun: „Det ser galt ud med dit Tøj, min Dreng; dine Klæder ere jo bare Pjalter, man kan se dig forind og bagud." Jeg havde aldrig tænkt paa Klæderne; jeg løb stedse baade barhovedet og barbenet. „Det er sundt," sagde Jens Ladefoged, „og du sparer Hovedtøj og Fodtøj." Men nu, da Enken sagde det, og jeg saa op og ned ad mig selv, kunde jeg ikke andet end indrømme, at mit Tøj var i en daarlig Forfatning.

„Pjaalt po Pjaalt! saa gor Fattemands Baan ent kaalt," siger Jyden, men det var her ikke en Gang, her var kun Hul paa Hul.

„Jeg vilde saamænd gjerne, rimpe lidt sammen paa dine Buxer, min Dreng," vedblev Enken, „men jeg ved ikke, om jere Folk der hjemme kunde lide det, hvis de spurgte det. Men ved du hvad du kan, Jørgen! Du kan bede jer Pige om at sy lidt sammen paa dem paa Søndag eller en Aftenstund efter Sysletid. Det gjør Stine nok, hun plejer ikke at være saa uvillig af sig."

(Fortsættes).

Den glade Hans.

Gammelt Folkeæventyr.

(Fortsat.)

Alt nærmed Hans sig Byen, hvor
hans Vugge fordum stod paa Jord,
da møder han en Mand paa Krykker
og høflig han til Side rykker.
Den lamme standsede sin Gang,
en Hane ham paa Ryggen hang,
og i hans Kurv en Gase hvæste,
mens Stodderen af Hede blæste.
„Ha, sikken Varme dog i Dag!"

— „Ja," svared Hans, „man helst i Mag
skal fare, naar i Dag man rejser.
Gud ved, om ikke Koen bejsser*)."
— „Hvad for en Ko?"
— „Aa, en, som nys
jeg bytted hen for denne Gys,
og Koen fik jeg selv for Hesten,
som jeg gav Klumpen for."
Og Resten
vor glade Hansemand i Fart
den pjaltne Stodder fik forklart.
Da rysted Stodderen sit Hoved.
„Jeg aldrig nogen Sinde voved,"
saa hvisked sagte han og sky,

Hans kommer i Knibe.

„at drage ind i denne By
med denne Sogris ved min Side.
Jeg varer dig nu ad i Tide ...
den stjaalen er af Stien ud
hos gamle Bolsmand Jeppe Rud,
men hvis du ej derom dig kerer,
at man som Tyv dig arresterer,
saa gaa du kun ad Gaden op
med samt din stjaalne Grisekrop."
Da Hans fornam den pjaltnes Ord,
forskrækket han tilbage for,
han saa sig alt i Fængsel sluttet
og stirred paa ham helt betuttet.

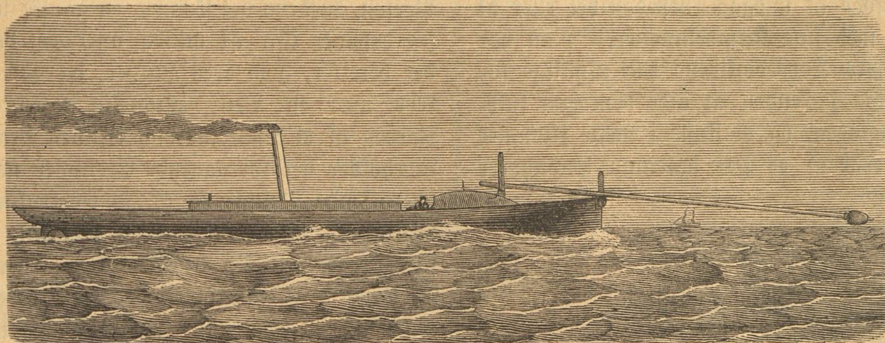
„Ak, gode Ven bag Slaa og Laas
jeg ej vil ind. Hvis I jer Gaas
vil gi'e mig for min Gris i Bytte,
saa faar jeg dog af Dyret Nytte."
— „Hm ja, lad gaa; jeg nødig vil,
at noget skal dig støde til."
Og saa blev Enden da paa Visen,
at Hans fik Gaasen, Manden Grisen.

*) bisser.

(Fortsættes).

Angrebstorpedoer.

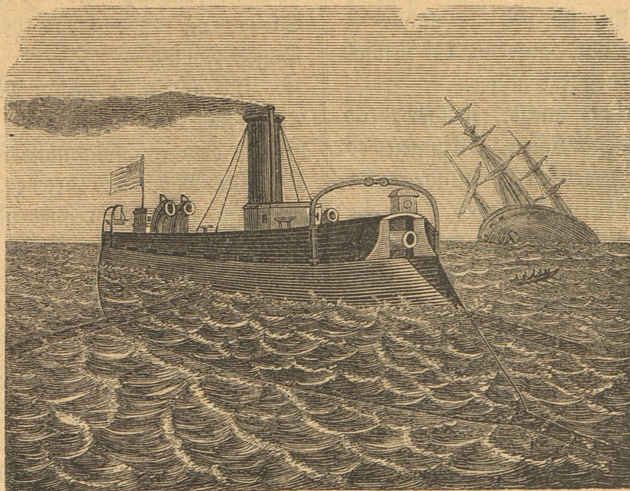
Det er klart, at naar man kunde bringe Torpedoerne ind under Fjendens Skibe og saa sprænge dem, saa var dette Vaaben langt virksommere til Forsvar mod en overmægtig Fjende, end naar de i forrige Nummer omtalte fastliggende Søminer skulle ligge og vente paa, at Fjenden netop skal seile lige hen over dem. Man har derfor konstrueret Torpedodampbaade af mange forskjellige Indretninger, af hvilke vi her give Afbildninger af flere.

En Torpedodampbaad.

Den første Afbildning viser en Torpedodampbaad, der nylig er bleven bygget i England. Denne Dampbaad er af en ret original og interessant Konstruktion. Den er beregnet paa, at den med stor Hastighed skal løbe ind paa det fjendtlige Skib, føre en Torpedo ind under dets Bund, sprænge den og derpaa, efter at have udrettet dette Stykke Arbeide, trække sig hurtig tilbage. Efter Baadens Bygning synes det rimeligt, at den vil være i Stand til at opnaa sit Øjemed uden stor Fare for sig selv. Den har en Længde af 55 Fod og er helt igjennem bygget af Jærn eller Staal. Maskinen er af 60 Hestes Kraft, og Baadens Middelhastighed er beregnet til 4 Mil i Timen. Torpedoapparatet bestaar af et 25 Fod langt Spær, der ligger ud over Forstavnen, saaledes som Tegningen viser, og paa Enden af dette er Torpedoen anbragt. Denne bestaar af en cylindrisk Kobberkapsel, som kan rumme 60 Pund Dynamit eller hvad man ellers vil anvende. Paa Afbildningen er Torpedoen vist oven for Vandet, men Spæret, hvorpaa den sidder, er indrettet saaledes, at den i sidste Øjeblik kan sænkes dybt under Vandets Overflade. Explosionen finder Sted, i samme Øjeblik Torpedoen støder mod Skibet. Forsøg, der ere foretagne, have vist, at naar Baaden er bygget stærkt og Spæret har en Længde af 25 Fod, vil en Explosion 10 Fod under Vandet ikke ødelægge Baaden, naar den styres paa rette Maade.

Maaden, hvorpaa Antændelsen her bevirkes, er noget ejendommelig og sker ved Hjælp af en elektrisk Ledning i Sammenstødets Øjeblik. Der findes nemlig en sluttet elektrisk Ledning mellem Torpedoen og det elektriske Batteri i Baaden, saa at Sammenstødet vil slutte Strømmen, men afbryder man i Baaden Forbindelsen, faar Sammenstødet ikke denne Virkning; den elektriske Strøm er da ikke sluttet, og Explosion finder ikke Sted, om Torpedoen ogsaa støder mod Skibet eller en anden Gjenstand. Det vil ses, at der herved opnaas ikke saa lidt. Dersom et hvilket som helst Stød mod Torpedoen kunde bevirke dennes Sprængning, vilde en saadan Baad være overmaade farlig at seile med, men paa den her omtalte Maade falder al saadan Fare bort.

En Torpedovædder.

Denne lille Torpedobaad er ogsaa bygget saaledes, at den beskytter Mandskabet mod Bøsseskud. I Baadens Forende, hvor de elektriske Apparater befinde sig, er anbragt et Slags Staalskjold, der er noget bevægeligt, og under hvilket der er Plads nok til de af Besætningen, der ere sysselsatte med Manøvreringen af Spæret og med det elektriske Apparat.

Man har ogsaa forenet Panser- og Vædderskibenes Egenskaber med Torpedovaabnenes. Saaledes har den amerikanske Admiral Porter bygget en Torpedovædder „The Alarm“, som vedstaaende Tegning giver et Begreb om. Den gaar lige løs paa Fjenden med stor Hastighed, sender ham en Kugle fra sin svære panserbrydende Bovkanon, og søger at rende den vældige Jærnsnabel, man kan skimte under Vandet, ind i det angrebne Skibs Side. Fra Stævnen dybt under Vandet kan en Stangtorpedo endda udstikkes og affyres. Lykkes Sammenstødet ikke, og

Vædderen maa gaa forbi Skibet, kan man, naar dette ikke er over en halv Snes Alen borte, gjennem et Rør i Vædderens Side (som Tegningen antyder) i et Nu jage en Stangtorpedo dybt hen imod det fjendtlige Skib og affyre den tæt ved dettes Bund. I de fleste Tilfælde vil dette give Fjenden sin Bane, da Panserskibene, paa Grund af de fodtykke Jærnpladers uhyre Vægt, ikke ere pansrede ret dybt under Vandet.

At komme Fjenden nær nok med et saadant Ulykkesskib er imidlertid ikke let, da Panserskibene jo af al Evne ville søge at undgaa Torpedoskibet eller at skyde det i Sænk med sine Kæmpekanoner. Man har derfor søgt at gjøre Torpedoskibene saa usynlige for Fjenden som mulig, ja endog at lade dem gaa fuldstændig under Havfladen, og vi skulle i næste Nummer endnu give Billederne af et Par saadanne Havuhyrer af det værste Slags.

Om Lynet og dets Virkninger.

Af P. A. Rosenberg.

(Sluttet).

Den kvælende svovlagtige Dunst, der altid i stærkere eller svagere Grad følger med ethvert Lynnedslag, kan ogsaa virke dræbende; derfor bør man, naar et saadant Tilfælde indtræffer, have Aandsnærværelse nok til at skaffe frisk Luft saa hurtig som mulig, selv om dette kun kan ske ved at aabne et Vindue, hvilket egentlig er farligt, saafremt det vender ud mod den Kant, hvorfra Uvejret kommer.

Det hænder ogsaa, skjønt meget sjælden, at Lemmer kunne blive afrevne af Lynet. Tungen er virkelig enkelte Gange bleven revet ud af Munden paa Mennesker, der ramtes. Klein fortæller, at en Faarehjord paa 152 Stykker blev truffen af Lynet, og 126 dræbte. Paa nogle af Dyrene vare Hovederne revne af, andre vare gjennemborede, atter andre fandtes med brækkede Ben. Hyrden, som blev ramt i Baghovedet, styrtede død om. I Nakken vare Haarene afsvedne, og paa Panden, Ansigtet og Brystet viste sig en Fure.

Den mærkværdigste og mest uforklarlige af Lynets Virkninger skal jeg nu til sidst omtale. Den kan synes helt utrolig, men er dog adskillige Gange ganske sikkert iagttaget, saa at dens Virkelighed maa anses for hævet over enhver Tvivl. Jeg sigter til den Omstændighed, at Lynet ofte aftegner Gjenstande, der befinder sig i Nærheden, paa Overfladen af det ramte Legeme. I Aaret 1812 slog Lynet ned paa en aaben Plet i en Skov ved Bath og dræbte 6 Faar. Da man trak Huderne af dem, fandt man paa Indersiden af disse en tydelig Afbildning af Omegnen. Huderne bleve offentlig udstillede. Da i Aaret 1857 en Bondepige, som trak med en Ko, blev dræbt af Lynet, saa man paa Pigens Bryst en ganske bestemt Aftegning af Koen. En Matros om Bord paa et Skib, som laa i Havn, ramtes af Lynet, og paa hans Bryst stod Tallet 44 indridset, dette Tal var Numret paa et lige over for liggende Hus. Angaaende disse Kjendsgjerninger, om hvis Paalidelighed man umulig kan tvivle, kan end ikke den dristigste Fantasi tænke sig blot den mindste Antydning af en Forklaring.

Lynet er meget lunefuldt og dræber stundum en Person, medens det skaaner en ganske nær ved staaende, jeg behøver kun at minde om den bekjendte Historie, der beretter, hvorledes Luther, da han en Gang spaserede med en Ven, pludselig kastedes bevidstløs til Jorden af et Lyn, medens Vennen dræbtes. I øvrigt indeholder det foregaaende Exempler nok herpaa. Den overvejende Del af de af Lynet trufne, slipper derfra med Livet, og det er yderlig sjældent, at et Menneske, som ikke øjeblikkelig dræbes, dog senere dør af Virkningerne. I Almindelighed helbredes den paagjældende og da temmelig hurtig. Gütle beretter et Tilfælde, hvor det modsatte indtraf, hvilket jeg vil meddele, da det tillige var ledsaget af mærkelige Biomstændigheder. Beretningen hidrører fra Lichtenberg. En italiensk Præst fandt sin Ven udstrakt paa Jorden, da han ilede til ved dennes Skrig. Manden var omgivet af en svag blaalig Flamme, som efterhaanden svækkedes mer og mer, da Folk kom til, og til sidst helt forsvandt; han var forbrændt paa mange Steder og døde trods den største Omhu efter fire Dages Forløb.

De af Lynet ramte Mennesker have aldrig nogen Erindring om, at de have set Funken eller hørt Tordenen; et Lyn, som man ser, er ikke farligt. Blandt 100,000 Mennesker dræbes aarlig kun et af Lynet; en Englænder har regnet ud, at Antallet af dræbte i England netop er dobbelt saa stort som Antallet af dem, der vinder det store Lod i Lotteriet. Hvorvidt denne Beregning er rigtig, skal jeg lade være usagt.

Naar et Lyn slaar ned i et Hus, da er det jo saare almindeligt, at dette kommer i Brand; overhovedet er det en given Sag, at Lynet besidder en overordentlig stor Varmemængde, hvilket ogsaa tydelig ses af dets Evne til at smelte eller fordampe Metaller ligesom af de før omtalte Lynildsrør. Det kan endog, naar det rammer et ladt Gevær, affyre dette. Under den amerikanske Krig slog Lynet i Sommeren 1864 5 Gange ned i Unionisternes Lejr. En Gang havde et Regiment taget Stilling paa en Høj. Under et heftigt Uvejr for en Ildsøjle ned paa denne Høj, dræbte 18 Mand, saarede de fleste mer eller mindre og slog næsten alle Hestene ihjel. Sex i Pyramide stillede Geværer gik af og dræbte tre Soldater i den tilstødende Lejr.

Naar man tænker paa, hvor overordentlig megen

Varme, der gaar tabt under et Tordenvejr, da fristes man næsten til at undre sig over, at det endnu ikke er lykkedes Menneskene at drage Fordel heraf, thi at Varme er Penge, vide jo nok alle. Skulde det ikke være muligt at anvende den i Luften indeholdte Elektricitet paa en eller anden Maade? Franklin har ved sin Lynafleder lært os, hvorledes vi skulle beskytte os derimod, men det næste Skridt maa bestaa i, at vi underlægge den vor Vilje og twinge den til at udføre vore Befalinger. Der er ingen Grund til at antage, at Franklins Tanke, ligesom den var det første Skridt frem paa Banen, ogsaa skulde være det sidste; men Lynet er imidlertid, som Voltaire siger, en stor og fornem Herre, man kun med Forsigtighed tør nærme sig; den, der betvinger ham, kommer vel nok en Gang.

I Modsætning til det nys fremsatte har man Exempler paa, at Lynet er slaaet ned i let fængelige Gjenstande uden at antænde dem. Om det skulde ligge i Forskjelligheder i selve Lynene og ikke snarere i tilfældige Biomstændigheder, er vel vanskelig at afgjøre. 1755 slog Lynet ned i et Krudttaarn ved Rouen, som indesluttede 800 Fade Krudt. Det splintrede et Par af disse og adsplittede Indholdet, men bevirkede ikke nogen Sprængning.

Det eneste sikre Middel mod Lynets farlige Virkninger er selvfølgelig den af Franklin opfundne Lynafleder, men den er ogsaa et uangribeligt Beskyttelsesmiddel — vel at mærke, saafremt den er i fuldstændig Orden i alle Henseender. Det er næsten uforklarligt, at den ikke er kommen mere almindelig i Brug, skjønt det allerede er længe siden, at dens Fortrinlighed til fulde blev bevist, men Menneskene ere nogle tungnemme Væsner.

Imidlertid er der visse Forsigtighedsregler, som man i alt Fald bør følge, for saa vidt man ingen Lynafleder har, og som til Slutning skal anføres. Befinder man sig i Hus, da bør man holde sig fra metalliske Gjenstande i Værelset, som for Exempel Kakkelovne, helst forblive rolig midt i Stuen og ikke nærme sig Væggene eller Vinduerne. Døre og Vinduer maa holdes lukkede, thi selv om Lufttræk ikke kan have nogen Indflydelse paa Lynet — hvilket dog mange antage — saa er et Værelse dog altid mer eller mindre opfyldt af Dunster, og i det disse trække ud gjennem Dør eller Vindue, afgive de en god Leder for Lynet og kunne let drage det ned. Er man under aaben Himmel, skal man som sagt helst holde sig fra Træer eller i det mindste vælge sig et, der er saa lavt som muligt, især dersom det er omgivet af andre meget høje Træer. Under ingen Omstændigheder maa man komme for nær til Stammen. Overraskes man paa Gaden af et Uvejr, da gjør man bedst i at forlade Fortovet eller i det mindste ikke komme for nær til Husene. Ligeledes er Vand, der løber ned af Tagrender et meget farligt Naboskab. Disse og flere andre mindre væsentlige Regler hidrøre alle fra Franklin og have bekræftet sig mange Gange ved dyrtkjøbte Erfaringer.

I Tiden, førend Lynaflederne bleve opfundne, havde man forskjellige temmelig mærkelige Midler til at værge sig mod Lynet med. Saaledes troede man, at Klokkeringning kunde forjage Uvejret; om det skulde have sit Udspring fra en religiøs Overtro eller komme af en dunkel Forestilling om, at Ringningen kunde sætte Luften i en saadan Bevægelse, at Skyerne adspredtes, drister jeg mig ikke til at afgjøre. Imidlertid er det indlysende, at dette aldeles ikke kan hjælpe, tvært imod medfører det en betydelig Fare for den Person, der ringer, og Ofrene for denne Mening ere ikke faa. Klokkeringningen maatte for Resten strængt forbydes paa mange Steder, førend den blev afskaffet, thi Fornuft og Erfaringer formaaede intet.

Ikke fuld saa urimelig er Tanken om, at Antændelsen af Baal skulde kunne afgive en Beskyttelse, i alt Fald synes den Omstændighed, at dette Middel anbefales af en saa berømt Videnskabsmand som Volta, at tale for dets Rigtighed fra et videnskabeligt Synspunkt, men efter Indførelsen af Lynafledere har det naturligvis ganske tabt al Betydning.

Endelig var det meget almindeligt, at Folk forsøgte med Kanon- og Geværskud at adsprede Skyerne, og det skal virkelig undertiden være lykkedes, skjønt mange Videnskabsmænd ere af den Mening, at det langt fra at forjage Tordenvejret netop tiltrækker det. Hvilke mærkelige Forestillinger, der i saa Henseende have hersket, ses af den temmelig hyppige Kjendsgjerning, at visse Sogne have anklaget andre nærliggende for ved „vitterlige Tilsendelser af Uvejr" at have paaført dem Ulykke og Fordærv. Disse Uvejrstilsendelser skulde være foregaaede ved Geværskud. Bladet „Münchener neuesten Nachrichten" for 14de April 1865 (!) bringer følgende forunderlige Meddelelse, for hvis Paalidelighed vel imidlertid ingen tør indestaa.

„Et meget nær ved Byen München liggende Sogn har i Sogneraadet fattet den Beslutning, at ved ethvert fremtidigt Uvejr skulle Bøsser affyres, fordi Landskaberne A . . . . og J . . . ., der grænse op dertil, altid foretage den samme „Vejrskydning", hvorved de forjage Uvejrsskyerne fra deres egen Jord og tilføre hint Sogn fordærvelige Lynnedslag."

Husflid.

Saaler til Kludesko.

Da Indsenderen af nærværende har praktisk Erfaring for, at de smaa Artikler om Kludesko som „Husvennen" flere Gange har bragt, har vundet Bifald her paa Egnen hvor Husvennen omtrent findes i ethvert Hus, saa har jeg tænkt at de Skosaaler som herved bringes en Tegning af — og som ere syede af en Husmoder her paa Egnen — kunde gjøre Nytte iblandt

Husflidsmeddelelserne i Husvennen, da de ere langt stærkere end de almindelige Klædesaaler. Efter at man har faat syet Saalen færdig af Tøjlapperne tager man noget tyndt Hyssing

(Hovedlagsreb) og syer under Saalen paa samme Maade som Tegningen viser. Naar man begynder udvendig fra og passer at Hyssinget bliver syet saa tæt til hinanden som muligt, vil man naar Saalen er færdig og Overstykket syet paa faa en smuk Sko som beholder sin Form, og beskytter mod kolde Fødder, da Fugtigheden ikke let kan trække derigjennem, selv om man gaar paa et koldt og fugtigt Gulv.

Det er naturligvis unødvendig, at jeg omtaler nærmere Maaden hvorpaa Skoene syes, da det allerede tidligere har været forklaret, men jeg vil igjennem Husvennen anbefale enhver Husmoder at lægge sig efter at sy Skoene med disse Saaler som kan forfærdiges i 2 à 3 Aftener, mod en ringe Udgift, naar man selv er i Besiddelse af Lapperne dertil.

H. J.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Det er en sælsom Sandhed, baade hvad Mænd og Kvinder angaar, som alle føle, skjønt faa ville vedgaa den, at om det menneskelige Hjærte end kjender Fred, Tilfredshed, Resignation, selv Taknemmelighed, kjender det dog ikke og kan ikke kjende Lykke — Følelsen af fuldstændig Lyksalighed — undtagen i Kjærligheden. Det er mangen en Gang blot et Solglimt og varer kun et Øjeblik, men i dette Øjeblik er det en Forsmag paa Himlen, den fuldkomneste, vi kjende herneden.

Deltagelse. Da en Mand havde mistet sin Kone, tog hans Ven saa oprigtig Del i hans Sorg, at han udbrød: „Ved Gud, din Kones Død gaar mig saa nær til Hjærte, at jeg heller vilde ønske, at jeg havde mistet min!"

Muldvarpens Graadighed. Man har anstillet Forsøg med Hensyn til disse Dyrs Næring. Man satte saaledes to Muldvarpe i et Kar med Jord og Peberrod. Næste Dag fandt man Rødderne ufortærede, men af den ene Muldvarp var kun Skindet tilbage, hvorimod alt det øvrige var bleven opædt, saa at ikke en Gang et lille Ben var bleven levnet, af den rovgridske Kammerat. To Muldvarpe bleve derefter satte ind i et lukket Kammer, uden at man medgav dem nogen som helst Føde. Allerede efter nogle Timers Forløb begyndte den stærkere at forfølge den svagere, og næste Morgen var den sidste aldeles opædt. Disse Dyr kunne ikke faste nogen hel Dag; i det højeste kunne de blot holde det ud i 12 Timer. Thi allerede 4 Timer efter, at de have mættet sig, begynde de igjen at røbe Tegn paa en overordentlig Sult; efter 6 Timers Forløb blive de da ganske kraftløse og slunkne af Udseende. Men næppe have de ædt sig mætte, førend deres Kræfter pludselig vende tilbage igjen. De drikke med en mageløs Begjærlighed, ligesom alle blodtørstige Dyr. Der gives vistnok ikke noget Dyr paa Jorden, der saa snart maa æde igjen, efter at have mættet sig, eller som med en saa stor Gridskhed kaste sig over sit Rov.

Den punktlige Jens. „Jens, i Morgen vækker du mig Klokken fire, for at jeg kan være færdig, naar Vognen kommer." — „Skal ske, Hr. Løjtnant!" — Men allerede Klokken to træder Jens ind og ryster sin Herre op af Søvnen. — „Hvad er der paa Færde? Er Klokken allerede fire?" — „Nej," svarer Jens, „den er ikke mere end to; jeg vilde bare sige Hr. Løjtnanten, at nu har De ikke mere end to Timer at sove i!"

Ubeføjet. En Portrætmaler malede en Gang en stærkt sminket Dame, som bebrejdede ham, at hans Farver ikke vare livlige nok. „De gjør mig vist Uret, Frue," svarede Maleren, „thi jeg kjøber mine Farver hos samme Farvehandler, hvor De kjøber Deres."

Jærnstangen bruges i aldeles modsatte Øjemed. I Banken skulle de holde Tyve u d e, og i Arresterne skulle de holde dem i n d e.

Geografisk Opgave. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis ned- og opad, danne Navnene paa to Hovedstæder i Europa: en Bjærgkjæde i Norge, — et Kanton i Sveits, — en By ved Dnjester i Rusland, — en dansk Ø, — en Ø ved Neapel, — en By i England.

T. J.

Firkantet Rød: Af 3 G, 2 D, 2 E, 2 N, 2 I, 2 R, 1 L, 1 A og 1 U dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra oven og fra venstre, give Løsning paa følgende Gaader:

Vist let man fatter,
med Spøg og Latter
og lystig Tale det f ø r s t e nær
beslægtet er.
For ej i Blinde
at famle inde
i Mulm og Mørke blev a n d e t sat,
saa blank og glat.
Naar Natten svinder,
og Sol oprinder,
da møder t r e d j e, snart lys og mild,
snart mørk og vild.
Hvis vel man skabtes,
og intet tabtes.
da vejer f j e r d e i samlet Trop
vel Snesen op.

L—n.

Stavelsegaade:

1. 2.

Den bringer saa ofte Fordærv og Død.

3.

Ved denne tjente alt mangen sit Brød.

1. 2. 3.

Den glider hen over salten Vand
og værner kjækt om vort Fædreland.

N. Isaksen.

Historisk Gaade.

Han skyed Ild saa lidt som Sværd,
hans og hans fuldtro Svendes Færd
vil aldrig gaa af Glemme.

(Læst omvendt).

Han stred vel ej med skarpen Staal,
i Kampen for sit Modersmaal
han løftede sin Stemme.

P. K.-R.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen

Udgivet af N. C. Rom.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 47. Søndagen d. 19. August. 1877.

Den lystige Skærsliber.

Den glade Hans.

Gammelt Folkeæventyr.

(Fortsat.)

„Grunden var det Bytte godt,"
saa tænkte Hans og lo saa smaat,
imens han ind i Byen drejed
og prøvende paa Gaasen vejed.
„Først faar jeg mig en dejlig Steg,
og det er noget just for mig,
saa Fjer vel til en Hovedpude,
og saa en Skralre, som kan tude,
og Gaasefedtebrød et Aar,
det var just ej saa gale Kaar."
Med disse lystelige Tanker
han netop hen ad Gaden spanker,
da hørte han med et en Sang,
der ret saa frisk og lystig klang.
Det var Skærsliberen ved Børen,
der saa forlystede hans Øren:
„Hejsa og hopsa, hvor Stenen den klang,
hejsa og hopsa, hvor Pengene sprang,
hopsa og hejsa og komfaldera,
der er jo flere, hvor de kom fra!

Rundt om i Verden jeg ruller afsted,
rundt ruller Stenen og Pengene med,
rundt ruller Verden, hej komfaldera,
ikke den ruller i Stykker endda!"
„Ej," sagde Hans, „det lystig gaar,
vist mangen Skilling god I faar?"
—„Ja," svared Sliberen, „hvis ikke
da maatte Skæbnen slet sig skikke.
En Hvæssesten, som denne her,
gjør let sin Mand til Millionær.
Sig frem en Gang, hvad vil du give,
hvis denne Perle din maa blive?" —
— „Min Gaas."
—„Ja, den er lovlig fin ....
dog lad kun rulle .... den er din!"
En Sten han frem fra Børen ruller
og løfter den paa Hans's Skulder.
„Se saa, min Gut, kjør væk i Mag,
Millionen er en afgjort Sag!"
Hvad Eventyret derpaa melder
om Hans, vi næste Gang fortæller.

(Sluttes).

Vogterdrengen.

Et Billede fra det virkelige Liv
af Severin Kjær.
(Fortsat).

Det var nedtrykkende at høre, at jeg gik om saa pjaltet, at Folk maatte lægge Mærke dertil. Det gjorde vel ikke noget, fordi Enken havde sagt det, for hun sagde det i en god Mening, men hvad mon andre tænkte og sagde? Strax jeg talte til Stine derom, lovede hun at hjælpe, og saa en Aften, jeg var kommen noget tidlig hjem af Marken, maatte jeg skrubbe i Kassen, mens hun i Maaneskin lappede Buxerne. Næste Morgen, da jeg gik i Marken, var jeg formelig stolt af de lappede Klæder. Jeg er tit bleven harm paa unge Fyre i Lømmelalderen, naar de gik og vilde spille Karle, mens Drengen endnu stak dem ud af Ærmet, og jeg har altid syntes, at det var en Ynk at se Mennesker hovmode sig, røjle sig op og være stolte. Hvad have de dog at være stolte af? Men saa er jeg igjen kommen til at tænke paa, at det dog ikke er saa let at være Menneske, som somme tror, og Billedet af mig selv, den fattige Vogterdreng fra hin Morgen der ude paa Grønageren er traadt frem. Gik jeg arme Stakkel ikke der og skabede mig, som havde jeg været en Herremandssøn; jeg gik sidelængs, forlængs og baglængs, jeg rettede mig og røjlede mig op, bukkede mig og strakte Benene ud, altsammen bare for at jeg kunde se, hvordan de nylappede Buxer toge sig ud i de forskjellige Stillinger. Hvor jeg var stolt! Og saa var hele Herligheden dog ikke andet end et Stykke af Stines gamle Blaarlærreds Køkkenforklæde, der prydede Buxerne og frydede mig.

Naar raske Drenge i de lange Sommerdage gaa der ude paa Marken og vogte, maa de nødvendigvis have noget at pille og lege med; det bliver baade Tankeøvelse og Tidsfordriv. Har Drengen eller Pigen vogtet saa længe, at de rent have lagt Legen til Side, da er det et Kjende paa, at Sløvhedens Skole har trælmærket Barnesjælen. Barnet trænger til Leg, det er halv Føde for de smaa, uden den blive de aldrig Mænd og Kvinder, men kun forkrøblede Drengemænd og barnagtige Matroner.

Jeg brugte Legen og havde mange Tusendkunster for. Jeg snittede Hexetræer og lavede Vindmøller, skar Pile og Skarntydefløjter, blæste i dem, som vilde jeg blæse al Verden et Stykke, men stundum kom ogsaa Jens Ladefoged og blæste mig et Stykke. Naar jeg var i Færd med at frembringe de mest øreskærende Fløjtetoner, medens Gæs og Svin nød den tryggeste Frihed i Sæden, da blev Mester Jørgen nappet i Kardusen, og Piben fik en anden Lyd. Prygl vankede der, men jeg vil ærlig tilstaa, at jeg havde fortjent mange flere. Det gjorde ej heller saa meget med Pryglene, især da jeg var bleven gammel i Vanen, bare jeg kunde faa dem strax, medens Sagen var varm, men undertiden skrev Manden en Regning bag Øret til senere Opgjørelse. Det kunde jeg ikke fordrage. Han havde en sort Liste, der bar som Overskrift: „Du kan tro, at jeg skal ligegodt huske dig, min Fa'er, naar du har glemt det." Den var min Plage. Og Manden havde en god Hukommelse og gjorde Regnskabet nøje op; jeg skal da aldrig klage over, at han ikke gav mig hvad jeg havde fortjent.

Leges skulde der dog, saa fik Manden sige hvad han vilde. Og jeg syntes, jeg kunde hitte paa meget nyt, men jeg var dog en ren Vante imod vor Nabosøn. Sikke morsomme Ting han kunde opdage. Han vogtede inde paa den anden Side af Skjelgrøften, saa vi kom ofte sammen og fik en lille Prat, men stedse havde han noget nyt i Gang. „Naar jeg bliver stor, vil jeg lave en Evighedsmaskine," sagde han, og slog et Kast med den sorte Krøltop. Jeg stod og gabede, thi det gik langt over min Forstand; endelig fik jeg dog spurgt: „Hvad for en?" „En Evighedsmaskine, din Tosse! Den gaar af sig selv, og den gaar altid uden Lodder eller Trækværk," og han knejste med straalende Øjne.

En Maskine fik han i Gang, og var det end ikke en Evighedsmaskine, saa var den dog nydelig, en dejlig lille Vandmølle med rigtige Hjul, lige saa livagtig og grangivelig, som havde det været en virkelig Mølle, den var naturligvis lille, en lille bitte en, men mageløs god var den. En Dag kaldte han paa mig,

han havde da netop faaet Møllen i Gang. Jeg lod Vogteriet skjøtte sig selv, sprang over Gærdet og kunde ikke blive mæt eller træt af at se paa det lille Underværk, der gik Klap i Klap, alt som Vandet strømmede ned ad Vandfuren.

Men hvor længe var Adam i Paradis?

„Hej, rap dig Dreng! Hvor er dog den Pokkers Unge bleven af? Det skal jeg ligegodt huske dig, lille Jørgen!" lød det.

Naa, hvor jeg skyndte mig, men det var for silde. Manden var alt i Færd med at drive Smaapakket ud af Sæden. Jeg fik ingen Prygl, men han lovede at huske mig.

„Rap dig hen og pas din Dont, Dreng!" sagde han, da han gik hjem, men det var en lang Dag for mig derude. Og da jeg om Aftenen havde lukket Gæssene ind, tøjret Svinene og traskede hjemad, kan jeg slet ikke sige, at jeg længtes efter Nadveren. Men jeg fik dog Nadvere alligevel, og det med en varm Tilgift. Da jeg havde affpist, gik jeg ud, hen igjennem Agerummet for at komme ind i Herberget og i Seng. Manden fulgte mig lige i Hælene, og i Agerummet greb han mig i Nakken, og der dansede vi sammen en Kjæpryggedans — det gyser i min Krop, naar jeg tænker derpaa. Aldrig er jeg bleven saadan gjennemprygget, jeg sprang for hans Fødder som en Hund, jeg tiggede og bad, lovede med de dyreste Løfter Bod og Bedring, alt hjalp det lige meget, han slog, saa jeg formelig faldt for hans Fødder, og dog blev han ved at slæbe mig rundt. Ingen Ting hjalp, saa jeg allerede havde givet mig Gud i Vold, da Kvinden kom frem i Køkkendøren. „Nu beder hun et godt Ord for dig," tænkte jeg, „hun har dog altid været dig god." Jo, pyt! „Klem kun paa ham, det har han saamænd længe fortjent!" sagde hun; det var hendes Forbøn, som jeg længe erindrede hende. Men sent glemmes ogsaa den Aften, da jeg fik den varme Svingom i Jens Ladefogeds Agerum i Dolmer.

Mens de sove.

I lang Tid havde jeg ikke set mine Forældre. Sommer og Vinter gik jeg nede i Dolmer; sjælden kom Fader eller Moder til mig, den ene havde travlt, og den anden havde travlt, saa jeg fik æventyre mig selv, som jeg bedst formaaede. Men af og til kom der en stærk Længsel over mig efter Hjemmet. Hvordan mon de havde det der? Hvor stor mon Per og Kirsten og Niels vare blevne? Der kom mange Tanker og Ønsker om at se mine Forældre. Jeg havde hørt løselig tale om, at de skulde være flyttede ind til den nærliggende Kjøbstad, hvor Fader arbejdede og blev gaaet til Haande af mine Brødre, men hvornaar skulde jeg faa Tid eller Lov til at løbe derind? Jeg havde mit stadige Arbejde fra Morgen til Aften, Søndag som Søgnedag, alle Dage vare ens for mig. En Vogter har syv Søgnedage i Ugen. Hvem skulde jeg faa til Afløser? Der var ingen af de voxne, der tog sig paa at gaa og vogte.

Madro havde jeg dog. Om Middagen bleve Kreaturerne lukkede ind i Faareboden, mens jeg løb hjem for at spise. Saa var det en Middagsstund, at jeg kom løbende hjem, Folkene havde spist, og saa siger Manden:

„Rap dig nu og søb, Jørgen! Saa kan du tage Hakken, der ligger ude i Agerummet, og løbe op til Torupsmeden med den og bede ham hvæsse den, mens vi sove til Middag; men du skal ligegodt rappe dig!"

Det gjorde jeg ogsaa, jeg spiste lidt, men løb skrapt, løb, som gjaldt det Livet, thi jeg havde faaet et Indfald. Naar jeg rigtig skyndte mig, maatte jeg kunne naa at løbe ind til Kjøbstaden og besøge mine Forældre, mens Smeden hvæssede Hakken. Længselen drev og satte alle Kræfter i Fart. Det var min egen fri Vilje, der befalede, og det giver Skub i Sagen; havde der lydt et Hovbud: Skal! saa havde jeg maaske trukket Benene efter mig.

Ude ved Siseboden blev jeg raabt an. Den trivelige Betjent stod i Døren og keg til højre og venstre, om der ikke skulde være Fangst. Saa kom jeg, men han indsaa dog snart, at her var der ingen Brug hverken for Smørsøger eller skarpe Øjne, jeg kunde ingen Æg have skjult i Huen, eftersom jeg gik barhovedet; jeg kunde ikke smugle noget frem i Lommerne, formedelst at jeg ingen Lommer havde.

„Hvor skal du passere hen, lille Ven?" spurgte Betjenten, og saa helt menneskelig ud.

„Jeg skal til min Fader, Niels Hansen, Mureren!" sagde jeg.

„Ude paa Broen, til venstre, langs Stakittet, Døren lige for Næsen — passer!" vældede det ud fra Betjenten, og borte var jeg.

Barhovedet og barbenet travede jeg op ad Gaden, og der var ikke en Hund, der gøede af mig, ikke en Krambodsvend eller en Læredreng, der gabede efter mig. Byen var som uddød. Og havde der staaet Kors paa Dørene, kunde man være falden paa Tanken om Pest; det gjorde der imidlertid ikke, saa alle have formodentlig været i Færd med at tygge Drøv.

Der er allerede Stakittet! Døren staar aaben, og en Kone sidder derinde og spinder. „Nej — nu skal jeg dog rigtig have Løjer med Moder," tænkte jeg ved mig selv og listede mig med lydløse Trin midt ind i Stuen.

„Gudsfred og Goddag i Stuen, her er jeg, og her har I mig!" raabte jeg med en glad Latter og ventede at se Moders Overraskelse.

Men det var mig, der blev overrasket.

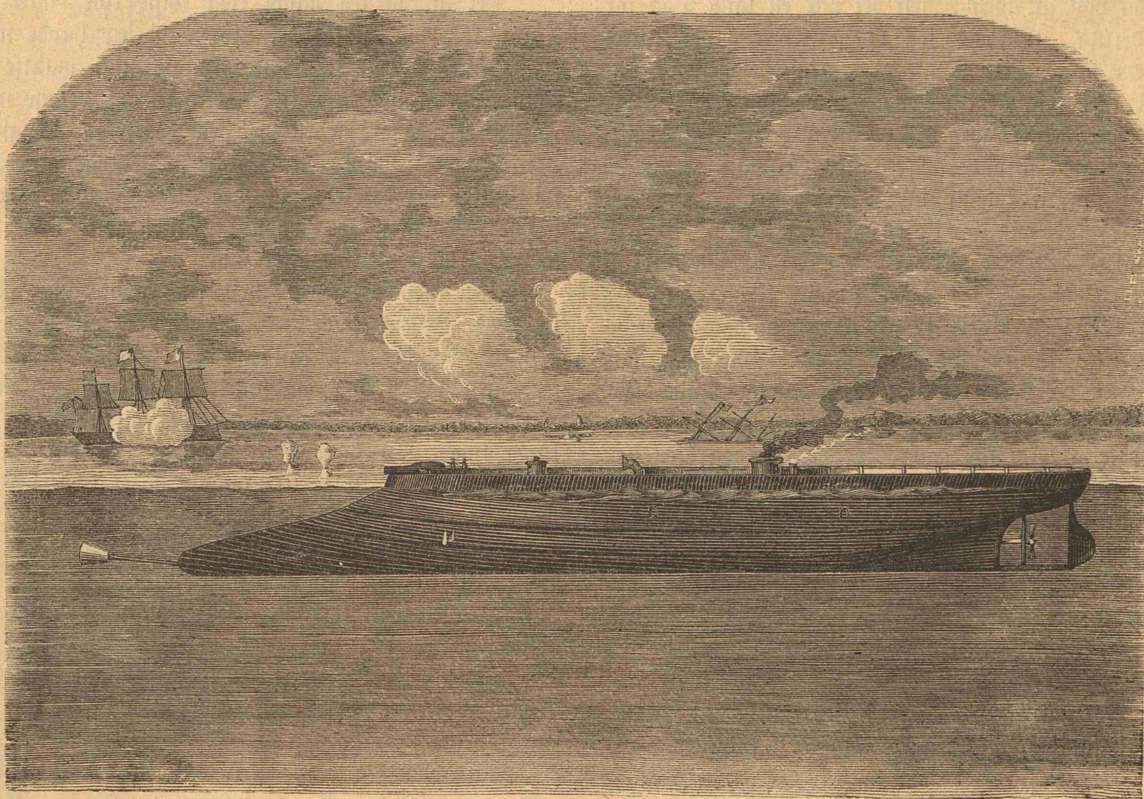
Konen vendte sig hurtig om og stirrede paa mig

med et Par graa gnistrende Øjne ud fra det af Vrede blussende Ansigt.

„Nu har jeg da aldrig i mine Levedage kjendt Mage til Uskik af en Tiggerunge! Kommer han ikke støvende her ind, som var han Herre i Huset, gaber og gjør Sprœl, saa det søde Nor maa fare op i Vildelse af sin gode Søvn. Hvis, hvis — Tra, la, la, la, —. Herud, dit Hjon! Der er en Skilling, og saa pak dig!"

Men jeg vilde ingen Skilling have, jeg var ikke kommen for at tigge, men for at skjænke min Moder en glædelig Overraskelse, og saa traf jeg paa et fremmed Hjem. Jeg stod som forstenet, indtil Konens dirrende Stemme vakte mig op af min Døs.

„Saa han foragter en Skilling, saa det gjør han, saadan en ....!" Jeg hørte ikke mere; langsomt, slæbende listede jeg mig op ad Gaden. Det arbejdede inde i mit lille Hoved med mange onde, mørke Tanker, det brødes og gnistrede med Vredeslyn, saa jeg bævede derved; det blev tungere og tungere, saa det trykkede paa mit Bryst og snørte og strammede om Struben, men da vældede al Sorgen og Harmen ud i varme Taarer. Taarerne blændede mig, stadig gik jeg fremad, men jeg mærkede slet ikke, at jeg var drejet om i en anden Gade og nu gik hen over Torvet, før Gadedrengene, der her havde deres Legeplads, stimlede om mig og begyndte paa den kaadeste Maade at drille mig og spotte over mine Taarer. Jeg var en ren Lækkerbidsken for dem. En grædende Bondedreng paa Torvet blandt Kjøbstaddrenge, det er som Hunden mellem Keglerne, som Uglen, naar den om Dagen har forvildet sig ud paa Flugt mellem Spurvene. Jeg blev hundset, haanet og skubbet.

En Torpedovædder.

„Peter er doli!" sagde en. „Murer!" sagde en anden, „maa jeg ikke tage en Sten hos Dem til at tørre den lille Stakkels Øjne med, han har ingen Snydeklud."

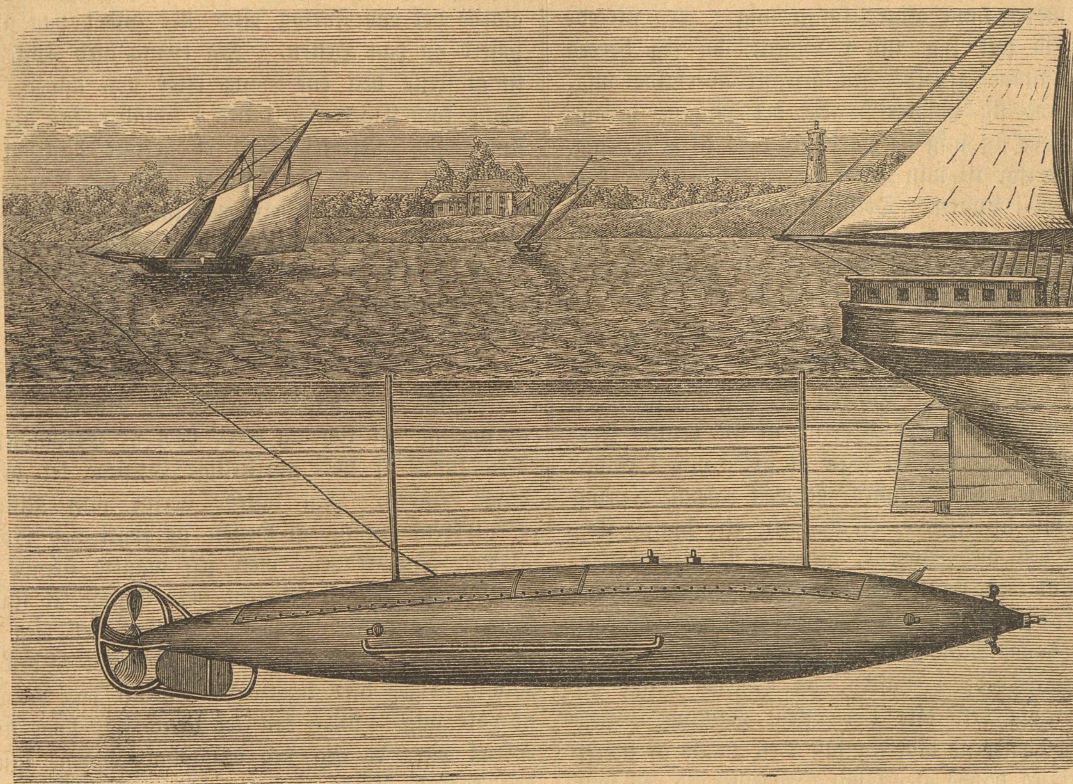
(Fortsættes)

Undersøiske Torpedoskibe.

Jo mere ubemærket et Torpedoskib kan nærme sig sin Fjende, jo mindre Fare løber den selv, og jo fuldstændigere vil den kunne udføre sin ødelæggende Virkning. Vort første Billede i Dag viser en Torpedovædder, der forinden Angrebet kan sænkes saa meget i Vandet, at den kun rager lidt op over Vandets Overflade. Tegningen viser netop Skibet sænket i fuld Bataille. Det lader til, at den har expederet en Panserfregat til Bunds og vil i Lag med en anden. Kan det lykkes at give denne først Sprængningen af den Stangtorpedo, der under Vandet ses rage frem

fra Stævnen, og derpaa et vældigt Stød i Siden af Vædderens 25 Alen lange under Vandet fremskydende Jærnstævn samt til Afslutning et Skud fra den panserbrydende Kanon, man ser for ude paa Dækket, saa vil den vist have nok, og snart gaa bag efter sin Kammerat.

Den farligste af alle Torpedoer bliver dog sikkert den bevægelige undersøiske, navnlig naar det lykkes at give den en saadan Fuldkommenhed, at Styringen kan beherskes fuldstændig paa lang Afstand. Vor næste Tegning viser Udseendet af en Fisketorpedo, som den er konstrueret af Amerikanerne Lay. Det er et cigarformet Jærnhylster paa 15 Alens Længde, $1^1/_2$ Alen i Gjennemsnit, forsynet med en Skrue og et Ror. Den store Jærnfisk har tre indvendige Afdelinger. Den bageste indeholder Maskinen, der drejer Skruen, den midterste indeholder Maskinens Bevægkraft, der bestaar af Kulsyreluft, sammentrykket saa umaadelig stærkt, at den danner en fast snelignende Masse, som ved atter at gaa over i Luftform udvikler en betydelig Kraft. Fisketorpedoen skal saaledes i en halv Time, i Gang med 8 Hestes Kraft, kunne tilbagelægge henved to Mil under Vandet. I forreste Afdeling findes Sprængstoffet, henimod 500 Pund Krudt, Skydebomuld eller Dynamit. Tegningen viser flere Vorter for ude, som indeholder Tændapparatet, naar den støder mod Skibsbunden, og den elektriske Ledning fra Land er sluttet. Ledningen gaar gjennem et tyndt Telegraftov, der indeholder 3 særskilte Ledninger. Gjennem den ene kan man bevæge Hanen, gjennem hvilken Kulsyreluften gaar ind i Maskinen, og altsaa efter Behag stoppe eller sætte Maskinen i Gang eller give den en forskjellig Hastighed. Gjennem den anden Traad kan man paavirke Roret og altsaa styre Torpedoen, i hvilken Retning man vil, i det man fra Land gjennem en Kikkert kan følge dens Gang ved at holde Øje med de to Stænger, der rage lidt op over Vandfladen. Disse ere det eneste, der kan ses af Søuhyret, hvis Krop er malet grøn, for at det end ikke skal opdages lige ved det Skib, der skal ødelægges. Man ser paa Tegningen, at Torpedoen er lige under Agterenden paa et Skib. Naar man nu i Land slutter Strømlederen til Tændapparatet, vil dette fænge i det Øjeblik, Vorterne røre ved Skibsbunden — og baade Torpedo og Skib ere sønderslængede ved den forfærdelige Sprængning, der finder Sted i samme Nu. Man vil forstaa, at Fisketorpedoen er den, som vil kunne gjøre størst Fortræd ved en Panserflaade, der rykker frem til Angreb mod en fjendtlig Kyst.

En undersøisk Torpedo.

En Tigerjagt.

Ved E. T.

En engelsk Officer, der i længere Tid havde opholdt sig i en af de Egne i Indien, hvor Tigrene ere mest hyppige, fortalte for nogen Tid siden følgende Jagthistorie i et engelsk Tidsskrift, og hans venstre Armstump er det bedste Vidne om, at Historien er sand i alle dens Enkeltheder.

„Paa en smuk Sommerdag red jeg alene ud paa Jagt, kun væbnet med en let Fuglebøsse, da det var min Hensigt at skyde nogle sjældne Fugle og indlemme dem i min Samling. Jeg var endnu ikke kommen nogen Fugl paa Skudvidde, da jeg pludselig saa en stor og meget smuk Tiger foran mig. Jeg stirrede den en Tid fast lige ind i Øjnene, da jeg herved mente at kunne afholde den fra at overfalde mig. Tigeren brød sig imidlertid ikke det ringeste herom, men nærmede sig mig og gjorde sig rede til et Spring. Jeg greb derfor til min Riffel og sendte den et Skud, der traf den i Lysken. Dette Saar opholdt den dog kun et Øjeblik, den styrtede derpaa rasende ind paa mig, men min Hest satte strax afsted i Galop for at undgaa den farlige Fjende.

Denne Flugt varede dog kun nogle faa Øjeblik. Hesten stejlede pludselig og udstødte en høj Vrinsken af Smerte og Skræk. Tigeren var bag fra sprungen op paa den, havde slaaet Kløerne af sin venstre Forpote i Lysken paa den og søgte at gribe mig i Siden med den højre. Hesten gjorde de mest rasende Spring for at afryste sin Fjende, og da dette ikke hjalp, slog den efter den med Hovene, men alt var forgjæves. Tigeren klamrede sig endnu mere fast, hvilket ogsaa var nødvendig for den, da den var sprungen for kort og derfor havde Møje med at holde sig fast. Dens Bagfødder svævede i Luften, og Hestens Slag og Spring bragte den ofte i en slem Stilling. Den havde med Tænderne bidt sig fast i en Daase af stærkt Tin, hvori jeg havde gjemt mit Skydeforraad, og som jeg havde spændt fast bag paa min Ryg. Dette var en Lykke for mig, men hvor længe kunde det vare. Hesten viste derhos ofte Lyst til at kaste sig ned, for paa en Gang at gjøre sig fri baade for mig og for Tigeren.

Jeg maatte snart se at fatte en Plan til at frelse mig. Hvis jeg havde vendt mig om for at byde Dyret Spidsen, vilde dette have været min visse Død. Jeg var heller ikke i Stand til at springe af Hesten, da Tigeren holdt for fast i mig; hvad var der nu at gjøre? I en ikke lang Frastand opdagede jeg en Flod; denne skulde redde mig. Jeg styrede Hesten i denne Retning, og den styrtede afsted i rasende Firspring. Hvis jeg kunde naa Vandet, før Dyret fik Tænderne fri af Tindaasen, kunde der være nogen Udsigt til Redning, alt var derfor afhængig af min Hests Udholdenhed. Jeg havde dog ikke Tid til at tænke videre herpaa, thi det lykkedes nu Tigeren at faa sine Tænder fri. Den hævede allerede dette frygtelige Vaaben for at sønderrive mig, og jeg opgav alt Haab om Redning, da Hesten i det sidste Øjeblik naaede Floden og sprang ud i Vandet. Vi vare et Øjeblik under Vandet, men kom strax igjen op paa Overfladen. Den stærke Strøm førte mig, Hesten og Tigeren, der endnu fastholdt sin Stilling bag paa Hesten, bort med en rivende Hurtighed, hvilket var mig meget kjært, da Faren for et Overfald af Tigeren herved blev mindre. Jeg vendte mig om og saa, at Tigeren møjsommelig kæmpede for at faa sin Snude op over Vandet, at den kunde drage Aande, og den gjorde det ene Forsøg efter det andet paa at komme højere op paa Hesten. Jeg tvang med Tøjlen Hesten til at stejle den ene Gang efter den anden, og hver Gang kom Tigeren helt ned i Vandet, saa at den ikke kunde faa Vejret. Med et heftigt Ryk af Tøjlen tvang jeg nu min Hest til at stejle saa stærkt, at den næsten stod opret. Dette var mere, end Tigeren kunde udholde, den pustede og snøftede af alle Kræfter under Vandet og maate nu selv kæmpe for Livet. For at redde dette gav den Slip med sine Kløer, og til min store Glæde følte jeg mig nu atter fri. Et Øjeblik efter saa jeg Strømmen rive den bort med sig.

Min Hest havde ligeledes af Udmattelse opgivet at svømme og lod sig bære bort af Strømmen, men dette kunde af flere forskjellige Grunde let bringe os begge Døden. Jeg kastede derfor min Riffel over Skulderen, sprang af Hesten og søgte ved Svømning at naa Flodbredden, men jeg maatte kæmpe haardt med Strømmen og frygtede flere Gange at finde min Død i Bølgerne. Endelig lykkedes det mig dog at naa Bredden, men jeg var saa udmattet af den haarde Kamp, at jeg blev liggende et Øjeblik paa denne uden at røre mig. Man kan let tænke sig, hvor stor min Skræk var, da jeg ved at aabne Øjnene igjen saa den rasende Tiger staa tæt ved mig. Den saa vel noget medtagen ud af sin Kamp med Strømmen, men dens Øjne vare rettede paa mig med et vildt og rasende Blik. Jeg følte imidlertid ikke saa stor Frygt for den som tidligere, da jeg nu var paa lige Fod med den og derfor bedre var i Stand til at optage Kampen med den. Jeg saa mig om til alle Sider og var fattet paa det værste.

Tigeren havde uden Tvivl i mig gjenkjendt sin tidligere Fjende. Det varede ikke ret længe, før den paa Kattens Vis lagde sig ned og strax efter sprang ind paa mig med et frygteligt Hyl. Jeg havde hævet min Riffel og gav den med Kolben af denne et saa kraftigt Slag paa Hjærneskallen, at den blev kastet til Siden, i det den hylede af alle Kræfter. Jeg havde saaret den haardt, men ikke dødeligt. Blodet

stivnede, i mine Aarer, da jeg opdagede, at min Riffel var gaaet i Stykker ved det heftige Slag. Hvormed skulde jeg nu værge mig, efter at jeg havde mistet mit eneste Vaaben? Skulde jeg to Gange have undgaaet Døden for nu dog at blive sønderreven af Tigerens skarpe Tænder? Denne styrtede atter rasende ind paa mig, saa at jeg ikke en Gang fik Tid til at hæve Løbet af mit sønderbrudte Vaaben mod den. Jeg søgte at afbøde det stærke Bid, som Tigeren tiltænkte mig, med min venstre Albue, som jeg trykkede saa langt som muligt ind i dens Gab, medens jeg slyngede min højre Arm af al Kraft omkring dens Hals og søgte at kvæle den. Tigeren sønderrev min Ryg med de skarpe Kløer paa sine Forpoter, medens den paa samme Tid med Bagpoterne flængede mig saa stærkt paa Benene, at jeg af Smerte et Øjeblik mistede al min Kraft og styrtede bag over til Jorden. Jeg prøvede nu paa at faa Tigeren under mig, da jeg følte, at jeg ikke ret længe kunde holde den fast med den højre Arm. Trods al min Møje vilde det ikke lykkes for mig, da den satte sig derimod af al Kraft. Jeg gav nu slip paa den, men greb strax igjen med Lynets Hurtighed omkring dens Strube, og drejede den om med et kraftigt Tryk, saa at Dyret i det næste Øjeblik laa baglængs paa Jorden. Ved den Kraft, hvormed jeg havde omfattet dens Strube, hindrede jeg den i at bide mig. Nu trak jeg ogsaa min venstre Arm ud af dens Gab, men jeg opdagede desværre strax, at jeg ikke mere var i Stand til at bruge denne, da Tigerens kraftige Bid aldeles havde knust Knoklerne i den. Min Stilling var vel bleven bedre nu, men jeg følte dog snart, at jeg ikke ret længe vilde kunne modstaa Tigerens Forsøg paa atter at komme paa Benene, især da den vedblev at sønderrive min Ryg og mine Ben paa den smerteligste Maade med sine Kløer.

Jeg følte derfor snart min sidste Kraft svinde bort, men vilde dog endnu vove et Forsøg. Jeg hævede mit venstre Knæ i Vejret og gav den med dette et kraftigt Stød paa Maven. Da dette skete, uden at den brugte Lejligheden til at kaste mig af sig, gav jeg den med al min Kraft atter et Stød paa det samme Sted. Tigeren hylede og slog rasende omkring sig med Forpoterne. Jeg brugte nu al min Kraft til et sidste fortvivlet Forsøg paa at redde Livet. Med den højre Arm og med Knæet trykkede jeg dens Strube og Mave saa stærkt sammen, at den udstødte det ene Brøl værre end det andet. Nu var ogsaa al min Kraft gaaet bort. Mine Lemmer rystede af Udmattelse, Øjnene traadte ud af deres Hulinger, og jeg svedte en blodig Sved. I det næste Øjeblik maatte jeg give Slip paa min rasende Fjende, som da strax uden Tvivl vilde sønderrive mig. Da faldt der et Skud, og Tigeren styrtede død til Jorden. Jeg mistede min Samling og faldt om, overstrømmet af Blod og blødende af utallige Saar. Da jeg atter kom til mig selv, vare mine Saar forbundne, og jeg hvilede paa et blødt Leje, men det varede lang Tid, før jeg atter blev aldeles helbredt, dog med Tabet af min venstre Arm. Tigerens Brøl havde lokket en Jæger til Stedet, og han blev min Redningsmand.

Dobbelte Ruder.

Til de mange Ulemper, der følge med Opvarmen af Værelser om Vinteren, hører ogsaa den, at det bliver hurtig koldt i Stuen, naar Vinduerne ikke slutte tæt. Man kitter derfor omhyggelig alle Aabninger eller slaar Klædelister paa Vinduesrammernes Fuger, naar man ikke har Raad til at faa dobbelte Vinduer, der baade ere dyre og alt andet end bekvemme med Hensyn til Is- og Oplukning af Vinduerne. Men den Smule Varme, der gaar bort igjennem Rammernes utætte Fuger er aldeles forsvindende i Forhold til den langt større Varmemængde, som afledes ved selve Vinduesruderne. Glas er ganske vist en slet Varmeleder, men Rudeglassets Tyndhed i Forening med det store Fladerum, Vinduerne indtager, afgiver dog en meget væsentlig Aarsag til en stadig Udjævning imellem Kakkelovnsvarmen i Stuen og den kolde Luft udenfor.

Dobbelte Vinduer formindske vel denne Bortledning af Varmen, men det er ikke de dobbelte Vinduer i og for sig, der bevirke dette, men derimod det Luftlag, som indesluttes imellem de yderste Vinduer og Forskalsvinduerne. Thi den stillestaaende Luft er en overmaade slet Varmeleder.

Man kan derfor ved **dobbelte Ruder** paa en langt billigere Maade opnaa ganske det samme som ved dobbelte Vinduer. Den yderste Rude sættes i paa sædvanlig Maade, men paa den indvendige Side af Vinduesrammen anbringes der en Fals, hvori der indsættes en indvendig Rude. Begge Ruder sidde saaledes hver paa sin Side i samme Ramme med et Mellemrum af ½ til ¾ Tomme, hvori Luftlaget altid vil holde sig i Ro, da det ikke staar i Forbindelse hverken med Luften uden for eller Luften i Værelset.

Naar Ruderne sættes ind, maa man omhyggelig sørge for, at de indvendige Sider, som skulle vende mod hinanden, ere fuldkommen fri for al Støv og Smuds, og at den Luft, som indesluttes imellem dem, er fuldstændig tør. Ruderne maa derfor ikke sættes i, naar det er fugtigt i Vejret ɔ: naar Barometret staar lavt, thi saa vil Fugtigheden om Vinteren afsætte sig som Dug paa den indvendige Side af de yderste Ruder. Men selv i dette Tilfælde vil den Side af Ruden, der vender ind til Stuen, altid forblive tør,

ren og varm, selv i haardt Frostvejr. Dobbelte Ruder kunne naturligvis aldrig fryse til af Mangel paa Dugdannelse. Det, dobbelte Ruder koste mere end enkelte, vil indvindes allerede i det første Aar ved Besparelse i Brændsel. For øvrigt yde de ogsaa om Sommeren et Værn imod den ydre lummervarme Luft, thi en slet Kuldeleder er jo tillige en slet Varmeleder.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Naar en ulykkelig vil udmaale og kjende Grænserne for sin Ulykke, saa bør man strax vise ham den hel og holden, ikke en Haarsbrede mindre, end den er, hvis ikke, da gjør man ham ved hver ny Forøgelse endnu ulykkeligere og lader ham dø en lige saa mange Gange fordoblet Død, som man har Grader og Afdelinger i sin Beretning.

— Ingen Kvinde har nogen Sinde elsket til Lidenskabens hele Højde, som ikke tillige ærede Gjenstanden for sin Kjærlighed, og som ikke følte sig ydmyget, men tillige glad i denne Ydmygelse, ved sin overdrevne og høje Agtelse for den Mands Overlegenhed, som hun ærede.

— I den almindelige Strøm af Daarskaber, som behersker den menneskelige Slægt, gjøre vi Møjen til Sejr, og i det vi forfølge Midlerne, tabe vi Maalet af Sigte.

Afparreret. En Gjæk gjorde sig lystig over en ældre Mands lange Ører. „Jeg kan ikke nægte, at mine Ører er temmelig lange for et Menneske," sagde Manden rolig, „men Deres passer Dem heller ikke rigtig, thi de er dog vel korte for en Æsel."

Selverkjendelse. To Politibetjente, der skulde arrestere en Tyv, bleve groft udskjældte af denne. De afgave derfor følgende Rapport til Protokollen: „Arrestanten udskjældte os og sagde, at vi vare nogle Skurke og Røvere, hvilket vi herved bekræfte."

Landsbysangerinderne. „Hvor kommer du fra?" spurgte en Mand fra Landet et Bysbarn, som han mødte paa Kongens Nytorv. — „Jeg har været ovre ved Teatret og kjøbt mig en Billet til i Aften." — „Hvad skal der spilles?" — „Landsbysangerinderne". — „Og dem vil du give Penge ud for at høre? Dem kunde du jo høre hjemme i enhver Kostald."

Et velment Ønske. Kristian den femte kom en Gang paa Jagten ind til en gammel fattig Kone. Hun bød Kongen noget saltet Kjød. „Nej, Tak, Mo'erlil," sagde Kongen, „det vil ligge tre Dage i min Mave." — „Gid det maa ligge der i otte," sagde den gamle troskyldig.

Ægte forloren. En Mand skulde bringe en levende Skildpadde om Bord paa et Dampskib, men i det han gik over Landgangsbroen, tabte han Skildpadden ned i Vandet, hvor den strax forsvandt. „Naa," sagde en Matros, der stod ved Siden af Broen, „det kan man da kalde en ægte forloren Skildpadde."

Paa Benene. En Grosserer, der holdt Heste og Vogn, saa sig nødt til at opgive sit Bo som fallit. Nogen Tid efter mødte han en Ven paa Gaden og fik det Spørgsmaal: „Naa, hvordan gaar det?" — „Aa Tak, ret godt. Nu er jeg kommen paa Benene igjen." — „Allerede?" spurgte Vennen studsende. — „Ja, ganske vist," svarede Grossereren, „thi jeg har naturligvis maattet sælge Heste og Vogn og maa nu igjen gaa til Fods."

Kinesisk. En kinesisk Statholder havde lært at spille Whist af Englænderne. Da nu Statholderen skulde spille det første Spil med sine tre øverste Mandariner, raabte han til dem med et truende Blik: „Spil Hjærter ud, I Kanailler, ellers lader jeg Hovedet hugge af jer!"

En flygtig General. En østerrigsk Skildvagt præsenterede ikke for en forbigaaende General. Generalen standsede og spurgte om Grunden. „Jeg kjender Dem ikke," svarede Skildvagten. — „Hvad," udbrød Generalen, „du har gjort det sidste Felttog med og kjender ikke din General?" — „Undskyld, Hr. General," sagde Skildvagten, „men i det sidste Felttog havde jeg des værre kun Lejlighed til at se Generalen flygtig."

Forandret Synspunkt. „Sikken ung Mand den gamle Kone har." — „Det er jo hendes Søn." — „Ja saa; hvem skulde have troet, at saadan en ung Kone havde en saa gammel Søn!"

Historisk-geografisk Opgave. Forbogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, give Navnet paa en dansk Konge, der blev dræbt i et Oprør, Endebogstaverne, læste opad, nævne hans Søn, der senere mistede Livet paa samme Maade som Faderen: en By paa Bornholm, — en Handelsstad i Slavonien, — en Fabrikby i England, — en By i Frankrig, — en af de nordamerikanske Fristater, — et af Danmarks Bilande, — en Flekke ved Slien, — en Flod i Mellemafrika, — en Universitetsby i Sverrig, — en lille By syd for Kristiania.

Firkantet Rod: Af 4 A, 2 N, 2 E, 2 M, 2 O, 2 R, 1 T og 1 K dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, give Løsningen paa følgende Gaader:

Naar Sneen sit Dække paa Jorden har lagt,
maa første paa Tur.
Med Bue og Pil gaar andet paa Jagt,
den lille Filur.
Det tredje dig sender din Kjøbmand saa flot
paa Skrift og paa Tryk.
Det fjerde — læst omvendt — du kjender vist godt:
en Plageaand styg,
der lammer din Tunge, din Fod og din Haand
med blytunge Baand.

L—u.

Gaade:

Den ligger i Reglen uden om,
og naar den blot sønderbrydes,
da kan — hvis ellers den ej er tom —
dens Indhold muligvis nydes.

Læst omvendt:

I Havets mørknende Dyb den snor
sig om — du kjender vel Fisken?
Den finder sin Plads paa den riges Bord
og regnes for Lækkerbidsken.

Opløsninger fra Nr. 46:

paa den geografiske Opgave:

Dovrefjæl**d**
Ur**i**
Bende**r**
Laalan**d**
Ischi**a**
Nottingha**m**

paa den firkantede Rod:

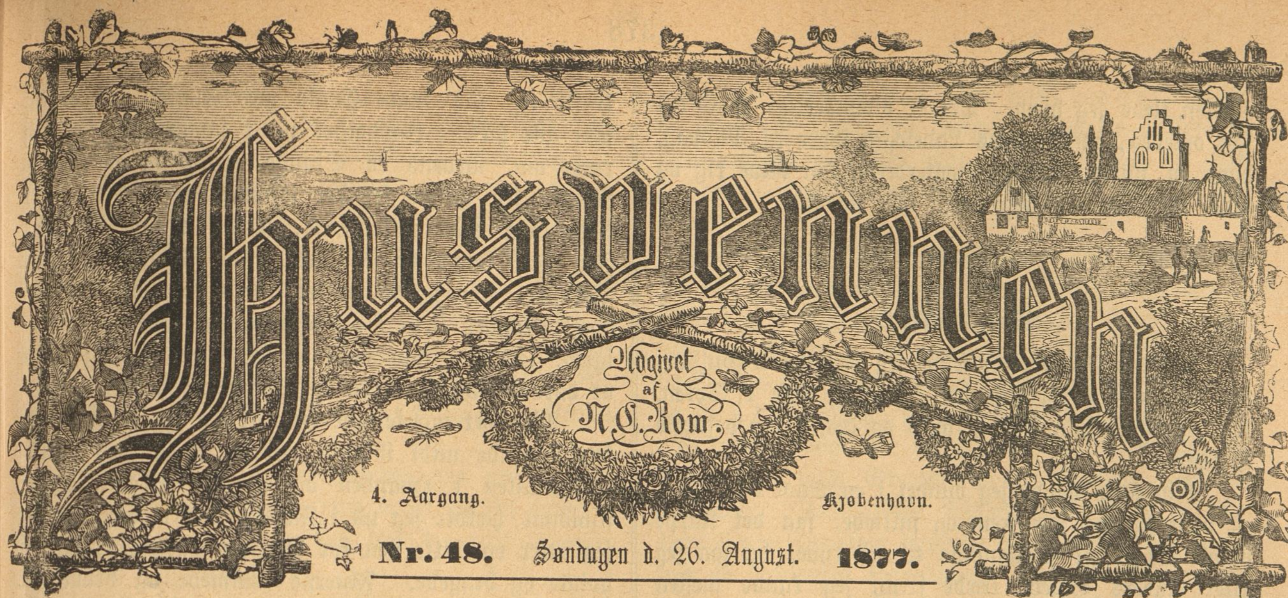
GRIN
RUDE
IDAG
NEGL

paa Stavelsesgaaden: Kanonbaad.

paa den historiske Gaade: Rolf — Flor.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 48. Søndagen d. 26. August. 1877.

Vogterdrengen.

Et Billede fra det virkelige Liv af Severin Kjær.

(Fortsat).

Manden mumlede noget i Skjægget, men saa dog om efter Abekattens Spøg.

„Hurra!" raabte jeg. Det var Bro'er Per; jeg sprang hen og omfavnede Mureren.

„Hurra!" raabte alle Drengene; „nok en Gang Hurra for ham, „Bratfusen", han er gal i „Fustasen."

Men jeg var slet ikke gal; jeg var ved mine fulde fem, og fortalte Per om alle mine Gjenvordigheder.

„Og saa gaa her og flæbe paa offentlig Gade, din Tosse!" trøstede han. „Afsted igjen, ud paa Broen, langs Stakittet. Du kan aldrig tage fejl, naar du lukker Øjnene op, men flæb ikke, før du faar noget at flæbe for. Hvad tror du, Moder vilde sige om dig med røde Øjne," hviskede han, det maatte Drengene ikke høre.

„Langs Stakittet" — mumlede jeg ved mig selv og sjokkede af. Jeg var næsten rundtosset, langs Stakittet havde jeg været, der skjøttede jeg ikke stort om at komme tiere, og dog, jeg maatte derud; naar Per havde sagt, at det var den rigtige Vej, saa var det den rigtige Vej, og saa gik jeg. Men som jeg kommer om paa Gaden, møder jeg en ældre Arbejdsmand og en Knøs; jeg var lige ved at ville tiltale dem, da Manden standser og studser. „Nej — jo — nej, nu har jeg dog aldrig set til Mage!" raabte han og greb mig i begge sine Arme, „det er jo vor egen Jørgen!" Nu blev Glæden over al Maade; jeg kom med hjem og blev modtagen med Kys og Klap af Moder. Den Gang var jeg kommen paa den rigtige Side af Stakittet, men siden den Stund har jeg alle Tider vidst, at det gjør en grumme stor Forskjel, paa hvilken Side af Skjellet man træder; det er ikke ens, enten man gaar til højre eller venstre for Stakittet.

Dog midt under den, som det syntes mig, bundløse Glæde, midt under Klangen af de mange milde og kjærlige Ord, der løde trindt om mig, sprang der — bums! et Billede frem for mine Tanker, Billedet af en Mand med løftet Haand, og jeg syntes at høre et truende: „Rap dig, Dreng!"

„Jeg skal hjem!" raabte jeg saa højt, at mine Forældre fore op i Forskrækkelse. „Ja, ja, det jager vel ikke," sagde Fader rolig. „Jo, nu gaar jeg," sagde jeg meget bestemt og bød Farvel.

„Gaa saa i Guds Navn," sagde Moder og kyssede mig til Afsked. Men Fader fulgte med paa Vej, og oppe paa Hjørnet i den ny Krambod kjøbte han mig et Guldur til otte og en Kniv til tolv Skilling. Saa rig havde jeg aldrig været før, det var i Grunden overvældende. En Vogterdrengs Stolthed og Stræben, mine Drømmes Maal stod jeg med i Haanden, og det var min egen Ejendom, baade Ur og Kniv. Jeg havde i Tanken spist den halve Krambod og med Øjnene slugt Resten, men det var kun saadan i Tanken og paa en Maade; nu stod jeg her med Virkeligheden i Haanden. Jeg følte en underlig Kriblen ved Øjnene, Taarerne trængte frem, dog det var af det Slags, der varme og løfte Hjærtet, ikke af dem, der hede Hovedet. Om jeg fik sagt Farvel og Tak til Fader, ved jeg næppe, thi hjem gik det, til Dolmer gik det nu i flyvende Fart. Kun en Gang maatte jeg standse, for at se paa det glimrende, glinsende Ur. Det viste paa ni, bestemt ni, altid ni; men saa viste det jo galt; aa, det skadede alligevel ikke, thi en Ting viste det dog stedse ret, hver Gang jeg saa derpaa: Faders Kjærlighed, den kunde jeg læse ud deraf, den lyste, varmede — og jeg løb.

I Smedjen fik jeg Hakken, og med den paa

Nakken ilede jeg hjem. Det er vidunderligt, hvad der kan opleves, mens Jens Ladefoged sover til Middag, hvor en fattig, forknyt Vogterdreng kan blive rig og glad, men saa skal han ogsaa løbe stærkt.

Moders Besøg.

Ude paa Faareboden havde jeg hængt mit Guldur, og hver Gang jeg saa det skinne og lyse i Solen, saa jeg ogsaa min Fader, mild og lys, i det dejligste Solhav.

Min Kniv havde jeg bundet i en Snor til Vesten, og naar jeg tog den frem og snittede, saa det skarpe blanke Staal fik Spaanerne til at flyve, da saa jeg atter Faders Billede træde frem, jeg kunde næsten skimte ham i det blanke Knivsblad, saa tydelig traadte han frem, men haard og bydende, stolt og stærk, som hin Dag, da han løftede Lars Due og lod ham trille som den lette, vege Spaan hen under Majpilen. Det gav Tanker. Jeg fik gode Ord, god Behandling, saa Lykken lysnede om mig, og Tiden fløj; fra Morgen til Aften syntes der mig nu kun at være to Skridt.

En Middag kom jeg hjem fra Marken; Manden og Folkene laa i den trygge Middagssøvn, men Kvinden gik og trippede frem og tilbage, ud og ind. Hver Gang hun kom gjennem Køkkendøren, viftede hendes lange Huebaand frem og tilbage. Det havde den lille Kattekilling, der sad og solede sig paa Hyndestolens Ryg, lagt Mærke til. Krat! der nappede den det ene Baand med sin Pote, og tømmede vor Mo'ers lange, graa Ansigt op. Først blev hun højlig forbavset og gav et lille Grynt fra sig, men da hun saa, hvem Spilopmageren var, fik lille Mis skyndsomt Fødder at gaa paa, han søgte Skjul inde i Gaasereden, og Kvinden vrissede. „Vi skal have dig set efter i Dag," sagde hun, i det hun gav mig en Flaske Mælkevand, min Eftermiddags Drik.

„Set efter," det var et Stikord, som Kvinden og jeg havde imellem os indbyrdes, og som uindviede ikke forstod, det indbefattede i sig baade Rengjøring og Vask, Pudsning og Pyntning. Naar dette Budskab lød, vidste jeg hvad der hørte til. Jeg klædte mig af, Rub og Stub, Revl og Krat, saa jeg bar samme Dragt, som da jeg første Gang traadte ind i Verden, og som Adam bar, da han gik og holdt Skole med Dyrene i Edens Have, saa tog Kvinden hele Sibensakken, den var da ikke saa stor, gik ud i Gaarden dermed, bankede og børstede mine Pjalter med en Ihærdighed og Alvor, som havde det været min egen lille Ryg, der var bleven „hæret".

Og imidlertid sad jeg inde i Stuen i mine egne Tanker og min egen Dragt; jeg havde siddet der før, siddet der i samme Stilling, men det var dog saa underligt. Alle Haande Billeder dukkede op for min Indbildningskraft, jeg saa smaa Engle med Flasker i Haanden, som alle hældte Indholdet ud i samme store Fad og rørte om, medens en Slange snoede sig om Fadets Rand; jeg havde set det samme paa Sedlerne, der sidde paa Medicinflaskerne, men nu kom de igjen. Jeg saa smaa Engle med store Vinger og lange Basuner, som jeg havde set dem i den store Spændebog, Manden læste i om Søndagen, men nu kom de igjen, levende, summende og blæsende, saa jeg syntes at høre Basunerne lyde og Slangerne hvæse.

Men det mærkeligste var, at jeg syntes at se mig selv staaende midt iblandt alle de smaa med Mælkevandsflasken i Haanden og abende efter de andre, stundum hældte jeg ud i Fadet og rørte om, saa tog jeg atter og satte den for Munden og blæste, saa det hvinte og bragede. Fluerne summede og brummede, av, der var en, der stak mig lige paa Næsetippen; jeg slog efter den, da kom der et Tordenbrag, efterfulgt af en Skylregn. Jeg havde glemt Flasken; der laa den knust paa Stengulvet, og det hvide Hav strømmede ud over alle Bredder. Pjask! sagde det, da jeg forfærdet sprang op. I det samme blev Køkkendøren aabnet, og for mig stod Moder! Hun blev nok lige saa forskrækket, som jeg, ved at se mig i den Stilling, dog der blev ikke Tid til at tale sammen, thi nu traadte Kvinden ind i Stuen med mit Tøj i Haanden, og jeg var snart i Klæderne, ude af Døren og ad Marken til, men de to Koner havde et alvorligt Sammenstød.

Da Moder kom ud til mig i Marken, var hun blød og mild, om muligt endnu kjærligere, end hun plejede van, og da hun kaldte mig sin egen kjære Jørgen, bævede hendes Stemme, og der gik en vemodig Skygge hen over hendes milde Aasyn. Det var, som naar den lille fine Blomst endnu sitrer, efter at Uvejret er draget hen over den, mens Fuglen halv bange paa ny hæver sin Stemme.

Overhøringen.

„Paa Lørdag skal der være Overhøring nede i Djørup Skole," sagde Manden en Dag, da vi vare inde at faa Mad, „saa er det bedst, at du stavrer derned med, Jørgen. Alderen har du jo. Og saa skulde du ligegodt prøve, om du kunde faa Lov til at gaa op og læse tillige med de andre Læsebørn. Naar du rapper dig, hinner du kanske nogle iblandt de andre i Skrivekunsten og Regnekunsten, til at læse er du allerede skrap, det svarer Jens Ladefoged for."

Det var noget, jeg kunde bruge. Mangen solklar Morgen, naar jeg gik der ude paa Marken, mens Fuglene sang, og Dugdraaberne perlede i Græsset, havde jeg set Byens Børn gaa glade, støjende og legende hen ad Stien, der snoede sig om Bankerne,

hen imod Djørup, hvor Skolen laa. Ofte havde jeg ønsket at maatte gjøre Følgeskab, ofte havde jeg drømt om, hvordan der saa ud i en Skole, og gjort mig selv det enfoldige Spørgsmaal: „Hvad Bohave mon der er i en Skole?" Men jeg maatte blive paa Marken hos min Hjord; dog nu skulde Opløsningen komme! Jeg sad oppe paa Bakken og gjennem Skovaabningen kunde jeg se det store blaa Hav. Der ude gled et Skib med hvide bugnende Sejl; det sejlede maaske langt hen til fremmede Riger, ukjendte Lande. Aa, nu skulde jeg jo ogsaa snart med, ud til det ukjendte Land — Skolen.

Lørdag Morgen kaldte Manden paa mig og gav mig et Stykke graat Papir med noget haardt inden i, i det han sagde: „Dette her skal du give Degnen. Du kjender ham vel?"

Jeg skyndte mig at svare ja. „Og saa siger du til ham: „Jeg skal hilse saa flittig fra Husbond og sige, at jeg er Husbonds — nej, lad mig se — at jeg er Jens Ladefogeds Dreng, og at jeg nok kommer frem, naar jeg rapper mig, Hr. Degn! Og se saa her," vedblev Manden, „her har du et til." Nu rakte han mig atter en rund Tingest, men den var indsvøbt i blaat Papir. „Dette giver du Præsten. Du kjender ham vel paa Brillerne, og saa skal du sige: Vil Højærværdigheden, Hr. Pastor! ikke undse sig ved dette lille Stykke Papir, jeg er ligegodt Jens Ladefogeds Dreng med Respekt at sige. Og naar jeg rapper mig, gaar jeg frem, hvis Pastoren vil. Jeg er skrap i Læsning, det kvitterer min Husbond for, men i Regnekunst og Skrivekunst er jeg ikke forfaren. Sig nu kun det, min Dreng," endte Manden, pustende af Anstrængelse ved det lange Foredrag. „Sig kun det, og naar Vorherre er med dig, kommer du nok frem."

Paa Vejen traf jeg sammen med flere Drenge, der skulde samme Vej som jeg, de diskede mig Ørene fulde om alt hvad de kunde, hvormeget de havde lært, og hvorfor de vare saa sikre paa at slippe til Paaske. Andre stolede ikke saa meget paa Lærdommen som paa mere haandfaste Grunde. En følte sig tryg, formedelst at han havde hjulpet Degnen med at grave hele Kartoffelmarken op, en anden var ogsaa vis i sin Sag, thi han havde hver eneste Dag han havde været i Skolen, haft et Rundtenom med til Præstens Viggo; det skulde nok hjælpe, mente han, thi Præstens femten Sønner fik ikke andet end kolde Kartofler, derfor vare de saa forsultne, men nu skulde Viggo hjælpe ham igjen. Alle vare de sikre, kun ikke jeg, og dog, hvem kunde vide, om jeg ikke havde Lov til at dørre lidt paa den hvide og den blaa i Vestelommen.

Da vi kom til Skolen, stod Degnen i Døren, det var en gammel svag Mand, saa han ikke kunde gaa uden ved en Stok. Han kaldte de andre Børn ved Navn, men da hans Øjne faldt paa mig, traadte jeg frem og sagde min Ramse. Degnen nikkede og smaasnakkede med sig selv: „Nart Ansigt — bare Fødder — han kommer nok frem — Jørgen!" Det lettede.

Drenge og Piger vare samlede. Drengene legede for sig, og Pigerne for sig, men alt gik saa roligt og stilfærdigt. Jeg ved ikke, om det var Overhøringen, der tyngede trods de paatagne frejdige Miner, eller kanske det var Stadsen, der holdt dem saa sømmelige og stille. Stadselige vare de fleste. Der var Drenge med brune Langtrøjer og gule Knæbenklæder, der var andre med sorte Stumptrøjer og snehvide Lærredsbenklæder. Dette sidste Slags Klæder bar en lille, surmulende Fyr, som trippede om i Flokken, saa vigtig som en halvvoxen Hanekylling. Der kom dog endelig ogsaa en af mine Kjendinge, min Nabovogter Povl. Han havde Mod paa Hanekyllingen, men den lille mopsede Fyr vilde næppe svare min gode Povl. Det hjalp ham dog ikke, thi Povl forstod at gaa ind i lyslevende Mennesker med Træsko paa, Stikkenstruppen blev klemt op imod Skolevæggen, og der maatte han blive, saa længe Povl vilde give sig af med ham. Men jeg kunde godt skjønne af Povls svedne Fjæs, at han bryggede paa en eller anden Abekattestreg, og at han ikke gjorde sig den store Ulejlighed med at underholde Kløркnægt blot for at more denne. Ganske rigtig fik jeg snart Syn for Sagen, at mine Anelser sloge til. Povl pratede med Klørknægt, og alt imens skubbede han ham saa smaat længere og længere hen langs Væggen. Hvad mon der skulde komme ud af denne Legen gode Venner? Nu vare de komne lige op til Degnens Faarehusdør, Povl gav et lille Skub, og Drengen, der hidtil havde stinnet Ryggen mod Væggen, dejsede bag over ind ad den aabne Dør og satte sig nok saa smukt med sine snehvide Buxer i den snavsede Faaresti. „Aa, stødte du dig ikke!" spurgte Povl. „Ja, ja," vedblev han, i det han rakte ham Haanden, „blødt er der, og du er da ej heller af Glas." Men Klørknægt slog Povls Haand til Side, sprang op og gik knurrende sin Vej med sin gulmalede Bagdel.

(Sluttes).

Den glade Hans.

Gammelt Folkeæventyr.

(Sluttet.)

Fornøjet slæbte Hans paa Stenen,
skjønt haardt han maatte stramme Senen
for ej i Knæ at synke brat.
Til sidst han stansed træt og mat
ved Brønden, og mens der han hviled,
den tunge Sten gled ud og iled

med Lynets Fart i Brønden ned.
„Ha!" raabte Hans og sprang derved
af lystig Glæde højt i Vejret,
„nu er det ude med Besværet!
Nu er jeg fri som Fugl i Skov,
som Hjorten med den lette Hov!
Ej mere Stenen nu mig tynger,
ej mer om Tyveri man synger,
ej Koen sparker mine Ben,
ej Hesten kaster mig mod Sten
ej Klumpen kuer mine Kræfter.
Hurra, nu er jeg fri herefter!"
Saa sprang han lystig over Jord
hen til sin egen gamle Mo'er.
Hun sad sørgmodig tæt ved Gruen*),
men næppe kom han ind i Stuen,
før hun blev rigtig glad, det Skind,
og klappede hans røde Kind
og sagde: „Tænk, at min Elende
dog fik saa lykkelig en Ende!
Nu svinder al min Sorg og Nød,
jeg mente jo, at du var død."
Snart bænket sad vor Hans ved Bordet
og vel fornøjet tog han Ordet.
Mens Moderen med Fryd i Sind
bar sine bedste Retter ind

Fri for al Bekymring.

og styrked ham med Mad og Drikke,
fortalte han til Punkt og Prikke
alt hvad i Bjærget foregik,
til han sin Frihed atter fik,
samt hvordan Tiden var henrunden
med Handeler i Morgenstunden.
„Ja," sagde Moderen, „den Trold,
som aarvis havde dig i Vold,
han havde Ret i hvad han sagde,
da han den tunge Guldklump lagde
op paa din Skulder, thi med Guld
ej altid vindes Lykken huld.
Men den, som tro i Sjæl og Sinde
i Arbejd kan sin Glæde finde
og huser Freden i sit Bryst,
han ejer mer end Guldets Lyst."

Saa blot et lille Ord endnu:
Til Smedjen stod vor Hans's Hu,
og Mestren gjorde store Øjne,
naar Hans kom ind de Dage søgne
og smedded Ting, hvis Skjønhed man
end aldrig saa i dette Land.
Snart milevidt gik frem hans Rygte.
og mangen hen til Smedjen søgte.
Til sidst han selv paa Bakkens Top

*) Ildstedet.

en Smedje fik sig bygget op,
i Hobetal han vandt sig Kunder,
men aldrig fik han rigtig Stunder
at samle Rigdom eller Guld.
Dog blev ham Lykken stedse huld,
thi aldrig trykked haardt ham Sorgen
ved Tanken om den næste Morgen,
og alle Tider der til Lands
man kalder ham den glade Hans.

Vandpalmen.

Vandpalmen.

Paa Øen Madagaskar, der ligger vest for Afrika, findes en mærkelig Plante, som de indfødte kalde Ravinala, hvilket betyder Skovens Blad. Det er en palmelignende Vært, som vedføjede Billede giver en Forestilling om. For oven fra den kraftige Stamme, der kan blive indtil en halv Snes Fod tyk, breder sig en Krone, hvis vældige Blade paa en halv Snes Fods Længde sidde paa sex til otte Fod lange Stilke.

Disse vifteformig udbredte Kæmpeblade paa den tredive Fod høje Stamme frembyde med deres saftige lysegrønne Farve et overmaade smukt Skue.

Dette Træ er imidlertid blevet kjendt endnu mere for sin Nytte end for sin Skjønhed. Det indeholder nemlig, selv i den tørreste Aarstid, i sin Stamme et stort Forraad af rent frisk Vand, der er de rejsende til stor Vederkvægelse og gjør andre Vandsamlinger overflødige. Vandet, der findes i Træet, er saa klart og velsmagende, at de indfødte, naar de færdes i Nærheden af disse Træer, hellere stikke Hul paa en Stamme og drikke af det udflydende Vand, end de hente Drikke fra Floden.

En rejsende meddeler, at da han hørte dette fortælle, tvivlede han en Del om Rigtigheden og besluttede, saa snart han paa Rejsen havde Lejlighed dertil, at undersøge Sagen selv. Han fortæller, at da de en Morgen kom til en Lund af disse Vandpalmer, stødte Føreren sit Spyd helt ind i den tykke Del af den nederste Bladstilk paa et af de mindre Træer. Da han trak det ud igjen, rislede fra Hullet en klar ren Vandstraale frem, som den rejsende opfangede i et Bæger. Dette er fremstillet paa medfølgende Billede, der viser det lille Rejseselskab ved Palmelunden. Vandet var køligt, rent og fuldkommen frisk.

Det har vist sig, at Vandet samler sig paa Bladenes brede riflede Overflade, hvorfra det ad en lille Rende paa Overkanten af Bladstilken føres ned til en Hulning, der dannes hvor Stilken udgaar fra Træet. Det i denne naturlige Beholder samlede Vand tjener Træet til Næring, men byder samtidig den tørstige Vandrer en herlig Vederkvægelse.

I det østlige Madagaskar bruges Træet for Resten til mange andre Ojemed. Bladene afgive et fortrinligt Tækkemateriale, hvormed næsten alle Huse bedækkes, medens de vældige Bladstilke afgive Stof til Husets Skillevægge, ja stundum endog til Ydervæggene med. Den faste Bark anvendes til Gulv i Hytterne, efter at den er befriet for de nedhængende bløde indvendige Lag og presset ud i en Flade. De unge friske Blade bruges som Papir til Indpakning af Varer, og de anvendes hyppig i Steden for Regnkapper eller til Regnskjærme. Hver Dag bringes derfor en stor Mængde af Vandpalmens Blade til Torvs i Madagaskars Byer, hvor de finde Anvendelser paa endnu flere Maader, lige fra at bredes paa Bordet som Dug til at dannes til simple Fade og Drikkekar ved at presses op i Forme og tørres. Denne Palme er derfor ligesom Brødfrugttræet, som vi tidligere have omtalt, et nyt Exempel paa, hvor rigt Naturens Herre ved en eneste Plante kan glæde og gavne Menneskene.

Nordboernes Opdagelse af Nordamerika.

Hvor som helst Nordens Søfolk komme, faa de den Ros, at de høre til de dygtigste i Verden. Saaledes er det nu, og saaledes har det været fra Arilds Tid, thi allerede i Oldtiden vare dristige Søreiser Nordboens Lyst og Glæde. Som Exempler herpaa kunne vi nævne Vikingetogene til England, Frankrig, Spanien og Italien, samt Opdagelsesrejserne til Island og Grønland. Men intet af disse Tog har dog vist det saa tydeligt, som Rejserne til Nordamerikas Østkyst.

De begyndte omtrent ved Aaret 1000 og just paa en Tid, der var saare gunstig for slige Foretagender. Paa Island var der saaledes opstaaet en meget urolig Tid, thi Fejderne mellem Oens mægtige Familier vare blevne almindelige, og den ene Blodhævn afløste den anden. Følgen heraf var, at mangen nødsagedes til at forlade Landet, og dette i Forbindelse med de store Bevægelser, som paa Olaf Trygvasøns og Svend Tveskjægs Tid fandt Sted over hele Norden, forøgede endnu mere Lysten til at besøge fremmede Lande og der søge dristige Æventyr, samt til at foretage Opdagelsesrejser til hidtil ukjendte Dele af Jorden, og Stedet, hvorfra disse dristige Søfarere, der i de hjemlige Farvande ikke længere fandt Tilfredsstillelse for deres Videbegjærlighed og Ærgjerrighed udgik, var Grønland.

Bjarne Hergulfsøn fra Rejkianæs paa Island nævnes som en af den Tids dygtigste Søfarere, der lige fra sin tidligste Ungdom af havde ligget paa Rejser, og for hvem Livet paa Havet ligesom var blevet til en anden Natur. Han havde for Skik hver anden Vinter at være udenlands og hver anden at tage Vinterophold hos sin Fader paa Island. Medens han saaledes en Vinter opholdt sig i Norge, drog Hergulf, der var kjed af Livet paa Island, til Grønland og nedsatte sig ved den efter ham opkaldte Hergulfsfjord. Næste Aar, samme Aar Oluf Trygvasøn faldt ved Svolder, drog Bjarne til Island for at besøge sin Fader, og her hørte han til sin store Forundring, at denne var dragen til Grønland, og han besluttede strax at drage derhen, skjønt hverken han eller hans Folk kjendte Vejen. De droge ogsaa afsted, men Taage og Uvejr i Forbindelse med deres Ubekjendtskab med Farvandet gjorde, at de dreve ud af deres Kurs og til sidst vare uvidende om, hvor de vare. En Morgen kom dog Solen endelig frem, og de saa Land, men da Bjarne ej antog det for Grønland, holdt han blot ind til Kysten og saa nu, at Landet var uden Fjælde og bevoxet med tæt Skov. De fortsatte nu Rejsen nord paa, og efter nogle Dages Forløb saa de atter et fladt og skovbevoxet Land. Skibsfolkene ønskede rigtignok at gaa i Land og undersøge Stedet, men da Bjarne ej vilde tillade det, sejlede de videre og kom til en O fuld af snedækte Fjælde,

som de ogsaa sejlede forbi. Atter droge de fremad i 2 Dage og saa nu et Land, som af alle antoges for Grønland. De landede om Aftenen ved et Næs, og ved Forsynets Styrelse vare de just komne til Herjulfs Hus. Bjarne opholdt sig nu nogen Tid hos sin Fader og drog derpaa til Norge, hvor han maatte høre ilde, fordi han ej havde undersøgt de Lande, han var draget forbi, dog tænkte ingen der paa at drage derhen for nærmere at undersøge de ubekjendte Lande.

Anderledes forholdt det sig imidlertid i Grønland, hvor der var megen Tale om at opdage ny Lande, og Lejf, en Søn af Grønlands Opdager Erik den røde, udrustede derfor et Skib, bemandede det med 35 Mand og besluttede at opsøge de Lande, Bjarne var sejlet forbi. Han overtalte sin Fader til at følge med, men da denne red ned til Skibet, faldt hans Hest, og nu vilde han ej drage med, da han ansaa det for et ondt Forvarsel. Leif drog saa alene afsted med sine Mænd, og de kom først til det Land, Bjarne sidst havde set; her fandt de intet Græs, men kun snedækkede Fjælde, hvorfor de kaldte det Helleland, sandsynligvis det nuværende Labrador. De droge nu videre og kom til et andet Land, som de fandt fladt og skovbegroet, medens Kysten var flad og sandet. Lejf gav det Navnet Markland, ɔ: Skovlandet, og man antager, at det har været det nuværende Ny-Skotland eller Egnen der omkring. De sejlede nu videre, og efter 1 Dags Sejlads kom de til en Ø, som de besøgte, og hvis Dug de troede at finde sødere end alt hvad de hidtil havde smagt. De besluttede derfor at undersøge Stedet nøjere og sejlede ind mellem Øen og Fastlandet. De traf en Flod, fik Skibet op i den, gik i Land og byggede Huse, da det var deres Beslutning at overvintre der. Landet forekom dem saare behageligt, thi der kom ingen Frost om Vinteren, og Engene vedbleve at være grønne, og det har efter de Oplysninger, som findes i Grønlandsbogen, rimeligvis været den fremspringende Del af Massachusetts. Blandt Lejfs Ledsagere var ogsaa en Mand af tysk Herkomst, ved Navn Tyrker, der havde taget sig meget af ham i hans Opvækst. En Dag savnedes denne, og Lejf besluttede selv tolvte at opsøge ham. De mødte ham ogsaa snart, og han fortalte dem med Jubel, at han havde fundet Vinranker og modne Druer og førte dem hen til Stedet, hvor de fandtes. De tilbragte nu Vinteren med at samle Vindruer samt fælde Vinranker og større Træer i Skoven, med hvilke de ladede Skibet. Da Foraaret kom, droge de bort, og Lejf gav Landet Navn af Vinland. De kom lykkelig til bage til Grønland, hvor Leif vandt stor Berømmelse, og baade de Fortællinger, Søfarerne fortalte ved deres Hjemkomst, og de Sager, de medbragte, vakte hos deres Frænder og Venner stor Lyst til at følge deres Exempel.

Det varede derfor ikke længe, inden et nyt Tog blev bragt i Stand af Islænderen Thorfinn, med Tilnavnet Karlsevne, der var gift med Gudrid, Lejfs Broder Thorstejns Enke. Dog havde denne andre Hensigter end sin Forgænger, thi han vilde stifte en Koloni der, hvorfor han ogsaa overtalte Erik den rødes Søn Thorvald, hans Datter Frejdis med hendes Mand og flere andre til at følge med, og Skibet ladedes med alle Slags Fornødenheder for den vordende Koloni, ligesom de ogsaa medbragte Kvæg. Med 160 Mand sejlede han først til den saa kaldte Bjarnø og derpaa lige i Syd forbi Helleland og Markland, indtil de kom til et Næs, som de efter en Skibskjøl, de fandt opkastet paa Strandbredden, kaldte Kjalarnæs (Capbod). De sejlede nu videre, indtil de kom til det nuværende Buzzards-Bay, som de kaldte Strømsfjord, hvor de landede for at undersøge Landet. Her fandt de Lejfs Huse, hvis Antal de forøgede, da de her vilde slaa sig til Ro. Endnu havde de dog ikke opdaget noget Spor af Mennesker, men en Dag saa de en Mængde Skindbaade komme roende, medens Stænger bleve svungne paa dem. Som Tegn paa Fred hejsede nu Nordboerne et hvidt Skjold, og Folkene i Baadene gik i Land, men droge dog snart bort, efter med stor Forbavselse i Miner og Adfærd at have betragtet de fremmede Gjæster. Hvad Folkene i Baadene angik, saa vare de af et mørkt og ondskabsfuldt Udseende, og Karlsevne og hans Folk antoge dem for Skrællinger, ɔ: Eskimoere. Nu kom Vinteren, men til Nordboernes Forundring faldt der ingen Sne, og Kvæget, som de havde medbragt, kunde hele Tiden gaa ude. Siden kom der atter en Hob Skrællinger, der medbragte Pelsværk, som de falbøde for Vaaben; dette forbød dog Karlsevne, og man solgte dem derimod rødt Klæde, hvis Farve stak Skrællingerne i Øjnene, og som de med Begjærlighed toge imod og pyntede sig med, samt Mælk, Ost og Smør. Pludselig brød imidlertid en Tyr brølende frem fra Skoven og forskrækkede i den Grad Skrællingerne, at de afbrøde al Handel og løb til deres Baade, med hvilke de roede bort. I 3 Uger saa Nordboerne intet til dem, men da kom de igjen, dog ej som de foregaaende Gange i fredelig Hensigt, thi de angrebe Karlsevnes Folk med Slynger, samt kastede, som der fortælles, en blaaagtig Kegle midt ind imellem dem, hvor den brast med et stærkt Skrald og udbredte en panisk Forskrækkelse blandt dem, saa de allerede begyndte at flygte. Da satte den modige Frejdis atter Mod i dem, og de tvang Skrællingerne til at flygte til deres Baade. Da der altsaa nu var Ufred paa Færde, maatte Nybyggerne være betænkte paa Forsvar. Husene bleve derfor omgivne med Palisader, og Folkene maatte skiftevis til at holde Vagt. I Længden fandt de dog dette Liv utaaleligt, og da Thorvald Erikson faldt paa en Undersøgelsesrejse til det indre, besluttede Karlsevne, der nu havde boet der i 3 Vintre, at drage hjem.

Skibene bleve derfor ladede med Vinranker, Druer og Pelsværk og derpaa satte i Vandet, og Rejsen gik atter nord paa til Grønland, hvorfra Karlsevne begav sig til Norge, og baade her og paa Island, hvor han senere nedsatte sig, skaffede denne Rejse ham stor Berømmelse.

Samme Sommer, som han kom tilbage til Grønland, kom ogsaa 2 Islændere, Helge og Finboge, dertil fra Norge og overvintrede. Her hørte de naturligvis megen Tale om Lejfs og Karlsevnes Tog, og da de selv havde stor Lyst til saadanne æventyrlige Rejser, var det let for den kraftige Frejdis Eriksdatter at overtale dem til i Følgeskab med hende at gjøre en ny Rejse til Vinland. De kom nu overens om, at hver maatte tage 30 vaabenføre Mand med sig, men da Frejdis ønskede at have Overmagten, tog hun 5 Mand mere med, og saa snart de vare komne til Vinland, yppede hun Strid med Brødrene og dræbte dem til sidst begge ved et lumsk Overfald. Hun opbrændte derpaa sit eget Skib og ladede deres, som var det største, med Landets Frembringelser og sejlede dermed tilbage til Grønland, efter i Forvejen ved store Gaver at have bevæget sine Folk til at tie stille med hvad der var sket. Historien kom dog ud blandt Folk, men skjønt Lejf blev meget forbitret, nænnede han dog ej at gjøre sin Søster noget.

(Sluttes).

Husflid.

Stærkasser.

En Fugleven K-D. har i et foregaaende Nr. af „Husvennen" givet Oplysning om, hvorledes Stærkasserne bør være indrettede, for at Ynglen kan være beskyttet mod Fjender, navnlig mod Skaden. Efter det Kjendskab, jeg har til Stærene, tror jeg, at man kan sikre Ynglen paa en nemmere Maade. Her i Gaardens Have har jeg Kasser til en 20 Familier af forskjellige Former og alt Slags Træ, af glathøvlede og ru Brædder, runde og kantede, beklædte med Bark og indrettede for 1–3 Familier. Alle have de Pinde lige under Flyvehullet, og paa flere gaar Taget tæt ned til samme, men jeg har aldrig mærket, at Skader, Ugler eller andre Fjender have kunnet ødelægge Ynglen i mine Kasser, fordi disse have den nødvendige Dybde, nemlig mindst 12 Tommer fra Flyvehullet til Kassens Bund. Have Kasserne blot denne Dybde, kan man være sikker paa, at ingen af Stærens Fjender kan skade Ynglen. Alle de Kasser, jeg har set, der ikke have den før nævnte Dybde, have Stærene derimod aldrig villet bygge i, men have overladt dem til Spurvene.

C. E.

Smaating.

Meget rigtig. En Examinator spurgte: „Paa hvilken Maade døde Karl den første af England?" — „Han blev halshugget og døde af Følgerne af sit Saar," lød Svaret.

Unødvendigt. En Gadedreng var kommen i Haartoppen paa en velklædt Dreng og havde netop kastet ham til Jorden for at gjennemprygle ham, da den sidst nævnte Drengs Moder aabnede Vinduet og raabte: „Vi kun, Dreng, jeg skal hjælpe dig!" — „Aa, gjør Dem bare ingen Ulejlighed, Madam," svarede Gadedrengen, „jeg skal nok faa Bugt med ham alene!"

Geografisk Opgave. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danne Navnene paa to danske Byer: en By i Sønderjylland, — en Sø i Rusland, — en By ved Dnjeper i Rusland, — en By i Sjælland, — en By i Fyn.

G. K.

Firkantet Nød: Af 3 A, 3 E, 2 G, 2 K, 2 M, 2 R og 2 S dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, give Løsning paa følgende Gaader:

Har første bidt sig rigtig fast
i dig og i dit Ryggte,
det viger ej for Sværdhug hvast,
du kan ej fra det flygte;
det andet smager sødt og rart,
for Børn og Lækkermunde;
det tredje laa i Vaaren bart,
men rigt i Høstens Stunde;
til fjerde søgtes tit med Fart,
naar Skibet gik paa Grunde.

J. P.

Bogstavgaade.

1. 2. 3. 4.
Naar mørkt det bliver ved Vinterkvæld,
da drager den til sig det lysende Væld.

1. 2. 3.
Den luner saa rart, og den skjænker Ly,
naar Uvejret truer fra sorte Sky.

2. 3.
Ved Vintertide det sparsomt kommer,
men talrig møder det hver Skjærsommer.

4. 3.
Som Billed har man den ofte haft
paa Mandens seje udholdende Kraft.

1. 4.
Et Smertens Udbrud, et Sorgens Ord,
i hvilket Taarer og Sukke bor.

Opløsning fra Nr. 47:

paa den historisk-geografiske Opgave:

H a s l **e**
E s s e **k**
L e e d **s**
L y o **n**
I n d i a n **a**
G r ø n l a n **d**
K a p p e **l**
N i g e **r**
U p s a l **a**
D r ø b a **k**

paa den firkantede Nød

K A N E
A M O R
N O T A
E R A M

paa Gaaden: Skal — Laks.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

4. Aargang. Kjøbenhavn.

Nr. 49. Søndagen d. 2. September. 1877.

Vogterdrengen.

Et Billede fra det virkelige Liv
af Severin Kjær.
(Sluttet.)

Det var ogsaa uforskammet af dig!" raabte Povl og for løs paa mig, uden at jeg kunde ane eller forstaa hans Mening. „Nej, se hvor udtænkt," vedblev han, da jeg i Overraskelse stod og gabede og ikke kunde svare; „han lader som den uskyldige; jo, lur ham, han er god nok, jeg kjender ham!"

Nu anede jeg først Sammenhængen, nu da den gulmalede Klørknægt sendte mig et gnistrende Hævnblik. Jeg, den fremmede i Flokken, skulde være Syndebukken; min Skyld skulde det altsaa være, at Drengen faldt i Faarestien. Jeg blev først over al Maade forbavset, men da jeg havde fattet mig en Smule og vilde til at tage til Gjenmæle, var det for silde. Thi nede paa Vejen kom to Mænd gaaende, den ene: lang og tynd som en Gærdestavre, med lange Storkeskridt og Armene i regelmæssige Slag som Pendulet. Den anden: en lille, tyk, trillende Andrik; alt hos ham var rundt og trillende, Øjne og Kinder trillede, Arme og Ben trillede, og paa det runde Bryst trillede et dejligt skinnende Kors. Det var Skoleforstanderen, ham den lille, tykke, trillende Dannebrogsmand, men den lange, tynde var Præsten. Jeg kjendte ham strax paa Brillerne.

Jeg skyndte mig hen til Præsten, holdt min Tale og stak ham den blaa i Haanden, han nikkede og svarede med en lang tør Hosten. Klørknægt var imens kommen hen til Skoleforstanderen og stod og talte ivrig med ham; jeg hørte ham sige Fader, saa ham skjæve hen til mig, men saa hørte jeg heller ikke mere, thi i det samme traf der mig en Lynstraale fra de runde trillende Øjne, og jeg kradsede bag de andre Drenge for ikke at blive brændt oftere.

De to Mænd gik ind. Degnen kom ud i Døren og kaldte: „Kom ind, Børn, kom nu stille og ordentlige, hver paa sin Plads!" Saa gik jeg med, men jeg havde ingen Plads. Børnene stode langs med Væggene, og oven over nær Loftet stod der malet Tal, alle Tallene vare besatte — en, to, tre — lige til 27, saa tog jeg Nr. 27. Det var Side om Side med Povl, jeg kom til at staa.

„27 — du maa ikke lyve," hviskede det inde i mig. „Det gjør jeg ikke heller," svarede jeg mig selv nok saa kjækt, men det blev ved: „27 — du maa ikke lyve —;" og da blev jeg forknyt, thi nu huskede jeg tydelig: den Gang med Køerne, den Gang med Faarene og den Gang — „27! du maa ikke lyve!" „Ja," sagde jeg til mig selv, „slipper jeg over det, saa skal jeg heller aldrig i mine Dage lyve!"

„Skulle vi saa synge en Salme," sagde Præsten, og saa sang vi. „Det gik jo godt," sagde han, da vi holdt op. Det syntes jeg med, det var helt morsomt at høre saa mange Røster synge, alle det samme, alle som i et; det løftede og lettede mit Bryst, jeg lyttede og lyttede, ja, jeg lyttede endnu, da Salmen var forbi, men da var der ikke mere, endda jeg syntes, det sang endnu.

Saa kom de hen til Præsten, en for en, bleve overhørte og viste deres Skrivebog frem, regnede, læste, og hvad det var altsammen. Klørknægt kom frem og blev overhørt i Kajn og Abel, de talte om den gule Misundelse, om Faar og jeg ved ikke hvad, men da jeg en Gang saa der hen ad, trak jeg strax Neglene til mig, thi Øjnene vare der endnu.

Povl kom frem, og jeg var ene tilbage. Da kaldte Præsten paa mig, og jeg maatte derhen.

„Kan du læse mig dette Stykke, og saa det Stykke?" Jo, jeg kunde; jeg læste, saa det klang, uden at stamme, uden at standse, Stykke for Stykke,

Jeg kunde se det inde i mig, lidt bag ved Øjnene syntes jeg det stod, og derfra blev det skubbet frem, Ord for Ord, med store Bogstaver.

„Godt min Dreng, meget godt!“ sagde Præsten, „men hvor er din Skrivebog, og kan du regne?“

Ingen af Delene var jeg stiv i, der stod jeg.

Alt imens jeg læste, havde Korsbæreren siddet og trillet paa Stolen, saa jeg ved Synet deraf uvilkaarlig maatte komme til at tænke paa Trillelil, der laa paa Hylde og faldt ned og sloges i Stykker, men nu rejste Skoleforstanderen sig, og Ordene rullede fra hans Læber; jeg ved ikke alt hvad han sagde, thi det var mangt og meget, han tordnede, lynede og rasede, og alt imellem slog det ned over mig arme Dreng, der rystede og skjalv, uden dog at vide, hvorved jeg havde forbrudt mig, saa endte han med den Beskyldning, at jeg havde mishandlet hans Dreng, men naar jeg nu vilde bede om Forladelse og fortælle, hvor ondskabsfuldt jeg havde baaret mig ad, saa skulde det dog være glemt for den Gang.

Det var jo nemt at slippe, jeg tænkte ogsaa paa at ville paadutte mig selv Ondskab, saa fik Manden sin Vilje, og Mands Vilje er Mands Himmerig. Men da begyndte det at synge inde i mit Bryst, det var, som hørte jeg Moders Røst: „27! du skal ikke lyve,“ klang det derinde, og det blev mildere og mildere.

„Naa, hvad siger du saa, min Dreng?“ lokkede Korsmanden.

„Nej!“ raabte jeg, saa højt jeg kunde. Aa, jeg fik saadant et Mod, jeg saa ham stift i Øjnene og gjentog: „Nej, jeg har ikke gjort noget!“ „27“ —, hviskede det, og saa føjede jeg højt til: „Du skal ikke lyve!“ Synd var det maaske, men jeg hadede den Mand i det Øjeblik. Da var det stygt at se ham, Hædersmanden, lige over for mig stakkels enlige Barn. Hvor han for op: „Løgn! siger du, Løgn!“ og han blev ved, haanende og skjældende, haanende min Fader og min Moder, hvem han vist aldrig havde set, skjældende dem med de værste Skjældsord, som slet ikke ere værd at nævne, bandende mig langt, langt bort.

„Drevsedreng, Drevsedreng!“ snerrede han til Slutning som en kaad, tirrende Dreng.

Endnu sang det i mit Bryst: „27! du skal ikke lyve.“ Men da Manden talte saa stygt om mine Forældre og kaldte mig en Drevsedreng, da var det, som skulde jeg synke i Jorden. Jeg følte mig saa ene, lille, uendelig forladt. Taarerne piblede frem og trillede ned ad Kinden, jeg kunde ikke føre Haanden op og tørre dem bort, men stod stiv og stille.

„Det var heller slet ikke ham, for det var mig, der gjorde det,“ lød en hulkende Stemme bag mig. Jeg kjendte den godt, det var Povls. Povl var en stor Skjælm, men han var tillige en god Dreng, der ikke vilde lade sin Ven i Stikken og krybe i Skjul bag en andens Ryg.

Uvejret var draget over, det blev saa friskt saa mildt, som naar Bygen er dreven bort, hen over Skoven, ud over Havet, og Blomsterne atter titte og nikke til hverandre med Taarer i Øjet, og Fuglen ryster Vingen for at bortryste Skrækken.

Jeg smilede til Læsebarnet, der stod der, til mig selv. Endelig var jeg sluppen fri fra Tordentalen, men hvem skulde have Takken? „Rap dig, saa slipper du nok,“ sagde Husbond, „saa slipper du, om Gudfader vil!“ Og det var et sandt Ord, han havde sagt. Vi ilede jublende hen ad Vejen hjemad, thi nu var Sejren vunden.

„Sagde jeg det ikke nok, du er ligegodt en Knopsak!“ Det var Jens Ladefoged, der modtog mig uden for Porten, hvor han stod ganske ledig med Hænderne i Lommen, bare for at vente paa sin Knopsak. Dog bevar os! Det maatte ikke hedde sig, at det var derfor, han stod der.

„I Morgen kan du tage den røde Plag og ride hen og hente din Døbeseddel,“ føjede han til. Det var Dagens Sejrspalme til dig, Jørgen Hork, og jeg kunde ikke blive træt af at sige til mig selv:

„I Morgen skal du ride den danebrogede Hest!“

Læsebarnet.

I Læsevinteren skulde jeg to Gange om Ugen i Skole og to Gange op at læse hos Præsten.

Det var dejlige Dage, de Dage vi skulde i Skole, for vi bestilte næsten ingen Ting. Skrive og regne skulde vi vel lidt, men det blev ogsaa kun lidt, thi Degnen, den gamle svagelige Fyr, var mestendels altid syg, og saa stode vi selv for Styret. Ja, jeg skal love for, at det gik op ad Borde og ned ad Bænke i Røg og Damp.

Hos Præsten kneb det en Smule i Førstningen, indtil vi lærte ham Knebet af. Hvert femte Stykke bleve vi hørte i; det lærte vi, men heller ikke mere. Hvorfor lære mere? Det vilde jo have været unyttigt Selvplageri. Da Fastelavnen kom, vilde han give os noget for at lære i Ferien, saa siger han: „Hør, Børn, I kan have godt af at læse noget paa den lille Tabel. I kjender jo nok den lille Tabel?“ Tavshed — nej, det lod ikke til, at der var stor Kjendskab til det Kapitel. Somme saa bag i Salmebogen, andre i gamle Balles, og atter andre i Birch, men der var ingen lille Tabel.

„Den kjender jeg,“ hviskede jeg til Povl, og det gjorde jeg virkelig ogsaa, thi min Søster havde en Gang givet mig en Lap Papir, hvorpaa der stod en hel Hob Tal, i det hun sagde: „Den synger vi i vor Skole, og den gaar saadan: „To og to er fire . . .“; og saa sang hun, men jeg har glemt Tonen.“

Men da gabede Povl op til Præsten: „Jørgen

siger, at han kjender hende godt og ved, hvordan hun gaar." „Gjør du, Jørgen! Det var jo flinkt, min Dreng. Ja, ja — lad mig nu se, at I beder jeres Lærer om at skrive den op til eder, eller ogsaa I kan selv, og saa Farvel, Børn!"

Ferien kom, men jeg fik travlt, thi Degnen var syg og kunde ingen Tabel skrive, og saa kom de stimlende ned til mig, at jeg skulde skrive for dem; jeg skrev til alle Læsebørnene. Jens Ladefogeds Stue blev hel og holden til en Skrivestue, men det gjorde ingen Ting, sagde Manden, de kunde bare komme, thi hans Dreng kunde ligegodt skrive, om han ogsaa var en Drevsedreng. Det kryede mig. Dog hvem der følte sig mest, Husbond eller Dreng, det lader jeg være usagt.

Da vi atter mødte hos Præsten, kom hver og en med sin Tabel, og alle sagde de, at de havde faaet den hos Jørgen, om det saa var Præstens egen Søn Viggo, havde han faaet en.

„Det var jo særdeles fortrinligt af dig, lille Jørgen," sagde Præsten og klappede mig paa Kinden.

Dagene gled, og Tiden laa lige for Haanden, da det skulde afgjøres, hvilken Plads vi skulde have paa Kirkegulvet, Forventningerne var spændende. „Du slipper nok frem," grinte Jens Ladefoged til mig. „Ja, hvor langt!" tænkte jeg ved mig selv.

Der kom store Gaver op til Præsten i denne Tid. Klørknægt ofrede af sin Faders fede Forraad. Jeg snakkede tit om det hjemme og fortalte, at den Dreng skulde give saa meget, den saa meget, men Manden vilde ikke høre det.

„Hi, hi, hi!" lo han. „Ved du hvad, Jørgen Hork, kunde du tage Forstanderens Søn med, saa skulde du ligegodt se Spøg. Og du kan — ja du kan saamænd, naar du rapper dig, men du skal gjøre det selv, ingen Offer, siger jeg — ikke en Sysling."

Og de andre Børn ofrede, mens jeg stod tomhændet, jeg havde kun en Taare, da følte jeg, at det er tungt at være fattig. Men Præsten nikkede fuldt saa mildt til mig, som til nogen af de andre. Og ved du saa, hvad Præstens Viggo ved, og hvad jeg ved — hør nu bare Løjer: Da vi slap ud den Dag, kom Viggo løbende og trak mig i det ene Ærme og hviskede: „Nu skal jeg sige dig noget, Jørgen, da jeg var kommen i Seng i Aftes og laa og tulrede lidt, før jeg faldt til Rotterne, hørte jeg tydelig, at Fader sagde til Moder: „Ham, Drengen, der nede til Jens Ladefogeds, den lille Jørgen —." „Ja, jeg kjender ham godt," sagde Moder, „det skal være en flink Dreng." — „Ja, jeg tror sandt for Dyden, at han skal staa ved Siden af vor Viggo." „Lad ham det," sagde Moder, „saa kan Folk se, at du ikke sætter Børnene efter Offer, men lægger Mærke til, naar Fattigbørn ere flinke."

I Løndom var jeg valgt til at skulle have Kongepladsen ved Viggos Side, men ogsaa aabenbare skulde Lodbet træffe mig. Det skete den Dag, da Præsten sagde os vor Plads paa Kirkegulvet. Nogle skelede til mig, andre smilte, jeg selv hoppede i Sædet af bare Længsel efter at komme hjem og fortælle Manden min Sejr.

Der blev Glæde og Travlhed. Der skulde jo sys Tøj, laves i Stand, saa jeg kunde møde ordentlig frem den store Dag.

Da Dagen kom, stod jeg fuldt smykket inde i Stuen, Manden kom og drejede mig en Omgang rundt. „Lad os se dig, Dreng, hvordan du tager dig ud i alle Ender!"

Jeg tog mig vist godt ud. Paa Benene havde jeg et Par af Mandens Støvler, dejlige stive Støvler, saa kom de gule Knæbuxer, derefter Langtrøjen, Mandens omsyede Bruntrøje. Strunk stod jeg, men Prisen for det hele bar dog den høje Hat, sort havde den været, sort skulde den være, men det forekom mig rigtignok, at den faldt noget i det rødlige, dog det kan være, at det kom af, at jeg saa den i det stærke Lysskjær.

Saa kjørte Manden og Konen med mig til Kirke. Men jeg husker ikke meget fra den Dag, og det kommer vist af, at jeg havde glædet mig saa stærkt til den i Forvejen, jeg havde i Tanken alt levet den om flere Gange, følt noget stort og ubegribeligt og — nu kom Virkeligheden som en kold Skygge over mine glødende Tanker.

Kirken var saa stor, Folkene overvældende mange, og det forekom mig, at de alle stirrede paa mig, derfor stod jeg forlegen og stille. Salmesangen klang dejlig, højtidelig, og Præstens Ord vare kjærlige og milde, men dog stod jeg angst og trykket, som havde jeg gjort en stor Ulykke. Jeg var kommen højt op paa Kirkegulvet, jeg havde Ord for at være en rap og dygtig Dreng — aa, ja! men jeg var ogsaa dygtig slem, jeg havde meget gjemt der inde, hvor ingen kunde se, uden Gud Fader selv — mon han ogsaa vilde fæste mig, da han vidste, hvordan jeg var.

Da kom Præsten i det samme og spurgte mig til. Jeg tænkte, at nu vilde jeg svare rigtig højt og tydelig, men saa havde jeg glemt hvad det var, han spurgte om. Og han maatte spørge igjen, en Gang og to Gange, inden jeg endelig fik samlet mig og svarede. Atter var jeg borte, thi lige over for os stode Pigerne med de hvide Lommetørklæder lagte sammen i kjønne Firkanter, og hende lige over for mig havde en Salmebog med saadan et kjønt Guldkors. Der bleve mit Blik og mine Tanker hængende, det myldrede for mine Øjne med lutter Guldkors.

Da kom Præsten i det samme, og jeg skulde aflægge Løftet.

„Svar bare ja hele Tiden — ja!" havde Jens Ladefoged sagt, og Konen havde føjet til: „Ja, det er ligesom at bære Børn."

Jeg tror nok ogsaa, at jeg svarede ja, skjønt det var underligt, at jeg kunde, thi jeg tænkte slet ikke derover. Men da føjede Præsten et Ord til, som jeg aldrig kan glemme, jeg havde nok læst det før, jeg kunde det godt udenad, jeg har ogsaa set og hørt det siden, men hver Gang, jeg siden træffer paa det, kommer det altid igjen med Præstens Røst; er det end en vildfremmed, der udsiger det, stedse kommer det dog igjen, med samme Klang, som hin Dag paa Kirkegulvet: „Vær tro indtil Døden, saa vil jeg give dig Livsens Krone."

Snart kom Majdag, da jeg skulde flytte. „For nu er du ligegodt et rigtigt Menneske," sagde Jens Ladefoged, „nu skal du prøve paa at gaa paa dine egne Ben, som de store Gæslinger. Ja, ja — lad mig bare se, at du rapper dig, saa kommer du nok frem, naar Vorherre han vil." „Og husk saa, Jørgen, hvad Præsten sagde, da du stod paa Kirkegulvet," føjede Konen til, „vær tro, saa faar du et godt Skudsmaal." „Vær tro indtil Døden, saa vil jeg give dig Livsens Krone?" sang det inde i mit Bryst.

Da kjørte Jens Ladefoged med mig, bort fra Dolmer, ud i den vide, vide Verden.

Men ude sang det ogsaa. I de grønne Græsstraa sang og brød det, i Knopperne paa det gamle Piletræ sang det. „Vi flytte Skilte for det lyse Haab," sang det fra hver Knop og Spire. Viben skreg ude i Mosen, den var ogsaa med, Lærken hvirvlede sig højt oppe under de fine Uldskyer og slog Triller med bløde, klangfulde Toner. Gulspurven kvidrede, saa det lysnede i dens Guldfjer. Den sorte Stær sad og gjorde Nar af alle de andre, det var han Karl for. Hver sang med sit Næb, sin Røst, men en Tone gik gjennem alle Sangene, og den lød: „Vi flytte, vi flytte! den grønne, milde Maj over Land og Ø!"

„Kvidre — vidre — vidt! saa er den her!" sang Gulspurven, men saa var den borte med det samme.

Det gjærede og bruste i mit Bryst, det brød og sang: „Vi flytte, vi flytte!" Stærkere og stærkere svulmede og tumlede det der inde med alle Haande Billeder, thi der var Maj. Stundum sad jeg med Smil, og atter et Øjeblik derefter listede en Taare sig frem, thi der var Maj; og — Majdag falder der mange Taarer.

En Præriebrand.

Efter „All round the world" ved E. T.

Naar Solens brændende Straaler i Sommerens varmeste Tid have hentørret Græsset, som omtrent er den eneste Plantevæxt paa de udstrakte Sletter i Nordamerika, der ere bekjendte under Navn af „Prærier", er det ikke sjældent, at dette ved Uforsigtighed eller af andre Aarsager kommer i Brand. Da det tørre og let fængelige Græs frembyder den bedste Næring for Ilden, griber denne om sig med utrolig Hurtighed, i det den følger Vindens Retning og ofte udsætter de rejsende og Dyrene, som færdes paa Prærierne, for den største Fare. Det er Billedet af en saadan Prærtebrand, „Husvennen" her fører frem for sine Læsere. For at Billedet ret skal komme til at staa levende og klart for Læserne, ledsages det af nedenstaaende Beskrivelse, der hidrører fra nogle rejsende, som paa en Tur tværs igjennem Amerika bleve Øjenvidner til en Prærtebrand.

„Den vestlige Vind havde hele Dagen igjennem ført os Røgskyer i Møde, der langsomt væltede sig hen over os, i det de af og til bleve adspredte af stærkere Vindstød. Det var aabenbart, at Prærien stod i Flammer, og at den tiltagende Blæst med stor Hurtighed drev Branden mod Øst. Da vi herved bleve advarede mod den truende Fare, gik vi frem med den største Forsigtighed med Hensyn til Valget af et Sted til vor Nattelejr. Imellem to i ikke stor Afstand fra hinanden løbende Kløfter troede vi at kunne gjøre Regning paa nogenlunde Sikkerhed. Kløfterne vare baade dybe og brede, deres stejle Vægge manglede al mulig Plantevæxt, der kunde give Næring til Ilden, og den vestligste af disse Dybder dannede saaledes en naturlig Skranke mod det store Flammehav, der stadig rykkede nærmere. Vore Dyr bleve drevne ned i den østlige Kløft, for at hindre dem i at se Ilden, og da man paa denne Maade havde sikret sig for, at de sky Muldyr ikke skulde blive opskræmmede og tage Flugten, gik den største Del af vort Selskab over til den anden Kløft for fra dennes Kant af at iagttage Branden og i rette Tid at kunne slukke de overflyvende Gnister.

Prærtebrandene opstaa ofte ved en Tilfældighed eller ved Indianernes Skjødesløshed, men i de fleste Tilfælde antændes de dog med Forsæt, i det Steppeboerne antænde store Strækninger af deres græsrige Sletter, da de herved opnaa en ung og kraftig Græsvæxt. I Reglen kommer der nemlig allerede faa Dage efter Branden fine Græsspirer frem mellem de afbrændte Græsstubbe, der voxe hurtig og snart klæde de sorte Flader i et lyst Grønt, disse Flader faa da en skuffende Lighed med dyrkede Marker, dækkede med ung Sæd. Indianerne søge da med deres Hjorde hen til disse Steder, efter at de have stukket Ild paa andre Landstrækninger. Det hænder imidlertid ogsaa ofte, at en forsætlig antændt Prærtebrand bliver til stor Skade for Indianerne og til Ødelæggelse for Hjordene og de vilde Dyr, der have hjemme paa Prærierne, thi den menneskelige Beregning er naturligvis ikke i Stand til at kunne sige, hvor Ilden vil

høre op, da pludselige Storme kunne forandre dens Retning og drive den over umaadelige Flader.

Medens vi stode ved Randen af Kløften og saa paa Ilden, bleve vi forstyrrede i vore Betragtninger af pludselige Brandraab fra vor Lejr. Vort Sind var kommet i stærk Røre ved Synet af denne storartede Naturscene, og Brandraabene indjoge os en antagelig Skræk, da enhver af os vel vidste, at vort Liv let kunde komme til at staa paa Spil. Vi styrtede derfor alle til Lejren, hvor der ved Uforsigtighed fra Kokkenes Side var kommen Ild i det nærmeste Græs, og paa Grund af den stærke Blæst greb denne Ild om sig paa en Maade, der gjorde os ængstelige. Ulykken var heldigvis opstaaet paa Østsiden af vore Telte og Vogne; Vinden drev derfor den største Fare bort, men paa den anden Side arbejdede Ilden sig op mod Vinden og nærmede sig langsomt Lejren. Her dannede vi alle en sluttet Række, den ene gik bag ved den anden og ved rask paa hinanden følgende Slag med Tæpper, Sække og Klædningsstykker kvaltes

Præriebrand i Nordamerika.

Flammerne paa den Side, der vendte mod Lejren. Med stor Møje lykkedes det os endelig at faa Faren fjernet. Enkelte Gnister fløj endnu kun af og til over til Lejren, medens Ilden rasede videre paa den anden Side.

Den store Brand havde imidlertid i en skraa Linje naaet den vestlige Kløft og trak sig op ad denne. Mellemrummet var dog saa stort, at de flyvende Gnister ikke kunde tænde paa vor Side; de bleve slukkede paa Halvvejen, og vi kunde atter uforstyrrede rette hele vor Opmærksomhed paa Branden, der majestætisk trak hen over Sletten.

Det frembydende Mørke forskaffede os et ophøjet Syn, et Billede, som hverken Ord ere i Stand til at beskrive, eller en Pensel at male. De klare Flammer lode den natlige Himmel fremtræde i et endnu dybere Mørke og viste de i graa Masser fremvæltende Røgskyer i en rødglødende Belysning, der stadig vexlede, eftersom Ilden blev jaget af stærkere eller svagere Vindpust eller næret af stærkere eller svagere Plantevæxt.

Den vilde Brand blev ledsaget af en uhyggelig Larm; det var hverken Torden, Susen eller Brusen, men en fjærn, dump Jordrystelse, der lød truende over til os i Lejren. Vi saa store Flokke af vilde Heste, Bøfler, Prærieulve og andre Dyr der havde hjemme paa Prærierne, i tætte, brogede Klynger med rasende Hurtighed søge at frelse sig for Flammerne, der truede dem med Død og Tilintetgjørelse. Ved at kaste et Blik paa medfølgende Billede kunne Læserne gjøre sig en Forestilling om denne forvirrede Skare af Dyr, der søge at undfly Døden.

Naar den erfarne Jæger, der er forberedt paa enhver Fare, opdager, at større Røgskyer optaarne sig og drage hen over hans Hoved som et Varsel om det kommende Flammehav, kaster han sig hurtig af Hesten, antænder selv Græsset foran sig, og naar han saaledes ved Ilden har tilintetgjort alt brændbart Stof paa et Sted, venter han rolig den truende Fare, som han kan afværge paa denne Maade. Men ve den, som Præriebranden overfalder uforberedt, thi han vil forgjæves søge at redde sig ved sin Hests Hurtighed. I Græsset, hvis Vipper piske ham om Skulderen, vikle Straa sig om den rappe Hov og holde det flygtende Dyr tilbage, for desto før at kunne give baade det og dets Rytter i Ildens Magt. Rødhuden, der modig trodser saa mange Farer, bæver ved Tanken om den løbende Ild, og spørger man ham, om han frygter den, da vil selv den stolteste Kriger ydmyg bøje sit udfordrende, smykkede Hoved og med hviskende Stemme svare: „Væk ikke den store Aands Hævn, han er i Besiddelse af en frygtelig Magt."

Da vort Tog den næste Morgen i sædvanlig Orden tiltraadte Rejsen, maatte det i flere Timer drage hen over en afbrændt Flade, hvor de knusende Hjul og Hove rodede i Kul og Aske og derved hvirvlede et fint sort Støv i Vejret, der gjorde Aandedraget meget besværlig baade for Mennesker og Dyr. Det fuldstændige Vindstille, samt den stærke Dug, som var falden om Natten, havde efterhaanden dæmpet Ilden paa Steppen, men ikke aldeles slukket den. Hvide, smaa Skyer, der hist og her hvirvlede stejlt i Vejret og til sidst gik over i den klare Luft, viste bestandig en Glimten af Gnister, der kun fordrede et Vindpust for atter at forny Skuespillet fra den foregaaende Dag og drive Ødelæggelsen hen over en anden, endnu uskadt Landstrækning. Øjet, der i saa lang Tid er blevet vant til det velgjørende grønne, bliver ubehagelig berørt af den uddøde Planteværts sortegraa Farve; det søger forgjæves efter Punkter paa den afsvedne Flade, der kunne byde det Afvexlinger. Alle Blomster ere forsvundne, og de halvstegte Firben og Hornfrøer vove sig endnu ikke frem af deres Skjul. Kun afblegede, eller af Branden sværtede Pandeskaller af Vildtet stirre med deres udhulede Øjne frem fra de sorte Stubbe og opvække Formodninger og Betragtninger hos den rejsende over det Udbytte, som Jagten i gamle Dage maa kunne have bragt Jægerne paa Steppen. Hjortetakker, der allerede ere forkalkede ved Tidens Indflydelse, ligge hist og her mellem kæmpestore Knokler af Bøfler, men hvor er nu den listige Jæger, der med den skarpe Pil vidste at dræbe den stolte virginske Hjort? Ogsaa hans Ben ere blevne til Støv. Her ligger den kæmpedannede Pandeskal af en Bøffel, endnu ligesom truende med sine kraftige Horn; for ikke ret lang Tid siden vandrede den græssende omkring, nu hænger maaske dens laadne Kjole paa de kobberglinsende Skuldre af en eller anden Comanche-Indianer. Endelig lode vi Aske og Ben bag ved os, og Vejen førte os paa ny gjennem frodige Strækninger."

Nordboernes Opdagelse af Nordamerika.

(Sluttet).

Andre Forsøg paa at bebygge Vinland omtales ikke i vore Oldtidsskrifter, men deraf maa man hverken slutte, at Handelsrejserne derhen hørte op, eller at ingen af Nybyggerne bleve der tilbage, thi dette stemmer ikke med Nordboernes Foretagelsesaand og Lyst til dristige Æventyr, ja der fortælles endog, at en Biskop Erik et helt Aarhundrede senere drog ud for atter at opsøge Vinland, uden at der dog omtales, om han kom dertil eller ej.

Hermed ville vi altsaa have kunnet ende, hvis der ikke i Begyndelsen af det 11te Aarhundrede var indtruffet endnu en Rejse dertil, rigtignok ikke som de foregaaende i den bestemte Hensigt at søge Landet, men ved et Tilfælde. Den blev foretagen af Islænderen Gudlejf Gudlaugssøn til en Egn, der efter de Oplysninger, Sagaen giver os, næppe kan have været nogen anden end den sydlige Kyst af Nordamerikas Fastland, og Fortællingen om den lyder saaledes. I Slutningen af Oluf den helliges Tid, altsaa omtrent 1028, gjorde Gudlejf en Handelsrejse til Dublin, men paa Tilbagerejsen til Island blev han overfalden af nordvestlige Storme, der drev ham langt ud af hans Kurs, og det saa langt, at ingen af Besætningen vidste hvor de vare. De dreve saaledes omkring i flere Dage, indtil de endelig fik Øje paa et ubekjendt stort Land. De sejlede hen til Kysten, kastede Anker og gik i Land, men inden de endnu havde faaet Skibene trukne paa Land, bleve de angrebne af flere hundrede bevæbnede Mænd, der talte et Sprog, de ej forstode, og som trods al deres Tapperhed overmandede og bandt dem. De bleve nu førte længere op i Landet, og her holdt deres Fjender en Raadslagning, og Nordboerne mente af deres Fagter

at kunne forstaa, at nogle af dem vilde blive dræbte, medens de øvrige vilde blive gjorte til Trælle. Midt under Raadslagningen indtraf der imidlertid noget, der pludselig forandrede deres Skæbne. De saa nemlig en ny og meget stor Hob nærme sig deres Fjender, der ydmygt hilste paa en Olding med lange nedhængende hvide Haar, der var kommen ridende i Spidsen for den sidste Afdeling, og over hvis Hoved et Banner blev svunget. Efter at have hilst paa sine undergivne befalede Høvdingen, at Gudlejf og hans Kammerater skulde bringes for ham. Han tiltalte dem nu til deres største Forundring paa dansk Tunge, som det hedder, og spurgte dem, hvem og hvorfra de vare. Gudlejf svarede, at de alle vare Islændere, og atter spurgte Oldingen, fra hvilket Distrikt de vare. Paa Gudlejfs Svar, at de vare fra Borgarfjorden, spurgte han til Snorre Gode, hans Søster Thuride og hendes Søn Kjærtan og udfoldede en saadan Søkundskab til denne Egn og dens Beboere, at alle stirrede forbavsede paa ham. Imidlertid bleve hans Ledsagere utaalmodige og forlangte, at Fangernes Skæbne skulde afgjøres. Oldingen gik da afsides med 12 Mand, raadslog en Stund med dem og kom tilbage til Fangerne med den Besked, at det var overladt til ham at bestemme deres Skæbne, og at han tillod dem at rejse. Dog raadede han dem til at skynde sig afsted jo før jo hellere, da de indfødte ej vare at lide paa. Han fulgte dem ned til Skibet og hjalp dem med alt hvad han formaaede, men sit Navn vilde han ej sige dem, thi han vilde ej, at hans Frænder skulde gjøre noget Forsøg paa at opsøge ham, da han, inden de kom, kunde være død, og de indfødte i saa Tilfælde ingen Skaansel vilde vise. Ved Afskeden gav han dog Gudlejf en Ring og et Sværd og bad ham, naar han kom til Island, at give den første til Thuride og det sidste til Kjærtan, og da Gudlejf atter spurgte ham, fra hvem han skulde sige, at Gaverne vare, sagde han: „Fra en, der var en bedre Ven af Husfruen paa Frodaa end Goden paa Helgafell; men hvis nogen tror at kunne gætte, hvem jeg er, saa forbyder jeg dem at komme her og besøge mig.“ Gudlejf drog nu bort og kom næste Sommer til Island, hvor han overleverede Gaverne til Thuride og Kjærtan, og man antog for ganske vist, at den gamle maatte være den for 30 Aar siden bortdragne Bjørn Breydvikingakappa. Egnen, som Gudlejf kom til, var sandsynligvis Florida, hvor altsaa Bjørn, der formodentlig havde lidt Skibbrud paa Kysten, havde levet i 30 lange Aar og ved sine Talenter vidst at forskaffe sig Indflydelse hos de ellers saa ugjæstfri vilde, der beboede Landet.

Man tør nu vistnok med Bestemthed paastaa, at Bjørn og Gudlejf ikke vare de eneste Nordboere, der af Storme kastedes hen paa disse Kyster, og er det Tilfældet, kan man maaske henføre en Del af de Sagn, som Europæerne senere fandt hos forskjellige af Amerikas Urindvaanere, paa dem, thi disse Sagn omtale just, at Mænd vare komne til Amerika fra Østen og havde oplært Indbyggerne i Kunster og Færdigheder; desuden kan det ogsaa gjærne være, at nogle af Opdagerne bleve tilbage, skjønt det ej omtales i Sagaerne.

Som vi have set, ledede disse Rejser ej til noget blivende Maal, men de afgive derimod et mærkeligt Bevis paa den Dristighed og Foretagelsesaand, som besjælede vore nordiske Forfædre, ligesom de ogsaa vise, at de i Sømandsdygtighed ej have staaet tilbage for deres seneste Efterkommere. Og uden Resultater tør man vel heller ikke sige, at disse Rejser vare, thi fra Island maatte Rygtet om hint store Land i Vesten let forplante sig til Syden, og da man almindelig antager, at Kristoffer Kolumbus i sin Ungdom havde været paa Island, er det ikke usandsynligt, at Fortællingen om disse Rejser kan have styrket ham i Antagelsen af, at man ved uafbrudt at sejle mod Vesten vilde komme til Indien, og de have saaledes ej været uden Indflydelse paa hans for Menneskeslægten saa betydningsfulde Opdagelse.

— sen.

Aftensang.

Dal, kun Dagens Stjærne!
jeg øjner i det fjærne
gjennem Aftenglansens Glød
Glimt af dejligt Morgenrød.
Dal kun, Dagens Stjærne!

Medens Dagen svinder,
jeg Aftenhvilen finder;
lukker jeg mit Øje til,
Gud dog altid vaage vil,
medens Dagen svinder.

I den trygge Slummer
bortsvinder al min Kummer,
viger Verdens Sorg og Nød,
Suk for Synd, for dagligt Brød
i den trygge Slummer.

Dag vil atter smile!
Naar efter Dødens Hvile
Zions Vægter kalder mig
til sit lyse Himmerig,
Dag vil atter smile!

Chr. Weiss.

Bognyt.

Paa Udg.'s Forlag er i disse Dage udkommet en ny Udgave af „Fædrelandshistorie ‚for Borger- og Almueskoler", (første Udgave under Forfattermærket V. Klavssen) i hvilken der paa Foranledning af flere Skolemænd, som efter Udgiverens Opfordring have gjennemset Bogen, næsten gjennemgaaende er bleven forbedret og forøget, ligesom navnlig Retskrivningen er bragt i stræng Overensstemmelse med den af Ministeriet paabudte.

Af Pressens Udtalelser om 1ste Udgave af denne Bog anføres:

„Fædrelandet", den 3die Juni 1876: „Skjønt vor Skoleliteratur har flere Lærebøger i Fædrelandets Historie, besidder nævnte Bog dog adskillige Egenskaber, som i særlig Grad gjøre den brugbar til Grundlag for Historieundervisningen i Almueskolen. Sproget er jævnt og rent, og Fremstillingen fri for Overdrivelser og Platheder. Uagtet sin Lidenhed giver Bogen en temmelig rig Samling af historiske Træk, der ere valgte med rigtigt Blik for hvad der tiltaler Barnet og paa mange Steder forme sig til forholdsvis fyldige Billeder af Personer og Begivenheder, f. Ex. i Skildringen af Griffenfeld, Ulfeld, Tordenskjold, Enevoldsmagtens Indførelse, Slaget paa Reden m. m., ligesom særlig Sagnhistorien er let og fattelig gjengiven. Det meddelte Tillæg om Norges og Sveriges Historie maa uden Tvivl betragtes som en heldig Forøgelse, selv om der i Skolen kun skulde blive Tid til at læse det igjennem."

FÆDRELANDSHISTORIE
FOR
BORGER OG ALMUESKOLEN
UDGIVET AF
N.C.ROM.

Den foreliggende ny Udgave er forsynet med hosstaaende smukke Titelbillede og trykt med en meget klar og smuk Skrift, saa at Bogen, ved den særdeles Omhu, der gjennemgaaende er anvendt paa den, paa det bedste gjør sig fortjent til Anvendelse i den danske Almueskole. Bogen er 128 Sider stor og koster 50 Øre.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Kvinder, og navnlig unge Kvinder, tro enten urigtig eller dømme strængt om Mænd i et Punkt. Du unge elskende Væsen, som drømmer Nat og Dag om din elskede, du bilder dig vel ind, at han gjør ligesaa om dig? Han gjør det ikke, og det var ej heller rigtig, om han gjorde det. Du kan ikke beherske en Mands Sjæl, uden ved at føre et uværdigt Herredømme over uværdige Lidenskaber. Vær tilfreds, hvis du bor i hans Hjærte, ligesom dette Hjærte bor i hans Bryst — dybt og roligt, saa at dets Slag ikke ses, ikke kunne tælles, ofte ikke føles, medens det dog giver hele hans Væsen Liv.

Endnu er der Bedring. Øhlenschläger var som bekjendt en Gang gaaet til Teatret som Skuespiller. Den første Aften, han optraadte paa det kongelige Teater, gik hans Moder urolig frem og tilbage i Frederiksberg Have og græd og bad til Gud for ham. Da mødte hun Vægterens Kone, som misforstod hendes Følelser. „Ak Madam," sagde hun trøstende, „græd ikke! Han kan jo endnu omvende sig."

Alvor eller Spøg. Paa et Værtshus kom to af Gjæsterne i en heftig Strid, og den ene gav i Hidsighed den anden en paa Øret. „Maa jeg spørge," sagde den slagne, „skal det være Spøg eller Alvor?" — „Ramme Alvor," svarede den anden. — „Ja, saa er det godt," sagde den første, i det han satte sig hen ved et andet Bord, „thi en saadan Spøg skulde jeg meget have mig frabedt."

Spørgsmaal. Naar man bliver stukken paa Tungen af en Bi, er det saa en Hovedsag eller en Bisag? Svar: Det er er en Smagssag.

Firkantet Nød: Af 3 E, 3 U, 2 D, 2 K, 2 L, 2 S, 1 B og 1 G dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, give Løsningen paa følgende Gaader:

I sollys Vaar
det første staar
saa frisk i Foraarsvinde.
Som lysky Fugl
i Taarnets Skjul
det andet vil man finde.
Naar Efteraar
med tredje staar,
let første Pryd forsvinder,
og inden Dør
til dit Humør
let fjerde sig indfinder.

J. P.

Gaade:

Med første Hul man stikker,
mit andet varmt man drikker,
i tredje man sig klæder,
mit hele Slikmund glæder.

H. S.

Opløsninger fra Nr. 48:

paa den geografiske Opgave:

Haderslev
Onega
Bender
Ringsted
Odense

paa den firkantede Nød:

SKAM
KAGE
AGER
MERS

paa Bogstavgaaden: Væge — Væg — Vg — Eg — Ve.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Nr. 50. Søndagen d. 9. September. 1877.

En Tur til den kloge Kone.

(En Skitse fra det virkelige Liv.*)

Fortalt af B. A.

For en halv Snes Aar tilbage var jeg forskrækkelig plaget af „Jægten" (Gigten), som vi kalder hende her nede i Skjelskøregnen. Hun stod og rev og sled i Kroppen paa mig baade tidlig og silde, og jeg var somme Tider færdig at gaa ud af mit gode Skind af Pine. Jeg søgte Raad baade hos den ene og den anden Doktor, men det hjalp ikke det bitterste.

„Der er ikke andet for," tænkte jeg saa, „end at du maa prøve den kloge Sidse."

Ja, hvad griber man til, naar man nu i flere Aar i Træk har prøvet Alverdens Doktorer og Apothekere og „Jægtkjæder" og „Jægtringe", og det aldrig hjælper en Smule! Jeg er ellers ikke af det Slags Folk, som man skal stikke Blaar i Øjnene med Hexekunster, og jeg havde tit og mange Gange staaet uden for min Port og let af alle de tossede Mennesker, der kom kjørende langvejs fra — endogsaa helt inde fra Ringstedkanten — for at søge Hjælp hos den kloge Sidse. Jeg havde ikke den ringeste Tro til alle Sidses Kunster, men det var jo dog ikke saa farligt at prøve hende — skade kunde det da ikke.

Jeg gik altsaa en Dag hen til Sidse, som boede tværs over for min Gaard i Stolperup, paa den anden Side af Gadekæret. Hun lod til at blive meget forbavset ved at høre mit Ærende, for hun vidste nok, at jeg ellers ikke var af hendes Folk.

„Ja ja, nu kan vi jo prøve det for en Gangs Skyld, Sidse," sagde jeg og satte mig paa Slagbænken.

„Nej, sæt dig der hen, Morten," sagde hun og satte en Stol hen midt paa Gulvet.

Jeg satte mig ogsaa derhen, for det kunde jeg jo sagtens føje hende i. Nu stillede hun noget for Vinduet, for at ingen skulde titte ind til os, saa satte hun Krog paa Døren og gik derefter hen og tog en rød Uldtraad af sin Syæske.

„Hvad skal den?" spurgte jeg.

„Jo, se det er noget, som I andre ikke forstaar jer noget paa."

Hun viklede Traaden om begge mine Hænder, ligesom hun vilde svinebinde mig, saa gik hun om bag ved mig og begyndte at hviske.

„Hvad er det, du siger, Sidse?" spurgte jeg, for jeg troede, hun vilde sige mig noget, som ingen maatte høre. Men hun svarede ikke, men blev ved at hviske. Saa drejede jeg Hovedet om og saa nu, at hun stod og læste i en gammel fedtet og laset Bog med røde Bogstaver: „Naa saadan" — tænkte jeg.

Da hun var færdig med Læsningen, løste hun Traaden af mine Hænder og begyndte at maale mig med den paa alle Leder og Kanter. Først maalte hun, hvor lange mine Arme vare, saa maalte hun, hvor tyk jeg var om Livet, saa maalte hun, hvor lang min højre Tommelfinger var, og til sidst begyndte hun ogsaa at maale mig om Halsen. Og mens hun nu stod der og vandt Traaden om min Hals, kom jeg til at tænke paa, hvor grinagtigt det i Grunden var, at jeg sad her nok saa andægtig midt paa Gulvet og lod en tosset Kælling krille mig under Ørene. Saa brister jeg ud i saadan en Latter, at Kællingen gav et Vræl og rykkede i sin Forskrækkelse Uldtraaden over.

„Nej, ved du hvad, Sidse, dette her .... ha ha ...." ja jeg kunde ikke faa snakket ud for Letøjet var nu kommet saadan i Gang, at jeg ikke kunde holde op igjen.

*) Nærværende Skitse, i hvilken Hovedtrækkene ere sande, hvorimod Navnene ere forandrede, er fortalt mig af en troværdig Mand. Jeg vil søge saa nøje som mulig at gjengive Fortællingen ordret og giver derfor Manden selv Ordet.

Enden paa det hele blev, at jeg lagde en Mark paa Bordet og gik min Vej. Hun skulde dog have lidt for sin Ulejlighed, hun havde saamænd læst og maalt saa trolig, at Sveden rendte ned ad Kinderne paa hende.

Se, alt dette her fortalte jeg siden en Markedsdag i Skjelskør til en af mine gode Venner, Jørgen Pedersen fra Højby. „Nej," siger han saa, „der er du gaaet fejl i Byen, Morten; men der skal bo en klog Kone henne paa hin Side Ringsted i en By, som hedder Knagerup eller saadan noget — hun skal være en af de første i hele Landet. Hun bruger ikke Uldtraade eller Læsning eller saadan noget, for det kan ikke hjælpe, men hun bruger Urter og Plastre og saadan noget; hende skal du — saa bandede han — tage ind til, om ogsaa du har en 7 til 8 Mil derind."

Og nu fortalte han om baade den ene og den anden, som var bleven hjulpen af hende. En havde hun kureret for Huller paa Benene, to havde hun kureret for bulne Fingre, en for Hverandendags-Feber og saaledes i det uendelige. Jørgen kjendte rigtignok ingen af dem, men han bandede paa, at det var sandt, for han havde hørt det af den og den, og „de løb ikke med Sladder," sagde han.

Mærkeligt nok var det, at jeg den samme Dag traf et Par andre Mænd langvejs fra, som ogsaa havde hørt sige, at denne hersens Kone i Knagerup skulde være saa forskrækkelig dygtig. „Der maa lige godt være noget i det," tænkte jeg, „siden hendes Klogskab har kunnet rygte sig helt ind i denne Kant af Landet." Det maatte være noget helt andet med hende end med Sidse der hjemme i Stolperup. Jeg havde Tro til disse Urter og Plastre. „Jeg vil prøve hende, det er vist, jeg vil," tænkte jeg, da jeg kjørte hjem fra Marked.

Det blev da ogsaa til Alvor. Jeg husker saa tydelig, at det var en Lørdag Morgen tidlig, vi kjørte hjemme fra; jeg siger vi, for vor Mo'er og de tre yngste af Børnene vare med, men de skulde ikke følge med længere end til Sorø, hvor vor Mo'er havde en Søster, der var Gjæstgivermadame; saa skulde de besøge hende, mens jeg kjørte til Knagerup. Vi havde smurt Vognen godt om Aftenen forud, og Øgene havde hvilet sig et Par Dage, saa det gik lidt villigt ud ad Landevejen.

Da vi naaede Sorø, var Øgene ligegodt blevne lidt matte i Sokkerne, men da havde de ogsaa gaaet fem Mil. Da vi svingede hen for Gjæstgivergaarden, rykkede jeg dem lidt i Tøjet, og Hans, som havde faaet listet Pisken til sig, slog et højt Knald, og vi præsenterede os meget pænt foran Døren. Naa, der blev jo en Glæde, da Moster fik Øje paa os, og det kan nok være, hun dækkede op for os, baade med Lammesteg og Stikkelsbærgrød og Bajere og Kaffe og meget andet godt.

Da jeg havde bedet et Par Timers Tid, fik jeg sat Øgene for igjen, og jeg fik nu i Sinde at tage Hans med mig, for saa havde jeg dog Selskab den øvrige Del af den lange Vej. Vi druntede saa smaat ud ad Landevejen og naaede Ringsted, da Kl. var 3 om Eftermiddagen. Det var en stegende Hede, og det gjorde godt at komme i Skygge. Vi bedede en Times Tid, og jeg spurgte Gaardskarlen om Vej til Knagerup. Ja, han vidste nok, at Byen hed Snerpe, men han vidste ikke, hvor den snerpede henad. „Der skal bo saadan en farlig klog Kone i Knagerup," sagde jeg. „Saa ... aa," drævede han og stod, ligesom han sov indvendig. „Fæhoved!" tænkte jeg .... „ved hverken af Knagerup eller den kloge Kone at sige, endskjønt han bor tæt ved." Han fik kun otte Skilling i Drikkepenge, ellers gav jeg tolv alle Vegne, hvor jeg kom.

Endelig fik jeg da at vide af Gjæstgiveren, ad hvilken Vej jeg skulde kjøre, men jeg havde nær aldrig hittet Byen. Jeg maatte spørge om Vej over ti Gange; en sagde, at jeg skulde „holde a' mig," en anden, at jeg skulde „holde fra mig," en viste mig fremad, en anden tilbage igjen, de havde nær gjort mig rent tosset i Hovedet. Aldrig har jeg kjørt saa avet om i mit Liv som denne Eftermiddag. Havde det ikke været for den forbandede „Jægts" Skyld, havde jeg vendt om og kjørt tilbage til Ringsted igjen og ladet Knagerup være Knagerup.

Da jeg havde kjørt og tosset et Par Timer, mødte jeg en Mand, der saa ud til at være Skrædder, for han havde blaa Hænder med Huller i Pegefingeren ligesom i en Peberbøsse.

„Kan du ikke sige mig, min gode Mand, hvor Knagerup ligger?" spurgte jeg.

„Jo, det kan jeg godt; det er den By der nede mellem Bakkerne."

„Naa, saa har vi dog endelig hittet den. Sig mig, kjender du noget til den kloge Kone?"

„Den kloge Kone?" sagde han, og gabede ligesom en Torsk.

„Jo den kloge Kone! Er der ikke en klog Kone i Knagerup?"

„Nej, det tror jeg ikke."

„For Pokker da, er da alle Konerne tossede der?" Jeg blev gal i Hovedet og vilde til at sætte Øgene i Gang igjen. „Det er dog nogle forskrækkelige Kjødpander, de Folk har paa denne Kant af Landet," sagde jeg ved mig selv, men i det samme begyndte Skrædderen at raabe efter mig:

„Hej, bi lidt — jo, der er ogsaa en klog Kone i Knagerup, naar jeg husker mig rigtig om, hun hedder Else og er gift med en Skomager."

„Naa, det kunde du jo have sagt mig strax."

„Jo, men jeg huskede ikke paa det, for jeg er ikke videre kjendt i Knagerup." —

Endelig naaede vi da Byen. Jeg holdt stille uden for Smedjen, og spurgte Smeden, der stod i Døren, hvor den kloge Kone boede.

„He," grinede han med sit sorte Fjæs, „det skal vel være Else Jens Skomagers, du sigter til."

„Ja, hun skal være gift med en Skomager."

„Hun bor henne i det lille Hus der med det store Hul i Gavlen."

„Naa der, det var godt. — Hm!" siger jeg saa, „hun skal nok være en dygtig Kone til at kurere Folk."

„Dygtig? He, du kan lige saa godt spørge din Karl til Raads som hende, det er lige kraftigt."

„Saa ... aa, da har hun da et forfærdeligt Ry paa sig i den Egn, hvor jeg har hjemme."

„Det kan ikke være hende," sagde Smeden og rystede paa Hovedet. „Nej, der skal bo en klog Kone ned ad Skjelskørkanten i en By, som hedder Stolperup, hun ...."

Jeg husker ikke mere hvad han sagde; jeg husker bare, at jeg blev, ligesom nogen havde slaaet mig lige i Ansigtet med en Karklud. Drengen, som sad ved Siden af mig, og som havde snorksovet det meste af Vejen, slog forbavset Øjnene op og begyndte at kvække: „Stol .... Stol .... Stolperup ....!" men jeg gav ham et Puf med Albuen og sagde: „Hold Kjæft, Dreng, og pas dig selv!" Hvorfor i al Verden skulde vi fortælle denne sorte Grinebider, at vi netop kom lige fra Stolperup, han havde grinet mig lige op i Ansigtet.

Jeg drejede Hovedet bort fra Smeden og satte Hestene i Gang med et Par Ryk i Tømmen og et Rap af Pisken. Men hvor skulde jeg egentlig kjøre hen? Lige meget! havde jeg kjørt fra Kl. var 5 om Morgenen og lige til den var 6 om Eftermiddagen for at hitte den kloge Kone, saa vilde jeg min Sandten ogsaa snakke med hende, enten hun saa var klog eller tosset. Jeg svingede hen for Huset, gav Hans Tømmen og krøb af Vognen. Kærlingen var da hjemme, kunde jeg se, for hun stak Hovedet hen imellem et Par Urtepotter i Vinduet og tittede ud for at se, hvad det var for fremmede. Jeg gik saa ind i Stuen, men nu var Kærlingen forsvunden. Manden sad paa en lille Forhøjning og syede paa en gammel Støvle. Han var en lille vims en med en stor rød Næse.

„Goddag," siger jeg. „Er det her, den kloge Kone bor?"

„Jo, min ærede!" svarede han og bukkede og slog ud med Haanden. „Jo, min ærede! .... men des værre ikke hjemme .... des værre borte .... Sygebesøg ...."

Det var meget mærkeligt, tænkte jeg ved mig selv, jeg syntes grandgivelig, jeg havde set et Fruentimmeransigt imellem Urtepotterne, men jeg maatte vel saa have set fejl.

„Men hun ventes .... hun ventes, min ærede," blev han ved; „behag at sætte Dem, værs'artig!"

„Du er en løjerlig Narfas, du," tænkte jeg, for det var farligt at se, hvor han bukkede og skabede sig.

Jeg lod Hans kjøre hen i Skygge og tage Hovedlavet af Øgene og give dem en Visk Hø, som jeg havde i Vognen.

Saa gik jeg igjen ind og satte mig og ventede paa Konen. Skomageren skræppede op, saa det var farligt:

„Ak, hun er næsten aldrig hjemme .... bliver undertiden hentet mange Mile bort .... kommer Folk her rundt om fra Landet .... fine Folk, Ministre og Generaler, meget fine Folk."

„Aa, det er vel Løgn, du sidder der og propper i mig," sa'e jeg.

„Løgn! .... bevares vel .... hvad tænker De om mig, min ærede! .... forsikrer Dem paa Ære .... meget berømt, stor Praktis, meget stor Praktis."

Nu begyndte han at spørge mig ud om, hvor jeg var fra, hvor gammel jeg var, hvad jeg fejlede og saadan noget. Jeg maatte vist svare ham paa over hundrede Spørgsmaal, for det var groft, hvor Knebren løb paa ham. Alt imens vi sad der og snakkede, syntes jeg, at der var noget, der puslede bag ved Døren til Kammerset ved Siden af, men jeg tog mig ikke videre af det, før Skomageren kom med det ene Spørgsmaal efter det andet, som jeg skulde besvare.

„Ja," sagde jeg til sidst og tittede ud af Vinduet, „jeg tror ligegodt, det varer mig for længe."

„Vist ikke, min ærede .... kommer strax .... forsikrer Dem paa Ære."

Nu var det ligesom der knirkede en Dør oppe i Kammerset, men Skomageren fik saadan en forskrækkelig Hoste lige i det samme og blev derefter ved med sit: „. . . . forsikrer Dem, min ærede . . . . maa strax være her . . . . værs'artig, tag Plads, min ærede."

Endelig hørte jeg da, at der var en, der traadte ude i Forstuen. Jo, saa var det da hende. Hun havde et Sjal over Hovedet og et lille Skrin under Armen.

„Kan De se . . . . kan de se, min ærede! Der har vi min Hustru . . . . vidste det nok."

Mærkelig nok var det, for jeg syntes grandgivelig, at det var det selv samme Ansigt, som jeg havde set et Glimt af mellem Urtepotterne. Hun saa mig ellers noget spansk ud, den gode Else Skomagers. „Hun er nok ikke væk, hun," tænkte jeg.

„Det er Gigt, De lider af!" sagde hun, i det hun pegede paa mig og gav et Kast med Nakken.

„Ja, det er meget sandt," svarede jeg. „Hvor . . . . hvor . . . . kan du saadan vide det?"

„Ok!" svarede hun og slog hen for sig med Haanden, ligesom hun vilde sige: „Det er Smaating for mig at se saadan noget ved første Øjekast."

„Det staar mest i Ryggen og i den venstre Arm," blev hun ved.

Ja, det var ogsaa meget sandt.

„De er — lad mig se — ja, De er 55 Aar."

Ja akkurat.

Saadan blev hun nu ved at regne op om mig. Hun kunde fortælle mig alting, baade om min Sygdom og min Levemaade, og hvilke Lægemidler jeg havde brugt og alt saadan noget. Jeg kunde ikke begribe, hvordan hun kunde vide alt dette, for hun kjendte mig jo ellers slet ikke, og jeg begyndte at faa store Tanker om hendes Dygtighed, men til sidst gjorde hun det lovlig groft, hun fortalte mig Ting, som det var umuligt for noget Menneske at vide, uden at jeg selv havde sagt dem det, og jeg begyndte at faa Mistanke til, at det var Skomageren, der sad og gjorde Tegn til hende og forklarede hende alt hvad jeg havde fortalt ham, men da jeg skjævede hen for at give Agt paa ham, saa jeg, at han sad og vendte Ryggen til os og syede af alle Kræfter. Ja, det er lige meget, tænkte jeg, noget Hexeri er der ved det, for jeg var da ikke saa dum, at jeg skulde lade mig bilde ind, at Kærlingen var alvidende.

„Naa, ja hvad mener du?" spurgte jeg endelig. „Tror du, at du kan hjælpe mig?"

„Ok, min kjære Morten Pedersen! jeg har kureret i Hundredevis af Folk, som har været plaget af den Sygdom."

„Saa, ja, du forstaar nok at lave saadan nogle gode Urteposer og . . . ."

„Urteposer! . . . . Nej, jeg bruger de Ting, som er bedre. Værs'god, sæt Dem nu her."

Hun begyndte at rode i Skrinet, og jeg sad og var forfærdelig nysgjerrig efter at se hvad det var for mærkelige Ting, hun havde deri, ... hiver hun min Sandten en lang rød Uldtraad op af Kassen og begynder at gjøre Tegn til, at hun vil hen og slaa den om Halsen paa mig! Jeg skal være et Skarn, om ikke det gik lige ned i mine Knæ, det havde staaet og brygget længe i mig, men nu kunde jeg ikke holde tæt længer.

„Hvad skal den Traad til?" spurgte jeg og rejste mig op.

„Sæt De Dem nu bare ganske rolig ned!" sagde hun og slog vigtig med Nakken.

„Ja jeg skal sætte dig, kan du tro!" og dermed langede jeg hende saadan en paa Kassen, at hun skvat, saa lang hun var. „Din forbandede Hex! tror du, jeg har kjørt 9 Mil i en flegende Hede for at blive holdt for Nar med en saadan Uldtraad!"

Jeg er en hidsig Rad, og jeg har delt mange Orefigen ud i min Tid, men aldrig har jeg leveret nogen, saa varm som denne. Jeg skal love for, at hun husker Morten Pedersens Lab i Stolperup.

Naa, hun rejste sig jo langt om længe igjen, men hun kom ikke tiere til mig med sin Uldtraad. Skomageren krøb om bag ved en Bunke gamle Støvler og sad og skjævede ængstelig hen efter mig. Jeg skjældte dem Huden fuld, begge to, for jeg var vred, og derefter gik jeg ud og lagde paa Øgene og kjørte tilbage til Nabobyen, hvor vi saa overnattede i Kroen.

Da vi saa den næste Dag naaede tilbage til Sorø, kom vor Mo'er ud og tog imod og spurgte:

„Naa, har du saa haft godt Held med Rejsen?"

„Det kan vi snakke om en anden Gang," svarede jeg, saadan lidt fos.

„Jeg synes, du er saa knotten, vor Fa'er."

Saa hørte jeg Hans hviske til hende: „Ja, han er saa vred, saa vred, han har aldrig snakket et Ord hele Vejen."

Det blev en bedrøvelig Hjemtur, vi fik. Jeg gav Hans Tømmen, for jeg havde ingen Lyst at kjøre selv. Øgene humpede og hinkede, de stakkels Tingester, saa det var en Gru at se. En gloende Hede var det, Sveden rendte ned ad Kinderne paa os, og vi sad og dinglede og var færdige at falde i Søvn allesammen. Ingen af os gav et Kvæk fra sig paa hele Vejen. Jeg havde ingen Lyst til at snakke, og de andre turde

Moses.

ikke. Den forbandede Kærling! Jeg kunde ikke lade være at ærgre mig over hende hele Tiden. Det var først nu gaaet rigtig op for mig, hvordan hun og Skomageren havde spillet Komedie med mig. Kærlingen havde naturligvis siddet inde i Hullet ved Siden af og luret, mens Skomageren spurgte mig ud. At jeg dog ikke gav den rødnæsede Rad en paa Kassen med! — det var det, jeg nu sad og harmede mig mest over.

Først da vi kom hjem, fortalte jeg vor Mo'er, hvordan det hele var gaaet. Hun grinede naturligvis dygtig af mig, det fik jeg i Tilgift.

Hvis nogen, som hører denne Historie, skulde kjende en eller anden „klog“ Kone, der gjør Hexe-kunster med røde Uldtraade eller saadan noget, saa vil jeg bede ham om at gaa hen og give hende en rigtig varm Orefigen paa min Regning, for noget værre Kram, end disse kloge Kjærlinger, er der ikke paa hele Jorden.

Moses paa Nebo.

Mens Lovsangen nede fra Lejren gaar
i Bølger hen over Moabs Sletter,
Guds Tjener stille paa Bjærget staar
og undrende Blikket mod Kanaan retter.

Foran ham ligger et Synernes Hav,
Forjættelsens Maal han henrykt skuer;
han ænser ej Varslet om Død og Grav,
Livsgløden varm i hans Øje luer.

Dets Sekraft voxer, i Blik paa Blik
han favner Landet, dets Skjønhed nyder,
hint Land, der Frugtbarheds Fylde fik,
saa Mælk og Honning i Dale flyder.

Fjærnt Solstraalen spiller paa Havets Felt,
Bjærgtoppene blaane bag Morbærlunde,
kjækt højner sig Terebintens Telt
imellem Palmernes Vifter runde.

Og gjennem Dale med Blomsterflor,
med Figenpragt og Olivenskove,
sig bugter Vildbækkens Sølversnor
og iler mod Jordans grønlige Vove.

Ad solvarme Skrænter sig Ranken snor
med dunkle, svulmende Drueklynger,
langs Engen rødmer Granatens Flor,
og Fiskerbaaden paa Floden gynger.

Vidunderlige, velsignede Land,
hvor Abraham, Isak og Jakob blunde,
hvor Israels Slægter, utallig som Sand,
en Stortid paa Fædres Grav skal grunde!

O, hvilke Syner fra fjærnt og nær,
o, hvilken Have for Haab og Minde!
Hans Aasyn lyser med Glædens Skjær,
og Takkens Taarer fra Øjet rinde.

— Da aander Jehova paa hans Kind,
han segner — med Dødens Segl paa Pande,
men Aanden sig svinger mod Himlens Tind,
hvor Abraham, Isak og Jakob stande.

Hint Kanaan højt over Skyens Hvælv
har Syner, tusendfold rige og klare;
der mødes han med Jehova selv
iblandt Guds udvalgte Israels-Skare.

Støvet blev stille til Leje stedt,
Jehova hans Hvilested selv bestemte,
men intet Øje paa Jord har set,
hvor Gud sin Tjener i Dalen gjemte.

Men nede fra Lejrens Telte klang
en Sørgesalme, en stille Klage.
Nu skjønnes det, da han har endt sin Gang,
han var en Høvding foruden Mage.

Velsignet hviler han i sin Grav,
og længe gaar i de stille Nætter
den dybe Folkesorgs Tonehav
med gribende Klang over Moabs Sletter.

Men se — en Høvding paa ny er vakt,
ny Kraft hans Bønner fra Himlen henter.
Saa atter frem da, med Gud i Pagt,
mod Maalet, hvor Storhed og Lykke venter!

Zakarias Nielsen.

Fiskeri under Anholt.

Af V.

Det var en Eftermiddag i Maj for et Par Aar siden. Vejret var smukt og varmt, Havet blankt som et Spejl. Fyrskibet „Knoben“ ude paa Enden af Anholts Nordostrev laa der med sine rødmalede Sider og skinnede i den nedgaaende Sol, saa roligt, som om alle Storme havde udblæst. Inde under Landet, paa Sydsiden, ankrede et lille Fartøj, og strax efter saa man Besætningen, tre Mand, i Færd med at sætte Flyndergarn ud. Det var en Øresundsfisker, der var kommen herover, for at prøve sin Lykke. I kunne spare eder Ulejligheden, Folk, om et Par Timer have vi frisk sydlig Vind, maaske en Storm.

Efter at have sat Garnene ud, gik Folkene om Bord igjen med Baaden og gave sig i Færd med deres Aftensmad. Skumringen var indtraadt, Himlen blev overtrukken af Skyer, der syntes at sænke sig lavere ned, alt som de kom drivende nordefter. Enkelte Vindpust kom allerede som Forløbere, og hule Dønninger kom rullende fra Syd. Vore Fiskere vare komne op paa det lille Dæk, der allerede begyndte at gaa op og ned. „Vi faar frisk Vind i Nat,“ udbrød den ene, efter at have set sig omkring, „vi tør ikke ligge her, lad os drage vore Garn igjen og slaa os ud fra Landet, saa maa vi ud omkring Revet og se at komme i Læ af Landet.“ Som sagt saa gjort,

Baaden gik hen til Garnene igjen, der haledes ind saa hurtig som muligt, men Vinden var lige saa hurtig, og det blæste frisk, da Fartøjet havde faaet sin Baad agter ud igjen, og man kunde lette Anker. Men det var øvede Folk, de tre; snart havde man sat Sejl, Ankeret slap Grunden, kattedes og kippedes, Fartøjet skød over Stævn, saa det var en Lyst. Det var blevet dygtig mørkt, men Lyset der oppe i Fyrtaarnet paa Øens Nordostspids er et godt Mærke. Kulingen tog haardt til, og Søen gik højt, der maatte tages et Reb i Storsejlet, og snart derpaa et til, samt mindskes Forsejl derefter, men det var et udmærket velsejlende og trygt Fartøj, og man kunde se paa Folkene, at den Smule Drilleri af Vejret ikke generede dem synderlig.

Syv Fjerdingvej strækker Revet sig. Uden om det skulde vort lille Fartøj, før det kunde bære af og faa Læ. Det er just ikke saa langt, men Omstændighederne kunne gjøre, at saadan en lille Sejlads kan baade være vanskelig og farlig. I Storm og Mørke, med et farligt Sandrev tæt i Læ, kan en lille Fejl eller Uforsigtighed have saare slemme Følger. Lidt uden for Revets Ende ligger, som før er sagt, Fyrskibet. Nu laa det ikke og glimrede i Solskinnet, nu saa man kun Lanternen fra dets Mast. Nu laa det ikke der, saa stille som om Eftermiddagen, nu red det i fuld Galop paa sin Gyngehest, medens det sled i sine tykke Kjættinger, saa det knagede. Vor dristige lille Sejler har snart naaet det, fra dens Dæk, som Bølgerne i kaad Overgivenhed springe op paa og skylle hen over, holde vore tre Fiskere skarpt Udkig. Nu ere de ganske nær ved Fyret, man kan se Lanternen svaje hid og did, som Skibet slingrer; man kan se Lyset skinne paa Gjenstandene over dets Dæk. „Nu halse vi rundt, Manne! Fir paa Nokfaldet, hal op Storehals!" — „Saa, det er vel, pas op for Bommen!" — „Hejs Nokken igjen, fir ned Storehals, klar til at tage et Reb ud af Storsejlet og sætte den lille Klyver til! Hun har for lidt Sejl her, nu bliver her strax smult i Læ af Revet."

Al Fare var overstaaet for den Gang.

En stor Bølge stræbte under Halsningen at naa Fartøjet endnu, for at sige det Farvel. Det lykkedes ikke ganske, den styrtede sig hovedkulds ned, for at tage det i sin Favn, men Fartøjet havde Fart og Bølgen faldt magtesløst og knust ned agten for det, skummende og brølende i blindt Raseri. Vinden havde Medynk med den, den tog Skummet og sprøjtede det over Fartøjet og dets Besætning.

„Kom agter ud, Manne, og hør Lærken synge!" raabte Manden ved Roret, i det han strakte den ene Arm ned gjennem den lille Luge, han sad i, og trak den tilbage igjen med en Flaske i Haanden. „Fanden, saa pænt du kommer agter ud, Hans, og ikke har Hat paa." „Den fløj, da vi laa og rebede," sagde Hans, i det han kiggede op imod Vinden. „Ja, du kan gjærne lade være at kigge, men vent, til vi komme til Ankers, saa kan vi lede efter den i Almanakken."

Smaatræk af Dyrenes Sjæleliv.

Løven og dens Ven.

I den zoologiske Have i Paris havde man i sin Tid det Særsyn, at en fuldvoxen Løve og en lille Hund, en Spids, levede i et inderligt Venskab med hinanden. Begge Dyrene, der opholdt sig i et og samme Bur, vare lige gamle og opdragne med hinanden, fra de vare ganske smaa, og trods deres højst forskjellige Karakter og Skabning omgikkes de hinanden, som om de i enhver Henseende havde været hinandens Lige. Man saa dem ofte gjensidig kjærtegne hinanden, og det var saa langt fra, at Hunden nærede nogen som helst Mistro til sin Ven, at den endogsaa ofte under Legen greb fat i Løvens Ører og ruskede dygtig der i. Løven selv indbød tit sin lille Kammerat til en Leg, i det den lagde sig udstrakt paa Ryggen og forsigtig tog fat paa Hunden med sine Forpoter. Det var, som om den vidste, at den ringeste Kraftytring fra dens Side vilde have haft betænkelige Følger for Vennen.

Tilskuerne, der med Interesse iagttoge Dyrenes Leg, kunde lige saa lidt som alle de andre Ting, den fik for Øje, bringe Løven til at forlade Hundens Selskab. Gik den til Ro, lagde den sig altid tæt ved Vennens Side, og vaagnede den, saa den sig altid først om efter Kammeraten. Det eneste, der for en Stund kunde afbryde Dyrenes fortrolige Samliv, var Fodringstiden. Da fjærnede de sig for hver at faa sin Del, og den ene vovede ikke at røre ved den andens Ejendom, ja ikke en Gang at kaste et lystent Blik derefter. En Dag faldt ved Vogterens Forseelse Løvens Kjød hen for Hundens Næse, medens det for denne bestemte Brød faldt hen for Løven. Denne vendte sig nu om mod sin Kammerat for at faa sit Stykke Kjød, men Hunden, som denne Gang betragtede Kjødet som sin lovlige Ejendom, var dristig nok til at modsætte sig Ombytningen; den knurrede og viste Tænder, og først da den ikke kunde fortære mere af Kjødet, tillod den Løven at tage Resten.

Det fremgik i det hele taget tydelig nok af Dyrenes Maade at være paa, at Løvens Venskab var det dybeste og inderligste, om end Hunden ogsaa paa sin Side holdt meget af sin Kammerat. Løven havde kun denne ene Ven, Hunden derimod flere. Den lod sig villig kjærtegne af de besøgende, og hver Gang Vogteren kom til Buret, ytrede den stor Glæde ved Synet af ham. Undertiden blev Buret aabnet for

den, for at den kunde komme lidt ud og røre sig, og den sprang da lystig omkring udenfor, medens dens Ven, urolig over dens Fraværelse, gik brølende frem og tilbage i Buret, indtil den standsede foran Døren, gjennem hvilken Hunden var lukket ud, og betragtede den med længselsfulde Blik, indtil dens Kammerat vendte tilbage. Hunden ytrede vel stedse Glæde ved Gjensynet, men dens sidste Blik ved Indgangen gjaldt dog Vogteren, som om den vilde sige: „Ogsaa du er min Ven, og naar jeg gaar tilbage til Buret, sker det kun for at adlyde og behage dig.“

Hunden sov altid i Baggrunden af Buret med Ryggen op imod en fugtig Mur. Herved paadrog den sig lidt efter lidt en Hudsygdom, som man opdagede for silde, til at Ondet kunde helbredes. Det tog hurtig Overhaand, og en Dag blev Hunden taget død ud af Buret. Men da Løven nu saa sig berøvet sin Ven, blev den greben af en dyb Sorg og udstødte uophørlig klagende Brøl. Den vilde ikke længer tage Føde til sig, og Dag for Dag blev den øjensynlig svagere og svagere. Da man frygtede for, at det smukke og kostbare Dyr skulde bukke under for sin Sorg, befalede Direktøren, at man skulde se at faa fat paa en Hund, der lignede den afdøde saa meget som mulig. En saadan var snart funden, og man bragte den nu først hen til Burets Jærnstænger. Næppe havde Løven set den, før den rejste sig op, betragtede den med lynende Øjne og udstødte et Brøl af Vrede. Man antog, at dette var grundet i, at man ikke strax havde ladet Dyret komme ind i Buret, men næppe var Hunden kommen ind gjennem Døren, før et Slag af Løvens vældige Klo strakte den død til Jorden.

Efter dette mislykkede Forsøg maatte man overlade den sørgende Løve til sin Skæbne, i det Haab, at Tiden vilde bringe den til at glemme sin Sorg. Men heller ikke dette Haab blev fyldestgjort; den forladte blev stedse mere svag, den ikke saa meget som saa til den Føde, man lagde ind til den, og efter faa Dages Forløb laa den stille og død i Buret.

Em. H.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Ingen Ensomhed kan sammenlignes med den i en stor By, der er saa aldeles øde og tom, hvad menneskelig Deltagelse angaar. En stor By ligner en umaadelig østerlandsk Bazar, hvor Mennesker kjøbe og sælge, og den, som ingen Varer har eller ingen af de mangfoldige Møntsorter, hvormed Handelen i menneskelige Forhold drives, han er ligesom en Tigger paa Markedet, der for ham er lige saa ufrugtbart som det stenede Arabien.

Latin. En velhavende Bonde i Sjælland havde sat sin Søn Lars i Kost i Kjøbenhavn, for at han skulde studere. Men allerede efter en Maaneds Forløb kom Lars traskende hjem paa sin Fod. Moderen, der var ene hjemme, spurgte ham, hvorfor han kom saa snart tilbage, hvorpaa Lars svarede, at nu kunde de ikke lære ham mere der inde i Byen. Hun redte Seng til ham inde paa Sofaen, og da Faderen sent om Aftenen kom hjem og spurgte, hvem det var, som laa der, svarede hun: „Det er vor Lars; de kan nok ikke lære ham mere der inde i Byen.“ — „Ikke det!“ — Om Morgenen kaldte Faderen Lars til sig og spurgte: „Du er vel ogsaa udlært i Latinen?“ — „Ja, det forstaar sig,“ sagde Lars. — „Hvad hedder Hest paa Latin da?“ — „Hestibus.“ — „Og Vogn?“ — „Vognibus.“ — „Og Kjøbenhavn?“ — „Kjøbenhavnibus.“ — „Naa saadan,“ svarede Faderen, „ja, saa er det bedst, jeg spænder Hestibus for Vognibus og kjører dig til Kjøbenhavnibus, og hvis du saa kommer igjen, før du faar Feriebus, saa skal du faa saadan en Dragtibus Pryglibus, at du skal blive dobbelt saa lærdibus, som du er det nu!“ Dermed kjørte Faderen Knægtibus tilbage til Byen.

Geografisk Gaade: For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danne Navnene paa to afdøde danske Digtere: en By i Frankrig, — en By i Holsten, — en Ø i Øresund, — en By i Tyrkiet, — et Fyr ved Englands Kyst, — en By i Sverige.

J. M. J.

Firkantet Nød: Af 4 E, 4 I, 2 G, 2 R, 1 K, 1 L, 1 N og 1 V dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, give Løsning paa følgende Gaader:

Første kan vi alle skue,
hver en Dag vi leve her,
Kejseren saa vel som Kongen
dog kun sjældnere det ser.
Vil du noget godt udrette,
tag da med det andet fat.
Tredje kan din Gjerning lette,
tit det er en medfødt Skat,
og i Nordens Kongesage
fjerde findes langt tilbage.

L—u.

Stavelsegaade:

Det første nævner en nordisk Drot,
som ej man saa let vil glemme,
af danske mindes især han godt,
i Danmark hørte han hjemme.
Naar første Bogstav bli'er udelukt
af andet et Navn man vil finde;
det er vel ej „fint“, dog prydes det smukt
af mangen en fager Kvinde.
Det hele er for den voxende Slægt
et Middel til Velstand og Hygge,
for det maa Pengene vise Respekt,
hos det kan ej Hovmodet bygge.

L—u.

Opløsning fra Nr. 48:

paa den firkantede Nød:
B U S K
U G L E
S L U D
K E D E

paa Gaaden: Syltetøj.

„Husvennen“, Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen. Udgivet af N. C. Rom.
4. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 51. Søndagen d. 16. September. 1877.

„Livsmaalet".

Skitse af Jens Skytte.

Regner det en Dag i Saatiden, have Landsbysmedde ikke nødig at sukke om Søgning og Selskab for den Dag.

Paa en saadan Vaardag, da Naturen holdt Storvask, havde en saadan Mand, Smeden i Røjlstrup, sin Smedje fuld af Folk, baade yngre og ældre; om det saa var Degnen, var han der. Han og et Par unge Gaardmænd stode henne ved Filebænken og talte smaat om Politik, og derunder kommer han for Skade at nævne Ordet „Livsmaal" temmelig tit og temmelig højt.

„Maa jeg tage mig den Frihed — hys, hold stille med Bælgen — den Frihed at spørge Skolemest .... Degnen, hvad Livsmaal er for noget, hvad der menes med det?" spurgte Smeden, en lille halvgammel Mand med en stor knudret Næse.

„Det er noget lignende som Livs-Elixir, Brama-Livs-Elixir," svarede en Skjælm, en krølhaaret Ungersvend, som stod og trak Blæsebælgen.

„Fy for Nakkeren!" udbrød Smeden, „saa er det jo værre end den skinbarlige Terpentinolje." Smedjegjæsterne skoggerlo.

„Du skal ellers ikke have let ved at binde en gammelaldrende Mand som mig noget paa Ærmet, Terkel, min lille Fa'er," lagde han til.

„Nej, jeg skal sige Erik hvad det er," tilbød Degnen. „Dersom Erik for Exempel kan tænke sig en Mand eller Kvinde, helst en Mand, hvis varme, ildfulde, energiske Stræben krones med Held, han — eller endnu bedre: Vil Erik, kort sagt, forestille sig en Mand, der trods alle Indviklinger og tilstødende forhindrende Omstændigheder alligevel omsider naar at blive den attraaede Gjenstands Besidder, Ejer — han har naaet sit Livsmaal. Nu forstaar Erik det, er jeg temmelig overbevist om?"

Erik Smed stod og ludede med Hovedet og saa skraat hen paa Taleren, hans Tunge forsøgte det ene vældige Udbrud gjennem Kinderne efter det andet og til sidst forvildede den sig ud af den ene Mundvige. Degnens Spørgsmaal køs den ind igjen. Smeden skød op ved Kaskjetten og krattede sig i Panden.

„Ja — a, ne — j, jeg tykkes ikke rigtig, jeg kan faa fat paa det endnu," mumlede han.

„Vend Ordet om, skil det ad i to, og sæt for imellem dem, saa har du det," raadede en.

„Det siger Maal for Livs," skyndte den krølhaarede sig at sige, „men det er der ingen Mening i. Nej, sæt saa hellere et til, saa hedder det Maal til Livs, det kan du bedre forstaa, det er som en halvkvæden Vise, Jerrik."

„Aa, du gjør mig rent kullersk!" vrissede Smeden.

„Det er et Maal, du har sat dig, Jerrik, noget, du ønsker og tragter efter at naa her i Livet," oplyste Niels Thomsen, en gammel Bondemand.

„Naa — aa, saa — aa, ja — a! nu forstaar jeg det da," udbrød han. „Ja!" tilføjede han fast, i det han rev det sydende og gnistrende Jærn ud af Essen og hamrede løs paa det, „mit Livsmaal her i Verden er at faa en Hest, at blive kjørende."

„Den lægger baade dig og din Smedje øde," spaaede Bondemanden.

En Morgenstund et Par Aar efter kommer den krøllede Terkel springende ind ad Smedjedøren.

„Er det sandt, du nu har naaet dit Livsmaal, Jerrik?"

Erik Smeds godmodige Ansigt skinnede som en fuld Høstmaane.

„Terkel, min lille Fa'er, det er baade vist og sandt, nu har jeg faaet det, har haft det i to Dage."

„Hvor er Livsmaalet? Hvordan ser det ud?"

„Det staar der inde ved Siden af Køerne. Har

du ¡Lyst?" Han slog med Hovedet og pegede med Hammerskaftet hen efter Fæhusdøren.

Det var at spørge om! De gik derhen.

Erik Smed slog begge Halvdørene op, saa de skraldede mod Væggen. „Ho — ho! foj, foj!" raabte han. Saa tren han ind i Kostalden.

Der stod en blankbrun, hvidsokket og hvidsnippet Hest med sort Hale og Manke og et R. C. med Krone over paa venstre Baglaar. Smeden udbredte sig i Lovtaler over den. „Den var vel lidt „vimsk" og keg lidt højt, sagde han, men ellers var den af det Slags, som ikke gik op i Vognen, naar den fik Hovedet til den rette Ende. Sattes den for Ploven, trak den af den karske Bælg og alle Livsens Kræfter lige ud, lige ud som Lyn og Torden; for Vognen, Lireværket, som han kaldte denne, gik det ligesaa. Alle, han saa paa Vejen, kunde han naa, alle, han naaede, kunde han kjøre om ved, det skred som en flyvende Fugl. Ja, det var Stadstøj, det allerfandenste Jærn, der kunde gaa paa fire Ben! Men hvad R. C. betød, vidste han ikke. Terkel udlagde det som „rigtig complet". Ja vel, ja vel, thi rigtig complet var den, svarede Erik. Til sidst indbød han den krøllede til en Kjøretur til Kjøbstaden, naar Saatiden var ovre. Ja, Terkel lovede at komme.

Først en Lørdag, et Fjerdingaar efter, gik Kjøreturen for sig. Terkel træder om Morgenen i fuld Puds syngende ind ad Smedens Dør.

„Naa, skal vi saa paa den Sejltur, Jerrik? I Dag har jeg god Tid og Ærende."

„Terkel, min lille Fa'er, det er godt nok i Dag. Jeg har lovet at smedde for Niels Thomsen, men hvad, han faar bie til videre."

Den krøllede hentede Smedens blankbrune Livsmaal op fra Toftengen og spændte den for Lireværket, en gammel lavhjulet Fjællevogn, som Erik imens havde smurt med Stegefedt, Tran og Tjære, Verdens ypperligste Vognsmørelse, mente han, som øgede Vognens Fart i den Grad, at det peb om Ørene og fløjtede i alle Tolle. Snart efter sad de begge i Vognens Træagestole, og Kjørselen begyndte med, at Livsmaalet gav et Drøn og et Spring fremad, saa Agestolen væltede bag over og endevendte de kjørende. Den krøllede kom snart atter paa ret Kjøl og fik Tag i Tømmen og Hold paa Vognen. Smeden kom da ogsaa op. „Var en overtroisk, kunde en tage det for et slemt Varsel," ytrede han lidt betænkelig. Saa rullede de igjen. Men Erik Smed var bleven sat i en noget sortladen Stemning, og derunder betroede han Terkel i al Fortrolighed, at hans Livsmaal havde adskillige Skyggesider, Unoder og andre Tilbøjeligheder, den gjorde ikke alene Spring i Tøjet og viste Ulyst til at følge midt ad Vejen, tyggede ikke godt tørt Foder, men stundum kunde det falde den ind at nappe ham i hans Bag eller de tilgrænsende og omliggende Egne, ja, den havde endog baade en og to Gange klemt ham saa venskabeligt op mod Væggen i Stalden, at han nær havde tabt sit Vejr, og da han søgte at gjøre sig fri ved at bore sin Tommelfinger ind i den hvidsnippedes Side og kildre den, havde Livsmaalet hvinet, skraalet og slaaet op som en Ulykke. Disse Egenskaber huede slet ikke Erik Smed; han bar halvvejs Frygt for, at de havde deres Rod i et ondt Gemyt, sagde han.

Terkel med det krøllede Haar trøstede ham paa bedste Maade og fik ham ogsaa efterhaanden muntret saadan op, at da de naaede ud paa Landevejen, og Livsmaalet trak Lireværket efter sig, saa Støvet hvirvlede i Vejret, snakkede og lo han, ja sang endogsaa.

Vejen til Kjøbstaden strøg lige tæt om ved Fælleden, hvor Rytteriet havde Øvelse. Allerede langt fra saa de, hvordan Hjælme og Vaaben blinkede i Solen, men noget før de naaede did, fik Terkel Næseblod og nødtes til at staa af Vognen og ty til Vandet i Aaen i Engene neden for Vejen.

„Saa mødes vi ved Kjøbmandens", sagde Smeden og kjørte videre. En lille Tid efter gik Terkel ad en Gjenvej ind til Byen.

Smeden var hverken at hitte eller finde. Han søgte ham forgjæves alle Vegne, baade her og der; han begyndte at faa alle Haande Tanker. „Ja ja, vi mødes vel," tænkte han saa og gav sig til at røgte sine Ærender.

Visselig mødtes de, men det var først langt ud paa Eftermiddagen, da Smeden kom op fra en Sidegade med Frakken paa Armen og en lang Strimmel Hæfteplaster tværs over sin store Næse og Rifter og Skrammer hist og her i Ansigtet.

Den krøllede affyrede naturligvis en hel Salve af Udraab og Spørgsmaal paa ham, men Erik svarede:

„Er du færdig, lad os saa gaa hjem, Terkel, min lille Fa'er."

„Gaa? Hvor er da Livsmaalet?"

„Solgt."

„Har du solgt dit kjønne blankbrune Livsmaal!"

„Til en Fjerkræmmer, ja, for halvandet Hundrede."

„Men Lireværket da?"

„Gaaet selv samme Vej, min lille Fa'er."

„Men hvifor?"

„Aa, det blev mig for spydst, det Livsmaal! Lad os gaa, saa skal du høre."

Indholdet var dette:

Saa snart Erik naaede ud for Fælleden, kjørte han i Fodgang for at forlænge den sjældne Nydelse, Skuet af de smukke Dragoners Øvelser var ham. Hans Ganger lod ikke til at være ufølsom derfor, den krummede Hals, prustede og slog an i kort Galop. Med et tonede et skingrende „Marsch — Marsch", Rytterskaren sprængte brusende og dundrende afsted, Smedens Livsmaal udstødte et Hvin, svingede til

Siden, sprang over Grøften og galoperede hen over Fælleden med det rullende Liveværk efter sig. Ved Grøfteovergangen var Agestolen atter vippet bag over, og Eriks Hoved og Ben havde byttet Stilling, hvilken unaturlige Tilværelse han forgjæves bestræbte sig for at faa ændret. Da gav det pludselig et Bump i Liveværket, det væltede over en lav Jordvold ned i en bred Grøft og blev liggende der, og da Erik Smed kom op derfra, saa han Livsmaalet trave med knejsende Hoved og højt hævet Hals paa Dragonernes venstre Fløj. Der blev den fanget af en af Rytterne, som bragte ham den og tillige en Melding fra Obersten, at han snarest mulig maatte se at forsvinde fra Fælledens Overflade og gjøre sig usynlig med samt sin civil-militære Krallik.

„Hils ham og sig," svarede Erik Smed, „at saa skal han ogsaa holde op med hans Blæsen og Trutten saa længe, for det gjør den tosset i Hovedet."

Dragonen hjalp ham lidt til rette og viste ham en Gjenvej til Byen; den kjørte han ad, og paa den traf han sammen med Fjerkræmmeren.

„Men nu vil jeg kjøbe en Ko," sluttede Smeden, da han og Terkel vare naaede ud til Fælleden, „den kommer jeg ikke galt afsted med, og den forsømmer jeg ikke mit Haandværk for — for nu forstaar jeg, at det var det, gamle Niels Thomsen mente, den Gang han sagde, at en Hest lagde baade mig og Smedjen øde; det havde nær gaaet saa. — Naa, men jeg vil nu sige dig, Terkel, min lille Fa'er, og alle andre, at jeg bliver gal i mit Hoved, dersom du eller nogen gaar hen og kalder den Ko, jeg agter at kjøbe i Steden, for „Livsmaalet".

Bambusrøret.

Af E. T.

De fleste Græsser ere, som bekjendt, urteagtige, og kun i de tropiske Lande findes der nogle enkelte træagtige Arter af denne Familie. Det er en saadan træagtig Græsart, vi denne Gang føre frem for Læserne, nemlig Bambusrøret, Kæmpen blandt Græsarterne. Som Læserne kunne se af medfølgende Billede, der forestiller en Gruppe Bambusrør, har denne Plante ingen Lighed med vore Græsarter. Den ligner mere et Træ og udmærker sig ved sin betydelige Højde, der ofte er henved 60 Fod. Ved at kaste et Blik paa Billedet og sammenligne Menneskenes Højde med Bambusrørene, kunne Læserne bedst danne sig en Forestilling om Størrelsen af denne Græsart. Stænglen har som oftest en rank og lige Vækst og bærer i Toppen en anselig Krone af store Blade. Denne Plante, af hvilken der findes flere forskjellige Arter, har hjemme i den gamle Verdens tropiske Lande, navnlig i Ostindien og paa de indiske Øer, hvor den ofte danner udstrakte Skove paa fugtige Steder. Den har i sit Hjemsted en meget udstrakt Brug, ja med Undtagelse af Kokespalmen er der maaske ingen anden Plante, som nyttes til saa mange forskjellige Ting, som Bambusrøret. Den Del af Planten, som mest kommer til Anvendelse, er Stænglen, der kan blive omtrent to Fod tyk ved Roden. Den er saa stærk og varig, at den bruges til Bygingsæmne, som Bjælker, Sparreværk, Stolper, Træværk og Stakitter, ja i Indien og Kina opføres de fleste Bygninger udelukkende af Bambusrør, og Taget tækkes med Bladene af denne Plante eller med Palmeblade. Man bruger ligeledes denne Plante til at opføre Hængebroer af og danner store Flaader af den, paa hvilke der findes Huse eller Hytter. Slige svømmende Boliger ser man i Mængde i Floderne og Kanalerne i Kina og Indien, og i den har en Del af den talrige Befolkning sit Hjem, som ved Hjælp af Strømmen let kan føres fra det ene Sted til det andet, naar Familien vil skifte Opholdssted. Baade i den fattiges Hytter og i Rigmandens Bolig finder man Møbler og alt Slags Bohave, som Stole, Borde, Senge, Kurve o. s. v., forfærdigede af Bambusrør, der ogsaa bruges til Ligkister, Væverstole og en Mængde andre Ting. Man nytter det ligeledes til at forfærdige flere forskjellige musikalske Instrumenter af. Den yderste Del af Bambusrøret, som indeholder en stor Del Kisel og derfor er meget haard, bruges til at lave Knive af, der ere saa gode og skarpe, at de endog kunne bruges til kirurgiske Operationer. En stor Del af det Papir, som bruges i Kina, laves af Bambusplanten, og dette Papir bruges ofte her i Europa ved Trykningen af Kunstværker. Bambusrøret yder ligeledes mangfoldige Jagt- og Krigsredskaber, som Lanser, Pileskafter, Pilespidser, Pæleværn o. s. v. Det bruges ogsaa som Vandledningsrør, i det man gjennembryder alle de Skillerum i den hule Stængel, som Knæene danne, derpaa forenes flere Rør vandtæt med hverandre, og paa denne Maade leder man ofte Vandet bort over lange Strækninger. Større og mindre Kar kunne med Lethed laves af den hule Stængel, som man blot har nødig at save igjennem lige under et Knæled og et Stykke oven over dette. Paa Skibene nyttes det til Master og Sejlstænger, Fiskerne bruge det til Medestænger, Ruser, Fangekurve og flere andre Ting. En særegen Art Bambus, som er forsynet med lange og meget spidse Torne eller Pigge, bruges til Indhegning, og det Hegn, som dannes ved Hjælp af den, er aldeles uigjennemtrængeligt. En anden Bambusart, som er meget tynd og sej, bliver spaltet og nyttes til alt Slags fint Fletteværk, Tov og Sække. Der kan vel endnu nævnes en Mængde andre Ting, som Bambusrøret nyttes til, men de alle-

rede nævnte maa være tilstrækkelige til at give Læserne en Forestilling om denne Plantes Vigtighed og mangesidige Brug i de tropiske Lande. Vi ville endnu kun nævne, at de unge Bambusskud afgive en liflig og nærende Spise, og at en sygelig og meget kiselrig Udsvedning, det saakaldte Tabaschir, af flere Bambusarter bruges i Lægevidenskaben. Ogsaa her i Evropa bruges Bambusrøret ofte til Spaserestokke og Medestænger.

Bambusplanten.

I Klemme.

Den luskede rundt om Gaarden i Mag,
det var nu dens Vane ved Nat og Dag
at gjøre et Sving i dens Nærhed;
at ej den forsmaaede paa sin Vej
om muligt at nappe en lille Steg,
deri laa jo ingen Særhed.

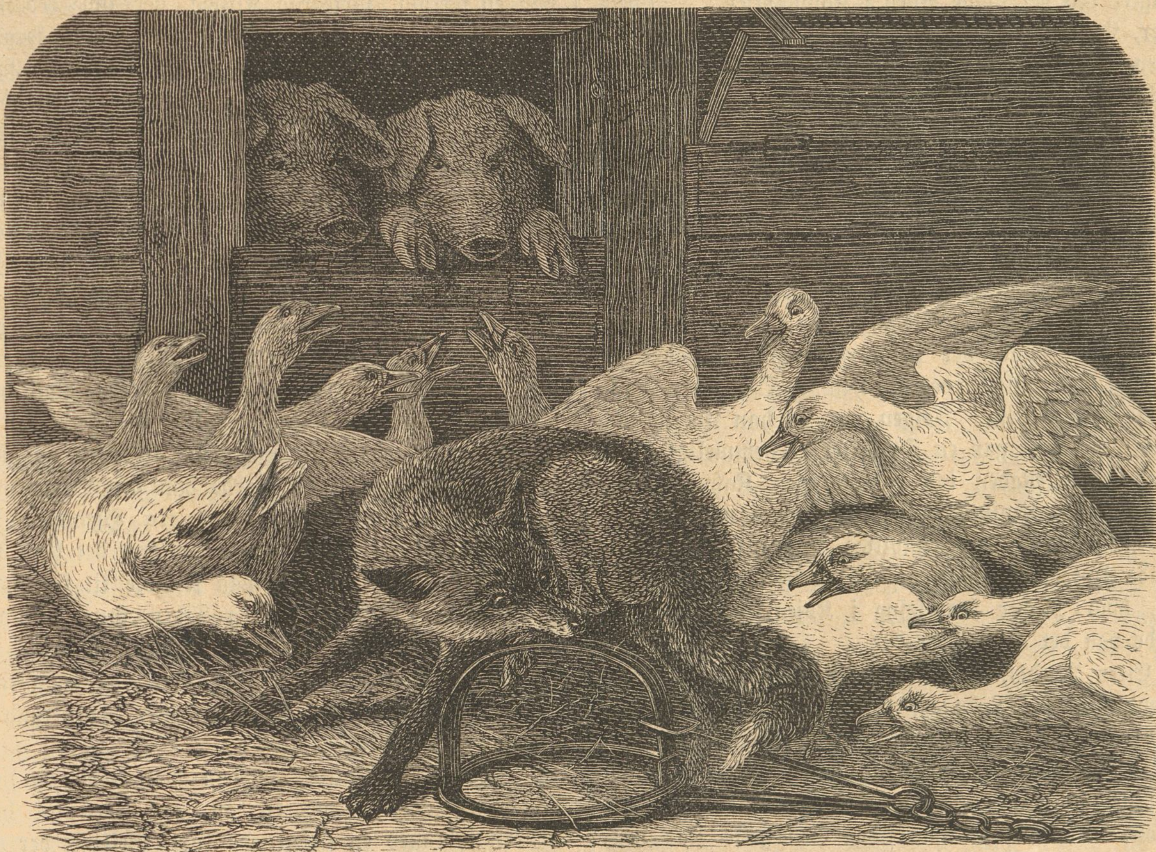
Men Bonden ej syntes om den Visit,
han tyktes, den forekom lovlig tit,
saa spændte han Saxen den slemme,
og stakkels Mikkel — trods Kløgt og List —
det korteste Straa dog trak til sidst
og kom i den haarde Klemme.

Og Grisefatter og Grisemo'er
og Gaaseflokkens det snadrende Kor
bespotter ham i hans Kvide.
Kun den, der magtesløs lagt i Ruin
har døjet Hobens haanende Grin,
kan fatte hvad han maa lide.

Men vogt dig, Fatter, og vogt dig, Mo'er,
og vogt dig, du fnisende Gaasekor,
at ikke Bladet sig vender,
at ikke det feje Skadefryds Grin
omskiftes med Rædsels- og Smertenshvin
ved Hjælp af hans skarpe Tænder.

En Storm i Middelhavet.

Dampskibet, som vi i Neapel gik om Bord paa for at gjøre Rejsen over Middelhavet til Alexandrien i Ægypten, var et stort Skib, som en gammeldags Fregat, men ved nærmere Betragtning var det dog kun en gammel skrøbelig Kasse, som vi senere hørte, med uren Kjøl og Bund, der nu skulde gjøre sin sidste Fart som Fragt- og Passagerskib og fremtidig benyttes som Kulskib. Der indladedes en stor Mængde svært Gods, navnlig Marmorblokke, hvilket medtog flere Timer, og det var ud paa Eftermiddagen, da der omsider kom Damp op, og vi styrede ud af Havnen hen over den blaagrønne, spejlklare Bugt. Fra Broen,

I Klemme.

der dannedes af Taget over den paa selve Dækket som et Skur opførte første Kahyt, betragtede vi med Beundring det storartede Billede af Neapel rundt om Bugten med de skjønne Klippeøer til højre og Vulkanen Vesuv til venstre, og først Skibsklokken, da den kaldte os til Middagsbordet, rev os tilbage til Virkeligheden. Man begyndte at tænke paa sine Bekvemmeligheder og at tage sine medrejsende i nærmere Øjesyn; med dette Selskab, hvis Medlemmer vare hidkomne fra alle Verdenskanter, skulde man jo tilbringe fire, maaske — som en og anden ymtede om — sex Dage og Nætter i et indskrænket Rum mellem Himmel og Hav. Her saa man en jødisk Præst fra Jerusalem med et mægtigt graat Skjæg vandrende omkring i sin storblommede, snavsede Kofte med Slæber paa Fødderne og nikkende og smilende med fiffige Øjne til enhver, han mødte; hist en ung europæiseret Ægypter, der forekom mig som Uroen i et Ur; han talede uophørlig arabisk, fransk, italiensk mellem hinanden, vimsede omkring med Brilleglasset i Øjet og søgte

især at gjøre sig behagelig for Damerne, i det han fortalte løst og fast om Teatre og Krokodiller, Halenegere og østerlandske Skjønheder; her en amerikansk Familie, bestaaende af Bedstefader og Bedstemoder samt deres Datterdatter, der skulde dannes paa Rejser, og en ung Ven med affekterte Manerer og Talemaader, der forelæste det gabende Pigebarn gammelengelske Digte. End videre en tysk Korrespondent for et Berlinerblad, der sad i Kahytten fra Morgen til Aften og skrev — ud af en engelsk Rejsebog; et Par ligegyldige Englændere og Amerikanere, der holdt sig ordknappe og strængt inden for deres eget Jegs Grænser, kun sysselsatte med at ryge, hvile samt spise og drikke. Medens Suppen, der smagte mere af Olje end af Kjød, serveredes, mønstrede man de forskjellige Ansigter ved det lange Bord i Kahytssalen. Skibets Fører, Kaptajn Carlo Rolla, som indtog Pladsen for Enden af Bordet, var, sagde man, en dygtig Sømand og kjendte navnlig Middelhavets Farvande som sin Mosters Kommodeskuffer, men det lod til, at han ikke kjendte synderlig til den faste Jords Verden, navnlig den fine og dannede, i hvilken han aabenbart følte sig forlegen; ej heller strakte hans geografiske Kundskaber sig langt ud over de middelhavske Kyster, lige saa lidt som hans historiske, og disse gik ikke længer end en Snes Aar tilbage i Tiden. Han pintes øjensynlig af de Spørgsmaal, der i saa Henseende rettedes til ham, og som oftest svarede han i Øst, naar man spurgte ham i Vest. Følgen var, at han ikke fik Ro til at spise, men gav en Opvarter et hemmeligt Vink om at bringe Maden ind i hans egen Kahyt. Men opmærksom og tjenstvillig var han; hans noget enfoldige, men djærve og gemytlige Aasyn fik et næsten rørende Udtryk, da han tog et grædende lille Pigebarn, hvis Moder laa søsyg i Køjen, paa Armen, tyssede paa det og madede det.

Efter Bordet, hvor man gjensidig havde stiftet Bekjendtskab med Nabo og Gjenbo, begave vi os op paa Broen, her bødes Kaffe og Cigarer om, og hele Selskabet syntes at befinde sig saare vel. Det var Vindstille, Havet bredte sig glat og spejlklart rundt om os; med næsten umærkelig Bevægelse skød den store, tunge Skude frem i Søen; Neapel laa som en hvid Stribe derinde, Øen Capri med den berømte blaa Grotte var passeret, og Italiens Kyst fjærnede sig mer og mer. Den natlige Fart var lige saa uforstyrret og stille som den om Dagen, vi sov alle godt og vare tidlig om Morgenen atter forsamlede paa Broen for gjennem Kikkerten at betragte den store Vulkan Ætna, der hævede sin vældige Kuppel hist ovre paa Sicilien med en Røghætte over Issen. En Skare Delfiner fulgte med Skibet, skydende rask gjennem de klare Bølger, stundum hoppende, ligesom flyvende i Vejret hen over Vandskorpen, som gjaldt det et Væddeløb. Ved Middagstid kastede vi Anker paa Messinas Red og gik i Land, for i al Hast at bese denne Siciliens vigtigste Sø- og Handelsstad, men med Undtagelse af Byens herlige Beliggenhed, den bjærgfulde Omegn, den yppige Vegetation og Sydens pragtfulde Blomsterflor ejer Byen intet synderlig mærkeligt for Turisten. Efter et Par Timers Ophold skyndte vi os derfor atter om Bord, der lettedes Anker, og vi dampede afsted, læggende Kursen sydøst over forbi Cap Spartivents. Til de i Oldtiden saa frygtede Klippeskjær med farlige Malstrømme: „Skylla og Karybdis," som de den Gang kaldtes, mærkede vi næsten intet, kun en livlig Strømning hen over Sundet. En vakker ung Dame, der med sin Fader — en i Messina bosat dansk Kjøbmand Løfler — var fulgt med fra Neapel, pegede paa en vældig, sortegraa Klippe, der inde ved Kysten hævede sig stejlt op af Søen, ombrust af fraadende Brændinger. „Der ser De den berygtede farlige Kvinde Skylla," sagde hun leende, „og de usle Hytter der inde paa Kysten er Levninger af hendes fordums Skjønhed, Byen Skylla."

Hengivende os til det glade Haab om en bestandig rolig Fart til de æventyrlige Østerlande, tilbragte vi de følgende tvende Dage med stadig Siesta, (Hvile). Samtalerne, der i Begyndelsen som oftest havde drejet sig om Politiken, antoge efterhaanden en mere almindelig Karakter, saa at endog den eneste ombordværende Franskmand, der hidtil havde forholdt sig tavs og navnlig holdt sig fjærnt fra den tyske Korrespondent, nu vaagnede til Liv og Munterhed, i Samtalens Løb gjorde han den Bemærkning, at jo længere man kommer bort fra Hjemmet, desto mer taber det sig i det fjærne mellem det store hele, saa at man selv i Tanken maa se nøje til for tydelig at skjelne dets Enkeltheder, og Tiden synes at udvide sig i Forhold til Rummet, man er gjennemfaret. Det er, som naar man vender Kikkerten om og gjennem de store Glas betragter Gjenstandene, der aftegne sig i formindsket Skikkelse.

I Løbet af Natten mellem den tredje og fjerde Dag blæste det af og til op, og Søen gik hult; Skuden løb med en slingrende Fart, Sejlene, der vare satte til, smækkede, og det peb i Tovværket; fra en og anden Køje hørtes Stønnen, Barnet skreg, Stolene væltede, en Passager faldt med et Bums ud af sin Køje, og det med Sejlene baxende Mandskab trampede paa Kahyttens knagende Tag. Henimod Morgen stillede Stormen dog af, og man søgte ud af Køjerne. En af Passagererne, som bestandig klagede over den langsomme Fart, kom ravende ned fra Broen og meddelte den glædelige Nyhed, at man gjennem Kikkerten kunde øjne Øen Kandias Bjærge i Nordøst; han havde været oppe med Solen og vilde nu gaa lidt til Køjs igjen. „Vi maa skynde os at naa Alexandrien og have ikke Tid til at sove," tilføjede han, „men da vi nu

ere passerede den adriatiske Havbugt, der er det urolig̃ste Farvand, tænker jeg, det skal ingen Nød have mer." Blæsten lagde sig virkelig, og Havet viste snart igjen en næsten spejlklar Flade. Lidt efter lidt samledes Selskabet i det muntreste Lune og i fuldt Toilette paa Broen, hvor man fordrev Tiden med at stirre ud efter Kandias Bjærge, som enhver forsikrede at kunne se ganske tydelig, skjønt jeg havde Mistanke om, at det var vældige Bølgekamme i det fjærne, samt med Skjæmt over Nattens jammerlige Begivenheder, indtil Skibsklokken forkyndte, at Maden var paa Bordet. I god Stemning og med endnu bedre Appetit skyndte man sig til Bords med det fine Selskabs sædvanlige ceremonielle Hilsener, Komplimenter og Smaaopmærksomheder mod Damerne. Suppen var lykkelig spist uden ringeste Forhindring af Skibets Bevægelse, man tømte et Glas med sin Gjenbo, bød Mellemretterne omkring, og nu bares en Ret stegte, i Olje flydende Fisk frem, med store, usrællede Kartofler — da hørtes pludselig en tordenlignende Susen derude; det hele lange, for en Del til Kahytsgulvet fastnaglede Bord sænkede sig til den ene Side og med en hurtig Svingning til den anden; Gjæsterne rutschede med, frem og tilbage; saa løftedes den ene Ende af Bordet højt i Vejret og sank i næste Sekund dybt ned; Tallerkener, Fade, Frugtskaale raslede ned paa Gulvet; Flasker, Glas og hele den øvrige Opdækning fulgte klirrende efter; Strømme af Rødvin og Olje=Sauce udgøde sig i alle Retninger. Forgjæves stræbte man at holde sig fast ved Borde, Stole eller Kahytsdøre, alt gled væk til højre og venstre, for ud og bag ud, tre eller fire af Gjæsterne trillede i rask Fart ind under Bordet, og de andre, der vilde hjælpe dem op, rullede bag efter. Fra Dækket hørtes flere Stemmer raabe paa Madonna, og Kaptejnen ravede afsted med bistre Miner, sparkende alt til Side for at naa Døren, gjennem hvilken man saa det mørkeblaa, hvidtoppede Hav svulme op mod Himlen og som ved et Trylleslag synke tilbage igjen, alt som Skuden vexelvis løftede Agterdelen eller Stævnen i Vejret. Det hele, halvt komiske, halvt tragiske Optrin varede dog kun faa Minutter, saa hørte Stormens Tuden op, og Søen gik igjen nogenlunde til Hvile. Men Resten af Maaltidet var spildt, man snappede en Kartoffel eller Orange fra Gulvet og søgte ravende bort fra denne Ødelæggelsens Skueplads ud til Dækket eller op paa Broen, hvor man med betænkelige Miner meddelte hinanden sin Mening om Sagernes Stilling. Selv Kaptejnen syntes alvorlig stemt, og det var med barsk Stemme, at han udstedte sine Befalinger til det øjensynlig forknytte Mandskab. Søen var snart forholdsvis rolig, og kun langt der ude mod Sydost saas hvidtoppede Bølger; kun stødvis, og da faa Minutter ad Gangen, tudede Stormen frem, uden at man kunde sige, fra hvad Himmelegn den kom; den syntes at gjennemløbe alle Kompassets Streger, som det hedder; snart svulmede de tilsatte Sejl, som om de vilde rive sig løs fra Ligene, snart sloge de ind mod Masterne, det ene Øjeblik krængede Skuden saa stærkt ned i Læ, som om den skulde kæntre, og i det næste heves den lige saa voldsomt over til Luvart. Omtrent saaledes vedblev det de tvende paafølgende Dage, og med fortvivlede Miner spurgte vi hinanden, om denne langsomme Fart da aldrig skulde faa Ende. Endelig den 16de Marts om Middagen Kl. 12, da vi fra Frokostbordet stege op til Broen, stod Kaptejnen der og pegede med Kikkerten ud imod Syd, hvor en hvidgraa Stribe tegnede sig i Synskredsen; det var Alexandria. Nu var al Utaalmodighed og Bekymring forbi, Henrykkelsen gik saa vidt, at man besluttede og strax affattede en Adresse til den brave Kaptejn Rolla, hvori han takkedes for udvist Sømandsdygtighed og Konduite. Skibslugerne aabnedes, og den store Bagage bragtes op paa Dækket, medens alle fik travlt med at samle Haandbagagen, tage Afsked med hinanden og aftale Stævnemøder i Æventyrenes Land.

Imidlertid vare vi dampede saa langt frem, at Alexandria med sine Fyrtaarne, Søjler, Minareter, Slotte og Fæstningsværker begyndte at aftegne sig i Synskredsen. Med Studsen bleve vi opmærksomme paa, at Søen pludselig havde faaet en aldeles lyseblaa Farve, omtrent som de malede Billeder paa det gamle kinesiske Porcelain, medens den længere inde imod Land begrænsedes af en græsgrøn Stribe, og denne igjen af den lave, kalkhvide Kyst mod Øst og Vest. „Der kommer Lodsbaaden!" lød det i Kor, og alle Kikkerter rettedes imod et lille Fartøj, der med Sejl og Aarer pilte fra Reden ud imod os. Lodsen, der kom om Bord, var en smuk Skikkelse med stort Skjæg om det sortbrune Ansigt og en Shawlsturban paa Hovedet. Med stor Værdighed steg han op til Broen og overtog Kommandoen. Medens han rettede sin lange Kikkert rundt i Synskredsen, fortalte Kaptejnen ham, at Farten havde været saa besværlig og langsom, at han var kommen to Dage senere, end han havde beregnet. Lodsen tog Kikkerten fra Øjet, betragtede Kaptejnen med sært Alvor og sagde med højtidelig Røst: „Du kan takke Allah og Profeten, at du ikke kom før; i Gaar og i Forgaars have vi her haft en Orkan, der har anrettet stor Skade, og det gamle Skib havde ikke holdt sig i Stormen." Vi saa til hinanden, og enhver takkede vist i Hjærtet Vorherre, at Farten ikke havde været hurtigere.

P. P.

Bognyt.

„Vor Herres Jesu Kristi tre Besøg i Bethanien", af Præsten Hans Knudsen, er en Fortsættelse af sammes tidligere Bibellæsninger, af hvilke hans Udlæggelse af Jesu Lignelser er mange af „Husvennens" Læsere fordelagtig bekjendt. Hvad Forf. i sidst anførte Skrift har stræbt efter, nemlig at levere en Forklaring, der kunde vejlede den menige Kristen til en fyldigere, klarere og dybere Opfattelse af Troens hellige Sandheder, har han i nærværende Værk fremdeles vist at have for Øje, og det kan saa meget mere anbefales til Almenlæsning, som der er tilføjet et betydeligt Tillæg, hvori de forskjellige Angreb paa Kristendommen som i vore Dage træde mere og mere frem, udførlig ere gjennemgaaede og tilbageviste.

„Gaardmandsbogen, et broderligt Ord til den danske Bonde", af Mads Hansen, er udkommet. I Bogens første Afdeling behandles Spørgsmaal, der i dybeste Betydning angaa alle, saasom om Dannelse, Aand og Haand, Arbejderspørgsmaalet, Livet i Hjemmet, Brugen af Penge, Fritidens Benyttelse o. s. v. I anden Afdeling omtales Agerdyrkning, Fædrift og Mejerivæsen, Bogføring, Træplantning m. m. De, der kjende Forfatterens tidligere Skrift: „Husmandsbogen", ville sikkert anskaffe sig Gaardmandsbogen, saa snart de høre at den er udkommen, og til den øvrige Del af Læserne ville vi anbefale den paa det bedste. Man behøver ikke at læse mange Blade af Mads Hansens Bøger, før man føler, at det har været en alvorlig og dyb Trang til at vække og belære sine Standsfæller, der har bevæget ham til at skrive. Det er en Selvfølge, at Bogen fortrinlig egner sig til Sognebogsamlinger.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Der gives ingen Sjælestorhed, ingen Retfærdighed uden Maadehold, uden en Aand, som hellere smiler end vredes over Begivenhederne i dette korte Liv. Vreden duer tit intet, uden maaske i det højst sjældne Tilfælde, at man kan antage, at en elendig ved denne kan ydmyges eller forhindres i at begaa slette Handlinger.

— „Det er Skæbnen!" en Talemaade, som det svage menneskelige Hjærte bruger saa tit, — „det er Skæbnen!" — Et sørgeligt Forsvar for enhver Fejl! Den stærke og dydige kjender ingen Skæbne! Paa Jorden leder Samvittigheden — i Himlen vaager Gud. Og Skæbnen er blot det Skyggebillede, vi paakalde i Tavshed, den ene — for at støde den anden fra Tronen.

— Ogsaa i Henrykkelsens yndigste Kilde fremsprudler en evig og hemmelig Straale af det onde og udgyder sine Draaber, selv om de Blomster, som pryde dens Bredder.

— Alt som vi miste Herredømmet over vore fem Sanser, vække vi en sjette til Live, som tidligere har slumret — Sansen for Naturen. Eller med andre Ord: vi have visse, med Naturen beslægtede Instinkter, som undertrykkes og tildækkes af vor Fornuft og først kommer til Live i den Alder, da vor Fornuft begynder at svigte os.

Forskjellig Belægning. Gjæsten: „Opvarter, en Portion Smørrebrød!" — Opvarteren: „Med Fornøjelse." — „Nej, med Lax."

Stakkels Fyr. „Hvem var den Mand, der gik nu?" — „Han med den gamle Hat? Aa, han har været Urtekræmmer, men gik fallit — nu er han Grosserer, den Stakkel."

Frelse i Nøden. „Hvordan lever Patrick?" spurgte en Irlænder en Bekjendt, som mødte ham paa Gaden. — „Aa, svarede den anden, „den arme Djævel var dømt til Galgen, men han reddede sig ved at dø i Fængslet."

En Engel. En Jøde viste sin Søn den rige Arving, som han skulde ægte. „Men, Fader, hun halter jo!" — „Hvad gjør det? Hun skal jo ikke være din Bydreng." — „Men hun har jo kun et Øje!" — „Desto bedre, saa ser hun jo kun Halvdelen af dine Fejl." — „Ja, men hun har jo en stor Pukkel paa Ryggen!" — „Naa skulde hun maaske slet ingen Fejl have? Vilde du maaske have en Engel?" spurgte Faderen utaalmodig.

Urigtigt. En beruset tumlede om paa Gaden. „Hør, min Ven," sagde en forbigaaende, „det er urigtigt at drikke saa meget." — „Nej, slet ikke," svarede Drukkenbolten, „men at ville gaa hjem, naar man har drukket saa meget, det er det urigtige, tror jeg."

Planeten. I en Militærskole gav en Løjtnant Underofficererne Undervisning i Astronomi. Da han forklarede dem, at en Planet er et Legeme, der faar sit Lys fra et andet, udbrød en graaskjægget Underofficer: „I nu, saa er jeg jo ogsaa en Planet, for jeg faar alle mine Lys af Kaserneinspektøren."

Historisk-geografisk Opgave. For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste opad, danne Navnet paa en berømt svensk Digter: en By paa Sjælland, — en Flod i Italien, — en Biflod til Donau, — en By i Bajern, — en i Frankrig, — en By i Jylland.

P. E.

Firkantet Nød: Af 4 S, 2 A, 2 E, 2 L, 2 T, 1 G, 1 K, 1 N og 1 Y dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, give Løsningen paa følgende Gaader:

Det første maa du tage paa
med let og varsom Haand,
det andet gjør hvert Arbejd let
og løsner Tvangens Baand;
det tredje levner Ilden, naar
den mættet gaar til Ro;
det fjerde højner Murens Tind
og støtter fast og tro.

T. J.

Gaade:

Jeg er vel fattig paa Fuglesang,
og ringe er vel min Duft,
og øde er vel min brune Vang,
min fri og frisk er min Luft.

Saa snart jeg kommer, da vige maa
baade Kulden og Vinteren bort;
men atter maa jeg fra Danmark gaa,
naar Dagen den vorder kort.

P.

Opløsninger fra Nr. 50:

paa den geografiske Gaade:	paa den firkantede Nød:
Rheim**s**	
Alton**a**	L I G E
Hvee**n**	I V E R
Belgra**d**	G E N I
Eddyston**e**	E R I K
Kalma**r**	

paa Stavelsesgaaden: Dannelse.

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Ridder Mandrup og hans Svend.

Ved Vrigsted Aakjær — fortæller Krøniken — laa der i forrige Dage en gammel Herregaard, som hed Kobberup. Det var en af de rigtig gamle Herregaarde med tykke Rødstensmure og takkede Gavle og med Vold og Grav uden om. Volden var rigtignok sunken sammen, og Graven fuld af Mudder, men det brød Gaardens Ejer Ridder Mandrup sig ikke om; der var jo Fred i Landet og ingen Udsigt til, at der snart igjen skulde blive Krig. Han var en Mand paa hen imod fyrretyve Aar, der holdt af et godt Krus Vin, og man kunde derfor jævnlig træffe ham inde i Byen i Espen Vintappers Skjænkestue, hvor han sad og smaasnakkede med andet Godtfolk, der var kommet derind for at slukke deres Tørst, og paa en Bænk i Krogen ved Bilæggerovnen sad da gjærne hans Svend og uadskillelige Ledsager, Kurt eller Kort, som han kaldtes, fordi han var under Middelhøjde; bredskuldret og stærk var han imidlertid. Mandrup og han vare gamle Venner og omgikkes mere som saadanne end som Herre og Tjener. Medens de endnu begge vare unge, havde de kriget sammen nede i Tyskland; der havde de trolig delt Krigens Farer og Æventyr, og nu havde de saaledes vænnet sig til hinandens Selskab, at det aldrig kunde have faldet den ene af dem ind at tænke paa at forlade den anden.

Nu hændtes det en Dag, da Ridder Mandrup sad inde hos Espen Vintapper, at Herremanden fra Rold Tønne Haard kom derind og gav sig i Snak med ham. Tønne var en Mand af Middelhøjde med mørk Ansigtsfarve, sort Haar og spillende Øjne, der glinsede som Stenkul. Han var lutter Liv og Bevægelighed og sad sjælden ret længe stille paa samme Sted, og han var saaledes en fuldstændig Modsætning til den høje, svært byggede Ridder Mandrup, hvis hele Skikkelse aandede Ro og Sikkerhed, medens et Par trohjærtige graablaa Øjne gav hans Ansigt et godmodigt Udtryk.

„Jeg kan ikke skjønne," sagde Tønne i Samtalens Løb, „hvorfor I vil sidde i Ensomhed der hjemme paa Kobberup, al den Stund I dog har Formue nok baade for Kone og Børn."

„Aa, jeg har aldrig før haft Tid til at tænke paa det," svarede Mandrup, „og nu er det vel sagtens for silde. Jeg er jo nu snart en gammel Karl, som rent har glemt, hvordan man skal omgaas Kvindfolk, og Gud ved, hvem der vilde synes om at tage mig til Mand."

„Gammel!" udbrød Tønne ivrig. „I er jo ikke en Gang de fyrre endnu; det er jo ingen Alder .... Hør, ved I hvad," vedblev han med dæmpet Stemme, „jeg har en Kone til jer, som I kan være tjent med. Det er min Datter Mette, som I jo kjender lidt til .... Hvad siger I til det Tilbud?"

Mandrup sad lidt og grundede over Forslaget, derpaa svarede han tvivlende:

„Men tror I, at hun vil have mig. Jeg er jo nu en gammel ...."

„Aa, Snak er I," afbrød Tønne ham utaalmodig. „Om hun vil have jer? Ja, min Tro vil hun det!"

„Ja, men er I nu ogsaa vis paa det?" spurgte

Mandrup igjen med en haardnakket Tvivl, der ærgrede Tønne.

„Vel er jeg det, ellers vilde jeg ikke sige det," svarede han. „Kom med Næven, Mandrup, og lad os være enige om den Sag."

„Ja, heller end gjærne, Tønne Haard," sagde Mandrup fornøjet. „Vil Jomfru Mette have mig, forlanger jeg ingen bedre Kaar."

De to Herremænd rakte hinanden Haanden, drak et Krus Vin sammen og gik derefter hver sin Vej. Det vilde have været urimeligt, om Mandrup ikke havde drømt om Mette Haard den Nat, og da han sjælden indlod sig paa Urimeligheder, saa drømte han virkelig om hende hele Natten igjennem. Mette Haard var en af Egnens smukkeste unge Piger, og Mandrup havde netop for hendes Skjønheds Skyld særlig lagt Mærke til hende, naar han en Gang imellem havde været i Selskab paa en af Omegnens Herregaarde, hvor hun ogsaa havde været til Stede. Vi tør ikke paastaa, at han havde forelsket sig i hende, thi det var aldrig med en Tanke faldet ham ind, at hun vilde kunne komme til at synes om ham, men da han denne Morgen vaagnede op og erindrede Gaarsdagens Aftale, følte han sig dog helt oprømt ved Tanken om, at hun muligvis snart skulde drage ind paa hans Gaard som hans Hustru.

Op ad Formiddagen red han og Kurt over til Rold. Mandrup havde stadset sig op efter bedste Evne, og enhver, som havde set ham ride hen ad Vejen med et Smil paa sit godmodige brune Ansigt og siddende som støbt i Sadlen, vilde have indrømmet, at hans svære kraftige Skikkelse tog sig godt ud, og at Mette Haard ikke behøvede at skamme sig ved den Brudgom, hun havde valgt sig. Ulykkeligvis havde Mette aldrig tænkt paa at vælge ham, og da hendes Fader havde sagt, at hun var villig til at blive hans Hustru, havde han gjort sig skyldig i noget, der havde en mistænkelig Lighed med en Usandhed, thi han vidste godt, at hun for længst havde bortskjænket sit Hjærte til Holger Vinge paa Solbjærg, en ung Junker, som var rigere paa Gjæld end paa Penge, og som derfor efter Tønnes Mening var en alt andet end ønskelig Svigersøn.

Mandrup anede intet af dette og saa heller ikke de truende Blik, som Faderen af og til fandt sig foranlediget til at sende sin Datter, medens hendes Bejler sad og talte med hende, og da han drog hjem efter Besøget, var han vel tilfreds med det Valg, han havde gjort. Det syntes ham kun, at Mette var saa underlig stille af en Brud at være, dog det hørte maaske med til at være trolovet, hvad forstod han sig vel paa Fruentimmer. I den følgende Tid kom han naturligvis hyppig til Rold, og for hver Gang, han red bort derfra, følte han, at hans Brud blev ham mere og mere kjær, og til sidst dvælede hans Tanker hos hende Dag og Nat. Mandrup begyndte at undre sig over, at det var muligt at holde saa meget af et Menneske og oven i Kjøbet af et Pigebarn. Sandt nok, han holdt jo ogsaa af Kurt f. Ex., men han følte, at han vilde være i Stand til at fornægte denne sin gamle Krigskammerat, hvis hun havde forlangt dette Offer af ham. Men jo mere han kom til at elske hende, jo mere ængstedes han ved, at hun var saa stille og sørgmodig, og han blev bange for, at at hun gik og bar paa en Byrde, som han ikke kjendte og derfor ikke kunde hjælpe hende med at løfte. Han forsøgte at faa hende til at udtale sig derom, og hun havde mere end en Gang Hemmeligheden paa sine Læber, men naar hun da saa, hvor kjærligt og forventningsfuldt hans Blik var fæstet paa hende, gøs hun tilbage ved Tanken om, hvor smertelig Sandheden vilde være for ham.

Nu var det en Aftenstund, at han og Kurt jagtede om nede ved Brigsted Mose. Deres Heste havde de tøjret henne ved Broen, der førte over Aaen, som her var temmelig bred, med høje Skrænter til begge Sider. Da standsede Kurt med et og gjorde sin Herre opmærksom paa, at der oppe paa Vejen kom en Hest jagende i fuld Firspring ned mod Broen, og at den paa sin Ryg bar to Personer, en Mand og en Kvinde.

„Lad os gaa hen til Broen," sagde Mandrup. „Det hænger aldrig rigtig sammen, dette her."

Kurt var af samme Mening, og de stode snart ved Siden af deres Heste, ventende paa Parret, der hurtig nærmede sig. Et Øjeblik efter sprang den galoperende Hest hen over Broplankerne, men i det den fra Broen tog Vejen ind paa Mosen, snublede den over en Tue og kastede dem, der sad paa dens Ryg, ud over sit Hoved. Selv blev den liggende paa Jorden, stønnende af Smerte, thi den havde i Faldet brækket det ene Forben.

Mandrup havde, i det Hesten for ham forbi, udstødt et Udraab af Vrede og Skræk, thi i de Personer, der sad paa den, havde han gjenkjendt Mette Haard og Holger Vinge. Næppe havde de rejst sig op efter Faldet, før han stod ved deres Side med sit dragne Sværd i Haanden.

„Hvad betyder dette?" spurgte han.

„Det betyder, at jeg har hentet min Brud, som I har røvet fra mig," svarede Junkeren og drog sit Sværd.

„Stille, Holger!" bød Mette. Hun skjælvede over hele sit Legeme, medens hun traadte hen til Mandrup og lagde sin Haand paa hans Arm.

„Lad ham i Fred, Mandrup," sagde hun; „thi han har Ret til at kalde mig sin Brud .... Allerede for to Aar siden gav jeg ham mit Hjærte og Løfte, og kun min Faders Trusler tvang mig til at modtage eders Bejlen; men det skal I vide, at I har

været mig som en kjær Broder .... Fordøm mig ikke, Mandrup, jeg kunde ikke før sige eder Sandheden, ikke fordi jeg troede, at I vilde vredes paa mig, men fordi jeg vidste, det vilde volde eder Sorg ...."

Mandrup stak langsomt sit Sværd i Skeden; hans Ansigt var blevet meget blegt.

„Saa var det derfor, I altid var saa sørgmodig og stille," sagde han. „Gid I havde betroet eder til mig."

„Ja, gid jeg havde .... Ak, Mandrup, jeg ved, I lider i dette Øjeblik; jeg ved jo, I holder af mig. Hvor meget hellere vilde jeg have, at I kunde vredes paa mig."

„Vi spilder Tiden til ingen Nytte," tog Holger utaalmodig til Orde. „Ønsker Ridder Mandrup Oprejsning, er jeg rede til at yde ham denne, naar og hvor han ønsker det."

Mandrup vendte ikke en Gang Hovedet om til ham; kun et flygtigt Smil gled hen over hans Ansigt og forsvandt igjen. Han kunde have hugget den spinkle Junker sønder og sammen med et eneste Slag af sit Sværd. Muligvis gik Tanken derom i samme Øjeblik igjennem Mette Haards Hoved, thi hendes Blik gled ligesom sammenlignende fra Mandrups mandige Skikkelse hen paa Holger, der utaalmodig rykkede sig i sit tynde Overskjæg. Havde hun endnu haft frit Valg, kunde det maaske have været tvivlsomt, hvilken af de to, hun vilde have givet Fortrinet, men hun var nu gaaet for vidt, til at hun kunde træde tilbage.

„Der kommer fem Ryttere i Galop oppe paa Bakken," meldte Kurt.

„Det er min Fader og hans Folk, der forfølger os," sagde Mette. „Hjælp os, Mandrup, I alene formaar at frelse os! Paa Solbjærg venter Præsten paa os for at vie os .... Vær ædelmodig imod mig, Mandrup!"

„Det vil jeg," svarede denne, ligesom vaagnende op af en tung Søvn. „Hid med Hestene, Kurt .... Naa, Junker, sid op paa den ene; jeg skal hjælpe Jomfru Mette til rette paa den anden."

Han løftede hende varsomt op paa Hesten og gav hende dens Tøjle i Haanden.

„Gud være med eder, Jomfru Mette," sagde han, og der klang en Inderlighed igjennem hans Stemmes Tonefald, som smertede hende. „Jeg mente eder det dog saa godt; tænk derfor med lidt Venlighed paa mig."

„O, Mandrup," hviskede hun og bøjede sig ned over ham, saa hendes Aande næsten berørte hans Kind; „Gud ved, at denne Stund er mig haard. Aldrig glemmer jeg hvad I gjorde for mig paa denne Dag."

„Saa fremad, i Guds Navn!" raabte Mandrup, og Hestene for i Firspring ind over Mosen. Ridderen og Kurt stod en Tid og saa efter dem, og pludselig sagde den første: „Guds Død, de drejer om ad Vejen til Aastedet, og det kan ikke passeres i disse Dage, da det er oversvømmet. De maa da tage den halve Mil længer om ad Krinkerup og vil blive indhentede, inden de naar Solbjærg."

„Det er afgjort," mente Kurt.

Mandrup stod lidt og betænkte sig, derpaa brød der et næsten muntert Smil frem paa hans Ansigt, og i det han vendte sig til Kurs, sagde han:

„Hør, gamle, skal vi to slaa et Slag for dem?"

„For dem?" spurgte Kurs langsomt.

„Ja, der er da ingen af dem, som har fornærmet dig, ved jeg. Men vil du ikke, saa kan jeg ogsaa besørge det selv, tænker jeg."

„Nu skulde det nok spørges, at jeg holdt mig tilbage, hvor I gik frem!" udbrød Kurt fornærmet. „Ellers Tak!"

Han fulgte rask efter Mandrup, der gik ud til Midten af den smalle Bro, hvor han blev staaende og lænede sig op til Rækværket. Et Øjeblik efter havde de omtalte fem Ryttere naaet Aaen; de sagtnede nu Farten og red en efter en ud paa Broen.

„Jo, det er en skjøn Historie!" raabte Tønne, som red forrest, til Mandrup. „Saa I ikke, at Holger Vinge og Mette red jer forbi? Jeg tyktes, de standsede ved jer?"

„Ja, de gjorde saa," sagde Mandrup.

„Og I stoppede dem ikke? Ved I da ikke, at Holger har overtalt Mette til at rømme med sig? Heldigvis drejede de om ad Aastedet, saa jeg der oppe fra Bakken, og vi vil let kunne nappe dem endnu, inden de naar Solbjærg og drager Vindebroen op efter sig, for over Aastedet kommer de ikke denne Gang."

„Nej, der er ikke noget at haste efter."

„Aa nej, vi kan sagtens naa dem. Har I Lyst til at ride med, Mandrup, saa kan I faa en af Svendenes Heste .... Men fordømt, der ligger jo Holgers Hest! Hvor fik de Heste fra?"

„Jeg gav dem mine," svarede Mandrup.

„Jeg tror, I er gal!" raabte Tønne forbitret. „Hænger det saadan sammen, skjønner jeg nok, at I ikke vil med .... Fremad, Folk, vi har allerede tøvet for længe!"

Han sporede sin Hest, men i samme Nu trak Mandrup sit Sværd og prikkede den i Mulen, saa den rejste sig paa Bagbenene.

„Her kommer ingen frem," sagde han. „Rid I hellere tilbage, Tønne Haard, for jeg er bestemt paa at formene jer Overgangen .... Jeg havde vel skjellig Aarsag til at kræve jer til Regnskab, fordi I har sagt Usandhed, hvad Mette angaar, men I skal endda have Lov til at drage bort i Fred, om I tykkes saa?"

Tønne blev graableg af Vrede, og uden at svare

trak han sit Sværd og huggede efter Mandrup; denne bøjede af, og i det samme sank Tønnes Hest ned under sin Rytter med overskaarne Sener.

„I har villet det saa,“ sagde Mandrup.

„Hug ham ned!“ raabte Tønne rasende, i det han behændig gjorde sig fri fra det segnende Dyr. „Hvad venter I efter? Hug væk, siger jeg; jeg tager det altsammen paa mig!“

Han sprang selv løs paa Mandrup, men et eneste Slag af dennes Sværd slyngede hans eget langt ud i Aaen. Samtidig styrtede dermed endnu en Hest, lammet af Kurt, og da en af Rytterne huggede efter denne, tog Kurt fat om hans ene Ben og vippede ham af Sadlen, saa han styrtede ned paa Broen. Denne var nu saaledes spærret af de saarede Dyr, at ingen Rytter kunde passere den.

„Af Hestene med jer, og løs paa dem!“ kommanderede Tønne. Han selv greb den af Hesten faldne Rytters Sværd og gik paa ny frem. Snart efter kom de andre Svende ham til Undsætning, og Kampen begyndte for Alvor. Mandrup kunde mere end en Gang have slaaet Tønne til Jorden, men han indskrænkede sig til at bøde af for de Hug, der regnede ned over ham, medens Kurt derimod huggede løs paa sine Modstandere med en god Vilje og allerede havde mærket en af Svendene alvorlig i Armen. Da kom den Svend, hvis Sværd Tønne havde taget, ilende til med en Rytterpistol i Haanden.

„Ærlig Kamp!“ raabte Kurt. „Sværd mod Sværd!“

Men inden Ordene endnu vare ude af hans Mund, brændte Skuddet af. Mandrup for sig med Haanden til Brystet og faldt tungt for oven ned paa Broen, medens Kurt udstødte et Skrig af Raseri og Smerte. Med et eneste Sæt sprang han hen over de sprællende Heste, og i samme Øjeblik rendte han sit Sværd tværs igjennem sin Herres Banemand. Kort efter laa han selv udstrakt paa Broen med kløvet Pande.

At forfølge Flygtningene vilde nu have været for silde. Tønne Haard vendte derfor tilbage til Rold, tog Birkedommeren med sig og lod ham tage Syn over Ligene. Da Sagen kom for paa Tinge, dømte Retten, at Ridder Mandrup og hans Svend vare faldne paa deres Gjerninger, og at Tønne Haard skulde „fri for Tiltale at være.“

Hvad Mette Haard dømte derom, siger Krønniken ikke. Den fortæller kun, at hun døde i sit Ægteskabs andet Aar, samt at Holger Vinge giftede sig igjen sex Maaneders Dagen derefter.

„Og,“ siger Krønniken, „kaldte Folket paa Solbjærg altid Mette Haard alene for den stille Frue.“

Emanuel Henningsen.

Fra en Udflugt i Kina.

I vore Dage er Kina ikke mere det hemmelighedsfulde ukjendte Vidunderland som tidligere, i det Europæerne mere og mere faa Adgang til dette underlige Land og hjemsende Beretninger om hvad de iagttage. Fra en saadan europæisk rejsendes Brev hidrører følgende lille Skildring, som ledsager Billederne fra det kinesiske Landliv i dette Nummer.

Landsted i Kina.

Befolkningen er som bekjendt mange Steder i Kina saa stor, at det koster stor Møje at tilvejebringe den fornødne Føde til saa mange Munde. Det er derfor fornøjeligt at iagttage, med hvilken utrættelig Flid Kineseren dyrker selv den mindste Plet brugbar Jord, hvorledes han forstaar at indvinde hver Kyststrimmel ved at omgive Affætninger af Land ved Floder eller Havet med Diger og forvandle det nøgne Sand til frugtbare Rismarker. Vore rejsende havde gjort Bekjendtskab med en rig kinesisk Kjøbmand, som ejede et Landsted en Dagsrejse fra Shanghaj, hvor han havde indrettet et Landbrug, der til Dels skulde være efter europæisk Mønster. I Følge venlig Indbydelse aflagde det lille Selskab Europæere et Besøg hos ham paa dette Landsted. De rede gjennem et frugtbart, hist og her med Træer tilplantet Egn og kom over Bjærge, der ofte vare beklædte med Buske, som stode i fuldt Blomsterflor og frembød et prægtigt Skue. I Dalene voxede

Kamfer og Voxtræer, der i Forbindelse med Skove af de mest forskjellige Bambusarter gave Landskabet et fuldstændig tropisk Udseende, og de blanke gule Bambusrør med deres rene glatte Stilke, de sirlige Toppe, der bølgede for Vinden, frembød et særdeles vakkert Syn. Tebusken dyrkedes overalt, dog i dette Højland ikke til Udførsel, men kun til Beboernes eget Forbrug. De rejsende saa, hvorledes Landboerne tørrede Bladene i Solen, og en Bondekone, som anmodedes om at lave Te til dem, hentede Teblade dertil i sin Have. Alle Dale og Bjærgskraaninger vare opdyrkede, paa de lavere Steder med Ris og paa de højere med Batater. De højeste Strøg af Bjærgene vare udyrkede, i det man kun af og til afhugger de lange Græsstraa, Urter og Buske, som dels kunne bruges til Foder og dels til Brændsel.

Omsider kom de rejsende til en Landsby, i hvis Nærhed Kjøbmandens Landsted fandtes. Dette bestod af henved et halvthundrede mere eller mindre anselige Huse, for neden byggede af vindtørrede Lersten og brændte Teglsten, medens Vægge og de øverste Dele vare af Træ, især af Bambus. Landstedet var en ligeledes let bygget Bolig, opført tæt ved en Flod, hvis Bredder omsluttede den smukke Have. Huset indeholdt alle de Bekvemmeligheder, som den rige Kineser sætter saa stor Pris paa. Et lille Hus, der laa tæt op til en herlig Havepavillon, indeholdt en ny Samling udsøgte fine og sjældne Planter, deriblandt en Masse Hyazinter, hvis herlige Duft opfyldte Rummet. Paa dette luftige, af alle en yppig Planteværts Underværker omgivne Sted indtoges et fortræffeligt Middagsmaaltid, hvortil der blev budt de bedste evropæiske Vine. En ung Franskmand udbragte galant Kvindernes Skaal, hvorved Husets Herre forbavset satte Glasset fra sig. En saadan Æresbevisning var formodentlig noget ganske uhørt her, hvor det ikke lod til, at Damerne regnedes for noget, af hvilken Grund den ellers saa særdeles forekommende Vært ikke var til at formaa til at forestille Husets kvindelige Væsner for de sjældne Gjæster, endskjønt man saa dem nysgjerrigt stirre ned paa de fremmede fra Husets øverste Stokværk.

Kinesisk Lyststed.

Da de rejsende næste Dag paa en Dschonke (kinesisk Fartøj) blev bragt til Shanghaj, saa de i Nærheden af denne Stad en Mandarins Villa midt i Floden. Den var rigt prydet med udskaarne Snirkler og hornformige Tagudbygninger, ved hvilke der hang fine Klokker, som klang harmonisk, naar det blæste. Da de passerede denne underlig beliggende Bolig, fortalte Skipperen dem, at en ung Englænder for nogle faa Uger siden havde bortført Ejermandens Datter fra det lille Vandslot, og efter at hun var blevet kristnet havde de haft Bryllup under det engelske Flags Beskyttelse. Strax efter var det unge Ægtepar flyttet til Ningpo for at undgaa Hævnen fra Brudens fortørnede mægtige Familie, og denne Bortførelse var maaske ogsaa en Grund til, at den gjæstfri Kjøbmand ikke indlod sig paa at forestille sine Gjæster for Husets Damer.

En Stranding paa Vestkysten ved Skagen.

(Skitse af A. P. Gaardboe).

Paa Jyllands Vestkyst, hvor saa mangen brav Sømand for sidste Gang har maattet lukke sine Øjne, og mangen stolt Skude er bleven Rov for det oprørte Hav, foregaar som bekjendt Scener, hvis Lige forgjæves søges paa Kattegattets eller Østersøens Strande, og Meddeleren heraf har derfor troet, at en kort Fremstilling af et Strandingstilfælde, saaledes som dette i Virkeligheden er passeret paa den nævnte farlige Kyst, kunde have Interesse for Folk, som sjælden eller aldrig have set en Stranding, og turde Meddelelsen være saa meget interessantere, som Strandigen indtraf midt om Sommeren, paa hvilken Aarstid Vesterhavets Storme langt fra have den Styrke eller Varighed som i Vintertiden. Den 18de Juli 1872 blæste det en orkanagtig Storm af N. V. Klokken omtrent 7 Formiddag modtog jeg Melding om, at et større Skib — Brig „William Penn" af Sunderland — samme Dags Morgen var strandet ved Raabjærg, og et Kvarter senere var jeg paa Vejen til Strandingsstedet. Sandet føg lig Snefog næsten overalt i dette Danmarks største Klit-

sogn. Allerede før jeg naaede Strandklitten, som paa dette Sted er meget bred, hørte jeg af og til nogen raabe ved Havet, som jeg endnu ikke kunde se for Klitterne, og jeg antog i Førstningen, at det maatte være Mandskabet ved Redningsbaaden fra Tversted, hvilken jeg nok mente var kommen til Stede, der manøvrerede med Baaden, men endnu før jeg var kommen helt over Strandklitten, kunde jeg høre, at det var Nødskrig fra det skibbrudne Mandskab, hvis Raab om Hjælp overdøvede de voldsomt oprørte Elementers Larmen. Da jeg var naaet op paa de yderste Bakker af Strandklitten, saa jeg det strandede Skib, der, med Forstævnen vendt mod Land, stod paa et meget farligt Sted, nemlig paa yderste Side af mellemste Revle, hvor Søen uafladelig og med megen Voldsomhed brød hen over det og truede med at slaa det i Stykker. Ingen tvivlede om, at dette jo ogsaa vilde ske, men paa Bovsprydet sad eller rettere hang 7 Mand, stadig vinkende og raabende om Hjælp, et Syn, som maatte røre endog den koldeste Jagttager, thi uagtet to Redningsbaade vare i Virksomhed, blev det mere og mere tydeligt, at de kraftigste Anstrængelser for at redde den ulykkelige Besætning paa det til Undergang viede Skib vare afmægtige lige over for de vældige Naturkræfter. Redningsbaaden fra Stationen Kandestederne, som har et dygtigt og veløvet Mandskab, gik netop, som jeg var kommen til Stranden, i Land efter et forgjæves Forsøg paa at komme til Skibet, og Udsigten til at redde de ulykkelige Skibbrudne var nu saa godt som tilintetgjort, da Skibet, som uheldigvis havde nogle Raasejl staaende, nu kæntrede eller gik over paa Bagbord Side, hvorved Sprydet, det ulykkelige Mandskabs Tilflugtssted, kom i umiddelbar Berøring med Havet, hvis høje og skummende Bølger nu uafladelig væltede sig hen over det. Endnu omtrent en halv Time holdt Mandskabet sig fast paa Sprydet, og Redningsbaaden fra Tversted gjorde et sidste og kraftig, men des værre forgjæves Forsøg paa at naa Skibet, hvis Mandskab nu var skyllet bort fra samme. Den travle og rosværdige Virksomhed, som, medens der endnu var Haab om at redde de ulykkelige, udfoldedes saa vel af Redningsmandskabet som af de tilstedeværende Kystbeboere, afløstes nu pludselig af en alvorlig og næsten højtidelig Stilhed. Alles Blik vare hæftede paa det af de rasende Bølger svært lemlæstede Skib, og der saas Taarer i de mere medfølendes Øjne, ligesom man ogsaa fra enkelte, i det man sukkende vendte sig bort fra det rædsomme Syn, hørte Ordene: „Ja, vor Herre, forlad dem deres Synder.“

Kandestedernes Redningsbaad var imidlertid gaaet ud i Læ af Skibet, for om muligt at bjærge nogle af det bortskyllede Mandskab, der nu førtes bort af Strømmen, og det lykkedes ogsaa at fiske to Mand levende op, hvorimod de øvrige — fem Mand — fandt deres Død i Bølgerne. En Time senere var Skibet aldeles sønderslaaet, og Stranden var ligesom oversaaet med Inventariegjenstande, Proviant og Vragstykker, hvis Antal var saa meget større, som det var et gammelt Fartøj, hvis Forlis vedkommende Ejer vel nok kunde have ønsket, naar det var sket under mere heldige Omstændigheder. Strandingen var, saavidt vides, foraarsaget ved, at man havde taget fejl af Fyrene og, som oftere sket, forvexlet Hirtshals med Skagen.

Da jeg ved Aftenstid vendte hjem, havde Stormen lagt sig, men Søen gik endnu højt som Følge af den voldsomme Strømsætning, og Havets vældige, ensformige Drønen lød langt ind i Landet over Klitterne og Heden og forekom mig som en dæmpet Gravsang over de forulykkede skibbrudne.

Les Landes.

Efter „Land och Folk“ ved Jens Kjær.

Paa Frankrigs Vestkyst mellem Floderne Garonne og Adour udbreder sig langs den biskajiske Bugt en Hedestrækning, som i Vildhed og Ufrugtbarhed danner en skærende Modsætning til det øvrige Frankrig. Medens man ellers næsten overalt fra Kanalen til Middelhavet og fra Ardennerne til Pyrenæerne gjennemrejser et frugtbart og paa mange Steder naturskjønt Land, møder Øjet i det nuværende Departement les Landes en Magerhed uden Lige og et rædsomt Øde.

Længst i Syd nærmest Pyrenæerne træffes hist og her nogle mørke Granskove, men det øvrige Land er en nøgen Flyvesandsslette, i hvilken Ensformigheden kun afbrydes af en halv udtørret Vandpyt, en Bæk, nedskaaren i Sandet, eller nogle yderst smaa dyrkede Jordflækker. Og dog findes der i denne forfærdelige Ensformighed, i denne sælsomme Vildhed noget, der gjør et ejendommeligt Indtryk paa den rejsende, som forvilder sig til denne Ødemark.

Næsten den eneste Træart i det indre af Landet er et Slags Fyr, der for les Landes Indbyggere spiller samme Rolle, som Palmetræet for Araberne. Det er saa at sige den eneste Kilde til det fattige Folks Ophold. Dets Ved nyttes til Tømmer og Brændsel, og dets rigelige Harpix yder Raaæmnet til tvende vigtige Udførselsgjenstande: Kønrøg og Terpentin. Naar Træet er tyve Aar gammelt, anses det for modent til Høst. Et dybt Skaar skæres ved Træets Rod, og under denne Indskæring fæstes en halvmaaneformig Skaal af Ler eller Jærnblik, i hvilken Harpixen opsamles. Naar Skaalen er fuld, ombyttes den med en ny, og saa uudtømmelig er denne Kilde, at Træet kan benyttes i hundrede Aar uden kjendeligt at svækkes. Imidlertid letter man Harpixudsvedningen

ved, at man i Februar afskraber den ydre Bark med alenbrede Mellemrum, som forbindes, saa den udsivende Harpix kan samles i Hovedkanalen ved Roden.

Trænger en rejsende noget længere ind i Skoven, møder han snart ensomme Mænd og Kvinder, som ere ude for at se efter deres Opsamlingskar og ombytte de fyldte med andre. Alle disse Harpixsamlere se spinkle og sygelige ud, men man kan næppe undres derover, thi Lugten af Harpixen er saa stærk, at den for den uvante volder stærk Hovedpine og i Husene gjennemtrænger alle Slags Madvarer.

Er det mørkt og trist i Skoven, saa er det saa meget mere nøgent og vildt paa Hederne, hvor nogle spredte Faarehjorde og magre Køer friste en ussel Tilværelse under deres Bestræbelser for at nære Livet ved den tarvelige Plantevæxt. Vel lykkes det de magre Høveder ved den ihærdige Gnaven paa alt hvad der kan ædes at holde Livet, men den stadig fortsatte Sultekur har dog for længe siden indskrænket baade Køers og Faars Størrelse til det mindst mulige.

Flere Gange har Befolkningen forsøgt at fremkalde større Frugtbarhed paa den magre Jord ved at afsvide den Gyvel og Lyng, der beklæde Sandsletten, men Følgen er kun bleven en endnu større Ufrugtbarhed. Ikke bedre er det gaaet nogle Selskaber, der have taget sig for at opdyrke dette utaknemmelige Land. Forsøgene ere faldne saaledes ud, at, hvis Aktieejerne havde kastet Pengene i Havet, saa havde de i det mindste sparet den anvendte Møje.

Med alt dette har det vildsomme Land sine Optrin, som ikke kan beskrives tilfredsstillende, men maa ses paa Stedet. Indtrykket af dem forvandles til Forbavselse, naar tillige Befolkningen optræder paa Skuepladsen. Hvad for Mærkværdigheder er det da, som viser sig? Jo, en Skikkelse i Faareskindspels paa tre Alen høje Stylter, der ere fastspændte paa Benene. Er man ene og uforberedt, naar man første Gang ser en saadan Kæmpe kommer halende paa sine „chanques", saa bliver Forundringen saa meget større.

Lige fra den tidligste Barndom øve les Landes' Indbyggere sig i at nytte dette Gangtøj. Barnets Gangstol er et Par Stylter og Drengene holdes til flittigt at øve sig i Brugen af disse kunstige Ben. Hvor ujævn Marken end er, maa han holde Ligevægten, og Maalet for Ynglingens Ærgjærrighed er, at han til Sækkepibens Toner kan opføre en konstig Dans med en solbrændt Mø, der indtager samme ophøjede Stade som han selv.

Hvad vi forstaa ved Gaarde og Byer findes ikke i disse Egne. Det, der har faaet Navn af Byer, er kun en Samling af Hytter af samme Slags som dem, de rejsende finde i Mellemafrika; det vil sige nogle Straatag, som enten er fæstede til Stammen af en Gran eller hviler paa fire Pæle. Huset er saaledes aabent for alle Vinde og kun ved Jorden findes en lav Mur af Sten eller halvbrændte Mursten. Træder man over Tærskelen, hvis dette Udtryk ellers kan benyttes om en Bolig, hvor Dør er et ukjendt Begreb, møder man hos disse fattige, men dog hverken raa eller ugjæstfri, Mennesker saa megen oprigtig Velvilje, at man uvilkaarlig føler sig rørt derved. Husfaderen, en Patriark af den gamle Slags, rækker den fremmede sin Haand og beder ham velkommen at være, samt lader sætte frem det bedste, Huset formaar, sædvanlig magert Flæsk og en Slags sort Rugbrød.

Naturligvis er Omgangslivet ikke synderlig udbannet i disse fattige Egne. Man samles af og til ved en Slags simple Værtshuse for at faa en Taar Brændevin, der lugter stærkt af Terpentin, og synge Viser, digtede paa et Maal, der nu er uforstaaeligt for de fleste.

Et Bryllup er en usædvanlig højtidelig Fest. Aftenen før en saadan Højtid fremsættes en aaben Kiste, hvori Slægt og Venner nedlægge deres Gaver, samtidig med, at de tage Medgiften i Øjesyn. Om en Brud medfører en Seng til sit ny Hjem, anses hendes Udstyr for meget betydeligt. Imidlertid slaar de unge Piger en tæt Kreds omkring de fremlagte Fæstensgaver, for — som de siger — at „holde Hundene borte," det vil sige næsvise Knægte, der muligvis vilde gjøre Løjer med Udstillingen. Bryllupet fejres med Dans og Sang, hvilken sidste tit indeholder højst ejendommelige Digtprøver.

Sandsynligvis findes der intet Sted i Verden hvor de dødes Grave holdes saa højt i Ære, som i dette Land, der selv ligner en umaadelig Grav. I de smaa aflange Skure, der kaldes Kirker, beder de efterlevende stadig for de hedengangne, og hver Familie holder aarlig en Sørgefest for sine afdøde.

Husflid.

Hyrdehytte.

Det har glædet Udg. meget at erfare, at man i Fjor ikke faa Steder fik lavet smaa Vogterhuse efter „Husvennens" Anvisning den 29. Octbr. f. A., men den kom temmelig sent om Efteraaret, hvorfor vi atter nu, inden Vogtetiden rigtig begynder, tro, at en Gjentagelse af Tegningen og Forklaringen vil være velkommen mange Steder. Det er jo Husflidens Opgave at tilvirke Gjenstande, der kunne være til Gavn og Glæde i det daglige Liv. Der behøves stundum blot et Vink om en eller anden Ting i denne Retning, for at den skal blive udført, og dette vil sikkert blive Tilfældet med følgende Hyrdehytte, der vil kunne skjærme mangen en lille Vogterdreng mod Efteraarets ublide Vejrlig med Regn og bidende Blæst.

Man tager fire lige Stokke af et Par Alens Højde, binder dem sammen for oven og vider dem ud for neden. Derpaa slaar man fire tynde Grene-Lægtestykker paa fra den ene opstaaende Stok til den anden, en halv Alen fra de øverste Ender, og slaar paa de tre Sider, i passende Afstand ned efter, flere Omgange tykke Kjæppe. De tre Sider tækkes nu ved Paabinding af et ikke for tykt Lag Halm. Denne lille Hytte er da tilstrækkelig til at værne mod Regn og Blæst og er saa let, at Vogterdrengen ikke alene kan vende og dreje den, som han

vil, men kan tage den paa Hovedet og flytte den med sig, efterhaanden som han driver om med Kreaturerne.

Hosstaaende Billede viser til venstre tydelig Fremgangsmaaden med at slaa Træstillingen sammen, og man ser længere tilbage til højre en lille Hyrdedreng sidde i sin færdige Hytte midt i sin Hjord.

Smaating.

Fra fremmede Forfattere. Vore lykkeligste Øjeblik i Livet ere de, om hvilke Minderne ere de uskyldigste. — Hele Verdens Skæbne er afhængig af Smaating, eftersom store Ting kun ere en Samling af Smaating.

En Trost. „Jeg har en nederdrægtig Hovedpine i Dag!" — „Det maa du jo være glad over." — „Hvorfor det?" — „Jo, saa ved du dog, at du har et Hoved."

Geografisk Opgave. Forbogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, og Endebogstaverne, læste opad, danne Navnene paa to Kongeriger i Europa: en By i Rusland, — en By i Tyskland, — en Ø ved Italien, — en By i Holland, — en By i Frankrig, — en By i Østerrig, — en Ø ved Sverig.

J. M. J.

Firkantet Rød: Af 4 A, 3 R, 2 E, 2 G, 2 N, 2 V, og 1 L dannes fire Ord, som, skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven, give Løsning paa følgende Gaader:

Det første sendte Noah ud,
det var et daarligt Sendebud;
det andet brugte Noah ej,
skjønt over Bølgen gik hans Vej;
da Arken stod paa Bjærgetop,
blev den om tredje snart lagt op;
det fjerde kjendes af enhver,
det sidder Fingerspidsen nær.

J. P.

Stavelsegaade:

Det første bruges af Brygger og Bager,
ved det man Kulden paa Døren jager.
det andet perlende, gylden, rød,
kan farve din Kind med Rosenglød.
Det hele er klart som en Draabe Vand,
det baade Nytte og skade kan.

Niels Buk.

Gaade:

Jeg samlet er af fire Led,
mit Hoved tusend tegner,
min Hale paa sit rette Sted
man for det halve regner.
Naar Hovedet man skærer fra,
kan jeg paa Vandet flyde,
og haleløs, se hvor sig da
en Hestehale kan fryde.
Naar bort man tager tredje Led,
hvert Menneske mig nyder,
og bagfra taget, da jeg ved
i mig sig Fisken fryder.
Men naar jeg hel og holden staar,
da raader jeg i Hus og Gaard.

P. S.

Opløsning fra Nr. 51:

paa den historisk-geografiske Opgave:

Skjelskø**r**
Adig**e**
In**n**
Augsbur**g**
Sein**e**
Ebeltof**t**

paa den firkantede Rød

G L A S
L Y S T
A S K E
S T E N

paa Gaaden: Heden.

„Husvennens" Opbevaring.

Naar de enkelte Numre af dette Blad opbevares rene og glatte, ville Holderne ved Aargangens Slutning være i Besiddelse af en stor indholdsrig Bog, der, ved at indbindes, i mange Aar kan bevare sin Værdi og være til Glæde og Underholdning i ethvert Hjem, baade for gamle og unge.

Billige og stærke **Mapper** eller løse Bind til at opbevare de løse Numre i, faas hos „Husvennens" Bogbinder C. Haastrup, Badstuestræde Nr. 5 i Kjøbenhavn for 50 Øre Stykket (ved skriftlig Bestilling, ledsaget med 56 Øre i Frimærker, frit tilsendt med Posten overalt i Danmark.)

Samme Sted indbindes de udkomne Aargange i meget stærke og smukke Bind med forgyldt Læderryg for 1 Krone 66 Øre Stykket. Manglende Numre tillægges, for saa vidt Forraad haves, à 10 Øre Stykket.

Tiltrædende Holdere gjøres opmærksomme paa, at „Husvennens" 1ste Bind er udsolgt, hvorimod 2den, 3dje og 4de Aargang kunne faas, hæftede eller indbundne, gjennem alle Boglader, samt ved at indgive Bestilling til „Husvennens" Hovedkontor Axelhus Nr. 2, Kjøbenhavn V. Prisen for en hæftet Aargang er 4 Kroner, for en indbunden 5 Kroner, frit tilsendt.

Til Bladets Holdere.

Med næste Numer slutter Husvennens fjerde Bind og Bestilling paa Bladet for Oktober Kvartal bedes derfor, for Postvæsenets Vedkommende indsendt snarest, for at forebygge den Forsinkelse i Bladets Forsendelse som er uundgaaelig, naar Betalingen først indsendes til Postkontorene de sidste Dage i Maaneden

„Husvennen", Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid, udkommer til hver Søndag med et 16-spaltet Ark, forsynet med flere Billeder, til 1 Krone Fjerdingaaret, frit tilsendt. Hvert Fjerdingaar medfølger gratis et stort smukt Tillægsbillede. Bladet kan bestilles paa ethvert Postkontor og Brevsamlingssted, i enhver Boglade samt i Kjøbenhavn paa Husvennens Hovedkontor Vesterbrogade, (Axelhus) Nr. 2.

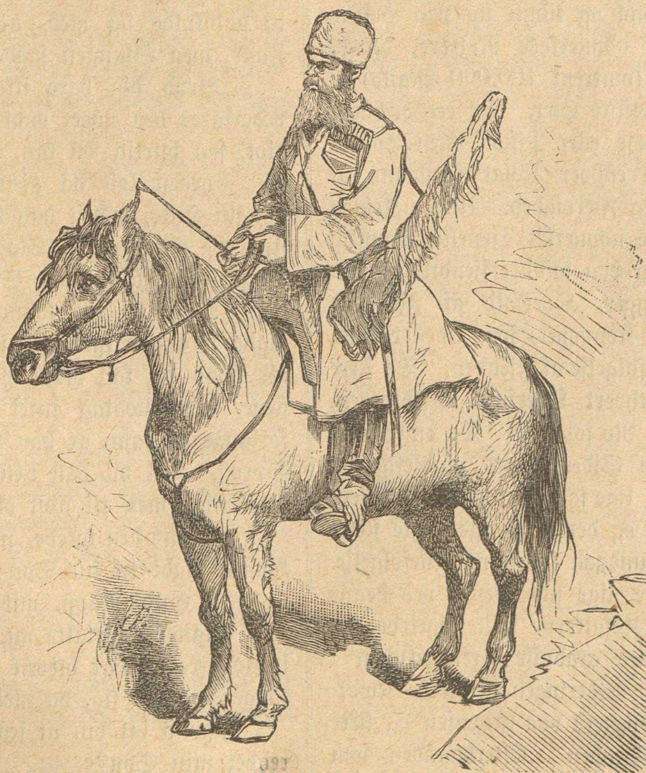
Trykt paa Udgiverens Forlag hos J. H. Schultz.

Husvennen
Udgivet af N. C. Rom.
4. Aargang. Kjøbenhavn.
Nr. 53. Søndagen d. 30. September. 1877.

Kosakkerne.

Efter forskjellige Kilder ved E. T.

De fleste af „Husvennens" Læsere have uden Tvivl hørt tale om de saa kaldte Kosakker (paa russisk: Kasakker, efter det tatariske Ord Kasak eller Kaisak, som enten udtrykker en let væbnet Kriger eller en Røver), der danne en vigtig Del af den russiske Hær. Disse Folk, som „Husvennen" her bringer sine Læsere et Billede af, have deres Hjemstavn paa de store Stepper i det sydlige Rusland, især langs med Floderne nord for det sorte, assovske og kaspiske Hav. De ere delte i flere Stammer og ere efter al Sandsynlighed opstaaede ved en Blanding af de egentlige Russere med Tatarer og Kalmukker. De have i flere Aarhundreder staaet under den russiske Kejser, men vedligeholdt dog længe en stor Selvstændighed, i det de havde et eget Overhoved, Hetman eller Ataman, der kun havde den Forpligtelse at stille et vist Antal Tropper i Marken, naar Rusland kom i Krig; for Resten var Kosakkerne næsten uafhængige af den russiske Regjering. Denne Selvstændighed have de vel mistet, men de have til Dels endnu haandhævet deres gamle militære Forfatning og skulle i Krigstilfælde selv forsyne sig med Klæder, Vaaben og Hest. I Fredstid faa de ingen Sold, men nære sig af den Jord, som Regeringen har tildelt dem, ved Agerdyrkning samt Kvæg- og Hesteavl. Uagtet Jorden i deres Land er saa frugtbar, at den let vilde kunne give et rigt Udbytte, staar Agerdyrkningen dog kun paa et meget lavt Trin, og med Kvægavlen staar det næsten lige saa daarlig til. Grunden hertil er den store Sorgløshed, Letsindighed og Magelighed, der udmærker Kosakken. Han er ingen Under af strængt Arbejde, men vil hellere pleje sin Mageligheed. Fremtiden tænker han kun lidt paa og vil helst lade „fem være lige." Enhver Kosak dyrker derfor i Reglen kun saa megen Jord, som er nødvendig til hans Husstands tarvelige Underhold, eller driver Kvægavl i en lige saa ringe Udstrækning. Hesteavlen staar derimod paa et højt Trin, og Kosakkernes smaa, men kraftige Heste, der ere mærkelige ved deres Udholdenhed og Hurtighed, plejes med megen Omhu. Hesten dresseres alle-

En Kosak.

rede fra Ungdommen af; den betragtes som et Lem af Familien, og Kosakken sætter ofte større Pris paa den end paa Kone og Børn. Den følger sin Herre som en Hund og tager næsten altid Del i hans Maaltider. Føllet ledsager Moderen i Krigen, gaar bag Marschkolonnen og kommer kun til hende, naar der gjøres Holdt. Kosakken nærer stor Kjærlighed til et saadant Føl, som han ikke vil miste for nogen Pris, og han skyr ingen Fare for atter at fange det, hvis det tilfældigvis skulde komme bort. Under Krimkrigen blev saaledes en Gang en russisk Dragonfeltvagt, hvoriblandt der var ti Kosakker, overfalden af Tyrkerne og maatte trække sig tilbage. En af Kosakkernes Heste havde et sex Uger gammelt Føl med sig, der blev forskrækket over Støjen og Forvirringen, løb bort fra Moderen og lige midt ind mellem Fjenderne. Uden at betænke sig et Øjeblik sprængte Kosakken ind paa Tyrkerne, banede sig med Sablen Vej gjennem dem og red ud paa Steppen, hvor Føllet for om i sin Forskrækkelse og vrinskede jamrende efter Moderen. Ved dennes Svar og Kosakkens Tilraab kom Føllet til dem, hvorpaa han atter vendte om og red tilbage gjennem de fjendtlige Rækker, fulgt af dette. Kuglerne peb omkring ham, men desuagtet lykkedes det ham dog at komme uskadt tilbage til sine Vaabenfæller.

Krigen er Kosakkernes kjæreste Syssel, ja enhver Kosak er af Naturen født Kriger; han bliver fra den tidlige Barndom af vandt til alle Slags krigerske Idrætter, som at haandtere Lansen og Sablen samt skyde med Bøsse eller Pistol og tumle sig paa Hesten. Alle Kosakker ere derfor udmærkede Ryttere, og de danne den vigtigste Del (omtrent 100,000 Mand) af det lette Rytteri i den russiske Hær. De ere væbnede med Lanse, Sabel og Bøsse eller Pistol, men Hovedvaabnet er Lansen, som enhver Kosak forstaaar at bruge med megen Kraft og Færdighed. Under Krigen ere de i Stand til at yde udmærket Tjeneste, navnlig som Forposter ved Indhug paa mindre fjendtlige Afdelinger, ved Recognosceringer, Overfald af Fjendens Godstog, til Dækning af Konvoyer, som ridende Bud, som Spejdere og ved Forfølgelse af Fjenden. De sikre deres egen Hær mod ethvert Overfald af Fjenden, medens denne aldrig er i Ro for dem. De omsværme nemlig Fjenden paa alle Sider, gjøre pludselige og heftige Indhug, trække sig lige saa hurtig tilbage igjen, naar Angrebet mislykkes, og deres hurtige Heste sætte dem let i Stand til at undgaa Fjendens Forfølgelse. Baade Hest og Rytter ere lige udholdende ved denne møjsommelige Tjeneste. Kosakkerne spille ligeledes en vigtig Rolle ved Russernes gradvise Fremtrængen i Asien. Efter Paalæg af Regeringen nedsætte Kosakkerne sig nemlig som Nybyggere paa Grænsen og sikre denne mod Overfald af Fjenden. Efterhaanden som Grænsen rykkes længere frem, følge Kosakkerne med, og paa denne Maade ere en Mængde af dem bosatte og spredte langs med det russiske Asiens Sydgrænse.

Dyrenes Sprog.

Et Eventyr fra Dalmatien, ved Em. H.

Der var en Gang en Hyrde, som i mange Aar havde tjent sin Husbond med lige saa megen Iver som Troskab. En Dag, da han vogtede sine Faar, hørte han en underlig hvæsende Lyd, der syntes at komme fra den nærliggende Skov, og da han ikke kunde forstaa, hvorfra Lyden skrev sig, gik han ind i Skoven for at faa Opklaring derpaa. Han saa da, at det tørre Græs og visne Løv var kommet i Brand, og midt i en Kreds af Luer laa der en Slange og hvæste. Hyrden blev staaende for at se, hvorledes Dyret vilde klare sig, thi rundt om det stod alt i Lue, og Ilden nærmede sig mere og mere til det.

Saa snart Slangen fik Øje paa Hyrden, raabte den til ham: „For Guds Skyld, kjære Hyrde, red mig fra Ilden!“

Hyrden rakte da sin lange Stav over Ilden. Slangen snoede sig hurtig omkring den og gled op ad den til hans Haand og derfra op om hans Arm, indtil den slyngede sig om hans Hals ligesom et Halsbaand. Hyrden blev nu dygtig forskrækket og sagde til Slangen: „Ve mig, har jeg da frelst dig til min egen Fordærvelse!“

Men Slangen svarede: „Frygt ikke, men før mig til Slangekongen, jeg er hans ældste Søn.“

Hyrden havde ingen videre Lyst dertil og begyndte at undskylde sig med, at han ikke turde forlade sine Faar, men Slangen sagde:

„Bryd dig bare ikke om Hjorden, der skal ikke vederfares den noget ondt, mens du er borte. Gaa blot, saa hurtig du kan, lige frem gjennem Skoven.“

Hyrden løb da gjennem Skoven med Slangen om sin Hals, indtil han kom til en Port af sammenslyngede Hugorme. Slangen hvæste, og strax spredte Hugormene sig til alle Sider.

„Naar vi nu kommer til min Faders Slot,“ sagde Slangen imens, „saa vil min Fader byde dig alt hvad du kan ønske dig af Guld, Sølv og Ædelstene, men modtag intet af dette. Du skal derimod forlange af ham, at han lærer dig at forstaa Dyrenes Sprog. Vel vil han længe nægte dig Opfyldelsen af dit Ønske, men til sidst vil han give efter for dig.“

Medens den talede, naaede de Slottet, og Slangekongen sagde til sin Søn:

„I Guds Navn, mit Barn, hvor har du været?“

Slangen fortalte nu, hvorledes den havde været i Livsfare og var bleven reddet af Hyrden. Slangekongen vendte sig da mod Hyrden og sagde til ham:

„Hvad vil du, at jeg skal give dig, fordi du har reddet min Søn?“

„Lær mig at forstaa Dyrenes Sprog,“ svarede han.

„Det vil ikke være til Gavn for dig,“ sagde Slangekongen, „thi hvis du nogen Sinde fortalte, at du forstod hvad Dyrene sagde, vilde det strax koste

dig dit Liv." Ønsk dig hellere noget, som du vil have mere Gavn af, og jeg skal da give dig det."

„Hvis du vil give mig noget," svarede Hyrden, „saa giv mig Evne til at forstaa hvad Dyrene siger. Hvis ikke, saa Farvel, og Gud være med dig; jeg vil ikke have noget andet."

Han gjorde Mine til at gaa, men Slangekongen kaldte ham tilbage og sagde: „Kom her hen da, saa skal jeg opfylde dit Ønske. Aabn din Mund".

Hyrden aabnede Munden, og Slangekongen blæste sin Aande ind i den.

„Nu du," sagde Slangekongen. Og da Hyrden havde aandet ham ind i Munden, og dette vexelvis var sket tre Gange, sagde Slangekongen: „Nu forstaar du Dyrenes Sprog, men om dit Liv er dig kjært, saa siger du det ikke til noget Menneske, thi forraader du denne Hemmelighed, vil du øjeblikkelig dø."

Derpaa vendte Hyrden tilbage til sin Hjord. Da han gik igjennem Skoven, forstod han hvad Fuglene sagde og hvad hvert lille Dyr talede, som krøb om paa Jorden. Faarene fandt han alle græssende i god Ro, og han lagde sig derfor ned i Græsset for at sove, men han havde næppe lagt sig, før der kom to Krager og satte sig i et Træ oven over ham, og han hørte, at den ene sagde til den anden:

„Hvis denne Hyrde vidste, at der under det Sted, hvor det sorte Lam ligger, var en underjordisk Hule, fuld af Guld og Sølv, saa laa han vist ikke der saa rolig og sov."

Saa snart Hyrden havde hørt dette, gik han hjem til sin Husbond, laante en Hest og en Vogn, gravede i Jorden, til han fandt Hulen, og bortførte Skatten. Og da Husbonden var en retskaffen Mand, lod han Hyrden beholde alt og sagde til ham:

„Min Søn, denne Skat er din, thi det er Gud, som har givet dig den."

Hyrden byggede sig nu et Hus, giftede sig og levede glad og fornøjet. Han blev snart den rigeste Mand i mange Miles Omkreds. Han havde store og smukke Hjorde af Heste, Køer og Faar, og hver Hjord havde sin Hyrde. Desuden havde han store Jordejendomme og megen Rigdom oven i Kjøbet. En Dag sagde han til sin Kone:

„Lav Vinen og Kagen og alt andet til rette, som hører sig til Gjæstebud; i Morgen vil vi gjøre en Tur omkring paa vore Ejendomme, og vi skal have nogle gode Sager med, for at vi kan gjøre Hyrderne en glad Dag."

Konen adlød og lavede alt til rette. Den følgende Dag, da de kom ud til Hyrderne, sagde Husbonden til dem: „Mine Venner, kom allesammen her hen, spis, drik og mor jer. Jeg vil vogte Hjordene i Nat i eders Sted."

Som sagt, saa gjort. Da det blev Midnat, begyndte Ulvene at tude og Hundene at gø, og Ulvene sagde til Hunden:

„Lad os faa Lov til at komme hen til Hjorden og æde os mætte, saa skal I faa Benene."

Og Hundene svarede: „Kom I kun, vi vil ogsaa en Gang æde os rigtig mætte."

Men blandt Hundene var der en gammel Dogge, som kun havde to Tænder tilbage i Munden, og den sagde til Ulvene:

„Saa længe jeg endnu har mine to Tænder, faar I ikke Lov til at gjøre Hjorden Skade."

Husbonden havde hørt og forstaaet det altsammen, og da Morgenen kom, befalede han, at alle Hundene skulde dræbes med Undtagelse af den gamle tro Dogge.

„Det vilde være stor Skade," mente Hyrderne.

„Gjør blot, som jeg siger," sagde Husbonden, og de maatte adlyde.

Han gjorde sig færdig til at vende tilbage til Hjemmet tillige med sin Kone. Manden red paa en stor, smuk Hest, Konen derimod paa en ganske lille Hest, som næsten var helt skjult under hendes nedhængende Ridekjole. Paa Hjemvejen fik Mandens Hest Forspring, og Konens sakkede noget bag ud. Hesten vendte da Hovedet om og sagde til sin lille Kammerat:

„Skynd dig; hvorfor gaar du saadan og driver?"

„Ja, du kan sagtens," svarede Konens Hest, „du har kun Husbond at bære paa, men jeg maa slæbe paa vor Madmoder med alle hendes Kjæder og Armbaand, Kjoler og Underkjoler, Nøgler og Spænder, og Pokker ved alt. Fire Oxer kunde have Læs med at trække hele dette Fruentimmerbatteri!"

Manden vendte sig om og brast i Latter, og da Konen mærkede det, jagede hun paa Hesten, til hun naaede sin Ægtefælle, og spurgte ham, hvoraf han lo.

„Aa, af ingen Ting. Det var blot en Dumhed, der faldt mig ind."

Konen var ikke fornøjet med det Svar, og hun trængte ind paa sin Mand for at faa at vide hvad han lo af.

„Lad mig være i Fred, min Ven," svarede han. „Hvad behøver du at bryde dig om det? Jeg tør ikke en Gang selv sige hvad jeg lo af."

Men jo mere han undgik at svare hende, des mere nysgjerrig blev hun efter at faa Aarsagen at vide. Til sidst sagde han:

„Saa vid da, at jeg maa dø, hvis jeg siger dig Grunden til, at jeg lo."

Dette formindskede imidlertid ingenlunde Konens Nysgjerrighed. Hun plagede sin Mand endnu mere for at faa ham til at tale. Saa snart de naaede Hjemmet og vare stegne af Hestene, befalede Manden, at man skulde lave en Ligkiste til rette til ham, og da den blev færdig, stillede han den foran Huset og sagde til sin Kone:

„Nu vil jeg lægge mig i denne Ligkiste, og jeg vil sige dig hvad der fik mig til at le, men saa snart jeg har talt ud, vil jeg ogsaa være død."

Da han lagde sig i Kisten og kastede et sidste

Afskedsblik omkring sig, kom Gaardens gamle Hund grædende hen til sin Herre. Dette rørte den stakkels Mand, og han sagde til sin Kone:

„Hent lidt Brød og giv Hunden det."

Konen tog et helt Brød og kastede til den, men den saa ikke en Gang til det, derimod kom Gaardhanen springende og gav sig til at hakke i det. Hunden sagde til den:

„Elendige Slughals, hvor kan du æde, naar din gode Husbond er Døden nær!"

„Lad ham dø, naar han er saadan en Nar," svarede Hanen. „Jeg har en hel Snes Koner, og jeg kalder saa tit paa dem, naar jeg har fundet et Korn, men saa snart de kommer, æder jeg Kornet selv. Og dersom der fandtes en iblandt dem, som understod sig i at finde det ilde gjort, saa skulde jeg nok vide at vise hende til rette med mit skarpe Næb. Og han, som kun har en Kone, kan ikke en Gang bringe hende til Fornuft! Nej, lad ham saa dø, han er ikke bedre værd."

Da Manden hørte dette, sprang han ud af Kisten, tog fat paa en Stok og kaldte Konen ind i et afsides Kammer.

„Kom, jeg skal sige dig det, som du har saa stor Lyst til at vide."

Og med Stokken gav han hende det mest slaaende Bevis paa, at Hanens Raad var faldet i god Jord.

Siden spurgte Konen aldrig sin Mand om, hvorfor han lo.

Opløsninger fra Nr. 52:

paa den geografiske Opgave:

S m o l e n s **k**
V i s m a **r**
E l b **a**
R o t t e r d a **m**
R o u e **n**
I d r i **a**
G u l l a n **d**

paa den firkantede Rød:

R A V N
A A R E
V R A G
N E G L

paa Stavelsegaaden: Brændevin.

paa Gaaden: Mand.

Alle Bestillinger paa enkelte Exemplarer bedes indsendte til nærmeste Postkontor eller Boghandel, og Henvendelser om Mangler ved Forsendelsen maa stedse ske (skriftligt) til det Kontor, eller den Boghandel, hvor Bladet er bestilt og betalt. Først naar saadan Henvendelse til det Sted hvor Bladet er kjøbt og hvorfra det bør udleveres regelmæssigt, har været forgæves, bedes Klage over det forsømmelige Postkontor eller Boghandelen indsendt til Bladets Hovedkontor, hvorfra Uordenen, da hurtigst muligt skal blive afhjulpen ved Klage til rette Vedkommende.

Husvennens Hovedkontor.

Kjøbenhavn V.

Da Holderne i dette Fjerdingaar med første Nr. modtog Tillægsbilledet: „Søslaget i Kjøgebugt", vil det til indeværende Fjerdingaar hørende Tillægsbillede: et til Ill. Td. udført Xylografi efter Professor Carl Blochs mesterlige Maleri „Hans Tavsen frelser Bisp Joachim Ronnow fra det forbitrede Folks Overlast", blive udsendt med det første Nummer i Oktober.

Til Husvennens Læsere.

Idet jeg med nærværende Nr. afslutter fjerde Aargang af Husvennen, kan jeg ikke undlade atter at bringe en venlig Tak til enhver der har bidraget til at Bladet har fundet Vej til saa mangfoldige Hjem i hele Danmark. Dette er nærmest opnaaet ved, at Læserne have anbefalet Husvennen til deres Omgivelser, som et Blad de havde haft Glæde af at holde. Mit Haab om, at hvor Bladet først blev kjendt vilde det snart blive kjært, har saaledes fuldt ud bekræftet sig, og jeg modtager stadig Beviser paa, hvorledes „Husvennen" er blevet en lille Fornødenhed, i mange landlige Hjem som man nødig vilde undvære.

Den store Udbredelse, „Husvennen" saaledes har naaet, sætter mig i Stand til at kunne imødekomme forskjellige Ønsker fra Læsernes Side, saaledes at Husvennen fremtidig trods sin billige Pris, kommer til at byde mere end noget andet Blad af lignende Art formaar. Hvert andet Tillægsblad vil saaledes blive dobbelt saa stort som hidtil, og med første Halvaargangs Slutning vil saaledes i 1878 blive leveret en stor fortrinlig af den „Raben Levetzauske Fond", efter Indstilling af Kunstakademiet, prisbelønnet Haandtegning af den udmærkede danske Historiemaler Lorenz Frølich, forestillende danske Kvinder ofrer deres Smykker for at løskjøbe Kong Svend af Fangenskabet.

Dernæst vil, efter et i sin Tid af Mads Hansen givet Raad, enhver Holder med næste Aargangs sidste Nr., i Steden for det sædvanlige Tillægsbillede uden Forhøjelse i Prisen modtage som Aarspræmie,

et smukt Olietryksbillede

af Bladets Format (8 × 12 Tommer) trykt med livlige Farver paa den i Nutiden saa yndede Maade.

Naar hertil føjes, at Husvennen fremtidig vil blive trykt paa noget tykkere Papir, og at der, som hidtil, vil blive anvendt al Flid paa at levere et i alle Maader smukt og tiltalende Indhold, haaber jeg at Bladet fremtidig mere og mere maa gjøre sig fortjent til den Yndest, det hidtil har nydt, og til den Anbefaling fra alle ældre Holdere som jeg ogsaa fremtidig beder om maa blive det til Del.

N. C. Rom.

Den første Præmieuddeling
af „Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark.“

Det vil være Husvennens Læsere bekjendt, at denne Forening stiftedes forrige Aar, for, i Lighed med lignende Foreninger i England, Frankrig, Norge, Tyskland og flere Lande, at opmuntre til god, kjærlig og forstandig Behandling af de umælende Medskabninger og til at modvirke den slette og raa Behandling eller tankeløse Mishandling af Dyrene, som der ikke sjælden ses og høres Exempler paa.

En saadan Forening er for en Del henvist til at søge sit Formaal fremmet ved Tildeling af offentlig Anerkjendelse og Hædersbevisning til saadanne, som give et godt Exempel paa god og medfølende Behandling af Dyrene. Flere Privatmænd have derfor stillet et ikke saa lille Beløb til Bestyrelsens Raadighed for deraf at uddele Præmier, og Foreningens første Præmieuddeling fandt Sted Søndagen den fjerde Marts. Festligheden ved denne fik forøget Betydning ved, at Hs. M. Kongen havde stillet en stor Sal paa Kristiansborg Slot til Foreningens Raadighed, og at Prinsesse Thyra viste Foreningen den Naade egenhændig at uddele Præmierne, hvorved disse sikkert, med den venlige Maade, hvorpaa de bleve overrakte, fik forøget Betydning for Modtagerne. Forinden Præmieuddelingen afsang et Kor en smuk Sang: Hilsen til Prinsessen fra „Kvindeforeningen til Dyrenes Beskyttelse“, hvori det blandt andet hed:

Til den, som har barmhjærtig Aand,
Forjættelsen er stor og skjøn:
velsignet derfor er den Haand,
som her uddeler Mildheds Løn!

Efter at Foreningens Formand, Hr. Kammerherre Haxthausen paa en særdeles smuk Maade havde bragt Hs. M. Kongen og de tilstedeværende af den kongelige Familie Foreningens Tak for den store Ære og den naadige Deltagelse, der vistes Foreningen ved denne Lejlighed, fremtraadte Foreningens Sekretær, Hr. Overretssagfører Wilhelm Schytte, og holdt Festtalen, til Æmne for hvilken han tog Foreningens Valgsprog: „Dyrenes Røgt viser Menneskets Kløgt“. Han fremhævede og gjennemgik nøje, at Foreningen ved at sætte sig til Formaal at beskytte Dyrenes Rettigheder kunde faa Indflydelse paa Samfundstilstanden, idet den Maade, hvorpaa et Folk behandler Dyrene, i det hele afgiver et Vidnesbyrd om dets Civilisation og Kulturtrin. I det det var Meningen at beskytte alle Dyr, var det ikke alene mod Dyrplageri og raa og oprørende Mishandling af

Hendes kongelige Højhed Prinsesse Thyra uddeler P[illegible]ra „Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark“.

Dyr, Foreningen arbejdede; dens Bestræbelser gik ogsaa ud paa at fremkalde en fornuftig og kjærlig Behandling af Dyrene ved at virke opdragende for Ungdommen og forædlende paa Samfundet i det hele, ved at søge dannet en offentlig Mening, som ikke tillod slet Behandling af Dyr. Men i Udførelsen af dette Formaal maatte man være varsom i Midlerne og fremfor alt vogte sig for at gjøre sig skyldig i Sentimentalitet, som mere end noget andet vilde skade Foreningen. I det Taleren bemærkede, at det ikke var tilstrækkeligt, at Dyrenes gode Behandling havde sin Grund i egennyttige Motiver, fremhævede han, at vi ved at øve Retfærdighed, blandet med Mildhed og Kjærlighed til Dyreverdenen, selv lærte at øve Humanitet, og anførte til Slutning, at naar han i faa Ord skulde betegne Foreningens Stræben, da gik den ud paa at arbejde hen til, at Dyrene blive behandlede saa menneskeligt som muligt, da derved tillige bevirkedes, at Mennesket handlede saa lidt dyrisk som muligt.

Efter Talens Slutning fremsagde kgl. Skuespiller Vilhelm Wiehe følgende smukke Digt, der var forfattet i Dagens Anledning:

En stolt, en kløgtig Slægt bebor
fra Arilds Tid den vide Jord,
og Enehersker højt sig kalder!
Den styrer ej det skabte blidt,
men blodig Uret øver tidt,
og alt for den som Offer falder.

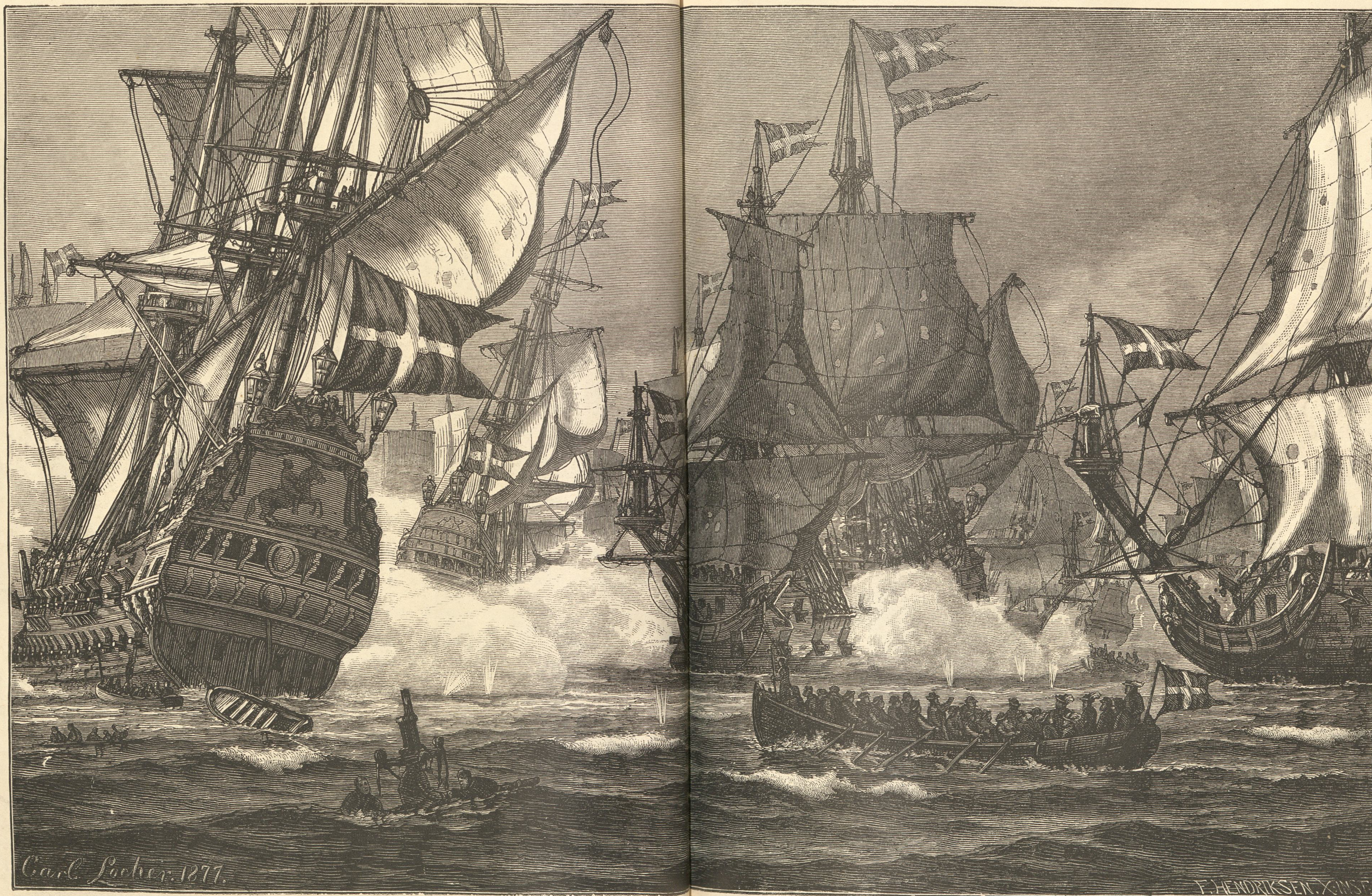
Med sænket Hoved Dyret staar,
og yder alt hvad det formaar,
og Lænker vil taalmodig bære:
Det aner vel i os en Magt,
der særlig staar med Gud i Pagt,
og som Hans Billed skulde være.

Faar denne Tjener aldrig Løn? —
Det var vel kun en Digtning skjøn,
som lød fra Slægtens Barndomsdage:
At alt hvad leved kiendte Fred
og styredes med Kjærlighed? —
Blev der ej Spor af den tilbage?

Naar menneskelig Ret det gjaldt,
de bedste Helte stred og faldt
i hellig Kamp til alle Tider!
Den, som kan vidne for sin Sag,
han øjner sikkert Frelsens Dag,
thi han kan tolke, hvad han lider.

Men den, der stum med Byrden gaar
og ej sit Krav til os forstaar,
som uden Rast, — dog tro til Døden, —
paa saaret Fod sig vandrer træt:
Hvo hævder denne tavses Ret,
der knuses under Verdens-Brøden!

Et Kald til hver af os udgik,
til hver, som fik et aabent Blik,
for Dyrets Nød et aabent Hjærte:
Vi løsne skyldfri Væsners Baand,
til Forsvar løfte vi vor Haand,
til Værn mod unødvendig Smerte.

Tillægsbillede til Husvennen.

Trykt hos J. H. Schultz.

I KJØGEBUGTEN 1. JULI 1677.